

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

530/2011

Πρόεδρος: Άγγ. Λιάπης
 Εισηγητής: Νικ. Παπαδούλης
 Δικηγόροι: Κων. Τσακίρης - Στ. Μαλακασιώτης, Χρ. Καρακώστας

Μετά το ν. 2447/96 (30.12.96) διακοπή κάθε οικογενειακού δεσμού του θετού ανηλίκου με τη φυσική οικογένεια και στέρηση των εκ συγγενείας δικαιωμάτων, συνεπώς και των κληρονομικών. Διαχρονικό δίκαιο υιοθεσίας και κληρονομίας. Υιοθεσία τέκνου πριν τον άνω νόμο διέπεται από το έως τότε δίκαιο ως προς τα έννομα αποτελέσματα που συνδέονται ευθέως με τη νομική πράξη της υιοθεσίας, ήτοι τα αναγόμενα στην ύλη του οικογενειακού δικαίου, ενώ δεν καλύπτονται έννομες συνέπειες που σχετίζονται απλά ή εμμέσως με την υιοθεσία, όπως οι κληρονομικές, που διαχρονικά διέπονται από το 92 εδ. α' ΕισΝΑΚ. Επί υιοθεσίας τέκνου τελεσθείσας πριν τις 30.12.96 και θανάτου χωρίς διαθήκη του φυσικού αδελφού του μετά την άνω χρονολογία, ο υιοθετηθείς δεν έχει δικαίωμα εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής αυτού και είναι χωρίς έννομα αποτελέσματα η εκ μέρους του αποδοχή κληρονομίας. Δεδικασμένο εκ τελεσίδικης απόφασης, εφόσον πρόκειται για τα ίδια πρόσωπα παριστάμενα με την ίδια ιδιότητα και το ίδιο κληρονομικό δικαίωμα.

Μη τακτική χρησικτησία, εφόσον η υι-

οθετηθείσα ενάγουσα επιλήφθηκε της νομής του ακινήτου από το θάνατο του φυσικού αδελφού της (υπολαμβάνοντας ότι είναι κληρονόμος του) και έκτοτε ασκούσε πράξεις νομής με καλή πίστη και νομιζόμενο τίτλο την αποδοχή κληρονομίας, αλλά δεν συμπληρώθηκε 10ετής νομή.

Εφόσον η ενάγουσα δεν είναι κληρονόμος του φυσικού αδελφού της, μη δυνατή προσμέτρηση στο χρόνο νομής της και του χρόνου νομής αυτού, που δεν είναι δικαιοπάροχός της.

Με την από 2.4.2007 (αρ. εκθ. κατάθ. 137/3.4.07) αγωγή που απηύθυνε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη ισχυρίσθηκε ότι είναι συγκυρία κατά ποσοστό 1/8 εξ αδιαιρέτου επί του λεπτομερώς περιγραφόμενου κατά θέση έκταση και όρια οικοπέδου μετά της εντός αυτού ευρισκομένης ισόγειας οικίας, που βρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια του δήμου Ν. Ι. Ν. Μ., συγκυριότητα την οποία απέκτησε κυρίως μεν με παράγωγο τρόπο, ήτοι από κληρονομία του αδελφού της Δ. Γ., που ήταν κύριος αυτού, αποβίωσε στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α. στις 20.1.2006 χωρίς να αφήσει διαθήκη, την οποία αυτή αποδέχτηκε δυνάμει της αριθ. .../13.9.2006 πράξης αποδοχής κληρονομίας της συμβολαιογράφου Ε. Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Β. στον τόμο ... με αριθ. ... Επικουρικά δε, με πρωτότυπο τρόπο,

ήτοι με τακτική, αλλιώς με έκτακτη χρησι-
κτησία, λόγω του ότι από το θάνατο του
άνω δικαιοπαρόχου της, στην κληρονομία
του οποίου αυτή υπεισήλθε, ασκούσε με
διάνοια κυρίου τις αναφερόμενες υλικές
πράξεις νομής με καλή πίστη και νόμιμο
τίτλο για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της
δεκαετίας, χωρίς το στοιχείο δε της καλής
πίστης για χρονικό διάστημα μεγαλύτε-
ρο των είκοσι ετών, προσμετρώντας στο
χρόνο νομής της και το χρόνο νομής του
δικαιοπαρόχου της κατά το άνω ιδανικό
μερίδιο. Ότι οι εναγόμενοι, εκ των οποίων
οι πρώτη, δεύτερος, τρίτη, τέταρτη, πέ-
μπτος και έκτος είναι φυσικοί αδελφοί της
και οι έβδομη, όγδοος και ένατη είναι τέκνα
του φυσικού αδελφού της Α. Γ. προαποβι-
ώσαντος του άνω δικαιοπαρόχου τους,
αμφισβητούν τη συγκυριότητά της επί του
επίδικου ακινήτου, ισχυριζόμενοι ότι μόνοι
κληρονόμοι του ως άνω αποβιώσαντος
αδελφού τους Δ. Γ. είναι οι ίδιοι και έχουν
αποδεχθεί την κληρονομία αυτού δυνά-
μει της αριθ. .../2006 πράξης αποδοχής
κληρονομίας της συμβολαιογράφου Β. Π.,
που μεταγράφηκε νόμιμα κατά ποσοστά
εξ αδιαιρέτου 1/7 (ή 3/21) έκαστος των έξι
πρώτων εναγομένων και 1/21 έκαστος των
λοιπών. Ζήτησε δε, κατά τη δέουσα εκτίμη-
ση της αγωγής, να αναγνωρισθεί αφενός
μεν συγκυρία του επίδικου ακινήτου κατά
ποσοστό 1/8 εξ αδιαιρέτου και αφετέρου
ότι η (μονομερής) δήλωση αποδοχής της
κληρονομίας των εναγομένων, κατά το
μέρος που περιέλαβαν σ' αυτή μεγαλύτε-
ρο ποσοστό από εκείνο που δικαιούνταν
ως αδελφοί του κληρονομούμενου, συνυ-
πολογίζοντας και την ιδιότητα αυτής (ενά-
γουσας) ως αδελφής, δεν παράγει έννομα

αποτελέσματα έναντι αυτής. Το Πρωτο-
βάθμιο Δικαστήριο με την προσβαλλόμε-
νη απόφασή του δέχθηκε την αγωγή κατά
την κύρια βάση της ως ουσιαστικά βάσιμη.
Κατά της απόφασης αυτής παραπνοού-
νται οι εκκαλούντες - εναγόμενοι με τους
λόγους της ένδικης έφεσης, που ανάγονται
σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και
πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων και
ζητούν να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη και
να απορριφθεί η αγωγή.

Με το περιεχόμενο που προεκτέθηκε,
η ένδικη αγωγή είναι πλήρως ορισμένη
κατά την κύρια βάση περί κτήσεως της
κυριότητας του επίδικου ακινήτου με πα-
ράγωγο τρόπο, ήτοι με κληρονομική δια-
δοχή, εφόσον εκτίθενται με πληρότητα τα
προβλεπόμενα από τη διάταξη του αρθ.
216§1 ΚΠολΔ στοιχεία που συγκροτούν
την επικαλούμενη κληρονομική διαδοχή,
ότι δηλαδή το επίδικο περιλαμβάνεται στα
κληρονομιαία στοιχεία ως ανήκον κατά
κυριότητα στον κληρονομηθέντα και ότι η
ενάγουσα, που ήταν εξ αδιαθέτου κληρο-
νόμος του, έχει αποδεχθεί την επαχθείσα
κληρονομία με δημόσιο έγγραφο, όπως
απαιτείται (ΑΠ 1187/10 Νόμος). Επομέ-
νως, οι σχετικοί (δεύτερος και τρίτος) λόγοι
της έφεσης, με τους οποίους υποστηρί-
ζονται τα αντίθετα, είναι απορριπτέοι ως
αβάσιμοι.

Με το αρθ. 1 του σχεδίου νόμου που
κυρώθηκε ως κώδικας με το άρθρο πρώτο
του ν. 2447/1996 καταργήθηκαν οι σχετι-
κές με την υιοθεσία διατάξεις που εισήχθη-
σαν στον ΑΚ ως αρθ. 1542-1588. Καταρ-
γήθηκε έτσι με την έναρξη της ισχύος του
ν. 2447/1996 (30.12.1996) η θεσπισμένη
με το παλαιό αρθ. 1583 ΑΚ διάταξη, σύμ-

φωνα με την οποία ορίζεται ότι «τα εκ της συγγενείας δικαιώματα και υποχρεώσεις μεταξύ του θετού τέκνου και της φυσικής του οικογένειας, ενόσω στο νόμο δεν ορίζονται αλλιώς, παρέμεναν αμετάβλητα». Τούτο βέβαια ήταν σύμφωνο με τις λοιπές περί υιοθεσίας διατάξεις, οι οποίες δεν προέβλεπαν, όπως υπό το ισχύον νομικό καθεστώς, τη διακοπή του συγγενικού δεσμού του υιοθετούμενου με τη φυσική του οικογένεια. Εξ άλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 1561 εδ. α' ΑΚ, όπως αυτή τέθηκε και ισχύει με το ν. 2447/1996 (30.12.1996), ορίζεται ότι «Με την υιοθεσία διακόπεται κάθε δεσμός του ανήλικου με τη φυσική του οικογένεια ... και ο ανήλικος εντάσσεται πλήρως στην οικογένεια του θετού γονέα του». Με το παραπάνω άρθρο, όπως και στην Εισηγητική Έκθεση του κυρωθέντος νόμου αναφέρεται, εισηχθη ριζοσπαστική αλλαγή στο ζήτημα των έννομων αποτελεσμάτων της υιοθεσίας με την πλήρη διακοπή κάθε δεσμού του ανήλικου με τη φυσική του οικογένεια και την πλήρη ένταξή του στην οικογένεια των θετών γονέων. Εφόσον λοιπόν μετά την υιοθεσία δεν υφίσταται οικογενειακός δεσμός του υιοθετουμένου με τη φυσική του οικογένεια, αυτός στερείται των εκ συγγενείας απορρεόντων δικαιωμάτων, συνεπώς και των κληρονομικών.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διαχρονικού δικαίου διάταξη του αρθ. 57§1 του κυρωμένου με το ν. 2447/1996 σχεδίου νόμου (κώδικα), οι υιοθεσίες που έγιναν «... πριν από την έναρξη της ισχύος του νόμου διέπονται, ως προς το κύρος τους και τα έννομα αποτελέσματά τους, από το έως τώρα δίκαιο». Διαχρονικού δικαίου

διατάξεις γενικότερης σημασίας περιέχονται και στον ΕισΝΑΚ, οι οποίες δεν καλύπτουν μόνο τις σχέσεις του προϋσχύσαντος του ΑΚ δικαίου, αλλά εφαρμόζονται αναλογικά για την επίλυση θεμάτων διαχρονικού δικαίου που ανακύπτουν από την εισαγωγή και νεότερων του ΑΚ νομοθετημάτων αστικού δικαίου. Η παραπάνω διάταξη του αρθ. 57§1 του κυρωμένου με το ν. 2447/1996 κώδικα είναι ταυτόσημη με τη διαχρονική ρύθμιση του αρθ. 88§1 ΕισΝΑΚ, σύμφωνα με την οποία η αναγνώριση ή η νομιμοποίηση τέκνου και η υιοθεσία που έγιναν πριν από την εισαγωγή του ΑΚ διέπονται ως προς το κύρος και τα έννομα αποτελέσματά τους από το έως τότε δίκαιο. Κατά την ερμηνεία της ρυθμίσεως αυτής έχει γίνει δεκτό ότι ως έννομα αποτελέσματα, στα οποία η ρύθμιση αναφέρεται, είναι μόνο τα συνδεδόμενα ευθέως με τη νομική πράξη της υιοθεσίας, δηλαδή τα αναγόμενα στην ύλη του οικογενειακού δικαίου, όπως η διατροφή, η επιμέλεια κλπ, ενώ δεν καλύπτονται από τη ρύθμιση περαιτέρω έννομες συνέπειες, που σχετίζονται απλώς με την υιοθεσία ή απορρέουν εμμέσως από αυτή, όπως είναι κυρίως οι σχέσεις του κληρονομικού δικαίου, οι οποίες διαχρονικώς διέπονται από τον κανόνα του αρθ. 92 εδ. α' ΕισΝΑΚ. Η λύση αυτή, η οποία εξασφαλίζει την ενότητα του διαχρονικού κληρονομικού δικαίου και ενισχύεται με συγκριτικό επιχείρημα από τα αρθ. 75 και 87 του κυρωμένου με το ν. 1329/1983 σχεδίου νόμου (κώδικα), πρέπει να γίνει δεκτή και κατά την ερμηνεία της διατάξεως του αρθ. 57§1 του κώδικα που κύρωσε ο ν. 2447/1996, αφού ο σκοπός και της διατάξεως αυτής είναι

ο ίδιος, δηλ. να διαφυλάξει οπωσδήποτε μετά την αλλαγή του δικαίου της υιοθεσίας τα άμεσα μόνο αποτελέσματα των υιοθεσιών, που τελέστηκαν πριν από την ισχύ του νέου δικαίου για τις υιοθεσίες. Έτσι, σε περίπτωση υιοθεσίας που η οριστική γι' αυτήν δικαστική απόφαση εκδόθηκε πριν τεθεί σε εφαρμογή το νέο δίκαιο (30.12.1996) και στη συνέχεια, δηλαδή μετά την εφαρμογή του, απεβίωσε χωρίς να αφήσει διαθήκη εξ αίματος αδελφός, ο άλλος επιζών εξ αίματος αδελφός δεν έχει κληρονομικό δικαίωμα κατά τη δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής (αρθ. 1814 σε συνδυασμό με το νέο αρθ. 1561), αφού αυτό είναι το ισχύον κληρονομικό δίκαιο με βάση τη διάταξη του αρθ. 92 εδ. α' ΕισΝΑΚ, από την οποία σαφώς προκύπτει ότι οι σχέσεις κληρονομικού δικαίου κρίνονται κατά το (εκάστοτε) δίκαιο του ΑΚ, όταν ο κληρονομούμενος πέθανε μετά την ισχύ του. Το ίδιο συμπέρασμα συνάγεται και με παρόμοια συλλογιστική, που βασίζεται στη σκέψη ότι ανεξάρτητα από τη διάκριση των αποτελεσμάτων της υιοθεσίας σε άμεσα ή έμμεσα και την κατοχύρωσή τους σύμφωνα με το δίκαιο του χρόνου τελέσεως της υιοθεσίας, το περιεχόμενό τους και η διαμόρφωσή τους κρίνονται κατά το δίκαιο που ισχύει κάθε φορά (σχετ. ΑΠ 3035/09 Νόμος, ΕφΑθ 3118/09 Δνη 50. 1759).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα εξής: Η ενάγουσα - εφεσίβλητη Μ. συζ. Ι. Π., που γεννήθηκε στις 29.7.1950, είναι φυσικό τέκνο του Δ. και της Β.Γ., εξ αίματος αδελφή των έξι πρώτων εναγομένων - εκκαλούντων και εξ αίματος

θεία από αδελφό των λοιπών τριών εναγομένων - εκκαλούντων, που είναι τέκνα του αποβιώσαντος την 1.11.1982 αδελφού αυτής και των έξι πρώτων εναγομένων Α.Γ. Δυνάμει της αριθ. 12166/1956 απόφασης του Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία έχει καταστεί τελεσίδικη πριν την 30.12.1996, η ενάγουσα κηρύχθηκε θετό τέκνο του Π.Ι.Ζ., ενώ στις 20.1.2006 αποβίωσε στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α. ο Δ. Γ., εξ αίματος αδελφός της ενάγουσας, των έξι πρώτων εναγομένων και του προαποβιώσαντος πατέρα των τριών λοιπών εναγομένων Α.Γ., χωρίς να αφήσει διαθήκη. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στη μείζονα νομική σκέψη της παρούσας, εφόσον η ενάγουσα υιοθετήθηκε με την άνω αριθ. 12166/1956 απόφαση, η οποία είχε ήδη καταστεί τελεσίδικη πριν την ισχύ του ν. 2447/1996 (30.12.1996), όπως προκύπτει ιδίως από το αριθ. .../1.3.2006 πιστοποιητικό του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Αθηνών, και ο φυσικός αδελφός της Α. Γ. αποβίωσε στις 20.1.2006, ήτοι μετά την ισχύ του άνω ν. 2447/1996 χωρίς να αφήσει διαθήκη, η κληρονομία αυτού διέπεται από τη διαχρονικού δικαίου διάταξη του αρθ. 92§1 ΕισΝΑΚ (σύμφωνα με την οποία οι σχέσεις του κληρονομικού δικαίου, αν ο κληρονομούμενος πέθανε πριν από την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, κρίνονται και στο εξής κατά το έως τώρα δίκαιο, οπότε εξ αντιδιαστολής προκύπτει ότι οι σχέσεις του κληρονομικού δικαίου στη συγκεκριμένη περίπτωση που ο άνω Δ. Γ. πέθανε στις 20.1.2006 θα κριθούν κατά τον εν λόγω Κώδικα) και συνακόλουθα από τις διατάξεις των αρθ. 1561 και 1814 ΑΚ. Επομένως, εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του

ως άνω θανόντος Δ. Γ. είναι οι εναγόμενοι ως πλησιέστεροι εν ζωή συγγενείς του, που καλούνται κατά το αρθ. 1814 ΑΚ στη δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής. Η ενάγουσα, λόγω του ότι μετά την προαναφερόμενη υιοθεσία της διακόπηκε κάθε δεσμός της με τη φυσική αυτής οικογένεια και εντάχθηκε πλήρως στην οικογένεια του θετού γονέα της, δεν περιλαμβάνεται στους εξ αδιαθέτου κληρονόμους του θανόντος φυσικού αδελφού της Δ. Γ.

Συνεπώς, εφόσον η κληρονομία αυτού δεν επήχθη στην ενάγουσα, η από μέρους της αποδοχή της εν λόγω κληρονομίας κατά ποσοστό 1/8 με την αριθ. .../13.9.2006 πράξη της συμβολαιογράφου Ε.Ε.Κ., που μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Β., δεν είχε έννομα αποτελέσματα, ήτοι η ενάγουσα δεν κατέστη συγκυρία του επιδικίου ακινήτου κατά ποσοστό 1/8 εξ αδιαιρέτου, όπως αβασίμως ισχυρίζεται.

Εξάλλου η ενάγουσα, με την αριθ. εκθ. κατάθ. 67/12.4.2007 αγωγή που είχε απευθύνει κατά των εναγομένων ενώπιον του Ειρηνοδικείου Φαρσάλων, ισχυρίσθηκε ότι είναι συγκυρία κατά ποσοστό 1/8 εξ αδιαιρέτου επί των αναφερόμενων δύο οικοπέδων που βρίσκονται στο Σ. Φ. Ν. Λ., συγκυριότητα που απόκτησε από κληρονομία του ως άνω αποβιώσαντος αδελφού της Δ. Γ., την οποία αποδέχθηκε με την αριθ. .../2006 πράξη αποδοχής της συμβολαιογράφου Ε. Κ. που μεταγράφηκε νόμιμα, και ότι οι εναγόμενοι υπό την ιδιότητά τους ως αδελφοί του άνω θανόντος Δ. Γ. οι έξι πρώτοι και τέκνα του προαποβιώσαντος αυτού αδελφού της Α. Γ. οι τρεις λοιποί, αμφισβητούν τη συγκυριότητά της

επί των επιδικίων οικοπέδων, ισχυρίζομενοι ότι μόνοι κληρονόμοι του προαναφερόμενου αδελφού τους Δ. Γ. είναι οι ίδιοι, ενώ αποδέχθηκαν την κληρονομία αυτού κατά ποσοστό 1/7 (ή 3/21) εξ αδιαιρέτου έκαστος των έξι πρώτων και 1/21 εξ αδιαιρέτου έκαστος των λοιπών. Ζήτησε δε να αναγνωρισθεί συγκυρία των επιδικίων οικοπέδων κατά ποσοστό 1/8 εξ αδιαιρέτου και να ακυρωθεί η προαναφερόμενη πράξη αποδοχής κληρονομίας κατά το ποσοστό που δι' αυτής προσβάλλεται το δικαίωμα συγκυριότητάς της. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την αριθ. 21/2008 οριστική του απόφαση δέχθηκε ως κατ' ουσίαν βάσιμη την αγωγή. Κατά της απόφασης αυτής οι (και εδώ) εναγόμενοι άσκησαν την αριθ. εκθ. κατάθ. 7/2008 έφεση ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, το οποίο με την αριθ. 421/2010 τελεσίδικη απόφασή του δέχθηκε αυτή ως ουσιαστικά βάσιμη, εξαφάνισε την εκκαλούμενη απόφαση και απέρριψε την αγωγή της (και εδώ) ενάγουσας ως κατ' ουσίαν αβάσιμη, με την αιτιολογία ότι η τελευταία ως υιοθετηθείσα με την προαναφερόμενη αριθ. 12166/1956 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών δεν περιλαμβάνεται στους εξ αδιαθέτου κληρονόμους του αποβιώσαντος αδελφού της Δ. Γ. και ως εκ τούτου δεν κατέστη συγκυρία των επιδικίων οικοπέδων με τη γενομένη δήλωση αποδοχής κληρονομίας αυτού και τη μεταγραφή της.

Από την τελεσίδικη αυτή απόφαση παράγεται, σύμφωνα με τα αρθ. 321, 322 και 324 ΚΠολΔ, δεδικασμένο, εφόσον πρόκειται για τα ίδια πρόσωπα παριστάμενα με την ίδια ιδιότητα και το κληρονομικό δικαίωμα της ενάγουσας επί της κληρονομίας

του άνω Δ. Γ., που κρίθηκε με την πιο πάνω αριθ. 421/2010 τελεσίδικη απόφαση, αποτελεί ζήτημα και της παρούσας δίκης, ήτοι υφίσταται ταυτότητα προσώπων και ταυτότητα της διαφοράς, που δεσμεύει τόσο τους διαδίκους, όσο και το παρόν Δικαστήριο (ΑΠ 1007/10 Νόμος). Η εφεσίβλητη με τις προτάσεις της ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ζητεί να αναβληθεί, κατά το αρθ. 249 ΚΠολΔ, η συζήτηση της παρούσας υπόθεσης, για το λόγο ότι εκκρεμεί ενώπιον του Αρείου Πάγου η αριθ. εκθ. κατάθ. 66/24.3.2010 αίτηση αναίρεσης που αυτή άσκησε κατά της ανωτέρω αριθ. 421/2010 τελεσίδικης απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Το αίτημα αυτό της εφεσίβλητης είναι απορριπτέο ως ουσιαστικά αβάσιμο, γιατί κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου δεν συντρέχει λόγος να αναβληθεί η συζήτηση της κρινόμενης υπόθεσης εωσότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση επί της προαναφερόμενης αριθ. εκθ. κατάθ. 7/2008 αγωγής της, δεδομένου ότι από την τυχόν αναβολή, χωρίς να εξυπηρετείται η οικονομία της δίκης, θα καθυστερήσει επί πολύ χρόνο η συζήτηση της παρούσας υπόθεσης, εφόσον η προαναφερόμενη αίτηση αναίρεσης έχει προσδιορισθεί για εκδίκαση στις 24.10.2012, ενώ ήδη υπάρχει τελεσίδικη απόφαση με την οποία κρίθηκε (με ισχύ δεδικασμένου) ότι η εφεσίβλητη - ενάγουσα δεν τυγχάνει κληρονόμος του ως άνω αποβιώσαντος φυσικού αδελφού της Δ. Γ.

Κατά συνέπεια, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε την ένδικη αγωγή ως κατ' ουσίαν βάσιμη κατά την κύρια βάση της, εσφαλμένα, ερμήνευσε και εφάρμο-

σε το νόμο και εκτίμησε τα αποδεικτικά στοιχεία που τέθηκαν υπό την κρίση του. Πρέπει, επομένως, αφού γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος της κρινόμενης έφεσης ως ουσιαστικά βάσιμος, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν Δικαστήριο (αρθ. 535§1 ΚΠολΔ) και να απορριφθεί η αγωγή ως προς την κύρια βάση της ως ουσιαστικά αβάσιμη.

Περαιτέρω, πρέπει να ερευνηθεί η αγωγή ως προς την επικουρική της βάση, ήτοι της επικαλούμενης κτήσης κυριότητας της ενάγουσας επί του επιδίκου ακινήτου με τακτική, αλλιώς έκτακτη χρησικτησία, που δεν ερευνήθηκε πρωτοδικώς (σχετ. ΑΠ 1372/10 Νόμος). Με το περιεχόμενο που προεκτέθηκε, η ένδικη αγωγή είναι νομικά αβάσιμη ως προς τη βάση της περί κτήσης της επικαλούμενης κυριότητας με τακτική χρησικτησία και πρέπει να απορριφθεί. Τούτο γιατί, εφόσον, σύμφωνα με τα εκτεθειμένα στην αγωγή, η ενάγουσα επελήφθη της νομής του επιδίκου από το θάνατο του φυσικού αδελφού της Δ. Γ., που επισυνέβη στις 20.1.2006, (υπολαμβάνοντας ότι είναι συγκληρονόμος του) και ασκούσε έκτοτε συνεχώς επ' αυτού πράξεις νομής με καλή πίστη και με νομιζόμενο τίτλο (σχετ. ΑΠ 485/10 Νόμος) την αριθ. .../13.9.2006 πράξη αποδοχής κληρονομίας, δεν συμπληρώθηκε δεκαετής νομή μέχρι την άσκηση της ένδικης αγωγής (3.4.2007), ώστε να γίνει αυτή, σύμφωνα με το αρθ. 1041 ΑΚ, συγκυρία του επιδίκου ακινήτου με τακτική χρησικτησία.

Περαιτέρω, όσον αφορά τη βάση της αγωγής περί κτήσης της επικαλούμενης κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία, από

τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία, αποδείχθηκαν τα εξής: Στις 20.1.2006 αποβίωσε ο φυσικός αδελφός της ενάγουσας Δ. Γ. Όπως προεκτέθηκε και έγινε δεκτό, αυτή, λόγω του ότι είχε υιοθετηθεί δυνάμει της αριθ. 12166/1956 απόφασης του Πρωτοδικείου Αθηνών, διακόπηκε κάθε δεσμός της με τη φυσική της οικογένεια και δεν είναι κληρονόμος του άνω θανόντος αδελφού της. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατός ο συνυπολογισμός στο χρόνο νομής της ενάγουσας επί του επιδικίου ακινήτου του χρόνου νομής του άνω θανόντος, σύμφωνα με το αρθ. 1051 ΑΚ, εφόσον αυτός δεν είναι δικαιοπάροχος της (σχετ. ΑΠ 481/10 Νόμος). Ακόμη δε κι αν ήθελε γίνει δεκτό ότι η ενάγουσα επελήφθη της νομής του επιδικίου από το θάνατο του ανωτέρω αδελφού της (20.1.2006) και έκτοτε ασκούμε επ' αυτού με διάνοια κυρίου υλικές πράξεις νομής και κατοχής, μέχρι την άσκηση της ένδικης αγωγής (3.4.2007) δεν συμπληρώθηκε εικοσαετής νομή, ώστε να καταστεί συγκυρία του επιδικίου ακινήτου με έκτακτη χρησικτησία, σύμφωνα με το αρθ. 1045 ΑΚ. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη η κρινόμενη αγωγή ως προς τη βάση της περίκτησης κυριότητας επί του επιδικίου με έκτακτη χρησικτησία...

549/2011

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Χρ. Τσιαμπάλης, Αθανασία Κατσάβα

Αποποίηση κληρονομίας σε 4μηνη αποσβεστική προθεσμία, άλλως αυ-

τοδίκαιη ακυρότητα, δίχως ανάγκη άσκησης αγωγής για κήρυξη αυτής. Καθιέρωση με το 1850 εδ. β' ΑΚ νομίου αμάχητου τεκμηρίου περί πλασματικής αποδοχής της κληρονομίας επί παρόδου 4μήνου.

Προσβολή πλασματικής αποδοχής κληρονομίας από τον κληρονόμο λόγω πλάνης, αν αυτή αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για την αποδοχή, ώστε αν ο κληρονόμος γνώριζε την αληθινή κατάσταση δεν θα άφηνε άπρακτη την προθεσμία αποποίησης. Μη ουσιώδης η πλάνη ως προς το ενεργητικό ή παθητικό της κληρονομίας.

Διάσταση βούλησης και δήλωσης λόγω άγνοιας ή εσφαλμένης γνώσης των νομικών δ/ξεων για την αποδοχή κληρονομίας, όπως όταν ο κληρονόμος αγνοεί την ύπαρξη προθεσμίας αποποίησης ή τη νομική σημασία αυτής.

Η αποδοχή είναι μονομερής μη απευθυντέα σε άλλο πρόσωπο δικαιοπραξία.

Επί αγωγής ακύρωσης αποδοχής κληρονομίας εναγόμενος μπορεί να είναι και ο έλκων νόμιμο συμφέρον, όπως ο δανειστής της κληρονομίας.

Κατ' απόκλιση από τις γενικές δ/ξεις, το δικαίωμα ακύρωσης της αποδοχής κληρονομίας υπόκειται σε 6μηνη παραγραφή, αρχόμενη από την επομένη της αποδοχής, επί δε πλασματικής αποδοχής από την παρέλευση της προθεσμίας αποποίησης. Αν όμως η πλάνη εξακολουθήσει και μετά, το 6μηνο αρχίζει αφότου παρήλθε αυτή και σε κάθε περίπτωση μέχρι 20ετία από την αποδοχή.

Κατά τη διάταξη του αρθ. 1847§1 εδ. α' ΑΚ ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί την κληρονομία μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών, που αρχίζει από τότε που έμαθε την επαγωγή και το λόγο της. Κατά δε τη διάταξη του αρθ. 1850 του ίδιου Κώδικος, η αποποίηση είναι άκυρη, αν γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας για την αποποίηση. Αν περάσει η προθεσμία, η κληρονομία θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι το δικαίωμα αποποίησης της κληρονομίας είναι διαπλαστικό και υπόκειται σε τετράμηνη αποσβεστική προθεσμία, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας η άσκηση του δικαιώματος αποποιήσεως είναι άκυρη (βλ. Απ. Γεωργιάδη, ΚληρΔ, εκδ. 2010, §39, αριθ. 23, σελ. 668-669, Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, ΑΚ 1849-1851, αριθ. 19, σελ. 549), η ακυρότητα δε επέρχεται αυτοδικαίως και είναι οριστική και αθεράπευτη και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται, ούτε είναι λογικώς νοητή άσκηση αγωγής για την κήρυξη της ακυρότητας (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, ΑΚ 180 αριθ. 2 και 3, σελ. 280-281, Βαθρακοκόιλη, ΕρνομΑΚ 180 αριθ. 2, σελ. 769 και τις εκεί παραπομπές στη νομολογία). Ωστόσο, προς άρση της αβεβαιότητας για την τύχη της προς τον κληρονόμο επαγωγής μετά την πάροδο απράκτου της 4μηνης αποσβεστικής προθεσμίας προς αποποίηση της κληρονομίας, η διάταξη του αρθ. 1850 εδ. β' καθιερώνει υπό μορφή νομίμου αμάχητου τεκμηρίου το πλάσμα δήλωσης του κατά τη διάρκεια της προθεσμίας αυτής απρακτῆσαντος κληρονόμου για αποδοχή της κληρονομίας. Για το λόγο αυτό η εν λόγω αποδοχή χαρακτηρίζεται ως πλα-

σματική αποδοχή κληρονομίας και ως μία από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η σιωπή επέχει θέση δηλώσεως βουλήσεως (βλ. Βουλικά, Γ' §19, Απ. Γεωργιάδη, ό.π., §38, αριθ. 17, σελ.644-645, Βαθρακοκόιλη, ΕρνομΑΚ 1850, αριθ. 2, σελ. 605).

Εξάλλου, κατά το αρθ. 1857 εδ. β' περ. 1γ και δ ΑΚ, η αποδοχή της κληρονομίας που οφείλεται στην πλάνη κρίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τις δικαιοπραξίες. Η πλάνη σχετικά με το ενεργητικό ή το παθητικό της κληρονομίας δε θεωρείται ουσιώδης. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και σε αποδοχή που συνάγεται από την παραμέληση της προθεσμίας για αποποίηση. Περαιτέρω, κατά το αρθ. 1901 εδ. α' του ίδιου Κώδικος, ο κληρονόμος ευθύνεται και με τη δική του περιουσία για τα χρέη της κληρονομίας. Τέλος, κατά τα αρθ. 140 και 141 ΑΚ, αν κάποιος καταρτίζει δικαιοπραξία και η δήλωσή του δεν συμφωνεί από ουσιώδη πλάνη με τη βούλησή του, έχει δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας. Από τις άνω διατάξεις προκύπτει σαφώς ότι η αποδοχή της κληρονομίας μπορεί να προσβληθεί από τον κληρονόμο λόγω πλάνης, όταν η αποδοχή, που συνάγεται με τον τρόπο αυτό κατά πλάσμα του νόμου, δεν συμφωνεί με τη βούλησή του, όταν αυτή αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για την αποδοχή της κληρονομίας, ώστε αν ο κληρονόμος γνώριζε την αληθινή κατάσταση ως προς το σημείο αυτό, δεν θα άφηνε να παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αποποιήσεως. Η εσφαλμένη δε γνώση ή άγνοια, που δημιουργεί τη μεταξύ της βουλήσεως και δηλώσεως διάσταση, η οποία όταν είναι ουσιώδης θεμελιώνει δικαίωμα προσβολής της

δηλώσεως λόγω πλάνης, μπορεί να οφείλεται και σε άγνοια ή εσφαλμένη γνώση των νομικών διατάξεων για την αποδοχή της κληρονομίας. Υπάρχει δε πλάνη περί το δίκαιο της αποδοχής της κληρονομίας και όταν ο κληρονόμος τελεί σε άγνοια περί την ύπαρξη της προθεσμίας του αρθ. 1847 ΑΚ προς αποποίηση ή της κατά το αρθ. 1850 ΑΚ νομικής σημασίας της παρόδου της προθεσμίας αυτής άπρακτης (βλ. οΛΑΠ 3/89 ΝοΒ 38. 607, ΑΠ 426/02 ΝοΒ 50. 1862, ΑΠ 1211/08 ΧρΙΔ 9. 229). Η αποδοχή είναι μονομερής δικαιοπραξία, που δεν απευθύνεται προς άλλο ορισμένο πρόσωπο, ενώ εναγόμενος μπορεί να είναι και όποιος έλκει νόμιμο συμφέρον, όπως και ο δανειστής της κληρονομίας, και ως εκ τούτου η αγωγή για ακύρωση της αποδοχής της κληρονομίας δύναται να στραφεί και κατά του δανειστή της κληρονομίας (βλ. ΑΠ 1211/08 ΧρΙΔ 9. 229, ΑΠ 338/04 Δνη 46. 1451, Βουζίκια ΚληρΔ σελ 166, 796, Μπαλή ΓενΑρχ §74).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την ανωτέρω αγωγή, για την οποία εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι ισχυρίστηκαν ότι στις 8.1.2006 ο υιός των δύο πρώτων και αδερφός της τρίτης, Σ. Ν., σκοτώθηκε σε τροχαίο μετά από σύγκρουση αυτοκινήτων ατύχημα, εξαιτίας του οποίου παθόντες τρίτοι άσκησαν αγωγή αποζημίωσης κατά της εναγομένης και ήδη εκκαλούσας ασφαλιστικής εταιρίας που είχε ασφαλίσει το οδηγούμενο από το θανόντα αυτοκίνητο, το οποίο ενεπλάκη στη σύγκρουση, λόγω του ότι κατά τους ισχυρισμούς τους ο θανών ήταν υπαίτιος της τελευταίας. Ότι κατά το χρόνο του θανάτου του κατέλιπε

πλησιέστερους συγγενείς τους ενάγοντες, οι οποίοι τον κληρονόμησαν εξ αδιαθέτου. Ότι αυτοί, μη έχοντας νομική μόρφωση, αγνοούσαν την ύπαρξη της 4μηνιας αποσβεστικής προθεσμίας του αρθ. 1847 ΑΚ και προέβησαν σε αποποίηση της κληρονομίας εκπρόθεσμα, ήτοι μετά την άπρακτη παρέλευσή της παραπάνω προθεσμίας. Ότι τούτο είχε ως συνέπεια αφενός την πλασματική εκ μέρους τους αποδοχή της κληρονομίας και αφετέρου την ακυρότητα της άνω αποποιήσεως αυτής. Ότι, λόγω άγνοιας περί την ύπαρξη προθεσμίας, πίστευαν πεπλανημένα ότι η αποποίηση της κληρονομίας του θανόντος, στην οποία προέβησαν, ήταν καθ' όλα έγκυρη. Ότι η πλάνη τους αυτή συνεχίσθηκε μέχρι την 11.1.2007, που η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία τους κοινοποίησε την αναφερόμενη παρεμπόμπουσα αγωγή αποζημίωσης, με την οποία ζήτησε να υποχρεωθούν αυτοί, ως κληρονόμοι του αποβιώσαντος, να της καταβάλουν τα ποσά που θα υποχρεωθεί αυτή να καταβάλει ως αποζημίωση στους λοιπούς παθόντες εκ του ανωτέρω αυτοκινητικού ατυχήματος, λόγω του ότι ο αποβιώσας τελούσε σε κατάσταση μέθης και βάσει όρου της μεταξύ τους σύμβασης ασφάλισης υπήρχε εξαίρεση από την ασφαλιστική του κάλυψη. Γι' αυτό, επικαλούμενοι ουσιώδη πλάνη περί το δίκαιο, ζήτησαν να ακυρωθεί η πλασματική αποδοχή της κληρονομίας του Σ. Ν. και να τους χορηγηθεί τετράμηνη προθεσμία αποποιήσεως της κληρονομίας του από της τελεσιδικίας της εκδοθησομένης αποφάσεως για την ακύρωση. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή είναι αρκούτως ορισμένη, διότι, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα

στη μείζονα σκέψη, περιέχει όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία κατά νόμο για την πληρότητα του δικογράφου της. Επίσης, παραδεκτά στρέφεται κατά της εναγόμενης, ως δανείστριας της κληρονομίας που επήχθη ως άνω στους ενάγοντες, οι οποίοι έχουν πρόδηλο έννομο συμφέρον για την ακύρωση της πλασματικής αποδοχής της κληρονομίας αυτής εκ μέρους τους, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη ακύρωση της αποποιήσεως της στην οποία προέβησαν, καθόσον αυτή, ως γινόμενη μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας του αρθ. 1847 ΑΚ, είναι, σύμφωνα με το νόμο (ΑΚ 1850 εδ. α' ΑΚ), άκυρη και δε νοείται η άσκηση αγωγής για την κήρυξη της ακυρότητάς της, όπως αβασίμως υποστηρίζει η εκκαλούσα. Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης αυτής πρέπει να απορριφθούν.

Σύμφωνα με το αρθ. 1857§2 ΑΚ η αγωγή για την ακύρωση της αποδοχής της κληρονομίας λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής παραγράφεται μετά ένα εξάμηνο. Με βάση τη διάταξη του ανωτέρω άρθρου, κατ' απόκλιση από τις γενικές διατάξεις, κατά τις οποίες το δικαίωμα ακυρώσεως ακυρώσιμης δικαιοπραξίας αποσβέννυται μετά την πάροδο διετίας από της δικαιοπραξίας ή από της παρελεύσεως της πλάνης, απάτης ή απειλής, και σε κάθε περίπτωση μετά την πάροδο εικοσαετίας από της δικαιοπραξίας (ΑΚ 157), το δικαίωμα ακυρώσεως της αποδοχής της κληρονομίας, καίτοι κατά τη φύση του διαπλαστικό, υποβάλλεται σε εξάμηνη παραγραφή. Ο χρόνος της παραγραφής αρχίζει από την επομένη ημέρα της αποδοχής, επί δε πλασματικής αποδοχής από της παρελεύσεως

της προθεσμίας αποποιήσεως. Αν όμως η πλάνη, η απάτη ή απειλή εξακολουθήσουν και μετά την αποδοχή, κατ' ανάλογη εφαρμογή της ΑΚ 157 εδ. β' και γ', το εξάμηνο αρχίζει από τότε που παρήλθε η κατάσταση αυτή και σε κάθε περίπτωση όταν περάσουν είκοσι χρόνια από την αποδοχή (βλ. ΑΠ 858/90 Δνη 1991. 983, Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, ΑΚ 1857, αριθ. 3, σελ. 559, Απ. Γεωργιάδη, ΚληρΔ, εκδ. 2010, §38, αριθ. 36, σελ. 652).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την κατάθεση του ενόρκως εξετασθέντος ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 8.1.2006, σε αυτοκινητικό ατύχημα που έλαβε χώρα στο ... χλμ της επαρχιακής οδού Λ.-Φ., κατόπιν συγκρούσεως του αριθ. κυκλ. PIN- ... ΙΧΕ αυτοκινήτου που οδηγούσε ο Α. Τ. και του αριθ. κυκλ. ΥΗΧ- ... ΙΧΕ αυτοκινήτου που οδηγούσε ο Σ. Ν. με επιβαίνοντα τον Β. Α., σκοτώθηκαν οι δύο τελευταίοι. Ο Σ. Ν. απεβίωσε χωρίς διαθήκη και κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τους ενάγοντες, γονείς και αδερφή του, αντίστοιχα. Μετά το ατύχημα, κατά της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας, που είχε ασφαλίσει το αυτοκίνητο που οδηγούσε ο Σ. Ν. για την έναντι τρίτων αστική του ευθύνη, ασκήθηκε η από 25.5.2006 (και με αριθ. καταθ. 432/06) αγωγή από τους αναφερομένους στο δικόγραφο της στενούς συγγενείς του θανατωθέντος στο ατύχημα Β. Α., ο οποίος επέβαινε στο αυτοκίνητο του Σ. Ν., και η από 26.10.2006 (και με αριθ. καταθ. 792/06) αγωγή από τον Α. Τ., ο οποίος οδηγούσε το συγκρουσθέν με το αυτοκίνητό του όχημα. Με τις

αγωγές αυτές, οι άνω ενάγοντες, ισχυριζόμενοι ότι το προεκτεθέν ατύχημα ήταν συνέπεια της αμελούς συμπεριφοράς του θανόντος Σ. Ν., ζήτησαν από την εναγομένη ασφαλιστική του εταιρία να τους καταβάλει ως αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση, κατά τις στις εν λόγω αγωγές διακρίσεις, το συνολικό ποσόν των 518.454,25 €, νομιμοτόκως από την επίδοση των αγωγών αυτών. Κατόπιν αυτού και, ενόψει του ότι ο Σ. Ν. οδηγούσε υπό την επήρεια οινοπνεύματος σε ποσοστό 1,25%, με αποτέλεσμα την εξαίρεση από την ασφαλιστική του κάλυψη βάσει όρου της μεταξύ τους ασφαλιστικής συμβάσεως, η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία άσκησε κατά των εναγόντων, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμων τούτου, την από 4.11.2006 (και με αριθ. καταθ. 923/06) παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημιώσεως, ζητώντας να υποχρεωθούν αυτοί να της καταβάλουν τα ποσά που θα υποχρεωθεί να καταβάλει ως αποζημίωση στους άνω ενάγοντες των κατ' αυτής κυρίων αγωγών σε περίπτωση ευδοκίμησής τους. Προ της 11.1.2007, που κοινοποιήθηκε στους ενάγοντες η ανωτέρω αγωγή, και ειδικότερα κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της 8.1.2006, που επήλθε ο θάνατος του Σ. Ν., και της 22.5.2006, οι ενάγοντες δεν είχαν γνώση για την ύπαρξη οφειλών εκ μέρους του προς τρίτους. Έτσι, ενόψει και του γεγονότος ότι δε διέθετε περιουσία άλλη από το αυτοκίνητο που οδηγούσε κατά το ανωτέρω ατύχημα και καταστράφηκε ολοσχερώς, ουδόλως ενδιαφέρθηκαν για την κληρονομία του, με συνέπεια να παραμελήσουν την τετράμηνη αποσβεστική προθεσμία

του αρθ. 1847§1α ΑΚ για την αποποίηση αυτής και να θεωρείται πλέον κατά πλάσμα του νόμου ότι την έχουν αποδεχθεί από 8.5.2006 που παρήλθε άπρακτη η εν λόγω προθεσμία. Τούτο, λόγω άγνοιας των νομικών διατάξεων για την ύπαρξη της άνω προθεσμίας και την έννομη συνέπεια από την πάροδο αυτής άπρακτης, οι ενάγοντες πληροφορήθηκαν το πρώτον μεταγενέστερα και δη στις 22.5.2006, από υπάλληλο της «ΕΦΓ Ε.-Ε. ΑΕ» που τηλεφώνησε στην οικία τους, η οποία, αξιωνοντας για λογαριασμό της εν λόγω Τράπεζας την πληρωμή ανεξόφλητων δόσεων δανείου ύψους 15.000 € που είχε λάβει ο θανών από την τελευταία για την αγορά του άνω κατεστραφέντος στο ατύχημα αυτοκινήτου του, τους ενημέρωσε ότι ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του θανόντος κληρονόμησαν και το ανωτέρω χρέος του και ότι για την απαλλαγή τους από αυτό έπρεπε να αποποιηθούν την κληρονομία του εμπροθέσμως. Εξάλλου, και αν ήθελε υποτεθεί ότι η άνω υπάλληλος δεν ανέφερε στους ενάγοντες για την ύπαρξη της 4μηνης αποσβεστικής προθεσμίας του αρθ. 1847§1α' ΑΚ, περί αυτής αυτοί σε κάθε περίπτωση πληροφορήθηκαν από έχοντες νομικές γνώσεις του οικείου περιβάλλοντός τους, στους οποίους προσέτρεξαν θορυβηθέντες όταν έμαθαν για το άνω χρέος του κληρονομούμενου που επήχθη σ' αυτούς εξ αδιαθέτου. Και τούτο, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την κατάθεση του μάρτυρος αποδείξεως και συζύγου της τρίτης των εναγόντων, Γ. Α., υπήρχαν στο οικείο περιβάλλον τους τέτοια πρόσωπα, και ειδικότερα η δικηγόρος Υ. Κ. και ο ασφαλιστής του εν λόγω μάρτυρος, στους

οποίους είχαν απευθυνθεί για να ενημερωθούν σε σχέση με τις ενέργειες στις οποίες έπρεπε να προβούν για την τύχη της κληρονομίας του αποβιώσαντος.

Έτσι, σε μια ύστατη προσπάθεια για να άρουν τις έννομες συνέπειες της πλασματικής αποδοχής, που συνάγεται από την παραμέληση της άνω προθεσμίας για αποποίηση της κληρονομίας του θανόντος, προκειμένου να φανεί έστω και έμμεσα η άγνοιά τους για την ύπαρξη της εν λόγω προθεσμίας, προφανώς κατόπιν συνδρομής δικηγόρου, προσήλθαν διαδοχικά, και δη στις 25.5.2006 η τρίτη, στις 30.5.2006 η δεύτερη και την 1.6.2006 ο πρώτος, και προέβησαν ενώπιον του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Λάρισας σε εκπρόθεσμη δήλωση αποποιήσεως της κληρονομίας του θανόντος Σ. Ν. Ενόψει δε του ότι γνωστοποιήθηκε στον άνω Γραμματέα ο χρόνος του θανάτου του κληρονομούμενου για να περιληφθεί στην οικεία έκθεση (βλ. τις με αριθ. .../25.5.06, .../30.5.06 και .../1.6.06 εκθέσεις αποποιήσεως των εναγόντων ενώπιον του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Λάρισας), οπωσδήποτε τους επισημάνθηκε από τον τελευταίο το εκπρόθεσμο της δηλώσεως αποποιήσεως. Εξάλλου, και μεν οι δύο πρώτοι των εναγόντων ήταν απόφοιτοι του δημοτικού σχολείου και είχαν ελλιπή μόρφωση, η τρίτη όμως των εναγόντων ήταν φιλόλογος και συνεπώς δεν δικαιολογείται από τα διδάγματα της κοινής πείρας και τη λογική, μετά την ενημέρωσή της από την ανωτέρω υπάλληλο της Τράπεζας ότι κληρονόμησε χρέος του αποβιώσαντος, να μην επιδίωξε να ενημερωθεί για το δίκαιο της αποδοχής της κληρονομίας και εντεύθεν για την τύχη

του κληρονομικού της δικαιώματος, τη στιγμή που υπήρχε η ευχέρεια προς τούτο, τόσο από το οικείο της περιβάλλον που προαναφέρθηκε, όσο και από το Γραμματέα του Πρωτοδικείου Λάρισας, ενώπιον του οποίου προέβη στην αποποίηση της κληρονομίας, ο οποίος μπορούσε να την πληροφορήσει τόσο για την ύπαρξη της προθεσμίας αποποιήσεως όσο και για τις έννομες συνέπειες της παρελεύσεως αυτής άπρακτης.

Συνεπώς, δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ότι οι ενάγοντες την 22.5.2006 και σε κάθε περίπτωση μέχρι τη 1.6.2006, που προέβη και ο τελευταίος από αυτούς στην άνω δήλωση περί αποποιήσεως της κληρονομίας του θανόντος, είχαν διαπιστώσει την πλάνη τους και πλέον γνώριζαν ότι είχαν απωλέσει, λόγω άγνοιας περί το δίκαιο, την 4μηνη αποσβεστική προθεσμία του αρθ. 1847§1α' ΑΚ, ότι συνέπεια τούτου θεωρείται κατά πλάσμα του νόμου ότι αποδέχθηκαν την κληρονομία και ότι η δήλωση αποποιήσεως στην οποία προέβησαν ήταν εκπρόθεσμη και εξ αυτού άκυρη. Ως εκ τούτου, δεν κρίνεται πειστική η κατάθεση της μάρτυρος αποδείξεως ότι μέχρι την 11.1.2007, που κοινοποιήθηκε στους ενάγοντες η άνω παρεμπόμπουσα αγωγή αποζημιώσεως της εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρίας, εξακολουθούσαν να αγνοούν την ύπαρξη της αποσβεστικής προθεσμίας του αρθ. 1847§1α' ΑΚ και ότι λόγω πλάνης περί το δίκαιο πίστευαν δικαιολογημένα ότι η δήλωσή τους για αποποίηση της κληρονομίας του θανόντος ήταν εμπρόθεσμη και ισχυρή. Άλλωστε, οι ενάγοντες δεν επικαλέσθηκαν ούτε προσκόμισαν άλλα

αποδεικτικά στοιχεία προς ενίσχυση της εν λόγω κατάθεσης.

Κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη από 27.3.2007 (και με αριθ. καταθ. 217/30.3.07) αγωγή, η οποία επιδόθηκε στην εναγόμενη στις 24.4.2007 (βλ. την έκθεση επιδόσεως .../24.4.07 του δικ. επιμελητή Δ. Γ.), ασκήθηκε μετά την πάροδο εξαμήνου από την 1.6.2006, που εντέλει αποκαλύφθηκε η πλάνη των εναγόντων, και συνεπώς υπέκυψε στην 6μηνη παραγραφή του αρθ. 1857§2 εδ. β' ΑΚ. Έπρεπε, λοιπόν, απορριπτομένης της αντενστάσεως των εναγόντων για εξακολούθηση της πλάνης τους μέχρι την 11.1.2007, την οποία προέβαλαν πρωτοδίκως και επαναφέρουν ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου με τις προτάσεις, η ένσταση της εναγομένης για παραγραφή της αγωγής, την οποία ομοίως αυτή προέβαλε πρωτοδίκως και επαναφέρει με την έφεση, να γίνει δεκτή κατ' ουσίαν και να απορριφθεί η αγωγή ως παραγεγραμμένη. Το δε πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση δέχθηκε την αντένσταση και, αφού απέρριψε την ένσταση, δέχθηκε στη συνέχεια την αγωγή και ως βάσιμη κατ' ουσίαν, έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων και πρέπει, δεκτής γενομένης της έφεσης, να εξαφανισθεί. Μετά ταύτα, αφού διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει, απορριπτομένης της άνω αντενστάσεως που προέβαλαν οι ενάγοντες, να γίνει δεκτή κατ' ουσίαν η ένσταση περί της παραγραφής της ένδικης αγωγής που προέβαλε η εναγόμενη και να απορριφθεί η τελευταία εκ του λόγου τούτου...

3/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγήτρια: Ελένη Πολυχρόνου
Δικηγόροι: Εμμαν. Παπαπαναγιώτου,
 Σοφία Παπαγιαννίση

Η πράξη εφαρμογής καθορίζει τα τμήματα που αφαιρούνται από κάθε ιδιοκτησία για εισφορά γης, τα μετατρεπόμενα σε χρηματική εισφορά και τα ρυμοτομούμενα για κοινόχρηστους ή κοινωφελείς χώρους. Τα μη άρτια κατά το εμβαδόν οικοπέδα που δεν μπορούν να τακτοποιηθούν προσκυρώνονται σε γειτονικά ή συνενώνονται για δημιουργία ενιαίων οικοπέδων ή ανταλλάσσονται υποχρεωτικά με ίσης αξίας οικοπέδα.

Με την πράξη εφαρμογής πραγματοποιείται και τακτοποίηση για τα τμήματα ιδιοκτησιών που προβλέπονται ως κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι και είναι μεγαλύτερα της οφειλόμενης εισφοράς γης ή για τα τμήματα της εισφοράς σε γη εφόσον δεν είναι πολεοδομικά αξιοποιήσιμα στην αρχική τους θέση.

Ιδιοκτήτης που θεωρεί ότι το νέο ακίνητο που του δίνεται δεν είναι ισάξιο με το παλαιό, μπορεί να προσφύγει δικαστικά για τον καθορισμό της αξίας των ακινήτων σε ανατρεπτική προθεσμία 6 μηνών από την κύρωση της πράξης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 48§3 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Κ.Β.Π.Ν.), που κυρώθηκε με το από 14/27.7.1999 ΠΔ (ΦΕΚ Δ' 580/99), «η πράξη εφαρμογής καθορίζει τα τμήμα-

τα που αφαιρούνται από κάθε ιδιοκτησία για εισφορά γης, τα τμήματα που μετατρέπονται σε χρηματική εισφορά σύμφωνα με τις διατάξεις της §7 του αρθ. 45 και προσδιορίζει τα τμήματα που ρυμοτομούνται για κοινόχρηστους χώρους ή καταλαμβάνονται από κοινωφελείς χώρους. Με την πράξη εφαρμογής τα οικόπεδα που δεν είναι άρτια κατά το εμβαδόν τους και δεν μπορούν να τακτοποιηθούν σύμφωνα με την §3 του αρθ. 302 προσκυρώνονται στα γειτονικά οικόπεδα ή συνενώνονται για τη δημιουργία αδιαίρετων ενιαίων οικοπέδων ή ανταλλάσσονται υποχρεωτικά με ίσης αξίας οικόπεδα ή ιδανικά μερίδια οικοπέδων ή τμήματα διαιρέμενης ιδιοκτησίας σύμφωνα με το ν. 3741/1929 και το ν.δ. 1024/1971 με την επιφύλαξη του αρθ. 245. .... Με την πράξη εφαρμογής πραγματοποιείται επίσης η τακτοποίηση ή η εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου αυτής για τα τμήματα των ιδιοκτησιών που προβλέπονται από την πολεοδομική μελέτη για κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους και που είναι μεγαλύτερα της οφειλόμενης εισφοράς γης ή τα τμήματα της εισφοράς σε γη εφόσον δεν είναι πολεοδομικά αξιοποιήσιμα στην αρχική τους θέση. ... Όποιος ιδιοκτήτης δεν συμφωνεί ότι το νέο ακίνητο που του δίνεται με την πράξη εφαρμογής είναι ισάξιο με το παλαιό, μπορεί να προσφύγει στα αρμόδια δικαστήρια, όπως προβλέπεται από το ν.δ. 797/1971, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 6 μηνών από την κύρωση της πράξης εφαρμογής, για να καθοριστεί δικαστικά η αξία των ακινήτων, χωρίς στο διάστημα αυτό να αναστέλλεται η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου».

Με την υπό κρίση αίτηση οι αιτούντες εκθέτουν ότι δυνάμει της υπ' αρ. .../1994 πράξης εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης της συνοικίας Ν. Π. Β., που κυρώθηκε με την υπ' αρ. .../1994 απόφαση του Νομάρχη Μ. και μεταγράφηκε νόμιμα, απαλλοτριώθηκε αναγκαστικά, λόγω ρυμοτομίας, το περιγραφόμενο ακίνητο (οικόπεδο, εμβαδού 437,50 τμ), του οποίου συγκύριοι κατ' ισομορία και εξ αδιαίρετου είναι αυτοί (αιτούντες), η αξία του ανέρχεται στο ποσό των 800 Ε ανά τμ και ότι στη θέση αυτού παραχωρήθηκε σ' αυτούς, με την υπ' αρ. .../2008 μεμονωμένη πράξη εφαρμογής, που κυρώθηκε με την υπ' αρ. .../23.10. 2008 απόφαση του Νομάρχη Μ., άλλο οικόπεδο, εμβαδού 416,18 τμ, η αξία του οποίου ανέρχεται στο ποσό των 150 Ε ανά τμ, και ότι υπόχρεος προς αποζημίωση είναι ο καθού Δήμος Β. Ζητούν δε να καθορισθεί η οριστική τιμή μονάδας αποζημιώσεως του απαλλοτριωθέντος ακινήτου τους στο ποσό των 800 Ε ανά τμ και η αξία του έναντι αυτού παραχωρηθέντος ακινήτου στο ποσό των 150 Ε ανά τμ, ήτοι να καθορισθεί η διαφορά της αξίας των ανωτέρω ακινήτων στο ποσό των 650 Ε ανά τμ.

Η αίτηση αρμοδίως εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των αρθ. 18 επ. του ν. 2882/2001, που εφαρμόζεται εν προκειμένω κατά το αρθ. 29 § 2 και 5 του ίδιου νόμου. Έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα, καθόσον α) κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου την 1.11.2010, δηλαδή εντός της οριζόμενης από το αρθ. 20§2 εδ. γ' ν. 2882/2001 εξαμήνης προθεσμίας

από τη δημοσίευση στις 20.9.2010 της υπ' αρ. 96/10 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που καθόρισε προσωρινά την αποζημίωση, δεδομένου ότι οι διάδικοι δεν επικαλούνται ούτε άλλωστε προκύπτει επίδοση της απόφασης αυτής και β) επιδόθηκε στο καθού εντός της οριζόμενης στο αρθ. 20§3 εδ. γ' του ν. 2882/2001 προθεσμίας των 15 ημερών πριν από την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο (6.5.2011), που ορίσθηκε από τον Πρόεδρο Εφετών Λάρισας για τη συζήτησή της (υπ' αρ. .../5.11.10 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Γ.Π.), οπότε ολοκληρώθηκε η άσκηση της. Είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 17 του ισχύοντος Συντάγματος, 13, 18, 20 του ν. 2882/2001, 31-39 του ν.δ/τος της 17.7/16.8.1923 «περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του κράτους κλπ», 8 § 1 και 2 του ν. 1337/1983 και 48§3 του από 14/27.7.1999 π.δ/τος. Επομένως, πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν, δεδομένου ότι για το παραδεκτό της συζητήσεώς της προσκομίζονται τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις των αρθ. 15§3 και 17 § 1 και 4 έγγραφα και ειδικότερα: α) τα υπ' αρ. .../19.4.1995 και .../2008 πιστοποιητικά της Υποθηκοφύλακος Β. περί μεταγραφής των υπ' αρ. .../1994 και .../2008 πράξεων εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης του ρυμοτομικού σχεδίου Ν. Π. του Δήμου Β. στα βιβλία μεταγραφών, β) τα υπ' αρ. .../6.4.2011 πιστοποιητικά περί ιδιοκτησίας, μη υπάρξεως βαρών, κατασχέσεων και διεκδικήσεων της Υποθηκοφύλακος Β., γ) οι με αριθ. .../1994 και .../2008 πράξεις εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης του

ρμυτομικού σχεδίου Ν.Π. του Δήμου Β., όπως κυρώθηκαν αντίστοιχα με τις υπ' αρ. .../1994 και .../23.10.2008 αποφάσεις του Νομάρχη Μ., δ) οι υπ' αρ. .../30.3.2009 και .../4.1.2007 εκθέσεις προεκτίμησης.

Από όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Σε εφαρμογή της πολεοδομικής μελέτης της συνοικίας Ν. Π. του Δήμου Β., που εγκρίθηκε με το από 15.1.1988 ΠΔ (ΦΕΚ 77/3.2.1988), εκδόθηκε η υπ' αρ. 33../1994 πράξη εφαρμογής, που κυρώθηκε με την υπ' αρ. .../11.10.1994 απόφαση του Νομάρχη Μ. και έχει μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Β. Με την πράξη αυτή απαλλοτριώθηκε στο σύνολό του, λόγω ρυμοτομίας, μεταξύ άλλων και το με ΑΚΠ 011104 οικόπεδο, εμβαδού 437,50 τμ, κείμενο στη θέση «Π. Π. Α.», στο Ο.Τ. 48, του οποίου φερόμενοι συγκύριοι κατ' ισομοιρία και εξ αδιαιρέτου φέρονται οι αιτούντες. Στη συνέχεια, με την υπ' αρ. .../2008 μεμονωμένη πράξη εφαρμογής στη συνοικία Ν. Π. του Δήμου Β., που κυρώθηκε με την υπ' αρ. .../23.10.2008 απόφαση του Νομάρχη Μ. και μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Β., παραχωρήθηκε στους αιτούντες σε αντικατάσταση του ως άνω ακινήτου τους το με αρ. 07N οικόπεδο, εμβαδού 416,18 τμ, κείμενο στο Ο.Τ. 86. Το ως άνω απαλλοτριούμενο οικόπεδο βρίσκεται σε επαφή με τις τουριστικές εγκαταστάσεις της πλαζ του ΕΟΤ Α. και έχει ανεμπόδιστη θέα προς τη θάλασσα. Είναι άρτιο, αλλά μη οικοδομήσιμο, διότι με την ως άνω πράξη εφαρμογής χαρακτηρίστηκε ως κοινόχρηστος χώρος. Το οικόπεδο που παραχωρήθηκε στους αιτούντες απέ-

χει από τη θάλασσα σε ευθεία γραμμή 200 μ. περίπου, χωρίς ωστόσο να έχει θέα σ' αυτήν, είναι μεσαίο, με πρόσοψη σε πεζόδρομο και βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της συνοικίας των Ν. Π. Επίσης, εξυπηρετείται από όλα τα δίκτυα κοινής ωφέλειας καθώς και από αστική συγκοινωνία. Η περιοχή όπου βρίσκεται αναπτύσσεται οικιστικά και το εν λόγω οικόπεδο προσφέρεται για αστική κατοικία, ενόψει και του συντελεστή δόμησης, που ανέρχεται σε 0,8. Οι αιτούντες προσδιορίζουν την αξία του μεν απαλλοτριωθέντος στο ποσό των 800 Ε ανά τμ, του δε παραχωρηθέντος στο ποσό των 150 Ε ανά τμ.

Ο καθού ισχυρίζεται ότι τα δύο ακίνητα έχουν την ίδια αξία. Η εκτιμητική επιτροπή του αρθ. 15 ν. 2882/2001 προσδιόρισε την αξία του μεν απαλλοτριωθέντος στο ποσό των 221,40 Ε ανά τμ, του δε παραχωρηθέντος στους αιτούντες στο ποσό των 278 Ε ανά τμ. Το Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου με την υπ' αρ. 96/2010 απόφασή του προσδιόρισε προσωρινά την αποζημίωση των ως άνω ακινήτων στο ποσό των 500 Ε ανά τμ για το απαλλοτριούμενο και στο ποσό των 410 Ε ανά τμ για το παραχωρηθέν. Επίσης, με την υπ' αρ. 92/2009 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου καθορίστηκε προσωρινά ως αποζημίωση για άλλο οικόπεδο, το με ΑΚΠ 011103, που βρίσκεται στο Ο.Τ. 48, το ποσό των 370 Ε ανά τμ και για το παραχωρηθέν σε αντικατάσταση αυτού οικόπεδο, που βρίσκεται στο Ο.Τ. 86, το ποσό των 300 Ε ανά τμ. Επίσης, όπως προκύπτει από το προσκομιζόμενο με επίκληση από τους αιτούντες εκκαθαριστικό σημείωμα Ε.Τ.ΑΚ. του έτους 2008, η αξία του ως άνω

απαλλοτριωμένου ακινήτου καθορίστηκε, με τιμή βάσης υπολογισμού 1.100 Ε, στο ποσό των 35.028,50 Ε.

Από τη συνεκτίμηση όλων ανεξαιρέτως των προσκομιζόμενων με επίκληση αποδεικτικών στοιχείων, το Δικαστήριο άγεται στην κρίση ότι κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω, χρόνο της παρούσας συζήτησης (6.5.2011), εφόσον από τη συζήτηση για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης (21.1.2010) έχει παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους (αρθ. 13§1 εδ. β' του ν. 2882/2001, όπως το εν λόγω εδάφιο προστέθηκε με το αρθ. 1§4 ν. 2985/2005), η πραγματική αξία των εν λόγω ακινήτων ανέρχεται του μεν απαλλοτριωμένου ακινήτου στο ποσό των 450 Ε ανά τμ, του δε παραχωρηθέντος στους αιτούντες στο ποσό των 330 Ε ανά τμ, συνεπώς δεν είναι ισάξια και υφίσταται διαφορά αξίας μεταξύ τους ύψους 120 Ε ανά τμ. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω η αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως ουσία βάσιμη σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικότερα στο διατακτικό.{...}

5/2012

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Δημ. Βούλγαρης, Δημ. Μακρυγιάννης

Κατά το 16§1 νδ 689/70 είναι απαράδεκτες οι αξιώσεις κατά δημοτικών επιχειρήσεων εξ υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων τους, ανεξάρτητα από την έννομη θεμελίωση των αξιώσεων αυτών. Η δ/ξη αυτή ως εξυπηρετούσα γενικότερο κοινωνικό συμφέρον, ήτοι την προστασία της οικονομικής θέσης

των άνω επιχειρήσεων και την αποτροπή κατάχρησης σε βάρος τους, δεν αντίκειται στη συνταγματική αρχή της διάκρισης εξουσιών ή της ισονομίας, ούτε στο δικαίωμα του εργαζομένου προς παροχή έννομης προστασίας, μήτε στο Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της ΕΣΔΑ και το Σύνταγμα για προστασία της περιουσίας.

{...} 2. Σύμφωνα με το αρθ. 16§1 του ν.δ. 689/1970 «περί ρυθμίσεως θεμάτων του προσωπικού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο μόνο του ν.δ. 1231/1972, «απαιτήσεις κατά δήμων, κοινοτήτων, δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων ως και συνδέσμων και επιχειρήσεων οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως του πάσης φύσεως επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού αυτών, διά συμπληρωματικήν αμοιβήν ή συμπληρωματικήν αποζημίωσιν, επί τοις λόγοις ότι το προσωπικόν τούτο απησχολήθη εις εργασίαν διάφορον της προβλεπόμενης υπό της περί προσλήψεως συμβάσεως, ή ότι παρείχε υπηρεσίαν υπερωριακώς ή πέραν του νομίμου χρόνου λήξεως της σχέσεως, είναι απαράδεκτοι, ανεξαρτήτως εννόμου θεμελιώσεως αυτών». Από τη διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι είναι απαράδεκτες οι αξιώσεις κατά δημοτικών επιχειρήσεων από την παροχή υπερωριακής εργασίας των υπαλλήλων τους, ανεξάρτητα από την έννομη θεμελίωση των αξιώσεων αυτών (ΕφΘεσ 2519/06 Αρμ 2007. 80, ΕφΚρ 439/92 ΕΕργΔ 52. 562, ΕφΑθ 11851/87 Δνη 1990. 838). Η διάταξη αυτή, ως εξυπηρετούσα

γενικότερο κοινωνικό συμφέρον, δηλαδή την προστασία της οικονομικής θέσεως των εν λόγω νομικών προσώπων και την αποτροπή καταχρήσεως σε βάρος τους, δεν αντίκειται στη συνταγματική αρχή της διακρίσεως των εξουσιών, ούτε στην αρχή της ισότητας των πολιτών ενώπιον του νόμου κατά το αρθ. 4§1 του Συντάγματος, ούτε στο δικαίωμα του εργαζομένου προς παροχή εννόμου προστασίας κατά το αρθ. 20 του Συντάγματος (ΑΠ 847/93 ΔΕΝ 40. 136), ούτε τέλος στο αρθ. 1§1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως (που κυρώθηκε μαζί με τη σύμβαση με το ν.δ. 53/1974) για την προστασία της περιουσίας κάθε φυσικού και νομικού προσώπου και το αρθ. 17 του Συντάγματος για την προστασία της ιδιοκτησίας (ΕφΘεσ 2519/06 ό.π.).

Εν προκειμένω, ο ενάγων ισχυρίζεται ότι προσφέρει στην εναγομένη δημοτική επιχείρηση τις υπηρεσίες του ηλεκτρολόγου δυνάμει συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου. Ότι η εναγομένη, κατά το χρονικό διάστημα από 1.4.05 έως 31.3.08, αν και σύμφωνα με την ισχύουσα για τον κλάδο του σ.σ.ε. έπρεπε να απασχολείται συνολικά 32 ώρες της εβδομάδα, εν τούτοις τον απασχόλησε 40 ώρες την εβδομάδα, χωρίς να του καταβάλει κάποια αποζημίωση για την υπερωριακή αυτή εργασία του. Για τους λόγους αυτούς ζητεί, κυρίως με βάση την εργασιακή σύμβαση, να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλει ως αποζημίωση για την παροχή υπερωριακής εργασίας συνολικά 18.334,72 Ε και επικουρικά με βάση τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού 7.762 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής.

Ωστόσο, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η αγωγή, με την οποία σαφώς επιδιώκεται η καταψήφιση αμοιβής υπερωριακής εργασίας σε βάρος δημοτικής επιχείρησης, δεν είναι νόμιμη ως προς όλες τις βάσεις της, διότι (ανεξάρτητα από το αν η εργασιακή ειδικότητα του ενάγοντος υπάγεται ή όχι στο μειωμένο ωράριο των 32 ωρών την εβδομάδα), σε κάθε περίπτωση ο ενάγων δεν έχει από το νόμο απαίτηση αποζημίωσης για την επί πλέον εργασία του. Εφόσον τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και γι' αυτό τα αντίθετα παράπονα του εκκαλούντος είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν. Οι λοιποί λόγοι της εφέσεως αλυσιτελώς προβάλλονται και γι' αυτό πρέπει να απορριφθούν, όσοι μιν αναφέρονται στις επάλληλες αιτιολογίες της εκκαλούμενης διότι για τη στήριξη του διατακτικού της απόφασης αρκούσε η ανωτέρω κύρια αιτιολογία, όσοι δε αναφέρονται στην ουσία της υπόθεσης διότι η εκκαλούμενη απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη και δεν υπεισήλθε στην ουσιαστική έρευνα αυτής.

3. Σύμφωνα λοιπόν με τα προαναφερόμενα, η έφεση του ενάγοντος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη στο σύνολό της...

8/2012

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Ευθ. Παπαγιάννης, Χρ. Κουμπούρας

Αποζημίωση λόγω πραγματικού ελαττώματος πωληθέντος ταξί.

Ζημία αγοραστή από υπαιτιότητα των εναγομένων που δεν υπέβαλαν το αυτ/το πριν την παράδοση σε έλεγχο, αφού και άλλα αυτ/τα του ίδιου τύπου και έτους κατασκευής είχαν εμφανίσει το ίδιο πρόβλημα στον κινητήρα και είχαν επισκευασθεί στο συνεργείο της δεύτερης εναγομένης και, ενώ διαπίστωσαν ότι το αυτ/το υπέστη επανειλημμένα την ίδια βλάβη που δεν δικαιολογούνταν από τη χρήση και τα διανυθέντα χιλιόμετρα, δεν προέβησαν σε αποτελεσματική επισκευή του. Διαφυγόντα εισοδήματα εκ της ακινησίας του ταξί και ματαίωσης δρομολογίων, μετ' αφαίρεση των εξόδων κίνησης.

Συντρέχον πταίσμα αγοραστή ως προς την αξίωση δαπανών επισκευής σε συνεργεία τρίτων, αφού ίσχυε η εργοστασιακή εγγύηση και θα μπορούσε να αποκατασταθεί αζήμια στο συνεργείο της δεύτερης εναγομένης. Αβασιμότητα κονδυλίου απώλειας ποσού εκ του ότι λόγω του ελαττώματος ο ενάγων έθεσε αναγκαστικά το ταξί εκτός κυκλοφορίας και δεν μπόρεσε να το πωλήσει, διότι η ζημία είναι υποθετική και αβέβαιη, εξαρτώμενη από μελλοντικούς παράγοντες μη δυνάμενους να προσδιοριστούν (κατάσταση οχήματος αν και όταν θα αποχαρακτηριζόταν από ταξί σε ΙΧΕ).

{...} Στην κρινόμενη αγωγή ο ενάγων εκθέτει ότι δυνάμει σύμβασης πώλησης, που καταρτίσθηκε την 23.10.2001 μεταξύ αυτού και των εναγομένων, αγόρασε και παρέλαβε το εκεί περιγραφόμενο αυτοκίνητο - TAXI, το οποίο στη συνέχεια

παρουσίασε πραγματικά ελαττώματα, συνεπεία των οποίων ο ενάγων ζημιώθηκε από υπαιτιότητα των εναγομένων, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα στην αγωγή. Μετά από αυτά ο ενάγων ζητεί να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν ως αποζημίωση το ποσό των 21.631,28 Ε με το νόμιμο τόκο. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε αρχικά η 94/2008 απόφαση του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, με την οποία διατάχθηκε πραγματογνωμοσύνη για να διαπιστωθεί η αιτία της βλάβης του ενδίκου αυτοκινήτου, στη συνέχεια δε εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, που έκανε δεκτή την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος, επιδικάζοντας στον ενάγοντα για την άνω αιτία το ποσό των 6.975,13 Ε με το νόμιμο τόκο. Κατά της εν λόγω απόφασης παραπονούνται όλοι οι διάδικοι με τις εφέσεις τους για εσφαλμένη ερμηνεία του Νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν την εξαφάνισή της.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Μεταξύ του ενάγοντος και των εναγομένων (της πρώτης μέσω της νόμιμης και εξουσιοδοτημένης αντιπροσώπου της στη Λ. δεύτερης εναγομένης, η οποία λειτουργούσε για λογαριασμό της, αλλά και για δικό της λογαριασμό) καταρτίσθηκε στη Λ. σύμβαση πώλησης, με την οποία οι εναγόμενες πώλησαν στον ενάγοντα ένα καινούριο αυτοκίνητο δημοσίας χρήσης (TAXI), Ν., Ρ., με αριθμό πλαισίου ... και αριθμό κινητήρα ..., έναντι συνολικού τιμήματος 5.898.000 δρχ ή 17.308,88 Ε. Για την πώληση αυτή εκδόθηκε το .../16.10.2001 τιμολόγιο και το αυτοκίνητο παραδόθηκε στον ενάγοντα την 23.10.2001 (τα ως άνω συνομολογού-

νται από τους διαδίκους). Στη συνέχεια και ενώ το αυτοκίνητο χρησιμοποιείτο ως TAXI από τον ενάγοντα και είχε διανύσει 86.000 χλμ, παρουσιάστηκε βλάβη της κεφαλής του κινητήρα και αντικαταστάθηκε αυτή στο συνεργείο της δεύτερης εναγομένης με έξοδα αυτής λόγω της ισχύουσας εγγύησης. Όταν το αυτοκίνητο διήνυσε 216.000 χλμ εμφανίσθηκε για δεύτερη φορά βλάβη της κεφαλής της μηχανής παρόμοια με την πρώτη και έγινε πάλι αντικατάσταση αυτής στο συνεργείο της δεύτερης εναγομένης με έξοδα του ενάγοντος (βλ. την .../3.12.2003 απόδειξη της δεύτερης εναγομένης). Στη συνέχεια, παρόμοια βλάβη στην κεφαλή εμφανίσθηκε στα 296.000 χλμ, στα 304.000 χλμ, στα 312.000 χλμ και στα 367.000 χλμ. Στα 296.000 χλμ και στα 304.000 χλμ ο ενάγων προέβη σε αλλαγή της κεφαλής στο συνεργείο του Θ. Μ. στη Λ., στα 312.000 χλμ προέβη στο ίδιο συνεργείο σε αλλαγή κινητήρα με άλλον μεταχειρισμένο, ενώ όταν παρουσιάστηκε η ίδια βλάβη στα 367.000 χλμ ο ενάγων έθεσε αυτό εκτός κυκλοφορίας (βλ. αντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας του εν λόγω αυτοκινήτου). Η ανωτέρω βλάβη, η οποία συνίστατο σε ρωγμές προκληθείσες στην κεφαλή του κινητήρα του αυτοκινήτου και μεταξύ των βαλβίδων εισόδου - εξόδου, όπου και το χυτό μέταλλο έχει λεπτότερο πάχος υφιστάμενο τη μεγαλύτερη καταπόνηση, είναι αποτέλεσμα υπερθέρμανσης της κεφαλής λόγω μη κατάλληλης (ομοιόμορφης) ψύξης από το σύστημα κυκλοφορίας του νερού ψύξης που απάγει την αναπτυσσόμενη θερμότητα από αυτήν την περιοχή (βλ. και την από 17.10.2008 έκθεση πραγματογνωμοσύνης).

Ο ισχυρισμός των εναγομένων, που αποτελεί και λόγο έφεσης, ότι η συγκεκριμένη βλάβη δεν οφείλεται σε πραγματικό ελάττωμα του κινητήρα του αυτοκινήτου, αλλά στην κακή συντήρησή του από τον ενάγοντα και μάλιστα στη μη έγκαιρη και σύμφωνη με τις υποδείξεις του κατασκευαστή αλλαγή λαδιών, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Όπως προκύπτει από την ως άνω έκθεση του πραγματογνώμονα Α.Β., η βλάβη στο αυτοκίνητο του ενάγοντος «δεν έχει άμεση σχέση με τη συχνότητα αλλαγής λαδιών του κινητήρα, οι οποίες ευθύνονται για την καλή λίπανση των κινουμένων μερών και ήταν σε παραδεκτά χρονικά διαστήματα, άλλως θα παρουσιάζονταν βλάβες στο μπλοκ και στα έδρανα του κινητήρα και διότι η κεφαλή ψύχεται μόνο από το νερό της ψύξης του κινητήρα». Στην ίδια επίσης έκθεση επισημαίνεται ότι με βάση το βιβλίο εγγύησης και αρχείο συντήρησης του αυτοκινήτου η συχνότητα αλλαγής λαδιών είναι παραδεκτή για την ποιότητα του χρησιμοποιούμενου τύπου λαδιού, ο δε ενάγων προσερχόταν σε τακτά διαστήματα στο συνεργείο για αλλαγή λαδιών και φίλτρων.

Αιτία των ρωγμών που εμφανίζονταν στα μεσοδιαστήματα των οπών των βαλβίδων λόγω του μικρού πάχους του μετάλλου στα σημεία αυτά, ήταν η υπερθέρμανση από ανομοιόμορφη ψύξη της κεφαλής της μηχανής, χωρίς να υπάρχει σχέση με την λίπανση του κινητήρα. Διαπιστώθηκε επίσης από τον ως άνω πραγματογνώμονα, μετά από εξέταση τεσσάρων αυτοκινήτων (ΤΑΧΙ) ίδιου μοντέλου με το αυτοκίνητο του ενάγοντος, ότι όλα παρουσίασαν την ίδια σχεδόν βλάβη στην κεφαλή του κινητήρα

τους (CD 20) και κάψιμο φλάντζας, όλες δε οι επεμβάσεις που έγιναν στα αυτοκίνητα αυτά για τη βελτίωση της κυκλοφορίας του νερού ψύξης και ομοιόμορφης θερμοκρασίας αυτού, έγιναν μόνο στο κύκλωμα του νερού, ήσαν πανομοιότυπες, είτε πραγματοποιήθηκαν σε συνεργείο των εναγομένων, είτε σε άλλα συνεργεία. Η σχετική δε επέμβαση συνίστατο σε: α) αντικατάσταση του τύπου του δοχείου διαστολής νερού με άλλο, το οποίο είχε έξοδο νερού και στον πυθμένα του, από τον οποίο μετά την αλλαγή επέστρεφε στην αντλία νερού, β) αλλαγή της θέσης του στο πίσω μέρος της μηχανής για καλύτερη επανακυκλοφορία, γ) λήψη θερμού νερού από τη σωλήνωση προς το ψυγείο με διακλαδωτήρα (ΤΑΥ) προς το δοχείο διαστολής και δ) δεύτερη διακλάδωση από τον προστεθέντα σωλήνα προς την αντλία ψύξης. Εξάλλου, στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για ελάττωμα του κινητήρα του αυτοκινήτου καταλήγει και η τριμελής επιτροπή που συστάθηκε μετά από αίτηση του ενάγοντος στον Σύλλογο Συνεργείων Ν.Α., αποτελούμενη από τα μέλη του Συλλόγου Γ. Σ., Θ. Α. και Σ. Γ., οι οποίοι, αφού εξέτασαν τον κινητήρα και τις δύο κεφαλές που αλλάχθηκαν, συνέταξαν την προσκομιζόμενη έκθεσή τους, όπου αναφέρουν ότι ο κινητήρας του ενδίκου αυτοκινήτου ζεσταινόταν τυπικά και έκαιγε τις φλάντζες κεφαλής λόγω της θερμοκρασίας στα σημεία που η φλάντζα έχει μέταλλο, με αποτέλεσμα ο κινητήρας να δημιουργεί αυλακώσεις στην κεφαλή, να καίει τις φλάντζες, να υπερθερμαίνεται και στη συνέχεια να ραγίζει τις κεφαλές και έτσι να ακινητοποιείται το όχημα, ενώ τέλος οι ως άνω τεχνικοί επισημαίνουν ότι

θα έπρεπε να αντικατασταθεί ο κινητήρας.

Σχετικά επίσης ο μάρτυρας του ενάγοντος Θ. Μ. κατέθεσε στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου: «Έχω συνεργείο, όπου ο ενάγων έφερε το αυτοκίνητο για να το επισκευάσω. Είχε κομμένη φλάντζα κεφαλής, η οποία είχε ρήγματα. Δηλαδή ήταν κατεστραμμένη. Αυτή η ζημία οφείλεται σε υπερθέρμανση της μηχανής. Το πρόβλημα για μένα είναι κατασκευαστικό ... η εξασθένηση λαδιών δεν υπερθερμαίνει την μηχανή ... τα λοιπά δεν έχουν καμία σχέση με την υπερθέρμανση». Ο μάρτυρας των εναγομένων κατέθεσε σχετικά: «Είμαι υπεύθυνος συνεργείου της Ν. Το αυτοκίνητο του ενάγοντος είχε πρόβλημα στην κεφαλή. Αυτό μπορεί να οφείλεται ή σε λάδια, μπορεί όμως να είναι και θέμα χρήσης ή συντήρησης». Ο εν λόγω μάρτυρας δηλαδή καταθέτει αορίστως για την αιτία της βλάβης στο αυτοκίνητο του ενάγοντος, χωρίς να προσδιορίζει σε τι συνίσταται η κακή χρήση του συγκεκριμένου αυτοκινήτου ή η κακή συντήρηση πέραν της αλλαγής λαδιών που μπορεί να προκάλεσε τη βλάβη, αλλά και δεν αιτιολογεί με ποιον τρόπο αυτές (η κακή χρήση ή η κακή συντήρηση) προκάλεσαν βλάβη. Τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται από τους διαδίκους προς απόδειξη της αιτίας της βλάβης του ενδίκου αυτοκινήτου κρίνονται επαρκή για το σχηματισμό δικανικής πεποίθησης από το Δικαστήριο για το εν λόγω θέμα, και πρέπει κατά συνέπεια να απορριφθεί το αίτημα των εναγομένων για διενέργεια νέας σχετικής πραγματογνωμοσύνης.

Περαιτέρω, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι οι εναγόμενες

απέκρυψαν δολίως το ως άνω πραγματικό ελάττωμα του αυτοκινήτου από τον ενάγοντα χρησιμοποιώντας παραπλανητικά μέσα για να τον πείσουν να προβεί στην αγορά του, όπως ισχυρίζεται ο τελευταίος, απορριπτόμενης της σχετικής βάσης της αγωγής του, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, απορριπτομένου ακολούθως ως ουσιαστικά αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης του ενάγοντος. Αποδείχθηκε όμως ότι από την πώληση του αυτοκινήτου ο ενάγων ζημιώθηκε από υπαιτιότητα των εναγομένων και συγκεκριμένα από αμέλεια αυτών. Κι αυτό διότι οι εναγόμενες δεν επέδειξαν στη συγκεκριμένη περίπτωση την προσήκουσα επιμέλεια και δεν υπέβαλαν το ως άνω αυτοκίνητο πριν την παράδοσή του στον ενάγοντα στον απαραίτητο έλεγχο, αφού ήδη, όπως προαναφέρθηκε, και άλλα αυτοκίνητα του ίδιου τύπου και έτους κατασκευής (περισσότερα από τέσσερα) είχαν εμφανίσει το ίδιο πρόβλημα στον κινητήρα και είχαν επισκευασθεί στο συνεργείο της δεύτερης εναγομένης. Επιπλέον, ενώ διαπίστωσαν στη συνέχεια ότι το ένδικο αυτοκίνητο υπέστη επανειλημμένα την ίδια βλάβη, η οποία δεν δικαιολογείτο από τη χρήση και τα διανυθέντα χιλιόμετρα, δεν προέβησαν σε αποτελεσματική επισκευή αυτού, αρκούμενες μόνο σε αντικατάσταση της κεφαλής του κινητήρα.

Περαιτέρω, λόγω της ύπαρξης του ως άνω ελαττώματος, το αυτοκίνητο του ενάγοντος παρέμεινε στο συνεργείο της δεύτερης εναγομένης από 9.9.02 έως 11.9.02 (3 ημέρες), από 24.11.03 έως 3.12.03 (10 ημέρες) και στο συνεργείο του Θ. Μ. από 16.2.06 έως 9.3.06 (22 ημέρες). Κατά το

διάστημα αυτό ο ενάγων έχασε το ποσό των 4.604,19 Ε από εισοδήματα που κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα απεκόμιζε από τη λειτουργία του TAXI. Συγκεκριμένα, όπως προέκυψε, το αυτοκίνητο του ενάγοντος από 1.4.02 έως 23.3.06 ήταν μισθωμένο από την Τ.Ε.Ο. ΑΕ για τη μεταφορά των εργαζομένων του σταθμού των διοδίων Τ. από τη Λ. στα Τ. (βλ. την .../23.3.06 βεβαίωση της Ανώνυμης Εταιρείας Εκμετάλλευσης και Διαχείρισης Ελληνικών Αυτοκινητοδρόμων Τ.Ε.Ο. ΑΕ - Τ.Ε.Δ. Λ.) και εκτελούσε τρία δρομολόγια μετ' επιστροφής καθημερινά $(29 + 29) \times 3 = 174$ χλμ $\times 0,28$ Ε (αμοιβή ανά χιλιόμετρο) = 48,72 Ε ποσό αμοιβής ημερησίως. Από το Νοέμβριο 2005, που η αμοιβή ανά χιλιόμετρο ανερχόταν σε 0,30 Ε, το ποσό της αμοιβής του ανερχόταν σε 52,20 Ε την ημέρα $(174 \text{ χλμ} \times 0,30 \text{ Ε})$ /βλ. τις .../25.6.04 και .../10.11.05 βεβαιώσεις της ως άνω εταιρείας/. Επιπλέον, ο ενάγων με τα από 12.9.05 συμφωνητικά ανάθεσης μεταφοράς μαθητού Α/θμιας εκπαίδευσης που είχε συνάψει με τη Νομαρχία Λ., είχε αναλάβει για το χρονικό διάστημα από 12.9.05 μέχρι 15.6.06 τη μεταφορά με το ένδικο αυτοκίνητο τριών μαθητών από τα Ν. στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Γ. αντί ημερησίου μισθώματος 48 Ε, τη μεταφορά δύο μαθητών από τον Π. στο Δημοτικό Σχολείο Γ. αντί ημερησίου μισθώματος 24 Ε, και με το από 17.2.06 συμφωνητικό που είχε συνάψει επίσης με τη Νομαρχία Λ. είχε αναλάβει για το χρονικό διάστημα από 17.2.06 μέχρι 15.6.06 τη μεταφορά με το παραπάνω αυτοκίνητο ενός μαθητή από τη Φ. στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Γ. αντί ημερησίου μισθώματος 25 Ε (βλ. τα

από 12.9.05 και από 17.2.06 σχετικά συμφωνητικά). Από τη ματαίωση των ως άνω δρομολογίων μεταφοράς των εργαζομένων στα διόδια Τ. ο ενάγων έχασε το ποσό των 633,36 Ε $(13 \text{ ημέρες κατά τα έτη } 2002 \text{ και } 2003 \times 48,72 \text{ Ε την ημέρα})$ και το ποσό των 1.148,40 Ε $(22 \text{ ημέρες το έτος } 2006 \times 52,20 \text{ Ε την ημέρα})$. Από τη ματαίωση των ως άνω δρομολογίων για τη μεταφορά των μαθητών ο ενάγων έχασε το ποσό των 2.109 Ε $(22 \text{ ημέρες} \times 48 \text{ Ε} = 1.056 \text{ Ε} + 22 \text{ ημέρες} \times 24 \text{ Ε} = 528 + 21 \text{ ημέρες} \times 25 \text{ Ε} = 525 \text{ Ε})$. Πέραν των ως άνω δρομολογίων που εκτελούσε ο ενάγων με το ΤΑΞΙ δυνάμει των προαναφερθεισών συμβάσεων, εργαζόταν άλλες πέντε ώρες κατά μέσο όρο ημερησίως αποκομίζοντας 7 Ε την ώρα, και συνολικά 35 Ε την ημέρα. Κατά το διάστημα των 35 ημερών που το TAXI έμεινε στο συνεργείο προς επισκευή, ο ενάγων έχασε από την άνω αιτία το ποσό των 1.225 Ε $(35 \text{ ημέρες} \times 35 \text{ Ε την ημέρα})$.

Από το ως άνω συνολικό ποσό των 5.115,76 Ε $(633,36 + 1.148,40 + 2.109 + 1.225)$, που έχασε ο ενάγων κατά τα προαναφερθέντα διαστήματα που το αυτοκίνητό του επισκευαζόταν, πρέπει να αφαιρεθούν τα έξοδα κίνησης του αυτοκινήτου του που αυτός ωφελήθηκε κατά τον ως άνω χρόνο που το TAXI ήταν ακινητοποιημένο, σύμφωνα με τη βάσιμη σχετική ένσταση των εναγομένων. Τα έξοδα αυτά υπολογίζονται σε 10% των εσόδων κατά μέσο όρο, ανερχόμενα δηλαδή κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα των 35 ημερών σε 511,57 Ε $(5.115,76 \times 10\%)$. Ο ισχυρισμός των εναγομένων που αποτελεί και λόγο έφεσης ότι τα εν λόγω έξοδα ανέρχονταν σε 4.500 Ε πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβά-

σιμος, αφού από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε.

Επίσης, ως ουσιαστικά αβάσιμος πρέπει να απορριφθεί ο λόγος έφεσης του ενάγοντος, κατά τον οποίο το TAXI του παρέμεινε στο συνεργείο του Θ. Μ. προς επισκευή και κατά το χρονικό διάστημα από 10.9.04 έως 28.9.04 καθώς και από 30.9.04 μέχρι 7.10.04, δηλαδή επί 23 επιπλέον ημέρες, καθόσον η επικαλούμενη ακινησία προς επισκευή δεν αποδείχθηκε από κάποιο αποδεικτικό στοιχείο, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο. Η κρίση δε αυτή δεν αναιρείται από το προσκομιζόμενο από τον ενάγοντα ανυπόγραφο άνευ χρονολογίας φύλλο συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων, του οποίου μάλιστα δεν αναγράφεται η επωνυμία, επικυρωμένο από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του ενάγοντος την προηγούμενη ημέρα της δικασίμου στο παρόν Δικαστήριο, στο οποίο αναγράφεται ότι έχει παραμείνει προς επισκευή το ένδικο TAXI κατά το διάστημα από 10.9.04 έως 28.9.04 (μέρος του αιτούμενου επί πλέον χρονικού διαστήματος), καθόσον το εν λόγω έγγραφο δεν παρέχει αξιόπιστη απόδειξη.

Επομένως, η συνολική ζημία του ενάγοντος από την άνω αιτία ανέρχεται στο ποσό των 4.604,19 Ε (5.115,76 - 511,57) και όχι στο ποσό των 4.255,13 Ε που δέχθηκε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο αφείρεσε από το ποσό των διαφυγόντων κερδών του ενάγοντος δύο φορές τα έξοδα κίνησης του αυτοκινήτου του (μία φορά στα επιμέρους ποσά και μία φορά στο σύνολο). Πρέπει λοιπόν να γίνει δεκτός ως ουσιαστικά βάσιμος ο σχετικός λόγος της έφεσης.

Περαιτέρω, ο ενάγων κατέβαλε για την επισκευή της ως άνω βλάβης στη δεύτερη εναγομένη το ποσό των 1.720 Ε, για το οποίο πρέπει επίσης να αποζημιωθεί (κατά το σκέλος αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση). Το κονδύλιο των 2.595,54 Ε, που κατέβαλε ο ενάγων σε συνεργεία τρίτων (Μ. Β.) για επισκευή του αυτοκινήτου του την 17.8.04, 28.9.04, 15.10.04, 18.10.04, πρέπει να απορριφθεί, αφού, όπως συνολογεί ο ενάγων, κατά τους χρόνους αυτούς ίσχυε η εγγύηση του εργοστασίου κατασκευής και θα μπορούσε αυτός να προβεί στις εργασίες επισκευής στο συνεργείο της δεύτερης εναγομένης με έξοδα αυτής, οπότε η συγκεκριμένη ζημία του οφείλεται σε συντρέχον πταίσμα του, κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βάσιμης της σχετικής ένστασης του εναγομένου, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβάσιμου του σχετικού λόγου έφεσης του ενάγοντος.

Επίσης ο ενάγων ζητεί να αποζημιωθεί με το ποσό των 4.500 Ε, που ισχυρίζεται ότι έχασε από το ότι λόγω του ελαττώματος του αυτοκινήτου του αναγκάστηκε να θέσει αυτό εκτός κυκλοφορίας και δεν μπόρεσε να το πουλήσει. Το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, διότι η εν λόγω ζημία είναι υποθετική και αβέβαιη, παρεμβάλλονται δε μεταξύ του ζημιολογίου γεγονότος και του προσδοκώμενου κέρδους, του οποίου η απώλεια αποτελεί τη ζημία, μελλοντικοί παράγοντες που δεν μπορούν να προσδιοριστούν (κατάσταση του οχήματος όταν θα γινόταν ο αποχαρκτηρισμός του από TAXI σε ΙΧΕ, χρόνος στον οποίο θα γινόταν ο εν λόγω

αποχαρακτηρισμός και η πώλησή του ως ΙΧΕ), ώστε να θεμελιώνεται αξίωση και να είναι προσδιορισίμο το ύψος αυτής (βλ. και ΕφΠατρ 280/04 Νόμος). Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος ο σχετικός λόγος έφεσης του ενάγοντος.

Τέλος, ο ενάγων από την υπαίτια κατά τα άνω συμπεριφορά των εναγομένων έπαθε ηθική βλάβη, προς απάμβλυνση της οποίας πρέπει να επιδικασθεί σε αυτόν χρηματική ικανοποίηση. Το ύψος αυτής, ενόψει της αποκλειστικής υπαιτιότητας που βαρύνει τις εναγόμενες, το μέγεθος της ζημιάς που προκλήθηκε στον ενάγοντα και της οικονομικής κατάστασης των διαδίκων, πρέπει να καθορισθεί στο ποσό των 1.000 Ε, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβασίμου του σχετικού λόγου της έφεσης των εναγομένων...

9/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου
Δικηγόροι: Χρ. Βούλγαρης, Πηνελόπη Ροντογιάννη

Υπαιτιότητα οδηγού, που δεν μείωσε ταχύτητα και επέπεσε σε ποίμνιο που επιχειρούσε κάθετη διάσχιση οδού. Συνυπαιτιότητα ιδιοκτήτη του ποιμνίου, που δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα ασφαλούς διέλευσης από σημείο όπου δεν υφίστατο σχετική πινακίδα, χωρίς εποπτεία άλλων προσώπων. Μη αιτιώδης σύνδεση με το ατύχημα της έλλειψης φακών και σήμανσης των ζώων με ευδιάκριτα σημεία, αφού το σημείο διέλευσης ήταν επαρκώς φωτιζόμενο.

Απόδειξη κυριότητας των θανατωθέντων ζώων από μαρτυρικές καταθέσεις και κτηνιατρική βεβαίωση.

Αποζημίωση λόγω θανάτωσης προβάτων και σφαγίασης τραυματισθέντων, ίση με την αγοραία αξία τους, μετ' αφαίρεση της ωφέλειας από την πώληση του κρέατος. Απώλεια εισοδήματος εκ πώλησης του κρέατος των αμνών που οι θανατωθείσες και σφγιασθείσες προβατίνες θα γεννούσαν κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων.

{...} Από την επανεκτίμηση της ένορκης κατάθεσης του μάρτυρα ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 23.8.2007 και περί ώρα 22.15' ο πρώτος εναγόμενος οδηγώντας το υπ' αριθ. ΒΟΜ ... ΙΧΕ αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας του, το οποίο ήταν ασφαλισμένο για την έναντι τρίτων αστική του ευθύνη στη δεύτερη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, κινείτο επί της επαρχιακής οδού Α. - Π. Π. με κατεύθυνση προς τον Α. Η άνω οδός, η οποία είναι ασφαλτοστρωμένη, διπλής κυκλοφορίας με μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, και με πλάτος οδοστρώματος 7 μ. στο δεύτερο χιλιόμετρο αυτής συμβάλλεται με ανώνυμη ιδιωτική χωμάτινη οδό στο αριστερό μέρος του οδοστρώματος σε σχέση με την πορεία του οχήματος του πρώτου εναγομένου. Στο άνω σημείο η οδός είναι ευθεία και οριζόντια, ενώ κατά τον κρίσιμο χρόνο επικρατούσαν καλές συνθήκες φωτισμού (επαρκής τεχνητός φωτισμός), η κατάσταση του οδοστρώματος ήταν ξηρά και το ανώτατο όριο ταχύτητας ήταν 90 χλμ/ώρα. Όταν ο εναγόμενος

προσέγγισε στη συμβολή της επαρχιακής οδού με την άνω ανώνυμη ιδιωτική οδό, το αποτελούμενο από 400 πρόβατα περίπου κοινό ποίμνιο του ενάγοντος και του ανηψιού του Δ. Β. του Σ. άρχισε να διασχίζει καθέτως την επαρχιακή οδό από τα δεξιά προς τα αριστερά σε σχέση με την πορεία του οχήματος του πρώτου εναγομένου, προκειμένου να μεταβεί στο θερινό ποιμνιοστάσιο, το οποίο βρισκόταν στην απέναντι της επαρχιακής οδού πλευρά και πλησίον της ιδιωτικής οδού. Η διέλευση του ποιμνίου επιχειρείτο από σημείο της οδού όπου δεν υπάρχει πινακίδα Κ-18 που προειδοποιεί για τη συχνή διέλευση οικόσιτων ζώων και συγκεκριμένα από το σημείο της άνω οδού που βρίσκεται απέναντι της ανώνυμης ιδιωτικής οδού και όχι από άλλο σημείο και σε απόσταση 60 μ. προ αυτού, όπως προκύπτει από την κατάθεση του εξετασθέντος ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου αυτόπτη μάρτυρος, σε συνδυασμό με το από 31.8.2007 πρόχειρο σχεδιάγραμμα του Τμήματος Τροχαίας Α., στο οποίο εμφανίζονται κηλίδες αίματος και ίχνη υπολειμμάτων ζωικών τροφών καθώς και σε απόσταση 16 μ. στη συνέχεια από αυτό, ενώ ίχνη από οπλές ζώων αποτυπώνονται επίσης επί του αγροκτήματος στο δεξιό τμήμα της οδού όπου υφίσταται ποδοπατημένο άνοιγμα 19 μ. απέναντι από τον ιδιωτικό δρόμο.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι τα αποτελούντα το άνω ποίμνιο ζώα, μολονότι κινούνταν κατά τη διάρκεια της νύχτας, δεν ήταν εφοδιασμένα με ειδικά ευδιάκριτα φώτα, ενώ οι συνοδοί αυτού δεν έφεραν φακούς ώστε να προειδοποιούν με την εκπομπή φωτός τους χρήστες της οδού,

κατά παράβαση της διάταξης του αρθ. 14 του ν. 3542/2007, και τα οποία (φωτεινά σημεία) κατά την άνω διάταξη επιβάλλονται ανεξαρτήτως του εάν η κίνηση των ζώων γίνεται από φωτιζόμενο ή σκοτεινό σημείο της οδού. Τέλος, το άνω ποίμνιο, αν και συνοδευόταν από δύο οδηγούς, αυτοί δεν βρίσκονταν κατά τη διέλευση του ποιμνίου από την επαρχιακή οδό εκατέρωθεν αυτής, ώστε να εποπτεύουν τη διέλευση των ζώων και να φροντίζουν για την ασφαλή μετακίνηση αυτών, παρά βρίσκονταν εντός των παρακείμενων της οδού αγροκτημάτων.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι όταν ο πρώτος εναγόμενος προσέγγισε στο τεχνηώς επαρκώς φωτιζόμενο σημείο της άνω επαρχιακής οδού, το οποίο βρίσκεται σε απόσταση 22 μ. από το σημείο διέλευσης του ποιμνίου, από έλλειψη επιμέλειας που όφειλε και ήταν πράγματι σε θέση να καταβάλει δεν οδηγούσε με σύνεση και με διαρκώς τεταμένη την προσοχή του, με συνέπεια να μην αντιληφθεί εγκαίρως την κίνηση των ζώων στο οδόστρωμα, ενώ εξάλλου δεν φρόντισε να ρυθμίσει την ταχύτητα του οχήματος ανάλογα με τις επικρατούσες στη οδό συνθήκες (νύκτα, κίνηση), η οποία, αν και δεν αποδείχθηκε ότι υπερέβαινε το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο, πάντως ήταν πλησίον αυτού, όπως προκύπτει από τη σφοδρότητα της σύγκρουσης και τον εξ αυτής θανάσιμο τραυματισμό 13 ζώων καθώς και τον τραυματισμό άλλων 5 ζώων του ενάγοντος, με αποτέλεσμα, παρά την τροχοπέδηση και τον προς τα αριστερά ελιγμό που επιχειρήσε όταν αντιλήφθηκε την κίνηση των ζώων στο οδόστρωμα, να μην προλάβει να διακόψει έγκαιρα την κί-

νηση του οχήματός του και να επιπέσει με αυτό τελικά επί του ποιμνίου.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το προπεριγραφέν ατύχημα οφείλεται στη συνυπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου, ο οποίος δεν οδηγούσε το όχημά του με σύνεση και διαρκώς τεταμένη την προσοχή, ούτε είχε διαρκώς τον έλεγχο και την εποπτεία αυτού ώστε να μπορεί σε κάθε στιγμή να εκτελεί τους απαιτούμενους χειρισμούς, ούτε μείωσε την ταχύτητά του, η οποία προσέγγιζε τα 90 χλμ την ώρα, ώστε να είναι ανάλογη των επικρατουσών στην οδό συνθηκών, με αποτέλεσμα να μην αντιληφθεί το ποίμνιο που επιχειρούσε κάθετη διάσχιση του οδοστρώματος της οδού και να επιπέσει επ' αυτού, καθώς και στην υπαιτιότητα του ενάγοντα, ο οποίος ως κτηνοτρόφος για 40 χρόνια και συνεπώς έμπειρος οδηγός ποιμνίου δεν έλαβε τα αναγκαία για την ασφαλή διέλευση του ποιμνίου του μέτρα, αλλά οδήγησε αυτό να διέλθει από σημείο της οδού όπου δεν υφίσταται προειδοποιητική πινακίδα διέλευσης οικόσιπων ζώων, αλλά κυρίως χωρίς την εποπτεία των άλλων οδηγών, οι οποίοι ευρισκόμενοι στο άκρο του οδοστρώματος να ελέγχουν την κίνηση των οχημάτων επί της οδού και να φροντίζουν για την ασφαλή διέλευση των ζώων από την άνω επαρχιακή οδό, ενώ εξάλλου δεν αποδείχθηκε ότι η έλλειψη φακών και σήμανσης των ζώων με ευδιάκριτα σημεία συνετέλεσε στο επίδικο ατύχημα, αφού το σημείο της οδού από το οποίο διέβη το ποίμνιο ήταν επαρκώς φωτιζόμενο. Οι προαναφερόμενες ενέργειες και παραλείψεις των διαδίκων συνιστούν υπαιτιότητα με τη μορφή της αμέλειας, το δε ατύχημα θα αποφεύ-

γονταν αν κατέβαλλαν αντίστοιχα την προσοχή του μέσου συνετού οδηγού και ιδιοκτήτη ποιμνίου αντίστοιχα, την οποία όφειλαν και μπορούσαν να καταβάλλουν με βάση τις παραπάνω αντικειμενικές περιστάσεις και τις ικανότητες τους. Το ποσοστό συνυπαιτιότητάς τους ανέρχεται κατά την κρίση του δικαστηρίου σε 40% για τον πρώτο εναγόμενο και σε 60% για τον ενάγοντα, παρά τα αντιθέτως υποστηριζόμενα από τους διαδίκους με σχετικούς λόγους της έφεσης και αντέφεσής τους αντίστοιχα. Το πρωτοβάθμιο επομένως Δικαστήριο, το οποίο έκρινε ομοίως σχετικά με τη συνυπαιτιότητα των διαδίκων για το επίδικο ατύχημα, δεν έσφαλε και επομένως πρέπει να απορριφθούν οι σχετικοί λόγοι έφεσης και αντέφεσης.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι εξαιτίας της πτώσης του αυτοκινήτου του πρώτου εναγομένου στο ποίμνιο του ενάγοντα σκοτώθηκαν 13 ζώα και τραυματίστηκαν άλλα 5, σύμφωνα με την από 24.8.2007 κτηνιατρική βεβαίωση του κτηνιάτρου Γ.Σ. (βλ. .../24.8.07 δελτίο κτηνιατρικής εξέτασης σε συνδυασμό με την .../24.8.07 βεβαίωση του κτηνιάτρου Γ.Σ. και το από 23.8.07 απόσπασμα εκ του βιβλίου αδικημάτων και συμβάντων του Τμήματος Τροχαίας Α.). Αντιθέτως, δεν αποδείχθηκε ότι είχαν υποστεί σημαντικές βλάβες και άλλα τέσσερα ζώα, όπως επικαλείται ο ενάγων στην ένδικη αγωγή του και έφεσή του, καθόσον ούτε στα ανωτέρω έγγραφα αναφέρεται σχετικά, ο ίδιος δε ο ενάγων και οι λοιποί εξετασθέντες στα πλαίσια της αστυνομικής προανακρίσεως μάρτυρες ανέφεραν για 13 θανατωθείσες και 5 τραυματισθεί-

σες προβατίνες του ενάγοντος. Όλα τα ανωτέρω ζώα ανήκαν στον ενάγοντα, όπως προκύπτει από τα προσκομιζόμενα αποδεικτικά μέσα (μαρτυρική κατάθεση, προανακριτικές καταθέσεις και κτηνιατρική βεβαίωση, όπου σημειώνονται οι αριθμοί των ενωτίων), τα οποία και επαρκούν για την απόδειξη της κυριότητας του ενάγοντος επί των θανατωθέντων ζώων. Πιο συγκεκριμένα, επρόκειτο για προβατίνες, ηλικίας 2-4 ετών, γενετικά βελτιωμένες, αξίας 200 E, καθεμιά εκ των οποίων κυοφορούσε 2 πρόβατα, που επρόκειτο να γεννηθούν εντός του επομένου διμήνου και να σφαγιασθούν κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, οπότε θα ζύγιζαν περίπου 10 κιλά έκαστο και θα πωλούνταν προς 7 E/κιλό, επί πέντε δε μήνες μετά τη σφαγή των αμνών, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, που το παρόν Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη αυτεπαγγέλτως (336§4 ΚΠολΔ), θα απέδιδαν ημερησίως, σύμφωνα με την προμνησθείσα μαρτυρική κατάθεση, ένα κιλό γάλακτος, από την πώληση του οποίου ο ενάγων θα αποκέρδαινε το ποσό των 0,70 E.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων σφαγίασε τις τέσσερις από τις πέντε τραυματισθείσες προβατίνες, το κρέας των οποίων πώλησε σε κρεοπώλες με τίμημα 3 E/κιλό, συνολικώς δε από την πώληση αποκόμισε το ποσό των (165 + 126) 291 E (βλέπε τα προσκομιζόμενα με επίκληση υπ' αριθ. .../28.8.07 και .../5.9.07 τιμολόγια - δελτία αποστολής της Ε. Π.). Όσο δε αφορά την πέμπτη προβατίνα που τραυματίστηκε, δεν αποδείχθηκε αν επιβίωσε ή σφαγιάστηκε, καθόσον δεν προσκομίσθη-

κε κανένα αποδεικτικό μέσο και επομένως δεν αποδείχθηκε ως προς αυτή κάποια ζημία του ενάγοντος,

Εξάλλου, ο ισχυρισμός των αντεκαλούντων ότι εσφαλμένα η εκκαλουμένη δεν συνυπολόγισε (αφαίρεσε) το ποσό που απαιτείτο για τη διατροφή των θανάτωντων ζώων, εκτιμώμενος ως ένσταση συνυπολογισμού κέρδους και ζημίας είναι απαράδεκτος λόγω της αοριστίας του και του εκπροθέσμου της προβολής του (το πρώτον με το δικόγραφο της αντέφεσης).

Επομένως, με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, που επιβεβαιώθηκαν από την κατάθεση του μάρτυρος, ο ενάγων, ένεκα της θανατώσεως των ζώων του, υπέστη περιουσιακή ζημία, η οποία αναλύεται ως εξής: α) από τη θανάτωση των 13 προβατίνων του ζημιώθηκε την αγοραία αξία αυτών, ήτοι συνολικώς το ποσό των (13 x 200) 2.600 E, β) από τη σφαγίαση των τεσσάρων από τις πέντε τραυματισθεισών προβατίνων του ζημιώθηκε την αγοραία αξία τους, από την οποία, ωστόσο, πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό που ο ίδιος ωφελήθηκε από την πώλησή του κρέατος τους, ήτοι συνολικώς ζημιώθηκε το ποσό των [(4 x 200) - 291] 509 E, εκ των οποίων όμως το ποσό που αιτείται με την ένδικη αγωγή του είναι το ποσό των 360 E, γ) εξαιτίας της απώλειας του εισοδήματος από την πώληση του κρέατος των αμνών, που οι θανατωθείσες και σφαγιασθείσες προβατίνες κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα γεννούσαν, ζημιώθηκε το ποσό των [(13 + 4 προβατίνες) x 2 αμνούς/προβατίνα x 10 κιλά έκαστος αμνός x 7 E/κιλό πωληθέντος κρέατος] 2.360 E και δ) από τη στέρηση του εισοδήματος από την

πώληση του κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων επί πέντε μήνες από τη σφαγή των αμνών παραχθέντος από έκαστη θανατωθείσα και σφαγιασθείσα προβατίνα γάλακτος, το συνολικό ποσό των [(13 + 4 προβατίνες) x 150 ημέρες x 1 κιλό γάλακτος/ημέρα x 0,70 Ε/κιλό] 1.785 Ε. Κατά συνέπεια, το σύνολο της περιουσιακής του ζημίας ανήλθε στο ποσό των (2.600 + 360 + 2.360 + 1.785) 7.105 Ε. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή και επεδίκασε για τις αμέσως ανωτέρω αιτίες τα ίδια ποσά, δεν έσφαλε, παρά τα αντιθέτως υποστηριζόμενα με τους σχετικούς λόγους έφεσης και αντέφεσης αντίστοιχα. {...}

11/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ουρανία Φωτοπούλου
Δικηγόροι: Κατερίνα Ζώη-Τσιγάρα - Διονύσιος Μπάστας, Νικ. Αλεξίου

Καθορισμός της διατροφής συζύγου όχι με εφαρμογή συγκεκριμένου μαθηματικού υπολογισμού, αλλά βάσει των δυνάμεων των συζύγων.

Επί αγωγής αποζημίωσης λόγω στέρξης διατροφής συζύγου αναγκαία μνεία του πιθανού χρόνου ζωής του υπόχρεου και του ποσού της καταβλητέας διατροφής, χωρίς ανάγκη αποτίμησης συνεισφοράς των συζύγων στις οικογενειακές ανάγκες.

Αυτοδίκαιη μεταβίβαση στο ΙΚΑ της αξίωσης αποζημίωσης του παθόντος κατά τρίτου επί ποιοτικής και ποσοτικής αντιστοιχίας μεταξύ αυτής και ασφ. παροχών. Εφαρμογή τούτου και επί σύνταξης χρείας από το ΙΚΑ και

όχι του 930§3 ΑΚ περί σωρευτικής αποζημίωσης.

Η εργασία συνταξιούχου ΙΚΑ αφορά στις σχέσεις του ασφαλισμένου με αυτό και δεν καθιστά παράνομη την εργασία.

Στην οικογένεια του θανόντος περιλαμβάνονται και οι αγχιστείες πρώτου βαθμού, γαμβρός και νύμφη, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης δεσμών αγάπης.

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού που κινούταν με ταχύτητα μικρότερη της επιτρεπόμενης αλλά υπερβολική για τις κρατούσες συνθήκες, δεν αντιλήφθηκε κηλίδα πετρελαίου καιτοι ήταν μέρα και εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα.

Μη ανωτέρα βία η ύπαρξη πετρελαιοκηλίδων στο οδόστρωμα ως μη απρόβλεπτη για τους οδηγούς.

Μη αιτιώδης σύνδεση με το ατύχημα της μεγάλης ταχύτητας του θανόντος και της μεταφοράς αντικειμένων διαφορετικών από τα αναγραφόμενα στην άδεια κυκλοφορίας, καθόσον αποκλειστική αιτία ήταν η αιφνίδια είσοδος του άλλου οδηγού στο ρεύμα πορείας.

Μη αιτιώδης σύνδεση της μη χρήσης ζώνης ασφαλείας με το θανάσιμο τραυματισμό, που αφορούσε στο κάτω μέρος του σώματος.

Αοριστία ισχυρισμού μείωσης των εξόδων κηδείας κατά το καταβληθέν από το ΙΚΑ ποσό, αν δεν αναφέρεται το ύψος του.

Υπολογισμός διαφυγόντων εισοδημάτων συνταξιούχου ΙΚΑ που απασχολούνταν ως τεχνίτης πλακιδίων βάσει διδαγμάτων κοινής πείρας, κατά την

οποία σε ορεινά μέρη το χειμώνα δεν είναι ευχερής η εκτέλεση οικοδομικών εργασιών.

{...} Από τη διάταξη του αρθ. 928 εδ. β' ΑΚ, που παρέχει αξίωση αποζημίωσης και σε εκείνον που είχε απέναντι στο θανατωθέντα αξίωση διατροφής από το νόμο, συνάγεται ότι η αξίωση αυτή αποτελεί γνήσια αξίωση αποζημίωσης και αποσκοπεί να φέρει το δικαιούχο της διατροφής στη θέση που θα βρισκόταν αν δεν θανατωνόταν ο υπόχρεος να τον διατρέφει. Έτσι, από άποψη έκτασης, η αποζημίωση αυτή, σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των αρθ. 1389 επ., 1442 επ., και 1485 επ. ΑΚ περιλαμβάνει ό,τι και για όσο χρόνο θα όφειλε να καταβάλει ο θανατωθείς στο δικαιούχο της διατροφής. Η απορρέουσα από την ΑΚ 928 εδ. β' αξίωση αποζημίωσης έχει άμεση σχέση με την αξίωση διατροφής, διότι τόσο η γένεση του δικαιώματος αποζημίωσης, όσο και το οφειλόμενο ποσό (μέτρο), προσδιορίζονται από τις σχετικές διατάξεις του ΑΚ για τη διατροφή (ανιόντων - κατιόντων ή συζύγων) που όφειλε το θύμα σ' εκείνον που ζητά αποζημίωση από τον υπεύθυνο για τη θανάτωση του υπόχρεου διατροφής. Έτσι, λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης αυτής η πιθανή διάρκεια της ζωής του θύματος και του δικαιούχου και η πιθανή εξέλιξη της οικονομικής τους κατάστασης, χωρίς να απαιτείται ο θανατωθείς - υπόχρεος διατροφής - να είχε αξίωση προς κτήση εισοδημάτων από τη δραστηριότητα που ασκούσε κατά το χρόνο της θανάτωσής του, αρκούσας μόνο της πραγματικής δυνατότητας αυτού κτήσης εισοδημάτων.

Ενόψει των ανωτέρω, με τη συνδρομή των προϋποθέσεων των αρθ. 1389, 1390 και 1485 επ. ΑΚ τα δικαστήρια υποχρεούνται να επιδικάσουν διατροφή στο σύζυγο ή τα τέκνα του ανωτέρω προσώπου και, συνακόλουθα, και αποζημίωση σε καθένα από τα πρόσωπα αυτά για τη λόγω της θανάτωσής του στέρηση της διατροφής (ολΑΠ 3/04). Η ύπαρξη και το μέγεθος της ζημίας που μπορεί να ζητηθεί ως αποζημίωση θα εξαρτάται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από το συσχετισμό των δυνάμεων των συζύγων, από τον οποίο θα προκύπτει η υποχρέωση, το είδος και το μέγεθος συνεισφοράς του παθόντος συζύγου με την παροχή προσωπικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών, βάσει των στοιχείων που θα εκτίθενται από τους διαδίκους (ολΑΠ 39/97). Με τις παραπάνω διατάξεις καθιερώνεται η ισότιμη και αναλογική συμβολή των συζύγων στην κάλυψη των οικογενειακών αναγκών. Ισότιμη όμως συμβολή δεν νοείται η μαθηματική ισότητα συνεισφορών, γιατί αυτή προϋποθέτει ισότητα δυνάμεων, αλλά σημαίνει συμβολή καθενός των συζύγων ανάλογα με τις δυνάμεις του. Για τον υπολογισμό δε του ποσού της διατροφής που δικαιούται ο επιζών σύζυγος, δεν απαιτείται η εφαρμογή συγκεκριμένου μαθηματικού υπολογισμού και η παράθεση στην απόφαση μαθηματικών πράξεων, αλλά το δικαστήριο καθορίζει αυτό με βάση τις δυνάμεις των συζύγων, στις οποίες περιλαμβάνεται και η αποτίμηση των εισφερόμενων προσωπικών υπηρεσιών.

Περαιτέρω, από τις ίδιες διατάξεις των αρθ. 928 εδ. β', 1389 και 1390 ΑΚ προκύπτει ότι σε περίπτωση θανάτωσης

συζύγου, ο δικαιούχος επιζών σύζυγος, στην αγωγή αποζημίωσης για την αποκατάσταση της ζημίας του από τη στέρηση του δικαιώματός του διατροφής, πρέπει να ισχυρισθεί και να αποδείξει: α) την ύπαρξη γάμου μεταξύ δικαιούχου και υποχρέου διατροφής β) τη θανάτωση του υποχρέου από παράνομη και υπαίτια πράξη του εναγόμενου, γ) τον πιθανό χρόνο ζωής του υποχρέου σε διατροφή συζύγου και δ) το ποσό της καταβλητέας από αυτόν διατροφής, ανάλογα με τις συνθήκες της οικογενειακής ζωής. Αντίθετα, δεν απαιτείται για το ορισμένο της άνω αγωγής να γίνεται αποτίμηση της συνεισφοράς που θα παρείχε καθένας από τους συζύγους για την αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας (ΑΠ 1363/10, ΑΠ 788/10, ΑΠ 1965/08, ΑΠ 1276/05, ΑΠ 933/02 Νόμος).

Στην προκείμενη περίπτωση, η εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρία, με τον υπό στοιχείο 3 του τρίτου λόγου της έφεσης της, ισχυρίζεται ότι με την εκκαλουμένη, κατόπιν εσφαλμένης εφαρμογής του νόμου, κρίθηκε ορισμένο το κονδύλιο της αγωγής το σχετικό με την αποζημίωση της πρώτης ενάγουσας λόγω στέρησης της συνεισφοράς του συζύγου της στη διατροφή της, απορριφθέντος του ισχυρισμού της ότι αυτό είναι αδύνατο, διότι, εκτός των άλλων, δεν αναφέρονταν ουδόλως στο δικόγραφο της τα εισοδήματα της ίδιας της ενάγουσας και η συμβολή της στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών. Ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, καθόσον στο δικόγραφο της αγωγής αναφέρονται τα προεκτεθέντα απαραίτητα για το ορισμένο της στοιχεία, δηλαδή η ύπαρξη γάμου μεταξύ της ενά-

γουσας και του θανόντος, η υπαιτιότητα του εναγομένου οδηγού στην επέλευση του θανάτου του τελευταίου με παράθεση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, ο πιθανός χρόνος ζωής αυτού και το ποσό της καταβλητέας από αυτόν στην ενάγουσα σύζυγό του συνεισφοράς στις κοινές οικογενειακές δαπάνες, ανάλογα με τις συνθήκες της οικογενειακής τους ζωής, ενώ δεν είναι απαραίτητο, όπως προαναφέρθηκε, και η αναφορά των εισοδημάτων της ενάγουσας (τα οποία, όμως, εν προκειμένω αναγράφονται) και της συμβολής αυτής στην αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών. Συνεπώς, το πρωτόδικο δικαστήριο, το οποίο «σιγή» απέρριψε τον ανωτέρω ισχυρισμό περί αοριστίας του πιο πάνω κονδυλίου της αγωγής και το έκρινε ορισμένο, ορθά εφάρμοσε το νόμο. Ο σχετικός δε λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Από τη διάταξη του αρθ. 10§5 του ν.δ. 4104/1965, όπως αντικαταστάθηκε με το αρθ. 18§1 ν. 4476/1965, σε συνδυασμό με το αρθ. 18 ν. 1654/1986 προκύπτει ότι σε περίπτωση αναπηρίας ή θανάτωσης ασφαλισμένου στο ΙΚΑ, η αξίωση αποζημίωσης του ασφαλισμένου ή των δικαιούχων μελών της οικογένειάς του, που απορρέει από τα αρθ. 928 και 929 ΑΚ, κατά του υποχρέου, μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στο ΙΚΑ από την ημέρα που γεννήθηκε η σχετική αξίωση. Για να λειτουργήσει το σύστημα της αυτοδίκαιης μεταβίβασης στο ΙΚΑ της αξίωσης αποζημίωσης του παθόντα ή των δικαιοδόχων του κατά του ζημιώσαντος τρίτου, πρέπει να συντρέχει ποιοτική και ποσοτική αντιστοιχία μεταξύ των παροχών του ΙΚΑ προς τον ασφαλισμέ-

νο ή τα μέλη της οικογένειάς του και των αξιώσεων αποζημίωσης του παθόντος ή των δικαιωμάτων του κατά του υποχρέου τρίτου. Η αντιστοιχία αυτή συντρέχει όταν αμφότερες οι παροχές είναι ομοειδείς και υπηρετούν τον ίδιο σκοπό. Τούτο συμβαίνει, όταν οι παροχές αυτές τελούν μεταξύ τους υπό χρονική και ποιοτική άποψη σε μία εσωτερική συνάφεια. Εφόσον συντρέξουν οι προϋποθέσεις αυτές, επέρχεται η μεταβίβαση της απαίτησης στο ΙΚΑ. Στην εφαρμογή του αρθρ. 18 ν. 1654/86 εμπίπτει και η σύνταξη, την οποία το ΙΚΑ ως ασφαλιστικός φορέας του ασφαλισμένου και θανατωθέντος χορηγεί στη χήρα και στα ανήλικα τέκνα του. Εν προκειμένω δεν εφαρμόζεται η διάταξη του αρθ. 930§3 ΑΚ, στην οποία στηρίζεται η σωρευτική απόληψη της σύνταξης και της αποζημίωσης κατά το αρθ. 928 ΑΚ, που ισχύει για τους λοιπούς, πλην του ΙΚΑ, ασφαλιστικούς οργανισμούς. Σκοπός της παραπάνω νομοθετικής ρύθμισης είναι κυρίως η παρεμπόδιση μιας διπλής ουσιαστικά αποζημίωσης του θύματος της αδικοπράξιας ή, σε περίπτωση θανάτου του, των δικαιούχων διατροφής. Εφόσον συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των παραπάνω νόμων, περιορίζεται αντίστοιχα η εφαρμογή της διάταξης του αρθ. 930§3 ΑΚ αναφορικά με το δικαίωμα του ζημιωθέντα να απαιτήσει αθροιστικά την αποζημίωση από τον υπόχρεο και την ασφαλιστική παροχή από το ΙΚΑ (ΑΠ 70/05, ΑΠ 803/04 Νόμος, Αθ. Κρητικός Αποζημίωση από τροχαία ατυχήματα, εκδ. 1998, § 679-687, σελ. 246-249).

Περαιτέρω, η παροχή οποιασδήποτε εργασίας συνταξιούχου του ΙΚΑ, χωρίς

την έγκριση του, αφορά στις σχέσεις του ασφαλισμένου του με αυτό και δεν καθιστούν παράνομη την εργασία που προσφέρει ο συνταξιούχος, ούτε το γεγονός αυτό επηρεάζει το δικαίωμα του ιδίου ή των κληρονόμων του προς αποζημίωση, που δεν συνδέεται με την απαίτηση ασφαλιστικών παροχών (ΕφΠατρ 1076/08 Νόμος, Αθ. Κρητικός ό.π. § 663-664, σελ. 241).

Περαιτέρω, κατά το αρθ. 932 εδ. 3 ΑΚ, σε περίπτωση θανατώσεως προσώπου, η χρηματική ικανοποίηση μπορεί να επιδικαστεί στην οικογένεια του θύματος, λόγω ψυχικής οδύνης. Στη διάταξη αυτή δεν γίνεται προσδιορισμός της έννοιας του όρου «οικογένεια του θύματος», προφανώς γιατί ο νομοθέτης δεν θέλησε να διαγράψει δεσμευτικά τα όρια ενός θεσμού, ο οποίος, ως εκ της φύσεώς του, υφίσταται αναγκαία τις επιδράσεις από τις κοινωνικές διαφοροποιήσεις κατά τη διαδρομή του χρόνου. Κατά την αληθινή, όμως, έννοια της εν λόγω διατάξεως που απορρέει από το σκοπό της θεσπίσεώς της, στην οικογένεια του θύματος περιλαμβάνονται ο σύζυγος και οι εγγύτεροι και στενά συνδεδεμένοι συγγενείς του θανόντος που δοκιμάστηκαν ψυχικά από την απώλειά του και προς ανακούφιση του ηθικού πόνου των οποίων στοχεύει η διάταξη αυτή, χωρίς να ενδιαφέρει αν συζούσαν μαζί του ή διέμεναν χωριστά. Υπό την έννοια δε αυτή, μεταξύ των εν λόγω προσώπων περιλαμβάνονται και οι αγχιστείες πρώτου βαθμού, γαμβρός και νύμφη, του θύματος (ΑΠ 924/04 ΕΕμπΔ 2004. 783, ΑΠ 1054/98 ΕΕΝ 1999. 879), ενώ, σημειωτέον, η επιδίκαση της από το αρθ. 932 εδ. 3

ΑΚ προβλεπόμενης χρηματικής ικανοποίησης στα δικαιούμενα πρόσωπα τελεί υπό την αυτονόητη προϋπόθεση, που συνιστά πραγματικό ζήτημα, της υπάρξεως, κατ' εκτίμηση του δικαστή της ουσίας, μεταξύ αυτών και του θανόντος, όταν ο τελευταίος ζούσε, αισθημάτων αγάπης και στοργής, η διαπίστωση της ανυπαρξίας των οποίων μπορεί να οδηγήσει στον αποκλεισμό είτε όλων των προσώπων αυτών, είτε κάποιων ή κάποιου από αυτούς, από την επιδίκαση της εν λόγω χρηματικής ικανοποίησης (βλ. ολΑΠ 21/00 Νόμος).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Στις 17.9.2006 και περί ώρα 19:00 ο πρώτος εναγόμενος, οδηγώντας το με αριθ. κυκλ. ΖΚΒ ... Ι.Χ.Ε. αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας του, το οποίο ήταν ασφαλισμένο για την έναντι των τρίτων αστική ευθύνη από τη λειτουργία του στην δεύτερη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, εκινείτο επί της Ε.Ο. Τ. - Ι., με κατεύθυνση προς Ι. Την ίδια στιγμή ο Χ. Ζ., οδηγώντας το με αριθ. κυκλ. ΤΝ ... Ι.Χ.Φ. αυτοκίνητό του, εκινείτο επί της ίδιας οδού, με κατεύθυνση προς Τ. Στο 42,5 χλμ της ανωτέρω οδού, αυτή είναι διπλής κατεύθυνσης, με πλάτος οδοστρώματος 8 μ. και αριθμό λωρίδων μία ανά κατεύθυνση, οι οποίες οριοθετούνται με διπλή διαχωριστική γραμμή στον άξονα του οδοστρώματος. Στο παραπάνω σημείο η οδός είναι άσφαλτος, καμπύλη, με ανωφέρεια με μικρή κλίση και συνεχείς στροφές, ενώ η ορατότητα περιορίζεται λόγω της στροφής, όπως προκύπτει και από τη με ημερομηνία 17.9.2006 έκθεση αυτοψίας τροχαίου ατυχήματος, που συνέταξε ο Ανθ/μος Β. Κ. Ο πρώτος εναγόμενος

οδηγός, όταν έφθασε στο αμέσως προαναφερθέν σημείο της οδού, ξέφυγε από την πορεία του και εισήλθε αιφνίδια στο αντίθετο ρεύμα πορείας, όπου εκινείτο κανονικά το αυτοκίνητο του Χ. Ζ. στο άκρο δεξιό τμήμα του ρεύματος πορείας του, με αποτέλεσμα τα δύο αυτοκίνητα να συγκρουστούν μετωπικά και να τραυματιστεί θανάσιμα ο τελευταίος οδηγός.

Για την ως άνω σύγκρουση των αυτοκινήτων και τον ένεκα αυτής τραυματισμό του οδηγού Χ. Ζ., αποκλειστικά υπαίτιος είναι ο πρώτος εναγόμενος οδηγός, ο οποίος δεν οδηγούσε με τεταμένη προσοχή του ως προς την οδήγηση, ρυθμίζοντας την ταχύτητά του ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες κατά τη στιγμή του ατυχήματος, έτσι ώστε να είναι σε θέση να διακόψει με ασφάλεια την κίνηση του αυτοκινήτου του προ οιουδήποτε αιφνιδίου εμποδίου στην πορεία του. Συγκεκριμένα, κατά τη στιγμή της σύγκρουσης ο πρώτος εναγόμενος είχε αναπτύξει ταχύτητα 60 χλμ την ώρα (με όριο ταχύτητας 90 χλμ/ώρα), όπως ο ίδιος και η ασφαλιστική του εταιρία αναφέρουν στις πρωτόδικες προτάσεις τους, η οποία, όμως, κρίνεται υπερβολική σε σχέση με τις επικρατούσες συνθήκες, ενόψει του ότι εκινείτο σε οδό με συνεχείς στροφές και με μειωμένη ορατότητα λόγω αυτών, ενώ υπήρχε στην πορεία του πινακίδα Κ1δ, ήτοι προειδοποίησης για επικίνδυνη δεξιά στροφή, και το οδόστρωμα ήταν ολισθηρό συνεπεία προηγούμενου ψιλόβροχου, επί πλέον δε υπήρχε στο οδόστρωμα του ρεύματος πορείας του, λίγο πριν από το σημείο σύγκρουσης, κηλίδα πετρελαίων (βλ. και την παραπάνω έκθεση αυτοψίας), αραιή, όπως σημειώνε-

ται και στο με ημερομηνία 17.9.2006 σχεδιάγραμμα του ατυχήματος που συντάξε ο ανθ/μος Β. Κ., την οποία, λόγω έλλειψης της προσοχής του κατά την οδήγηση, δεν αντιλήφθηκε έγκαιρα, παρότι ήταν ημέρα και ο φωτισμός ήταν επαρκής, έτσι ώστε να είναι σε θέση να πραγματοποιήσει ανάλογο επιτυχή αποφευκτικό ελιγμό. Αντίθετα, ο εναγόμενος οδηγός έχασε τον έλεγχο του αυτοκινήτου του, με αποτέλεσμα αυτό να εισέλθει, κατά τα 2/3 του μήκους του περιπίου, στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας, όπου εκινείτο κανονικά ο θανών οδηγός, και μάλιστα στο άκρο δεξιό τμήμα του ρεύματος κυκλοφορίας του, σε απόσταση περίπου 2 μ. από τη διαχωριστική γραμμή (βλ. και το παραπάνω σχεδιάγραμμα).

Υπό τα δεδομένα αυτά, ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι η ως άνω είσοδος του αυτοκινήτου του πρώτου εξ αυτών στο αντίθετο ρεύμα πορείας οφείλεται σε ανώτερη βία, και ειδικότερα στην ύπαρξη της πιο πάνω κηλίδας πετρελαίων στο οδόστρωμα του ρεύματος πορείας του, εξ αιτίας της οποίας αυτό ήταν υπερβολικά ολισθηρό, γεγονός απρόβλεπτο, τυχαίο και ανεξάρτητο από την οδηγική συμπεριφορά αυτού, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Και τούτο διότι την ύπαρξη της παραπάνω κηλίδας πετρελαίων ο εναγόμενος οδηγός ήταν ευχερές να αντιληφθεί έγκαιρα, εάν είχε επαρκώς τεταμένη την προσοχή του κατά την οδήγηση, ενόψει και του ότι υπήρχε επαρκής φωτισμός ημέρας, ελέγχοντας ανά πάσα στιγμή την κατάσταση του οδοστρώματος επί του οποίου έβαινε, προκειμένου να διαπιστώσει την ύπαρξη αιφνιδίου εμποδίου στην πορεία του, ώστε να προσαρμόσει

ανάλογα την οδηγική του συμπεριφορά και να το αποφύγει με τον ενδεδειγμένο τρόπο, λαμβανομένου υπόψη και του ότι η ύπαρξη κηλίδων πετρελαίων στο οδόστρωμα δεν είναι γεγονός ασυνήθιστο και απρόβλεπτο για τους οδηγούς. Άλλωστε η πιο πάνω κηλίδα πετρελαίων ήταν «αραιή», όπως σημειώνεται χαρακτηριστικά στο προαναφερθέν σχεδιάγραμμα του ατυχήματος, γεγονός που σημαίνει ότι εξ αυτής η ολισθηρότητα του οδοστρώματος δεν ήταν υπερβολική και απρόβλεπτη, όπως ισχυρίζεται ο εναγόμενος οδηγός. Επομένως, το πρωτόδικο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απέρριψε «σιγή» τον ανωτέρω ισχυρισμό των εναγομένων, δεν έσφαλε κατ' αποτέλεσμα, και επομένως, ο σχετικός λόγος της έφεσης της εκκαλούσας ασφαλιστικής εταιρίας πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, αφού συμπληρωθεί η αιτιολογία ως ανωτέρω.

Συνυπαισιότητα του θανόντος οδηγού ως προς την πρόκληση του ένδικου ατυχήματος δεν αποδείχτηκε, καθόσον αυτός οδηγούσε κανονικά το αυτοκίνητό του στο δεξιό άκρο του ρεύματος πορείας του, όπως προεκτέθηκε, ενώ, λόγω της αιφνίδιας εισόδου του αυτοκινήτου του εναγομένου οδηγού στο ρεύμα πορείας του, δεν ήταν σε θέση να προλάβει αντικειμενικά να πραγματοποιήσει κανένα αποφευκτικό ελιγμό. Το ότι το αυτοκίνητο του θανόντος οδηγού εκινείτο με ταχύτητα μεγαλύτερη των 50 χλμ ανά ώρα (με όριο ταχύτητας για τον ίδιο 80 χλμ/ώρα), δεν είχε ελεγχθεί από το ΚΤΕΟ, ήταν παλαιό, με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 1974, και μετέφερε κατά το ήμισυ της καρότσας του κούτσου-

ρα, ήτοι διαφορετικά αντικείμενα από τα αναγραφόμενα στην άδεια κυκλοφορίας του, δεν συνδέονται αιτιωδώς με την πρόκληση της σύγκρουσης, καθόσον, όπως προαναφέρθηκε, ο θανών οδηγούσε κανονικά στο άκρο δεξιό τμήμα του ρεύματος πορείας του το αυτοκίνητό του, η αιτία δε της σύγκρουσης ήταν, αποκλειστικά, η αιφνίδια και απρόβλεπτη είσοδος του αυτοκινήτου του εναγομένου οδηγού σ' αυτό (στο ρεύμα πορείας του).

Περαιτέρω, αποδείχτηκε ότι ο θανών οδηγός κατά το χρόνο του ατυχήματος δεν φορούσε ζώνη ασφαλείας. Από τη με αριθ. πρωτ. .../2006 ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομής του θανόντος οδηγού, που διενήργησε η ιατροδικαστής Ρ. Λ., προκύπτει ότι εξωτερικά παρατηρούνται εκδορές γονάτων και κνημών, θλαστικό τραύμα αριστεράς οφρύος και εκχύμωση έσω σφυρού δεξιάς ποδοκνημικής. Κατά την νεκροτομή διαπιστώθηκε ότι από τα οστά του θωρακικού κλωβού (στέρνο / πλευρές), υπάρχουν κατάγματα των τελευταίων πλευρών του αριστερού ημιθωρακίου. Η σπονδυλική στήλη, η λαρυγγική συσκευή και οι πνεύμονες ελέγχονται κατά φύση. Στην κοιλία, από τα μαλακά μόρια του κοιλιακού τοιχώματος, παρατηρείται αιμορραγική διήθηση. Η περιτοναϊκή κοιλότητα φέρει ποσότητα αίματος. Το ήπαρ και ο σπλην δεν φέρουν ρήξη. Παρατηρήθηκε περινεφρικό αιμάτωμα αριστερά και τρώση του αριστερού νεφρού στο όριο μεταξύ άνω και μέσου τριτημορίου της οπίσθιας επιφάνειας αυτού από τη σπασμένη 12η πλευρά αριστερά. Τρώση της κοιλιακής αορτής στο διχασμό με την αριστερά της νεφρική. Μεγάλο οπισθοπεριτοναϊκό

αιμάτωμα. Το συμπέρασμα της ιατροδικαστή είναι ότι ο θάνατος του Χ. Ζ. οφείλεται σε πολλαπλές βαρύτατες κακώσεις κοιλίας. Από το είδος και την έκταση των ανωτέρω τραυμάτων του θανόντος, τα οποία προκλήθηκαν στο κάτω αριστερό μέρος του σώματος του, και μάλιστα στις τελευταίες πλευρές του αριστερού ημιθωρακίου και της κοιλιακής χώρας, ενώ στο κεφάλι, το λαιμό και το στέρνο αυτού, τα οποία, και ιδίως το τελευταίο, προστατεύονται κυρίως από τη ζώνη ασφαλείας, δεν παρατηρήθηκαν κακώσεις, σε συνδυασμό και με την εξαιρετική σφοδρότητα της σύγκρουσης, προκύπτει ότι και αν ακόμη ο θανών φορούσε ζώνη ασφαλείας, και πάλι δεν θα αποτρεπόταν η πρόκληση του ως άνω θανάσιμου τραυματισμού του. Επομένως, η μη χρήση της ζώνης ασφαλείας εκ μέρους του θανόντος οδηγού δεν συνδέεται αιτιωδώς με το επελθόν αποτέλεσμα του θανάσιμου τραυματισμού του.

Εξ άλλου, από την ίδια ιατροδικαστική έκθεση δεν προέκυψε ότι στην πρόκληση των ανωτέρω θανάσιμων τραυμάτων του αποβιώσαντος συντέλεσε και μετατόπιση των μεταφερομένων καυσοξύλων, καθόσον δεν παρατηρήθηκαν τραύματα στο σώμα του Χ. Ζ. από χτυπήματα των ξύλων. Κατά συνέπεια, το πρωτόδικο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμους τους ισχυρισμούς των εναγομένων περί αποκλειστικής υπαιτιότητας του θανόντος, άλλως συνυπαιτιότητας αυτού, τόσο στην πρόκληση της σύγκρουσης, όσο και στον άνω τραυματισμό του, αν και με συνοπτικότερη αιτιολογία, η οποία συμπληρώνεται ως ανωτέρω, δεν έσφαλε ως προς

την εκτίμηση των αποδείξεων, αλλά ορθά εκτίμησε αυτές, απορριπτομένων των σχετικών λόγων της έφεσης της ασφαλιστικής εταιρίας ως ουσιαστικά αβάσιμων. {...}

Περαιτέρω, η πρώτη ενάγουσα κατέβαλε εξ ιδίων τα έξοδα της κηδείας του θανόντος συζύγου της, τα οποία ήταν ανάλογα με την κοινωνική θέση του, και συγκεκριμένα {...} και συνολικά το ποσό των 2.525 Ε (βλ. το με αριθ. .../2006 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών του Μ. Π.). Από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι η πρώτη ενάγουσα έλαβε από το ΙΚΑ επιδότηση για τα έξοδα κηδείας. Ο ισχυρισμός της εκκαλούσας ασφαλιστικής εταιρίας ότι τα παραπάνω έξοδα κηδείας πρέπει να μειωθούν κατά το ποσό που καταβλήθηκε από το ΙΚΑ στην πρώτη ενάγουσα για την αιτία αυτή, που επαναφέρεται νόμιμα και ως λόγος έφεσης, ανεξαρτήτως της αοριστίας του, αφού δεν αναφέρεται το ύψος του ως άνω καταβληθέντος από το ΙΚΑ ποσού, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, διότι από κανένα αποδεικτικό μέσο δεν αποδείχτηκε ότι καταβλήθηκε στην ενάγουσα από το ΙΚΑ οποιοδήποτε ποσό ως έξοδα κηδείας του συζύγου της. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο το οποίο με την εκκαλουμένη επιδίκασε στην πρώτη ενάγουσα ως έξοδα κηδείας του θανόντος το προαναφερθέν κονδύλιο, ως προς τα μερικότερα ποσά του οποίου δεν υποβάλλεται λόγος έφεσης, απορρίπτοντας «σιγή» τον προαναφερθέντα ισχυρισμό της εκκαλούσας ασφαλιστικής εταιρίας περί μείωσής τους κατά το ποσό που έλαβε για την αιτία αυτή από το ΙΚΑ η πρώτη ενάγουσα, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Ο σχετικός δε λόγος της έφε-

σης της ασφαλιστικής εταιρίας πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Ακολούθως, αποδείχτηκε ότι ο αποβιώσας γεννήθηκε στις 28.8.1941 και συνεπώς κατά το χρόνο του θανάτου του ήταν 65 ετών περίπου, υγιής και αρτιμελής. Ήταν συνταξιούχος του ΙΚΑ, ως οικοδόμος, με μηνιαία σύνταξη, ύψους 364,33 Ε (βλ. την .../2002 σχετική απόφαση του Διευθυντή ΙΚΑ, υποκαταστήματος Τ.). Επί πλέον, παρά τη συνταξιοδότησή του, εργαζόταν ως τεχνίτης πλακατζής και ειδικός τεχνίτης πέτρας σε οικοδομές στα Τ. και την ορεινή περιοχή των Τ., αναλαμβάνοντας είτε μόνος του τέτοιες εργασίες, είτε συνεργαζόμενος με διάφορους εργολάβους, μεταξύ των οποίων και οι μάρτυρες Ν. Κ. και Χ. Λ. (βλ. τη με αριθ. .../2008 ένορκη κατάθεση). Από την ανωτέρω εργασία του αποκόμιζε μηναίο εισόδημα, ανερχόμενο κατά μέσο όρο σε 800 Ε, ενώ το αναφερόμενο από τους προαναφερθέντες μάρτυρες ποσό των 1.500 Ε κρίνεται υπερβολικό κατά το επί πλέον, λαμβανομένων υπόψη και των διδαγμάτων της κοινής πείρας περί των υπαρχουσών κατά τον άνω χρόνο οικονομικών συνθηκών προσφοράς, ζήτησης και αμοιβής της άνω εργασίας στην προαναφερθείσα περιοχή, όπου το χειμώνα, στα ορεινά κυρίως μέρη, δεν είναι δυνατή η εκτέλεση οικοδομικών εργασιών, λόγω των κακών καιρικών συνθηκών που επικρατούν εκεί, και ιδίως του χιονιού, ένεκα του οποίου, επιπλέον, εμποδίζεται κατά μεγάλα χρονικά διαστήματα, και η πρόσβαση σ' αυτά. Η πιο πάνω εργασία του θανόντος συνταξιούχου του ΙΚΑ δεν είναι παράνομη και συνεπώς οι ως άνω αποδοχές του απ' αυτή συνυπολογίζονται στο

εισόδημά του και συνακόλουθα και στο σχετικό δικαίωμα αποζημίωσης της πρώτης ενάγουσας, όπως προεκτέθηκε στη μείζονα σκέψη. Συνολικά, τα μηνιαία εισοδήματα του θανόντος ανερχόταν στο ποσό των 1.164,33 € κατά μέσο όρο.

Με βάση λοιπόν την ως άνω καλή κατάσταση της υγείας του και το προσδόκιμο της ηλικίας των ανδρών κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας στην προκείμενη περίπτωση, ο θανών, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, εάν δεν μεσολαβούσε ο ως άνω θανάσιμος τραυματισμός του, θα ζούσε τουλάχιστον επί μία πενταετία ακόμη, ήτοι μέχρι το Σεπτέμβριο του 2011, και θα εξακολουθούσε να εργάζεται ως τεχνίτης πέτρας, αποκομίζοντας από την εργασία του αυτή το ίδιο ως άνω ποσό κατά μέσο όρο. Η σύζυγός του, πρώτη ενάγουσα, ηλικίας κατά τον ίδιο πιο πάνω χρόνο 51 ετών περίπου, εργαζόταν και εξακολουθεί να εργάζεται ως ιδιωτική υπάλληλος στην εταιρία «Β.» με μηνιαίο μισθό 936,15 € καθαρά. Με βάση τις παραπάνω οικονομικές δυνατότητες των συζύγων, ο θανών συνεισέφερε μηνιαίως για την αντιμετώπιση των οικογενειακών τους αναγκών το ποσό των 228,18 € κατά μέσο όρο, επί πλέον αυτού που συνεισέφερε για τις ίδιες ανάγκες η πρώτη ενάγουσα (1.164,33 - 936,15 = 228,18). Λόγω του θανάτου του συζύγου της, η πρώτη εναγομένη λαμβάνει από το ΙΚΑ σύνταξη χηρείας, ανερχόμενη μηνιαίως στο ποσό των 400,82 €, όπως προκύπτει από τη με αριθ. .../2006 σχετική απόφαση του Διευθυντή ΙΚΑ, υποκαταστήματος Τ. Επομένως, το πιο πάνω ποσό των 228,18 €, που συνεισέφερε ο θανών κατά μήνα στις

οικογενειακές δαπάνες, υπερκαλύπτεται από το ποσό των 400,82 € που λαμβάνει μηνιαίως η πρώτη ενάγουσα ως σύνταξη χηρείας, ποσό το οποίο, όπως προεκτέθηκε στη μείζονα πρόταση, κατά παρέκκλιση της διάταξης του αρθ. 930§3 ΑΚ, δεν έχει δικαίωμα η πρώτη ενάγουσα να απαιτήσει αθροιστικά τόσο από τον υπόχρεο προς αποζημίωση, όσο και από το ΙΚΑ. Κατά συνέπεια, το σχετικό κονδύλιο της αγωγής πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο. Με την εκκαλουμένη, έγινε δεκτό ότι η συνεισφορά του θανόντος συζύγου στις οικογενειακές δαπάνες ανερχόταν στο ποσό των 200 €, επιδικάζοντας στην πρώτη ενάγουσα σύζυγό του το άνω ποσό επί μια πενταετία από το θάνατό του, χωρίς να αναφέρει και να συνυπολογίσει ουδώς το ποσό των 400,82 € που λαμβάνει η τελευταία ως σύνταξη χηρείας από το ΙΚΑ. Έτσι, όμως, το πρωτόδικο δικαστήριο εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις, κατά παραδοχή του σχετικού λόγου της έφεσης της ασφαλιστικής εταιρίας ως και ουσιαστικά βάσιμου. Ο αντίθετος σχετικός λόγος της έφεσης της πρώτης ενάγουσας, με τον οποίο αυτή παραπονείται ότι το επιδικασθέν ως άνω ποσό είναι μικρό, ενώ έπρεπε να επιδικαστεί μεγαλύτερο, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Τέλος, από το θάνατο του Χ. Ζ., η πρώτη ενάγουσα, σύζυγός του, η δεύτερη και τρίτος ενάγοντες, τέκνα του, η τέταρτη αρχικώς ενάγουσα, μητέρα του, και ο πέμπτος, έκτος και έβδομος των εναγόντων, αδελφία του, οι οποίοι άπαντες περιλαμβάνονται στην οικογένειά του, κατά την έννοια του αρθ. 932 εδ. 3 ΑΚ, έστω και αν δεν συγκατοικούσαν μαζί του, δεδομένου

του ότι είχαν αναπτυχθεί μεταξύ εκάστου εξ αυτών και του θανόντος στενότεροι ψυχικοί δεσμοί αγάπης. Ο αιφνίδιος θάνατος του άνω συγγενούς του, προξένησε σε καθένα των εναγόντων έντονα συναισθήματα θλίψης και πόνου. Πρέπει, λοιπόν, να επιδικαστεί σε καθένα των εναγόντων χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση της ψυχικής οδύνης που υπέστη από την απώλεια του προαναφερθέντος συγγενούς του. Το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες θανάτου του θύματος, την ηλικία του, την καλή κατάσταση της υγείας του, το βαθμό της συναισθηματικής σύνδεσης εκάστου των εναγόντων μαζί του, που ήταν ανάλογος με τη μεταξύ τους εξ αίματος συγγένεια, την ένταση και διάρκεια του ψυχικού του άλγους, την αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου, την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων (πλην της ασφαλιστικής εταιρίας, της οποίας η ευθύνη είναι εγγυητική), προσδιορίζει τη χρηματική ικανοποίηση για την ψυχική οδύνη ενός εκάστου των εναγόντων στα ακόλουθα εύλογα και ανάλογα για τον καθένα ποσά: για την πρώτη ενάγουσα (σύζυγο) στο ποσό των 60.044 Ε, από το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 44 Ε, το οποίο επιφυλάσσεται αυτή να εισάγει ως πολιτικώς ενάγουσα στη σχετική ποινική δίκη. Για καθένα από τους δεύτερη και τρίτο ενάγοντες (τέκνα) το ποσό των 40.000 Ε. Για την τέταρτη αρχικώς ενάγουσα (μητέρα), η οποία απεβίωσε στις 11.2.2008 (βλ. τη με αριθ. .../2008 ληξιαρχική πράξη θανάτου της ληξιαρχού Τ. Θ. Μ.), ήτοι μετά την άσκηση της αγωγής, το ποσό των 20.000 Ε. Μοναδικοί εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της αποβιώσα-

σας είναι οι πέμπτος, έκτος και έβδομος των εναγόντων, τέκνα της, καθώς και η δεύτερη και τρίτος των εναγόντων, εγγονοί της, τέκνα του προαποβιώσαντος τέκνου της Χ. Ζ. (βλ. το με αριθ. .../2008 πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών της θανούσας, το οποίο εξέδωσε ο πρόεδρος της κοινότητας Π. Ν. Γ. και το με αριθ. .../2007 πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του αποβιώσαντος Χ. Ζ., που εξέδωσε ο Δήμαρχος Τ.), οι οποίοι κληρονομούν αυτή κατά ποσοστό 1/4 έκαστο των άνω τέκνων της και 1/8 έκαστο των παραπάνω εγγονών της. Έτσι, σε καθένα από τους τρεις τελευταίους ενάγοντες πρέπει να επιδικαστεί το ποσό των 5.000 Ε και σε καθένα από τους δεύτερη και τρίτο των εναγόντων 2.500 Ε, ως κληρονόμους αυτής, κατά το λόγο της κληρονομικής τους μερίδας. Για έκαστο των πέμπτου, έκτου και έβδομης των εναγόντων (αδέρφια) στο ποσό των 8.000 Ε. Η εκκαλουμένη, εκτιμώντας εσφαλμένα τις αποδείξεις, επιδίκασε για την παραπάνω αιτία, στην πρώτη ενάγουσα το ποσό των 80.044,00 Ε, σε έκαστο των δεύτερης και τρίτου 50.000,00 Ε, στην τέταρτη αρχικώς ενάγουσα 24.000 Ε, και σε έκαστο των πέμπτου, έκτου και έβδομης των εναγόντων το ποσό των 10.000 Ε. Επομένως, ο σχετικός λόγος της έφεσης των αμέσως προαναφερθέντων εναγόντων, με τον οποίο παραπονούνται επειδή το δικαστήριο δεν επιδίκασε τα μεγαλύτερα ποσά που ζητούσαν, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, ενώ ο αντίθετος λόγος της έφεσης της ασφαλιστικής εταιρίας, με τον οποίο αυτή ζητεί την επιδίκαση μικρότερων ποσών, πρέπει να γίνει δεκτός κατά ένα μέρος ως και ουσιαστικά βάσιμος...

14/2012

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Ιωάν. Μπαλασούλης, Κων. Τάσιος

Ακυρότητα καταγγελίας σύμβασης εργασίας επί μη τήρησης έγγραφου τύπου και μη καταβολής αποζημίωσης απόλυσης, υπολογιζομένης βάσει των τακτικών αποδοχών του τελευταίου μήνα με καθεστώς πλήρους απασχόλησης στον τελευταίο εργοδότη.

Επί κριθείσας δικαστικά άκυρης καταγγελίας υποχρέωση εργοδότη να απασχολεί τον εργαζόμενο, όχι ως αυτόματη συνέπεια αναγνώρισης της ακυρότητας, αλλά εάν ο εργαζόμενος υφίσταται μείωση της προσωπικότητάς του στο επαγγελματικό και κοινωνικό περιβάλλον και η αδικαιολόγητη άρνηση του εργοδότη να αποδεχθεί την εργασία επηρεάζει την αμοιβή ή άλλα συμφέροντά του.

Η ακυρότητα καταγγελίας λόγω καθυστερημένης παρακατάθεσης ελλειπούς, κατά μικρό ποσό, αποζημίωσης και η εκ τούτου υπερημερία του εργοδότη προσκρούει στην αυτεπαγγέλτως εφαρμοζόμενη αρχή της αναλογικότητας.

{...} 2. Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 1, 3 § 1 και 2 του ν. 2112/1920 και 5 § 1 και 3 του ν. 3198/1955 προκύπτει ότι η καταγγελία της υπαλληλικής εργασιακής σχέσεως είναι άκυρη, εάν ο εργοδότης, εκτός της μη τήρησεως του εγγράφου τύπου, δεν καταβάλει στον απολυόμενο μισθωτό την οφειλόμενη αποζημίωση

απολύσεως. Ως τέτοια θεωρείται η αποζημίωση, η οποία ορίζεται στο αρθ. 3 § 1 του ν. 2112/1920 ότι είναι κατά ποσό ίση προς το σύνολο των τακτικών αποδοχών, που θα ελάμβανε ο εργαζόμενος κατά το χρόνο προ του οποίου έπρεπε να γίνει η καταγγελία, και της οποίας ο υπολογισμός κατά το αρθ. 5§1 του ν. 3198/1955 γίνεται με βάση τις τακτικές αποδοχές του τελευταίου μήνα με καθεστώς πλήρους απασχόλησεως (εδ. α'). Οι αποδοχές του εργαζομένου καθορίζονται ανάλογα με τα έτη προϋπηρεσίας του στον τελευταίο εργοδότη του, δηλαδή στον εργοδότη από την υπηρεσία του οποίου απολύεται (ΕφΑθ 4280/92 Δνη 34. 380, ΕφΛαρ 165/03 αδημ.). Περαιτέρω, παρά τον ποινικό χαρακτήρα της διάταξης του αρθ. 23§2 ν. 1264/1982, γίνεται δεκτό ότι από αυτή δημιουργείται υποχρέωση του εργοδότη να απασχολεί πραγματικά ή να επαναπροσλάβει τον εργαζόμενο στην περίπτωση που η καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως (απόλυση) κρίθηκε άκυρη, αλλά η υποχρέωση αυτή δεν ανακύπτει ως αυτόματη συνέπεια της αναγνώρισης της ακυρότητας της καταγγελίας. Πρέπει ο εργαζόμενος, ως συνέπεια της μη πραγματικής απασχόλησής του ή της μη επαναπρόσληψής του, να υφίσταται προσβολή της προσωπικότητάς του λόγω μειώσεώς του στο επαγγελματικό και το κοινωνικό περιβάλλον του, τούτο δε είναι συνυφασμένο με το είδος της απασχόλησεως και το ιδιαίτερα έντονο συμφέρον του εργαζομένου για πραγματική απασχόληση, περιστατικά που πρέπει να κρίνονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Επίσης, πρέπει η εντελώς αδικαιολόγητη άρνηση του εργοδότη να αποδεχθεί την

εργασία του μισθωτού, να επηρεάζει την αμοιβή του εργαζόμενου ή να θίγει άλλα υλικά ή ηθικά συμφέροντα αυτού για την αποδοχή των υπηρεσιών του (ΑΠ 1849/06 αδημ.).

Εν προκειμένω, η ενάγουσα (ήδη εφεσίβλητη) με την αγωγή της, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά του εφεσίβλητου, ισχυρίσθηκε ότι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου προσέφερε στον εναγόμενο από τις 23.4.2007 τις υπηρεσίες της γραφίστριας αντί της αμοιβής, την οποία συμφώνησαν στο ύψος του ελάχιστου νόμιμου μισθού, μέχρι την 29.3.2008, οπότε ο εναγόμενος κατάγγειλε την εργασιακή σύμβαση χωρίς να της καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση. Ότι έκτοτε αρνείται να αποδέχεται τις υπηρεσίες της και έτσι περιήλθε σε κατάσταση υπερμερίας εργοδότη. Ζήτησε δε αφενός να αναγνωριστεί η ακυρότητα της καταγγελίας και αφετέρου να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της πληρώσει για αποδοχές υπερμερίας για το χρονικό διάστημα από την απόλυση μέχρι τη συζήτηση της αγωγής στον πρώτο βαθμό με το νόμιμο τόκο υπερμερίας αφότου κάθε μηνιαίο κονδύλιο έγινε απαιτητό. Τέλος δε ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να αποδέχεται τις υπηρεσίες της όπως πριν από την απόλυση. Η αγωγή, όσον αφορά τα αιτήματά της περί αναγνώρισεως της ακυρότητας απολύσεως και της καταψηφίσεως αποδοχών υπερμερίας, είναι επαρκώς ορισμένη και νόμιμη, σύμφωνα άλλωστε και με τις προπαρατιθέμενες αιτιολογίες, θεμελιούμενη στις διατάξεις των αρθ. 70 ΚΠολΔ, 1, 3 § 1 και 2 του ν. 2112/1920 και 5 § 1 και 3

του ν. 3198/1955, 180, 648, 652, 653, 656, 341, 345, 346 ΑΚ. Ωστόσο, όσον αφορά το αίτημα περί επαναπροσλήψεως, δηλαδή να αποδέχεται ο εναγόμενος τις υπηρεσίες της όπως πριν από την απόλυση, αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αόριστο, διότι, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, ναι μεν από το αρθ. 23§2 του ν. 1264/1982 δημιουργείται υποχρέωση του εργοδότη να απασχολεί πραγματικά ή να επαναπροσλάβει τον εργαζόμενο, στην περίπτωση που η καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως κρίθηκε άκυρη, αλλά η υποχρέωση αυτή δεν ανακύπτει ως αυτόματη συνέπεια της αναγνώρισης της ακυρότητας της καταγγελίας. Πρέπει ο εργαζόμενος, ως συνέπεια της μη πραγματικής απασχολήσεώς του ή της μη επαναπρόσληψής του να υφίσταται προσβολή της προσωπικότητάς του λόγω μειώσεώς του στο επαγγελματικό και το κοινωνικό περιβάλλον του, τούτο δε είναι συνυφασμένο με το είδος της απασχολήσεως και το ιδιαίτερα έντονο συμφέρον του εργαζομένου για πραγματική απασχόληση, περιστατικά που πρέπει να κρίνονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Επίσης, πρέπει η εντελώς αδικαιολόγητη άρνηση του εργοδότη να αποδεχθεί την εργασία του μισθωτού να επηρεάζει την αμοιβή του εργαζόμενου ή να θίγει άλλα υλικά ή ηθικά συμφέροντα αυτού για την αποδοχή των υπηρεσιών του. Τα ανωτέρω στοιχεία, αναγκαία για τη θεμελίωση του εν λόγω αιτήματος, δεν εξιστορούνται καθόλου στην αγωγή. Συνεπώς, το αίτημα αυτό είναι αόριστο και πρέπει να απορριφθεί. Πρέπει, επομένως, κατά τα λοιπά να ακολουθηθεί η ουσιαστική έρευνα της υποθέσεως, δε-

δομένου ότι η αγωγή ασκήθηκε μέσα στην τρίμηνη αποσβεστική προθεσμία του αρθ. 6§1 του ν. 3198/1995.

3. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Δυνάμει συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων στις 23.4.2007 στη Λ., η ενάγουσα προσλήφθηκε αυθημερόν από τον εναγόμενο προκειμένου να εργαστεί ως γραφίστρια στην επιχείρηση αυτού εκτύπωσης και παραγωγής εντύπων και άλμπουμ. Το ημερομίσθιό της συμφωνήθηκε στο ελάχιστο νόμιμο ύψος που καθόριζαν κάθε φορά για τον κλάδο αυτό οι οικείες συλλογικές συμβάσεις εργασίας και διαιτητικές αποφάσεις. Η ενάγουσα προσέφερε έκτοτε τις υπηρεσίες της στον εναγόμενο με την ανωτέρω ειδικότητα που συνιστά ειδικότητα εργατοτεχνίτη. Συγκεκριμένα, προέβαινε σε επεξεργασία με ηλεκτρονικό υπολογιστή ψηφιακών φωτογραφιών, δημιουργία μακετών και ρετουσάρισμα των ψηφιακών φωτογραφιών, προκειμένου να γίνει στη συνέχεια η εκτύπωση σε άλμπουμ κλπ. Στις 29.3.2008 ο εναγόμενος κατάγγειλε εγγράφως την προκείμενη σύμβαση εργασίας και έκτοτε δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες της. Είναι αλήθεια ότι ο εναγόμενος εργοδότης δεν της κατέβαλε τη νόμιμη αποζημίωση, η οποία ενόψει α) του χρόνου υπηρεσίας της (10 μηνών) και β) του τακτικού ημερομισθίου της, το οποίο με βάση την οικεία από 15.5.2007 Κλαδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των εργαζομένων στην Εκτυπωτική Βιομηχανία, στα Λιθογραφεία, τα εργοστάσια και επιχειρήσεις Γραφικών Τεχνών όλης της

χώρας», ανερχόταν στο ποσό των 47,55 Ε, υπολογίζεται σύμφωνα με το αρθ. β.δ. 16/18.7.1920 συνολικά σε [237,75 + 39,6 =] 277,35 Ε (αποζημίωση ίση με πέντε ημερομίσθια προσαυξανόμενη κατά το 1/6 για την αναλογία δώρων κλπ). Περιορίστηκε μόνο στην πρόσκληση προσφοράς της αποζημίωσης, την οποία τελικά παρακάτεθεσε στο Ταμείο Παρακαταθηκών Δανείων πολύ καθυστερημένα στις 4.6.2009 και μάλιστα όχι πλήρη (κατέθεσε μόνον 190,34 Ε). Επομένως, η καταγγελία της ένδικης σύμβασης εργασίας είναι κατά τα προαναφερόμενα άκυρη, με περαιτέρω συνέπεια την περιέλευση του εναγομένου σε κατάσταση υπερημερίας εργοδότη ως προς την αποδοχή των υπηρεσιών της ενάγουσας. Οι δε αποδοχές υπερημερίας από το χρόνο απολύσεως 30.3.2008 μέχρι την ημερομηνία συζήτησης της υπόθεσης στον πρώτο βαθμό (20.11.2008) ανέρχονται συνολικά σε 9.670,41 Ε.

4. Η αναλογικότητα, ως γενική αρχή του δικαίου, αναγνωριζόμενη παγίως από τη νομολογία των δικαστηρίων ως απορρέουσα από τις διατάξεις των αρθ. 5§1 και 25§1 του Συντάγματος 1975, αλλά και των αρθ. 6§1, 8§2, 9§2 και 10§2 της ΕΣΔΑ και πριν από την αναγωγή της σε ρητή συνταγματική έννοια με την αναθεώρηση του Συντάγματος 1975, δια του από 6/17 Απριλίου 2001 Ψηφίσματος της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, με το οποίο αντικαταστάθηκε η §1 του αρθ. 25 αυτού, διέπει συνολικά τη δημόσια δράση και δεσμεύει το νομοθέτη, το δικαστή και τη διοίκηση. Όλα τα μέσα ασκήσεως της κρατικής εξουσίας, ο νόμος, η δικαστική απόφαση και η διοικητική πράξη, πρέπει να πληρούν τα

τρία κριτήριά της: Να είναι α) κατάλληλα, δηλαδή πρόσφορα για την πραγμάτωση του επιδιωκόμενου σκοπού, β) αναγκαία, ώστε να προκαλούν τον ελάχιστο δυνατό περιορισμό στον ιδιώτη ή το κοινό και τέλος γ) εν στενή εννοία αναλογικά, δηλαδή να τελούν σε εσωτερική αλληλουχία με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ώστε η ωφέλεια που αναμένεται να μην υπολείπεται από τη βλάβη που θα επέλθει εξ αιτίας αυτών (ολΑΠ 43/05 Δνη 46. 1331).

Εν προκειμένω, η εφαρμογή των διατάξεων των αρθ. 1, 3 § 1 και 2 του ν. 2112/1920 και 5 § 1 και 3 του ν. 3198/1955, σύμφωνα με τα οποία τυπική συνέπεια της καταβολής μικρότερης αποζημίωσης είναι η ακυρότητα της απολύσεως και συνακόλουθα η περιέλευση του εναγομένου σε κατάσταση υπερημερίας προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας. Ειδικότερα: Με τις ανωτέρω διατάξεις (αρθ. 1, 3 § 1 και 2 του ν. 2112/1920, 5 § 1 και 3 του ν. 3198/1955, 174, 180, 656 ΑΚ), επιδιώκεται ο σκοπός της διασφάλισης της εισπράξεως από τον εργαζόμενο ολόκληρης της αποζημίωσης απολύσεως. Ως μέσο πραγματώσεως του σκοπού αυτού χρησιμοποιείται από το νομοθέτη, εκτός από τη δυνατότητα του εργαζομένου να αξιώσει την καταβολή της αποζημίωσης με καταψηφιστική αγωγή, και η απειλή ακυρότητας της απολύσεως με τις περαιτέρω συνέπειες της υπερημερίας του εργοδότη. Το μέσο αυτό είναι μεν κατάλληλο για την επίτευξη του σκοπού της εξασφάλισης εισπράξεως από τον εργαζόμενο της αποζημίωσης απολύσεως, πλην όμως στη συγκεκριμένη δεν είναι αναγκαίο, ούτε υπό στενή έννοια αναλογικό. Και δεν είναι

αναγκαίο, διότι, ενόψει του μικρού ποσού (277 Ε) που απαιτείται για την καταβολή της αποζημίωσης και την εγκυρότητα της απολύσεως, ο ίδιος σκοπός θα μπορούσε να επιτευχθεί και με την καταψήφιση του ποσού αυτού (αν βέβαια η ενάγουσα είχε υποβάλει επικουρικά τέτοιο αίτημα), οπότε οι συνέπειες για τον εναγόμενο θα περιορίζονταν στο ελάχιστο δυνατό. Δεν είναι επίσης και υπό στενή έννοια αναλογικό, διότι δεν τελεί σε εσωτερική αλληλουχία με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ώστε η αναμενόμενη από το μέσο (ακυρότητα απολύσεως) ωφέλεια του εναγόντος (277 Ε) να μην υπολείπεται από τη βλάβη που (το μέσο) προκαλεί στον εναγόμενο (κατάσταση υπερημερίας και καταψήφιση αποδοχών υπερημερίας 9.670,41 Ε επί του παρόντος). Επομένως, το Δικαστήριο οφείλει στην προκειμένη περίπτωση να εφαρμόσει αυτεπαγγέλτως, αφού πρόκειται για συνταγματική διάταξη (ΑΠ 1138/06 Δνη 47. 1351 και 144), την αρχή της αναλογικότητας και να απορρίψει τα αιτήματα της αγωγής περί αναγνώρισεως της ακυρότητας της απολύσεως και της καταψηφίσεως αποδοχών υπερημερίας, δεδομένου ότι για την ικανοποίηση του σκοπού των διατάξεων που επικαλέστηκε η ενάγουσα θα αρκούσε η (δια καταψηφίσεως 277 Ε) καταβολή της αποζημίωσης, οπότε και ο σκοπός του νόμου θα πληρούνταν και το δικαίωμα για παροχή έννομης προστασίας όλων των διαδίκων θα ικανοποιούνταν.

5. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας...

21/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Κατερίνα Γραμμενοπούλου, Σπ. Χατζής

Η αιτιώδης αναγνώριση χρέους ισχύει κατά την ελευθερία συμβάσεων, εφόσον το περιεχόμενο δεν προσκρούει σε απαγορευτικό νόμο ή στα χρηστά ήθη. Διαφέρει από την κατά το 873 ΑΚ αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους, καταρτίζεται άτυπα και ιδρύει νέα ενοχή, ανεξάρτητη από την υποκείμενη αιτία (αν αυτό θέλουν τα μέρη), με συνέπεια ο αναγνωρίζων την οφειλή να μη μπορεί να προτείνει ενστάσεις εκ της κύριας αιτίας. Αν δε σκοπός είναι και ο καθορισμός του ύψους του χρέους, μη επιτρεπτή επάνοδος των μερών επ' αυτού.

Επί μη ύπαρξης φιλονικίας ή επί υποχώρησης μόνον ενός, δεν πρόκειται για συμβιβασμό, αλλά για άλλη σύμβαση, όπως αναγνώριση απαίτησης, άφεση χρέους, παραίτηση, δωρεά.

Οι δηλώσεις βούλησης και οι πράξεις των μερών αποτελούν πραγματικά περιστατικά, η συνδρομή των οποίων κρίνεται ανέλεγκτα, η κρίση όμως για το αν συνιστούν σύμβαση συμβιβασμού υπόκειται στον έλεγχο του ΑΠ για παραβίαση δ/ξης ουσιαστικού δικαίου.

Εφαρμογή του 300 ΑΚ μόνο επί υποχρέωσης αποζημίωσης από αδικοπραξία ή από αθέτηση προϋφιστάμενης ενοχής, όχι δε όταν ζητείται η ίδια η συμφωνηθείσα παροχή.

{...} 3. Η σύμβαση με την οποία ανα-

γνωρίζει κάποιος το χρέος που έχει από ορισμένη αιτία δεν προβλέπεται ρητά από τον ΑΚ, ισχύει όμως, διεπόμενη από το αρθ. 361 του ίδιου κώδικα, το οποίο παρέχει ελευθερία σύναψης ποικίλου περιεχομένου συμβάσεων, δεσμευτικά για τους συμβαλλομένους, αρκεί το περιεχόμενό τους να μην προσκρούει σε απαγορευτικό νόμο ή στα χρηστά ήθη. Η σύμβαση αυτή, η οποία διαφέρει από τη ρυθμιζόμενη από το αρθ. 873 του ΑΚ αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους, καταρτίζεται, σε αντίθεση με εκείνη, κατ' αρχήν άτυπα και ιδρύει νέα ενοχική σχέση που αποτελεί νέα αυτοτελή βάση υποχρέωσης προς εκπλήρωση της παροχής, δηλαδή ενοχή αυτοτελή και ανεξάρτητη από την υποκείμενη αιτία (όταν αυτό θέλουν οι συμβαλλόμενοι και δεν αποβλέπουν μόνο στην παροχή αποδεικτικού μέσου για την ύπαρξη του χρέους ή στην επιβεβαίωση μίας υπάρχουσας έννομης σχέσης που διασφαλίζουν έτσι από ενδεχόμενα ελαττώματα), με συνέπεια αυτός που αναγνωρίζει την από ορισμένη αιτία οφειλή του να μη μπορεί πλέον να προτείνει τις ενστάσεις που είχε από την κύρια αιτία (ΑΠ 11/05, ΑΠ 779/04). Εάν δε σκοπός της αιτιώδους αναγνώρισης χρέους είναι, μεταξύ άλλων, και ο καθορισμός του ύψους της οφειλής, δεν επιτρέπεται η επάνοδος των μερών στο ύψος της οφειλής, αφού το ύψος εκείνου που αναγνωρίστηκε με την αιτιώδη αναγνώριση είναι το εφεξής οφειλόμενο (ΑΠ 232/09 ΧρΙΔ 2010. 258).

Εξάλλου, κατά το αρθ. 871 ΑΚ «με τη σύμβαση του συμβιβασμού οι συμβαλλόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχωρήσεις μια φιλονικία τους ή μια αβεβαιότητα για

κάποια έννομη σχέση. Με αβέβαιη σχέση εξομοιώνεται και η επισφαλής απαίτηση». Από τη διάταξη αυτή σαφώς συνάγεται ότι προϋπόθεση του συμβιβασμού είναι, πλην άλλων, και η συμφωνία των ενδιαφερομένων για τον τερματισμό της μεταξύ τους φιλονικίας ή αβεβαιότητας ως προς κάποια έννομη σχέση, με αμοιβαίες υποχωρήσεις. Αν δεν υπάρχει φιλονικία ή αβεβαιότητα ή η υπάρχουσα λύεται με υποχώρηση μόνο του ενός εκ των μερών, τότε δεν πρόκειται συμβιβασμός, αλλά άλλου είδους σύμβαση, όπως π.χ. αναγνώριση απαιτήσεως, άφεση χρέους, παραίτηση, δωρεά κλπ. Εξ άλλου, οι δηλώσεις βουλήσεως και οι πράξεις των μερών αποτελούν πραγματικά περιστατικά, η συνδρομή των οποίων κρίνεται ανελέγκτως από το δικαστήριο της ουσίας. Η κρίση όμως για το αν τα συγκεκριμένα περιστατικά επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι καταρτίσθηκε σύμβαση συμβιβασμού υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, εντεύθεν δε, σε περίπτωση σφάλματος ως προς τον ορθό χαρακτηρισμό τους, ιδρύεται λόγος αναιρέσεως για παραβίαση της ανωτέρω, ουσιαστικού δικαίου, διατάξεως (ΑΠ 1306/10 ΕΦΑΔ 2011. 52, ΑΠ 741/04 ΧριΔ 2004. 898).

Εν προκειμένω, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο γάμος που οι διάδικοι είχαν τελέσει την 28.7.1990 λύθηκε συναινετικά δυνάμει της υπ' αριθ. 77/2008 αμετάκλητης απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Ωστόσο, η ενάγουσα μετά τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης είχε καταθέσει, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αίτηση για τη ρύθμιση

της χρήσης των κινητών πραγμάτων της οικογενειακής στέγης. Επίσης, ζητούσε και προσωρινή διατροφή λόγω διακοπής της έγγαμης συμβιώσεως. Ενόψει της δίκης αυτής, οι διάδικοι την 17.11.2006 κατήρτισαν εκτός δίκης μία συμφωνία, η οποία επιγράφεται ως «πρακτικό συμβιβασμού», με την οποία έλυσαν γενικότερα τις περιουσιακές διαφορές τους. Με το συμφωνητικό αυτό, κατά το μέρος που ενδιαφέρει εν προκειμένω, ο εναγόμενος ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των 32.280 Ε ως εξής: Η ενάγουσα θα λάβαινε α) ολόκληρο το τίμημα της πώλησης του βαμβακιού της καλλιεργητικής περιόδου έτους 2006, β) ολόκληρο το τίμημα της πώλησης των δικαιωμάτων καλλιέργειας βάμβακος 28 στρεμμάτων που ήταν στο όνομά της, η οποία (πώληση) θα γινόταν σε οποιοδήποτε και γ) ποσό 17.000 Ε που θα εισέπραττε ο εναγόμενος από το τίμημα πωλήσεως ενός αγρού του. Η πώληση αυτή θα πραγματοποιούνταν εντός διετίας από τις 17.11.2006. Μετά από αυτά η ενάγουσα θα παραιτούνταν από την προαναφερόμενη αίτησή της ως προς το αίτημά της διατροφής. Η ανωτέρω σύμβαση, αν και επιγράφεται ως «πρακτικό συμβιβασμού», εν τούτοις δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εξώδικος συμβιβασμός κατά το αρθ. 871 ΑΚ, διότι δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής. Ειδικότερα, από το περιεχόμενό της ναι μεν προκύπτει ότι υπήρχε μεταξύ των συμβαλλομένων φιλονικία ως προς την έννομη σχέση διατροφής, πλην όμως δεν συνάγεται αν αυτή λύθηκε με αμοιβαίες υποχωρήσεις ή με υποχώρηση μόνο του ενός εκ των

συζύγων. Επομένως, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, δεν πρόκειται για συμβιβασμό, αλλά για άλλου είδους σύμβαση. Συγκεκριμένα πρόκειται για αναγνώριση χρέους και μάλιστα αιτιώδη, της οποίας η αιτία αναφέρεται στην υποχρέωση του συζύγου (εναγομένου) προς περιουσιακή αποκατάσταση του άλλου (ενάγουσας) λόγω παραιτήσεως της τελευταίας από το δικαίωμα προς διατροφή.

Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η σύμβαση αυτή ιδρύει νέα ενοχική σχέση, που αποτελεί νέα αυτοτελή βάση υποχρέωσης προς εκπλήρωση της παροχής, δηλαδή ενοχή αυτοτελή και ανεξάρτητη από την υποκείμενη αιτία της διατροφής, διότι από το σύνολο του περιεχομένου της συμφωνίας συνάγεται ότι ακριβώς αυτό ήθελαν οι συμβαλλόμενοι. Δηλαδή, δεν απέβλεπαν μόνο στην παροχή αποδεικτικού μέσου για την ύπαρξη του χρέους ή στην επιβεβαίωση μίας υπάρχουσας έννομης σχέσης που διασφαλίζουν έτσι από ενδεχόμενα ελαττώματα. Επομένως, ο εναγόμενος δεν μπορεί πλέον να προτείνει τις ενστάσεις που είχε από την κύρια αιτία (της διατροφής). Επειδή δε σκοπός της ανωτέρω αιτιώδους αναγνώρισης του χρέους ήταν και ο καθορισμός του ύψους της χρηματικής αποζημίωσης (32.280 Ε) που θα δικαιούνταν η ενάγουσα αντί της διατροφής, δεν επιτρέπεται η επάνοδος των μερών στο ύψος της οφειλής, αφού το ύψος που αναγνωρίστηκε είναι το εφεξής οφειλόμενο. Η εκκαλούμενη, έστω και με εν μέρει διαφορετικές αιτιολογίες, κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα, δηλαδή ότι η ένδικη σύμβαση έχει χαρακτήρα αιτιώδους αναγνώρισεως χρέους. Επομένως,

δεν έσφαλε ως προς το χαρακτηρισμό της συμβάσεως. Πρέπει μόνο να αντικατασταθούν αντιστοίχως οι αιτιολογίες της. Γι' αυτό, ο αντίθετος πρώτος λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

4. Περαιτέρω, ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι η ανωτέρω σύμβαση είναι άκυρη κατά το αρθ. 178 ΑΚ λόγω αντιθέσεως αυτής προς τα χρηστά ήθη είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, διότι από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι ο εναγόμενος προέβη στην κατάρτιση της συμβάσεως αυτής λόγω της ιδιαίτερης αδυναμίας που είχε στην ενάγουσα και υπό το καθεστώς έντονης ψυχολογικής και συναισθηματικής φορτίσεώς του, ενόψει της επανασύνδεσής του μαζί της. Ούτε πάλι προέκυψε ότι η σύμβαση αυτή καταρτίστηκε αποκλειστικά ως αντάλλαγμα για την επανάληψη από την ενάγουσα της εγγάμου συμβιώσεως, πράγμα συναγόμενο ευχερώς από το ότι η ενάγουσα δεν επανέλαβε την έγγαμη συμβίωση μετά την υπογραφή του επιδικού συμφωνητικού. Εξάλλου από το περιεχόμενο αυτού δεν προκύπτει ανάληψη τέτοιας υποχρέωσης επανασυμβιώσεως. Αντίθετα, προκύπτει ότι η επίδικη συμφωνία έλαβε χώρα προ της συζητήσεως της αιτήσεως της ενάγουσας κατά του εναγομένου με μοναδικό σκοπό να διευθετηθούν οι οικονομικές διαφορές τους, πράγμα που σημαίνει ότι η διακοπή της έγγαμης συμβιώσεως ήταν οριστική. Εφόσον τα ίδια δέχτηκε και η εκκαλούμενη, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και δεν έσφαλε. Γι' αυτό, ο αντίθετος δεύτερος λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

5. Επίσης, αναφορικά με την πορεία

υλοποίησής της ανωτέρω συμφωνίας προέκυψαν τα ακόλουθα: Όπως προαναφέρθηκε, ο εναγόμενος ένα μέρος του ποσού (32.280 Ε) που ανέλαβε να πληρώσει στην ενάγουσα και συγκεκριμένα 15.280 Ε (31.280 - 17.000) θα το εξεύρισκε από το τίμημα της πώλησης του βαμβακιού της καλλιεργητικής περιόδου έτους 2006 και το τίμημα της πώλησης των δικαιωμάτων καλλιέργειας βάμβακος 28 στρεμμάτων. Ωστόσο, όπως προκύπτει από το ατομικό δελτίο πληρωμών Νοεμβρίου 2006 έως Ιουνίου 2007 του ΟΠΕΚΕΠΕ, από τη με ημερομηνία 16.3.2007 εντολή πληρωμών - αποζημιώσεων του ΕΛΓΑ, από το με ημερομηνία 28.8.2007 ειδοποιητήριο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και από το υπ' αριθ. .../17.3.2007 συμβόλαιο μεταβίβασης δικαιωμάτων επιδότησης της συμβολαιογράφου Σ. Γ.-Μ., η ενάγουσα εισέπραξε από την πώληση του βαμβακιού της καλλιεργητικής περιόδου έτους 2006 το συνολικό ποσό των 4.121,38 Ε, από αποζημιώσεις λόγω βλαπτικής βροχόπτωσης για τα 28 στρέμματα βάμβακος που είχε στο όνομά της κατά την ως άνω περίοδο το συνολικό ποσό των 561,80 Ε και από την πώληση των δικαιωμάτων καλλιέργειας βάμβακος 28 στρεμμάτων το συνολικό ποσό των 5.442 Ε. Συνολικά, επομένως, εισέπραξε το ποσό των (4.121,38 + 561,80 + 5.442) 10.125,18 Ε αντί του ποσού των 15.280 Ε, το οποίο θα έπρεπε κατά το περιεχόμενο της ένδικης συμβάσεως να λάβει από τις παραπάνω πηγές. Ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι το πραγματικό τίμημα που καταβλήθηκε στην ενάγουσα για την πώληση των παραπάνω δικαιωμάτων ήταν μεγαλύτερο

και ότι το τίμημα των 5.442 Ε ήταν εικονικό, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Επομένως, ο εναγόμενος της οφείλει με βάση την ένδικη σύμβαση το υπόλοιπο της οφειλής που ανέρχεται σε 22.154,82 Ε (32.280 - 10.125,18). Οι διαλαμβανόμενοι στον τέταρτο λόγο της εφέσεως ισχυρισμοί του εναγομένου, οι οποίοι κατατείνουν στις ουσιαστικές προϋποθέσεις, με βάση τις οποίες καθορίστηκε με την ένδικη σύμβαση το ύψος της οφειλής του σε 32.280 Ε, αλυσitelώς προβάλλονται διότι, σύμφωνα με όσα ήδη εκτέθηκαν, σκοπός της ανωτέρω αιτώδους αναγνώρισης του χρέους ήταν και ο καθορισμός του ύψους της χρηματικής αποζημιώσεως (32.280 Ε) που θα δικαιούνταν η ενάγουσα αντί της διατροφής. Επομένως, δεν επιτρέπεται η επάνοδος των μερών στο ύψος της οφειλής, αφού το ύψος που αναγνωρίστηκε είναι το εφεξής οφειλόμενο. Γι' αυτό, ο αντίθετος τέταρτος λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

6. Επίσης, ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι πρέπει να εφαρμοστεί το αρθ. 300 ΑΚ και να μη επιδικαστεί περαιτέρω αποζημίωση στην ενάγουσα, γιατί από δικό της πταίσμα εισέπραξε μόνο 5.442 Ε από την πώληση των δικαιωμάτων καλλιέργειας βάμβακος 28 στρεμμάτων, ενώ θα έπρεπε να έχει εισπράξει 25.480 Ε, πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, διότι στηρίζεται στην αναληθή προϋπόθεση ότι με την υπό κρίση αγωγή ζητείται αποζημίωση. Και τούτο διότι το αρθ. 300 ΑΚ εφαρμόζεται μόνον όταν υπάρχει υποχρέωση αποζημιώσεως είτε από αδικοπράξια είτε από αθέτηση προϋφιστάμενης ενοχής (Σταθόπουλος, Σταθοπούλου - Γεωργιάδη

ΑΚ, αρθ. 300, αριθ. 4). Στην προκείμενη δε περίπτωση με την αγωγή ζητείται αυτή η ίδια η συμφωνηθείσα παροχή και όχι η αποκατάσταση κάποιας ζημίας από τη μη εκπλήρωση αυτής. Εφόσον τα ίδια δέχτηκε και η εκκαλούμενη, ορθά εφάρμοσε το νόμο και δεν έσφαλε. Γι' αυτό, ο αντίθετος πέμπτος λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. {...}

26/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγήτρια: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα
Δικηγόροι: Γεώρ. Σκαλίμης, Δημ. Καραβίδα

Επί σύμβασης μερικής απασχόλησης αναγκαίος έγγραφος συστατικός τύπος, με ποινή απόλυτης ακυρότητας του όρου της μερικής απασχόλησης. Αν συμφωνήθηκε να μεταβληθεί η σύμβαση πλήρους απασχόλησης σε μερικής με ταυτόχρονη λύση της πρώτης, αν η συμφωνία είναι μη έγγραφη, θεωρείται, λόγω ακυρότητας της σύμβασης μερικής απασχόλησης, ότι υπάρχει απλή σχέση εργασίας.

Επί άκυρης σύμβασης εργασίας αν ο εργοδότης παύσει να δέχεται την εργασία χωρίς καταγγελία, υποχρεούται μεν σε καταβολή αποζημίωσης, η σχέση όμως εργασίας λογίζεται λυθείσα και δεν οφείλονται μισθοί υπερημερίας.

Αν η λειτουργία της εργασιακής σχέσης ή η καταγγελία προσβάλλουν την προσωπικότητα του εργαζομένου, δυνατή χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Μόνη η καταγγελία ή η μη εκπλήρωση ενοχικών υποχρεώσε-

ων δεν αποτελεί αδίκημα, ούτε προσβολή προσωπικότητας.

{...} Κατά το αρθ. 38§1 του ν. 1892/1990, με έγγραφη ατομική συμφωνία ο εργοδότης και ο μισθωτός, κατά τη σύσταση της σχετικής συμβάσεως εργασίας ή κατά τη διάρκειά της, μπορεί να συμφωνήσουν για ορισμένο ή αόριστο χρόνο διάρκεια ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εργασίας μικρότερη της κανονικής (μερική απασχόληση). Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι για την κατάρτιση της συμβάσεως μερικής απασχολήσεως απαιτείται κατά νόμο έγγραφος τύπος, ο οποίος είναι συστατικός, η μη τήρηση του οποίου συνεπάγεται την ακυρότητα του συγκεκριμένου όρου της συμβάσεως που αφορά τη μερική απασχόληση, η ακυρότητα δε αυτή είναι απόλυτη κατ' αρθ. 159 ΑΚ και λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως. Αναφορικά με τα αποτελέσματα της ακυρότητας της παραπάνω ρήτρας πρέπει να γίνει διάκριση: α) Αν συμφωνήθηκε να τροποποιηθεί η ήδη υπάρχουσα σύμβαση πλήρους απασχολήσεως, ώστε εφεξής ο μισθωτός να απασχολείται μερικώς, εφόσον η ρήτρα της μερικής απασχολήσεως είναι έγκυρη, δηλαδή έγινε εγγράφως, τότε η αρχική σύμβαση πλήρους απασχολήσεως μετατρέπεται εγκύρως σε μερικής απασχολήσεως. Αν, όμως, η τροποποιητική συμφωνία είναι άκυρη, γιατί δεν τηρήθηκε ο έγγραφος τύπος, δεν παράγονται τα αποτελέσματα που επιδιώκει (αρθ. 180 ΑΚ), δηλαδή δεν μετατρέπει την πλήρη απασχόληση σε μερική. 2) Αν όμως, συμφωνήθηκε να μεταβληθεί η πλήρης απασχόληση σε μερική με ταυτόχρονη λύση

της συμβάσεως πλήρους απασχολήσεως, ή αν η μερική απασχόληση συμφωνήθηκε χωρίς να προϋπάρχει σύμβαση πλήρους απασχολήσεως, τότε, αν η συμφωνία αυτή είναι άκυρη, επειδή δεν είναι έγγραφη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απ' αυτή γεννιέται αυτομάτως έγκυρη σύμβαση πλήρους απασχολήσεως, αφού τέτοια δεν υπήρξε, αλλά λόγω της ακυρότητας της συμβάσεως μερικής απασχολήσεως θεωρείται ότι υπάρχει απλή σχέση εργασίας (ΑΠ 1770/02 Δνη 45. 139).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των αρθ. 1§2, 5§3, 6§1, 8 και 9§1 του ν. 3198/1955 σαφώς συνάγεται ότι και σε σχέση εργασίας, που προκύπτει από άκυρη σύμβαση εργασίας, ο εργοδότης, προτιθέμενος να παύσει να δέχεται την στον ίδιο προσφερόμενη από τον εργαζόμενο εργασία, πρέπει να καταγγείλει τη σχέση αυτή εργασίας σύμφωνα με το αρθ. 5§3 του νόμου αυτού και να καταβάλει την αποζημίωση που προβλέπει ο ν. 2112/1920 ανάλογα με το χρόνο διάρκειας της σχέσης εργασίας (ΑΠ 331/99 Δνη 1999. 1336). Εάν δε ο εργοδότης παύσει από ορισμένο χρόνο να δέχεται τη με βάση τη σχέση αυτή προσφερόμενη σε αυτόν από τον εργαζόμενο εργασία χωρίς να καταγγείλει τη σχέση αυτή κατά τις διατυπώσεις του αρθ. 5§3 του ως άνω ν. 3198/1955 (ή του β.δ. της 16/18.7.1920), υποχρεούται μεν στην καταβολή προς τον εργαζόμενο της από τους αναφερθέντες νόμους οριζόμενης αποζημίωσης, η σχέση όμως εργασίας λογίζεται ως λυθείσα από τον ως άνω χρόνο και συνεπώς δεν οφείλονται μισθοί υπερημερίας (ΑΠ 1069/83 ΔΕΝ 1984. 580, ΕφΑθ 10358/91 Δνη 1993. 137).

Στην προκείμενη περίπτωση, στην αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα ιστορεί ότι με σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου που καταρτίστηκε στο Β. στις 22.10.2006 προφορικά μεταξύ αυτής και της εναγομένης προσλήφθηκε από την τελευταία να εργασθεί ως φυσιοθεραπεύτρια στην ατομική επιχείρηση - κέντρο αισθητικής που διατηρεί αυτή στο Β. με καθεστώς μερικής απασχόλησης επί πέντε ημέρες την εβδομάδα (από Δευτέρα έως Παρασκευή), ήτοι επί τέσσερις ώρες ημερησίως από 17.00' έως 21.00', αντί του προβλεπόμενου από τις εκάστοτε συλλογικές συμβάσεις εργασίας μηνιαίου μισθού. Ότι σε εκτέλεση της ανωτέρω συμβάσεως προσέφερε έκτοτε τις υπηρεσίες της στην εναγομένη έως τις 9.9.2008, οπότε η τελευταία κατήγγειλε προφορικά τη μεταξύ τους σύμβαση εργασίας και κατόπιν με εξώδικη δήλωση που κοινοποιήθηκε στην ενάγουσα στις 22.10.2008, χωρίς ωστόσο να της καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση απολύσεως. Ζητεί δε με την αγωγή εκτός των άλλων να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της εκ μέρους της εναγομένης καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, να υποχρεωθεί η εναγομένη να αποδέχεται τις υπηρεσίες της και να της καταβάλει ως μισθούς υπερημερίας το ποσό των 4.108,54 € νομιμότοκα για τα επί μέρους ποσά κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή. Με βάση το ιστορικό αυτό η αγωγή ως προς τις ανωτέρω αγωγικές αξιώσεις είναι μη νόμιμη και ως εκ τούτου απορριπτέα, αφού η ενάγουσα δεν επικαλείται έγγραφο τύπου για την επικαλούμενη μειωμένη απασχόληση, ο οποίος τύπος απο-

τελεί συστατικό στοιχείο της σύμβασης και συνεπώς η σύμβαση αυτή εργασίας είναι άκυρη κατά το αρθ. 159 ΑΚ και θεωρείται ότι υπάρχει απλή σχέση εργασίας και επομένως δεν οφείλονται μισθοί υπερημερίας, αφού, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη, σε περίπτωση που ο μισθωτός και ο εργοδότης συνδέονται με απλή σχέση εργασίας, ο τελευταίος μπορεί να παύσει οποτεδήποτε να δέχεται την εργασία του μισθωτού και χωρίς να τηρήσει τους νόμιμους τύπους, χωρίς να οφείλει μισθούς υπερημερίας. Ευνόητο είναι, ότι στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει υποχρέωση της εργοδότης εναγομένης να δέχεται στο εξής τις προσφερόμενες προσηκόντως υπηρεσίες της ενάγουσας - εργαζομένης. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε τα ίδια και απέρριψε τις ανωτέρω αγωγικές αξιώσεις ως μη νόμιμες, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και δεν έσφαλε, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τους σχετικούς λόγους της έφεσης της ενάγουσας και των προσθέτων λόγων αυτής είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Από τις διατάξεις των αρθ. 57, 59, 299, 914 και 932 ΑΚ προκύπτει ότι αν η λειτουργία της εργασιακής σχέσεως ή η καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως από τον εργοδότη γίνεται κατά τρόπο που συνιστά προσβολή της προσωπικότητας του εργαζομένου, ο εργοδότης μπορεί να υποχρεωθεί να καταβάλει στον εργαζόμενο, εκτός των προβλεπομένων από την εργατική νομοθεσία παροχών, και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Μόνο, όμως, το γεγονός της καταγγελίας

της συμβάσεως ή της μη εκπληρώσεως εκ μέρους του εργοδότη των ενοχικών υποχρεώσεων που τον βαρύνουν ως αντισυμβαλλόμενο, δεν αποτελεί καθ' εαυτό αδίκημα, ούτε προσβολή προσωπικότητας (πρβλ. ΑΠ 269/93 Δνη 1994. 1075, ΑΠ 1801/01 Δνη 2002. 1350, ΕφΑθ 2529/92 Δνη 1995. 709, ΕφΑθ 12380/90 Δνη 1993. 147, ΕφΑθ 5486/00 Δνη 2001. 788). Στην προκείμενη περίπτωση η ενάγουσα με την αγωγή της ζήτησε να της επιδικασθεί πέραν των άλλων και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, ύψους 6.000 €, χωρίς όμως να αναφέρει οποιοδήποτε περιστατικό που θα μπορούσε να θεωρηθεί προσβλητικό της προσωπικότητάς της, πλην της καταγγελίας της εργασιακής συμβάσεως εκ μέρους της εργοδότης, την οποία χαρακτηρίζει «παράνομη και καταχρηστική». Με τα δεδομένα αυτά, το συγκεκριμένο αγωγικό αίτημα είναι νομικά αβάσιμο και ως εκ τούτου απορριπτό. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε μη νόμιμο το ανωτέρω αγωγικό αίτημα, δεν έσφαλε στην ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τον τελευταίο λόγο της έφεσης της ενάγουσας και των προσθέτων λόγων είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εναγομένη διατηρεί ατομική επιχείρηση - κέντρο αισθητικής, στο Β. με το διακριτικό τίτλο «D.-S.». Για τις ανάγκες της επιχείρησης προσέλαβε δύναμη προφορικής σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου μερικής απασχόλησης την ενάγουσα, προκειμένου

να εργασθεί ως φυσιοθεραπεύτρια. Ειδικότερα συμφωνήθηκε μεταξύ των διαδίκων η ενάγουσα να προσφέρει τις υπηρεσίες της με την ανωτέρω ειδικότητά της επί τέσσερις ώρες ημερησίως, ήτοι από 17.00' έως τις 21.00', και επί πέντε ημέρες την εβδομάδα, από Δευτέρα έως Παρασκευή. Σε εκτέλεση της ανωτέρω σύμβασης η ενάγουσα προσέφερε έκτοτε τις υπηρεσίες της στην επιχείρηση της εναγομένης έως τις 9.9.2008, οπότε λύθηκε η εργασιακή αυτή σχέση με προφορική καταγγελία της εναγομένης. Καθόλο το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα της εργασίας της η ενάγουσα απασχολούνταν με καθεστώς μερικής απασχόλησης επί τέσσερις ώρες ημερησίως κατά τις ημέρες από Δευτέρα έως και Παρασκευή. Περαιτέρω, αποδείχθηκε, ότι η εναγομένη δεν υπέβαλε γραπτή σύμβαση μερικής απασχόλησης στην Επιθεώρηση Εργασίας Μ., όπως είχε υποχρέωση, σύμφωνα με το αρθ. 2§1 του ν. 2639/1998 (βλ. τη με αριθ. πρωτ. .../16.12.2008 βεβαίωση της Επιθεώρησης Μ.), με συνέπεια η συναφθείσα σύμβαση εργασίας να κρίνεται άκυρη και λόγω της ακυρότητας αυτής θεωρείται ότι υπάρχει απλή σχέση εργασίας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη.

Ο ισχυρισμός της εναγομένης, ότι απασχόλησε την ενάγουσα επί δύο ώρες ημερησίως, χρόνος που επαρκούσε για τις ανάγκες της επιχείρησής της από άποψη παροχής εργασίας, δεν αποδείχθηκε βάσιμος. Και ναι μεν η εξετασθείσα με επιμέλειά της μάρτυρας ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου κατέθεσε ότι επισκεπτόταν συχνά την επιχείρηση της εναγομένης κατά τις απογευματινές ώρες

από τις 4 έως τις 8 και έβλεπε την ενάγουσα να απασχολείται «ελάχιστο χρόνο 1 με 2 ώρες». Όμως, η κατάθεσή της αυτή είναι ασαφής, καθόσον δεν αναφέρει συγκεκριμένο ωράριο ημερήσιας απασχόλησης της ενάγουσας. Επίσης, και οι καταθέσεις των μαρτύρων της εναγομένης Π. Ι., Β. Β. και Π. Φ., που δόθηκαν ενώπιον του συμβολαιογράφου Γ.Φ., δεν κρίνονται πειστικές. Και τούτο, διότι οι μεν δύο πρώτοι εξ αυτών δεν έχουν ίδια αντίληψη περί όσων κατέθεσαν, αλλά τα γνωρίζουν από δηγήσεις της εναγομένης, ο δε τρίτος εξ αυτών, ο οποίος κατέθεσε ότι επισκεπτόταν συχνά την επιχείρηση της εναγομένης, δεν αναφέρει συγκεκριμένο ωράριο ημερήσιας απασχόλησης της ενάγουσας.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο έκρινε ότι η ενάγουσα απασχολήθηκε στην επιχείρηση της εναγομένης επί τέσσερις ώρες ημερησίως και στη συνέχεια επιδίκασε σ' αυτή για διαφορές δεδουλευμένων αποδοχών, επιδομάτων εορτών και αποδοχών αδείας το ποσό των 4.812,57 Ε συνολικά, το ύψος του οποίου η εναγομένη δεν αμφισβητεί με βάση το ωράριο των τεσσάρων ωρών κατά το οποίο εργάστηκε η ενάγουσα, όπως προαναφέρθηκε, αλλά αμφισβητεί το ύψος του σε σχέση με το ωράριο των δύο ωρών που επικαλείται ότι εργάστηκε αυτή, δεν έσφαλε στην εκτίμηση των αποδείξεων, αλλά ορθά εκτίμησε αυτές, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με όλους τους λόγους της έφεσης της εναγομένης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθούν οι κρινόμενες εφέσεις ως ουσιαστικά αβάσιμες...

28/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας**Εισηγήτρια:** Σοφία Πανουτσακοπούλου**Δικηγόροι:** Σπ. Χατζής, Διαμαντής Παπανικολάου

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού, που οδηγούσε υπό την επήρεια μέθης με ταχύτητα ανώτερη της επιτρεπόμενης.

Συνυπαιτιότητα παθούσας, που επιβίβασθηκε στο αυ/το γνωρίζοντας την εμφανή μέθη του οδηγού, ενώ δεν φορούσε ζώνη ασφαλείας, καθόσον μετά τη σφοδρή πρόσκρουση βρέθηκε από τη θέση του συνοδηγού στα πίσω καθίσματα.

Σωρευτικό συντρέχον πταίσμα παθούσας για τον τραυματισμό της με άθροιση των ποσοστών για την έλλειψη ζώνης και για τη γνώση της μέθης, επερχόμενης διπλής μείωσης της αιτούμενης αποζημίωσης.

{...} Από την κατάθεση του μάρτυρα της ενάγουσας ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Την 21.3.2005 περί ώρα 4.15 το πρωί ο Κ. Ν., οδηγώντας το ΡΙΗ ... αυτοκίνητο, ασφαλισμένο στην πρώτη εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία, της οποίας η άδεια έχει ανακληθεί, υπεισελθόντος στη θέση αυτής του Επικουρικού Κεφαλαίου, εκινείτο στην οδό Η. Π. της πόλης της Λ., με κατεύθυνση προς την οδό Τ. Στη θέση του συνοδηγού επέβαινε η ενάγουσα. Ο ως άνω οδηγός, ο οποίος βρισκόταν υπό την επήρεια μέθης σε ποσοστό 1,98‰, κινούμενος με ταχύτητα που υπερέβαινε τα 100 χλμ/ώρα, έπεσε με το ως άνω

αυτοκίνητο στο πίσω αριστερό μέρος του ΡΙΜ ... ΔΧ λεωφορείου συνιδιοκτησίας των δεύτερου και τρίτου εναγομένων, το οποίο ήταν σταθμευμένο δεξιά στο δρόμο στο ύψος της οικοδομής ... της ως άνω οδού. Στη συνέχεια, το παραπάνω αυτοκίνητο κινήθηκε ανεξέλεγκτο αριστερά σε σχέση με την πορεία του και, αφού διήνυσε 15 μ. περιστρεφόμενο γύρω από τον άξονά του, ακινητοποιήθηκε πάνω στη διαχωριστική νησίδα του δρόμου, με αποτέλεσμα να εκτοξευθεί στο οδόστρωμα ο οδηγός, ο οποίος απεβίωσε, και να τραυματιστεί η ενάγουσα, που δε φορούσε ζώνη ασφαλείας και βρέθηκε από το κάθισμα του συνοδηγού, όπου αρχικά καθόταν, στα πίσω καθίσματα του αυτοκινήτου. Τα ως άνω δέχθηκε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκρινε αποκλειστικά υπαίτιο του εν λόγω ατυχήματος τον ως άνω οδηγό Κ. Ν. (Κατά το σκέλος αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση).

Από το ατύχημα η ενάγουσα τραυματίστηκε, μεταφέρθηκε με ασθενοφόρο στο Γενικό Νοσοκομείο Λ., όπου διαπιστώθηκε ότι είχε κρανιοεγκεφαλική κάκωση, εκτεταμένο βαθύ θλαστικό τραύμα αριστερού κροταφοβρεγματικού, ανιδοκορία έντονα διεγερτική, σπειροειδές κάταγμα δεξιού βραχιονίου, κάκωση δεξιού κερκιδικού νεύρου, μεγάλη κινητικότητα αυχενικής μοίρας σπονδυλικής στήλης, θλαστικό τραύμα πρόσθιας επιφάνειας αριστερού γόνατος. Αφού υποβλήθηκε από νευροχειρουργό σε συρραφή του θλαστικού τραύματος της κεφαλής και τοποθετήθηκε στον αυχένα της σκληρό κολάρο, καθώς και στο δεξιό βραχίονα νάρθηκας για τη σταθεροποίησή του, διασωληνώθηκε και μεταφέρ-

θηκε εσπευσμένα στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Νοσοκομείου Α. της Θ. Εκεί παρέμεινε μέχρι και την 26.3.2005, οπότε διακομίσθηκε στη Γ' Χειρουργική Κλινική του ιδίου Νοσοκομείου, όπου παρέμεινε μέχρι και την 4.4.2005. Την 18.4.2005 εισήχθη στην ορθοπεδική κλινική του Π. Νοσοκομείου Λ. όπου υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση αποκατάστασης του κατάγματος διαφύσεως δεξιού βραχιονίου, νοσηλευθείσα μέχρι την 24.4.2005. Ήδη παρουσιάζει δυσμορφία, έχοντας μεγάλες ουλές στο μέτωπο, στο δεξιό βραχίονα και στο αριστερό γόνατο, για την αποκατάσταση των οποίων απαιτείται η υποβολή της ενάγουσας στο μέλλον σε πλαστικές επεμβάσεις.

Για τον εν λόγω τραυματισμό της έχει συνυπαίτιότητα και η ίδια η ενάγουσα διότι δε φορούσε ζώνη ασφαλείας και διότι επιβιβάσθηκε στο ως άνω αυτοκίνητο του Κ. Ν. γνωρίζοντας ότι αυτός ήταν μεθυσμένος. Ειδικότερα, όσον αφορά τη ζώνη ασφαλείας, η ενάγουσα όπως δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και συνομολογεί η ίδια, δε φορούσε ζώνη ασφαλείας. Το γεγονός αυτό συνετέλεσε στη βαρύτητα του τραυματισμού της ενάγουσας, αφού μετά την, κατά τα προεκτεθέντα, σφοδρή πρόσκρουση του αυτοκινήτου στο οποίο επέβαινε στο πίσω αριστερό μέρος σταθμευμένου λεωφορείου και τη μετά από περιστροφές γύρω από τον άξονά του ακινητοποίηση του αυτοκινήτου, αυτή βρέθηκε από τη θέση του συνοδηγού, στην οποία αρχικά καθόταν, στα πίσω καθίσματα του αυτοκινήτου (βλ. και την από 1.9.2005 κατάθεση του αυτόπτη μάρτυρα Ν. Σ., που έδωσε αυτός στο πλαίσιο της γενόμενης

προανάκρισης). Αν η ενάγουσα φορούσε ζώνη ασφαλείας, όπως όφειλε (αρθ. 81 αρ. 17 ΚΟΚ), οι προκληθείσες κατά τα άνω σωματικές κακώσεις δε θα ήταν τόσο βαριές, αφού η ζώνη θα την κρατούσε σταθερή στη θέση της και το σώμα της δε θα μετακινείτο από την ανεξέλεγκτη πορεία του αυτοκινήτου. Το ποσοστό συνυπαιτιότητας της ενάγουσας για την αιτία αυτή ανέρχεται σε 20%, κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βάσιμου κατά ένα μέρος του σχετικού λόγου έφεσης.

Επίσης, η ενάγουσα, η οποία ήταν φίλη με τον ως άνω οδηγό Κ. Ν., επιβιβάσθηκε στο ως άνω αυτοκίνητο που οδηγούσε αυτός, παρότι γνώριζε ότι ο Κ. Ν. οδηγούσε μεθυσμένος. Κι αυτό διότι, λόγω του μεγάλου ποσοστού αλκοόλ που βρέθηκε στο αίμα του εν λόγω οδηγού (1,98%), η μέθη του ήταν εμφανής, πράγμα που είχε το χρόνο να διαπιστώσει η ενάγουσα, αφού, όπως καταθέτει ο μάρτυράς της στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, ήταν μαζί του από τις 3.15, δηλαδή μία ώρα πριν το ατύχημα (βλ. την κατάθεση του εν λόγω μάρτυρα που είπε: «Η ενάγουσα με το θανάτο ήταν φίλοι ... Η κοπέλα ήταν μαζί με φίλους της σε καφετέρια όπου πήγε ο Ν., την πήρε και έφυγαν αμέσως. Απ' ότι μου είπε, έφυγαν κατά τις 3.15 το πρωί από την καφετέρια ... Θεωρώ ότι η ενάγουσα από την καφετέρια που ήταν στην περιοχή του Φ. μέχρι την οδό Γ. που πήραν το αυτοκίνητο, θα είχε καταλάβει αν ήταν μεθυσμένος ο θανάτος.»). Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος ο σχετικός λόγος αντέφεσης, με τον οποίο η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι δε γνώριζε τη μέθη του οδηγού.

Περαιτέρω, το ποσοστό συνυπαιτιότητας της ενάγουσας στον τραυματισμό της για τον ως άνω λόγο ανέρχεται σε 30% και όχι σε 20% που δέχθηκε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βάσιμου κατά ένα μέρος του σχετικού λόγου έφεσης.

Δηλαδή η συνολική συνυπαιτιότητα της ενάγουσας για τον τραυματισμό της ανέρχεται σε 50% (20% για την έλλειψη ζώνης και 30% για τη γνώση της μέθης του οδηγού), αφού τα ως άνω ποσά λαμβάνονται υπόψη αθροιστικά, επερχόμενης διπλής μείωσης της αιτούμενης αποζημίωσης (βλ. Κρητικού Αποζημίωση από αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 2008, σελ. 234, ΑΠ 766/07 Νόμος). {...}

36/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Δικηγόροι: Αρχοντή Γιαννούχου, Κων. Κλειδωνάρης

Ερημοδικία επί μη καταβολής δικ. ενσήμου.

Μετά τη με το ν. 2915/01 κατάργηση της πλασματικής ερημοδικίας αναβιώνει η αρχική δίκη του ν. ΓΠΟΗ/1912 και δεν εφαρμόζεται το 270§1 ΚΠολΔ (κατά το οποίο αν δεν εμφανιστεί κάποιος εκ των διαδίκων η διαδικασία χωρεί σα να ήταν όλοι παρόντες), αλλά επί μη καταβολής δικ. ενσήμου ο ενάγων λογίζεται ερήμην δικαζόμενος και η αγωγή απορρίπτεται.

Ο ερημοδικασθείς πρωτόδικα λόγω μη καταβολής δικ. ενσήμου μπορεί να το καταβάλει κατά τη συζήτηση της έφεσής του, επιδιώκοντας διόρ-

θωση δικού του σφάλματος, και να προκαλέσει νέα συζήτηση της υπόθεσης, ανατρέποντας την ερήμην του εκδοθείσα απόφαση, άλλως λογίζεται ερήμην δικαζόμενος και η έφεσή του απορρίπτεται.

Κατά τη διάταξη του αρθ. 173§1 ΚΠολΔ όποιος προκαλεί κύρια ή παρεμπίπτουσα δίκη προκαταβάλλει τα τέλη για τις συζητήσεις της δίκης αυτής, κατά τη διάταξη του αρθ. 2§1 ν. ΓΟΗ/1912 «οσάκις η αξία του αντικειμένου της αγωγής είναι ανωτέρα των δραχμών 15.000 επιβάλλεται τέλος, καταβαλλόμενο κατά τον ανωτέρω και εν άρθρω 7 οριζόμενο τρόπον», κατά δε τη διάταξη του αρθ. 8 του αυτού νόμου «εάν μη επικολληθεί ή προσαρτηθεί κατά τας ανωτέρω διατάξεις το δικαστικόν ένσημον, είναι अपαράδεκτα παρά παντός δικαστηρίου ή δημόσιας αρχής τα υποκείμενα εις τέλη των αρθ. 1, 2 και 5 έγγραφα». Η τελευταία αυτή διάταξη είχε ερμηνευθεί με τα αρθ. 7 ν.δ. 1544/42 και 11 ν.δ. 4189/61 τα οποία όριζαν ότι ο ενάγων, αν παραλείψει την καταβολή του οφειλόμενου δικαστικού ενσήμου, λογίζεται ερήμην δικαζόμενος. Όμως, μετά τη γενόμενη με το αρθ. 13§2 ν. 2915/01 κατάργηση της πλασματικής ερημοδικίας και του τεκμηρίου παραίτησης από το δικόγραφο της αγωγής, την οποία καθιέρωνε το καταργηθέν αρθ. 272 ΚΠολΔ, αναβιώνει η αρχική ως άνω διάταξη του ν. ΓΠΟΗ/1912 και δεν εφαρμόζεται το αρθ. 270§1, όπως άνω αντικαταστάθηκε με το αρθ. 12 ν. 2915/01 (κατά το οποίο, αν δεν εμφανιστεί κάποιος από τους διαδίκους, η διαδικασία χωρεί σαν να ήταν όλοι οι διάδικοι παρόντες) και τούτο διότι η

εφαρμογή του οδηγεί σε εντελώς διαφορετικό από το σκοπό των ως άνω διατάξεων αποτέλεσμα. Επομένως, σε περίπτωση μη καταβολής του δικαστικού ενσήμου, ο ενάγων λογίζεται ερήμην δικαζόμενος και η αγωγή του απορρίπτεται (ΕφΑθ 2219/07 Δνη 49. 870, Σαμουήλ Η έφεση εκδ. 2003 §228στ').

Τέλος, κατά επικρατούσα δικονομική αρχή, ο εκκαλών με την έφεση που ασκεί μπορεί να επιδιώξει όχι μόνο τη διόρθωση σφαλμάτων της εκκαλουμένης, αλλά μπορεί να θεραπεύσει και δικά του σφάλματα. Επομένως, αυτός που δικάσθηκε ερήμην στον πρώτο βαθμό λόγω μη καταβολής του δικαστικού ενσήμου, μπορεί να το καταβάλει κατά τη συζήτηση της έφεσής του και να προκαλέσει νέα συζήτηση της υποθέσεως, ανατρέποντας την ερήμην του εκδοθείσα δικαστική απόφαση (ΕφΑθ 7473/87 Δνη 29. 1685). Εάν, όμως, το τέλος δικαστικού ενσήμου δεν καταβληθεί ούτε ενώπιον του Εφετείου, ο εκκαλών λογίζεται ερήμην δικαζόμενος, με αποτέλεσμα να απορρίπτεται η έφεσή του (ΕφΠειρ 352/97 Νόμος, ΕφΑθ 516/94 Δνη 36. 223).

Στην προκειμένη περίπτωση, με τη με αριθ. καταθ. 212/7.6.07 αγωγή της, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα ισχυρίστηκε ότι με το υπ' αριθ. .../90 συμβόλαιο της συμβ/φου Σ.Ψ., που μεταγράφηκε νόμιμα, έγινε κυρία αιτία αγοράς διαμερίσματος στο Β., καταβάλλοντας στον πωλητή το εκ 3.500.000 δρχ τίμημα με δικά της αποκλειστικά χρήματα. Ότι με τη με αριθ. καταθ. 137/26.3.98 αγωγή τους οι γονείς της - εναγόμενοι και εφεσίβλητοι ισχυρίστηκαν ότι η εν λόγω αγορά έγινε με χρήματα που της δάνεισαν αυτοί, ύψους

6.500.000 δρχ, τα οποία και ζήτησαν να τους τα επιστρέψει, πλην όμως προς απόδειξη της αγωγής τους χρησιμοποίησαν πλαστή δήλωση στην οποία αυτή (δήθεν) ομολογούσε ότι το διαμέρισμα αγοράστηκε με χρήματά τους, πράξη για την οποία ήδη αυτοί κηρύχθηκαν ένοχοι και καταδικάστηκαν από το Τριμελές Πλημ/κείο Βόλου. Ότι από την εν λόγω πράξη των εναγομένων αυτή υπέστη θλίψη, ταλαιπωρία και προσβολή της προσωπικότητάς της, προς αποκατάσταση της οποίας ζήτησε να υποχρεωθούν αυτοί να της καταβάλουν το ποσό των 50.000 Ε, εις ολόκληρο ο καθένας, και με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Επί της αγωγής εκδόθηκε η εκκαλουμένη, με την οποία το δικαστήριο δίκασε ερήμην της ενάγουσας και απέρριψε την αγωγή λόγω μη καταβολής εκ μέρους της του δικαστικού ενσήμου. Όμως, η εκκαλούσα, ούτε και κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου συζήτηση προσκόμισε αποδεικτικά περί καταβολής δικαστικού ενσήμου, ενώ, περαιτέρω, δεν ανταποκρίθηκε στην εν λόγω υποχρέωσή της ούτε μετά σχετική τηλεφωνική ειδοποίηση της πληρεξουσίας δικηγόρου της, που την εκπροσώπησε στο ακροατήριο του Εφετείου και η οποία (ειδοποίηση) έλαβε χώρα στις 13.12.11, η δε διήμερη προθεσμία που τάχθηκε σχετικά, παρήλθε άπρακτη. Κατ' ακολουθία, η εκκαλούσα λογίζεται ερήμην δικαζόμενη, και επομένως πρέπει να απορριφθεί η έφεση και να ορισθεί παράβολο για την περίπτωση ασκήσεως ανακοπής ερημοδικίας κατά της παρούσας αποφάσεως...

40/2012

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης
Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης
Δικηγόροι: Τρύφων Τσάτσαρος - Φίλ. Σαμαράς, Σταυρούλα Γκούμα - Θεόφιλος Κώτσιου

Αποκλειστική υπαιτιότητα πεζής, που επιχείρησε διάσχιση οδού εκτός της υπάρχουσας σε μικρή απόσταση διάβασης πεζών και, αφού διήλθε μέσω προσωρινά ακινητοποιημένων οχημάτων το ένα ρεύμα πορείας, εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα όπου κινούνταν το λεωφορείο χωρίς έλεγχο της εκ δεξιών κίνησης, αφού πίστευε ότι η οδός ήταν μονής κατεύθυνσης και δεν γνώριζε ότι την ημέρα εκείνη είχε δοθεί και αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας για την κίνηση μέσων μαζικής μεταφοράς.

Μη υπαιτιότητα οδηγού, που έβαινε με ταχύτητα μικρότερη της επιτρεπόμενης και δεν μπορούσε να προβεί σε αποτρεπτική ενέργεια, λόγω αιφνίδιας εισόδου της πεζής στο ρεύμα πορείας.

Απόδειξη της μικρής ταχύτητας του λεωφορείου και από το ότι η πεζή δεν επλήγη με σφοδρότητα και δεν εκτινάχθηκε σε μεγάλη απόσταση, ενώ ο θανάσιμος τραυματισμός της οφείλεται στην πτώση στο οδόστρωμα.

{...} 3. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 15.9.2006 και περί ώρα 19:50 ο πρώτος εναγόμενος, οδηγώντας το υπ' αριθ. ΡΙΤ ... ΔΧΕ λεωφορείο, που πραγματοποιούσε δρομολόγιο της γραμμής αριθ. ...

του Αστικού ΚΤΕΛ Λ., συνιδιοκτησίας του ιδίου και των δεύτερου, τρίτου, τέταρτου και πέμπτου των εναγομένων και ασφαλισμένο για την από αυτό αστική ευθύνη στον έκτο εναγόμενο αλληλοασφαλιστικό συνεταιρισμό με την επωνυμία «Πανελλαδικός Αλληλοασφαλιστικός Συνεταιρισμός Αστικών και Επαγγελματικών Αυτοκινήτων (ΣΥΝ.Π.Ε.)», έβαινε επί της οδού Κ. εντός του κέντρου της πόλης της Λ. Συγκεκριμένα, κινούνταν στο τμήμα μεταξύ των καθέτων οδών Ρ. και Μ. Α. και στη λωρίδα κυκλοφορίας του ρεύματος πορείας με κατεύθυνση τη Μ. Α. (κεντρική πλατεία). Η οδός Κ. στο τμήμα της αυτό είναι ευθεία, έχει επικάλυψη ασφάλτου, το πλάτος του οδοστρώματός της ανέρχεται σε 6,40 μ. και την ημέρα εκείνη είχε δύο λωρίδες κυκλοφορίας, μία ανά κατεύθυνση, που σηματοποιούνταν με διαχωριστικά (κορίνες) και το πλάτος της λωρίδας που είχε κατεύθυνση προς την κεντρική πλατεία ήταν 3,30 μ., ενώ το πλάτος της λωρίδας που είχε αντίθετη κατεύθυνση ήταν 3,10 μ. Εκατέρωθεν της οδού υπάρχει πεζοδρόμιο πλάτους 4 μ. Η οδός Κ. επί πολλά έτη ήταν μονόδρομος και τα αυτοκίνητα κατευθύνονταν από τα δυτικά προς τα ανατολικά, ήτοι από την κεντρική πλατεία προς την οδό Ρ. Την ημέρα, όμως, εκείνη έγινε διπλής κατευθύνσεως, καθόσον δόθηκε για την κίνηση μόνον των TAXI και των αστικών λεωφορείων αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας, ήτοι με κατεύθυνση προς την κεντρική πλατεία. Μάλιστα, τη συγκεκριμένη ημέρα και ώρα η κίνηση επί της ανωτέρω οδού ήταν πολύ μεγάλη. Ενώ ο πρώτος εναγόμενος έβαινε, όπως προαναφέρθηκε, επί του ανωτέρω τμήματος της οδού Κ. με κατεύθυνση

προς την κεντρική πλατεία και με πολύ μικρή ταχύτητα, που δεν υπερέβαινε τα 30 χιλ/ώρα, και στο αντίθετο από το ρεύμα που κινούνταν αυτός ρεύμα κυκλοφορίας υπήρχαν ακινητοποιημένα οχήματα, λόγω της πυκνότητας της κυκλοφορίας, η Α. Π. (σύζυγος του πρώτου εναγόντος, μητέρα της δεύτερης και του τρίτου, πεθερά του τέταρτου, γιαγιά του πέμπτου και της έκτης, θυγατέρα του έβδομου και αδελφή των λοιπών εναγόντων), αν και υπήρχε διάβαση πεζών σε απόσταση 25 μ. περίπου στην οποία λειτουργούσαν φωτεινοί σηματοδότες, επιχείρησε να διασχίσει εκείνη τη στιγμή πεζή και βιαστικά καθέτως το ρεύμα κυκλοφορίας της οδού με κατεύθυνση τη Ρ., προς το απέναντι πεζοδρόμιο, διερχόμενη μέσα από τα ακινητοποιημένα οχήματα και ελέγχοντας την κίνηση μόνο από τα αριστερά της, διότι, προφανώς, αγνοούσε ότι η οδός Κ. είχε γίνει διπλής κατεύθυνσεως. Και ενώ το λεωφορείο έφτασε στο ύψος του αριθμού ... της οδού, πετάχτηκε ξαφνικά από τα αριστερά του και πίσω από ένα αστικό λεωφορείο, που ήταν σταματημένο προσωρινά στο αντίθετο ρεύμα, η ανωτέρω πεζή, η οποία διάνυσε από τις διαχωριστικές κορίνες της οδού δύο βήματα εντός του ρεύματος πορείας του λεωφορείου που οδηγούσε ο πρώτος εναγόμενος, ήτοι ένα περίπου μέτρο (λαμβάνοντας υπόψη ότι το πλάτος της οδού σ' αυτό το ρεύμα κυκλοφορίας ήταν 3,30 μ. και το πλάτος του λεωφορείου 2,55 μ.). Ο πρώτος εναγόμενος, οδηγός του λεωφορείου, μόλις αντιλήφθηκε την πεζή να διασχίζει το ρεύμα πορείας του σε απόσταση ενός μέτρου περίπου, αμέσως τροχοπέδησε το λεωφορείο, το οποίο και ακινητοποιήθηκε σχεδόν

αμέσως, αλλά λόγω της μικρής απόστασης που είχε από αυτή δεν μπόρεσε να αποφύγει το ατύχημα και συγκεκριμένα χτύπησε με το εμπρόσθιο αριστερό τμήμα του οχήματός του την πεζή στον αιμοθώρακα αριστερά, η οποία αφού εκτινάχθηκε προς τα πίσω, κατέπεσε στο οδόστρωμα, με αποτέλεσμα να χτυπήσει το πίσω μέρος της κεφαλής της και να υποστεί βαριά κρανιοεγκεφαλική κάκωση, εξ αιτίας της οποίας επήλθε ο θάνατος της, λίγες ημέρες μετά, στις 23.9.2006, στο νοσοκομείο Λ., όπου είχε μεταφερθεί αμέσως μετά το ατύχημα.

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται παραπάνω, τα οποία προκύπτουν από την έκθεση αυτοψίας και το σχεδιάγραμμα της τροχαίας Λ. καθώς και τις καταθέσεις των αυτοπτών μαρτύρων Θ. Μ. και Γ. Κ., υπαίτια για το θανάσιμο τραυματισμό της είναι η ίδια η πεζή, η οποία από έλλειψη της προσήκουσας επιμέλειας και προσοχής, την οποία μπορούσε, αναλόγως των αντικειμενικών περιστάσεων και ικανοτήτων της και όφειλε κατά τους νομικούς κανόνες, τις επικρατούσες οδικές και κυκλοφοριακές συνθήκες και την κοινή πείρα και λογική, να καταβάλει, όπως κάθε μέσος συνετός πεζός ευρισκόμενος υπό παρόμοιες συνθήκες (αρθ. 330 ΑΚ), επιχείρησε να διασχίσει κάθετα το οδόστρωμα της οδού Κ. από σημείο στο οποίο δεν υπήρχε διάβαση πεζών, παρόλο που σε μικρή απόσταση από τον τόπο του ατυχήματος υπήρχε τέτοια διάβαση και, αφού διέσχισε από ακινητοποιημένα προσωρινώς οχήματα το ρεύμα πορείας με κατεύθυνση την οδό Ρ., εν συνεχεία εισήλθε βιαστικά και εντελώς ξαφνικά στο αντίθετο ρεύμα

πορείας επί του οποίου κινούνταν εκείνη τη στιγμή το λεωφορείο, χωρίς να ελέγξει αν μπορούσε να πράξει αυτό με δική της ασφάλεια και χωρίς να παρεμποδίσει την κίνηση των κινουμένων επί της οδού οχημάτων (αρθ. 38§4 εδ. ε' Κ.Ο.Κ.), καθόσον δεν έλεγξε από δεξιά της την κίνηση των οχημάτων, αφού είχε την πεποίθηση ότι η οδός Κ. ήταν μονής κατευθύνσεως και δεν γνώριζε ότι την ημέρα εκείνη είχε δοθεί και αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας για την κίνηση των μέσων μαζικής μεταφοράς, με αποτέλεσμα να μην αποφευχθεί ο θανάσιμος τραυματισμός της.

Αντιθέτως, καμία υπαιτιότητα για το ατύχημα δεν βαρύνει τον πρώτο εναγόμενο οδηγό του λεωφορείου, ο οποίος αποδείχτηκε ότι έβαινε με κανονική για τις συγκεκριμένες περιστάσεις ταχύτητα 25-30 χιλ/ώρα (κατά πολύ μικρότερη του ανωτάτου επιτρεπομένου ορίου των 50 χιλ/ώρα), δεν ήταν δε σε καμία περίπτωση, εντός των ορίων της επιμελείας μέσου συνετού οδηγού, σε θέση να προβεί σε κάποια αποτρεπτική του ατυχήματος ενέργεια, εφ' όσον η πεζή εισήλθε αιφνιδίως στο ρεύμα πορείας του και μάλιστα ανάμεσα από ακινητοποιημένα αυτοκίνητα, χωρίς να ελέγξει καθόλου αν ερχόταν κάποιο αυτοκίνητο από δεξιά της, ενώ ο ως άνω οδηγός πέδησε άμεσα και ακινητοποίησε το όχημα που οδηγούσε, χωρίς όμως να μπορέσει να αποφύγει την επαφή με την πεζή, λόγω της μικρής απόστασης που αυτή έγινε αντιληπτή από τον οδηγό του λεωφορείου, κατά τα προαναφερόμενα. Η μικρή ταχύτητα του λεωφορείου αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι η πεζή δεν επλήγη με σφοδρότητα και δεν εκτινάχθη-

κε σε μεγάλη απόσταση, ενώ ο θανάσιμος τραυματισμός της οφείλεται στην πτώση της στο οδόστρωμα. Επομένως, η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφασή του στην αυτή κρίση κατέληξε, ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε και οι περί του αντίθετου λόγοι της εφέσεως, που αναφέρονται όλοι σε κακή εκτίμηση των αποδείξεων, κρίνονται αβάσιμοι και απορριπτέοι. Σημειώνεται ότι κατά του πρώτου εναγομένου ασκήθηκε ποινική δίωξη για ανθρωποκτονία από αμέλεια και παραπέμφθηκε για να δικαστεί ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Λάρισας. Το τελευταίο δικαστήριο με την υπ' αριθ. 35/2009 απόφασή του, με σύμφωνη πρόταση και του εισαγγελέα, κήρυξε ομόφωνα αθώο τον κατηγορούμενο για την ανωτέρω πράξη της ανθρωποκτονίας από αμέλεια. Η απόφαση αυτή έχει καταστεί πλέον αμετάκλητη, αφού κανένα ένδικο μέσο δεν έχει ασκηθεί κατ' αυτής (βλ. την από 4.10.2011 βεβαίωση του γραμματέα του Πρωτοδικείου Τρικάλων, στο τέλος της προαναφερόμενης απόφασης).

4. Σύμφωνα με τις παραπάνω σκέψεις και τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν, η υπό κρίση έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της...

56/2012

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Νικ. Εμμανουηλίδης,
Ευάγ. Ζαχαρόπουλος

Ακυρότητα αντεγγράφου περί τιμήμα-

τος υπέρτερου του αναγραφόμενου στο συμβόλαιο.

Σε συμβολαιογραφικό τύπο υπόκειται η εμπράγματη σύμβαση μεταβίβασης ακινήτου, αλλά και η ενοχική της πώλησης. Ακυρότητα μόνο της συμφωνίας του υπέρτερου εκτός συμβολαίου τιμήματος, που δεν μπορεί να αξιωθεί από τον πωλητή, ενώ αν έχει καταβληθεί αναζητείται κατά τον αδικ. πλουτισμό καθό υπερβαίνει την αληθινή αξία του πωληθέντος. Μη αντίθεση της άνω ρύθμισης και ερμηνείας στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ.

Δικαίωμα απατηθέντος για ακύρωση της σύμβασης, ενώ αν την αποδεχθεί δικαιούται αποζημίωση για θετικό διαφέρον.

Απαιτείται δόλος του απατήσαντος, δίχως ανάγκη επιδίωξης παράνομου περιουσιακού οφέλους. Η παραπλανητική συμπεριφορά πρέπει να είναι αποφασιστικό αίτιο για τη δήλωση βούλησης του απατηθέντος, με βάση τις προσωπικές ικανότητες (υποκειμενικό κριτήριο) και όχι με το αντικειμενικό κριτήριο του μέσου ανθρώπου. Άνευ σημασίας το καταλογιστό του απατήσαντος ή αν η πλάνη είναι συγγνωστή ή όχι, ουσιώδης ή μη, ή αν αφορά τα παραγωγικά της βούλησης αίτια.

Αποσιώπηση αληθινών γεγονότων επί υποχρέωσης ανακοίνωσής τους. Αυτοτελής αδικοπραξία η αντίθετη προς τα χρηστά ήθη συμπεριφορά, που έγινε με πρόθεση ζημίας, αρκούντος και ενδεχόμενου δόλου.

Αγωγή πωλητή για καταβολή του εκτός συμβολαίου τιμήματος ως αποζημίωση λόγω αδικοπρακτικής (απα-

τηλής και αντίθετης στα χρηστά ήθη) συμπεριφοράς του αγοραστή. Αοριστία διότι δεν εκτίθεται ότι ο αγοραστής είχε προειλημμένη απόφαση να μην το καταβάλει, παραπλανώντας τον πωλητή με πρόθεση να του προξενήσει ζημία, με δική του ωφέλεια.

{...} Από τη διάταξη του αρθ. 4§1 του Συντάγματος, κατά την οποία οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, συνάγεται ότι το Σύνταγμα θεσπίζει όχι μόνο την ισότητα των Ελλήνων έναντι του νόμου, αλλά και την ισότητα του νόμου έναντι των Ελλήνων πολιτών, υπό την έννοια ότι ο νομοθέτης δεσμεύεται όταν ρυθμίζει ουσιωδώς όμοια πράγματα, σχέσεις ή καταστάσεις, που αφορούν περισσότερες κατηγορίες προσώπων, να μην εισάγει αδικαιολόγητες εξαιρέσεις και διακρίσεις, εκτός αν αυτές επιβάλλονται από λόγους γενικότερου, κοινωνικού ή δημόσιου, συμφέροντος, την ύπαρξη των οποίων ελέγχουν τα δικαστήρια (ολΑΠ 3/06, 23/04, 11/03). Περαιτέρω, με το αρθ. 6§1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και έχει υπερνομοθετική ισχύ (αρθ. 28§1 του Συντάγματος), ορίζεται ότι «παν πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικασθή δίκαιως, δημοσίως και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερόληπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίο θα αποφασίσει είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως...», ενώ με το αρθ. 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου

της Ευρωπαϊκής αυτής Σύμβασης, που επίσης κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και έχει, σύμφωνα με το αρθ. 28§1 του Συντάγματος, αυξημένη έναντι των κοινών νόμων τυπική ισχύ, ορίζεται ότι «Παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας του, ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους. Οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα κάθε Κράτους να θέτει σε ισχύ νόμους, τους οποίους κρίνει αναγκαίους προς ρύθμιση της χρήσης αγαθών σύμφωνα με το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλιση της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων». Στην κατά τα ανωτέρω προστατευόμενη περιουσία περιλαμβάνονται όχι μόνο τα από το αρθ. 17 του Συντάγματος προστατευόμενα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα περιουσιακής φύσεως δικαιώματα και τα νομίμως κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα, άρα και τα περιουσιακά ενοχικά δικαιώματα και ειδικότερα οι περιουσιακού χαρακτήρα απαιτήσεις, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε απλώς γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, όπως συμβαίνει όταν υφίσταται πάγια νομολογία των εθνικών δικαστηρίων που επιβεβαιώνει την ύπαρξή τους, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, με βάση το ισχύον πριν από την προσφυγή στο δικαστήριο νομοθετικό καθεστώς, ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικά (ολΑΠ 40/98). Οι προπαρατεθείσες διατάξεις του αρθ. 6§1 της ΕΣΔΑ, που εξασφαλίζει σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα να δικάζεται η υπόθεση

του δίκαια και αμερόληπτα, και του αρθ. 1 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου αυτής, που επιβάλλει το σεβασμό της περιουσίας του προσώπου, δεν θίγουν το δικαίωμα κάθε Κράτους να θέτει νόμιμους περιορισμούς στην ικανοποίηση των αξιώσεων των πολιτών, όταν συντρέχουν λόγοι γενικότερου, κοινωνικού ή δημοσίου, συμφέροντος που να δικαιολογούν τη σχετική ρύθμιση.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 1§1 του ν. 1587/1950 «Εφ' εκάστης εξ επαχθούς αιτίας μεταβιβάσεως ακινήτου ή πραγματικού επί ακινήτου δικαιώματος ως και επί μεταβιβάσεως πλοίου υπό ελληνικήν σημαίαν επιβάλλεται φόρος επί αξίας αυτών», ενώ σύμφωνα με την §«5» του ίδιου άρθρου «Ως αξία λογίζεται η αγοραία αξία την οποία έχει το ακίνητον ή το πραγματικόν επί του ακινήτου δικαίωμα ή το πλοίον κατά την ημέραν της μεταβιβάσεως των». Κατά δε το αρθ. 5§1 του ως άνω νόμου «Ο φόρος μεταβίβασης, που αναλογεί στο τίμημα μεταβίβασης που αναγράφεται στο συμβόλαιο, βαρύνει τον αγοραστή». Επίσης, κατά το αρθ. 13§3 του ίδιου νόμου «Το αντέγγραφο, εξ ου προκύπτει ότι συνεφώνηθη ή κατεβλήθη τίμημα μεγαλύτερον του αναγραφέντος εν τω συμβολαίω και εν τη δηλώσει του φόρου του παρόντος νόμου, είναι άκυρον και δεν δύναται να προσαχθή και να ληφθή υπ' όψει υπό του Δικαστηρίου και υφ' οιασδήποτε ετέρας Αρχής». Η διάταξη αυτή έχει κυρωτικό χαρακτήρα με γενικοπροληπτική λειτουργία, δηλ. αποτρεπτικό από τη σύναψη εικονικών περί το τίμημα συμβάσεων πώλησης ακινήτων, αφού δεν είναι δυνατή η διατήρηση, αν έχει καταβληθεί, ή η αναζήτηση, στην αντίθετη περίπτωση,

της διαφοράς εικονικού και μεγαλύτερου τιμήματος, που συμφωνήθηκε στην καλυπτόμενη σύμβαση.

Ειδικότερα, από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 158, 159, 180, 181, 361, 369, 513 και 1033 ΑΚ και 13§3 ν. 1587/1950 προκύπτει ότι όπου ο νόμος απαιτεί την τήρηση τύπου για την κατάρτιση της δικαιοπραξίας, ο τύπος απαιτείται για ολόκληρο το περιεχόμενό της. Στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου υπόκειται όχι μόνο η εμπράγματη σύμβαση μεταβίβασης ακινήτου, αλλά και η ενοχική της πωλήσεως του ως προς όλα τα ουσιώδη στοιχεία της, δηλαδή το πράγμα και το τίμημα. Η μη τήρηση όμως του τύπου αυτού ως προς μέρος του τιμήματος, όπως στην περίπτωση κατά την οποία το τελευταίο συμφωνήθηκε μεγαλύτερο από αυτό που αναγράφεται στο συμβόλαιο, δεν συνεπάγεται ακυρότητα της όλης συμβάσεως, αλλ' η σύμβαση είναι άκυρη μόνο κατά τη συμφωνία του τιμήματος που δόθηκε επί πλέον του αναγραφόμενου στο συμβόλαιο, για το οποίο δεν τηρήθηκε ο επιβαλλόμενος με ποινή ακυρότητας τύπος. Το μη αναγραφόμενο στο συμβόλαιο επί πλέον μέρος του συμφωνηθέντος τιμήματος, αν δεν έχει καταβληθεί, δεν μπορεί να απαιτηθεί από τον πωλητή ούτε με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού (ΑΠ 1616/99, 95/99, 810/98), αφού ο αγοραστής εκ νομίμου αιτίας έλαβε ολόκληρο το πωληθέν ακίνητο με βάση το νομίμως συμφωνηθέν, ως καλυπτόμενο από τον τηρηθέντα τύπο, μικρότερο τίμημα, ώστε κατά το επί πλέον τίμημα ο μη καταβαλών αγοραστής δεν ωφελήθηκε χωρίς νόμιμη αιτία. Στην αντίθετη περίπτωση που το

επί πλέον μέρος έχει καταβληθεί, μπορεί να αναζητηθεί από τον αγοραστή με τις διατάξεις αυτές μόνο κατά το μέρος που υπερβαίνει την αγοραία (αληθινή) αξία του πωληθέντος ακινήτου (ολΑΠ 560/74, ΑΠ 1126/02 Δνη 2004. 488, ΑΠ 1566/01 Δνη 2002. 454). Η κρίση αυτή αιτιολογείται τόσο με ερμηνεία της διάταξης του αρθ. 13§3 του ν. 1587/1950, σε συνδυασμό με τη μη τήρηση του επιβαλλόμενου τύπου όσο αφορά στην καλυπτόμενη συμφωνία, όσο και με τη λειτουργία του ανταλλάγματος ως αιτία διατήρησης του πλουτισμού. Η στάθμιση που γίνεται μεταξύ πάταξης της φοροδιαφυγής και ασφάλειας των συναλλαγών κατά την αντιμετώπιση του προβλήματος της εικονικότητας περί το τίμημα, είναι σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο σαφής και δικαιολογημένη, διότι αφενός μεν επιδιώκεται η αποθάρρυνση των συναλλασσομένων από την προσφυγή σε αυτή τη μέθοδο διά του μέτρου της μη αναγνώρισης δυνατότητας απόκτησης ή διατήρησης του επί πλέον τιμήματος, αφετέρου δε η διαφύλαξη της ισχύος της μεταβίβασης του ακινήτου, που σημαίνει και διαφύλαξη της ασφάλειας των συναλλαγών. Επομένως, ενόψει του ως άνω επιδιωκόμενου σκοπού, οι σχετικές ως άνω διατάξεις και η ερμηνεία που δίδεται σ' αυτές, δεν αντίκεινται στις προαναφερόμενες διατάξεις του Συντάγματος (αρθ. 4§1, 17), του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ (αρθ. 1) και της ΕΣΔΑ (αρθ. 6§1).

Περαιτέρω, από τα αρθ. 147 εδ. α' και β', 298, 361 και 914 - 938 ΑΚ, συνάγονται τα εξής: Όποιος παρασύρθηκε σε σύναψη συμβάσεως με απάτη εκ μέρους του αντισυμβαλλομένου του έχει δικαίωμα να

ζητήσει από το δικαστήριο την ακύρωση της συμβάσεως ή, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, να ζητήσει και ενδεχομένως να πετύχει από τον τελευταίο τη σύναψη σχετικής ανατρεπτικής συμβάσεως, δηλαδή συμβάσεως περί του ότι η προηγούμενη σύμβαση λογίζεται σαν να μην είχε ποτέ συναφθεί. Επίσης, ο απατηθείς, αν αποδεχθεί την εν λόγω σύμβαση, δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για το θετικό διαφέρον, ήτοι την ανόρθωση κάθε ζημίας, που τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με την απατηλή συμπεριφορά και η οποία θα απεφεύγετο αν τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά ήταν όχι ψευδή αλλά αληθινά και η σύμβαση εκπληρωνόταν. Απάτη κατά την έννοια του αρθ. 147 ΑΚ αποτελεί κάθε από πρόθεση συμπεριφορά που τείνει να παραγάγει, ενισχύσει ή διατηρήσει πεπλανημένη αντίληψη ή εντύπωση, με σκοπό να προκαλέσει την απόφαση του άλλου. Η συμπεριφορά αυτή μπορεί να συνίσταται σε παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή απόκρυψη ή αποσιώπηση ή ατελή ανακοίνωση αληθινών γεγονότων, που αναφέρονται στο παρελθόν, παρόν και μέλλον, διαφέρουσα κατά το τελευταίο αυτό στοιχείο η κατά το αρθ. 147 ΑΚ απάτη της ποινικής απάτης του αρθ. 386 ΠΚ. Η παραπλάνηση είναι δόλια, όταν ο παραπλανών είχε την πρόθεση να παραπλανήσει τον άλλο, γνωρίζοντας ο ίδιος το ψευδές των γεγονότων που παρουσίασε ως αληθινά. Ο δόλος του μετερχόμενου την απάτη πρέπει να τείνει στη διατύπωση ορισμένης δήλωσης βουλήσεως από τον εξαπατηθέντα, δεν απαιτείται δε όπως ο εξαπατών επιδιώκει την απόκτηση παράνομου περιουσιακού οφέλους. Αρκεί

μεταξύ της απατηλής συμπεριφοράς του δράστη και της δηλώσεως βουλήσεως του εξαπατηθέντος να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος, με την έννοια ότι η παραπλανητική αυτή συμπεριφορά υπήρξε αποφασιστικό αίτιο για τη δήλωση βουλήσεως του συγκεκριμένου εξαπατηθέντος, με βάση τις προσωπικές ικανότητες και ιδιότητες αυτού (υποκειμενικό κριτήριο) και όχι με το αντικειμενικό κριτήριο, εκείνο δηλαδή του μέσου κοινωνικού ανθρώπου (ΑΠ 618/10 Νόμος), δηλαδή πρόθεση του εξαπατηθέντος να παρασύρει σε δήλωση βουλήσεως τον άλλο και χωρίς τη δολία αυτή συμπεριφορά ο απατηθείς δεν θα προέβαινε στη δήλωση βουλήσεως που προέβη. Δεν έχει σημασία το καταλογιστό του απατήσαντος, αφού ο λόγος ακύρωσης της δικαιοπραξίας συνεπεία απάτης είναι το ελάττωμα της βούλησης του απατηθέντος, ούτε αν η παραχθείσα πλάνη είναι συγγνωστή ή όχι, ουσιώδης ή επουσιώδης, ως και αν αυτή αφορά τα παραγωγικά της βουλήσεως αίτια του απατηθέντος, αρκεί να υπάρχει κατά το χρόνο δηλώσεως του απατηθέντος. Η δολία παράσταση του απατήσαντος μπορεί να συνίσταται και σε υπόσχεση για την τήρηση στο μέλλον ορισμένης στάσης αυτού προς τον απατηθέντα (ΑΠ 1557/10, 1246/10, 1225/10 ΤρΝομΠλ ΔΣΑ, ΑΠ 282/10, 325/09, 491/08, 373/08, 301/07, 1437/07, 441/04 Νόμος). Στην αποσιώπηση αληθινών γεγονότων πρέπει να υπάρχει υποχρέωση ανακοίνωσής τους από το νόμο, τη σύμβαση ή την καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και τα συναλλακτικά ήθη. Τέτοια υποχρέωση από την καλή πίστη και τα συνάδοντα προς αυτήν συναλλακτικά ήθη, προς παροχή διασαφητικών

πληροφοριών και εξηγήσεων και δη εκείνων που μπορούν να ασκήσουν επιρροή στην απόφαση του άλλου, έχουν και οι διαπραγματευόμενοι την κατάρτιση συμβάσεως, κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των αρθ. 197 και 198 ΑΚ (ΑΠ 1783/07, 776/04, 1458/01 Νόμος). Ως λόγος, λοιπόν, που καθιστά ελαττωματική τη βούληση του απατηθέντος, είναι η δόλια χρήση μέσων ή τεχνασμάτων που κατατείνει στην πρόκληση ή διατήρηση πεπλανημένης αντίληψως (ΑΠ 384/04 Δνη 46. 1661).

Από τις προαναφερθείσες διατάξεις η απάτη αντιμετωπίζεται στο δίκαιο υπό δύο έννοιες, ήτοι: α) ως λόγος που καθιστά ελαττωματική τη βούληση του απατηθέντος, εξ αιτίας της οποίας δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση της δήλωσής του, και β) ως αδικοπρακτική συμπεριφορά του απατησάντος, η οποία γεννά εις βάρος του υποχρέωση αποζημίωσης κατά το αρθ. 914 ΑΚ. Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των αρθ. 216§1α' ΚΠολΔ, προκύπτει ότι για την πληρότητα της αγωγής ακυρώσεως δικαιοπραξίας λόγω απάτης, πρέπει ο ενάγων να αναφέρει τα πραγματικά περιστατικά της απατηλής συμπεριφοράς του εναγομένου, με την οποία ενσυνείδητα και από πρόθεση δημιουργείται, διατηρείται ή ενδυναμώνεται στον ενάγοντα κάποια πεπλανημένη παράσταση, με το σκοπό να επηρεάσει την απόφασή του, και συνακόλουθα να εκτίθεται ο δόλος του εναγομένου και η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ απάτης και της μέσω αυτής προκληθείσας δηλώσεως βουλήσεως (ΑΠ 1557/10, 1246/10, 1225/10, ΑΠ 282/10, ΑΠ 325/09, ΑΠ 491/08, ΑΠ 373/08,

ΑΠ 301/07, ΑΠ 1437/07, ΑΠ 441/04 ό.π.).

Τέλος, κατά τη διάταξη του αρθ. 919 ΑΚ, όποιος με πρόθεση ζημίωσε άλλον κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη, έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Με τη διάταξη αυτή, που αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα της διάταξης του αρθ. 914 ΑΚ, ανάγεται σε αυτοτελή αδικοπραξία, που τίκτει υποχρέωση προς αποζημίωση, καθώς επίσης και προς καταβολή χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης, η κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη συμπεριφορά του υπαιτίου, εφόσον αυτή έγινε με πρόθεση επαγωγής ζημίας. Ως κριτήριο των χρηστών ηθών, η έννοια των οπιοίων είναι νομική, χρησιμεύουν οι ιδέες του εκάστοτε κατά τη γενική αντίληψη χρηστώς και με φρόνηση σκεπτόμενου μέσου κοινωνικού ανθρώπου (ολΑΠ 10/91). Στην περίπτωση που η κρινόμενη συμπεριφορά σχετίζεται με ορισμένη κατηγορία συναλλαγών και συναλλασσομένων, οι αντίστοιχες, στην κατηγορία αυτή των συναλλασσομένων, κρατούσες αντιλήψεις, λαμβάνονται υπόψη, εκτός αν, κατά το κοινό συναίσθημα του πιο πάνω κοινωνικού ανθρώπου, δεν συμβιβάζονται με την κοινωνική ηθική. Προκειμένου να κριθεί αν στην συγκεκριμένη περίπτωση συμπεριφοράς υπάρχει αντικειμενική αντίθεση, με την πιο πάνω έννοια, προς τα χρηστά ήθη (την οποία δεν αποκλείει η ύπαρξη σχετικού δικαιώματος ή ευχέρειας), συνεκτιμώνται τα κίνητρα, ο σκοπός του υποκειμένου της συμπεριφοράς, το είδος των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη του σκοπού, έστω και θεμιτού και όλες οι λοιπές περιστάσεις πραγματώσεως της συμπεριφοράς, θετικής ή αρνητικής (ολΑΠ

398/75). Όσον αφορά την πρόθεση, δεν απαιτείται ο ζημιώσας να ενήργησε με τον αποκλειστικό σκοπό να βλάψει τον άλλον (άμεσος δόλος), αλλά αρκεί και η περί της επελευθέρωσης ζημίας θέλησή του, ότι δηλαδή προέβλεψε ως ενδεχόμενη την πρόκληση ζημίας από τη συμπεριφορά του και παρόλα αυτά δεν απέσχε από την πράξη ή την παράλειψη, από την οποία επήλθε η ζημία. Η γένεση, εξάλλου, κατά τη διάταξη του αρθ. 919 ΑΚ, υποχρεώσεως για αποζημίωση, προϋποθέτει, σύμφωνα με αυτήν τη διάταξη, συνδυαζόμενη με εκείνη του αρθ. 298 ΑΚ, την ύπαρξη μεταξύ της συμπεριφοράς που αντίκειται στα χρηστά ήθη και της ζημίας που τυχόν επήλθε αντικειμενικού αιτιώδους συνδέσμου, υπό την έννοια ότι η ως άνω συμπεριφορά, εκτός του ότι αποτέλεσε αναγκαίο όρο της επελευθέρωσης της ζημίας, ήταν, καθεαυτή, και ικανή, υπό τις συντρέχουσες περιστάσεις, στη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να την επιφέρει, ούτως ώστε η ζημία να μπορεί στη συγκεκριμένη περίπτωση να αποδοθεί, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, στην αιτιώδη δυναμικότητα της συμπεριφοράς που αντίκειται στα χρηστά ήθη και, αντιστοίχως, η συμπεριφορά αυτή να συνιστά πρόσφορη, επαρκή αιτία της ζημίας (ΑΠ 1019/10 Νόμος).

Με την κρινόμενη αγωγή ιστορούν οι ενάγοντες - ήδη εκκαλούντες ότι με το με αριθ. .../26.9.2005 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Μ.Μ., που έχει μεταγραφεί νόμιμα, πώλησαν, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου ο καθένας τους, στην εναγομένη - ήδη εφεσίβλητη, τα αναφερόμενα στην αγωγή ακίνητα (δύο οριζόντιες ιδιοκτησίες), αντί του αναγραφόμενου και καταβλη-

θέντος τιμήματος ποσού 52.485,30 Ε, ενώ στην πραγματικότητα είχε ατύπως συμφωνηθεί ως τίμημα το ποσό των 155.000 Ε, για την απόδειξη δε του πράγματι συμφωνηθέντος τιμήματος υπογράφηκε το από 7.8.2005 ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ των εναγόντων και της εναγομένης. Ότι από το, ανταποκρινόμενο στην πραγματική αγορά αξία των παραπάνω ακινήτων, συνολικό ποσό των 155.000 Ε, το οποίο η εναγομένη κατά την υπογραφή του αγοραπωλητηρίου συμβολαίου υποσχέθηκε, με ψευδείς παραστάσεις, ότι θα τους καταβάλει κατά τις συμφωνηθείσες ημερομηνίες, εκείνη έχει καταβάλει μέχρι την άσκηση της αγωγής το ποσό των 97.000 Ε και τους οφείλει το υπόλοιπο ποσό των 58.000 Ε, το οποίο αρνείται αδικαιολόγητα και κατά παράβαση των χρηστών ηθών να τους καταβάλει, διαιρετώσ και κατά το οποίο κατέστη αδικαιολογήτως πλουσιώτερη σε βάρος της περιουσίας τους, προξενώντας τους αντίστοιχη ζημία. Με βάση τα άνω πραγματικά περιστατικά ζήτησαν με την αγωγή να υποχρεωθεί η εναγομένη να τους καταβάλει το παραπάνω ποσό των 58.000 Ε διαιρετώσ, ήτοι 29.000 Ε στον καθένα τους νομιμοτόκως, κυρίως ως αποζημίωση λόγω της ζημίας που υπέστησαν από την παραπάνω αδικοπρακτική (απατηλή και αντίθετη στα χρηστά ήθη) συμπεριφορά της εναγομένης και επικουρικά κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, δικάζοντας αντιμωλία των διαδίκων κατά την τακτική διαδικασία, απέρριψε την αγωγή κατά την κυρία της βάση (αρθ. 914 και 919 ΑΚ) ως αόριστη και κατά την επικουρική

(αρθ. 904 ΑΚ) ως νομικά αβάσιμη, με την εκκαλουμένη υπ' αριθ. 160/2009 οριστική του απόφαση. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησαν την κρινόμενη έφεσή τους οι ενάγοντες και παραπονούνται για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, ζητώντας να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να γίνει δεκτή η αγωγή τους. Με βάση, όμως, το ιστορικό και αιτήματα που προαναφέρονται, η αγωγή είναι κατά την κυρία της βάση αόριστη, διότι δεν εκτίθεται στο δικόγραφο της, όπως θα έπρεπε κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, ότι η εναγομένη είχε προειλημμένη την απόφασή της να μην καταβάλει στους ενάγοντες το επιπλέον εκτός συμβολαίου τίμημα και ότι τους παραπλάνησε με τις υποσχέσεις της για την καταβολή του, πείθοντάς τους έτσι να της μεταβιβάσουν τα προαναφερόμενα ακίνητα, το οποίο διαφορετικά δεν θα μεταβίβαζαν, αναγράφοντας στο συμβόλαιο μεταβίβασης μικρότερο του συμφωνηθέντος τίμημα και ότι πρόθεσή της εξαρχής ήταν να ωφεληθεί από τη μη καταβολή του αναλογούντος φόρου μεταβίβασης, αλλά και με τη μη καταβολή του επί πλέον συμφωνηθέντος τιμήματος και να τους προξενήσει ισόποση ζημία.

Η αγωγή κατά την επικουρική της βάση είναι μη νόμιμη, αφού το μη αναγραφόμενο στο συμβόλαιο επί πλέον μέρος του συμφωνηθέντος τιμήματος, αν δεν έχει καταβληθεί, δεν μπορεί να απαιτηθεί από τον πωλητή ούτε με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, όπως προκύπτει από τις προαναφερόμενες διατάξεις, οι οποίες είναι συμβατές και συνάδουν με τα αρθ. 4§1, 17 του Συντ., 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και 6§1 της

ΕΣΔΑ, κατά τα προεκτεθέντα. Επομένως, η αγωγή των εναγόντων έπρεπε να απορριφθεί και η εκκαλουμένη απόφαση που την απέρριψε, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και δεν έσφαλε και η έφεση, με την οποία οι εκκαλούντες παραπονούνται ότι το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και κακώς απέρριψε την αγωγή, είναι αβάσιμη. Άρα πρέπει ν' απορριφθεί η έφεση στο σύνολό της...

57/2012

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Γεώρ. Κασιώχας, Αθαν. Μαμάκος

Εις ολόκληρον αποζημιωτική ευθύνη του ν.π. και των αντιπροσωπευτικών του οργάνων για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση καθηκόντων.

Μη προσωπική ευθύνη του νόμιμου εκπροσώπου ΑΕ και ΕΠΕ για χρέη της εταιρίας, αλλά δυνατή η εξ αδικοπραξίας τοιαύτη. Επί έκδοσης ακάλυπτης επιταγής από εκπρόσωπό τους, η υποχρέωση αποζημίωσης του κομιστή βαρύνει την εταιρία αλλά και τον εκδότη, που τελούσε σε γνώση της ανεπάρκειας διαθέσιμων κεφαλαίων. Απαγόρευση προσωπικής κράτησης των εκπροσώπων ΑΕ και ΕΠΕ για εμπορικά ή εκ δικαιοπραξίας εταιρικά χρέη και όχι εξ αδικοπραξίας στο πλαίσιο καθηκόντων τους.

Συρροή αξίωσης αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας με αξίωση από την επιταγή, απόκειται δε στο δικαιούχο να ασκήσει αυτήν που προκρίνει. Δικαι-

ούχος αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας είναι κάθε υπογραφέας που την πλήρωσε και έγινε κομιστής.

Εκδότης είναι όχι μόνον ο υπογράφων την επιταγή, αλλά και ο εντελλόμενος ή εξουσιοδοτών τρίτο πρόσωπο να θέσει την υπογραφή του ως εκδότη.

{...} 2. Κατά τους ορισμούς του αρθ. 71 ΑΚ το νομικό πρόσωπο ευθύνεται για τις πράξεις ή τις παραλείψεις των οργάνων του, τα οποία αντιπροσωπεύουν αυτό σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 65, 67 και 68 ΑΚ και εκφράζουν τη βούλησή του, εφόσον η πράξη ή παράλειψη έλαβε χώρα κατά την ενάσκηση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί και παράγει υποχρέωση αποζημίωσης για τον πράξαντα ή τον παραλείψαντα, που ευθύνεται και αυτός σε ολόκληρο με το νομικό πρόσωπο. Ειδικότερα, στην ανώνυμη εταιρία και την εταιρία περιορισμένης ευθύνης ο νόμιμος αυτών εκπρόσωπος δεν έχει μεν προσωπική υποχρέωση για τα χρέη της εταιρίας, είναι, όμως, δυνατή η ευθύνη του από αδικοπραξία κατά τη διάταξη του αρθ. 914 ΑΚ. Η αρχή, δηλαδή, της μη ευθύνης του διαχειριστή δεν ισχύει, όταν υπάρχει ευθύνη αυτού από αδικοπραξία κατά τις γενικές αρχές, οπότε θεμελιώνεται και ιδιαίτερη αυτού ευθύνη. Έτσι, επί εκδόσεως ακάλυπτης επιταγής από τον εκπρόσωπο ανώνυμης εταιρίας στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρίας, η υποχρέωση προς αποζημίωση του κομιστή της επιταγής βαρύνει κατά πρώτο λόγο τον εκδότη της επιταγής, που τελούσε σε γνώση της ανεπάρκειας των διαθέσιμων κεφαλαίων, και κατά δεύτερο λόγο το ίδιο το νομικό

πρόσωπο της εταιρίας. Τέλος, ο κομιστής της επιταγής μπορεί, μαζί με την αγωγή από το αδίκημα, να σωρεύσει και αίτημα προσωπικής κρατήσεως του εκδότη για την εκτέλεση της αξιώσεως από το αδίκημα. Το αίτημα για την απαγγελία της προσωπικής κρατήσεως είναι νόμιμο και όσον αφορά το νόμιμο εκπρόσωπο της ανώνυμης εταιρίας, εφόσον αυτός διέπραξε το αδίκημα, δηλαδή το υπαίτιο φυσικό πρόσωπο, το οποίο εξέδωσε την ακάλυπτη επιταγή εν γνώσει της ανεπάρκειας της καλύψεως, καθόσον η εξαίρεση της §3 του αρθ. 1047 ΚΠολΔ αναφέρεται μόνο στην απαγόρευση της προσωπικής κρατήσεως των εκπροσώπων ανωνύμων εταιρειών και εταιρειών περιορισμένης ευθύνης για χρέη εμπορικά ή από δικαιοπραξία, που βαρύνουν μόνο το νομικό πρόσωπο, και όχι για χρέη από αδικοπραξία στα πλαίσια των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί (ΑΠ 840/09 Νόμος).

Περαιτέρω, από τη διάταξη του αρθ. 914 ΑΚ, κατά την οποία όποιος ζημιώνει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει, προκύπτει ότι μεταξύ των προϋποθέσεων της αδικοπρακτικής ευθύνης είναι ο παράνομος και υπαίτιος χαρακτήρας της πράξεως και ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του ζημιωγόνου γεγονότος και της ζημίας. Παράνομη είναι και η έκδοση ακάλυπτης επιταγής, σύμφωνα με το αρθ. 79§1 του ν. 5960/1933, όπως αντικαταστάθηκε με το αρθ. 1 ν. 1325/1972, κατά το οποίο τιμωρείται με τις προβλεπόμενες σ' αυτό ποινές εκείνος που εκδίδει επιταγή χωρίς να έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα κατά το χρόνο της εκδό-

σεως ή της πληρωμής της επιταγής. Από την ποινική αυτή διάταξη, που θεσπίστηκε για την προστασία όχι μόνον του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού συμφέροντος, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των αρθ. 297, 298 και 914 και επ. ΑΚ, προκύπτει ότι εκείνος που εκδίδει ακάλυπτη επιταγή, ζημιώνοντας έτσι παράνομα και υπαίτια άλλον, υποχρεούται να τον αποζημιώσει. Η αξίωση προς αποζημίωση από τα αρθ. 914 και επ. ΑΚ συρρέει με την αξίωση από την επιταγή από τα αρθ. 40-47 ν. 5960/1933 και απόκειται στο δικαιούχο να ασκήσει αυτήν που προκρίνει (ολΑΠ 23/07). Δικαιούχος της αποζημιώσεως είναι όχι μόνον ο κομιστής της επιταγής κατά το χρόνο της εμφανίσεώς της (τελευταίος κομιστής), αλλά και κάθε υπογραφέας που πλήρωσε την επιταγή, ως εξ αναγωγής υπόχρεος και έγινε κομιστής, αφού αυτός υφίσταται τελικά τη ζημία από τη μη πληρωμή της επιταγής, η δε ζημία αυτού είναι απότοκος της παράνομης συμπεριφοράς του εκδότη και τελεί σε πρόσφορη αιτιώδη συνάφεια με αυτήν (ολΑΠ 29/07). Για τη θεμελίωση αυτής της αγωγής από αδικοπραξία αρκεί ο ενάγων να επικαλεσθεί ότι ο εκδότης εναγόμενος εξέδωσε την επιταγή αυτή δόλια, δηλαδή ενώ γνώριζε ότι δεν είχε αντίστοιχα με την αξία της διαθέσιμα κεφάλαια στην πληρώτρια τράπεζα κατά το χρόνο εκδόσεως και πληρωμής και ότι η επιταγή αυτή εμφανίστηκε προς πληρωμή μέσα στην οκταήμερη προθεσμία με αφετηρία την αναγραφόμενη επί του σώματος αυτής ημεροχρονολογία εκδόσεώς της (ΑΠ 495/10, ΑΠ 705/07 Νόμος). Σημειώνεται ότι κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως (79§1 ν. 5960/1933), εκδότης είναι όχι

μόνον αυτός που υπογράφει αυτοπροσώπως την επιταγή, αλλά και αυτός ο οποίος εξουσιοδοτεί ή εντέλλεται τρίτο πρόσωπο να θέσει την υπογραφή εκείνου ως εκδότη της επιταγής (πρβλ. ΑΠ 560/02 ΝοΒ 2002. 1735).

3. Η ενάγουσα ανώνυμη εταιρία, με την υπό κρίση αγωγή της, εκθέτει ότι ο εναγόμενος, υπό την ιδιότητά του ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας με την επωνυμία «Μ. Η. Σ. ΑΕ», εξέδωσε στη Λ. τις αναφερόμενες μεταχρονολογημένες επιταγές, σε διαταγή της (ενάγουσας), συνολικού ποσού 45.000 Ε. Ότι τις επιταγές αυτές τις εμφάνισε εμπρόθεσμα προς πληρωμή στις πληρώτριες τράπεζες, πλην όμως οι τελευταίες δεν πληρώθηκαν ελλείψει διαθέσιμων κεφαλαίων, όπως βεβαιώθηκε στο σώμα των επιταγών. Κατόπιν τούτων, ζητεί να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει το ποσό των 45.000 Ε, λόγω της ζημίας που υπέστη από τη σε βάρος της αδικοπρακτική συμπεριφορά του τελευταίου, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της αγωγής και μέχρι την ολοσχερή εξόφληση, να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή, να απαγγελθεί προσωπική κράτηση σε βάρος του εναγομένου ως μέσον εκτέλεσης της απόφασης και να καταδικαστεί ο εναγόμενος στην καταβολή της δικαστικής της δαπάνης. Η αγωγή, για το καταψηφιστικό αίτημα της οποίας έχει καταβληθεί το απαιτούμενο τέλος δικαστικού ενσήμου (βλ. το υπ' αριθ. ... διπλότυπο είσπραξης της ΔΟΥ Λ.), είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 914, 297, 298, 346 ΑΚ σε συνδυασμό με αρθ. 79 ν. 5960/1933, 1047§1 εδ. β' και 176 ΚΠολΔ. Πρέπει συνεπώς να εξεταστεί

και ως προς την ουσιαστική βασιμότητα αυτής.

Από την εκτίμηση της ένορκης κατάθεσης του μάρτυρος ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα, εδρεύουσα στη Θ., εταιρία, όπως η επωνυμία της, δυνάμει της προσκομιζόμενης από 23.6.2008 απόφασης της γενικής συνέλευσής της, από «Ι.-Σ. (Ι.-Σ.) Ελλάς Ανώνυμη Εμπορική Εταιρία Ηλεκτρικών Συσκευών» άλλαξε σε «Σ. (Σ.) Ελλάς Ανώνυμη Εμπορική Εταιρία Ηλεκτρικών Συσκευών» και ο διακριτικός της τίτλος από «Ι.-Σ. (Ι.-Σ.) Ελλάς ΑΕ» σε «Σ. (Σ.) Ελλάς ΑΕ», εκπληρώνει το σκοπό της εμπορικής της δραστηριότητας με την εισαγωγή, εξαγωγή, εμπορία ηλεκτρικών επαγγελματικών και οικιακών συσκευών και το σέρβις (service) αυτών μετά την πώληση. Ο εναγόμενος τυγχάνει Πρόεδρος, Διευθύνων Σύμβουλος και νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας με την επωνυμία «Μ. Η. Σ. ΑΕ», που εδρεύει στη Λ. και έχει ως αντικείμενο την εμπορία ηλεκτρικών συσκευών (βλ. το από 30.6.2003 πρακτικό συγκρότησης σε σώμα του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας, που καταχωρίστηκε την 11.7.2003 στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών που τηρείται από τη Διεύθυνση Εμπορίου και Τουρισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λ.). Ο εναγόμενος, υπό την ιδιότητα του αυτή και για την εξυπηρέτηση και προώθηση του σκοπού της εταιρίας και για τις ανάγκες της, αγόρασε από την ενάγουσα μεγάλες ποσότητες εμπορευμάτων με σκοπό τη μεταπώληση, έναντι δε των οφειλών της που προέκυψαν από τις αγορές αυτές και προς κάλυψη της σχετικής υποχρέωσής της εξέ-

δωσε, στη Λ., σε διαταγή της ενάγουσας τις με αριθ. ... μεταχρονολογημένες επιταγές, με αναγραφόμενες ημερομηνίες έκδοσης 31.1.06, 28.2.06, 31.3.06, 15.4.06, 30.4.06, 15.5.06, 31.5.06, 20.6.06 και 20.7.06 αντίστοιχα, πληρωτέες η πρώτη εξ αυτών από την Π. Τράπεζα, η δεύτερη, τρίτη, τέταρτη και πέμπτη εξ αυτών από την Ε. Τράπεζα και η έκτη, έβδομη, όγδοη και ένατη εξ αυτών από την Τράπεζα Κ., ποσού 5.000 Ε έκαστη. Εν συνέχεια, η πρώτη επιταγή (με αριθ. ...) εμφανίστηκε νόμιμα προς πληρωμή από τον υπάλληλο της ενάγουσας Κ. Χ. στις 7.2.2006 στην Π. Τ., πλην όμως δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως διαθεσίμων κεφαλαίων, όπως προκύπτει από την από 7.2.06 βεβαίωση στο σώμα της επιταγής της πληρώτριας τράπεζας, η δεύτερη επιταγή (με αριθ. ...) εμφανίστηκε νόμιμα προς πληρωμή από την ενάγουσα στο γραφείο συμψηφισμού της τράπεζας Ε. Ε. ΑΕ (ως αξία σε πίστωση λογαριασμού) στις 28.2.2006, πλην όμως δεν πληρώθηκε λόγω ελλείψεως διαθεσίμων κεφαλαίων, όπως προκύπτει από την από 2.3.06 βεβαίωση στο σώμα της επιταγής της πληρώτριας τράπεζας, η τρίτη, τέταρτη και πέμπτη επιταγή (με αριθ. ...) εμφανίστηκαν νόμιμα προς πληρωμή από την ενάγουσα στις 8.3.2006 στην πληρώτρια τράπεζα, πλην όμως δεν πληρώθηκαν λόγω ελλείψεως διαθεσίμων κεφαλαίων, όπως προκύπτει από την από 7.2.2006 βεβαίωση στο σώμα των επιταγών της πληρώτριας τράπεζας (ΕΤΕ), η έκτη, έβδομη, όγδοη και ένατη επιταγή (με αριθ. ...) εμφανίστηκαν νόμιμα προς πληρωμή από τον υπάλληλο της ενάγουσας Κ. Χ. στις 8.3.2006 στην πληρώτρια τρά-

πεζα, πλην όμως δεν πληρώθηκαν λόγω ελλείψεως διαθέσιμων κεφαλαίων, όπως προκύπτει από την από 7.2.2006 βεβαίωση στο σώμα των επιταγών της πληρωτριάς τράπεζας (Τράπεζας Κ.). Εξαιτίας δε της παραπάνω παράνομης πράξης του εναγομένου, ο οποίος γνώριζε ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια στις πληρωτρίες τράπεζες κατά το χρόνο έκδοσης και εμφάνισης των επιταγών, η ενάγουσα υπέστη ζημία συνολικού ποσού 45.000 €, όση και η αξία των επιταγών.

Ο εναγόμενος ισχυρίζεται με το μοναδικό λόγο της έφεσής του ότι υπέγραψε τις επίδικες επιταγές πρόσωπο που δεν είχε δικαίωμα να εκδίδει επιταγές και να δεσμεύει την εταιρία Μ. Η. Σ. ΑΕ, υπογράφοντας κάτω από την εταιρική επωνυμία, ειδικότερα δε ότι αυτό έπραξε ο Σ. Μ. του Γ., χωρίς γνώση και συναίνεση κάποιου από τα όργανα της εταιρίας. Και ότι αυτό το έπραξε ο Σ. Μ., κατόπιν πιέσεων από το νόμιμο εκπρόσωπο της ενάγουσας εταιρίας Α. Κ., με τον οποίο και είχε συναλλαγή για κάλυψη με αξιόγραφα των ανοικτών πωλήσεων που έκανε η ενάγουσα εταιρία προς την εταιρία του εναγομένου. Ο ισχυρισμός αυτός του εναγομένου ότι δεν υπέγραψε την έκδοση των επίδικων επιταγών, (ο οποίος και έχει νομική σημασία στην προκειμένη περίπτωση, καθόσον η αγωγή στηρίζεται στην αδικοπρακτική ευθύνη του εναγομένου ως φυσικού προσώπου που ως εκπρόσωπος της εταιρίας υπέγραψε την έκδοση ακάλυπτων επιταγών), είναι απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος, καθόσον ναι μεν τις επίδικες επιταγές υπέγραψε κάτω από την εταιρική επωνυμία ο Σ. Μ., πλην όμως κατ' εντολή του εναγο-

μένου, νομίμου εκπροσώπου της εταιρίας. Ειδικότερα, ο Σ. Μ. του Γ. τυγχάνει πατέρας του Γ. Μ. του Σ., προέδρου, διευθυνόντος συμβούλου και νομίμου εκπροσώπου της ως άνω εταιρίας «Μ. Η. Σ. ΑΕ». Η τελευταία προέβαινε σε τηλεφωνική παραγγελία εμπορευμάτων από την ενάγουσα, η οποία απέστειλε τα εμπορεύματα σ' αυτήν, εκδίδοντας σχετικά τιμολόγια - δελτία αποστολής και η αγοράστρια εταιρία με τη σειρά της έστειλε στην πωλήτρια - ενάγουσα εταιρία επιταγές μέσω υπηρεσίας ταχυμεταφοράς ή μέσω ΚΤΕΛ, είτε ερχόταν ο Σ. Μ. να παραλάβει - φορτώσει εμπορεύματα και παρέδιδε επιταγές, η έκδοση και υπογραφή των οποίων δεν γινόταν ενώπιον οργάνων της ενάγουσας εταιρίας, καθόσον ήταν ήδη υπογεγραμμένες και σφραγισμένες, η όποια δε αυτοπρόσωπη παράδοση τους από το Σ. Μ. γινόταν όλα τα χρόνια της συνεργασίας μεταξύ των δύο εταιριών με την υπό του εναγομένου εκπροσωπούμενη εταιρία και ήδη από το έτος 2002, χωρίς να προκύψει ποτέ πρόβλημα, αφού πληρώνονταν οι επιταγές από την εν λόγω εταιρία, χωρίς ποτέ να διαμαρτυρηθεί ο εναγόμενος ή να δηλώσει άγνοια, ούτε βέβαια η ενάγουσα γνώριζε, ότι από το έτος 2003 είχε πάψει ο Σ. Μ. να είναι στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας, γεγονός που ανακάλυψε μετά την έκδοση της υπ' αριθ. 158/2006 διαταγής πληρωμής και την άσκηση ανακοπής κατ' αυτής. Σημειώνεται ότι οι επίδικες επιταγές φέρουν όλες στη θέση του εκδότη, πέραν της υπογραφής, τη σφραγίδα της εταιρίας Μ. Η. Σ. ΑΕ, πράγμα φυσικό, αφού αυτές δόθηκαν προκειμένου να καλυφθούν υποχρεώσεις της ίδιας, όπως ομολογεί

στο δικόγραφο της ανακοπής που άσκησε κατά της σε βάρος της εκδοθείσας διαταγής πληρωμής απέναντι στην ενάγουσα εταιρία και επιβεβαιώνει και ο νόμιμος εκπρόσωπος της ενάγουσας Α. Κ. στα πλαίσια της ίδιας δίκης και όχι προκειμένου να εξυπηρετηθούν ατομικές συναλλαγές του Σ. Μ. με την ενάγουσα εταιρία, οι οποίες (συναλλαγές) δεν προέκυψαν από κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Το ότι οι επίδικες επιταγές εκδόθηκαν προκειμένου να καλυφθούν υποχρεώσεις της εταιρίας του ομολογεί και ο ίδιος ο εναγόμενος στην έφεσή του, «ο Α. Κ. αφόρητα πίεζε τον Σ. Μ. με τον οποίο είχε συναλλαγή για κάλυψη με αξιόγραφα των ανοικτών πωλήσεων της αντιδίκου εταιρίας προς την εταιρία μας». Επομένως, είναι μεν αληθής ο ισχυρισμός του εναγομένου, ότι η υπογραφή στις επίδικες επιταγές είναι του Σ. Μ., αποδεικνύεται όμως ότι αυτός ενήργησε για λογαριασμό του εναγομένου και κατ' εντολή του και ενόψει του ότι εκδότης είναι όχι μόνο αυτός που υπογράφει αυτοπροσώπως την επιταγή, αλλά και αυτός ο οποίος εξουσιοδοτεί ή εντέλλεται τρίτο πρόσωπο να θέσει την υπογραφή εκείνου ως εκδότη της επιταγής, ο εναγόμενος, ο οποίος γνώριζε ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια στις πληρώτριες τράπεζες κατά το χρόνο έκδοσης και εμφάνισης των επιταγών, ευθύνεται για τη ζημία συνολικού ποσού 45.000 Ε, όση και η αξία των επιταγών, που υπέστη η ενάγουσα.

4. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στην ενάγουσα, βάσει των διατάξεων περί αδικοπραξιών,

το ποσό των 45.000 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της αγωγής και μέχρι εξοφλήσεως, όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό. Επίσης πρέπει να απαγγελθεί προσωπική κράτηση κατά του εναγομένου ως μέσον αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης διάρκειας δύο μηνών...

71/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου

Δικηγόροι: Νικ. Μίστρας, Νικ. Χατζηγώγος

Σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας με συμβολαιογραφική μεταγραφόμενη σύμβαση του κυρίου ή των κυρίων του όλου ακινήτου δίχως χρήση πανηγυρικών εκφράσεων, ή με δίξη τελευταίας βούλησης.

Ο προς τον η μεταβίβαση διηρημένης ιδιοκτησίας αποκτά συγκυριότητα στα κοινά μέρη της οικοδομής, μεταξύ των οποίων και το έδαφος, κατά το ιδανικό ποσοστό του, το οποίο αν δεν έχει καθορισθεί στη συστατική πράξη προσδιορίζεται δικαστικά κατά την αναλογία της αξίας της διηρημένης ιδιοκτησίας στην οποία αντιστοιχεί.

Δημιουργία αυτόματα χωριστής ιδιοκτησίας και όταν ο κύριος ολόκληρης οικίας εκποιεί ορόφους ή διαμερίσματα, χωρίς ανάγκη κατάρτισης ιδιαίτερης σύμβασης γι' αυτήν, ούτε διπλής μεταγραφής του μεταβιβαστικού συμβολαίου.

Μη υποχρέωση δικαστηρίου να διατάξει απόδειξη, αν κρίνει ότι η αυτούσια διανομή του κοινού ακινήτου είναι

προδήλως αδύνατη και ασύμφορη, λαμβάνοντας υπόψη τις μερίδες των κοινωνιών, τη φύση και εμβαδόν του ακινήτου.

Μόνον όροφος και διαμερίσματα καθώς και τα υπόγεια και τα δωμάτια υπό τη στέγη μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτησίας.

{...} Από τα αρθ. 953, 954, 1001, 1002, 1117, 1033, 1194, 1198 ΑΚ, σε συνδυασμό με τα αρθ. 2, 3, 5 έως 7, 10, 13 και 14 του ν. 3741/1929, διατηρηθέντος εν ισχύ με το αρθ. 54 του ΕισΝΑΚ, καθώς και εκείνες των αρθ. 2§3 του Δ/τος της 31.10.1856 και 2 του Δ/τος της 5.11.1914, συνάγεται ότι σύσταση ή μεταβίβαση χωριστής ιδιοκτησίας κατ' ορόφους ή διαμέρισμα μπορεί να γίνει μόνο με ρητή σύμβαση του κυρίου ή των κυρίων του όλου ακινήτου, για την οποία δεν απαιτείται χρήση πανηγυρικών εκφράσεων, περιβαλλομένη τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και υποκειμένη σε μεταγραφή, ή με διάταξη τελευταίας βουλήσεως. Με τη σύμβαση αυτήν ο προς ον η μεταβίβαση αποκτά αυτοδικαίως εκ του νόμου ιδιαίτερο αυτοτελές δικαίωμα επί του ορόφου και συγκυριότητα επί των κοινών μερών της όλης οικοδομής, μεταξύ των οποίων και το έδαφος επί του οποίου αυτή έχει οικοδομηθεί, κατά το ιδανικό μερίδιο που του έχει μεταβιβασθεί, εάν δε τούτο δεν έχει καθωρισθεί από τα μέρη ή με τη διάταξη τελευταίας βουλήσεως, προσδιορίζεται από το δικαστήριο κατά την αναλογία της αξίας του ορόφου ή του διαμερίσματος στο οποίο αντιστοιχεί. Η τέτοια χωριστή ιδιοκτησία δημιουργείται

αυτομάτως και όταν ο ιδιοκτήτης ολόκληρης οικίας εκποιεί ορόφους ή διαμερίσματα, αφού συντρέχει ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος, χωρίς να απαιτείται κατάρτιση ιδιαίτερης συμβάσεως γι' αυτήν και μεταγραφής, ούτε και διπλή μεταγραφή, αφού δεν πρόκειται περί δυο διαφορετικών συμβάσεων περιεχομένων στο ίδιο έγγραφο, ώστε να απαιτείται ιδιαίτερη μεταγραφή της κάθε μιας (ΑΠ 1226/03 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, με τη με αριθ. καταθ. 443/7.11.07 αγωγή τους οι ενάγουσες και ήδη εφεσίβλητες ισχυρίστηκαν ότι με την υπ' αριθ. .../17.2.98 πράξη αποδοχής κληρονομίας και την υπ' αριθ. .../11.7.03 πράξη διορθώσεως αυτής της συμβ/φου Α.Γ., που μεταγράφηκαν νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων μεταγραφών Υποθ/κείου Σ., έγιναν κυρίες η πρώτη κατά το 1/4 και η δεύτερη κατά τα 3/4 εξ αδιαιρέτου ενός καταστήματος εμβαδού 18,88 τμ και των τριών δωματίων, της κουζίνας, του λουτρού, της αποθήκης και του χώλ εμβαδού 90 τμ, που αποτελούν μέρος μείζονος διαμερίσματος 102 τμ. Ότι τα ακίνητα αυτά απαρτίζουν διώροφη οικοδομή που βρίσκεται στους Σ. Κ. και περιγράφεται με λεπτομέρεια στην αγωγή, περιήλθαν δε αυτά ως οριζόντιες ιδιοκτησίες στο δικαιοπάροχό τους, σύζυγο της πρώτης και πατέρα της δεύτερης, δυνάμει του υπ' αριθ. .../71 συμβολαίου διανομής του συμβ/φου Α.Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των ως άνω βιβλίων μεταγραφών. Ότι οι εναγόμενοι και ήδη εκκαλούντες είναι συγκύριοι καθέντας κατά το 1/2 εξ αδιαιρέτου του ενός μόνο δωματίου του εν λόγω διαμερίσματος, που περιγράφεται στην αγωγή, όπως

ήδη έχει κριθεί με την υπ' αριθ. 318/2000 απόφαση του Εφετείου Λάρισας. Με βάση αυτά ζήτησαν, ενόψει του ότι οι εναγόμενοι επιμένουν να παραμένει αυτό οικονομικά ανεκμετάλλευτο, να διαταχθεί η αυτούσια διανομή του, αλλιώς η πώλησή του με πλειστηριασμό.

Επί της αγωγής εκδόθηκε η εκκαλουμένη, με την οποία ορθά το Πρωτόδικο δικαστήριο την έκρινε σαφώς ορισμένη, αφού σαφώς αναφέρεται το προς διανομή διαμέρισμα και η συγκυριότητα επ' αυτού των διαδίκων καθώς και τα ποσοστά αυτών, όσα δε περί αοριστίας της αγωγής αναφέρονται στην έφεσή τους οι εκκαλούντες γιατί α) δεν προσδιορίζονται σ' αυτήν τα ποσοστά συνιδιοκτησίας επί του κοινού διαμερίσματος και επί όλης της οικοδομής, β) δεν αναφέρονται τα ποσοστά της οριζόντιας ιδιοκτησίας εκάστου των κοινωνών και γ) δεν αναφέρεται η αξία κάθε μερίδας κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομημένου είναι αβάσιμα και απορριπτέα, γιατί α) με την αγωγή σαφώς προσδιορίζεται το ποσοστό συγκυριότητας κάθε διαδίκου επί του υπό διανομή διαμερίσματος $1/4 \times 90/102$ η πρώτη ενάγουσα, $3/4 \times 90/102$ η δεύτερη ενάγουσα και $1/2 \times 12/102$ έκαστος των εναγομένων, β) με την επικαλούμενη συμβ/κή διανομή δημιουργήθηκαν αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες, χωρίς να χρειάζεται ιδιαίτερη σύμβαση και μεταγραφή αυτής, ούτε αναφορά των ποσοστών συνιδιοκτησίας επί του όλου ακινήτου της οικοδομής, κατά τα προαναφερόμενα, πέραν το ότι στην προκειμένη περίπτωση οι ενάγοντες, όπως έχουν δικαίωμα, ζητούν τη διανομή ενός μόνο από τα κοινά ακίνητα, δηλαδή του διαμερίσματος (Κεραμέας

- Κονδύλης - Νίκας ΕρμΚΠολΔ υπ' αρθ. 478 αρ. 4) και γ) δεν πρόκειται για διανομή κληρονομιάς ως σύνολο, ώστε να απαιτείται να αναφέρεται στην αγωγή η αξία της μερίδας των κοινωνών κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου κατ' αρθ. 1871 ΑΚ.

Περαιτέρω η αγωγή κρίθηκε νόμιμη (αρθ. 785, 795, 798, 799, 1113, 1710, 1813, 1192 ΑΚ και 480 επ. ΚΠολΔ) και έγινε δεκτή ως ουσία βάσιμη. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται τώρα οι εκκαλούντες για τους στην έφεση και παρακάτω λοιπούς λόγους και ζητούν την εξαφάνισή της και την απόρριψη της αγωγής.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 799 έως 801 ΑΚ, 481§1 και 484§1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι το Δικαστήριο, στις περιπτώσεις των αρθ. 480 και 480Α ΚΠολΔ δεν είναι υποχρεωμένο να διατάξει απόδειξη, αν κρίνει ότι η αυτούσια διανομή του κοινού ακινήτου είναι προδήλως αδύνατη και ασύμφορη, λαμβάνοντας υπόψη του τις μερίδες των κοινωνών, τη φύση, τις διαστάσεις και το εμβαδόν του διανεμητέου ακινήτου (ΕφΑθ 8059/93 Νόμος, 298/90 Δνη 33. 578).

Στην προκειμένη περίπτωση από τα έγγραφα που οι διάδικοι νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η Α. Δ., (δικαιοπάροχος των εναγομένων), η Ε. Μ. και ο Χ. Δ. (δικαιοπάροχος των εναγόντων) από κληρονομιά του αποβιώσαντος την 22.4.1971 Ε. Δ., συζύγου της πρώτης και πατέρα των λοιπών, την οποία απεδέχθησαν με τη με αριθ. .../1971 δήλωση αποδοχής κληρονομιάς του συμβολαιογράφου Α. Κ., που μεταγράφηκε στα

βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Σ. στον τόμο ... με αύξοντα αριθμό μεταγραφής ..., απέκτησαν μεταξύ άλλων ακινήτων συγκυριότητα και σε μία διώροφη οικοδομή, η οποία βρίσκεται στην πόλη των Σ., στην οδό Κ., και αποτελείται το μεν ισόγειο από τέσσερα καταστήματα, ο δε πρώτος πάνω από το ισόγειο όροφος από ένα διαμέρισμα εμβαδού 102 τμ, αποτελούμενο από τέσσερα δωμάτια, κουζίνα, λουτρό, αποθήκη και φωταγωγό (επίδικο). Τα ανωτέρω πρόσωπα με τη με αριθ. .../17.7.1971 πράξη διανομής του ίδιου ως άνω συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε στα ίδια ως άνω βιβλία στον τόμο ... με αύξοντα αριθμό μεταγραφής ..., διένειμαν τα προαναφερθέντα καταστήματα και το οροφοδιαμέρισμα και έλαβαν η Α. Δ. το με αριθ. 2 δωμάτιο του διαμερίσματος και το με αρ. 2 κατάστημα, ο δε Χ. Δ. τα υπ' αριθ. 3, 4 και 5 δωμάτια του διαμερίσματος, το υπ' αριθ. 6 λουτρό, την υπ' αριθ. 1 κουζίνα, την υπ' αριθ. 8 αποθήκη, τις υπ' αριθ. 9 και 10 βεράντες και το χωλ καθώς και τα υπ' αριθ. 3 και 4 καταστήματα, όπως αυτά φαίνονται στα συνημμένα στο συμβόλαιο σχεδιαγράμματα του Εμπειρ. Εργολάβου Β. Κ., με αναλογία συγκυριότητας επί του όλου οικοπέδου 22,5% για την Α. και 50% εξ αδιαίρετου για το Χ. Με την εν λόγω διανομή, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, δημιουργήθηκαν αυτομάτως οριζόντιες ιδιοκτησίες, χωρίς να απαιτείται για τη σύσταση αυτή (οριζόντια ιδιοκτησία) η κατάρτιση ιδιαίτερης σύμβασης και μεταγραφή αυτής. Εξάλλου, το γεγονός ότι οι συμβληθέντες στη διανομή δεν προέβησαν στον προσδιορισμό του ιδανικού μεριδίου συγκυριότητας επί του εδάφους (στο

οποίο έχει ανεγερθεί η εν λόγω διώροφη οικοδομή) που αναλογεί στο επίδικο οροφοδιαμέρισμα, ούτε τούτο προσδιορίστηκε μεταγενέστερα με απόφαση όλων των συγκοινωνών που να έχει περιβληθεί τον συμβολαιογραφικό τύπο και να μεταγραφεί νόμιμα, είναι αδιάφορο, διότι το ανωτέρω γεγονός μπορεί να προσδιοριστεί οποτεδήποτε είτε από το δικαστήριο ανάλογα με την αξία της όλης οικοδομής, είτε με απόφαση των συγκοινωνών του όλου ακινήτου.

Το εν λόγω οροφοδιαμέρισμα περιήλθε κατ' εμβαδό στην κυριότητα του Χ. Δ., δικαιοπαρόχου των εναγουσών, κατά τα 90 τμ και κατά τα λοιπά 12 τμ (ένα δωμάτιο) περιήλθε στην κυριότητα της Α. Δ., δικαιοπαρόχου των εναγομένων. Ακολούθως ο Χ. Δ., που πέθανε στις 26.1.1996, κληρονομήθηκε εξ αδιαίρετου από τη σύζυγο του Π. Δ. (πρώτη ενάγουσα) και τη θυγατέρα του Ε. Δ. (δεύτερη ενάγουσα), κατά ποσοστά 1/4 και 3/4 εξ αδιαίρετου αντίστοιχα που αποδέχτηκαν την κληρονομία (υπ' αριθ. .../17.2.98 δήλωση αποδοχής κληρονομίας της συμβ/φου Α. Α.).

Η Α. Δ. με το με αριθ. .../1971 συμβόλαιο δωρεάς του συμβολαιογράφου Α.Κ., το οποίο μεταγράφηκε την 3.2.1993, μεταβίβασε, ισομερώς και εξ αδιαίρετου, το ποσοστό της στους εναγομένους. Η συγκυριότητα των εναγομένων στο επίδικο κατά το προαναφερθέν ποσοστό έχει ήδη κριθεί (υπ' αριθ. 142/1997 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας και 318/2000 απόφαση του Εφετείου Λάρισας). Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, οι διάδικοι είναι συγκύριοι του επιδικού διαμερίσματος κατά ποσοστά 22,5/102,

67,5/102, 6/102 και 6/102 εξ αδιαιρέτου, αντίστοιχα, αφού μόνον όροφος και διαμερίσματα καθώς και τα υπόγεια και τα δωμάτια κάτω από τη στέγη μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτησίας (ΑΠ 1329/09 Νόμος).

Ενόψει του είδους και της φύσης του ανωτέρω περιγραφόμενου διανεμητέου ακινήτου κρίνεται κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας (αρθ. 336§4 ΚΠολΔ) ότι είναι προδήλως ανέφικτη η αυτούσια διανομή του σε μέρη ανάλογα με τα προαναφερόμενα ποσοστά συγκυριότητας των διαδίκων - κοινωνών, διότι το καθιστούν μη λειτουργικό, γιατί αυτό αποτελείται από τέσσερα συνολικά δωμάτια, κουζίνα, ένα λουτρό, αποθήκη και χώλ και για να είναι κατάλληλο για αυτοτελή χρήση (αν διαιρεθεί) πρέπει να έχει δικούς του βοηθητικούς χώρους, δηλαδή κουζίνα, λουτρό κλπ και να είναι προσιτό κάθε τμήμα του από μέρος κοινής χρήσης με δική του θύρα εισόδου στην οδό ή σε κοινόχρηστο μέρος (Καράσης σε Γεωργιάδη - Σταθόπουλο ΑΚ υπ' αριθ. 1117 αρ. 2), πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο και διέταξε την πώληση του επιδίκου διαμερίσματος με πλειστηριασμό, ώστε να λάβει κάθε κοινωνός - διάδικος από το πλειστηρίασμα ποσό ανάλογο προς το κατά τα ως άνω μεριδίό τους επί του διαμερίσματος, ορίζοντας και συμ/φο ως υπάλληλο του πλειστηριασμού, δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων, γι' αυτό και ο περί του αντιθέτου τέταρτος και τελευταίος προς έρευνα λόγος της έφεσης είναι αβάσιμος και απορριπτός.

Τέλος, το αίτημα των εκκαλούντων να διαταχθεί από το παρόν δικαστήριο πραγματογνωμοσύνη, ώστε να διαπιστωθεί αν είναι δυνατή η αυτούσια διανομή του διαμερίσματος, είναι απορριπτό ως ουσία βάσιμο, γιατί κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας είναι προδήλως αδύνατη (ασύμφορη) η αυτούσια διανομή του κατά τα προεκτεθέντα και δεν απαιτούνται ειδικές επιστημονικές γνώσεις για να διαπιστωθεί αυτό (αρθ. 368§1 ΚΠολΔ). Κατ' ακολουθία, πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως ουσία βάσιμη...

74/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Νικ. Πατσιαντάς, Ιωάν. Χριστοφίδης

Αποζημίωση εκμισθωτή για φθορές πέραν των εκ της συνήθους χρήσης. Μη αδικοπραξία μόνη η αθέτηση προϋφιστάμενης ενοχής. Συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης επί φθορών μισθίου, εφόσον το επιφέρουν τη ζημία πταίσμα δεν ταυτίζεται κατά το πραγματικό περιεχόμενο με την παράβαση της σύμβασης και τη δημιουργία της παρανομίας.

Επί συμβατικής αξίωσης αποζημίωσης του εκμισθωτή αυτός πρέπει να αποδείξει τη σύμβαση και την παράβαση αυτής, ενώ επί αξίωσης εξ αδικοπραξίας πρέπει να αποδείξει και πταίσμα του εναγομένου.

Ελλείπει άλλης συμφωνίας, δικαίωμα αφαίρεσης από το μισθωτή των κατασκευασμάτων, για τα οποία δεν προ-

τιμά ή δεν μπορεί να ζητήσει τις δαπάνες. Εφαρμογή τούτου όταν κρίνεται η τύχη «κατασκευασμάτων» στο μίσθιο, ήτοι κινητών πραγμάτων συνδεδεμένων με το κύριο πράγμα κατά τρόπο ώστε να είναι ευδιάκριτα, ανεξάρτητα αν αποτέλεσαν συστατικό ή όχι.

Μη επιτρεπτή εμμέριση απόδειξη πρόσθετων συμφώνων, προγενέστερων, σύγχρονων ή μεταγενέστερων έγγραφης δικαιοπραξίας, έστω κι αν δεν είναι αντίθετα προς το περιεχόμενο αυτής.

{...} Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 592, 594, 599 και 330 ΑΚ προκύπτει ότι ο μισθωτής κατά τη διάρκεια της μισθώσεως υποχρεούται να χρησιμοποιεί το μίσθιο με επιμέλεια και κατά τους όρους της συμβάσεως, ώστε κατά τη λήξη της να είναι σε θέση να εκπληρώσει την υποχρέωσή του, να αποδώσει το μίσθιο στην κατάσταση που το παρέλαβε, δηλαδή στην κατάσταση που θα πρέπει να βρίσκεται μετά από τη γενόμενη χρήση κατά τη διάρκεια της μισθώσεως και συνεπώς χωρίς φθορές, πλην εκείνων που προκλήθηκαν από την, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, συνήθη χρήση αυτού. Για κάθε φθορά πέρα από εκείνη που οφείλεται στη συνήθη χρήση, ο εκμισθωτής έχει αξίωση αποζημιώσεως κατά του μισθωτή, που απορρέει από τη σύμβαση της μισθώσεως και καλύπτει κάθε ζημία, θετική ή αποθετική.

Εξάλλου, μόνη η αθέτηση της προϋφισταμένης ενοχής δεν συνιστά αδικοπραξία. Είναι όμως δυνατόν μία υπαίτιος ζημιόγonos πράξη ή παράλειψη, με την οποία

παραβιάζεται η σύμβαση, να θεμελιώνει συγχρόνως και ευθύνη από αδικοπραξία, τούτο δε συμβαίνει, όταν η ενέργεια αυτή, και χωρίς την προϋπάρχουσα συμβατική σχέση, θα ήταν παράνομη, ως αντίθετη προς το γενικό καθήκον, το οποίο επιβάλλει το αρθ. 914 ΑΚ, να μην προκαλεί κανείς σε άλλον υπαίτιως ζημία. Στην περίπτωση αυτή, λόγω συρροής ενδοσυμβατικής και εξωσυμβατικής ευθύνης, η από την αδικοπραξία ευθύνη θα κριθεί κατά τους γενικούς περί αδικοπραξιών όρους. Υπό την έννοια δε αυτή είναι δυνατή κατ αρχήν η συρροή ενδοσυμβατικής και εξωσυμβατικής από αδικοπραξία ευθύνης και στην περίπτωση φθορών του μισθίου, οπότε ο εκμισθωτής θα μπορεί να ασκήσει παράλληλα τη συμβατική αξίωσή του για αποζημίωση και την συρρέουσα από αδικοπραξία. Για τη θεμελίωση όμως της πρωτογενούς αδικοπρακτικής ευθύνης πρέπει να ισχυριστεί και να αποδείξει εκείνα τα στοιχεία, που αποτελούν τις προϋποθέσεις της αποζημιώσεως, και συγκεκριμένα την παράνομη ενέργεια του υποχρέου, την υπαιτιότητα αυτού, τη ζημία και τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς και της ζημίας. Κατά συνέπεια, όταν το πταίσμα, που επέφερε τη ζημία, ταυτίζεται κατά το πραγματικό αυτού περιεχόμενο με την παράβαση της σύμβασης και τη δημιουργία της παρανομίας, δεν μπορούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αδικοπραξίας. Η ουσιώδης διαφορά μεταξύ των δύο ανωτέρω αξιώσεων έγκειται στο ότι αν η αξίωση θεμελιώνεται στη σύμβαση, ο εκμισθωτής ενάγων υποχρεώνεται να αποδείξει μόνο την ύπαρξη της σύμβασης και την παράβαση της ενοχικής υποχρε-

ώσεως του μισθωτή επί της οποίας στηρίζει το περί αποζημιώσεως αίτημα, επαπόκειται δε στον εναγόμενο οφειλέτη να αποδείξει ότι οι ζημίες δεν οφείλονται σε πταίσμα του, αλλά σε γεγονός για το οποίο δεν υπέχει ευθύνη, ενώ όταν η αξίωση θεμελιώνεται στην αδικοπραξία, ο ενάγων υποχρεούται να αποδείξει και το πταίσμα, δηλαδή την υπαιτιότητα του εναγομένου (ΑΠ 1667/09 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, στην κρινόμενη αγωγή ο ενάγων εκθέτει ότι οι επικαλούμενες φθορές στο ένδικο μίσθιο, οι οποίες δεν οφείλονται στη συνήθη χρήση αυτού, προκλήθηκαν από τον πρώτο εναγόμενο μισθωτή από υπαιτιότητα αυτού και προκάλεσαν στον ενάγοντα εκμισθωτή ζημία ύψους 14.200,29 €, που συνίσταται στη δαπάνη στην οποία πρέπει να υποβληθεί αυτός για να αποκαταστήσει τις ως άνω φθορές, τις οποίες αναλυτικά αναφέρει στην αγωγή του. Επομένως, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στην ως άνω νομική σκέψη, η αγωγή είναι επαρκώς ορισμένη, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβάσιμου του σχετικού λόγου έφεσης.

Κατά τις διατάξεις του αρθ. 591 ΑΚ «Ο εκμισθωτής αποδίδει στο μισθωτή τις αναγκαίες δαπάνες που αυτός έκανε στο μίσθιο. Οι επωφελείς δαπάνες αποδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη διοίκηση αλλότριων. Ο μισθωτής έχει δικαίωμα να αφαιρέσει τα κατασκευάσματα που πρόσθεσε ο ίδιος στο μίσθιο». Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι αν ο μισθωτής κατά τη διάρκεια της μισθώσεως πρόσθεσε στο μίσθιο κατασκευάσματα, για τα οποία δεν προτιμά ή δεν μπορεί να ζητήσει από τον εκμισθωτή τα δαπανηθέντα ποσά,

λόγω μη συνδρομής των προϋποθέσεων που ορίζονται στις δύο πρώτες παραγράφους του άρθρου τούτου, έχει δικαίωμα, κατά την απόδοση του μισθίου, να προβεί σε αφαίρεση των κατασκευασμάτων αυτών, εκτός αν οι συμβαλλόμενοι ρύθμισαν με άλλον τρόπο την τύχη των, πράγμα που δεν αποκλείεται από τις ανωτέρω διατάξεις, εφ' όσον αυτές είναι ενδοτικού χαρακτήρα. Η διάταξη όμως αυτή έχει εφαρμογή οσάκις πρόκειται να κριθεί η τύχη «κατασκευασμάτων» στο μίσθιο, δηλαδή κινητών πραγμάτων, τα οποία συνδέθηκαν προς το κύριο πράγμα, κινητό ή ακίνητο, κατά τρόπον ώστε και μετά τη σύνδεση να είναι ευδιάκριτα, ανεξαρτήτως αν απέτελεσαν συστατικό ή αν φέρουν προσωρινό χαρακτήρα (ΑΠ 2185/09 Νόμος).

Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 393§3 ΚΠολΔ, δεν επιτρέπεται να αποδειχθούν με μάρτυρες πρόσθετα σύμφωνα, προγενέστερα, σύγχρονα ή μεταγενέστερα δικαιοπραξίας που έχει συνταχθεί εγγράφως έστω και αν δεν είναι αντίθετα προς το περιεχόμενο του εγγράφου (ΑΠ 10/07, 1453/06 Νόμος).

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με το από 16.3.1992 ιδιωτικό συμφωνητικό ο ενάγων εκμίσθωσε στον πρώτο εναγόμενο για δύο χρόνια ένα ισόγειο κατάστημα στις Ν.Π. Β., επί της οδού Η. Π. και Π., προκειμένου να χρησιμοποιηθεί αυτό για ουζερί. Το κατάστημα αυτό αποτελείται από μία αίθουσα εμβαδού 65,29 τμ, ένα μαγειρείο εμβαδού 30,50 τμ, το κλιμακοστάσιο εμβαδού 11,36 τ.μ. και δύο W.C. Την τήρηση των όρων της μίσθωσης από πλευράς του πρώτου εναγομένου - μισθωτή εγγυήθηκε ο δεύ-

τερος εναγόμενος. Ο πρώτος εναγόμενος πράγματι λειτούργησε το μίσθιο ως ουζερί μέχρι την 1.11.2007, που παρέδωσε αυτό στον ενάγοντα, υπογραφέντος μεταξύ τους ιδιωτικού συμφωνητικού λύσης της μίσθωσης, με το οποίο ο πρώτος εναγόμενος συνομολόγησε την οφειλή στον ενάγοντα τριών μισθωμάτων συνολικού ύψους 3.617,85 Ε. (Ως προς το σκέλος αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση).

Κατά τη διάρκεια της ένδικης μίσθωσης υπέστη τις κάτωθι φθορές που έχουν καταγραφεί και στην από 14.1.2008 προσκομιζόμενη έκθεση του πολιτικού μηχανικού Δ. Κ., που διορίστηκε μετά από σχετική αίτηση του ενάγοντος προς το ΤΕΕ Μ., ο οποίος προέβη σε αυτοψία του μισθίου την 31.12.2007. Συγκεκριμένα, μετά τη λύση της μίσθωσης είχαν αφαιρεθεί από το μίσθιο ένα παράθυρο που υπήρχε στην κουζίνα και ένα στέγαστρο που υπήρχε στην πρόσοψη αυτού. Επίσης, η ηλεκτρολογική εγκατάσταση ήταν διαλυμένη, είχαν αφαιρεθεί τέσσερα φώτα οροφής, τέσσερα φωτιστικά στην κεντρική κολώνα, τέσσερα φώτα τουαλέτας, δύο διακόπτες κομιτατέρ, δώδεκα φώτα μεγάλα στρογγυλά στην κουζίνα μαζί με τους μετασχηματιστές τους, δεκαπέντε πρίζες σούκο, τέσσερις διακόπτες για χρήση κουζίνας, τρεις διακόπτες για εξωτερικά φώτα εμπρός, ένας διακόπτης για φωτισμό πίσω χώρου, τέσσερα φωτιστικά έμπροσθεν εξωτερικού χώρου, δύο φωτιστικά πίσω εξωτερικού χώρου, ενώ στον πίνακα παροχής ρεύματος είχε αφαιρεθεί η πρόσοψη του υποπίνακα μαζί με τις ασφάλειες. Επιπλέον, έλειπαν δύο βρύσες νερού, ο πάγκος της κουζίνας με τα ντουλάπια, σωλήνες αποχέτευσης 15 μ.

περίπου, ενώ όλες οι παροχές ύδρευσης ήσαν αποσυνδεδεμένες. Στον χώρο των τουαλετών είχαν αφαιρεθεί τα δύο μεταλλικά καζανάκια τύπου NIAGARA και στη θέση τους υπήρχαν δύο πλαστικά καζανάκια που δεν λειτουργούσαν. Στους τοίχους του μισθίου υπήρχαν οπές από τα κλιματιστικά μηχανήματα, με εμφανή σημάδια υγρασίας, ενώ οι πόρτες και οι κλειδαριές δεν λειτουργούσαν (βλ. και την κατάθεση του μάρτυρα του ενάγοντος που είπε: «Από την κουζίνα αφαιρέθηκε η γούρνα, η λάντζα, οι βρύσες. Αφαιρέθηκαν οι πρίζες ασφαλείας. Στον τοίχο υπάρχουν τρύπες. Περνάει το νερό και έχει γίνει διάβρωση. Αφαιρέθηκαν τα φωτιστικά... Λείπουν σήμερα ο πίνακας και όλες οι ασφάλειες. Τα δύο πλαστικά καζανάκια που άφησε δεν λειτουργούν. Τους σωλήνες αποχέτευσης δεν υπήρχε λόγος να τους πάρει... Θεωρώ ότι οι φθορές είναι μεγάλες. Δεν είναι φυσιολογικές... είχαν αφαιρεθεί και οι υδραυλικές συνθέσεις». Αλλά και η μάρτυρας των εναγομένων κατέθεσε σχετικά: «οι οπές μπροστά μείνανε όταν ξηλώσαμε το κιόσκι. Με ένα σπατουλάρισμα διορθώνεται... Τις πρίζες τις αφαιρέσαμε. Ίσως από κακή συνεννόηση με τον ηλεκτρολόγο να αφαιρέθηκαν. Τις χρησιμοποίησα στο καινούριο μαγαζί. Δεξιά στην αίθουσα υπήρχε ένας μικρός πίνακας με ασφάλεια. Δεν εξυπηρετούσε. Μία λάντζα, με δύο γούρνες και μια βρυσούλα υπήρχε. Υπάρχουν σήμερα. Βγήκε έξω για βοηθητική».

Για την αντικατάσταση των φθορών αυτών, που δεν προκλήθηκαν από τη σύμφωνα με την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη συνήθη χρήση του μισθίου και επομένως δημιουργούν, σύμφωνα με τα

αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, αξίωση του ενάγοντος προς αποζημίωση, απαιτείται το συνολικό ποσό των 14.200,29 Ε. {...}

Επίσης, όπως προέκυψε, κατά τη σύναψη της ένδικης μίσθωσης υπήρχε στην πρόσοψη του μισθίου παλαιό υπόστεγο που κάλυπτε το προαύλιο αυτού (βλ. και το ως άνω συμφωνητικό της μίσθωσης). Το υπόστεγο αυτό κατά το έτος 2004 αντικαταστάθηκε από τον πρώτο εναγόμενο - μισθωτή, με εντολή και έξοδα του οποίου κατασκευάστηκε νέο στέγαστρο, το οποίο μετά τη λήξη της μίσθωσης ο πρώτος εναγόμενος αφαιρέσει και μετέφερε σε δικό του χώρο. Για την κατασκευή και τοποθέτηση στο μίσθιο νέου στεγαστρού απαιτείται η καταβολή από τον ενάγοντα του ποσού των 4.860 Ε, ενώ για την έκδοση της σχετικής οικοδομικής άδειας απαιτείται το ποσό των 4.000 Ε (βλ. τον προσκομιζόμενο σχετικά πίνακα του ΤΕΕ). Ισχυρίζονται οι εναγομένοι με σχετικό λόγο έφεσης ότι το στέγαστρο αυτό αφαιρέθηκε από το μίσθιο από τον πρώτο εναγόμενο μετά από σχετική προφορική συμφωνία αυτού με τον ενάγοντα, που έγινε μετά την κατάρτιση της μισθωτικής σύμβασης, και μάλιστα το 2004. Ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Με ρητό όρο του ως άνω συμφωνητικού μίσθωσης συμφωνήθηκαν μεταξύ του ενάγοντος και του πρώτου εναγομένου τα εξής: «Απαγορεύεται στο μισθωτή να επιφέρει οποιαδήποτε προσθήκη, τροποποίηση ή μεταρρύθμιση του μισθίου χωρίς την έγγραφη συναίνεση του εκμισθωτή. Οποιαδήποτε προσθήκη, τροποποίηση ή μεταρρύθμιση γίνει κατά

παράβαση αυτού του όρου, ανεξάρτητα από τις συνέπειες που θα συνεπάγεται, παραμένει προς όφελος του μισθίου, χωρίς να γεννά κανένα απολύτως δικαίωμα αφαίρεσης ή αποζημίωσης του μισθωτή. Πάντως ο εκμισθωτής δικαιούται να αξιώσει την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, με δαπάνες του μισθωτή». Εφόσον λοιπόν καταρτίστηκε μεταξύ των ως άνω διαδίκων γραπτή συμφωνία, κατά την οποία οι προσθήκες στο μίσθιο που γίνονται από το μισθωτή παραμένουν προς όφελος του μισθίου, χωρίς να έχει δικαίωμα ο τελευταίος να την αφαιρέσει ή να αξιώσει αποζημίωση γι' αυτές, δεν είχε δικαίωμα ο πρώτος εναγόμενος να αφαιρέσει το στέγαστρο που τοποθέτησε αυτός στο μίσθιο κατά τα προεκτεθέντα. Ο κατά τα άνω ισχυρισμός των εναγομένων περί ύπαρξης πρόσθετης προφορικής συμφωνίας μεταξύ ενάγοντος και πρώτου εναγομένου, βάσει της οποίας αυτοί συμφώνησαν να έχει δικαίωμα ο μισθωτής - πρώτος εναγόμενος να αφαιρέσει το στέγαστρο μετά τη λύση της μίσθωσης, (ο ισχυρισμός αυτός) δεν μπορεί να αποδειχθεί με μάρτυρες, αφού, σύμφωνα με τη νομική σκέψη της παρούσας, αφορά σε συμφωνία πρόσθετη έγγραφης συμφωνίας...

81/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Παύλος Ντόκας, Αποστ. Σιαμπαλιώτης

Προϋποθέσεις διάρρηξης καταδολιευτικής δικαιοπραξίας. Απαλλοτριώ-

ση αποτελεί και η παραχώρηση από τον οφειλέτη σε τρίτο εμπράγματης ασφάλειας, με την οποία ανατρέπεται η νόμιμη κατά την εκτέλεση σειρά κατάταξης των δανειστών.

Δικαίωμα πιστώτριας Τράπεζας να κλείνει οριστικά την πίστωση οποτεδήποτε και για οποιονδήποτε λόγο, ακόμη και πριν τη χρήση της, χωρίς προηγούμενη καταγγελία ή ειδοποίηση του πιστούχου. Ισχύς τούτου και επί πίστωσης με ανοικτό λ/σμό.

Νόμιμη η υπό της Τράπεζας γνωστοποίηση του κλεισίματος αλληλόχρεου λ/σμού προς τον κληρονόμο του αποβιώσαντος πιστολήπτη κατά τη διάρκεια της προθεσμίας αποποίησης της κληρονομίας, καθόσον το 1858 ΑΚ εφαρμόζεται μόνο επί δικαστικής άσκησης της αξίωσης και όχι επί εξώδικης.

Καταδολιευτική παραχώρηση δικαιώματος προς εγγραφή υποθήκης επί μοναδικού περιουσιακού στοιχείου για εξασφάλιση ανύπαρκτης και εικονικής απαίτησης.

{...} Με την από 8.10.2007 (και με αριθ. καταθ. 198/07) αγωγή, για την οποία εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη ανώνυμη τραπεζική εταιρία ισχυρίσθηκε ότι έχει κατά της πρώτης των εναγομένων και ήδη πρώτης των εκκαλούντων, ως μοναδικής εξ αδιαθέτου κληρονόμου του Γ. Μ. που απεβίωσε στις 3.7.2006, ληξιπρόθεσμη απαίτηση, ύψους 30.932,68 Ε, προερχόμενη από το κατά την 12.9.2006 κλείσιμο αλληλόχρεου λογαριασμού, ο οποίος τηρήθηκε σε εκτέλεση της αναφερομένης συμβάσεως

πιστώσεως με ανοικτό λογαριασμό που κατήρτισε με πιστούχο τον Π. Μ. και εγγυητή τον αποβιώσαντα, ο οποίος ανέλαβε έναντι της ενάγουσας πιστώτριας να πληρώσει ως αυτοφειλέτης και σε ολόκληρο με τον πιστούχο το χρεωστικό υπόλοιπο που θα προέκυπτε κατά το κλείσιμο του λογαριασμού. Ότι επί τη βάσει της άνω απαιτήσεως της ενάγουσας εκδόθηκε κατά του άνω πρωτοφειλέτη της ως πιστούχου και κατά της πρώτης των εναγομένων, ως κληρονόμου του εγγυητή, η 97/2006 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, η οποία κατέστη τελεσίδικη. Όμως, ήδη πέντε ημέρες προ της υποβολής εκ μέρους της της αιτήσεως για την έκδοση της διαταγής πληρωμής, η πρώτη των εναγομένων είχε προέλθει στη σύνταξη του νομίμως μεταγεγραμμένου με αριθ. .../2.11.2006 συμβολαίου της συμβ/φου Α.Λ.-Κ., με το οποίο είχε παραχωρήσει στο δεύτερο των εναγομένων και ήδη δεύτερο των εκκαλούντων, μέχρι του ποσού των 60.000 Ε, δικαίωμα προς εγγραφή της υποθήκης στο μοναδικό εμφανές περιουσιακό της στοιχείο, το οποίο είχε κληρονομήσει από τον αποβιώσαντα σύζυγο της, και ειδικότερα το ακίνητο που περιγράφεται λεπτομερώς στην αγωγή. Ότι η παραχώρηση της υποθήκης έγινε σε συμπαιγνία με το δεύτερο των εναγομένων για εξασφάλιση ανύπαρκτου χρέους της πρώτης των εναγομένων προς τον τελευταίο, με σκοπό βλάβης της ενάγουσας, τη ματαίωση δηλαδή της ικανοποίησης της απαιτήσεώς της, με την ανατροπή της κατά νόμο κατά την εκτέλεση σειρά κατατάξεώς της, ως δανείστριας, σε σχέση με το ενυπόθηκο ακίνητο. Γι' αυτό

ζήτησε τη διάρρηξη της απαλλοτριωτικής δικαιοπραξίας, με την οποία η πρώτη των εναγομένων παραχώρησε στο δεύτερο των εναγομένων δικαίωμα προς εγγραφή υποθήκης στο επίδικο ακίνητο, ως καταδολιευτική. Επί της αγωγής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε αυτή εν μέρει κατ' ουσίαν και απήγγειλε τη διάρρηξη της εν λόγω δικαιοπραξίας μέχρι του ποσού των 30.932,68 Ε, που αντιστοιχεί στην απαίτηση της ενάγουσας. Ήδη, οι εκκαλούντες, με τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο και ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, παραπονούνται κατά της εκκαλούμενης αποφάσεως και ζητούν να εξαφανισθεί, προκειμένου η αγωγή να απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν.

Από τις διατάξεις των αρθ. 939 έως 942 ΑΚ προκύπτει ότι για τη γέννηση της αξιώσεως προς διάρρηξη καταδολιευτικής δικαιοπραξίας απαιτείται η συνδρομή των κατωτέρω προϋποθέσεων: α) απαίτηση του δανειστή κατά του οφειλέτη γεννημένη κατά το χρόνο που ο τελευταίος επιχειρεί την απαλλοτρίωση, β) απαλλοτρίωση από τον οφειλέτη του περιουσιακού στοιχείου, γ) πρόθεση βλάβης των δανειστών, δ) γνώση του τρίτου, υπέρ του οποίου η απαλλοτρίωση, ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών, και ε) αφερεγγυότητα του οφειλέτη. Απαλλοτρίωση κατά την έννοια της διατάξεως του αρθ. 939 ΑΚ αποτελεί και η παραχώρηση από τον οφειλέτη στον τρίτο εμπράγματης ασφάλειας, με την οποία ανατρέπεται η κατά νόμο κατά την εκτέλεση σειρά κα-

τάταξης των δανειστών (βλ. ΑΠ 1301/11 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την κατάθεση ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την .../5.9.2005 σύμβαση πιστώσεως ανοικτού (αλληλόχρεου) λογαριασμού που καταρτίσθηκε μεταξύ της εφεσίβλητης ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας, με την επωνυμία «ΕΤΕ ΑΕ», ως πιστώτριας και του μη διαδίκου, Π. Μ., ως πιστούχου, η πρώτη χορήγησε στο δεύτερο πίστωση με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό μέχρι του ποσού των 50.000 Ε. Τη σύμβαση αυτή, κατά το χρόνο σύναψής της μεταξύ των ανωτέρω προσώπων, υπέγραψε ως εκ τρίτου συμβαλλόμενος και ο παππούς του πρωτοφειλέτη - πιστούχου, Γ. Μ., ο οποίος εγγυήθηκε έναντι της πιστώτριας Τράπεζας και ανέλαβε υπέρ του πιστούχου της, σε ολόκληρο με αυτόν, να πληρώσει ως αυτοφειλέτης το χρεωστικό υπόλοιπο που θα προέκυπτε από το κλείσιμο του αριθ ... που τηρήθηκε σε εξυπηρέτηση της πιστώσεως. Σύμφωνα με τον 6ο όρο της συμβάσεως πιστώσεως, που μετ' επικλήσεως προσκομίζεται, η πιστώτρια Τράπεζα εδικαιούτο να κλείνει οριστικά την πίστωση και τους τηρούμενους λογαριασμούς, οπότεδήποτε και για οποιονδήποτε λόγο, ακόμη και πριν από οποιαδήποτε χρήση της, χωρίς προηγούμενη καταγγελία ή έδοποιηση του πιστούχου και των λοιπών ενεχομένων. Ο όρος αυτός, κατά τη διάταξη του αρθ. 47§2 του ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών», η οποία εφαρμόζεται και επί πιστώσεως με ανοικτό λογαριασμό και ορίζει ότι

η πιστώτρια Τράπεζα έχει το δικαίωμα να κλείνει το λογαριασμό οποτεδήποτε, ήταν νόμιμος (βλ. ΑΠ 48/01 Νόμος, ΑΠ 1524/91 ΕΕμπΔ ΜΔ. 378, ΕφΔυτΜακ 26/07 Αρμ 2008. 583, ΕφΠατρ 712/05 Νόμος), ενόψει δε του ότι ο ανωτέρω πιστούχος δεν εξεπλήρωσε τις αναληφθείσες από τη σύμβαση πιστώσεως υποχρεώσεις του, η εφεσίβλητη πιστώτρια τράπεζα, όπως είχε δικαίωμα κατά τον προεκτεθέντα όρο της συμβάσεως, προέβη, στις 12.9.2006, σε κλείσιμο του άνω λογαριασμού που τηρήθηκε σε εξυπηρέτηση της πιστώσεως, με αποτέλεσμα να προκύψει χρεωστικό υπόλοιπο σε βάρος του πιστούχου ύψους 30.595,87 Ε. Το χρεωστικό αυτό υπόλοιπο η εφεσίβλητη, με την αριθ. .../12.9.2006 επιστολή της, γνωστοποίησε κατ' αρχήν στον πρωτοφειλέτη - πιστούχο, Π. Μ. (βλ. την έκθεση επιδόσεως με αριθ. .../12.9.06 του δικ. επιμελητή Α.Κ.), λόγω δε του ότι ο εγγυητής Γ. Μ. είχε ήδη κατά την 3.7.2005 αποβιώσει, γνωστοποίησε τούτο, στη συνέχεια, με την ίδια επιστολή στους εξ' αδιαθέτου κληρονόμους του, ήτοι στην πρώτη των εκκαλούντων, Ε. Μ., σύζυγό του, και στην Ε. Μ., συζ. Ε. Κ., θυγατέρα του (βλ. τις εκθέσεις επιδόσεως με αριθ. .../12.9.06 του ίδιου ως άνω δικ. επιμελητή Α.Κ.). Η θυγατέρα του, όμως, τα τέκνα της τελευταίας καθώς και ο πρωτοφειλέτης - πιστούχος, Π. Μ., εγγονός του αποβιώσαντος εγγυητή από την προαποβιώσασα θυγατέρα του, Φ. Μ., αποποιήθηκαν την κληρονομιά του (βλ. τις με αριθ. .../13.9.06, .../25.9.06, .../23.10.06 και .../31.10.06 εκθέσεις αποποιήσεως της κληρονομιάς του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Καρδίτσας) αμέσως μετά την κοινοποίηση της ως άνω επιστο-

λής της ενάγουσας, και ως εκ τούτου μοναδική εξ' αδιαθέτου κληρονόμος του κατέστη η πρώτη των εκκαλούντων, σύζυγός του, η οποία με την .../2.11.2006 δήλωση ενώπιον της συμβ/φου Α.Λ.-Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Κ., αποδέχθηκε την κληρονομιά του και κατέστη κυρία του μοναδικού περιλαμβανομένου στην κληρονομιά του περιουσιακού στοιχείου, και ειδικότερα ενός οικοπέδου μετά των επ' αυτώ κτισμάτων, ήτοι μιας οικίας, εμβαδού 99,78 τμ και ενός καταστήματος εμβαδού 75,54 τμ, το οποίο βρίσκεται εντός του οικισμού Π. του Δήμου Σ.-Κ. και συνορεύει βόρεια με ιδιοκτησία Δ. Ν., δυτικά με ιδιοκτησία Γ. Τ. και Γ. Ν., νότια με επαρχιακή οδό και ιδιοκτησία Γ.Τ., ανατολικά με δημοτική οδό και νοτιοανατολικά με δημοτική οδό.

Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η άνω γνωστοποίηση του κλεισίματος του λογαριασμού προς την πρώτη εξ' αυτών ήταν ανεπίτρεπτη και δεν μπορούσε να επιφέρει τα αποτελέσματά της, σύμφωνα με το αρθ. 1858 ΑΚ, καθόσον έλαβε χώρα διαρκούσης της προθεσμίας αποποιήσεως εκ μέρους της της κληρονομιάς του αποβιώσαντος. Όμως, το άρθρο αυτό τυγχάνει εφαρμογής μόνον επί δικαστικής άσκησης της αξιώσεως και όχι επί εξωδίκου τοιαύτης, όπως στην προκειμένη περίπτωση, διότι η τελευταία επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση (βλ. Βαθρακοκοίλη, ΕΡΝΟΜΑΚ 1858 αριθ. 1 και 18, σελ. 627 και 634). Ως εκ τούτου, ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός των εκκαλούντων είναι μη νόμιμος και πρέπει να απορριφθεί, όπως και ο συναφής λόγος της έφεσης.

Περαιτέρω, οι εκκαλούντες υποστηρίζουν ότι η κοινοποίηση του κλεισίματος του λογαριασμού προς την πρώτη εξ αυτών, η οποία έλαβε χώρα με θυροκόλληση της άνω με αριθ. .../12.9.2006 επιστολής της εφεσίβλητης, ουδέποτε περιήλθε σε γνώση της πρώτης των εκκαλούντων, ενόψει και του γεγονότος ότι είναι αγράμματη. Ωστόσο, σύμφωνα με τη σαφή και κατηγορηματική κατάθεση του μάρτυρα αποδείξεως, Π. Μ., ήτοι του πιστούχου εγγονού του αποβιώσαντος συζύγου της, υπέρ του οποίου είχε εγγυηθεί ο τελευταίος έναντι της εφεσίβλητης πιστώτριας τράπεζας, η πρώτη των εκκαλούντων είχε παραλάβει την επιστολή της εφεσίβλητης και είχε πληροφορηθεί το περιεχόμενό της. Συνεπώς, πλήρως αποδείχθηκε ότι είχε λάβει γνώση, τουλάχιστον από του χρόνου που της κοινοποιήθηκε η άνω επιστολή, ότι η εφεσίβλητη είχε την επίδικη απαίτηση κατά του πρωτοφειλέτη εγγονού της, για την εξόφληση της οποίας είχε εγγυηθεί ο αποβιώσας σύζυγός της.

Επίσης, αποδείχθηκε ότι, κατόπιν της από 7.11.2006 αιτήσεως της εφεσίβλητης, εκδόθηκε η 97/2006 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, με την οποία διατάχθηκαν ο πρωτοφειλέτης - πιστούχος, Π. Μ., σε ολόκληρο με την πρώτη των εκκαλούντων, ως κληρονόμο του αποβιώσαντος εγγυητή, Γ. Μ. να καταβάλουν στην εφεσίβλητη το ποσόν του καταλοίπου του κλεισθέντος αλληλόχρεου λογαριασμού, όπως είχε διαμορφωθεί μέχρι το χρόνο έκδοσης της διαταγής, ήτοι με τους τόκους του ενδιάμεσου χρονικού διαστήματος, και δη το ποσόν των 30.932,68 Ε, εντόκως με το εκάστοτε

ισχύον για την απαίτηση τραπεζικό επιτόκιο υπερημερίας και με ανά εξάμηνο ανατοκισμό από 13.5.2006 μέχρι την εξόφληση. Με τίτλο δε την ως άνω διαταγή πληρωμής η εφεσίβλητη την 6.6.2007 ενέγραψε στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Κ. υποθήκη για ποσό 35.000 Ε στο προεκτεθέν κληρονομαίο ακίνητο που περιήλθε κατά κυριότητα στην πρώτη των εκκαλούντων. Τότε, όμως, πληροφορήθηκε ότι στον τόμο ... και αριθ. ... των ιδίων βιβλίων υποθηκών, ήδη από 3.11.2006, είχε εγγραφεί υποθήκη στο εν λόγω ακίνητο για ποσόν 60.000 Ε υπέρ του δεύτερου των εκκαλούντων, Λ. Τ. Το δικαίωμα προς εγγραφή της ως άνω υποθήκης, είχε παραχωρήσει σ' αυτόν η πρώτη των εκκαλούντων, τον ίδιο χρόνο που συνετάγη και η άνω δήλωσή της περί αποδοχής της κληρονομιάς του αποβιώσαντος συζύγου της, και δη στις 2.11.2006, με την .../2.11.06 συμβολαιογραφική πράξη της ίδιας συμβ/φου Α.Λ.-Κ., προς το σκοπό εξασφάλισης τοκοφόρου απαιτήσεως του δεύτερου των εκκαλούντων. Η απαίτηση δε αυτή τούτου, σύμφωνα με την ίδια συμβολαιογραφική πράξη, προερχόταν από σύμβαση εγγυήσεως του αποβιώσαντος συζύγου της, Γ. Μ., υπέρ του εγγονού του και πρωτοφειλέτη του, Π. Μ., για χρέος του τελευταίου, ύψους 50.997,45 Ε, πλέον τόκων και εξόδων, για το οποίο συνετάγη μεταξύ του εγγυητή και του δεύτερου των εκκαλούντων, ως δανειστή της εν λόγω απαιτήσεως, το από 3.2.2006 ιδιωτικό συμφωνητικό εγγυήσεως και, επίσης, εκδόθηκε από τον ίδιο εκκαλούντα, την 3.2.06, συναλλαγματική σε διαταγή του, ονομαστικής αξίας 68.117,90

Ε, την οποία αποδέχθηκε αυθημερόν ο εγγυητής με ημερομηνία λήξης στις 3.6.06. Ωστόσο, στο άνω από 3.2.06 ιδιωτικό συμφωνητικό, που μετ' επικλήσεως προσκομίζεται, το οποίο είναι χειρόγραφο και περιέχει αφενός συμφωνία για την πληρωμή προς το δεύτερο των εκκαλούντων χρέους 50.997,05 Ε από τον πρωτοφειλέτη του, Π. Μ., και αφετέρου εγγύηση του αποβιώσαντος παππού του πρωτοφειλέτη, Γ. Μ., για την εξόφληση του χρέους του εγγονού του, δεν μνημονεύει πώς προέκυψε το εν λόγω χρέος και η αιτία τούτου, ούτε βεβαίως η αιτία αυτή προκύπτει από την επίσης προσκομιζόμενη με επίκληση συναλλαγματική που φέρεται, σύμφωνα με την άνω συμβολαιογραφική πράξη, ότι συνετάγη για το ίδιο χρέος. Και ναι μεν ο Π. Μ., ως μάρτυρας αποδείξεως, κατέθεσε ότι το άνω χρέος τους έναντι του δευτέρου των εκκαλούντων, ο οποίος ήταν προμηθευτής από ετών του πρατηρίου υγρών καυσίμων που διατηρούσε στο Π. Κ., προήλθε από πωλήσεις λιπαντικών και καυσίμων για τις ανάγκες του πρατηρίου του εκ μέρους του εν λόγω εκκαλούντος, όμως η κατάθεση αυτή δεν κρίνεται πειστική, αφενός λόγω αοριστίας, καθόσον δεν προσδιορίζονται οι επικαλούμενες πωλήσεις ούτε ως προς το χρόνο σύναψής τους μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, και αφετέρου διότι δεν ενισχύεται από κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο, και ιδίως από παραστατικό των συναλλαγών από τις οποίες προήλθε το χρέος, όπως τιμολόγια πωλήσεως, δελτία αποστολής, αντίγραφα δοσοληπτικών λογαριασμών κλπ.

Εξάλλου, ενώ το χρέος αυτό προς το δεύτερο των εκκαλούντων φέρεται ότι κα-

τέστη ληξιπρόθεσμο στις 3.6.2006, όταν ακόμη ζούσε ο εγγυητής σύζυγος της πρώτης των εκκαλούντων, ο οποίος, όπως προεκτέθηκε, απεβίωσε στις 3.7.2006, η επίμαχη υποθήκη παραχωρήθηκε για την εξασφάλισή του πολύ μεταγενέστερα, και δη στις 2.11.2006, και μάλιστα οικειοθελώς από την πρώτη των εκκαλούντων, όταν είχε ήδη καταστεί ληξιπρόθεσμο και το επίμαχο χρέος προς την εφεσίβλητη, το οποίο όμως είχε γεννηθεί έναντι του πρωτοφειλέτη και του αποβιώσαντος εγγυητή συζύγου της άνω εκκαλούσας σε χρόνο πολύ προγενέστερο, ήτοι στις 5.9.2005, όταν υπεγράφη μεταξύ τους η σύμβαση παροχής πιστώσεως, πράγμα που προέκυπτε σαφώς από την άνω επιστολή της εφεσίβλητης που της κοινοποιήθηκε, και είναι γεγονός ότι προς εξασφάλιση της φερόμενης απαιτήσεως του δευτέρου των εκκαλούντων κατά του εγγυητή συζύγου της πρώτης των εκκαλούντων εξεδόθη, ενόσω αυτός ζούσε, κατόπιν αιτήσεως του δευτέρου των εκκαλούντων, η 533/2006 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας (η οποία σημειωτέον εξεδόθη ερήμην του καθ' ου η αίτηση εγγυητή), με την οποία επιτράπη στον άνω εκκαλούντα, να εγγράψει προσημείωση υποθήκης στο επίδικο κληρονομαίο ακίνητο του εγγυητή, στο οποίο του παραχωρήθηκε στη συνέχεια δικαίωμα προς εγγραφή υποθήκης από τη συνεναγομένη του κληρονόμου του εγγυητή. Ωστόσο, η προσημείωση αυτή δεν ενεγράφη ποτέ στο ακίνητο από το δεύτερο των εκκαλούντων. Χωρίς δε να μεσολαβήσουν άλλες εξώδικες ή δικαστικές πράξεις κατά του πρωτοφειλέτη ή του

εγγυητή ή των κληρονόμων του τελευταίου, ο δεύτερος των εκκαλούντων επιδίωξε να ικανοποιήσει τη φερόμενη απαίτησή του απευθείας από τον πλειστηριασμό του ενυπόθηκου ακινήτου που διενεργήθηκε στις 10.10.2007 με επίσπευση της εφεσίβλητης, και ειδικότερα ανήγγειλε στις 22.10.07 την απαίτησή του στον επί του πλειστηριασμού υπάλληλο μέχρι του ποσού των 60.000 Ε, που ήταν η απαίτηση εξοπλισμένη με υποθήκη.

Κατόπιν τούτων, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, η άνω απαίτηση του δεύτερου των εκκαλούντων, για την εξασφάλιση της οποίας του παραχωρήθηκε το δικαίωμα προς εγγραφή της επίδικης υποθήκης από την πρώτη των εκκαλούντων, δεν ήταν υπαρκτή, διότι αν υφίστατο πράγματι, ενόψει και του μεγάλου ύψους του ποσού αυτής, οπωσδήποτε θα είχαν μεσολαβήσει δικαστικές ή εξώδικες ενέργειες του άνω εκκαλούντος προς ικανοποίησή της, δεδομένου ότι από το χρόνο που κατέστη ληξιπρόθεσμη παρήλθε μακρό χρονικό διάστημα. Εξάλλου, θα είχε σπεύσει προηγουμένως να εγγράψει προσημείωση στο επίδικο ακίνητο με βάση την άνω 533/2006 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων. Είναι δε αξιοσημείωτο ότι η επίμαχη υποθήκη παραχωρήθηκε από την εκκαλούσα χήρα του αποβιώσαντος εγγυητή, οικεία βουλήσει χωρίς αποχρώντα λόγο, μικρό χρονικό διάστημα αφότου της γνωστοποιήθηκε από την εφεσίβλητη το κλείσιμο του λογαριασμού και αφού προηγουμένως όλοι οι υπόλοιποι κληρονόμοι αποποιήθηκαν την κληρονομιά του αποβιώσαντος. Συνεπώς, δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ότι όταν περί τις αρχές Απριλίου 2006 διεφάνη η

αδυναμία του πιστούχου, Π. Μ., να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει έναντι της εφεσίβλητης πιστώτριας τράπεζας από τη μεταξύ τους σύμβαση πιστώσεως, επινόησε το ανωτέρω εικονικό χρέος έναντι του δεύτερου των εκκαλούντων και με τη σύμπραξη του τελευταίου και του αποβιώσαντος παππού του, λόγω έλλειψης σχετικών παραστατικών για την απόδειξη της ύπαρξης του χρέους, συντάγησαν μεταξύ τους τα ανωτέρω προχρονολογημένα έγγραφα που μνημονεύονται στο συμβόλαιο παροχής υποθήκης, και ειδικότερα το από 3.2.2006 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης και η από 3.2.2006 συναλλαγματική.

Εξάλλου, προκειμένου να ενισχυθούν τα στοιχεία γέννησης του εν λόγω χρέους, κατόπιν της από 12.4.2006 αιτήσεως του δεύτερου των εκκαλούντων εξεδόθη, ερήμην του αποβιώσαντος παππού του πιστούχου, η 533/2006 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, με την οποία, όπως προαναφέρθηκε, επετράπη στον άνω εκκαλούντα η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης στο επίδικο ακίνητο του παππού του πιστούχου. Όμως, ουδέποτε προέβη στην εγγραφή της προσημείωσης, διότι δεν υπήρχε στην πραγματικότητα απαίτησή του για να εξασφαλίσει. Όταν, όμως, η εφεσίβλητη τράπεζα έκλεισε το λογαριασμό και κοινοποίησε τις άνω από 12.9.2006 επιστολές στο πρωτοφειλέτη της, Π. Μ. και στους κληρονόμους του εγγυητή της αιτήσεώς της, Γ. Μ., καλώντας τους να καταβάλουν το κατάλοιπο του κλεισθέντος λογαριασμού, έσπευσαν άπαντες, πλην της πρώτης των εκκαλούντων, συζύγου του

αποβιώσαντος εγγυητή, να αποποιηθούν την κληρονομιά του, η πρώτη δε των εκκαλούντων, σε συμπαιγνία με το δεύτερο των εκκαλούντων, με σκοπό τη δήθεν εξασφάλιση της άνω ανύπαρκτης απαιτήσεως του κατά του αποβιώσαντος συζύγου της, ως εγγυητή αυτής, φρόντισε να του παραχωρήσει την επίδικη υποθήκη στο μοναδικό ακίνητο που κληρονόμησε από το σύζυγό της, το οποίο ήταν και το μοναδικό της περιουσιακό στοιχείο (βλ. και την κατάθεση του μάρτυρος αποδείξεως). Και τούτο, προκειμένου να ματαιώσει την ικανοποίηση της απαιτήσεως της εφεσίβλητης, με την ανατροπή κατά την εκτέλεση της κατά νόμο σειράς κατατάξεως της εν λόγω απαιτήσεως σε σχέση με το επίδικο ενυπόθηκο ακίνητο, πράγμα που πέτυχε. Έτσι, στο πλειστηριασμό που επιτεύχθηκε κατά τον πλειστηριασμό του ακινήτου, ο οποίος διενεργήθηκε με βάση την .../10.10.2007 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού υπαλλήλου, κατόπιν επίστευσης της εφεσίβλητης τράπεζας και προς ικανοποίηση της απαιτήσεως της και της πρώτης των εκκαλούντων, σε εκτέλεση της ανωτέρω με αριθ. 97/2006 διαταγής πληρωμής, βάσει της οποίας είχε αυτή εγγράψει, όπως προαναφέρθηκε, υποθήκη στο ακίνητο στις 6.6.2007, με βάση τον .../3.12.2007 πίνακα κατατάξεως της ίδιας συμβολαιογράφου κατετάγη προνομιακά για μέρος της φερόμενης απαιτήσεως του, ύψους 45.556,84 Ε, ο δεύτερος των εκκαλούντων, λόγω του ότι η επίδικη υποθήκη υπέρ του τελευταίου ενεγράφη σε προγενέστερο χρόνο, και δη στις 3.11.2006, ενώ η απαίτηση της εφεσίβλητης απορρίφθηκε.

Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο,

που με την εκκαλούμενη απόφαση έκρινε ότι συντρέχουν στην προκειμένη περίπτωση οι προϋποθέσεις των αρθ. 939 έως 942 ΑΚ και ότι, εκτός των άλλων, αποδείχθηκε ότι η μεν πρώτη των εκκαλούντων προέβη στην επίμαχη απαλλοτριωτική δικαιοπραξία προς βλάβη της εφεσίβλητης, ο δε δεύτερος των εκκαλούντων γνώριζε ότι αυτή απαλλοτριώνει προς βλάβη της ενάγουσας, αν και με εν μέρει εσφαλμένη αιτιολογία, που αντικαθίσταται με τις αιτιολογίες της παρούσας (ΚΠολΔ 534), δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και περί την εκτίμηση των αποδείξεων που στη συνέχεια δέχθηκε εν μέρει κατ' ουσίαν την αγωγή και απήγγειλε διάρρηση της επίμαχης απαλλοτρίωσης μέχρι του εκ 30.932,68 Ε ποσού της απαιτήσεως της ενάγουσας. Ως εκ τούτου, οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν, όπως και η έφεση στο σύνολό της κατ' ουσίαν...

87/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγήτρια: Ελένη Πολυχρόνου
Δικηγόροι: Στέργιος Λυμπερδόπουλος, Σταματία Βαλάση

Επί ιδιόγραφης διαθήκης η ελλιπής ή ατελής χρονολογία επάγεται ακυρότητα της.

Αν το στοιχείο που λείπει μπορεί να αναπληρωθεί επιτρεπτά από το όλο περιεχόμενο της διαθήκης ή σε συνάρτηση με άλλα εκτός αυτού στοιχεία, λαμβανόμενα υπόψη προς αποσαφήνιση εκείνων που συνάγονται από το κείμενο, ώστε να προκύπτουν η μέρα, ο μήνας και το έτος, η διαθήκη

έχει πλήρη χρονολογία και δεν τίθεται θέμα ακυρότητας.

{...} Κατά τις διατάξεις του αρθ. 1721 § 1 και 3 ΑΚ η ιδιόγραφη διαθήκη γράφεται ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη, χρονολογείται και υπογράφεται από αυτόν. Από τη χρονολογία πρέπει να προκύπτει η ημέρα, ο μήνας και το έτος. Κατά δε τη διάταξη του αρθ. 1718 του αυτού κώδικα, διαθήκη, για τη σύνταξη της οποίας δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των αρθ. 1719 έως 1757 ΑΚ, είναι άκυρη, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. Από το συνδυασμό των διατάξεων των ως άνω άρθρων συνάγεται ότι η ατελής ή ελλιπής ως προς ένα ή περισσότερα από τα αναγκαία στοιχεία της χρονολογίας ιδιόγραφη διαθήκη εξομοιώνεται προς την παντελώς ελλείπουσα και συνεπάγεται την ακυρότητα της διαθήκης. Εάν το στοιχείο, που λείπει, δεν μπορεί να αναπληρωθεί επιτρεπώς από το όλο περιεχόμενο της διαθήκης καθεαυτό ή σε συνάρτηση με άλλα εκτός αυτού στοιχεία, λαμβανόμενα υπόψη προς αποσαφήνιση εκείνων, που είτε αναφέρονται ως προς τη χρονολογία είτε συνάγονται από το κείμενο, η διαθήκη είναι άκυρη (ΑΠ 497/09 Νόμος, ΑΠ 1811/09 Νόμος, ΑΠ 107/00 Δνη 2000. 1021). Συνεπώς, αν μεν είναι εφικτός, με τον τελευταίο τρόπο, ο προσδιορισμός της χρονολογίας της διαθήκης, κατά τρόπον ώστε να προκύπτουν όλα τα ως άνω απαιτούμενα για το κύρος αυτής στοιχεία, ήτοι η ημέρα, ο μήνας και το έτος, η διαθήκη έχει πλήρη χρονολογία και θέμα ακυρότητάς της λόγω ελλείψεως εκείνης (χρονολογίας, από την οποία να προκύπτει η ημερομηνία και το έτος) δεν τίθεται.

Αν, όμως, τούτο δεν καθίσταται δυνατόν, δηλαδή δεν είναι δυνατόν να καθορισθούν όλα τα ως άνω στοιχεία της μη, κατά τους άλλους αναφερθέντες τρόπους, εχούσης προσδιορισθεί ή ατελώς εχούσης δηλωθεί χρονολογίας και αυτή παραμένει ατελής ή ελλιπής, ως προς ένα ή περισσότερα στοιχεία, η ιδιόγραφη διαθήκη είναι άκυρη (ΑΠ 1028/02 Νόμος, ΑΠ 511/00 Νόμος, ΑΠ 107/00 ό.π.).

Με την υπ' αρ. κατ. 468/2007 αγωγή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, οι ενάγοντες ισχυρίστηκαν ότι ο αποβιώσας πατέρας τους Π. Τ., κάτοικος εν ζωή Ν. Ι. Β., άφησε με τη χωρίς χρονολογία ιδιόγραφη διαθήκη του στην εναγομένη σύζυγό του το ιδανικό μερίδιο των 3/4 εξ αδιαίρετου του περιγραφόμενου στην αγωγή ακινήτου, το οποίο νεμόταν και κατείχε μέχρι το θάνατό του, αξίας 32.208 Ε. Ότι η εναγομένη αποδέχθηκε την ως άνω κληρονομιά με την υπ' αρ. .../2007 πράξη αποδοχής της συμβολαιογράφου Σ. Ψ., που μεταγράφηκε νόμιμα. Ότι η ως άνω διαθήκη είναι άκυρη, καθόσον ελλείπει παντελώς από αυτήν η χρονολογία, ήτοι το έτος, ο μήνας και η ημέρα συντάξεώς της, ούτε δε από το περιεχόμενό της μπορεί να συναχθεί ο χρόνος σύνταξής της Ότι η εναγομένη κατέλαβε ως κληρονόμος το ως άνω ακίνητο, κατά το προαναφερόμενο ποσοστό, το οποίο νέμεται και κατέχει. Ζήτησαν δε, επικαλούμενοι έννομο συμφέρον ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του αποβιώσαντος πατέρα τους, α) να αναγνωρισθεί αφενός η ακυρότητα της ανωτέρω διαθήκης και της ως άνω πράξεως αποδοχής κληρονομιάς, αφετέρου το κληρονομι-

κό τους δικαίωμα των 3/8 εξ αδιαίρετου στο ως άνω κληρονομιαίο ακίνητο και β) να υποχρεωθεί η εναγομένη να τους το αποδώσει, κατά το πιο πάνω ποσοστό εξ αδιαίρετου, αλλιώς, σε περίπτωση αδυναμίας για αυτούσια απόδοση του ως άνω μεριδίου τους, να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει την αξία του, που ανέρχεται στο ποσό των 12.078 Ε για τον καθένα. Επικουρικά, σε περίπτωση που κριθεί ότι η διαθήκη δεν είναι άκυρη λόγω ελλείψεως χρονολογίας, να αναγνωρισθεί η ακυρότητα αυτής (διαθήκης) κατά το μέρος που θίγει τη νόμιμη μοίρα και το κληρονομικό τους δικαίωμα νόμιμης μοίρας στο παραπάνω κληρονομιαίο ακίνητο, που ανέρχεται σε ποσοστό 20,39% για τον πρώτο και σε ποσοστό 11,645% για τη δεύτερη και να υποχρεωθεί η εναγομένη να τους αποδώσει το ακίνητο αυτό κατά τα ως άνω ποσοστά, σε περίπτωση δε αδυναμίας για αυτούσια απόδοση των ως άνω μεριδίων τους να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει την αξία τους, που ανέρχεται στο ποσό των 6.567,09 και 3.750,62 Ε αντίστοιχα. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία δέχθηκε την αγωγή κατά την κύρια βάση της ως ουσιαστικά βάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται η εκκαλούσα για τους αναφερόμενους στην έφεσή της λόγους και ζητεί την εξαφάνισή της και την απόρριψη της αγωγής.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Ο Π. Τ., που απεβίωσε στο Β. στις 22.3.2007, κάτοικος εν ζωή Ν. Ι. Β., άφησε πλησιέστερους συγγενείς εξ αδιαθέτου τους ενάγο-

ντες τέκνα του από τον πρώτο γάμο του με την προαποβιώσασα Α. Λ. και την εναγομένη σύζυγό του από δεύτερο γάμο. Με ιδιόγραφη διαθήκη του, η οποία δημοσιεύθηκε με τα υπ' αρ. 116/17.4.2007 πρακτικά δημοσιεύσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, εγκατέστησε την εναγομένη σύζυγό του μοναδική κληρονόμο του στο ιδανικό μερίδιο των 3/4 εξ αδιαίρετου ενός διαμερίσματος του ισογείου ορόφου μιας διώροφης οικοδομής, εμβαδού 74,15 τμ μετά του ποσοστού συνιδιοκτησίας στο οικόπεδο και στα κοινόχρηστα και κοινόκτητα μέρη της οικοδομής 40/100 εξ αδιαίρετου, που βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Φ. αρ. ... και Π. στη Ν. Ι. Μ. Στην εν λόγω διαθήκη, της οποίας η γνησιότητα δεν αμφισβητείται, δεν αναγράφεται η χρονολογία συντάξεώς της, ήτοι σε κανένα σημείο αυτής δεν αναγράφεται η ημέρα, ο μήνας και το έτος συντάξεώς της. Το γεγονός αυτό συνομολογείται από την εναγομένη. Στην ως άνω διαθήκη αναγράφονται, μεταξύ άλλων, που δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω, τα εξής: «Αποφάσισα να παντρευτώ για την παρέα μου με τη Μ. Π. και αυτήν την στιγμή κάνω τη διαθήκη μου εις την σύζυγόν μου. Διότι μετά το γάμο μου η μόνη που με περιθάλλει με συντηρή στα πάντα και ιδιαίτερα μετά το χειρουργείο καρδιάς ξενυχτούσε από το Δ. ως την κλινική του Ι. και πολάκις ως το νοσοκομείο.... Θέλησα προ τριών ετών να πουλήσω το ισόγειο. Το έβαλα στις Αγγελίες Λ...». Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι στις 19.10.2006 ο ανωτέρω κληρονομούμενος, ηλικίας τότε 80 ετών, υποβλήθηκε σε εγχείρηση καρδιάς στο ιδιωτικό θεραπευτήριο «Ιατρικό Δ. Θ.», όπου και παρέμεινε

νοσηλεύόμενος έως τις 30.10.2006. Στη συνέχεια νοσηλεύθηκε επανειλημμένως σε ιδιωτικές κλινικές καθώς και στο Γενικό Νοσοκομείο Β..

Η εναγομένη ισχυρίζεται ότι ο κληρονομούμενος συνέταξε την επίμαχη διαθήκη του μετά τη νοσηλεία του στο Δ. στις 30.10.2006, στην κλινική Ι. στις 10.11.2006 και στο Νοσοκομείο Β. στις 13.2.2007, δηλ. κατά το διάστημα από 13.2. 2007 έως 22.3.2007 που απεβίωσε και ότι την υπέγραψε στις 9.3.2007, κατά την οποία, επ' ευκαιρία της προσέλευσης στην κλινική Κ., όπου ο ανωτέρω νοσηλευόταν, της συμβολαιογράφου Σ. Ψ. για τη σύνταξη του υπ' αρ. .../9.3.07 ειδικού πληρεξουσίου, ο κληρονομούμενος ζήτησε από την ως άνω συμβολαιογράφο να διαβάσει τη διαθήκη του και αφού η τελευταία τη διάβασε ο ανωτέρω την υπέγραψε. Η εναγομένη προσκομίζει τα από 10.11.06 και 13.2.07 πιστοποιητικά, από τα οποία προκύπτει ότι ο κληρονομούμενος νοσηλεύθηκε στην κλινική Ι. στις 10.11.06, χωρίς να προσδιορίζεται η ημερομηνία εξόδου του, και στο Γενικό Νοσοκομείο Β. από 11.2.07 έως 13.2.07. Επίσης, όπως προκύπτει και από το προσκομιζόμενο από την εναγομένη υπ' αρ. .../9.3.07 ειδικό πληρεξούσιο της συμβολαιογράφου Σ.Ψ., στις 9.3.07 ο κληρονομούμενος νοσηλευόταν στην κλινική Κ., όπου προσήλθε η εν λόγω συμβολαιογράφος μετά από αίτηση του τελευταίου, για τη σύνταξη και υπογραφή από αυτόν του ως άνω πληρεξουσίου. Στην επίμαχη διαθήκη δεν αναφέρεται τίποτε απολύτως που να έχει σχέση με το ως άνω πληρεξούσιο, ή με το γεγονός της νοσηλείας του κληρονομούμενου στην κλινική Κ. και την

εκεί παρουσία της ως άνω συμβολαιογράφου. Τέλος, από τη ληξιαρχική πράξη θανάτου του προκύπτει ότι ο κληρονομούμενος είχε νοσηλευθεί στο Νοσοκομείο Β. στις 23.3.2007, κατά την οποία και απεβίωσε. Στις 13.7.04, στις 23.9.04 και στις 20.11.04 είχε δημοσιεύσει στην εφημερίδα «Θ. Αγγελίες» αγγελία πώλησης ακινήτου ιδιοκτησίας του. Ο κληρονομούμενος, πριν από το θάνατό του, είχε νοσηλευθεί επανειλημμένως στο Νοσοκομείο και όχι μόνο στο διάστημα από 11.2.07 έως 13.2.07, όπως η εναγομένη ισχυρίζεται με την προσκόμιση του ως άνω πιστοποιητικού. Το ως άνω γεγονός αποδεικνύεται και από το κείμενο της επίμαχης διαθήκης.

Από τα ως άνω διαλαμβανόμενα στη διαθήκη του, σε συνδυασμό με τα παραπάνω, εκτός του περιεχομένου της, αποδειχθέντα περιστατικά και δη της νοσηλείας του στο Δ. στις 19.10.2006 και στην κλινική Ι. στις 10.11.2006 και του χρόνου θανάτου του (23.3.2007), δεν μπορεί να εξακριβωθεί και προσδιορισθεί η χρονολογία συντάξεως της επίμαχης διαθήκης, ήτοι το έτος, ο μήνας και η ημέρα συντάξεώς της. Και τούτο διότι, ενόψει του ότι α) η νοσηλεία του κληρονομούμενου στο Νοσοκομείο Β. στις 11.2.2007 δεν ήταν, όπως προεκτέθηκε, η μοναδική προ του θανάτου του και β) οι ως άνω χρονολογίες δημοσιεύσεως των αγγελιών δεν ανάγονται σε χρόνο προγενέστερο των τριών ετών, δεν είναι δυνατόν, με βάση το ως άνω περιεχόμενο της διαθήκης, σε συνδυασμό με τα ως άνω αποδειχθέντα περιστατικά, ήτοι τις χρονολογίες νοσηλείας του κληρονομούμενου στο Δ. και στην κλινική Ι. και της χρονολογίας θανάτου του,

να εξακριβωθεί και να προσδιορισθεί η χρονολογία συντάξεώς της, καθόσον αυτή (χρονολογία) μπορεί να είναι οποιαδήποτε ημέρα του χρονικού διαστήματος από την ημέρα εξόδου του από την κλινική Ι. την 10.11.2006 έως την προηγούμενη του θανάτου του, δηλ. την 22.3.2007.

Περαιτέρω, το επικαλούμενο γεγονός της αναγνώσεως της διαθήκης από την ανωτέρω συμβολαιογράφο στις 9.3.2007, και αν υποθεθεί αληθινό, δεν μπορεί, ενόψει του ότι, όπως προεκτέθηκε, τα εκτός της διαθήκης στοιχεία έχουν μόνο συμπληρωματική και αποσαφηνιστική λειτουργία, να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό της χρονολογίας συντάξεως της διαθήκης, διότι κανένα απολύτως στοιχείο αυτού δεν αναφέρεται έστω και ακροθιγώς στο κείμενο της διαθήκης. Επομένως, εφόσον ελλείπει παντελώς η χρονολογία συντάξεως της επίμαχης διαθήκης και περαιτέρω δεν καθίσταται εφικτός, κατά τα προεκτεθέντα, ο προσδιορισμός αυτής (χρονολογίας), η εν λόγω διαθήκη είναι άκυρη. Κατά συνέπεια, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε τα ίδια, δεν έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου και την εκτίμηση των αποδείξεων και άρα οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι.

Περαιτέρω, η εναγομένη πρόβαλε πρωτοδίκως και επαναφέρει με σχετικό λόγο της έφεσής της, τον ισχυρισμό περί καταχρηστικής ασκήσεως εκ μέρους των εναγόντων του ένδικου δικαιώματός τους, προς θεμελίωση του οποίου επικαλείται ότι οι ενάγοντες άσκησαν την ένδικη αγωγή επικαλούμενοι ακυρότητα αυτής λόγω μη χρονολόγησής της, παρόλο που

γνωρίζουν ότι η πραγματική βούληση του κληρονομούμενου για τη διάθεση της περιουσίας του ήταν αυτή που αναφέρεται στη διαθήκη του, την οποία συνέταξε τις τελευταίες ημέρες της ζωής του, σε κατάσταση πλήρους διανοητικής διαύγειας και ικανότητας. Ο ισχυρισμός αυτός είναι μη νόμιμος και απορριπτέος, διότι τα παραπάνω περιστατικά και αληθή υποτιθέμενα δεν καθιστούν την άσκηση του ένδικου δικαιώματος καταχρηστική κατά την έννοια του αρθ. 281 ΑΚ. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε τον ως άνω ισχυρισμό ως μη νόμιμο, δεν έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου και άρα ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Οι λοιπές διατάξεις της εκκαλουμένης αποφάσεως δεν πλήττονται με λόγο έφεσης.

Το αίτημα της εκκαλούσας για εξέταση νέου μάρτυρα και συγκεκριμένα της προαναφερομένης συμβολαιογράφου για το ως άνω ζήτημα της ανάγνωσης εκ μέρους της της επίμαχης διαθήκης στις 9.3.2007, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, διότι το ζήτημα αυτό, κατά τα προεκτεθέντα, δεν ασκεί έννομη επιρροή. Κατόπιν των ανωτέρω η έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολο της ως ουσιαστικά αβάσιμη...

97/2012

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Μαρία Τζέρμπου
Δικηγόροι: Ηλ. Νάνης - Γεώρ. Μαγκούρας, Σωτ. Παταβούκας

Κοινόχρηστα μέρη οικοδομής είναι τα χρησιμοποιούντα σε κοινή χρήση όλων

των συγκυρίων, όπως έδαφος, θεμέλια, πρωτότοιχοι, στέγη, αυλή, φωταγωγοί.

Ελλείπει συμφωνίας των συνιδιοκτητών, καθένας δικαιούται σε απόλυτη χρήση των κοινοχρήστων, επισκευές και μεταβολές, εφόσον δεν παραβιάζει τη χρήση των λοιπών, δεν μειώνει την ασφάλεια της οικοδομής και δεν μεταβάλλει τον συνήθη προορισμό.

Μεταβολή ή προσθήκη νοείται ειδικότερα η βελτίωση προς αποδοτικότερη χρήση του κοινού υπέρ όλων των οροφокτητών, ενώ αν αφορά μερικούς μόνο πρέπει να μην καθιστά χειρότερη τη θέση των λοιπών.

Ισχυρές οι μεταβολές των κοινοχρήστων μερών, ακόμη κι αν αντιτίθενται σε αναγκαστικές δίξεις της περί σχεδίου πόλεων νομοθεσίας ή του ΓΟΚ, που αποβλέπουν σε διάφορο σκοπό και επάγονται διοικ. κυρώσεις επί παραβίασής τους.

Συμφωνία οροφокτητών για αποκλειστική χρήση κοινόχρηστου ακάλυπτου χώρου δίχως συμβολαιογραφικό τύπο και μεταγραφή δεσμεύει μόνο τους συμβληθέντες και όχι τους διαδόχους.

{...} Η ενάγουσα (ήδη εφεσίβλητος) με την αγωγή της, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων κατά των εναγομένων και ήδη εκκαλούντων, ισχυρίσθηκε ότι οι εναγόμενοι (συγκύριοι οριζόντιας ιδιοκτησίας) τοποθέτησαν παράνομα σε κοινόχρηστο χώρο της πολυκατοικίας διάφορες κατασκευές καταλαμβάνοντας τμήμα αυτού, με

αποτέλεσμα αυτή, καίτοι συνιδιοκτήτρια, να παρεμποδίζεται στη χρήση του κοινού. Ειδικότερα, ιστορούσε ότι «...ο ακάλυπτος χώρος επιφανείας 45,58 τμ, ο οποίος ορίζεται γύρωθεν με κοινόχρηστο δημοτικόν χώρο του Δήμου Κ., με ιδιοκτησία Χ. Γ., με το Κ1 κατάσταση ιδιοκτησία των εναγομένων, με Κ2 κατάσταση ιδιοκτησίας της ενάγουσας, με ιδιοκτησία Δ. Φ., όπως αυτός εμφανίζεται στο συνημμένο στην υπ' αριθ. .../1990 πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας τοπογραφικό διάγραμμα κάλυψης του υπ' αριθ. 2/49 οικοπέδου του πολιτικού μηχανικού Δ. Γ. και έχει γίνει συστατικό στοιχείο και αποτελεί συμβατικό όρο της προαναφερόμενης πράξης σύστασης χωριστών ιδιοκτησιών των διαδίκων». Ότι οι εναγόμενοι «... κατέλαβαν αυθαιρέτως και παρανόμως σχεδόν το σύνολο του ακάλυπτου χώρου του προαναφερόμενου οικοπέδου, ήτοι κατέλαβαν από τον προαναφερόμενο ακάλυπτο κοινόχρηστο και κοινόκτητο χώρο του ενδίκου οικοπέδου τμήμα επιφανείας 34,51 τμ και τοποθέτησαν επί της βόρειας πλευράς αυτού της εφαιπτόμενης με την κοινόχρηστο δημοτική έκταση τοίχειο από οπτοπλίνθους ύψους 0,70 εκατ. και μήκους 10 μ. και επί της επιφάνειας αυτού, αλλά και στις υπόλοιπες πλευρικές διαστάσεις του μεταλλικούς και ξύλινους σκελετούς ύψους 3 μ. περίπου, σκεπή, υαλόφρακτα, υπερυψωμένο ξύλινο πάτωμα, ευμεγέθη...». Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να άρουν τις προσβλητικές εγκαταστάσεις με την απειλή ποινών έμμεσης εκτέλεσης. Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση,

με την οποία η αγωγή έγινε δεκτή. Οι εναγόμενοι με την έφεσή τους προσβάλλουν την απόφαση και παραπονοούνται για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας την πλήρη απόρριψη της αγωγής της ενάγουσας. Πρέπει λοιπόν να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα των λόγων της έφεσης.

Το παρόν δικαστήριο, επανεκτιμώντας το δικόγραφο της αγωγής, κρίνει ότι η αγωγή με το ως άνω περιεχόμενο και αιτήματα είναι πλήρως ορισμένη, αφού η ενάγουσα περιγράφει λεπτομερώς το καταληφθέν τμήμα του κοινόχρηστου και κοινόκτητου ακάλυπτου της οικοδομής από τους εναγομένους και δεν δημιουργείται αμφιβολία περί του τμήματος τούτου και με ποίο τρόπο αυτή παρεμποδίζεται από τη χρήση αυτού. Συνεπώς, ο σχετικός ισχυρισμός των εναγομένων περί αοριστίας της αγωγής για το λόγο ότι δεν περιγράφεται το καταληφθέν από αυτούς τμήμα του ακάλυπτου της οικοδομής πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση του έκρινε το ίδιο σχετικά με τον ως άνω ισχυρισμό, δεν έσφαλε και ο σχετικός λόγος έφεσης των εναγομένων πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Από τις διατάξεις των αρθ. 2§1 του ν. 3741/1929 «περί οριζοντίου ιδιοκτησίας» και 1117 ΑΚ προκύπτει ότι κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής αποτελούν τα μέρη του όλου ακινήτου, τα οποία χρησιμεύουν σε κοινή χρήση όλων των συγκυρίων, όπως είναι ιδίως το έδαφος, τα θεμέλια, οι πρωτότοιχοι, η στέγη, η αυλή, οι φωταγωγοί κλπ. Από τις διατάξεις των αρθ. 3 § 1 και 2 και 5§1 του ίδιου νόμου προκύπτει περαιτέρω ότι σε περίπτωση που

δεν υπάρχει ειδική συμφωνία μεταξύ όλων των συνιδιοκτητών για τον τρόπο χρήσης των κοινόχρηστων και κοινόκτητων μερών της οικοδομής, κάθε συνιδιοκτήτης δικαιούται να προβαίνει σε απόλυτη χρήση των εν λόγω μερών, να ενεργεί επισκευές και ανανεώσεις αυτών, καθώς και μεταβολές και προσθήκες αυτών, με τον όρο όμως ότι δεν θα παραβιάζει τη χρήση και τα δικαιώματα των άλλων συνιδιοκτητών, δεν θα μειώνει την ασφάλεια του οικοδομήματος και δεν θα μεταβάλλει τον συνήθη προορισμό τους. Μεταβολή ή προσθήκη των κοινών μερών της οικοδομής νοείται ειδικότερα η βελτίωση που αποβλέπει στην αποδοτικότερη χρήση του κοινού με τη συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων υπέρ όλων κατ' αρχήν των συνιδιοκτητών, αν δε αυτή (βελτίωση) αφορά ένα ή μερικούς μόνο από τους συνιδιοκτήτες, πρέπει να μην καθιστά χειρότερη τη θέση των λοιπών. Το αν οι παραπάνω μεταβολές του κοινού μέρους είναι επιτρεπτές ή όχι, με την παραπάνω έννοια, κρίνεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες της οροφοκτησίας, τις επιμέρους ανάγκες των διαιρετών ιδιοκτησιών και το σκοπό που εξυπηρετεί το κοινό μέρος που υφίσταται τη μεταβολή στη λειτουργία της όλης συνιδιοκτησίας. Εξάλλου, οι κατά τις άνω διατάξεις επιχειρούμενες μεταβολές των κοινοχρήστων μερών της οικοδομής είναι ισχυρές, ακόμη και αν αυτές έρχονται σε ευθεία αντίθεση με τις αναγκαστικού δικαίου ρητές διατάξεις της περί σχεδίου πόλεων νομοθεσίας ή του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (ολΑΠ 380/77, ολΑΠ 583/83, ολΑΠ 7/92), οι οποίες αποβλέπουν σε διάφορο σκοπό

και των οποίων η παραβίαση συνεπάγεται τις σε αυτές κατά περίπτωση οριζόμενες διοικητικές κυρώσεις (ΑΠ 827/05 Δνη 47. 178).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Η ένδικη πολυώροφη οικοδομή βρίσκεται στην πόλη της Κ. και έχει ανεγερθεί στο με αριθ. 2/49 οικοπέδο του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλης. Έχει υπαχθεί στις διατάξεις περί οριζόντιας ιδιοκτησίας με το υπ' αριθ. .../1990 συμβόλαιο συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας του συμβολαιογράφου Ε. Α., που έχει μεταγραφεί νόμιμα. Η συμβολαιογραφική αυτή σύσταση οριζόντιων ιδιοκτησιών είχε συναφθεί μεταξύ των εναγομένων - συζύγων και του ήδη αποβιώσαντος Ν. Δ., συζύγου της ενάγουσας, που ήταν συγκύριοι κατά το ιδανικό μερίδιο του 1/3 εξ αδιαρέτου ο καθένας του οικοπέδου στο οποίο ανεγέρθηκε η ως άνω πολυώροφη οικοδομή. Έτσι, ο Ν. Δ. έγινε κύριος των με στοιχεία Υ-2 (υπόγεια αποθήκη), Κ-2 (κατάστημα ισογείου) και Α1 (διαμέρισμα πρώτου ορόφου) οριζόντιων ιδιοκτησιών. Μετά το θάνατο αυτού στις 10.5.2006 οι ως άνω ιδιοκτησίες περιήλθαν στην σύζυγό του - ενάγουσα δυνάμει της από 12.10.2005 ιδιόγραφης διαθήκης του, η οποία κηρύχθηκε κυρία με την υπ' αριθ. 176/2006 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων και την οποία αυτή αποδέχθηκε με τη με αριθ. .../2.12.2006 δήλωση αποδοχής κληρονομιάς του συμβολαιογράφου Α. Π., που νόμιμα μεταγράφηκε. Οι δε εναγόμενοι έγιναν συγκύριοι κατ' ισομοιρία των με στοιχεία Υ-1 (υπόγεια αποθήκη), Κ-1 (κατάστημα ισογείου), Β-1 (διαμέρισμα

δευτέρου ορόφου) και Γ-1 (διαμέρισμα τρίτου ορόφου) οριζόντιων ιδιοκτησιών της οικοδομής. Τα ανωτέρω συνομολογούνται από τους διαδίκους. Η εν λόγω οικοδομή στερείται κανονισμού. Σύμφωνα λοιπόν με αρθ. 2 και 7 του ν. 3741/1929, κοινόχρηστο χώρο αυτής αποτελούν, μεταξύ άλλων, τα ακάλυπτα τμήματα του οικοπέδου, τα οποία αφέθηκαν και χρησιμεύουν για κοινή χρήση και εξυπηρέτηση όλων των συνιδιοκτητών. Το επίδικο είναι ένα τμήμα, εμβαδού 34,31 τμ, του κοινόχρηστου ακάλυπτου χώρου της οικοδομής, εμβαδού 45,68 τμ, όπως το τμήμα αυτό αποτυπώνεται με τα στοιχεία ΓΔΖΗΓ στο από 17.2.2007 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Δ. Γ., που προσκομίζει η ενάγουσα. Επ' αυτού οι εναγόμενοι έχουν κατασκευάσει από μεταλλικά και ξύλινα μέρη ισόγειο κτίσμα με σκεπή, που χρησιμοποιούν ως αναψυκτήριο, και έχουν τοποθετήσει όλο τον εξοπλισμό. Η ενάγουσα ζήτησε από τους εναγομένους να άρουν την προαναφερόμενη κατασκευή και να παύσουν να χρησιμοποιούν αποκλειστικά τον κοινόχρηστο χώρο, διότι η ανωτέρω εγκατάσταση των εναγομένων στον κοινόχρηστο χώρο αφενός την παρεμποδίζει από την ασφαλή χρήση του και αφετέρου παραβιάζει την αισθητική όλης της οικοδομής.

Οι εναγόμενοι αρνήθηκαν ισχυριζόμενοι ότι υπήρχε συμφωνία μεταξύ αυτών και του συζύγου της ενάγουσας για αποκλειστική χρήση από αυτούς του επίδικου κοινόχρηστου χώρου, την οποία αποδέχθηκε και η ενάγουσα. Σχετικά με τον ισχυρισμό αυτό των εναγομένων αποδείχθηκε ότι πράγματι οι προαναφερόμενοι αρχικοί

συγκύριοι του οικοπέδου, ήτοι ο Ν. Δ., σύζυγος της ενάγουσας, και οι εναγόμενοι, πέρα από την ως άνω συμβολαιογραφική σύσταση και διανομή των οριζόντιων ιδιοκτησιών της οικοδομής, συμφώνησαν άτυπα και τη διανομή του κοινόχρηστου ακάλυπτου χώρου του οικοπέδου αναλόγως του ποσοστού συγκυριότητάς τους σε δύο τμήματα αποκλειστικής χρήσης για την εξυπηρέτηση και την αξιοποίηση των ανηκόντων αντίστοιχα σε αυτούς καταστημάτων του ισογείου ορόφου της οικοδομής. Ακολούθως, οι εναγόμενοι το έτος 1990 εκμίσθωσαν το επί του ισογείου κατάστημά τους (Κ-1) μετά του αναλογούντος τμήματος του ακάλυπτου χώρου, εμβαδού 30 τμ περίπου, στην Κ. Γ., η οποία το χρησιμοποίησε για τη λειτουργία καφετέριας μέχρι το 1997, αναπτύσσοντας στον επίδικο χώρο τραπεζοκαθίσματα. Επίσης, ο δικαιούχος της ενάγουσας εκμίσθωσε το δικό του κατάστημα (Κ-2), στο οποίο λειτούργησαν μέχρι το 1993 επιχειρήσεις ανθοπωλείου και εμπορίας μουσικών δίσκων, οι μισθωτές των οποίων χρησιμοποιούσαν το αναλογούν στο κατάστημα τμήμα του ακάλυπτου χώρου, εμβαδού 12,50 τμ περίπου, ως βοηθητικό χώρο των επιχειρήσεών τους. Το 1993 με νεότερη συμφωνία μεταξύ του Ν. Δ. και των εναγομένων συμφωνήθηκε οι τελευταίοι να κάνουν αποκλειστική χρήση και του αναλογούντος στο κατάστημα του Ν. Δ. τμήματος του ακάλυπτου χώρου, με αντάλλαγμα την απαλλαγή του Ν. Δ. από την πληρωμή των κοινόχρηστων δαπανών της πολυκατοικίας. Το 1995 η δεύτερη εναγόμενη κατασκεύασε στον επίδικο χώρο ξύλινο κiosk, το οποίο χρησιμοποιούσε για την πώλη-

ση παγωτών, παράλληλα με την προαναφερόμενη χρήση που εξακολουθούσε να κάνει στο επίδικο η μισθώτρια Γ. (βλ. σχετ. τη με αριθ. .../16.9.2008 βεβαίωση του Δήμου Κ.). Η τελευταία αποχώρησε το 1997 από το μίσθιο κατάστημα των εναγομένων, στο οποίο από το έτος 1999 η δεύτερη εναγόμενη ίδρυσε και λειτούργησε επιχείρηση αναψυκτηρίου (βλ. τη με αριθ. .../1999 άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του Δήμου Κ.). Το έτος 2000 περίπου οι εναγόμενοι κατασκεύασαν στον επίδικο χώρο μία αίθουσα με σκεπή από μεταλλικά και ξύλινα μέρη, στην οποία εγκατέστησαν μηχανήματα κλιματισμού και αερισμού και μετέφεραν εξοπλισμό αναψυκτηρίου, έκτοτε δε την χρησιμοποιούν ως προέκταση της επιχείρησης αναψυκτηρίου της δεύτερης εναγόμενης (βλ. σχετ. τη με αριθ. .../16.7.2002 πράξη προσδιορισμού καθισμάτων του Δήμου Κ.).

Από τα ανωτέρω περιστατικά αποδεικνύεται ότι οι εναγόμενοι πράγματι καθ' όλο το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα έκαναν αποκλειστική χρήση του επίδικου χώρου κατόπιν συμφωνίας τους με τον αρχικό συνιδιοκτήτη Ν. Δ. Όμως, από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε συμμετοχή καθ' οιονδήποτε τρόπο της ενάγουσας στη συμφωνία αυτή, ούτε αποδοχή εκ μέρους της μετά το θάνατο του συζύγου της Ν. Δ. Το γεγονός ότι δεν αρνήθηκε, μετά την κτήση από αυτήν των δικαιωμάτων επί των οριζόντιων ιδιοκτησιών, τα παρεχόμενα δυνάμει της συμφωνίας ανταλλάγματα των εναγομένων (μη καταβολή κοινοχρήστων δαπανών), δεν οδηγεί δίχως άλλο στο συμπέρασμα ότι αποδέχθηκε τη συμφωνία και την εξα-

κολούθηση της αποκλειστικής από τους εναγόμενους χρήση του επίδικου χώρου, αφού σε εύλογο χρόνο 15 περίπου μήνες μετά το θάνατο του συζύγου της άσκησε κατά των εναγομένων την υπό κρίση αγωγή. Εξάλλου, η ανωτέρω συμφωνία μεταξύ των εναγομένων και του Ν. Δ. για την αποκλειστική χρήση του επίδικου τμήματος του ακάλυπτου χώρου, ενόψει του ότι δεν περιβλήθηκε τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και δεν μεταγράφηκε στα οικεία δημόσια βιβλία, δεσμεύει (ΑΠ 71/96 Δνη 37. 1603, ΑΠ 329/96 ΕΔΠ 1996. 203) μόνο τους ανωτέρω συμβληθέντες σε αυτήν και όχι την καθολική διάδοχο του Ν. Δ., την ενάγουσα (ΑΠ 1584/06 Νόμος, ΕφΑθ 5453/05), η οποία δικαιούται να εκδηλώσει αντίθετη βούληση. Συνεπώς, ο ισχυρισμός των εναγομένων, περί δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης του επίδικου χώρου δυνάμει συμφωνίας με το Ν. Δ. και αποδοχής αυτής από την ενάγουσα, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Περαιτέρω, από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε ότι μεταξύ των εναγομένων και του Ν. Δ. συζύγου της ενάγουσας είχε συναφθεί σύμβαση χρησιδανείου με αντικείμενο την παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης του επίδικου τμήματος του ακάλυπτου χώρου του οικοπέδου από τους εναγόμενους χωρίς αντάλλαγμα. Διότι, όπως οι εναγόμενοι συνομολογούν, υπήρχε συμφωνία μεταξύ αυτών και του αρχικού συνιδιοκτήτη για αποκλειστική χρήση του επίδικου κοινόκτητου και κοινόχρηστου χώρου με αντάλλαγμα να μη καταβάλλει αυτός κοινόχρηστα. Συνεπώς, ο σχετικός ισχυρισμός των

εναγομένων πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Τέλος, από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα έγινε κυρία των οριζόντιων ιδιοκτησιών της οικοδομής, διαδεχόμενη τον αποβιώσαντα σύζυγό της Ν. Δ., στις 7.12.2006 (ημερομηνία μεταγραφής τίτλου). Συνεπώς, κατά το προηγούμενο διάστημα δεν είχε δυνατότητα, ως μη δικαιούχος, να προβεί σε άσκηση του δικαιώματος. Από το χρόνο δε (7.12.2006) που κατέστη κυρία μέχρι την άσκηση της υπό κρίση αγωγής (31.3.2008), η ενάγουσα δεν επέδειξε, όπως προεκτέθηκε, συμπεριφορά αντίθετη με την στην παρούσα, σε κάθε δε περίπτωση το χρονικό αυτό διάστημα δεν επαρκεί για να στοιχειοθετήσει την προϋπόθεση της μακρόχρονης αδράνειας του δικαιούχου που απαιτεί η διάταξη του αρθ. 281 ΑΚ, Συνεπώς, ο ισχυρισμός των εναγομένων περί καταχρηστικής άσκησης της αγωγής, για το λόγο ότι η ενάγουσα καθ' όλο το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα παρέλειψε να ασκήσει το δικαίωμα της και δη δεν αντέδρασε στην αποκλειστική από αυτούς χρήση του επίδικου χώρου, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η αγωγή έπρεπε να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη, διότι η αποκλειστική χρήση του επίδικου κοινόχρηστου ακάλυπτου χώρου από τους εναγόμενους αποκλείει τη χρήση αυτού από την συνιδιοκτήτρια ενάγουσα και μεταβάλλει το συνήθη προορισμό του κοινού αυτού χώρου που προβλέφθηκε ως ακάλυπτος και επομένως η συνιδιοκτήτρια ενάγουσα δικαιούται να ζητήσει την άρση της κατάστασης αυτής και οι εναγόμενοι

οφείλουν να άρουν τις ανωτέρω κατασκευές, ώστε να εξασφαλιστεί στην ενάγουσα η δυνατότητα ακώλυτης σύγχρησης του ανωτέρω κοινόχρηστου και κοινόκτητου χώρου της οικοδομής κατά τον προορισμό του.

Η εκκαλουμένη απόφαση, που δέχθηκε την αγωγή απορρίπτοντας τους ισχυρισμούς των εναγομένων για συμφωνία περί αποκλειστικής χρήσης του ακαλύπτου χώρου από αυτούς, για σύμβαση χρησιδανείου και για καταχρηστική άσκηση εκ μέρους της εναγομένης, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και δεν έσφαλε. Πρέπει λοιπόν η έφεση των εναγομένων να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη...

113/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου

Δικηγόροι: Κων. Τέρπος, Χρ. Παπαγιάννης

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο του τόπου τέλεσης, καθό κρίνονται οι προϋποθέσεις αδικοπραξίας και αποζημίωσης, η αναγωγή μεταξύ συνυπόχρεων, οι τόκοι.

Επί θανάτου αλλοδαπού στην Ελλάδα από τροχαίο ατύχημα, για τη νομιμοποίηση των αιτούντων χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης εφαρμόζεται άμεσα το ελληνικό δίκαιο (932 ΑΚ σύμφωνα με το 26 ΑΚ).

Αν όμως αμφισβητηθεί η συγγενική ιδιότητα, εφόσον αφορά στην ύπαρξη ή εγκυρότητα της σχέσης από την οποία προέρχεται αυτή, εφαρμογή των 13, 14, 17-24 ΑΚ.

Επί χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη, που κρίνεται κατά τα διδάγ-

ματα της κοινής πείρας, χωρίς υποχρέωση αποδείξεων, λήψη υπόψη συντρέχοντος πταιίσματος του παθόντος, κατ' ένσταση, οπότε δυνατή μη επιδίκαση ή μείωσή της. Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για τον προσδιορισμό του ποσού της κι ως προς την παραβίαση ή μη της αρχής της αναλογικότητας.

Στα έξοδα κηδείας περιλαμβάνεται και η δαπάνη μεταφοράς της σωρού του αλλοδαπού στη χώρα του.

{...} III. Σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 26 ΑΚ «Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της πολιτείας, όπου διαπράχθηκε το αδίκημα». Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι η κύρια σχέση, η οποία δημιουργείται όταν διαπράττεται αδίκημα στην Ελλάδα από το οποίο επήλθε ο θάνατος αλλοδαπού, και η αντίστοιχη αδικοπρακτική ενοχή διέπονται από το ελληνικό δίκαιο με την έννοια της *Lex causa*. Επομένως, κατά το δίκαιο αυτό κρίνεται, μεταξύ άλλων, ο παράνομος χαρακτήρας της πράξης, η υπαιτιότητα, το πταίσμα του παθόντος, το ζήτημα της πρόσφορης αιτιώδους συνάφειας, το αν η ευθύνη είναι αντικειμενική ή υποκειμενική και οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση αυτής, η ικανότητα προς καταλογισμό, ο κύκλος των προστατευόμενων έννομων αγαθών ή των υποκειμενικών δικαιωμάτων, ο υπόχρεος προς αποζημίωση, ο δικαιούχος της αποζημίωσης, καθώς και οι έννομες συνέπειες της αδικοπραξίας, ήτοι η μορφή και η έκταση της αποζημίωσης, το αν η αποζημίωση παρέχεται σε κεφάλαιο εφάπαξ ή σε περιοδικές παροχές, το αν παρέχεται χρηματική

ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης σύμφωνα με το αρθ. 932 ΑΚ ή αποζημίωση σύμφωνα με το αρθ. 931 ΑΚ, τα θέματα της αναγωγής μεταξύ των πλειόνων υπόχρεων καθώς και των οφειλόμενων τόκων από την επίδοση της αγωγής αποζημίωσης. Στην έννοια του κύκλου των προστατευόμενων αγαθών ή των υποκειμενικών δικαιωμάτων περιλαμβάνονται και προσδιορίζονται απευθείας, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 26 ΑΚ, και όλα εκείνα τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται ενεργητικά να προβάλλουν αντίστοιχες αξιώσεις, οι οποίες συνδέονται με την επίδικη αδικπρακτική συμπεριφορά, είτε με ορισμένη ιδιότητα είτε εξ ιδίου δικαίου. Επομένως, αν επέλθει στην Ελλάδα ο θάνατος αλλοδαπού στη διάρκεια τροχαίου ατυχήματος, για να κριθεί η νομιμοποίηση εκείνων που ζητούν με αγωγή χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, με την έννοια «των ανηκόντων στον κύκλο των προσώπων που είναι φορείς εννόμων αγαθών ή υποκειμενικών δικαιωμάτων», τα οποία προσβλήθηκαν από τις επαχθείς συνέπειες της θανάτωσης, θα εφαρμοσθεί άμεσα, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 26 ΑΚ, το Ελληνικό Δίκαιο, χωρίς την παρεμβολή άλλης έρευνας, στο πλαίσιο εφαρμογής των αρχών του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, που έχει σχέση με την έννοια του προκρίματος και του προδικαστικού ζητήματος, και ειδικά η διάταξη του αρθ. 932 ΑΚ, με την οποία θα προσδιορισθεί στη συγκεκριμένη περίπτωση αν ο ενάγων ανήκει στον κύκλο των δικαιούμενων προσώπων, με την προαναφερθείσα έννοια, χωρίς να έχει σημασία το ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση με βάση το (μη εφαρμοστέο) ουσι-

αστικό δίκαιο της ιθαγένειας του θανόντος και εκείνων που ζητούν χρηματική ικανοποίηση προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση ως προς τα πρόσωπα που ανήκουν στον κύκλο εκείνων που δικαιούνται να επιδιώξουν την αντίστοιχη αξίωση, ή δεν προβλέπεται καμία ρύθμιση.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το αρθ. 932 εδ. γ' ΑΚ, σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου η χρηματική ικανοποίηση μπορεί να επιδικασθεί στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης. Στη διάταξη αυτή δεν προσδιορίζεται η έννοια του όρου «οικογένεια του θύματος», προφανώς επειδή ο νομοθέτης δεν θέλησε να διαγράψει δεσμευτικά τα όρια ενός θεσμού, ο οποίος υφίσταται αναγκαστικά, εξαιτίας της φύσης του, επιδράσεις από τις κοινωνικές διαφοροποιήσεις στη διάρκεια της διαδρομής του χρόνου, αλλά σύμφωνα με την αληθή έννοια της συγκεκριμένης διάταξης, η οποία απορρέει από το σκοπό της θέσπισής της, στην οικογένεια του θύματος (ως αόριστη νομική έννοια) περιλαμβάνονται οι εγγύτεροι και στενά συνδεδεμένοι συγγενείς του θανατωθέντος, οι οποίοι δοκιμάστηκαν ψυχικά από την απώλειά του και στην ανακούφιση του ηθικού πόνου των οποίων στοχεύει η διάταξη αυτή, χωρίς να έχει σημασία αν συζούσαν μαζί του ή αν διέμεναν χωριστά. Με την έννοια αυτή, μεταξύ των προσώπων τούτων περιλαμβάνονται ο σύζυγος, τα τέκνα, οι αδελφοί, οι γονείς και οι παππούδες του θανόντος. Η επιδίκαση της χρηματικής ικανοποίησης του αρθ. 932 εδ. γ' ΑΚ στα δικαιούμενα πρόσωπα τελεί υπό την αυτονόητη προϋπόθεση, η οποία συνιστά πραγματικό ζήτημα, ότι υπήρχαν, κατά την εκτίμηση

του δικαστή της ουσίας, μεταξύ αυτών των προσώπων και του θανατωθέντος, όταν ζούσε, αισθήματα αγάπης και στοργής. Αν διαπιστωθεί ανυπαρξία τέτοιων αισθημάτων, μπορεί να αποκλειστούν είτε όλα τα πρόσωπα αυτά είτε κάποια ή κάποιος από αυτά από την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης (βλ. ολαΠ 21/00).

Επομένως, ο προσδιορισμός από το δικαστήριο των εναγόντων που ανήκουν στον κύκλο των προστατευόμενων αγαθών ή υποκειμενικών δικαιωμάτων και η αντίστοιχη νομιμοποίησή τους στη δίκη θα κριθεί με βάση την διάταξη του αρθ. 932 ΑΚ και, ειδικά, με βάση την προαναφερθείσα έννοια της «οικογένειας», όπως προσδιορίζεται αποκλειστικά από το ελληνικό ουσιαστικό δίκαιο κατά την ερμηνεία της ίδιας διάταξης. Αν όμως αμφισβητηθεί μια από τις πιο πάνω συγγενικές ιδιότητες, εφόσον έχει σχέση με την ύπαρξη ή την εγκυρότητα της σχέσης, από την οποία προέρχεται η ιδιότητα αυτή (π.χ. η ύπαρξη γάμου ή συγγενικής σχέσης γονέα και τέκνου), τότε πλέον καθίσταται αναγκαία η εφαρμογή των διατάξεων των αρθ. 13, 14, 17-24 του ΑΚ, ανάλογα με την περίπτωση, για να κριθεί αν ο ενάγων έχει, τελικά, την ιδιότητα του συζύγου ή του τέκνου ή του πατέρα ή του παππού του θανατωθέντος (βλ. ολαΠ 10/11 Νόμος).

Στη διάρκεια της αντίστοιχης πρωτοβάθμιας δίκης, οι ήδη εκκαλούντες ισχυρίστηκαν, ως εναγόμενοι, ότι το δίκαιο της Ρουμανίας δεν προβλέπει ρητά τη χρηματική ικανοποίηση εξαιτίας ψυχικής οδύνης, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη της αγωγής. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αποφάνθηκε με την εκκαλού-

μενη απόφασή του ότι, μολονότι από το έτος 1952 δεν επιδικάζεται στη Ρουμανία χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη στους συγγενείς του θύματος, η εφαρμογή του κανόνα δικαίου της Ρουμανίας, με τον οποίο απαγορεύεται η επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης εξαιτίας ψυχικής οδύνης στους συγγενείς του θύματος, είναι αντίθετη προς τις διατάξεις των αρθ. 914, 932, 297, 299 του Ελληνικού ΑΚ και θα προσέκρουε στην επίδικη υπόθεση στις θεμελιώδεις πολιτειακές, κοινωνικές και ηθικές αντιλήψεις της ελληνικής έννομης τάξης, η οποία δεν ανέχεται να παραμένουν χωρίς αποκατάσταση οι μη περιουσιακές ζημιές που προκλήθηκαν από άδικες πράξεις. Συνεπώς, αποφάνθηκε το δικαστήριο εκείνο ότι πρέπει να αποκλειστεί η εφαρμογή του πιο πάνω κανόνα δικαίου της Ρουμανίας και η επίδικη αξίωση των εναγόντων για χρηματική ικανοποίηση εξαιτίας ψυχικής οδύνης θα ρυθμιστεί με την εφαρμογή του ημεδαπού δικαίου. Ήδη οι εκκαλούντες παραπονούνται με το 2ο λόγο της ένδικης έφεσής τους ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε, παραλείποντας να λάβει υπόψη του τον ανωτέρω ισχυρισμό τους ότι πρέπει να απορριφθεί η αγωγή, αφού το δίκαιο της Ρουμανίας δεν προβλέπει ρητά τη χρηματική ικανοποίηση εξαιτίας ψυχικής οδύνης. Σύμφωνα με τη νομική σκέψη που παρατέθηκε ανωτέρω, στην επίδικη υπόθεση, η οποία αφορά θάνατο αλλοδαπού, υπηκόου Ρουμανίας, που έλαβε χώρα στην Ελλάδα στη διάρκεια τροχαίου ατυχήματος, πρέπει να εφαρμοστεί το ελληνικό δίκαιο ως *lex causa*. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, μολονότι χρησιμοποίησε διαφορετι-

κή αιτιολογία, η οποία αντικαθίσταται από την παρούσα, αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, δεν έσφαλε, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη του 2ου λόγου της ένδικης έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμου.

IV. Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 299, 300, 914, 932 ΑΚ συνάγεται ότι η χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη, την οποία υπέστη ο παθών από αδικοπραξία, επιδικάζεται σ' αυτόν, κατά την ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου της ουσίας, με βάση τα περιστατικά που υποβάλλονται στην κρίση του, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας και τους κανόνες της λογικής, χωρίς να έχει υποχρέωση το δικαστήριο να διατάξει αποδείξεις ως προς την επέλευση ή όχι της ηθικής βλάβης καθώς και ως προς το ύψος του ποσού της χρηματικής ικανοποίησης. Ανάμεσα στα κριτήρια που λαμβάνει υπόψη του το δικαστήριο, για να καθορίσει το ποσό της χρηματικής ικανοποίησης, είναι οι συνθήκες κάτω από τις οποίες τελέστηκε η αδικοπραξία, το είδος της προσβολής, η περιουσιακή και κοινωνική κατάσταση των μερών, η βαρύτητα του πταίσματος του δράστη και το συντρέχον πταίσμα του παθόντος. Αν συντρέχει πταίσμα του παθόντος, το δικαστήριο, ύστερα από σχετική ένσταση του υπόχρεου, μπορεί, ανάλογα προς τη βαρύτητα του πταίσματος αυτού, να επιδικάσει ή όχι χρηματική ικανοποίηση ή να μειώσει το ποσό αυτής. Ο προσδιορισμός του ποσού της εύλογης χρηματικής ικανοποίησης αφέθηκε στην ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου της ουσίας, του οποίου η σχετική κρίση δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου,

διότι σχηματίζεται από την εκτίμηση των πραγματικών γεγονότων, χωρίς υπαγωγή του πορίσματος σε νομική έννοια, ώστε να μπορεί να νοηθεί εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου είτε ευθέως είτε εκ πλαγίου για έλλειψη νόμιμης βάσης (βλ. ΑΠ 58/09 Δνη 50. 1335, ΑΠ 972/99 Δνη 41. 47). Μάλιστα, η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς τον προσδιορισμό του ποσού της εύλογης χρηματικής ικανοποίησης δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο ούτε και ως προς το ζήτημα αν παραβιάστηκε ή όχι η αρχή της αναλογικότητας, η οποία εισάγεται ως κανόνας δικαίου με τη διάταξη του αρθ. 25§1 του Συντάγματος της Ελλάδας (βλ. ΑΠ 58/09).

Περαιτέρω, στο εδάφιο γ' του αρθ. 932 ΑΚ, με το οποίο προβλέπεται η επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης εξαιτίας ηθικής βλάβης, ορίζεται ότι «Σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου η χρηματική αυτή ικανοποίηση μπορεί να επιδικαστεί στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης». Με τη διάταξη αυτή δεν ορίζεται ευθέως ο κύκλος των προσώπων, τα οποία περιλαμβάνονται στην οικογένεια του θύματος και δικαιούνται να αξιώσουν χρηματική ικανοποίηση εξαιτίας ψυχικής οδύνης, όπως συμβαίνει στη διάταξη του αρθ. 57§1β ΑΚ, με την οποία καθορίζονται ρητά τα πρόσωπα που δικαιούνται να αξιώσουν την προστασία της προσωπικότητας προσώπου που έχει αποβιώσει. Σύμφωνα, πάντως, με την έννοια της διάταξης του αρθ. 932 ΑΚ, στην οικογένεια του θύματος περιλαμβάνονται οι εγγύτεροι συγγενείς του θανόντος, οι οποίοι συνδέονται στενά μαζί του και δοκιμάστηκαν ψυχικά από την απώλειά του, αφού η επιδίκαση

χρηματικής ικανοποίησης σύμφωνα με τη συγκεκριμένη διάταξη στοχεύει ακριβώς στην ανακούφιση του ψυχικού πόνου αυτών των προσώπων. Είναι αδιάφορο αν τα πρόσωπα αυτά συγκατοικούσαν με το θανόντα ή αν διέμεναν χωριστά, αρκεί να διαπιστώνεται, κατά την εκτίμηση του δικαστηρίου της ουσίας, ότι μεταξύ των προσώπων αυτών και του θανόντος, όταν ζούσε, υπήρχαν αισθήματα αγάπης και στοργής. Η ανυπαρξία τέτοιων αισθημάτων μπορεί να οδηγήσει σε αποκλεισμό όλων ή ορισμένων από τα ανωτέρω πρόσωπα από την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης εξαιτίας ψυχικής οδύνης (βλ. ΑΠ 731/05 Δνη 47. 998, οΛΑΠ 21/00, οΛΑΠ 762/92). Στην οικογένεια του θύματος θεωρείται ότι, εκτός των άλλων προσώπων, περιλαμβάνονται η σύζυγός του, οι κατιόντες του, οι ανιόντες του και οι αδελφοί του (βλ. αρθ. 57§1 ΑΚ). {...}

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι, προκειμένου να πραγματοποιήσει ο 4ος ενάγων, P.-M.D., την κηδεία του θανόντος αδελφού του, ώστε να ανταποκρίνεται στην κοινωνική θέση του, δαπάνησε τα εξής χρηματικά ποσά, τα οποία αναλύονται στην ένδικη αγωγή με σαφήνεια και πληρότητα, με συνέπεια να μην πάσχει από αοριστία το αντίστοιχο κεφάλαιο της αγωγής, ήτοι: ι) Χρηματικό ποσό 1.278,27 Ε για την αγορά φερέτρου και άλλων νεκρικών αντικειμένων, σεντονιού, σαβάνου, ενδυμάτων και υποδημάτων του νεκρού κλπ, για την τακτοποίηση της σορού (πλύσιμο, ξύρισμα, ένδυση, ταρίχευση) και για τη μεταφορά της, ιι) Χρηματικό ποσό 2.000 Ε για τη μίσθωση νεκροφόρας, για την τοποθέτηση του νεκρού σε ψυκτικό θάλαμο, για την

αμοιβή μεταφορέων και για την καταβολή κομίστρων στην αεροπορική εταιρία T., η οποία μετέφερε το νεκρό από την Ελλάδα στη Ρουμανία. Συνεπώς, τα συνολικά έξοδα κηδείας, στα οποία υποβλήθηκε ο 4ος ενάγων, ανήλθαν στο ποσό των 3.278,27 Ε. {...}

127/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου
Δικηγόροι: Ελένη Ευσταθίου

Αποκλειστική καθ' ύλην αρμοδιότητα του ΜονΠρωτ για διαφορές εκ πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης κάρπωσης ή χρήσης δημόσιου κτήματος, κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων, η δε απόφαση υπόκειται σε έφεση και αναίρεση.

Επί ερημοδικίας εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη όχι μόνο στην τακτική, αλλά και στις ειδικές διαδικασίες της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας. Ισχύς τούτου και επί ερημοδικίας του εκκαλούντος σε ασφ. μέτρα νομής, αλλά και σε έφεση κατά απόφασης επί άνω ανακοπής κατά πρωτοκόλλου αποζημίωσης.

Κατά τις § 1 και 2 του αρθ. 115 του από 11/12.11.1929 Δ/τος «περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων», το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του αρθ. 2 ν. 4266/1929 και αντικαταστάθηκε με το αρθ. 5 ν. 5895/33, όπως περαιτέρω τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τα αρθ. 20 α.ν. 1540/38, 19 α.ν. 1919/39, 2 α.ν. 1925/51 και 5§4 α.ν. 263/1968, «σε βάρος εκείνων, που χωρίς συμβατική σχέση καρ-

πώνονται ή κάνουν χρήση δημόσιων κτημάτων, βεβαιώνεται αποζημίωση για το χρονικό διάστημα που έκαναν χρήση (§1). Η αποζημίωση ορίζεται με πρωτόκολλο, το οποίο κοινοποιείται σε αυτόν που καρπώνεται ή χρησιμοποιεί το ακίνητο. Εντός μηνός δικαιούται αυτός να ασκήσει ανακοπή ενώπιον του Ειρηνοδικείου ή του Προέδρου Πρωτοδικών, αναλόγως του ποσού της αποζημίωσης, οι οποίοι, κρίνοντας εκ των ενόντων, ακυρώνουν ή επικυρώνουν το πρωτόκολλο ή περιορίζουν την αποζημίωση. Κατά της αποφάσεως αυτής ουδέν ένδικο μέσο επιτρέπεται... Το πρωτόκολλο αποζημίωσης, εφόσον δεν ανακοπεί εμπροθέσμως ή εφόσον επικυρωθεί ή τροποποιηθεί, αποτελεί τίτλο διοικητικής εκτέλεσης κατά το νόμο περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων, κατά της οποίας ουδεμία ανακοπή χωρεί από τις διατάξεις του νόμου αυτού (§2)». Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό με εκείνες των αρθ. 1 εδ. ε' και στ' και 4 ΕισΝΚΠολΔ, κατά τις οποίες «καταργούνται όλες οι διατάξεις που αφορούν θέματα που ρυθμίζει ο ΚΠολΔ, εφόσον δεν συμβιβάζονται με τις διατάξεις αυτού, ή καθιερώνουν ειδικές διαδικασίες ή ειδικούς κανόνες για ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων», προκύπτει ότι από την εισαγωγή του ΚΠολΔ αρμόδιο καθ' ύλην δικαστήριο για την εκδίκαση των ως άνω διαφορών από τη βεβαίωση με πρωτόκολλο της αποζημίωσης που οφείλει στο Δημόσιο εκείνος ο οποίος καρπώνεται ή κάνει χρήση αυθαίρετα δημοσίου κτήματος, είναι αποκλειστικά το Μονομελές Πρωτοδικείο, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (ΑΠ 1331/08). Η προβλεπόμενη από τη διάτα-

ξη της ως άνω §2 του αρθ. 115 του Δ/τος της 11/12.11.1929 απαγόρευση άσκησης ένδικων μέσων κατά της αντίστοιχης απόφασης καταργήθηκε κατά το μέρος αυτό, αφού έτσι καθιερωνόταν ειδικός κανόνας για την ορισμένη αυτή υπόθεση, η οποία υπάγεται στα πολιτικά Δικαστήρια, και ρυθμιζόταν θέμα, το οποίο δεν συμβιβάζεται με τις διατάξεις του ΚΠολΔ. Εφ' όσον δε στο πλαίσιο εφαρμογής των ίδιων πιο πάνω διατάξεων τέμνεται οριστικώς η διαφορά, για τις αποφάσεις που εκδίδονται επί ανακοπών κατά πρωτοκόλλου καθορισμού αποζημίωσης για κάρπωση ή χρήση δημόσιου κτήματος χωρίς συμβατική σχέση, δεν ισχύει η απαγόρευση από το αρθ. 699 ΚΠολΔ της άσκησης ενδίκων μέσων, αλλ' υπόκεινται αυτές στα προβλεπόμενα από τον ΚΠολΔ ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης (αρθ. 511 επ. και 552 επ. ΚΠολΔ, αντίστοιχα, ολΑΠ 21/02 και 38/02, ΑΠ 1389/10 Νόμος).

Εξάλλου σύμφωνα με την §3 εδ. 1 του αρθ. 524 ΚΠολΔ, όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το αρθ. 16§3 του ν. 2915/2001, σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος, η έφεση απορρίπτεται. Η διάταξη αυτή, αναφερόμενη στις συνέπειες ερημοδικίας στην έκκλητη δίκη επί υποθέσεων οι οποίες δικάζονται κατά την τακτική διαδικασία, ταυτίζεται κατ' αποτέλεσμα με την προγενέστερη ρύθμιση του αρθ. 531§1 ΚΠολΔ, που καταργήθηκε διά του παραπάνω νόμου. Η έφεση απορρίπτεται βάσει αυτής κατ' ουσίαν ως ανυποστήρικτη, χωρίς καν έρευνα του παραδεκτού της, καθώς από την ερημοδικία του εκκαλούντος τεκμαίρεται παραίτηση από το ασκηθέν ένδικο μέσο (βλ. ολΑΠ 16/90

Δνη 1990. 804). Ο νομοθέτης προέβη στην ίδια επιλογή και σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, κατά τις οποίες ρύθμισε ρητά τη συνέπεια ερημοδικίας του εκκαλούντος επί υποθέσεων εκδικαζομένων κατά τις ειδικές διαδικασίες της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας. Έτσι, τα ίδια ισχύουν επί γαμικών διαφορών (αρθ. 603 ΚΠολΔ), επί μισθωτικών διαφορών (αρθ. 654§2 εδ. 2 ΚΠολΔ), επί εργατικών διαφορών και επί διαφορών από την παροχή εργασίας (αρθ. 674§2 εδ. 2 και 681 εδ. 2 ΚΠολΔ), καθώς και επί των υπολοίπων διαδικασιών, στις οποίες εφαρμόζονται αντίστοιχοι κανόνες. Το ίδιο έγινε, κατά την κρατούσα άποψη, δεκτό ότι ισχύει και επί ερημοδικίας του εκκαλούντος σε υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων περί νομής (ΠΠρΠειρ 2151/97 ΑρχΝ 1998. 594, ΠΠρΑθ 6961/90 Αρμ 1991. 63, Τζίφρας ΑσφΜ έκδ 1985. 415, Μαργαρίτης ΕρμΚΠολΔ Κεραμέως - Κονδύλη - Νίκα υπό παλαιό αρθ. 531 αρ. 2). Η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία υποστηριζόταν ότι στην τελευταία περίπτωση η ερημοδικία του εκκαλούντος δεν θα έπρεπε να έχει δυσμενείς συνέπειες (αλλά να δικάζεται αυτός σα να είχε εμφανισθεί, εάν βεβαίως παρέστη ο εφεσίβλητος), αφού η ερημοδικία στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν έχει τέτοιες ούτε στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας (βλ. σχετικά αναφορά Κράνη ΕρμΚΠολΔ υπό αρθ. 734 αρ. 7 με τις εκεί παραπομπές), δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι βρίσκει οποιοδήποτε έρεισμα πλέον στο όλο σύστημα του ΚΠολΔ. Ειδικότερα, παρότι οι δυσμενείς συνέπειες της ερημοδικίας καταργήθηκαν στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας ακόμη και στην τακτική διαδικασία μετά τις τροποποιήσεις

που επήλθαν με το ν. 2915/2001, ο νομοθέτης εμμένει στην απόρριψη της έφεσης επί ερημοδικίας του εκκαλούντος σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις, διαφοροποιώντας, εν μέρει τουλάχιστον, την αντιμετώπιση της ερημοδικίας σε κάθε βαθμό. Αναλόγως με αυτά που ισχύουν επί ερημοδικίας του εκκαλούντος σε υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων νομής ή κατοχής, αλλά και στο σύνολο των υποθέσεων της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ερημοδικία του εκκαλούντος έχει ως συνέπεια την απόρριψη της εφέσεως και στην περίπτωση που με αυτήν προσβάλλεται απόφαση εκδοθείσα κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσεως δημοσίου κτήματος, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αρχή της απόφασης.

Στην προκειμένη περίπτωση, επί της από 16.11.2009 (αριθ. κατ. 3300/09) ανακοπής του εκκαλούντος με αίτημά της την ακύρωση του .../19.10.2009 πρωτοκόλλου καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης Δημοσίου κτήματος του προϊστάμενου της Κτηματικής Υπηρεσίας νομού Μ., εκδόθηκε η 1922/2010 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία απορρίφθηκε η ανακοπή. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησε ο ανακόπων την υπό κρίση από 22.1.2011 (αριθ. κατ. 26/11) έφεσή του ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, η συζήτηση της οποίας επισπεύδεται από τον εκκαλούντα, όπως προκύπτει από την 137/14.2.11 πράξη κατάθεσης δικογράφου και την κάτωθεν αυτής πράξη ορισμού δικασίμου του δικαστή αυτού του Δικαστηρίου, με την οποία

ορίσθηκε δικάσιμος για τη συζήτηση αυτής η αναφερομένη στην αρχή της παρούσας (27.1.12).

Επομένως, εφόσον ο εκκαλών δεν εμφανίστηκε κατά την άνω δικάσιμο, όταν η υπόθεση εκφωνήθηκε με τη σειρά της από το οικείο πινάκιο, πρέπει να δικαστεί ερήμην και να απορριφθεί η έφεση κατά τα προεκτιθέμενα...

131/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Ανδρ. Χατζηλάκος, Ανθή Βακρατσά

Αοριστία κονδυλίου αγωγής εκμισθωτή για αποκατάσταση φθορών, αν δεν προσδιορίζονται με ακρίβεια. Αόριστο αίτημα επαναφοράς υδραυλικής και ηλεκτρολογικής εγκατάστασης, αν δεν προσδιορίζεται η τροποποίηση που επέφερε ο μισθωτής.

Αοριστία αιτήματος εκμισθωτή για καταδίκη του μισθωτή, επί άρνησης να επαναφέρει το μίσθιο στην αρχική κατάσταση, να του προκαταβάλει τη δαπάνη για να την ενεργήσει ο ίδιος, αν δεν προσδιορίζεται η δαπάνη αποκατάστασης κάθε μίας μεταβολής χωριστά.

Η καταβολή αποζημίωσης χρήσης, ίσης με το μηνιαίο μίσθωμα που δεν έχει χαρακτήρα μισθώματος, δεν επάγεται παράταση της σύμβασης για αόριστο χρόνο.

Μη δικαίωμα εκμισθωτή να αρνηθεί παραλαβή του μισθίου λόγω, έστω και σοβαρών, βλαβών, άλλως περιέρχεται σε υπερημερία δανειστή.

Η κατ' αρθ. 602 ΑΚ 6μηνη παραγραφή αφορά στις (εκ του νόμου) αξιώσεις του εκμισθωτή για αποζημίωση εκ φθορών και αυθαίρετων μεταβολών και όχι στη συμβατική του αξίωση προς άρση προσθηκών που συμβατικά ενήργησε ο μισθωτής.

{...} 3. Η αγωγή των εκμισθωτών (Δ. Σ. και Γ. Σ.), αναφορικά με το επικουρικό αίτημα και ειδικότερα ως προς το σημείο της εκείνο με το οποίο ζητείται η αποκατάσταση ή αντικατάσταση εξωτερικού τοίχου που παρουσιάζει σοβαρές ρωγμές, είναι αόριστο, διότι οι ενάγοντες δεν προσδιορίζουν ποίος ακριβώς εξωτερικός τοίχος του μισθίου φέρει ρωγμές ή αν φέρουν όλοι και σε ποίο σημείο και ποία η έκταση αυτών. Αόριστο επίσης είναι και το αίτημα, με το οποίο ζητείται η επαναφορά της υδραυλικής και ηλεκτρολογικής εγκατάστασης, διότι δεν προσδιορίζεται η τροποποίηση που επέφερε η εναγομένη μισθώτρια στις ανωτέρω εγκαταστάσεις του μισθίου. Τέλος, παντελώς αόριστο είναι και το αίτημα, με το οποίο ζητούν (για την περίπτωση που η εναγομένη μισθώτρια αρνηθεί να επαναφέρει το μίσθιο στην αρχική του κατάσταση) να καταδικασθεί να τους προκαταβάλει το ποσό της αναγκαίας δαπάνης, που ανέρχεται σε 53.550 Ε, για να ενεργήσουν την οφειλόμενη ενέργεια οι ίδιοι. Και τούτο, διότι δεν προσδιορίζεται στην αγωγή πώς προκύπτει η αξιούμενη συνολικά δαπάνη που έχει χαρακτήρα αποζημίωσης του δανειστή για την επιχείρηση από αυτόν αντί του οφειλέτη της οφειλόμενης ενέργειας (ΕφΑθ 7636/98 Δνη 1999. 1128) και ειδικότερα δεν προσδιορίζεται η μερι-

κότερη δαπάνη που απαιτείται προς αποκατάσταση κάθε μίας ξεχωριστά από τις επικαλούμενες μεταβολές. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη και απέρριψε τα ανωτέρω αιτήματα ως αόριστα. Επομένως, ορθά εφάρμοσε το νόμο και κήρυξε το ανωτέρω απαράδεκτο. Γι' αυτό ο αντίθετος (δεύτερος) λόγος της εφέσεως των προαναφερόμενων εναγόντων είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

4. Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Οι Δ. και Γ. Σ. είναι κατά ίσα μέρη συγκύριοι ενός οικοπέδου εκτάσεως τριών στρεμμάτων περίπου, κειμένου στο ... Λ., στο οποίο υπάρχει οικοδομή 720 τμ, αποτελούμενη από δύο αίθουσες και γραφεία. Δυνάμει του από 5.7.1996 ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης εκμίσθωσαν αυτό στην Φ. ΑΕ για να το χρησιμοποιήσει για τη στέγαση του προσωπικού και των εγκαταστάσεών της, προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της για τη συγκέντρωση, μεταφορά και παράδοση γάλακτος. Η μίσθωση ορίστηκε εξαιτίας από την 1.8.1996 έως την 31.7.2002 και το μηνιαίο μίσθωμα καθορίστηκε στο ποσό των 500.000 δρχ για το πρώτο μισθωτικό, προσαυξανόμενο κάθε έτος κατά ποσοστό 10%. Στη συνέχεια, με το από 16.11.2002 ιδιωτικό συμφωνητικό παράτασης μίσθωσης και αναπροσαρμογής μισθώματος που έγινε μεταξύ των ίδιων προσώπων, η μίσθωση παρατάθηκε για χρονικό διάστημα άλλων έξι ετών, δηλαδή από την 1.8.2002 έως την 31.7.2008 και το μηνιαίο μίσθωμα αναπροσαρμόστηκε στο ποσό των 2.457,72 Ε για το πρώτο έτος, προσαυξανόμενο κατά ποσοστό 4% κάθε

έτος. Κατά τα λοιπά συμφωνήθηκε ότι ισχύουν οι όροι του αρχικού από 5.7.1996 ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης. Κατά το μήνα Μάιο του 2008, επειδή πλησίαζε η λήξη του συμβατικού χρόνου της μίσθωσης (31.7.2008), η μισθώτρια εταιρία Φ. ΑΕ ειδοποίησε προφορικά δια του προϊσταμένου της Κ. Τ. τους εκμισθωτές ότι προτίθεται να τους αποδώσει το μίσθιο ακίνητο, γιατί δεν ήθελε την παράταση της μισθώσεως. Συγχρόνως ξεκίνησε και τη διαδικασία μεταφοράς των εγκαταστάσεών της από αυτό στο νέο επαγγελματικό της χώρο. Αυτό επιβεβαιώθηκε και από το μάρτυρα των εκμισθωτών, που κατέθεσε σχετικά ότι η μισθώτρια εταιρία ενημέρωσε τους εκμισθωτές τον Ιούλιο ότι, μόλις είναι έτοιμη, θα τους παραδώσει το μίσθιο.

Αντίθετα, οι εκμισθωτές ισχυρίζονται αβάσιμα ότι μετά την πάροδο του συμβατικού χρόνου της μίσθωσης η μισθώτρια εταιρία συνέχισε να κάνει χρήση του μισθίου, παρατείνοντας έτσι σιωπηρά τη μίσθωση. Γι' αυτό και αξιώνουν την καταβολή των ένδικων μισθωμάτων. Ωστόσο, ο ισχυρισμός αυτός είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Αντίθετα, αποδείχθηκε, όπως προαναφέρθηκε, ότι η μισθώτρια κατά το μήνα Ιούλιο και Αύγουστο μετέφερε τον εξοπλισμό της από το μίσθιο, όπως άλλωστε τους είχε προειδοποιήσει. Σύμφωνα δε με το μάρτυρα της μισθώτριας απαιτήθηκε συνολικά χρονικό διάστημα περίπου 4 μηνών για να μεταφερθεί ο εξοπλισμός και να εκκενωθεί το μίσθιο. Για το λόγο αυτό η μισθώτρια εταιρία αναγκάστηκε εκ των πραγμάτων να παραμείνει στο μίσθιο ακόμη ένα μήνα μετά τη λήξη της μίσθωσης (μέχρι το τέλος

Αυγούστου 2008), οπότε και ολοκληρώθηκε η μεταφορά του εξοπλισμού (επίπλων, μηχανημάτων). Για το λόγο αυτό κατέβαλε στους εκμισθωτές, ως αποζημίωση χρήσης, ποσό ίσο με το μίσθωμα ενός μήνα. Η καταβολή του ποσού αυτού δεν είχε το χαρακτήρα μισθώματος, όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι εκμισθωτές, συνάγοντας εξ αυτού το αβάσιμο συμπέρασμα ότι η μίσθωση παρατάθηκε για αόριστο χρόνο. Γι' αυτό ο περαιτέρω ισχυρισμός τους ότι, παρά την παράταση, στη συνέχεια η μισθώτρια εγκατέλειψε απροειδοποίητα το μίσθιο περί τα μέσα Οκτωβρίου 2008 χωρίς να τηρήσει την προβλεπόμενη από το νόμο διαδικασία λύσης της μίσθωσης, με αποτέλεσμα η μίσθωση να εξακολουθεί να υφίσταται και η μισθώτρια να οφείλει και τα μισθώματα των μηνών Σεπτεμβρίου 2008 έως και Ιουνίου 2009, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι η μισθώτρια εταιρία, ενόψει της επανειλημμένης άρνησης των εκμισθωτών να παραλάβουν το μίσθιο, τους κοινοποίησε την 16.10.2008 εξώδικη πρόσκληση, με την οποία τους καλούσε ευθέως να παραλάβουν το μίσθιο, μνημονεύοντας σ' αυτή ότι ήδη η μίσθωση έληξε την 31.7.2008 και ότι, παρά τις επανειλημμένες προσκλήσεις προς παραλαβή του μισθίου, αρνούνται να το παραλάβουν. Στο εξώδικο αυτό οι εκμισθωτές με δικό τους εξώδικο, που κοινοποιήθηκε στη μισθώτρια την 5.11.2008, επιμένουν στην άποψή τους ότι δεν έχει λυθεί η μισθωτική σχέση και ότι επιπλέον, ακόμη και μετά την τυχόν νόμιμη λύση της μίσθωσης, αρνούνται να παραλάβουν το μίσθιο, εάν προηγουμένως δεν επαναφέρει η μισθώτρια τα πράγματα

στην κατάσταση που ήταν το μίσθιο κατά τη κατάρτιση της μισθώσεως, όπως ρητά υποχρεούται από σχετικό όρο του μισθωτηρίου. Ωστόσο, εφόσον η μισθώτρια ρητά δήλωσε, κατά τα προαναφερόμενα, την πρόθεσή της να μη συνεχιστεί η μίσθωση μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, δεν επήλθε ανανέωση (αναμίσθωση), όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι εκμισθωτές. Ο χρόνος (καθυστέρησης) ενός μήνα, που χρειάστηκε για την ολοκληρωτική μεταφορά των εγκαταστάσεων της μισθώτριας, κρίνεται, ενόψει της πολυπλοκότητας και του μεγάλου όγκου αυτών, δικαιολογημένος. Γίνεται δε δεκτό ότι ο εκμισθωτής δεν δικαιούται, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, να αρνηθεί την παραλαβή του μισθίου εξαιτίας βλαβών αυτού, έστω και αν αυτές είναι σοβαρές, διαφορετικά ο εκμισθωτής περιέρχεται σε υπερημερία δανειστή (ΑΠ 907/97 Δνη 38. 117). Γι' αυτό, το γεγονός ότι η μισθώτρια δεν είχε επαναφέρει κατά την παράδοσή του το μίσθιο στην αρχική του κατάσταση δεν αναιρεί τα προαναφερόμενα περί λήξεως της μισθώσεως με την πάροδο του συμφωνημένου χρόνου.

Με βάση τα προαναφερόμενα, η μεν αγωγή της μισθώτριας Φ. ΑΕ πρέπει να γίνει δεκτή κατά το κύριο αίτημά της και να αναγνωρισθεί ότι η ένδικη μίσθωση έχει λυθεί από 1.8.2008 και στο εξής, η δε αγωγή των εκμισθωτών πρέπει να απορριφθεί κατά το κύριο αίτημά της, με το οποίο ζητείται η καταψήφιση μισθωμάτων για τον μετά την 1.8.2008 χρόνο. Τα ίδια ακριβώς δέχθηκε και η εκκαλούμενη. Επομένως, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και τα αντίθετα παράπονα των εκμισθωτών, που δι-

αλαμβάνονται συνδυαστικά στους πρώτο και τρίτο λόγους της εφέσεως αυτών, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

5. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι με τον 4ο όρο του από 5.7.1996 ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης ορίστηκε ότι η μισθώτρια εταιρία έχει το δικαίωμα, κατά την ελεύθερη κρίση της, να πραγματοποιεί με δικές της δαπάνες εγκαταστάσεις μηχανημάτων, διαρρυθμίσεις και μετατροπές του εσωτερικού χώρου της οικοδομής και του περιβάλλοντος αυτής χώρου, εφόσον είναι αναγκαίες για την άσκηση των δραστηριοτήτων της, με την προϋπόθεση βέβαια ότι δεν θα επηρεάζουν τη στατική αντοχή του κτιρίου. Βάσει αυτής της συμβατικής ευχέρειας, η μισθώτρια, μετά την παραλαβή του μισθίου, πραγματοποίησε σ' αυτό, προκειμένου να το καταστήσει κατάλληλο για τη συμφωνημένη επαγγελματική χρήση, πολλές μεταβολές και προσθήκες στον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο του κτιρίου. Ειδικότερα: α) Επίστρωσε με μπετόν (και σε ορισμένα σημεία με πλακάκια) το εσωτερικό της αίθουσας. Το ήμισυ του εσωτερικού της αίθουσας εμβαδού περίπου 300 τμ υπερυψώθηκε κατά 10-15 εκ., δημιουργώντας έτσι τρία επίπεδα στο σύνολο της αίθουσας, όπου η μισθώτρια είχε εγκαταστήσει τα εργαστήρια παρασκευής γάλακτος και το χημείο. Η υπόλοιπη αίθουσα παρέμεινε ως είχε. β) Στο ίδιο σημείο τοποθέτησε την τουαλέτα και την κουζίνα, αλλάζοντας την αρχική τους θέση από την άκρη της αίθουσας στο κέντρο αυτής, γ) στο ίδιο σημείο τοποθέτησε μεταλλικά λευκά χωρίσματα και ψευδοροφή, προκειμένου να διαχωρίσει τους χώρους εργασίας των εργατών, ώστε από μία ενιαία αίθουσα που

συνιστούσε αρχικά το μίσθιο να διαμορφωθούν τελικά επιμέρους μικρότεροι χώροι. δ) Δημιούργησε υπερυψωμένη επιφάνεια, ύψους περίπου 70 εκ. - 1 μ., από μπετόν στην πλάγια εξωτερική τοιχοποιία του μισθίου, όπου εγκατέστησε σιλό. ε) Δημιούργησε στον περιβάλλοντα χώρο στεγανά για τη συγκέντρωση των λυμάτων που παρήγαγε. Και στ) τοποθέτησε στον περιβάλλοντα χώρο δύο ράμπες για τα φορτία.

Η μισθώτρια ισχυρίζεται ότι για τις ανωτέρω προσθήκες και τροποποιήσεις, που έγιναν με τη σύμφωνη γνώμη των εκμισθωτών, δεν υπέχει συμβατική υποχρέωση άρσεως και επαναφοράς του μισθίου στην αρχική κατάσταση και μορφή, όπως οι εκμισθωτές ζητούν επικουρικά. Ο ισχυρισμός της όμως αυτός δεν είναι βάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Με τον 4ο όρο του από 5.7.1996 ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης ρητά ορίστηκε ότι «μετά τη λύση της μίσθωσης, η μισθώτρια δικαιούται να αφαιρέσει αζημίως και να αναλάβει όλες τις πρόσθετες εντός και εκτός του μισθίου εγκαταστάσεις της, συμπεριλαμβανομένων και των στερεώς συνδεδεμένων με το μίσθιο. Σε κάθε περίπτωση η μισθώτρια είναι υποχρεωμένη να αποκαταστήσει με δαπάνες της τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση, εφόσον το επιθυμούν οι εκμισθωτές». Επίσης, με τον 7ο όρο του ίδιου συμφωνητικού ορίστηκε ότι «κατά τη με οποιονδήποτε τρόπο λύση της μίσθωσης η μισθώτρια υποχρεούται να παραδώσει το μίσθιο στους εκμισθωτές στην κατάσταση που το παρέλαβε». Επομένως, ο ισχυρισμός της μισθώτριας ότι οι προαναφερόμενες προσθήκες και μεταβολές έγιναν με τη συναίνεση των εκμισθωτών

δεν ασκεί καμία έννομη επιρροή, διότι από τους ανωτέρω όρους του ιδιωτικού συμφωνητικού, οι οποίοι εξακολούθησαν να ισχύουν και με το από 16.11.2002 ιδιωτικό συμφωνητικό παράτασης της μίσθωσης, υπέχει υποχρέωση επαναφοράς του μισθίου στην αρχική του κατάσταση αν το ζητήσουν οι εκμισθωτές, στη διακριτική ευχέρεια των οποίων αφέθηκε να επιλέξουν αν θα κρατήσουν το μίσθιο με τις προσθήκες του ή αν θα ζητήσουν την άρση αυτών. Συνεπώς, με βάση τη μισθωτική σύμβαση οι εκμισθωτές δικαιούνται να αξιώσουν την επαναφορά του μισθίου στην αρχική του κατάσταση με δαπάνες της μισθώτριας.

Ισχυρίζεται, περαιτέρω, η μισθώτρια ότι η ανωτέρω αξίωση των εκμισθωτών έχει υποπέσει στην εξάμηνη παραγραφή του αρθ. 602 ΑΚ, διότι από την 5.11.2008 που αυτοί ανέλαβαν το μίσθιο μέχρι την 19.6.2009 που της επιδόθηκε η υπό κρίση αγωγή παρήλθε χρονικό διάστημα πλέον των έξι μηνών. Ωστόσο, ο ισχυρισμός της αυτός, τον οποίο επαναφέρει με το δεύτερο λόγο της εφέσεώς της, δεν είναι νόμιμος και ο αντίστοιχος λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι η κατ' αρθ. 602 ΑΚ εξάμηνη παραγραφή αφορά στις (εκ του νόμου) αξιώσεις του εκμισθωτή για αποζημίωση εξ αιτίας φθορών, αυθαίρετων μεταβολών και βλαβών που προκάλεσε στο μίσθιο ο μισθωτής, ενώ τέτοιο χαρακτήρα δεν έχει η (εκ της συμβάσεως) ένδικη αξίωση των εκμισθωτών προς άρση προσθηκών που (όχι αυθαίρετα αλλά νόμιμα κατά τη σύμβαση) είχε ενεργήσει στο μίσθιο ο μισθωτής. Επομένως, η αγωγή των εκμισθωτών κατά το επικουρικό της αίτημα (στο μέτρο

που κρίθηκε ορισμένη) πρέπει να γίνει δεκτή και να απορριφθεί η ένσταση παραγραφής της εναγομένης μισθώτριας. Τα ίδια ακριβώς δέχθηκε και η εκκαλούμενη. Επομένως, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και τα αντίθετα παράπονα της μισθώτριας, που διαλαμβάνονται συνδυαστικά στους πρώτο, τρίτο και τέταρτο λόγους της εφέσεως αυτής (για την ουσία της διαφοράς) και στο δεύτερο λόγο (για την ένσταση παραγραφής), πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

Ο πέμπτος λόγος της εφέσεως, που αναφέρεται στην αοριστία του αιτήματος των εκμισθωτών για την προκαταβολή του ποσού που απαιτείται για την επαναφορά του μισθίου με ενέργεια των ίδιων των εκμισθωτών, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, αφού, όπως προαναφέρθηκε, η εκκαλούμενη απέρριψε το αίτημα αυτό ως αόριστο.

6. Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι, και οι δύο αντίθετες εφέσεις πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες...

134/2012

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγητής: Απόστ. Ντίτουρας

Δικηγόροι: Βασ. Κατσιάμπας, Παν. Βούλγαρης

Στοιχεία της περί κλήρου αγωγής είναι: α) ο θάνατος του κληρονομούμενου, β) το κληρονομικό δικαίωμα του ενάγοντος λόγω συγγενικής σχέσης ή από διαθήκη, γ) η κυριότητα, νομή ή και απλά κατοχή του κληρονομούμενου κατά το χρόνο θανάτου στα κληρονομιαία και δ) ότι ο εναγόμενος τα κατακρατεί ως κληρονόμος, αντι-

ποιούμενος κληρονομικό δικαίωμα. Επί κατοχής κληρονομιαίου ακινήτου χωρίς αντιποίηση κληρονομικού δικαιώματος ή με βάση ειδικό τίτλο ή και επί απλής αμφισβήτησης αυτού, δυνατή αναγνωριστική αγωγή περί του κληρονομικού δικαιώματος. Στοιχεία της αγωγής αυτής.

Μη νόμιμο αίτημα ανάκλησης οριστικής απόφασης ή δ/ξής της.

Επί απαλλοτρίωσης ακινήτων εν ζωή του κληρονομούμενου και περιέλευσής τους στο Δημόσιο, αυτά δεν αποτελούν κληρονομιαία περιουσία.

{...} Από τις διατάξεις των αρθ. 1871, 1872, 1882 ΑΚ προκύπτει ότι ο κληρονόμος δικαιούται με την περί κλήρου αγωγή να απαιτήσει από εκείνον που κατακρατεί ως κληρονόμος αντικείμενα της κληρονομιάς, την αναγνώριση του κληρονομικού του δικαιώματος και την απόδοση της κληρονομιάς ή κάποιου αντικειμένου της, ως αντικείμενα δε της κληρονομιάς, των οποίων, κατά τα ανωτέρω, την απόδοση δικαιούται να απαιτήσει ο κληρονόμος με την περί κλήρου αγωγή, θεωρούνται και εκείνα επί των οποίων ο κληρονομούμενος κατά το χρόνο του θανάτου του είχε την κυριότητα ή τη νομή ή και απλά κατοχή. Στοιχεία της περί κλήρου αγωγής, η οποία αποσκοπεί στην προστασία του καθολικού κληρονομικού δικαιώματος, είναι α) ο θάνατος του κληρονομούμενου, β) το κληρονομικό δικαίωμα του ενάγοντος λόγω της συγγενικής του σχέσεως με τον κληρονομούμενο ή από διαθήκη, γ) ότι ο κληρονομούμενος είχε στην κυριότητα ή και μόνο στη νομή ή κατοχή κατά το χρόνο του θανάτου του τα κληρονομιαία πράγματα, και

δ) ότι ο εναγόμενος κατακρατεί pro hedere τα κληρονομιαία ακίνητα ως κληρονόμος, αντιποιούμενος κληρονομικό δικαίωμα (ΑΠ 788/05 Νόμος). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 974, 983, 984, 1710, 1712 επ., 1846 ΑΚ και 70 ΚΠολΔ προκύπτει ότι, σε αντίθεση με την ως άνω περί κλήρου αγωγή (1871 ΑΚ), στην οποία εναγόμενος είναι πάντοτε ο νεμόμενος τα κληρονομιαία πράγματα ως κληρονόμος, επί αδικαιολόγητης κατοχής κληρονομιαίου ακινήτου χωρίς αντιποίηση κληρονομικού δικαιώματος από αυτόν που το κατέχει, μπορεί να ασκηθεί κατ' αυτού αναγνωριστική αγωγή περί του κληρονομικού δικαιώματος, προς θεμελίωση της οποίας ο ενάγων κληρονόμος αρκεί να επικαλεσθεί και αποδείξει το θάνατο του κληρονομούμενου, τη συγγενική του σχέση προς αυτόν ή την εγκατάστασή του ως κληρονόμου με διαθήκη, τη νομή (ή απλή κατοχή) του κληρονομούμενου στο επίδικο πράγμα κατά το χρόνο του θανάτου του, που περιέρχεται αυτοδικαίως στους κληρονόμους του, και την αδικαιολόγητη κατοχή του πράγματος από τον εναγόμενο ή την αμφισβήτηση του κληρονομικού του δικαιώματος (ΑΠ 400/09 Νόμος).

Στην από 15.7.2005 αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (αριθ. εκθ. καταθ. 694/05) ο καλών - εφεσίβλητος ιστοροούσε ότι την 5.9.2000 απεβίωσε αδιάθετη η θετή του μητέρα Θ. χήρα Χ. Κ. και κατέλειπε μοναδικό κληρονόμο της τον ίδιο, ο οποίος αναμείχθηκε ενεργώς στην κληρονομιά της και την αποδέχθηκε. Περαιτέρω εξέθετε ότι στην κληρονομιαία περιουσία της μητέρας του περιλαμβανόταν, εκτός των άλλων, ένα

οικόπεδο εκτάσεως 3.000 τμ με αριθμό τεμαχίου 34, κείμενο στο κέντρο του Ν. Τ., το οποίο προ οκταετίας κατάλαβε παρανόμως και αυθαιρέτως ο έκτος εκκαλών. Κατ' ακολουθίαν του παραπάνω ιστορικού, ο εφεσίβλητος ζήτησε να αναγνωρισθεί το εξ αδιαθέτου κληρονομικό του δικαίωμα στην κληρονομαία περιουσία της μητέρας του, γιατί ο εφεσίβλητος με την ως άνω ενέργειά του αμφισβητεί το δικαίωμα αυτό και να αναγνωρισθεί το δικαίωμα κυριότητάς του επί του ως άνω ακινήτου. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία κρίθηκε νόμιμη η αγωγή και έγινε δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν. Κατά της αποφάσεως αυτής ο εκκαλών άσκησε την υπ' αριθ. 40/07 έφεση για τους λόγους που διαλαμβάνονται σ' αυτήν, οι οποίοι συνομίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, και ζήτησε να εξαφανισθεί η απόφαση του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και να απορριφθεί η αγωγή του αντιδίκου του. Με την υπ' αριθ. 578/08 εν μέρει οριστική απόφαση του παρόντος δικαστηρίου η έφεση έγινε τυπικά δεκτή και κατά παραδοχή του πρώτου λόγου αυτής περί εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου εξαφανίσθηκε η εκκαλουμένη απόφαση κατά τα κεφάλαια που αφορούσαν στη σωρευομένη στο δικόγραφο διεκδικητική της κυριότητας ακινήτου αγωγή, δοθέντος ότι η αγωγή είναι νόμιμη μόνο ως προς την σωρευομένη σ' αυτήν βάση περί αναγνωρίσεως του κληρονομικού δικαιώματος του εφεσίβλητου, αφού με το ως άνω περιεχόμενο η αγωγή αυτή βρίσκει σαφώς νόμιμο έρεισμα στις διατάξεις των αρθ. 974, 983, 1710, 1813

επ., 1846 ΑΚ και 70 ΚΠολΔ, περιέχει δε τα διαλαμβανόμενα στην προπαρατεθείσα νομική σκέψη στοιχεία που συνθέτουν τη βάση της αναγνωριστικής του κληρονομικού δικαιώματος αγωγής, η οποία μπορεί να ασκηθεί, κατά τα προαναφερθέντα, σε περίπτωση αδικαιολόγητης κατοχής κληρονομαίου ακινήτου χωρίς αντιποίηση κληρονομικού δικαιώματος ή με βάση ειδικό τίτλο ή ακόμη και σε περίπτωση απλής αμφισβητήσεως από κάποιον του κληρονομικού δικαιώματος του κληρονόμου σε κληρονομαίο ακίνητο, όπως εν προκειμένω, κρατήθηκε η υπόθεση από το δικαστήριο για να δικαστεί η αγωγή και ως προς την ως άνω βάση της, και απορρίφθηκε ως αόριστη. Τα ανωτέρω κρίθηκαν με δύναμη δεδicasμένου (321, 324, 325 ΚΠολΔ) με την προαναφερθείσα εν μέρει οριστική απόφαση του παρόντος δικαστηρίου (578/08). Ενόψει δε του ότι η απόφαση αυτή κατά το σκέλος τούτο είναι οριστική, το αίτημα του εκκαλούντος περί ανακλήσεως αυτής είναι απορριπτό ως μη νόμιμο (309 ΚΠολΔ).

Με την ίδια ως άνω απόφαση του παρόντος δικαστηρίου, ως προς τη βάση της αγωγής που αφορά στην αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του ενάγοντος, η οποία κρίθηκε νόμιμη κατά τα προεκτεθέντα, διατάχθηκε η επανάληψη της συζητήσεως στο ακροατήριο, προκειμένου κατά τη νέα δικάσιμο και σε δημόσια συνεδρίαση του Δικαστηρίου αυτού να εμφανιστούν ενώπιόν του οι αναφερόμενοι στην απόφαση διάδικοι προς παροχή διευκρινίσεων και υποβολή ερωτήσεων. Ο εφεσίβλητος επέσπευσε τη συζήτηση της υποθέσεως και το παρόν Δικαστήριο

με την υπ' αριθ. 272/2010, μη οριστική κατά το σκέλος αυτό, απόφασή του κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση ως προς τον πέμπτο των καθών η κλήση εκκαλούντα Δήμο Α., λόγω μη νομότυπης και εμπρόθεσμης κλητεύσεώς του.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 15.3.1940 απεβίωσε ο Ε. Χ., κάτοικος εν ζωή Ν. Τ., ο οποίος κατέλειπε πλησιεστέρους αυτού συγγενείς και μοναδικούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους του τη μεταποβίωσασα σύζυγό του Α. και τα τέκνα του Θ., δικαιοπάροχο του ενάγοντος, Α., Η. και Κ. Στην κληρονομιαία περιουσία του ως άνω αποβιώσαντος εχώρησε η εξ αδιαθέτου διαδοχή, υπεισιήλθαν δε σ' αυτήν οι παραπάνω εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του κατά τους κανόνες του ισχύοντος κατά το χρόνο του θανάτου του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου, η μεν σύζυγος του και η ενήλικη θυγατέρα του Θ. δι' αναμείξεως, τα δε ανήλικα τέκνα του Α., Η. και Κ. αυτοδικαίως και δη κατά ποσοστό 8/38 εξ αδιαιρέτου η σύζυγός του και κατά ποσοστό 6/32 εξ αδιαιρέτου έκαστο των τέκνων του. Στην κληρονομιαία περιουσία του ανωτέρω περιλαμβανόταν και ένα οικόπεδο εκτάσεως 3.000 τμ με αριθμό τεμαχίου 34, κείμενο στο κέντρο του Ν. Τ., μετά της επ' αυτού παλαιάς ισογείου οικίας (πρώην αχυρώνα), εμβαδού 50 τμ περίπου, οριζόμενο γύρωθεν βορείως με δρόμο, νοτίως με συνιδιοκτησία αυτού, δυτικώς με χέρσα έκταση και ανατολικώς με δρόμο. Το έτος 1947 ο Κ. Χ., ο οποίος ήταν άγαμος και δεν είχε αποκτήσει κατιόντες, φονεύθηκε από έκρηξη νάρκης και κατέλειπε πλησιεστέρους αυτού συγγενείς

και μοναδικούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους του τη μητέρα του Α. και τα ως άνω αδελφια του, που υπεισιήλθαν κατ' ισομοιρίαν στην κληρονομιά αυτού, στην οποία περιλαμβανόταν το ως άνω ποσοστό εξ αδιαιρέτου επί του παραπάνω ακινήτου (6/32). Το έτος 1949 φονεύθηκε στην περιοχή του Π. ο Η. Χ., άγαμος και χωρίς να αποκτήσει κατιόντες και κατέλειπε πλησιεστέρους αυτού συγγενείς και μοναδικούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους του τη μητέρα του Α. και τις αδελφές του Θ. και Α., που υπεισιήλθαν κατ' ισομοιρίαν στην κληρονομιά αυτού, στην οποία περιλαμβανόταν το ως άνω ποσοστό εξ αδιαιρέτου επί του παραπάνω ακινήτου (6/32). Έκτοτε η Α., η Θ. και η Α. Χ. είχαν στη φυσική τους εξουσία με διάνοια κυρίου το παραπάνω ακίνητο κατά τα περιελθόντα σ' αυτές εξ αδιαιρέτου ποσοστά (12/32, 10/32 και 10/32 αντιστοίχως) και ασκούσαν επ' αυτού τις προσιδιάζουσες στη φύση του υλικές εμφανείς διακατοχικές πράξεις και πράξεις νομής. Η Θ. Χ. είχε εγκατασταθεί και διέμενε μόνιμως στην Α. Λ., όπου εργαζόταν ως υπηρέτρια. Το έτος 1959 τέλεσε νόμιμο γάμο με τον Χ. Κ. Μετά τον επισυμβάντα το έτος 1968 θάνατο του συζύγου της η Θ. Χ., μη έχοντας αποκτήσει από το γάμο της γνήσιους κατιόντες, υιοθέτησε τον ηλικίας τότε 25 ετών ενάγοντα, εκδοθείσας προς τούτο της υπ' αριθ. 129/68 αποφάσεως του Δικαστηρίου των εν Λαρίση Πρωτοδικών. Την 29.10.1970 απεβίωσε άνευ διαθήκης η Α. Χ. και η κληρονομιά της περιήλθε στις θυγατέρες της Θ. και Α. κατ' ισομοιρία. Με τις ως άνω διαδοχικές κληρονομικές διαδοχές σε κάθε μια από τις αδελφές περιήλθε το 1/2 (ή 16/32) εξ αδιαιρέτου της κληρονο-

μίας. Την 5.9.2000 η Θ. Κ. απεβίωσε άνευ διαθήκης και κληρονομήθηκε από τον ενάγοντα, μοναδικό εξ αδιαθέτου κληρονόμο της (1813 ΑΚ).

Περαιτέρω αποδεικνύεται ότι δυνάμει της υπ' αριθ. Υ.653/3078/10.5.1969 ΚΥΑ (Οικονομικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών), που δημοσιεύθηκε νομίμως στο 104/28.5.69 ΦΕΚ (τεύχος Δ), κηρύχθηκε αναγκαστικώς απαλλοτριωτέα λόγω δημοσίας ωφελείας και ειδικότερα για τη στεγαστική αποκατάσταση κατοίκων του μεταφερομένου οικισμού Ν. Τ., έκταση συνολικού εμβαδού 22.948 τμ, κειμένη στην περιφέρεια Ν. Τ., όπως αυτή απεικονίζεται υπό τα στοιχεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 1 στο υπ' αριθ. .../19.2.1969 τοπογραφικό διάγραμμα και από 19.2.69 κτηματολογικό πίνακα της Υπηρεσίας Οικισμού του Υπουργείου Δημοσίων Έργων. Μεταξύ των εκτάσεων που απαλλοτριώθηκαν περιλαμβάνονται και οι υπ' αριθ. 2 και 34 ιδιοκτησίες, εμβαδού 2.400 τμ (1.200 + 1200). Η ως άνω απαλλοτρίωση ανακλήθηκε μερικώς με την υπ' αριθ. Υ. 353/422 Ν. 9853/83 ΚΥΑ (Οικονομικών - Υγείας και Πρόνοιας), που δημοσιεύθηκε νομίμως στο 289/12.7.83 ΦΕΚ (τεύχος Δ), ως προς έκταση 480 τμ, η οποία αποτελεί τμήμα της 34 ιδιοκτησίας και φαίνεται με τα στοιχεία Α-Β-Γ-Δ-Α στο με αριθ. ... από Οκτώβριο 1981 και με κλίμακα 1:2.000 κτηματολογικό διάγραμμα της Διεύθυνσης Οικιστικής Κατοικίας του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και στον πάνω σ' αυτό κτηματολογικό πίνακα, τα οποία έχουν θεωρηθεί νόμιμα. Δικαιούχος της αποζημίωσης που καθορίστηκε με την υπ' αριθ. 32/69

απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων για το ως άνω απαλλοτριωθέν ακίνητο (34 ιδιοκτησία) αναγνωρίστηκε ο Χ. Α. Ο., ο οποίος, μετά τη μερική ανάκληση της απαλλοτριώσεως, επέστρεψε στο δημόσιο τη ληφθείσα αποζημίωση, τιμηθικώς αναπροσαρμοσμένη, σύμφωνα με την Υ 100/98/Ν. 9853/83 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (Δνση Απαλλοτριώσεων) για το τμήμα των 480 τμ (βλ. .../83 διπλότυπο εισπράξεως ΔΟΥ Τ.). Δηλαδή, το εν λόγω τμήμα των 480 τμ, που αποτελεί μέρος της υπ' αριθ. 34 ιδιοκτησίας και τέθηκε εκτός απαλλοτριώσεως, δεν κατέχεται από τον εκκαλούμενο - έκτο εναγόμενο. Ο τελευταίος αποδεικνύεται ότι από το έτος 1983 κατέχει τα υπ' αριθ. 2, 4 και 5 οικόπεδα, που αποτελούν μέρος της ως άνω απαλλοτριωθείσας εκτάσεως και τα οποία παραχωρήθηκαν με απόφαση του Νομάρχη Τ., που δημοσιεύθηκε στο 321/25.7.83 ΦΕΚ (τεύχος Δ), στην τότε Κοινότητα Ν. Ενόψει του ότι μετά τη μη αμφισβητούμενη από τον εφεσίβλητο συντέλεση της απαλλοτριώσεως καταλύθηκε κάθε δικαίωμα της δικαιοπαρόχου του ενάγοντος επί των ως άνω ακινήτων και αυτά περιήλθαν στο δημόσιο, είναι πρόδηλο ότι κατά το χρόνο του θανάτου της (5.9.2000) τα εν λόγω ακίνητα δεν αποτελούσαν κληρονομιάς περιουσία της θανούσας, ώστε να περιέλθουν με κληρονομική διαδοχή στον ενάγοντα. Επομένως, η αγωγή, καθ' ο μέρος στρέφεται κατά του πέμπτου εναγομένου, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν.

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Τρικάλων, που δέχθηκε την αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσίαν, ερμήνευσε και εφάρμοσε εσφαλ-

μένως το νόμο και εκτίμησε πλημμελώς τις αποδείξεις. Επομένως, οι σχετικοί λόγοι εφέσεως είναι βάσιμοι και πρέπει να εξαφανιστεί η απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου. Περαιτέρω, πρέπει να κρατηθεί η αγωγή και, εν όψει των ως άνω αποδεχθέντων, να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν...

139/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγητής: Νικ. Παπαδούλης
Δικηγόροι: Ανδρ. Γεωργίου

Επί έφεσης ασκηθείσας πριν την έναρξη ισχύος (25.7.11) του 44§1 ν. 3994/11 (που αντικατέστησε το 524 ΚΠολΔ), αλλά συζητηθείσας μετά, επί ερημοδικίας εφεσίβλητου η διαδικασία προχωρεί σα να ήταν και αυτός παρών, αλλά ο παριστάμενος εκκαλών υποχρεούται όπως σε 5 μέρες από τη συζήτηση προσκομίσει αντίγραφο των πρωτόδικων προτάσεων του ερημοδικούντος, άλλως η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη. Ισχύς τούτων και στην ειδική διαδικασία των γαμικών διαφορών.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 524§4, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση με το αρθ. 44§1 ν. 3994/2011 και εφαρμόζεται εν προκειμένω, λόγω του ότι η συζήτηση της υπό κρίση αριθ. εκθ. κατάθ. 165/2009 έφεσης [που έχει ασκηθεί στις 16.11.09, πριν δηλαδή την έναρξη ισχύος του άνω νόμου (3394/2011) στις 25.7.2011 (ΦΕΚ 165Α/25.7.11) κατά το αρθ. 77§1 του νόμου αυτού] έλαβε χώρα μετά την έναρξη ισχύος αυτού, σύμφωνα

με τη μεταβατική διάταξη του αρθ. 72§4 εδ. τελευταίο του άνω νόμου, σε συνδυασμό με την §2 του ίδιου άρθρου, σε περίπτωση ερημοδικίας του εφεσίβλητου ως προς την έφεση, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν και αυτός παρών. Ο παριστάμενος εκκαλών υποχρεούται, μέσα σε πέντε ημέρες από τη συζήτηση, να προσκομίσει αντίγραφα των προτάσεων του ερημοδικούντος εφεσίβλητου. Διαφορετικά η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη. Τα ίδια ισχύουν, εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη ειδική ρύθμιση, και στην ειδική διαδικασία που ακολουθείται για την επίλυση των γαμικών διαφορών (σχετ. ΑΠ 642/99 Δνη 41. 106, ΕφΑθ 5601/09 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση εισάγεται προς κρίση, σε πρώτη συζήτηση, η από 16.11.2009 (αριθ. εκθ. κατάθ. 165/16.11.2009) έφεση της ενάγουσας Ε.Α.Σ.Κ. κατά της αριθ. 325/2009 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, η οποία εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών (648-661 ΚΠολΔ), κατ' αντιμωλία των διαδίκων, επί αγωγής αυτής κατά της εδρεύουσας στην Κ. ανωνύμου εταιρείας με την επωνυμία «Α. ΑΕΒΕ». Τη συζήτηση της εν λόγω έφεσης, για την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο, επισπεύδει η παριστάμενη εκκαλούσα, με επιμέλεια της οποίας επιδόθηκε νομίμως και εμπροθέσμως στην εφεσίβλητη, ακριβές αντίγραφο της προαναφερόμενης έφεσης με πράξη ορισμού δικάσιμου και κλήση προς συζήτηση για την ως άνω δικάσιμο, όπως αυτό αποδεικνύεται από την αριθ. .../20.1.2010 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Α. Κ. που επικαλεί-

ται και προσκομίζει η εκκαλούσα. Ωστόσο, η εφεσίβλητη κατά τη συζήτηση της υπό κρίση έφεσης δεν εμφανίσθηκε, όταν η υπόθεση εκφωνήθηκε από το πινάκιο στη σειρά της. Η εκκαλούσα όμως δεν προσκόμισε αντίγραφο των προτάσεων, που είχε καταθέσει η απολιπόμενη εφεσίβλητη στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο (οι οποίες, όπως προκύπτει από τα προεισαγωγικά της εκκαλούμενης, όντως είχαν κατατεθεί πρωτοδίκως), όπως είχε νομική υποχρέωση να πράξει, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην αρχή της παρούσας. Κατά συνέπεια, πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση της υπό κρίση άνω έφεσης.

141/2012

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Αναστ. Γεροκωνσταντής - Κων. Καλαβρύς, Χρ. Βούλγαρης

Συρροή προθεσμιών ανακοπής ερημοδικίας και έφεσης.

Η 3ετής προθεσμία έφεσης κατά ερήμην εκδοθείσας και μη επιδοθείσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της.

Η εκπρόθεσμη έφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη αυτεπάγγελτα, χωρίς να ασκεί επιρροή η επίδοση της εκκαλουμένης μετά την τελεσιδικία της. Προβολή του εν λόγω απαράδεκτου και από το διάδικο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης.

Κατά το αρθ. 513§1 περ. β' εδ. β' ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με την §17 του αρθ. 3 ν. 2207/1994 «κατά των απο-

φάσεων που έχουν εκδοθεί ερήμην, έφεση επιτρέπεται από τη δημοσίευσή τους». Από τη διάταξη αυτή, η οποία αντικατέστησε αντίστοιχη αντίθετη διάταξη του αρθ. 513§1 εδ. β' ΚΠολΔ που ίσχυε πριν το ν. 2207/1994, συνάγεται ότι από την έναρξη της ισχύος του ως άνω νόμου (25.4.1994) οι προθεσμίες των ένδικων μέσων της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης συρρέουν - τρέχουν συγχρόνως (ΑΠ 235/00 Δνη 41. 1034, ΕφΑθ 1763/07 Νόμος). Περαιτέρω, κατά το αρθ. 518§2 ΚΠολΔ «αν δεν επιδοθεί η απόφαση, η προθεσμία της έφεσης είναι τρία χρόνια, που αρχίζουν από τη δημοσίευση της απόφασης που περατώνει τη δίκη». Η τριετής αυτή προθεσμία της έφεσης για την ερήμην εκδοθείσα απόφαση αρχίζει επίσης από τη δημοσίευσή της, χωρίς προηγούμενη επίδοση αυτής (Βαθρακοκόιλη Ερμ. αρθ. 518 ΚΠολΔ αρ. 21). Τέλος, από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 518, 151, 152§1 και 155 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η άπρακτη παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας άσκησης της έφεσης συνεπάγεται έκπτωση από το δικαίωμα να επιχειρηθεί η πράξη αυτή (ΑΠ 626/01 Δνη 43. 1406) και η εκπρόθεσμη έφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως, σύμφωνα με το αρθ. 532 ΚΠολΔ, χωρίς να ασκεί επιρροή ως προς το παραδεκτό αυτής η επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης μετά την τελεσιδικία της (ΑΠ 106/06 Νόμος). Το απαράδεκτο αυτό μπορεί να προβληθεί και από το διάδικο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης (Σαμουήλ, Η Έφεση σελ. 179).

Στην προκειμένη περίπτωση, η εκκαλούμενη 146/2005 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που εκδόθηκε

κατά την τακτική διαδικασία ερήμην του εναγομένου και ήδη εκκαλούντος, δημοσιεύθηκε την 21.9.2005 (βλ. αντίγραφο της απόφασης). Η κρινόμενη έφεση ασκήθηκε κατ' αρθ. 495§1 ΚΠολΔ την 14.1.2011 (βλ. την 15/14.1.11 πράξη κατάθεσης της έφεσης στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο), δηλαδή μετά την πάροδο τριετίας από τη δημοσίευσή της. Επομένως, εφόσον η έφεση ασκήθηκε μετά την πάροδο τριετίας από τη δημοσίευση της εκκαλουμένης απόφασης, είναι εκπρόθεσμη και πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, όπως βάσιμα ισχυρίζεται η εφεσίβλητη, χωρίς να ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η εκκαλούμενη απόφαση επιδόθηκε στον εκκαλούντα την 31.12.2010, δηλαδή μετά την τελεσιδικία της (βλ. την .../31.12.10 έκθεση επίδοσης του δικ. επιμελητή Α. Α.)...

145/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης
Δικηγόροι: Μαρία Χρυσafiδου, Χρ. Τσιαμπαλής, Δημοσθένης Γούλας, Δημ. Τζινάλας

Η προς ίδιο κίνδυνο ενέργεια προσώπου (αυτοδιακινδύνευση) αξιολογείται όχι ως σιωπηρή εκ των προτέρων συναίνεση για αποκλεισμό της ευθύνης τρίτου, αλλά ως συντρέχουσα αμέλειά του.

Επιβίβαση σε αυτ/το εν γνώσει της εμφανούς μέθης του οδηγού με τον οποίο ο συνεπιβάτης διασκέδαζε προηγουμένως, τελώντας και ο ίδιος σε λιγότερη μέθη.

Παραδεκτή παρεμπόπτουσα αγωγή μόνο μεταξύ διαδίκων και όχι εναντίον τρίτου μη διαδίκου, όπως ο δικονομι-

κός εγγυητής, εκτός αν αυτός παράλληλα προσεπικληθεί.

Επί απόρριψης της αγωγής για ένα τυπικό λόγο, αν το εφετείο δεχθεί άλλο τυπικό λόγο απορριπτικό, η έφεση του ενάγοντος απορρίπτεται, καθόσον η απόρριψη της αγωγής με αντικατάσταση του ενός τυπικού λόγου με άλλον δεν διαφοροποιεί το δεδικασμένο.

{...} Όπως γίνεται δεκτό (ΑΠ 1653/01 ΝοΒ 50. 1675, Αθ. Κρητικός, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, Αθήνα 1998, § 13-118), η προς ίδιο κίνδυνο ενέργεια του προσώπου πληρούται, όταν τούτο συνειδητά εκτίθεται σε κατάσταση αυτοδιακινδυνεύσεως. Η περίπτωση αυτή (κατά την ορθότερη άποψη) αξιολογείται όχι ως σιωπηρώς, εκ των προτέρων, εκφραζόμενη συναίνεση, όπως το πρόσωπο υποστεί ζημία, για την οποία αποκλείεται η ευθύνη τρίτου, λόγω άρσεως συνεπεία της συναινέσεως του παρανόμου χαρακτήρα της πράξεως αυτού, αλλά ως συντρέχουσα αμέλεια του ίδιου του αυτοδιακινδυνεύοντος, ο οποίος, αν υποστεί ζημία από παράνομη πράξη τρίτου, πρέπει να επωμισθεί ένα μέρος αυτής βάσει του αρθ. 300 ΑΚ. Τέτοια είναι, πλην άλλων, και η περίπτωση του επιβάτη, ο οποίος αποδέχεται να επιβιβασθεί σε αυτοκίνητο, γνωρίζοντας ότι ο οδηγός αυτού τελεί σε κατάσταση μέθης ή αγνοεί τους κανόνες της οδήγησης και πρόκειται να επιδοθεί σε επικίνδυνη (δηλαδή σε συνειδητή κατά παράβαση των ισχυόντων κανόνων) οδήγηση, κατά τη διάρκεια της οποίας, συνεπεία της επικινδύνου ακρι-

βώς αυτής οδηγίσεως, προκαλείται ατύχημα, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό του επιβαίνοντος προσώπου. Και τούτο, διότι η επικίνδυνη, με την προεκτεθείσα έννοια, οδήγηση αυτοκινήτου αποτελεί γενικώς πρόσφορη πράξη προκλήσεως ατυχήματος. Η συμμετοχή δε του επιβάτη σε ένα τέτοιο ταξίδι θέτει από την πλευρά της ένα αίτιο είτε για την πρόκληση του ίδιου του ατυχήματος είτε για την έκταση των ζημιών του επιβάτη αν το ατύχημα οφείλεται σε άλλη αιτία.

Εν προκειμένω, η εναγομένη «Ε. ΑΕ» ισχυρίσθηκε κατ' ένσταση, την οποία επαναφέρει παραδεκτώς, ότι ο θανών Β. Α. είναι συνυπαίτιος για το θανάσιμο τραυματισμό του, διότι α) δέχθηκε να επιβιβαστεί στο αυτοκίνητο που οδηγούσε ο Σ. Ν., αν και γνώριζε ότι είχε καταναλώσει αλκοόλ, και β) δεν είχε προσδεθεί όπως όφειλε με τη ζώνη ασφαλείας. Σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, ο ανωτέρω ισχυρισμός της αξιολογείται κατά το πρώτο του σκέλος, όχι ως εκ των προτέρων συγκατάθεσή του θύματος να υποστεί οποιαδήποτε ζημία, πράγμα που συνεπάγεται την απαλλαγή του υπαιτίου, αλλά ως συντρέχουσα αμέλεια αυτού λόγω αυτοδιακινδυνεύσεως (αρθ. 300 ΑΚ). Είναι δε και βάσιμος, διότι όπως προαναφέρθηκε ο υπαίτιος οδηγός ήταν σε κατάσταση φανεράς μέθης. Αυτό το γνώριζε ο θανών, διότι λίγο πριν την επιβίβασή του στο ζημιογόνο αυτοκίνητο διασκέδαζαν μαζί καταναλώνοντας οινοπνευματώδη ποτά. Μάλιστα ήταν και ο ίδιος σε κατάσταση μέθης, διότι όλο το βράδυ διασκέδασε την επιτυχία του για το διορισμό του στην Αεροπορία. Η δική του μέθη δεν ήταν μεγάλη και δεν τον

εμπόδιζε να διαπιστώσει την κατάσταση του Σ. Ν. Παρά ταύτα, δέχθηκε και επιβιβάσθηκε στο αυτοκίνητο αυτού, συντελώντας και ο ίδιος, σύμφωνα άλλωστε και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, στο θάνατό του κατά ποσοστό 40%.

Αντίθετα, από κανένα αξιόπιστο αποδεικτικό στοιχείο δεν επιβεβαιώθηκε ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι ο θανών είχε παραλείψει να δεθεί με τη ζώνη ασφαλείας. Γι' αυτό η προαναφερόμενη ένσταση συνυπαιτιότητας (αρθ. 300 ΑΚ), που η εναγομένη «Ε. ΑΕ» πρότεινε, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη ως προς το πρώτο σκέλος της και να απορριφθεί ως προς το δεύτερο. Εφόσον λοιπόν αναφορικά με την υπαιτιότητα τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη, πλην όμως προσδιόρισε το ποσοστό συνυπαιτιότητας του θύματος σε 60%, έσφαλε και δεν εκτίμησε ορθά τις αποδείξεις ως προς το ζήτημα αυτό. Κατά τα λοιπά, ορθά απέρριψε την ένσταση συνυπαιτιότητας για τη μη πρόσδεση του θύματος με τη ζώνη ασφαλείας. Γι' αυτό, ο σχετικός δεύτερος λόγος της εφέσεως των εναγόντων, με τον οποίο παραπονούνται για την καθόλου παραδοχή της ενστάσεως του οικείου τους και επομένως κατ' ανάγκη και για το ποσοστό αυτής, πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος, ενώ αντίθετα ο σχετικός πρώτος λόγος της εφέσεως της εναγομένης «Ε. ΑΕ» για συνυπαιτιότητα λόγω μη πρόσδεσης του θύματος με τη ζώνη ασφαλείας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. {...}

Γ. Ως προς το κεφάλαιο της παρεμπόππουσας αγωγής της Ε. ΑΕ.

Όπως προκύπτει από τη διάταξη του αρθ. 283§1 ΚΠολΔ, ευκαιριακή (παρεμπί-

πτουσα) αγωγή επιτρέπεται μόνο ανάμεσα στους διαδίκους και όχι εναντίον τρίτου προσώπου. Διαφορετικά είναι απαράδεκτη. Για να μπορέσει συνεπώς ο εναγόμενος να ασκήσει ευκαιριακή αγωγή εναντίον του δικονομικού του εγγυητή, θα πρέπει αυτός απαραίτητα να αποκτήσει την ιδιότητα του διαδίκου στη σχετική δίκη. Στην περίπτωση δε που δεν συνενάγεται μαζί του και δεν έχει την ιδιότητα του διαδίκου, τούτο θα επιτευχθεί μόνο με την προσεπικλησή του κατά το αρθ. 88 ΚΠολΔ, η οποία και διευρύνει τα υποκειμενικά όρια της δίκης (Κρητικός, Αποζημίωση από αυτ/κά ατυχήματα, έκδ. 1998, §2621, Κ. Μπέης, Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας, Θεμελιακές Έννοιες, σελ. 96, ο ίδιος Δίκη 10. 23, ο ίδιος ΠολΔ 88 II, Κεραμέας, Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, σελ. 275, εκδ. 1986).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ασφαλιστική εταιρία Ε. (εναγομένη στις δύο κύριες αγωγές) με αυτοτελές δικόγραφο άσκησε παρεμπίπτουσα (αν)αγωγή κατά των κληρονόμων του ασφαλισμένου της Σ. Ν. και ζητεί, στην περίπτωση που θα ηττηθεί, να υποχρεωθούν εκείνοι κατ' αναγωγή να της πληρώσουν (ο καθένας κατά το λόγο της κληρονομικής του μερίδας) όσα αυτή θα υποχρεωθεί να καταβάλει στους ενάγοντες των κυρίων αγωγών, διότι ο δικαιοπάροχός τους και ασφαλισμένος της οδηγούσε υπό την επήρεια μέθης και γι' αυτό συνέτρεχε συμβατικός λόγος εξαιρέσεως από την ασφάλιση. Ακολουθως, με δήλωσή της, που καταχωρήθηκε στα πρακτικά του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, περιόρισε το αίτημα της αγωγής της σε αναγνωριστικό. Ωστόσο, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η

παρεμπίπτουσα αγωγή είναι απαράδεκτη και πρέπει να απορριφθεί, γιατί παρεμπίπτουσα αγωγή επιτρέπεται μόνο ανάμεσα στους ήδη διαδίκους, όχι και εναντίον τρίτων μη διαδίκων, όπως οι εναγόμενοι αυτοί, κατά των οποίων δεν απευθύνονται οι δύο κύριες αγωγές. Όφειλε η ενάγουσα να τους καταστήσει διαδίκους, προσεπικαλώντας αυτούς να παρέμβουν στη δίκη, ώστε να διευρυνθούν τα υποκειμενικά όριά της, πράγμα όμως που παρέλειψε να κάνει. Πρέπει λοιπόν η παρεμπίπτουσα ανακοπή να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Η εκκαλούμενη την απέρριψε πάλι ως απαράδεκτη αλλά για άλλο λόγο και συγκεκριμένα ως αόριστη. Συνεπώς δεν έσφαλε κατ' αποτέλεσμα. Πρέπει μόνο να αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της (αρθ. 534 ΚΠολΔ) και να απορριφθεί η έφεση της παρεμπιπτόντως ενάγουσας ως αβάσιμη, διότι όταν η αγωγή απορριφθεί για ένα τυπικό λόγο και το εφετείο δεχθεί άλλο επίσης τυπικό λόγο απορριπτικό της αγωγής, η έφεση απορρίπτεται, δεδομένου ότι η απόρριψη της αγωγής με εναλλαγή του ενός τυπικού λόγου με άλλο δεν καταλήγει σε διαφορετικό κατ' αποτέλεσμα διατακτικό, δηλαδή δεν διαφοροποιεί το δεδικασμένο (ΑΠ 836/80 ΝοΒ 29. 87)...

150/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Ελένη Ευσταθίου

Πρωτόκολλο αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιων κτημάτων. Ανακοπή κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων εντός μηνός στο Μον-

Πρωτ, για την οποία αρκεί κοινοποίηση στον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας, όχι δε και στον Υπουργό Οικονομικών, ενώ η απόφαση υπόκειται σε έφεση και αναίρεση.

Για τη νομιμότητα θυροκόλλησης απαιτείται μνεία στην έκθεση επίδοσης του ονοματεπώνυμου του αρνηθέντος να παραλάβει το έγγραφο ή του αρνηθέντος ή μη δυνηθέντος να την υπογράψει.

Επί πλημμυριών της έκθεσης επίδοσης ως προς τα αναγκαία στοιχεία της, αλλά και για την παραβίαση του 128§4 ΚΠολΔ ως προς την τηρητέα διαδικασία θυροκόλλησης, ακυρότητα μόνο επί αθεράπευτης βλάβης, που δεν λαμβάνεται αυτεπάγγελα και τεκμαίρεται επί μη παράστασης του διαδίκου στη συζήτηση ή επί εκπρόθεσμης άσκησης διαδικαστικής πράξης. Ακυρότητα επίδοσης με θυροκόλληση στο κατάστημα του ανακόπτοντος που δεν λειτουργούσε στο διάστημα της επίδοσης, καθόσον η θυροκόλληση στην πραγματικότητα έγινε γιατί ουδείς βρέθηκε στο κατάστημα, χωρίς όμως να γίνεται σχετική μνεία τούτου στην έκθεση, ενώ δεν τηρήθηκε η διαδικασία θυροκόλλησης κατά το 128§4 ΚΠολΔ.

Κατά της 4399/2006 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και δέχθηκε ερήμην του ανακόπτοντος, Κ.Ρ., την από 16.1.2001 (και με αριθ. καταθ. 6/01) ανακοπή που άσκησε κατά του αναφερομένου σ' αυτή πρωτοκόλλου καθορισμού

αποζημιώσεως αυθαίρετου χρήσεως δημοσίου κτήματος, το καθ' ου η ανακοπή Ελληνικό Δημόσιο, ως ητηθέν στην πρωτοβάθμια δίκη, άσκησε την υπό κρίση έφεση νομοτύπως και εμπροθέσμως (αρθ. 495 επ., 511, 513, 516, 517, 518§2, 520§1 ΚΠολΔ), δεδομένου ότι η ανωτέρω απόφαση υπόκειται στα ένδικα μέσα της εφέσεως και της αναιρέσεως (αρθ. 511 επ. και 552 επ. ΚΠολΔ αντίστοιχα), ενόψει του ότι με αυτή δε λαμβάνονται προσωρινής ισχύος εξασφαλιστικά ή ρυθμιστικά μέτρα, αλλά τέμνεται οριστικά η διαφορά (βλ. οΛΑΠ 21-22/02 Δνη 43. 1016, οΛΑΠ 38/02 Δνη 2003. 116, ΑΠ 1626/10 ΧρΙΔ 2011. 518, ΑΠ 332/10 Νόμος). Πρέπει, επομένως, να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί, κατά την ίδια διαδικασία, ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της, ερήμην του εφεσιβλήτου - ανακόπτοντος, ο οποίος δεν παρέστη κατά την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο, κατά την οποία συζητήθηκε η υπόθεση μετά την προσήκουσα εκφώνησή της από τη σειρά του οικείου πινακίου, καίτοι κλητεύθηκε νομίμως και εμπροθέσμως προς τούτο από το εκκαλούν (βλ. την αριθ. .../2.3.2010 έκθεση επιδόσεως του δικ. επιμελητή Ι.Β.). Η διαδικασία, ωστόσο, θα προχωρήσει ως να ήταν όλοι οι διάδικοι παρόντες.

Με την ανωτέρω ανακοπή, για την οποία εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, ο ανακόπτων και ήδη εφεσίβλητος ζήτησε να ακυρωθεί το αριθ. .../2000 πρωτόκολλο καθορισμού αποζημιώσεως αυθαίρετου χρήσεως δημοσίου κτήματος του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας Νομού Μ., με το οποίο καθορίστηκε σε βάρος του αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου, ύψους

720.000 δρχ, για αυθαίρετη χρήση αιγιαλού, στη θέση «Λ.» Σ. Μ., κατά τη χρονική περίοδο από 1.1.1995 έως 31.12.1999, ενώ, επικουρικά, και για την περίπτωση που κριθεί έγκυρο το πρωτόκολλο, ζήτησε να μεταρρυθμισθεί το τελευταίο με μείωση του ποσού της αποζημίωσης. Επί της ανακοπής αρχικά εκδόθηκε η 37/2001 απόφαση του Ειρηνοδικείου Σκιάθου, που δέχθηκε την ανακοπή και ακύρωσε το πρωτόκολλο. Με την 292/2005, όμως, απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που εκδόθηκε επί εφέσεως του καθ' ου η ανακοπή Ελληνικού Δημοσίου, η ανωτέρω απόφαση του Ειρηνοδικείου Σκιάθου εξαφανίστηκε, λόγω καθ' ύλην αναρμοδιότητας του τελευταίου, και η υπόθεση παραπέμφθηκε στο καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφαση, ομοίως, δέχθηκε την ανακοπή και ακύρωσε το πρωτόκολλο. Κατόπιν τούτου, το καθ' ου η ανακοπή Ελληνικό Δημόσιο, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο και ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, παραπονείται κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως και ζητεί να εξαφανισθεί προκειμένου η ανακοπή να απορριφθεί.

Κατά τις § 1 και 2 του αρθ. 115 του από 11/12.11.29 Δ/τος «περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων», το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του αρθ. 2 ν. 4266/29 και αντικαταστάθηκε με το αρθ. 5 ν. 5895/33, όπως περαιτέρω τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τα αρθ. 20 α.ν. 1540/38, 19 α.ν. 1919/39, 2 α.ν. 1225/51 και 5§4 α.ν. 263/68, σε βάρος εκείνων που χωρίς

συμβατική σχέση καρπώνονται ή κάνουν χρήση δημοσίων κτημάτων βεβαιώνεται αποζημίωση για το χρονικό διάστημα που έκαναν χρήση (§1). Η αποζημίωση ορίζεται με πρωτόκολλο, το οποίο κοινοποιείται σ' αυτόν που καρπώνεται ή χρησιμοποιεί το ακίνητο. Εντός μηνός δικαιούται αυτός να ασκήσει ανακοπή ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, το οποίο από την εισαγωγή του ΚΠολΔ είναι, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 1 εδ. ε' και στ', 3 § 1 και 2, και 4 ΕισΝΚΠολΔ, καθ' ύλην αρμόδιο προς επίδικση της ανακοπής, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (βλ. ΑΠ 1625/10 ΧρΙΔ 2011. 518, ΑΠ 332/10 Νόμος, ΑΠ 245/09 Νόμος, ΑΠ 1331/08 Νόμος). Για την άσκηση δε της ανακοπής αρκεί η κοινοποίηση του αντιγράφου της στον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας που εξέδωσε το πρωτόκολλο και δεν απαιτείται και πρόσθετη κοινοποίηση στον Υπουργό των Οικονομικών (βλ. ΑΠ 955/09 Δνη 2009. 1706, ΑΠ 1541/04 Δνη 2005. 760).

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 127§1, 128§4, 129, 130§1 και 139§1 στοιχ. δ' ΚΠολΔ, - των οποίων οι ρυθμίσεις, όπως και οι υπόλοιπες ρυθμίσεις του ΚΠολΔ για τις επιδόσεις (αρθ. 122-143), εφαρμόζονται σε κάθε έγγραφο (βλ. Νίκα, ΠολΔικ, τομ. ΙΙ, εκδ. 2005, §55, αριθ. 1, σελ 38) -, σαφώς συνάγεται ότι το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια του προσώπου προς το οποίο γίνεται (αρθ. 127§1). Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν βρίσκεται στο κατάστημα, το γραφείο ή το εργαστήριο που προβλέπει το αρθ. 124§2, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια του διευθυντή του καταστήματος, του γραφείου

ή του εργαστηρίου ή σε έναν από τους συνεταιίρους, συνεργάτες, υπαλλήλους ή υπηρέτες, εφόσον έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δε συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του παραλήπτη της επίδοσης (αρθ. 129§1). Αν κανένα από τα ανωτέρω πρόσωπα δεν βρίσκεται στο κατάστημα, στο γραφείο ή στο εργαστήριο, εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο αρθ. 128§4 (αρθ. 129§2), βάσει των οποίων χωρεί θυροκόλληση του εγγράφου ενώπιον μάρτυρα, παράδοση αυτού στα χέρια των προσώπων που αναφέρονται στη διάταξη αυτή και ταχυδρόμηση σ' αυτόν που γίνεται η επίδοση έγγραφης ειδοποίησης που να περιλαμβάνει όσα αναφέρονται στην ίδια διάταξη (αρθ. 128§4). Τέλος, αν ο παραλήπτης της επίδοσης ή τα πρόσωπα που προαναφέρθηκαν αρνηθούν να παραλάβουν το έγγραφο ή να υπογράψουν την έκθεση επίδοσης ή αν δεν μπορούν να υπογράψουν, το όργανο της επίδοσης επικολλά το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, του γραφείου, του καταστήματος ή του εργαστηρίου, μπροστά σε ένα μάρτυρα (αρθ. 130§1), χωρίς στην περίπτωση αυτή να απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας του αρθ. 128§4 (βλ. Μπέη, αρθ. 130, σελ. 692, Γέσιου - Φαλτσή (Καΐση) Ι αριθ. 171, σελ. 164). Για τη νομιμότητα, όμως, της θυροκόλλησης αυτής απαιτείται ως προϋπόθεση η αναγραφή στην έκθεση επίδοσης και του ονοματεπωνύμου εκείνου που αρνήθηκε να παραλάβει το έγγραφο ή εκείνου που αρνήθηκε ή δε μπόρεσε να υπογράψει την έκθεση επίδοσης (βλ. ΑΠ 33/82 ΒασΝ Β. 520, ΑΠ 1635/87 ΒασΝ συμπλ. ΙΙ. 243, ΕφΔωδ 12/02 ΔωδΝομ 2003.

127, Βαθρακοκόιλη ΕρμΚΠολΔ 130 αριθ. 4, σελ. 801, Κεραμέα / Κονδύλη / Νίκα ΕρμΚΠολΔ 130 αριθ. 1, σελ. 303). Ωστόσο, για τις πλημμέλειες της εκθέσεως επιδόσεως, σε σχέση με τα στοιχεία που πρέπει αυτή να διαλαμβάνει, αλλά και για την παραβίαση της διατάξεως του αρθ. 128§4 ως προς τη διαδικασία που πρέπει να τηρείται επί θυροκολλήσεως, όταν απουσιάζουν τα πρόσωπα που αναφέρονται στην §1 του αρθ. 129, δεν προβλέπεται ακυρότητα, αλλά ούτε δίδεται αναψηλάφηση ή αναίρεση. Συνεπώς, για να απαγγελθεί ακυρότητα, πρέπει να επήλθε σ' αυτόν που προτείνει την παράβαση, βλάβη που δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας (αρθ. 159 αριθ. 3 ΚΠολΔ, βλ. και ΑΠ 658/07 Νόμος, ΑΠ 1685/05 Δνη 49. 1038, ΑΠ 1179/99 Δνη 41. 712, ΑΠ 893/91 Δνη 33. 1602). Η βλάβη είναι πραγματικό γεγονός, που πρέπει να προτείνεται νόμιμα από αυτόν που την επικαλείται, δεδομένου ότι δε λαμβάνεται αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο (βλ. ΑΠ 1179/99 Δνη 41. 712). Η ύπαρξη δε της βλάβης τεκμαίρεται σε περίπτωση μη παραστάσεως του διαδίκου στη συζήτηση ή σε περίπτωση εκπρόθεσμης ασκήσεως διαδικαστικής πράξεως (βλ. Κεραμέα / Κονδύλη / Νίκα, ΕρμΚΠολΔ 122-143 αριθ. 4, σελ. 278).

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει εκ της επισημειωματικής βεβαιώσεως του επιδώσαντος την υπό κρίση ανακοπή δικαστικού επιμελητή επί του αντιγράφου αυτής, που προσκομίζει το καθ' ου η ανακοπή - εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο, η ανακοπή αυτή κοινοποιήθηκε

στον Προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας Ν. Μ., που εξέδωσε το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο, στις 17.1.2001. Επομένως, ασκήθηκε μετά την πάροδο της μηνιαίας αποσβεστικής προθεσμίας από την επομένη της επιδόσεως στον ανακόπτοντα του πρωτοκόλλου, που έλαβε χώρα στις 15.12.2001. Ωστόσο, σύμφωνα με το αριθ. πρωτ. .../15.12.2000 αποδεικτικό επιδόσεως του κελευστή της Λιμενικής Αστυνομίας Σ., Λ. Γ., που προέβη στην επίδοση του πρωτοκόλλου στον ανακόπτοντα, η εν λόγω επίδοση έγινε με θυροκόλληση στο κατάστημα του τελευταίου, παρουσία δύο μαρτύρων, κατ' εφαρμογή του αρθ. 130 ΚΠολΔ, χωρίς, όμως, για τη νομιμότητα της εν λόγω θυροκόλλησης, να αναγράφεται στην έκθεση το ονοματεπώνυμο των προσώπων που βρέθηκαν στο κατάστημα του ανακόπτοντος κατά το χρόνο της επίμαχης επίδοσης και αρνήθηκαν να παραλάβουν το πρωτόκολλο ή αρνήθηκαν ή δε μπόρεσαν να υπογράψουν την έκθεση επιδόσεως. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τις συνδυασμένες καταθέσεις των μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως, Μ. Β., και Δ. Ε., που περιέχονται στα πρακτικά συνεδριάσεως με αριθ. 37/2001 του Ειρηνοδικείου Σκιάθου, ενώπιον του οποίου εισήχθη αρχικά και συζητήθηκε η υπό κρίση ανακοπή, το κατάστημα του ανακόπτοντος λειτουργούσε από αρχές Μαΐου έως αρχές Οκτωβρίου, και ως εκ τούτου την 15.12.2000, που έλαβε χώρα η επίδοση του πρωτοκόλλου, το κατάστημα ήταν κλειστό.

Παρά, λοιπόν, τη μνεία του αρθ. 130 ΚΠολΔ στην έκθεση επιδόσεως, η θυροκόλληση στην πραγματικότητα έγινε γιατί

δε βρέθηκε κανένας στο κατάστημα του ανακόπτοντος, χωρίς, όμως, να γίνεται σχετική αναφορά τούτου στην έκθεση, ενώ δεν τηρήθηκε ούτε η προεκτεθείσα διαδικασία που προβλέπεται επί θυροκόλλησης, κατ' αρθ. 128§4 του ίδιου Κώδικος. Επομένως, σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, η επίδοση δεν έλαβε χώρα νομίμως και είχε ως συνέπεια τη βλάβη του ανακόπτοντος. Πιο συγκεκριμένα, αυτός, ο οποίος είναι κάτοικος Πειραιώς, έλαβε γνώση της επιδόσεως του πρωτοκόλλου, τυχαίως, όταν επισκέφθηκε τη Σ. στις 15.1.2001, ήτοι μια ημέρα προ της εκπνοής της μηνιαίας αποσβεστικής προθεσμίας για την άσκηση ανακοπής κατά του πρωτοκόλλου, που άρχισε από την επομένη της επιδόσεως τούτου (ΚΠολΔ 144), και δη από 16.12.2000, - πράγμα που το καθ' ου δεν αμφισβήτησε ειδικώς -, με αποτέλεσμα να μην καταστεί δυνατόν να ασκήσει την ανακοπή εμπροθέσμως. Κατόπιν τούτου, και ενόψει του ότι ο ανακόπτων πρότεινε με την ανακοπή την ακυρότητα της επιδόσεως, επικαλούμενος την άνω βλάβη που υπέστη, συντρέχει περίπτωση να κηρυχθεί η ακυρότητα της επιδόσεως προς τον ανακόπτοντα του προσβαλλομένου πρωτοκόλλου, η οποία είναι αναγκαία προκειμένου να αποκατασταθεί η βλάβη τούτου, και να θεωρηθεί ότι η κρινόμενη ανακοπή ασκήθηκε εμπροθέσμως, ήτοι προ πάσης επιδόσεως. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε τα ίδια, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου και ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί.{...}

154/2012

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης
Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου
Δικηγόροι: Κων. Μπανάκας, Δημ. Κάψος

Η υιοθεσία στηρίζεται στη συμφωνία των μερών, τελείται όμως με δικ. απόφαση που δεν επικυρώνει απλά τη συμφωνία αλλά είναι αναγκαία για τη δημιουργία της, αφού μόνες οι συναινέσεις των μερών δεν επάγονται αποτέλεσμα.

Το δικαστήριο προβαίνει στην κήρυξη της υιοθεσίας αφού διαπιστώσει και την ικανότητα δικαιοπραξίας του υιοθετούντος, συνεπώς και την έλλειψη καταστάσεων που αποκλείουν την ικανότητα αυτή κατά το χρόνο της αυτοπρόσωπης συναίνεσής του.

Ανυπόστατη υιοθεσία που επιχειρείται με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

{...} Όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 1576 ΑΚ, κατά το οποίο «η υιοθεσία τελείται με δικαστική απόφαση, αυτός που υιοθετεί παρίσταται και συναινεί αυτοπροσώπως», 1577, κατά το οποίο «για την υιοθεσία απαιτείται να συναινέσει αυτός που υιοθετείται» και τέλος 1578, κατά το οποίο «το δικαστήριο επιτρέπει την υιοθεσία αφού ερευνήσει αν συντρέχουν οι όροι του νόμου...», μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η ικανότητα του υιοθετούντος για δικαιοπραξία, κατά το αρθ. 1568 του αυτού Κώδικα (όπως οι ως άνω διατάξεις ίσχυαν πριν από την αντικατάστασή τους με το ν. 2447/30.12.1996) προκύπτει ότι

ναί μεν η υιοθεσία στηρίζεται στην κατ' αρχήν ύπαρξη συμφωνίας των μερών, τελείται όμως με δικαστική απόφαση, η οποία δεν επικυρώνει απλά τη συμφωνία αυτή, αλλ' είναι απαραίτητη για την κατά το δικαιο δημιουργία της υιοθεσίας, αφού χωρίς αυτήν οι συναινέσεις των μερών μόνες δεν επάγονται το αποτέλεσμα αυτό. Εξ άλλου, από τις αυτές διατάξεις προκύπτει ότι το δικαστήριο προβαίνει στην κήρυξη της υιοθεσίας αφού διαπιστώσει και την ικανότητα του υιοθετούντος προς δικαιοπραξία, συνεπώς και την έλλειψη στο πρόσωπο του καταστάσεων που αποκλείουν την ικανότητα αυτή, όπως είναι και από το αρθ. 131 ΑΚ προβλεπόμενες ως στερητικές της ικανότητας αυτής, όταν υπάρχουν κατά το χρόνο της τελέσεως της δικαιοπραξίας και, προκειμένου περί της ικανότητος του υιοθετούντος για υιοθεσία, κατά το χρόνο της συναινέσεώς του που δίδεται αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστηρίου, έλλειψη της συνειδήσεως των πραττομένων ή στέρηση της χρήσεως του λογικού, δηλαδή η αδυναμία του να προσδιορίσει τη βούλησή του δι' ελευθέρων υπολογισμών που οφείλεται σε πνευματική του νόσο. Τη διαπίστωση του δε αυτή, που προκύπτει από την άμεση στο ακροατήριο ακρόαση του υιοθετούντος και την εξέταση αυτού, περιλαμβάνει και στην περί υιοθεσίας απόφασή του (ΑΠ 701/03, ΑΠ 789/99, ΑΠ 1796/88 Νόμος). Υιοθεσία που επιχειρείται με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι ανυπόστατη (Γεωργιάδη - Σταθόπουλου Ερμ. αρθ. 1576 ΑΚ, Βαθρακοκόιλη Ερμ. αρθ. 1549 ΑΚ).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την υπό κρίση αγωγή οι ενάγουσες εκθέτουν ότι η μητέρα τους Μ. Ρ., φυσικό τέκνο του

Ε. και της Ι. Ρ., γεννήθηκε το 1949, υιοθετήθηκε το 1953 από το ζεύγος Σ. και Β. Χ. δυνάμει συμφωνίας που έγινε μεταξύ αυτού (του ζεύγους) και της ως άνω φυσικής μητέρας της υιοθετηθείσας. Ότι ο ως άνω Σ. Χ., ο οποίος πέθανε την 5.4.2006, κατέλιπε με την .../24.5.2001 δημόσια διαθήκη του, που συντάχθηκε στο Συμβ/φο Β. Α., μοναδικούς κληρονόμους στην αναφερόμενη στην αγωγή περιουσία του τους εναγομένους. Επειδή δε κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή οι ενάγουσες είναι και αυτές κληρονόμοι του εν λόγω Σ. Χ., έχοντας δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομία αυτού, το οποίο στηρίζεται στην προαναφερόμενη σχέση υιοθεσίας που τους συνδέει με αυτόν, ζητούν να αναγνωρισθεί το δικαίωμά τους αυτό σε ποσοστό 1/4 εξ αδιαίρετου για την καθεμία επί όλων των κληρονομαίων αντικειμένων που αναφέρονται στην αγωγή.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφαση απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται οι ενάγοντες με την έφεση για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του Νόμου ζητώντας την εξαφάνισή της, προκειμένου να γίνει δεκτή ως νομικά και ουσιαστικά βάσιμη η αγωγή τους.

Με το ως άνω περιεχόμενο η αγωγή είναι μη νόμιμη, αφού, όπως εκτίθεται σε αυτήν, η επικαλούμενη από τις ενάγουσες υιοθεσία της μητέρας τους Μ. Ρ. από τον κληρονομούμενο Σ. Χ., στην οποία (υιοθεσία) στηρίζουν οι ενάγουσες το κληρονομικό τους δικαίωμα στην περιουσία αυτού, δεν τελείσθηκε με νόμιμο τρόπο. Δεν εκδόθηκε δηλαδή η απαιτούμενη, κατά τα αναφερόμενα στη νομική σκέψη της παρού-

σας, δικαστική απόφαση, η οποία δε θα επεκύρωνε απλώς την επικαλούμενη συμφωνία περί υιοθεσίας, αλλά ήταν απαραίτητη για τη δημιουργία αυτής και των περαιτέρω αποτελεσμάτων της, μεταξύ των οποίων και το κληρονομικό δικαίωμα των εναγουσών στην περιουσία του Σ. Χ. Επομένως, δεν υπάρχει νόμιμη σχέση υιοθεσίας που να συνδέει τις ενάγουσες με τον κληρονομούμενο, γι' αυτό και η κρινόμενη αγωγή είναι μη νόμιμη, όπως κατ' ορθή ερμηνεία του Νόμου έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο. Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί η έφεση ως ουσιαστικά αβάσιμη...

161/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου
Δικηγόροι: Γεώρ. Μούρτζινος, Κων. Πίσπας, Δήμητρα Μαραθιώτου

Επί καταγγελίας εμπορικής μίσθωσης για ανοικοδόμηση ο εκμισθωτής οφείλει στο μισθωτή ως αποζημίωση το κατά το χρόνο της καταγγελίας μίσθωμα 30 μηνών, αν σε 6 μήνες από την απόδοση δεν αρχίσει τις εργασίες θεμελίωσης της οικοδομής, εκτός αν η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη. Εργασίες θεμελίωσης συνιστούν όχι απλά η κατεδάφιση του μισθίου, αλλά όσες κατά κοινή συναλλακτική αντίληψη συντελούν στη θεμελίωση νέας οικοδομής.

Περαιτέρω αποζημίωση του μισθωτή για αποκατάσταση κάθε αιτιώδους ζημίας, όπως τα έξοδα μεταφοράς της επιχείρησης, η διαφορά μεταξύ νέου και παλαιού μισθώματος, οι δαπάνες

διαρρύθμισης του νέου μισθίου και η ζημία λόγω απώλειας πελατείας και μείωσης των κερδών του.

Μη ευθύνη εκμισθωτών για μη ανέγερση οικοδομής, καθόσον μετά τη συνένωση του οικοπέδου τους, επί του οποίου το μίσθιο, με όμορο οικόπεδο προσέκρουσαν σε υπαίτια αντισυμβατική συμπεριφορά του καταστάντος, κατά το μείζον ποσοστό, συγκυρίου του ενιαίου μείζονος οικοπέδου.

{...} IV. Από τη διάταξη του αρθ. 32§1α του π.δ. 34/1995 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων» προκύπτει ότι ο εκμισθωτής οφείλει στο μισθωτή ως αποζημίωση το κατά το χρόνο της καταγγελίας καταβαλλόμενο μίσθωμα τριάντα μηνών, αν μέσα σε έξι μήνες από την απόδοση του μισθίου, που διενεργήθηκε μετά από καταγγελία για ανοικοδόμηση, δεν αρχίσει τις εργασίες για να θεμελιωθεί η νέα οικοδομή. Επιπλέον, στις περιπτώσεις του ανωτέρω άρθρου (32 π.δ. 34/1995) ο μισθωτής μπορεί να ζητήσει και την αποκατάσταση κάθε άλλης σχετικής ζημίας του, η οποία αποδεικνύεται (βλ. αρθ. 33§1α π.δ. 34/1995). Περαιτέρω, από τη διάταξη του αρθ. 34 εδ. α' του ίδιου νομοθετήματος (π.δ. 34/1995) προκύπτει ότι ο εκμισθωτής δεν έχει υποχρέωση να καταβάλει την αποζημίωση του αρθ. 32 του νομοθετήματος αυτού, αν αποδείξει ότι η καθυστέρηση ως προς την έναρξη των εργασιών για τη θεμελίωση της νέας οικοδομής μέσα σε έξι μήνες από την απόδοση του μισθίου οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη. Ως τέτοιο γεγονός νοείται κάθε εύλογη αιτία που

δικαιολογεί αδυναμία ή καθυστέρηση της παροχής (βλ. αρθ. 336, 342 ΑΚ) και δεν οφείλεται σε ππαισίμα του εκμισθωτή (βλ. ΑΠ 444/00). Το ππαισίμα κατά την έννοια του αρθ. 330 ΑΚ καθιερώνεται ως βάση της ευθύνης που υπέχει ο οφειλέτης για την αθέτηση των υποχρεώσεών του και τέτοιο συνιστά ο δόλος ή η αμέλεια αυτού ή των νόμιμων αντιπροσώπων του. Ως αθέτηση νοείται οποιαδήποτε μη εκπλήρωση ανειλημμένης υποχρέωσης, είτε απορρέει από τη σύμβαση είτε επιβάλλεται από το νόμο, και οφείλεται είτε σε αδυναμία είτε σε υπερημερία του οφειλέτη (βλ. ΑΠ 1753/02 Νόμος). Ως εργασίες θεμελίωσης θεωρούνται όχι απλώς η κατεδάφιση του μισθίου, αλλά εκείνες οι εργασίες, οι οποίες σύμφωνα με την κοινή συναλλακτική αντίληψη συντελούν στη θεμελίωση της νέας οικοδομής, όπως είναι λ.χ. η εκσκαφή των θεμελίων, η κατασκευή των πεδίων κλπ (βλ. Χ. Παπαδάκη Σύστημα εμπορικών μισθώσεων τ. β', αριθ. 4311). Ως περαιτέρω αποζημίωση του μισθωτή, για την οποία γίνεται λόγος στο αρθ. 33 π.δ. 34/1995, νοείται η αποκατάσταση κάθε ζημίας του μισθωτή, η οποία τελεί σε αιτιώδη συνάφεια προς την καταγγελία της μίσθωσης και την επακόλουθη μεταστέγαση του μισθωτή, όπως είναι λ.χ. τα έξοδα μεταφοράς της επιχείρησης, η διαφορά μεταξύ του νέου και του παλαιού μισθώματος, εφόσον το νέο μίσθιο είναι παρόμοιο προς το παλαιό ως προς τη θέση, το εμβαδόν και τη γενική κατάσταση, οι δαπάνες επισκευής και διαρρύθμισης του νέου μισθίου, εφόσον είναι αναγκαίες για την εξομοίωση του νέου μισθίου προς το παλαιό, και οι ζημίες που προήλθαν από την απώλεια πελατείας και

από την επακόλουθη μείωση του κύκλου εργασιών και των κερδών του μισθωτή (βλ. ΕφΘεσ 1109/83 Δνη 25.378).

V. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Με ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης, που καταρτίστηκε στις 12.12.1996 μεταξύ της 4ης κυρίως εναγομένης, Μ. Τ., και του Β. Θ. του Σ., μετέπειτα δικαιοπαρόχου των τριών πρώτων (1ης, 2ου και 3ης) κυρίως εναγομένων, Λ.-Μ. Μ., Α. Π. και Ε. Π., οι οποίοι ενεργούσαν ως εκμισθωτές, και του κυρίως ενάγοντος, Θ. Β., ο οποίος ενεργούσε ως μισθωτής, οι ανωτέρω εκμισθωτές εκμίσθωσαν στον ήδη ενάγοντα ένα ισόγειο κατάστημα με αποθήκη και χώρο κοινόχρηστου κλιμακοστασίου, συνολικού εμβαδού 89,98 τμ, το οποίο βρισκόταν μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλης του Β. - Μ., στη διασταύρωση των οδών Λ. ... και Λ., προκειμένου να το χρησιμοποιεί ως επαγγελματική στέγη του, ήτοι ως κατάστημα πώλησης ανταλλακτικών αυτοκινήτων και συναφών ειδών. Η διάρκεια της μίσθωσης ορίστηκε, αρχικά, με το ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης που αναφέρθηκε, τριών ετών, από 1.1.1997 έως 31.12.1999, και το μίσθωμα ορίστηκε, αρχικά, στο ποσό των 115.000 δρχ για το 1ο έτος της μίσθωσης, στο ποσό των 125.000 δρχ για το 2ο έτος της μίσθωσης και στο ποσό των 137.000 δρχ για το 3ο έτος της μίσθωσης. Περαιτέρω, συμφωνήθηκε μεταξύ των συμβαλλομένων ότι αν η μίσθωση παραταθεί πέραν της 31.12.1999, το μίσθωμα θα αναπροσαρμόζεται για καθένα από τα επόμενα έτη μίσθωσης κατά ποσοστό 10% σε σχέση με το μίσθωμα που καταβαλλόταν

στη διάρκεια του αμέσως προηγούμενου έτους μίσθωσης. Έκτοτε, η μίσθωση συνεχίστηκε ακόμη και μετά την παρέλευση της συμφωνημένης ως καταληκτικής ημερομηνίας της, ήτοι της 31.12.1999, αφού η νόμιμη διάρκειά της ανερχόταν σε 12 έτη, σύμφωνα με το αρθ. 5 § 1-2 π.δ. 34/1995, όπως τροποποιήθηκε από το αρθ. 7§6 ν. 2741/1999. Στις 26.5.1999 οι τρεις πρώτοι κυρίως εναγόμενοι, Λ.-Μ. Μ., Α. Π. και Ε. Π., έχοντας πρόθεση να δημιουργήσουν στην περιοχή, όπου βρισκόταν το μίσθιο κατάστημα, ένα μεγάλο οικόπεδο, το οποίο θα αξιοποιούσαν, ανεγείροντας εκεί μεγάλη πολυώροφη οικοδομή, αγόρασαν από τον εκμισθωτή Β. Θ., με το συμβολαιογραφικό έγγραφο πώλησης οριζόντιας ιδιοκτησίας - καταστήματος αριθ. .../1999 του συμβολαιογράφου Κ. Π., το ποσοστό του 1/4 εξ αδιαίρετου του μισθίου καταστήματος, το οποίο ανήκε στην κυριότητα, νομή και κατοχή του πωλητή, Β. Θ., με συνέπεια να καταστούν οι αγοραστές συγκύριοι του καταστήματος αυτού. Στη συνέχεια, ήτοι στις 10.6.1999, οι τρεις πρώτοι κυρίως εναγόμενοι, Λ.-Μ. Μ., Α. Π. και Ε. Π., αγόρασαν από τις Ι. Β. και Μ. Μ., με το συμβολαιογραφικό έγγραφο πώλησης οριζόντιας ιδιοκτησίας αριθ. .../1999 του συμβολαιογράφου Κ. Π., τις λοιπές οριζόντιες ιδιοκτησίες της οικοδομής, στο ισόγειο της οποίας βρισκόταν το μίσθιο κατάστημα, ήτοι, ειδικότερα, το μοναδικό διαμέρισμα του πρώτου πάνω από το ισόγειο ορόφου και το δικαίωμα ανέγερσης διαμερίσματος δεύτερου πάνω από το ισόγειο ορόφου δώροφης οικοδομής, κτισμένης σε οικόπεδο, εμβαδού 135,90 τμ, μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλης του Β., στη δια-

σταύρωση των οδών Λ. ... και Λ., οι οποίες ανήκαν στην επικαρπία της πρώτης πωλήτριας και στην ψιλή κυριότητα της δεύτερης πωλήτριας, με συνέπεια να καταστούν οι αγοραστές κύριοι του ανώγειου ορόφου της πιο πάνω οικοδομής και του δικαιώματος ανέγερσης δευτέρου ορόφου.

Στη συνέχεια, στη διάρκεια του Αυγούστου του έτους 2000, οι τέσσερις κυρίως εναγόμενοι, Λ.-Μ. Μ., Α. Π., Ε. Π., και Μ. Τ., άσκησαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου και εναντίον του κυρίως ενάγοντος, Θ. Β., την από 31.7.2000 αγωγή απόδοσης μισθίου, η οποία έλαβε αριθ. κατάθ. 367/3.8.00, και ζήτησαν να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να αποδώσει προς αυτούς το μίσθιο κατάστημα προς ανοικοδόμηση. Η εκδίκαση της αγωγής εκείνης πραγματοποιήθηκε στις 22.2.2001. Στις 18.1.2001, ορισμένες ημέρες πριν από την εκδίκαση της ανωτέρω αγωγής, εκδόθηκε, μετά από αίτηση της Λ.-Μ. Μ., της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Μ. ΑΕ», του Α. Π., της Ε. Π. και της Μ. Τ., η άδεια οικοδομής αριθ. .../2001 του Πολεοδομικού Γραφείου του Δήμου Β., με την οποία χορηγήθηκε άδεια κατεδάφισης της πιο πάνω διώροφης οικοδομής. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η πραγματοποίηση της ανωτέρω επιθυμίας τους, ήτοι η δημιουργία ενός μεγάλου οικοπέδου, το οποίο θα αξιοποιούσαν ανεγείροντας εκεί πολυώροφη οικοδομή, οι κυρίως και παρεμπιπτόντως εναγόμενοι πραγματοποίησαν στις 14 και 19.2.2001, δηλαδή σε ημερομηνίες προγενέστερες από την εκδίκαση της ανωτέρω αγωγής απόδοσης μισθίου, τις εξής δικαιοπράξεις: ι) Σύμβαση κατάργησης οριζόντιων

ιδιοκτησιών, ως προς την οποία καταρτίστηκε το συμβολαιογραφικό έγγραφο αριθ. .../14.2.2001 του συμβολαιογράφου Κ.Π. Με τη σύμβαση αυτή οι συμβαλλόμενοι, ήδη διάδικοι, Λ.-Μ. Μ., ετών τότε 25, Α. Π., ετών τότε 45, Ε. Π., ετών τότε 50, και Μ. Τ., ετών τότε 46, ως κύριοι, νομείς και κάτοχοι όλων των οριζόντιων ιδιοκτησιών της διώροφης οικοδομής, για την οποία έγινε λόγος ανωτέρω, ήτοι της οικοδομής, στο ισόγειο της οποίας βρισκόταν το μίσθιο κατάστημα, κατήργησαν τη σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας, η οποία είχε πραγματοποιηθεί με το συμβολαιογραφικό έγγραφο αριθ. .../1982 του συμβολαιογράφου Σ. Δ. και όλων των οριζόντιων ιδιοκτησιών της ανωτέρω διώροφης οικοδομής και συμφώνησαν ότι το οικόπεδο, όπου ήταν κτισμένη η οικοδομή, θα ανήκει στους συμβαλλομένους εξ αδιαίρετου, ήτοι στην Μ. Τ. κατά ποσοστό 27,585/100, στην Λ.-Μ. Μ. κατά ποσοστό 57,931/100, στον Α. Π. κατά ποσοστό 7,242/100 και στην Ε. Π. κατά ποσοστό 7,242/100. ιι) Δήλωση του ν. 5269/1931 για παραχώρηση ακινήτου σε κοινή χρήση, ως προς την οποία καταρτίστηκε το συμβολαιογραφικό έγγραφο αριθ. .../14.2.2001 του συμβολαιογράφου Κ.Π. Με τη δήλωση αυτή ο Σ. Μ., ετών τότε 69, ως πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου και νόμιμος εκπρόσωπος της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Μ. ΑΕ», κυρίας, νομέα και κατόχου ενός οικοπέδου, εμβαδού 1.106,99 τμ, το οποίο βρισκόταν εντός του σχεδίου πόλης του Β., στο οικοδομικό τετράγωνο 1185, επί της οδού Λ., δήλωσε ότι παραχωρεί και θέτει σε κοινή χρήση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 5269/1931, ένα τριγωνικό τμήμα του πα-

ραπάνω ακινήτου, εμβαδού 27,61 τμ, και ότι παραιτείται από το δικαίωμα ανοικοδόμησης στο συγκεκριμένο τμήμα οικοπέδου.

iii) Σύμβαση πώλησης ακινήτου, ως προς την οποία καταρτίστηκε το συμβολαιογραφικό έγγραφο αριθ. .../14.2.2001 του συμβολαιογράφου Κ.Π. Με τη σύμβαση αυτή οι συμβαλλόμενοι, ήδη διάδικοι, ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Μ. ΑΕ», Λ.-Μ. Μ., Ι. Μ., Φ. Μ., Α. Π. και Ε., η οποία ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της θυγατέρας της Β. Β., συμφώνησαν τα εξής: Η πρώτη συμβαλλόμενη ανώνυμη εταιρία, κυρία, νομέας και κάτοχος ενός οικοπέδου, εμβαδού 606,26 τμ, με κτίσμα υπό κατεδάφιση, το οποίο κείται εντός του σχεδίου πόλης του Β., στο οικοδομικό τετράγωνο 1185, επί της οδού Λ., και συνορεύει βορειοδυτικά με ιδιοκτησία Τ., Π., Μ. και λοιπών, πωλεί, μεταβιβάζει και παραδίδει κατά κυριότητα, νομή και κατοχή στους αντισυμβαλλομένους της, κοινά και αδιαίρετα, ήτοι στη Φ. Μ. κατά ποσοστό 38,70/100, στη Λ.-Μ. Μ. κατά ποσοστό 21,90/100, στον Ι. Μ. κατά ποσοστό 19,40/100, στον Α. Π. κατά ποσοστό 10/100 και στη Β. Β. κατά ποσοστό 10/100.

iv) Σύμβαση συνένωσης οικοπέδων, ως προς την οποία καταρτίστηκε το συμβολαιογραφικό έγγραφο αριθ. .../19.2.2001 του συμβολαιογράφου Κ. Π. Με τη σύμβαση αυτή οι συμβαλλόμενοι, ήδη διάδικοι, ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Μ. ΑΕ», Λ.-Μ. Μ., Ι. Μ., Φ. Μ., Α. Π., Μ. Τ. και Ε. Π., ατομικά και ως νόμιμη αντιπρόσωπος της θυγατέρας της Β. Β., ως κύριοι, νομείς και κάτοχοι τριών όμορων οικοπέδων, τα οποία βρίσκονται μέσα στο σχέδιο πόλης του Β., στο οικοδομικό τετράγωνο 1185, ήτοι: α) Η Λ.-Μ. Μ., ο Α.

Π., η Μ. Τ. και η Ε. Π., ως κύριοι, νομείς και κάτοχοι ενός οικοπέδου, εμβαδού 122,11 τμ, με την υπό κατεδάφιση οικοδομή, ως προς την οποία εκδόθηκε η άδεια κατεδάφισης αριθ. .../2001, το οποίο βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Λ. ... και Λ., β) Η Λ.-Μ. Μ., η Φ. Μ., ο Α. Π. και η Β. Β., ως κύριοι, νομείς και κάτοχοι ενός οικοπέδου, εμβαδού 606,26 τμ, με το υπό κατεδάφιση κτίσμα, ως προς το οποίο εκδόθηκε η άδεια κατεδάφισης αριθ. .../2001, το οποίο βρίσκεται επί της οδού Λ. ..., γ) Η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Μ. ΑΕ», ως κυρία, νομέας και κάτοχος ενός οικοπέδου, εμβαδού 1.079,38 τμ, το οποίο βρίσκεται επί της οδού Λ., συμφώνησαν τα εξής: Αποφασίζουν με το συγκεκριμένο συμβόλαιο να συνενώσουν τα ανωτέρω όμορα οικόπεδά τους σε ένα ενιαίο ακίνητο, με σκοπό να ανεγερθεί σ' αυτό οικοδομή σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3741/1929, του ν.δ. 1024/1971 και των αρθ. 1002 και 1117 ΑΚ, ανταλλάσσοντας μεταξύ τους ποσοστά εξ αδιαιρέτου από τα ακίνητά τους, όπως ορίζεται στις σχετικές διατάξεις του ν. 987/1971 και όπως αναφέρεται στο συγκεκριμένο συμβόλαιο αναλυτικά. Έτσι, οι συμβαλλόμενοι έγιναν συγκύριοι, συννομείς και συγκάτοχοι ενός ενιαίου οικοπέδου, εμβαδού 1.807,75 τμ, το οποίο βρίσκεται μέσα στο σχέδιο πόλης του Β., στο οικοδομικό τετράγωνο 1185, στη διασταύρωση των οδών Λ. και Λ., κατά τα εξής ποσοστά: α) Η εταιρία «Μ. ΑΕ» κατά ποσοστό 52,709/100 εξ αδιαιρέτου, β) Η Φ. Μ. κατά ποσοστό 15,032/100 εξ αδιαιρέτου, γ) Ο Ι. Μ. κατά ποσοστό 7,535/100 εξ αδιαιρέτου, δ) Η Λ.-Μ. Μ. κατά ποσοστό 13,401/100 εξ αδιαιρέτου, ε) Ο Α. Π. κατά

ποσοστό 4,496/100 εξ αδιαιρέτου, στ) Η Ε. Π.-Β. κατά ποσοστό 0,612/100 εξ αδιαιρέτου, ζ. Η Β. Β. κατά ποσοστό 3,884/100 εξ αδιαιρέτου, η) Η Μ. Τ.-Χ. κατά ποσοστό 2,331/100 εξ αδιαιρέτου. Στις 21.2.2001, δηλαδή σε ημερομηνία προγενέστερη από την εκδίκαση της ανωτέρω αγωγής απόδοσης μισθίου, εκδόθηκε, μετά από αίτηση της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Μ. ΑΕ», η άδεια οικοδομής αριθ. .../2001 του Πολεοδομικού Γραφείου του Δήμου Β., με την οποία χορηγήθηκε άδεια ανέγερσης νέας τριώροφης οικοδομής, η οποία θα αποτελούνταν από δύο ορόφους γραφείων, ολικής επιφάνειας 2.013,91 τμ, από ένα όροφο καταστημάτων, ολικής επιφάνειας 923,09 τμ, και από υπόγειο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων με 58 θέσεις στάθμευσης. Από όσα αναφέρθηκαν, αποδεικνύεται αναμφίβολα ότι οι κυρίως και παρεμπιπτόντως εναγόμενοι είχαν ειλικρινή πρόθεση να αξιοποιήσουν το ανωτέρω ενιαίο οικόπεδό τους, στο οποίο ήταν κτισμένο, μεταξύ άλλων κτισμάτων, και το επίδοκο μίσθιο κατάστημα, ανεγείροντας εκεί πολυώροφη οικοδομή.

Η ανωτέρω αγωγή απόδοσης μισθίου εκδικάστηκε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου στις 22.2.2001 και έγινε δεκτή με την απόφαση αριθ. 107/2001 του Δικαστηρίου εκείνου, με την οποία υποχρεώθηκε ο τότε εναγόμενος μισθωτής, ήδη ενάγων, Θ. Β., να αποδώσει το μίσθιο κατάστημα στους τότε ενάγοντες, ήδη κυρίως εναγομένους, στις 22.8.2001, και οι τότε ενάγοντες, ήδη κυρίως εναγόμενοι, υποχρεώθηκαν, αφού έγινε δεκτή ανταίτηση του αντιδίκου τους, να καταβάλουν σ' αυτόν το ποσό των 2.993.184

δρχ ως αποζημίωση του αρθ. 29§2 π.δ. 34/1995. Μετά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου οι τότε διάδικοι, αφενός οι Λ.-Μ. Μ., Α. Π., Ε. Π. και Μ. Τ. και αφετέρου ο Θ. Β., κατάρτισαν στις 5.12.2001 ιδιωτικό συμφωνητικό, προκειμένου να διευθετήσουν τη διένεξή τους σχετικά με τη λύση της ανωτέρω μίσθωσης καταστήματος, και συμφώνησαν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Η λήξη της μίσθωσης και η παράδοση - παραλαβή του μισθίου θα πραγματοποιηθεί μέχρι 31.8.2002, η οποία θα είναι οπωσδήποτε η καταληκτική ημερομηνία. Παρέχεται στους εκμισθωτές η δυνατότητα να επισπεύσουν τη λήξη της μίσθωσης πριν από την παραπάνω ημερομηνία με την προϋπόθεση να ενημερώσουν το μισθωτή με γραπτή ενημέρωση τουλάχιστον προ 45 ημερών. Η καταβολή της αποζημίωσης των 18 μισθωμάτων θα πραγματοποιηθεί σε τρεις δόσεις ...». Στις 31.8.2002 ο ενάγων, Θ. Β., απέδωσε στους αντιδίκους του, ήτοι στους κυρίως εναγομένους, Λ.-Μ. Μ., Α. Π., Ε. Π. και Μ. Τ., όπως είχε συμφωνηθεί μεταξύ τους, το μίσθιο κατάστημα, του οποίου η απόδοση είχε διαταχθεί με την ανωτέρω απόφαση ειδικής διαδικασίας αριθ. 107/2001 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου. Έκτοτε παρήλθε μακρό χρονικό διάστημα, πολύ μεγαλύτερο των έξι μηνών, χωρίς να θεμελιωθεί νέα οικοδομή στο υπό ανοικοδόμηση ακίνητο.

Η καθυστέρηση αυτή δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα, δόλο ή αμέλεια, των κυρίως εναγομένων, αλλά σε υπαιτιότητα του Σ. Μ., προέδρου διοικητικού συμβουλίου και νόμιμου εκπροσώπου της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Μ. Α.Ε.», συ-

γκυρίας του ενιαίου οικοπέδου, εμβαδού 1.807,75 τμ, κατά ποσοστό 52,709/100 εξ αδιαιρέτου, ο οποίος επιθυμούσε να αποκομίσει υπέρ της εταιρίας τα μέγιστα δυνατά ωφελήματα από την ανέγερση πολυώροφης οικοδομής στο ανωτέρω ενιαίο οικόπεδο. Οι κυρίως εναγόμενοι, συγκύριοι του ενιαίου οικοπέδου κατά μικρά ποσοστά, ήτοι η 1η εναγομένη, Λ.-Μ. Μ., κατά ποσοστό 13,401/100 εξ αδιαιρέτου, ο 2ος εναγόμενος, Α. Π., κατά ποσοστό 4,496/100 εξ αδιαιρέτου, η 3η εναγομένη, Ε. Π.-Β., κατά ποσοστό 0,612/100 εξ αδιαιρέτου, και η 4η εναγομένη, Μ. Τ.-Χ., κατά ποσοστό 2,331/100 εξ αδιαιρέτου, δεν είχαν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τον Σ. Μ. ή να τον αναγκάσουν να συναινέσει, ώστε να επισπευσθεί η διαδικασία ανέγερσης νέας οικοδομής στο ενιαίο οικόπεδο. Μάλιστα, οι κυρίως εναγόμενοι και παρεμπιπτόντως ενάγοντες Α. Π. και Ε. Π. επιθυμούσαν διακαώς να εκτελεστεί η αρχική συμφωνία των ανωτέρω οικοπεδούχων, ώστε να ανεγερθεί στο ανωτέρω ενιαίο οικόπεδό τους πολυώροφη οικοδομή σύμφωνα με τους όρους που είχαν συμφωνηθεί αρχικά. Αντίθετα, με την πάροδο του χρόνου ο Σ. Μ. μετέβαλε γνώμη σχετικά με τον τρόπο διανομής της πολυώροφης οικοδομής μεταξύ των οικοπεδούχων, και το γεγονός αυτό αποτέλεσε εμπόδιο στην έναρξη των εργασιών ανέγερσης της οικοδομής αυτής. Ενδεικτική ενέργεια ως προς τις βλέψεις που είχε ο Σ. Μ. σχετικά με την αξιοποίηση του ανωτέρω ενιαίου οικοπέδου, αποτελεί η ανταλλαγή ποσοστών εξ αδιαιρέτου ακινήτων, την οποία πραγματοποίησε αυτός στις 10.9.2004, ενεργώντας ως πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου

και ως νόμιμος εκπρόσωπος της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Μ. ΑΕ», με τη Μ. Τ.-Χ. Με τη συγκεκριμένη σύμβαση, ως προς την οποία καταρτίστηκε το ομόνομο συμβόλαιο αριθ. .../10.9.2004 της συμβολαιογράφου Κ.Κ.-Κ., η Μ.Τ. μεταβίβασε προς την ανωτέρω ανώνυμη εταιρία, εξαιτίας ανταλλαγής, το ποσοστό των 2,331/100 εξ αδιαιρέτου, το οποίο είχε επί του ανωτέρω ενιαίου οικοπέδου, εμβαδού 1.807,75 τμ, και έλαβε ως αντάλλαγμα, κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή, ποσοστό 134/1000 εξ αδιαιρέτου ενός άλλου οικοπέδου, εμβαδού 402,70 τμ, το οποίο βρισκόταν μέσα στο σχέδιο πόλης του Β., στο οικοδομικό τετράγωνο 1185, στη διασταύρωση των οδών Λ. και Φ. Ε. και ανήκε στην αποκλειστική, κυριότητα, νομή και κατοχή της ανώνυμης εταιρίας. Μάλιστα, στη συνέχεια, ήτοι στη διάρκεια του Οκτωβρίου 2004, η ανωτέρω ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Μ. ΑΕ» και τα τέκνα του Σ. Μ., ενεργώντας, όπως τεκμαίρεται, σύμφωνα με τις υποδείξεις του πατέρα τους Σ. Μ., στράφηκαν εναντίον των λοιπών συγκυρίων του ανωτέρω ενιαίου οικοπέδου, ήτοι εναντίον των Α. Π., Ε. Π. και Β. Β. και αξίωσαν την εξώδικη διανομή του ενιαίου οικοπέδου τους. Επειδή οι Α. Π., Ε. Π. και Β. Β. δεν συναίνεσαν στην εξώδικη διανομή του οικοπέδου, η ανώνυμη εταιρία και τα τέκνα του Σ. Μ. άσκησαν αγωγή διανομής εναντίον τους, η οποία φέρει ημερομηνία 4.10.2004 και έλαβε αριθ. έκθ. κατάθ. 440/04, και ζήτησαν την αυτούσια διανομή του ενιαίου οικοπέδου, με διαίρεσή του σε μέρη ανάλογα προς τις μερίδες των κοινωνιών, και, επικουρικά, την πώληση του ενιαίου οικοπέδου με

πλειστηριασμό. Ως προς την αγωγή εκείνη εκδόθηκε η οριστική απόφαση αριθ. 318/2007 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή και διατάχθηκε η πώληση του ανωτέρω ενιαίου οικοπέδου με πλειστηριασμό.

Από όσα αναφέρθηκαν αποδεικνύεται ότι στην επίδικη υπόθεση συντρέχει λόγος απαλλαγής των κυρίως εναγομένων από την ευθύνη καταβολής αποζημίωσης προς τον κυρίως ενάγοντα, Θ. Β., σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 32§1α και 33§1 π.δ. 34/1995. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα και οδηγήθηκε σε απόρριψη της ένδικης αγωγής ως ουσιαστικά αβάσιμης, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, όπως παραπονείται ήδη ο κυρίως ενάγων, ως εκκαλών, με την ένδικη έφεσή του, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτής της έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμης. {...}

179/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγητής: Νικ. Παπαδούλης
Δικηγόροι: Ιωάν. Μπουγιουκλής - Γεώρ. Διαμαντόπουλος, Βασ. Σταμπουλτζής

Πρώτες εγγραφές οι καταχωρούμενες ως αρχικές στο κτηματολογικό βιβλίο. Επί ανακριβούς πρώτης εγγραφής ως προς το δικαιούχο κυριότητας ακινήτου, αγωγή στο κατά τις γενικές δ/ξεις αρμόδιο Πρωτοδικείο για αναγνώριση του δικαιώματος και διόρθωση της πρώτης εγγραφής.

Κρίσιμος χρόνος για την ύπαρξη

του εμπράγματος δικαιώματος ο της έναρξης του κτηματολογίου στην περιοχή του ακινήτου και όχι ο της έναρξης της αγωγής.

Η αγωγή στρέφεται κατά του αναγραφόμενου ως κυρίου ή των διαδόχων του.

Επί μη (ή εκπρόθεσμης) δικαστικής αμφισβήτησης των πρώτων εγγραφών, οριστικότητα αυτών και παραγωγή αμάχητου τεκμηρίου ακρίβειας, επί δε αμφισβήτησής τους οριστικοποίηση όταν καταστεί αμετάκλητη η απορριπτική της αγωγής απόφαση, ενώ επί αμετάκλητης παραδοχής της διορθώνονται και έκτοτε παράγουν το άνω αμάχητο τεκμήριο.

Μη προϋπόθεση κτήσης νομής με καθολική διαδοχή η μεταγραφή της αποδοχής κληρονομίας.

Μη θεμελίωση έκτακτης χρησικτησίας, εάν από το θάνατο του δικαιοπαρόχου μέχρι την έναρξη λειτουργίας του κτηματολογίου στην επίδικη περιοχή δεν συμπληρώθηκε 20ετία, εφόσον δεν γίνεται επίκληση προσμέτρησης και του χρόνου νομής του δικαιοπαρόχου.

Μη καταχρηστική η αγωγή, εφόσον οι δαπάνες του εναγόμενου στο επίδικο είναι πολύ μικρότερες των ποσών που εισέπραξε από την εκμετάλλευσή του.

{...} Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 1§2 εδ. α' και 3, 6 § 1 και 2, 7§3 και 7α§1 περ. α' και εδ. α' και β' του ν. 2664/1998, όπως ισχύει, προκύπτει ότι: α) Στο κτηματολόγιο κατοχωρούνται νομικές και τεχνικές πληροφορίες, που

αποσκοπούν στον ακριβή καθορισμό των ορίων των ακινήτων και στη δημοσιότητα των εγγραπτών στα κτηματολογικά βιβλία δικαιωμάτων και βαρών, με τρόπο που διασφαλίζει τη δημόσια πίστη, προστατεύοντας κάθε καλόπιστο συναλλασσόμενο που στηρίζεται στις κτηματολογικές εγγραφές, β) Από την έναρξη ισχύος του κτηματολογίου σε καθεμία από τις κατά το ν. 2308/1995 κτηματογραφηθείσες περιοχές αντικαθίσταται το υφιστάμενο έως τότε στις περιοχές αυτές σύστημα μεταγραφών και υποθηκών. Η ημερομηνία έναρξης ισχύος του ορίζεται για καθεμία από τις κτηματογραφηθείσες περιοχές με απόφαση του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδος (ΟΚΧΕ), αμέσως μετά την ολοκλήρωση των πρώτων εγγραφών στα κτηματολογικά βιβλία και την τήρηση των προβλεπόμενων στη διάταξη αυτή διατυπώσεων, γ) πρώτες εγγραφές είναι εκείνες που καταχωρούνται ως αρχικές εγγραφές στο κτηματολογικό βιβλίο, κατά μεταφορά από τους κτηματολογικούς πίνακες, δ) οι πρώτες εγγραφές, επί των οποίων στηρίζεται κάθε μεταγενέστερη εγγραφή, αποτελούν πράξη δημόσιας αρχής με διαπιστωτικό χαρακτήρα των υφιστάμενων - κατά το χρόνο έναρξης του κτηματολογίου σε μία περιοχή - εμπραγμάτων δικαιωμάτων, που μετά την οριστικοποίησή τους παράγουν αμάχητο τεκμήριο ακριβείας, ε) σε περίπτωση ανακριβούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία αναφορικά με το δικαιούχο κυριότητας ενός ακινήτου, μπορεί όποιος έχει έννομο συμφέρον (ο πραγματικός κύριος, ο καθολικός ή ειδικός διάδοχος αυτού, ο δανειστής του κλπ), να ζητήσει με αγωγή που απευθύνε-

ται ενώπιον του κατά τις γενικές διατάξεις αρμοδίου καθ' ύλην και κατά τόπο (Μονομελούς ή Πολυμελούς) Πρωτοδικείου την αναγνώριση του προσβαλλομένου με την ανακριβή εγγραφή δικαιώματος και τη διόρθωση της πρώτης εγγραφής. Πρέπει να σημειωθεί, ότι κρίσιμος χρόνος για την ύπαρξη του εμπραγμάτου δικαιώματος που προσβάλλεται με τις ανακριβείς πρώτες εγγραφές, είναι εκείνος της έναρξης του κτηματολογίου στην περιοχή όπου βρίσκεται το ακίνητο, όπως καθορίζεται με σχετική απόφαση του ΟΚΧΕ και όχι αυτός της έγερσης της αγωγής του αρθ. 6§2 ν. 2664/1998. Η αγωγή αυτή στρέφεται κατά του (ανακριβώς) αναγραφομένου στο κτηματολογικό φύλλο ως δικαιούχου κυριότητας του επιδίκου ακινήτου (ή των καθολικών διαδόχων του και σε περίπτωση μεταβίβασης του επιδίκου και κατά του ειδικού διαδόχου). στ) οι πρώτες εγγραφές, των οποίων δεν αμφισβητήθηκε η ακρίβεια δικαστικά εντός της προβλεπόμενης από το αρθ. 5 ν. 3559/2007 αποκλειστικής προθεσμίας, καθίστανται άμεσα οριστικές και παράγουν αμάχητο τεκμήριο ακριβείας υπέρ των αναγραφομένων ως δικαιούχων κυριότητας, ενώ σε περίπτωση δικαστικής τους αμφισβήτησης οριστικοποιούνται μόλις καταστεί αμετάκλητη η δικαστική απόφαση που απορρίπτει την αγωγή, ενώ αν, αντίθετα, γίνει ολικά ή μερικά δεκτή η ασκηθείσα αγωγή, μόλις καταστεί αμετάκλητη η σχετικώς εκδοθείσα απόφαση, διορθώνονται αντίστοιχα οι πρώτες εγγραφές και έκτοτε παράγουν αμάχητο τεκμήριο ακριβείας (ΕφΑθ 1067/10 - ΕφΑθ 206/10 Νόμος).

Περαιτέρω, όπως συνάγεται από τις

διατάξεις των αρθ. 1045, 1046 και 974 ΑΚ, για την απόκτηση κυριότητας ακινήτου με έκτακτη χρησικτησία, απαιτείται η επί εικοσαετία νομή του πράγματος, χωρίς να έχει σημασία ο τρόπος με τον οποίο αποκτήθηκε η νομή αυτού. Δια την ύπαρξη νομής, σύμφωνα με την τελευταία από τις διατάξεις αυτές, απαιτούνται δύο στοιχεία: α) η φυσική εξουσία του πράγματος, την οποία αποτελεί η άσκηση πράξεων που προσιδιάζουν στη φύση και στον προορισμό του πράγματος, ώστε, κατά την αντίληψη των συναλλαγών, να θεωρείται ότι αυτό βρίσκεται κατά τρόπο σταθερό στη διάθεση του νομέα και β) η διάνοια κυρίου, η πρόθεση δηλαδή για δι-αρκή, απεριόριστη και αποκλειστική εξουσία του πράγματος, όμοια ή ανάλογη με εκείνη που απορρέει από το δικαίωμα της πλήρους κυριότητας, η οποία εκδηλώνεται με τη μεταχείριση του πράγματος κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να μεταχειριστεί ο ιδιοκτήτης αυτού, χωρίς να απαιτείται απαραίτητα η πρόθεση αυτή να κατευθύνεται σε έννομη κτήση της κυριότητας, ούτε να συνοδεύεται από την πεποίθηση αυτού (ολΑΠ 15/04 ΝοΒ 53. 54 - 728/10, 262/07 Νόμος).

Εξ άλλου, προϋπόθεση απόκτησης της νομής με κληρονομική διαδοχή είναι αφενός μεν η κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου νομή του πράγματος εκ μέρους αυτού και αφετέρου η, κατά τον ίδιο χρόνο στο πρόσωπο του διαδόχου στη νομή, ύπαρξη ιδιότητας του αληθούς κληρονόμου είτε εκ διαθήκης, είτε εξ αδι-αθέτου. Η μεταβίβαση της νομής επέρχεται είτε καλής πίστεως, είτε κακής πίστεως νομέας είναι ο κληρονομούμενος, δεν είναι

δε ανάγκη να έχει μεταγραφεί η αποδοχή της κληρονομίας (ΑΠ 1417/09 ΝοΒ 58. 170).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την από 2.7.2007 (αριθ. εκθ. κατάθ. 1961/30.11.07) αγωγή που υπέβαλαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά του εναγομένου και ήδη εφεσιβλήτου Μ. Ι. Κ., οι ενάγουσες και ήδη εκκαλούσες Α. χήρα Ι. Γ. και Ι. συζ. Χ. Λ. ισχυρίστηκαν, ότι είναι συγκύρι-ες κατά ποσοστά εξ αδιαιρέτου 6/24 και 3/24 αντίστοιχα εκάστη των δύο με ακρί-βεια περιγραφόμενων κατά θέση, έκταση και όρια οικοπέδων. Ότι τη συγκυριότητα αυτή απέκτησαν κατά τα άνω ιδανικά με-ριδία με πρωτότυπο τρόπο, ήτοι έκτακτη χρησικτησία, καθόσον τα εν λόγω ακίνητα περιλαμβάνονταν στην κληρονομία πε-ριουσία του αποβιώσαντος κατά το έτος 1942 χωρίς διαθήκη πατέρα τους Ι. Κ., τον οποίο κληρονόμησαν κατά ποσοστό 3/24 εξ αδιαιρέτου έκταση, ενώ ως κληρονόμοι της μητέρας τους Σ. Κ. που πέθανε την 21.7.2005 χωρίς διαθήκη κληρονόμησαν ποσοστό εξ αδιαιρέτου 6/24 έκταση, κατά το οποίο αυτή είχε κληρονομήσει τον άνω αποβιώσαντα σύζυγό της. Ότι η δεύτερη των εναγουσών μεταβίβασε το ποσοστό 3/24 εξ αδιαιρέτου που κληρονόμησε από τον πατέρα της και έτσι περιορίστηκε μόνο στο ποσοστό των 3/24 που είχε κληρονο-μήσει από τη μητέρα της. Ότι από τους χρόνους επαγωγής των άνω κληρονομιών (1942 και 1985 αντίστοιχα) ασκούν συνε-χώς επί των ανωτέρω ακινήτων, κατά τα άνω ιδανικά μεριδία, τις αναφερομένες πράξεις νομής και κατοχής με διάνοια κυ-ρίου και καλή πίστη η πρώτη για τον μέχρι

της εισαγωγής του ΑΚ χρόνο (23.2.1946), έκτοτε δε χωρίς το στοιχείο της καλής πίστεως και έτσι κατέστησαν συγκύριες κατά τα ως άνω ποσοστά με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, εφόσον έως το χρόνο έναρξης των εγγραφών των ακινήτων στο κτηματολόγιο της κτηματολογικής περιφέρειας Φ. Ν. Λ. παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 20 ετών. Ότι στις αρχικές εγγραφές ως αποκλειστικός δικαιούχος πλήρους κυριότητας κατά ποσοστό 100% των ανωτέρω ακινήτων, τα οποία έλαβαν ΚΑΕΚ ... και ... αντίστοιχα, καταχωρήθηκε ο εναγόμενος και ότι οι εγγραφές αυτές είναι ανακριβείς και προσβάλλουν τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί των ως άνω ακινήτων, οικοπέδων. Ζήτησαν δε να αναγνωρισθεί ότι είναι συγκύριες των πιο πάνω επίδικων ακινήτων κατά ποσοστά εξ αδιαιρέτου 6/24 η πρώτη και 3/24 η δεύτερη και να διορθωθεί σχετικά η αρχική εγγραφή στα κτηματολογικά βιβλία, ώστε να εμφανίζονται τα ως άνω εμπράγματα δικαιώματά τους στα επίδικα ακίνητα. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την προσβαλλόμενη αριθ. 213/2009 οριστική απόφασή του, που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία κατ' αντιμωλία των διαδίκων, απέρριψε την αγωγή, ως μη νόμιμη κατά τα αιτήματά της περί αναγνώρισης της κυριότητας εκάστης των εναγουσών κατά ποσοστό 3/24 εξ αδιαιρέτου, ως νεμηθείσες τα επίδικα ακίνητα μετά την επαγωγή της κληρονομίας της αποβιώσασας την 21.7.1985 μητέρας τους, λόγω του ότι από τότε μέχρι την 28.1.2004, που είναι ο χρόνος έναρξης του κτηματολογίου στο Δ.Δ. Φ., όπου βρίσκονται τα ακίνητα αυτά, δεν συμπληρώθηκε στο πρόσωπό τους ο

απαιτούμενος ελάχιστος χρόνος των 20 ετών προς κτήση κυριότητας με τα επικαλούμενα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, και ως ουσιαστικά αβάσιμη κατά τα λοιπά, δεχόμενο ως κατ' ουσίαν βάσιμη την προβληθείσα υπό του εναγομένου ένσταση περί καταχρηστικής άσκησης της αγωγής. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται οι εκκαλούσες με τους λόγους της ένδικης έφεσης που ανάγονται σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν να γίνουν δεκτές οι εφέσεις τους, ώστε να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη και να γίνει δεκτή η αγωγή τους.

Από το περιεχόμενο της αγωγής που προεκτέθηκε, προκύπτει ότι αυτή είναι μη νόμιμη και απορριπτέα όσον αφορά τη βάση της που στηρίζεται στην κτήση της κυριότητας των επίδικων δύο ακινήτων με πρωτότυπο τρόπο, ήτοι έκτακτη χρησικτησία εκ μέρους εκάστης ενάγουσας κατά ποσοστό εξ αδιαιρέτου 3/24, ως αποκτήσασες τη συννομή αυτών με κληρονομική διαδοχή της αποβιώσασας την 21.7.1985 μητέρας τους Ι. Κ. Τούτο γιατί, από την 21.7.1985 που επήχθη σ' αυτές η κληρονομία μέχρι την έναρξη της λειτουργίας του εθνικού κτηματολογίου στην περιοχή Φ. Ν. Λ. (όπου βρίσκονται τα επίδικα) την 28.1.2004, δεν συμπληρώνεται ο απαιτούμενος ελάχιστος χρόνος (εικοσαετία) προς κτήση της επικαλουμένης (συγ)κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία, ενώ οι ενάγουσες δεν επικαλούνται προσμέτρηση στο χρόνο της δικής τους νομής και του χρόνου νομής της δικαιοπαρόχου μητέρας τους, όπως απαιτείται κατά το αρθ. 1051 ΑΚ (ΑΠ 818/10 Νόμος). Τα ίδια δεχόμενο και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την προ-

σβαλλόμενη απόφασή του, ορθά το νόμο εφάρμοσε και όσα αντίθετα υποστηρίζουν οι εκκαλούσες με τους σχετικούς λόγους της έφεσής τους είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν η κρινόμενη έφεση της (απλής ομοδίκου) εκκαλούσας - ενάγουσας Ι. συζ. Χ. Λ. και να καταδικαστεί αυτή ως ηττηθείσα στα δικαστικά έξοδα του εφεσιβλήτου του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (αρθ. 176, 183, 191§2 ΚΠολΔ), όπως ορίζεται στο διατακτικό.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... και όλων ανεξαιρέτως των εγγράφων, τα οποία επικαλούνται και προσκομίζουν οι άνω διάδικοι με τις προτάσεις τους στο παρόν Δικαστήριο, μεταξύ των οποίων οι εξομοιούμενες με ιδιωτικά έγγραφα ως προς την αποδεικτική τους δύναμη μη αμφισβητούμενες τессερις φωτογραφίες (ΑΠ 139/09 Νόμος) ... αποδείχθηκαν τα εξής: Ο Ι. Γ. Κ., πατέρας της πρώτης ενάγουσας και του εναγομένου ήταν κύριος, νομέας και κάτοχος δύο οικοπέδων, εμβαδού 3.649 τμ και 9.578 τμ, που βρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα Φ. Ν. Λ., τα οποία έχουν λάβει ΚΑΕΚ ... και ... αντίστοιχα. Αυτός αποβίωσε την 10.6.1942 χωρίς διαθήκη και άφησε μόνους πλησιέστερους συγγενείς και εξ' αδιαιρέτου κληρονόμους του τη σύζυγό του Σ. κατά ποσοστό εξ' αδιαιρέτου 6/24 και τα τέκνα του Β., Μ., Π., Ι., Α. (πρώτη ενάγουσα) και Μ. (εναγόμενο) κατά ποσοστό 3/24 εξ' αδιαιρέτου έκαστο. Η πρώτη ενάγουσα, η οποία κατά το χρόνο θανάτου του άνω κληρονομούμενου πατέρα της ήταν ανήλικη, αφού είχε γεννηθεί στις 22.1.1938, τελούσε υπό την άμεση πατρική εξουσία του

τελευταίου, υπεισήλθε δε στην κληρονομία κατά το ανωτέρω ποσοστό και αναμείχθηκε σ' αυτή, με έννομη συνέπεια να αποκτήσει τη συννομή των άνω ακινήτων κατά το ανωτέρω ιδανικό μερίδιο με κληρονομική διαδοχή. Από το χρόνο της αυτοδίκαιης επαγωγής της κληρονομίας (10.6.1942) η πρώτη ενάγουσα συνέχισε να ασκεί επί των ακινήτων αυτών με διάνοια κυρίου και καλή πίστη για τον μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ χρόνο (23.2.1946), έκτοτε δε χωρίς το στοιχείο της καλής πίστης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 20 ετών τουλάχιστον μέχρι την 28.1.2004, που είναι χρόνος έναρξης του εθνικού κτηματολογίου στην περιοχή της Φ.Ν. Λ., πράξεις νομής που ταιριάζουν στη φύση και τον προορισμό τους, συνεχώς χωρίς να ενοχληθεί από κανένα. Ειδικότερα επόπτευε τα άνω ακίνητα κατά το ανωτέρω ιδανικό μερίδιο, με τη συναίνεσή της δε ο εναγόμενος συγκληρονόμος καλλιεργούσε τα εν λόγω ακίνητα κατά το άνω ποσοστό για λογαριασμό της από το έτος 1980 και εισέπραττε τα αντίστοιχα οφέλη, πάντοτε με τη σύμφωνη γνώμη της πρώτης ενάγουσας, που με τον τρόπο αυτό εκδήλωνε τη βούλησή της προς οικονομική ενίσχυση του εναγομένου (ετεροθαλούς) αδελφού της, χωρίς βέβαια να του παραδώσει τη συννομή της.

Από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι κατά το έτος 1985 που απεβίωσε η Σ. Κ., μητέρα της πρώτης ενάγουσας και σύζυγος του άνω κληρονομούμενου Ι. Κ., έγινε μεταξύ των εν ζωή (συγ) κληρονόμων του άτυπη διανομή των κληρονομαίων ακινήτων, δυνάμει της οποίας το πιο πάνω ποσοστό της πρώτης ενάγουσας επί των προαναφερομένων δύο επι-

δίκων ακινήτων περιήλθε στον εναγόμενο, ο οποίος έκτοτε με διάνοια κυρίου ασκούσε επ' αυτών πράξεις νομής και κατοχής συνεχώς για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 20 ετών με έννομη συνέπεια την εικοσαετή (αποσβεστική) παραγραφή, όπως (αβασίμως) ισχυρίζεται κατ' ένσταση (σχετ. ΑΠ 492/09 Δνη 50. 1411, 1123/08 ΝοΒ 57. 2100, 696/09 ΝοΒ 57. 2159). Εάν όντως είχε λάβει χώρα η επικαλούμενη ανωτέρω άτυπη διανομή, είναι βέβαιο ότι (και) η πρώτη ενάγουσα θα ελάμβανε δικαιρετό τμήμα της κληρονομιάς ακίνητης περιουσίας. Τέτοιο όμως ακίνητο, ούτε ο εναγόμενος δεν επικαλείται ότι όντως αυτή έλαβε. Εξ άλλου, τόσο ο εναγόμενος όσο και η πρώτη ενάγουσα (μαζί με τους άλλους εν ζωή συγκληρονόμους του ως άνω Ι. Κ.) με το αριθ. .../26.5.1998 πωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Β. Γ., πώλησαν στον Ι. Κ. το αναφερόμενο οικόπεδο εμβαδού 828,69 τμ ως συγκύριοι από κληρονομία του προαναφερόμενου Ι. Κ., όπως στο εν λόγω συμβόλαιο αναφέρεται, που λογικά σημαίνει ότι ουδεμία άτυπη διανομή της προαναφερόμενης κληρονομιάς περιουσίας έλαβε χώρα. Οποιαδήποτε δε αντιποίηση της νομής της συγκληρονόμου πρώτης ενάγουσας εκ μέρους του εναγόμενου από το έτος 1985, όπως υποστηρίζει, δεν είχε ως έννομη συνέπεια την επικαλούμενη κτητική (έκτακτη χρησικτησία) ή αποσβεστική παραγραφή, εφόσον δεν αποδείχθηκε ότι γνωστοποίησε σ' αυτήν, που δεν έλαβε γνώση, ότι νέμεται τα κοινά αποκλειστικά στο όνομά του κατά το προαναφερόμενο ιδανικό αυτής μερίδιο (3/24).

Από τα προεκτεθέντα πλήρως απο-

δεικνύεται, ότι η πρώτη ενάγουσα η οποία συνεχώς από την 10.6.1942 που πέθανε ο δικαιοπάροχος πατέρας της Ι. Κ. νεμόταν με διάνοια κυρίου τα επίδικα ακίνητα κατά ποσοστό 3/24 εξ αδιαιρέτου, ήτοι για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της εικοσαετίας μετά την 23.2.1946 και κατέστη συγκυρία αυτών με έκτακτη χρησικτησία (ΑΚ 974, 1045) ήδη πριν από την έναρξη της λειτουργίας του εθνικού κτηματολογίου στην περιοχή Φ.Ν.Λ. την 28.1.2004.

Περαιτέρω αποδείχθηκε, ότι στο οικείο κτηματολογικό φύλλο των επίδικων ακινήτων με ΚΑΕΚ ... και ... της πρώτης εγγραφής των κτηματολογικών βιβλίων του κτηματολογικού γραφείου Τ. αναγράφεται ως δικαιούχος κυριότητας ο ενάγων κατά ποσοστό 100%, για το λόγο δε αυτό οι εν λόγω πρώτες εγγραφές είναι ανακριβείς και προσβάλλουν το δικαίωμα (συγ)κυριότητας της πρώτης ενάγουσας.

Περαιτέρω, υπό τα εκτεθέντα και αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, η ένδικη αγωγή (κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη) δεν αποδείχθηκε ότι είναι καταχρηστική, όπως υποστήριξε πρωτοδίκως ο εναγόμενος κατ' ένσταση (ΑΚ 281). Το επίδικο ακίνητο, όπως προαναφέρθηκε, καλλιεργούσε ο εναγόμενος, χωρίς να λάβει χώρα άτυπη διανομή, με τη συναίνεση της πρώτης ενάγουσας, κατά παράκληση, χωρίς να του παραδώσει τη συννομή της ή να παραιτηθεί αυτής. Έτσι, είχε ένα επί πλέον εισόδημα από την πώληση των καρπών και την είσπραξη των κοινοτικών ενισχύσεων χάρη στην αδελφική αλληλεγγύη της πρώτης ενάγουσας. Ούτε αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος υποβλήθηκε σε δαπάνες περαιτέρω αξιοποίησης ή

αναβάθμισης των επίδικων ακινήτων. Εάν δε αυτός όντως υποβλήθηκε στις δαπάνες κατασκευής κρασπεδορείθρων στα επίδικα, όπως ισχυρίζεται, το ποσό που κατέβαλε (και δεν προσδιορίζει) είναι κατά πολύ μικρότερο των ποσών που εισέπραξε από την εκμετάλλευση των ιδανικών μεριδίων της πρώτης ενάγουσας. Μόλις δε η τελευταία πληροφορήθηκε κατά μήνα Αύγουστο 2004 ότι τα επίδικα ακίνητα καταχωρήθηκαν στα κτηματολογικά βιβλία ως ανήκοντα στην αποκλειστική κυριότητα του εναγομένου, κατόπιν σχετικής προφανώς αίτησής του, υπέβαλε εναντίον του την ένδικη αγωγή την 30.11.2007, ήτοι μετά την παρέλευση τριών ετών και τριών μηνών, που δε συνιστά βεβαίως μακροχρόνια αδράνεια, όπως αβασίμως ισχυρίζεται ο εναγόμενος. Επομένως, η προβληθείσα υπό του εναγομένου πρωτοδίκως ένσταση περί καταχρηστικής άσκησης της ένδικης αγωγής είναι απορριπτέα ως ουσιαστικά αβάσιμη. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε αυτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν και απέρριψε την αγωγή της πρώτης ενάγουσας ως ουσιαστικά αβάσιμη (κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη), εσφαλμένα ερμήνευσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις. Κατά συνέπειαν, πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη η κρινόμενη έφεση της πρώτης εκκαλούσας και να εξαφανισθεί μερικώς η προσβαλλόμενη απόφαση κατά την άνω διάταξή της καθώς και κατά τη διάταξή της περί καταδίκης της πρώτης ενάγουσας στα δικαστικά έξοδα του εναγομένου. Να κρατηθεί η υπόθεση για την κατ' ουσίαν εκδίκαση (αρθ. 535§1 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή η αγωγή ως

κατ' ουσίαν βάσιμη, να αναγνωρισθεί το εμπράγματο δικαίωμά της της (συγκυριότητας εξ αδιαίρετου στα επίδικα ακίνητα και να διαταχθεί η διόρθωση της ανακριβούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία του κτηματολογικού γραφείου Τ. με ΚΑΕΚ...

181/2012

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου
Δικηγόροι: Χρ. Γούλας, Κων. Ευθυμίου

Λήψη υπόψη ενόρκων βεβαιώσεων που δόθηκαν στο πλαίσιο άλλης δίκης για συναγωγή δικ. τεκμηρίων.
Πρόκληση πυρκαγιάς σε αποθήκη ιδιοκτησίας των εναγομένων, που επεκτάθηκε σε όμορη οικία του ενάγοντος και προήλθε από βραχυκύκλωμα της ηλεκτρικής εγκατάστασης της αποθήκης, η οποία ήταν παράνομα μισθωμένη ως κατοικία σε τρίτον.
Υπαιτιότητα εναγομένων, που ενώ γνώριζαν την πλημμελή και παράνομη ηλεκτρολογική εγκατάσταση της αποθήκης, δεν μερίμνησαν για την επισκευή και συντήρηση.

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... από όλα τα μετ' επικλήσεως προσκομιζόμενα από τους διαδίκους έγγραφα, που λαμβάνονται υπόψη όλα ανεξαιρέτως, είτε προς άμεση απόδειξη είτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, μεταξύ των οποίων (εγγράφων) περιλαμβάνονται τα έγγραφα της ποινικής δικογραφίας, που εκτιμώνται για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (βλ. ΑΠ

1590/03 ΝοΒ 52. 970, ΑΠ 201/97 Δ 1997. 1232, ΑΠ 1484/96 Δνη 38. 567), καθώς και οι με αριθ. .../23.11.2007 και .../7.10.2007 ένορκες βεβαιώσεις των συμβολαιογράφων Α. Ν. και Π. Α., οι οποίες δόθηκαν στα πλαίσια άλλης δίκης και εκτιμώνται επίσης για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, σε συνδυασμό και με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, λαμβανομένων υπόψη αυτεπαγγέλτως (αρθ. 336§4 ΚΠολΔ βλ. σχετ. ΑΠ 1456/96 ΑρχΝ 48. 311), αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Η ενάγουσα είναι αποκλειστική κυρία, νομέας και κάτοχος μιας ισόγειας οικίας, εμβαδού 120 τμ, αποτελούμενης από δύο υπνοδωμάτια, χωλλ, σαλόνι, καθιστικό, κουζίνα, λουτρό, αποθήκη, μετά του υπ' αυτής και πέριξ αυτής οικοπέδου, εμβαδού 235 τμ περίπου, το οποίο βρίσκεται στον Τ. στο Ο.Τ. 107β, στη συνοικία Α. Γ. και επί της Μ. και συνορεύει με ιδιοκτησίες: ανατολικά Ξ. Σ. και Σ. Β., δυτικά με κληρονόμους Θ. Σ., νότια Ξ. Σ. και Σ. Β. και βόρεια με την οδό Μ. Το ως άνω οικόπεδο με την επ' αυτού οικία περιήλθε στην κυριότητα, νομή και κατοχή της ενάγουσας κατά ποσοστό 3/16 εξ αδιαιρέτου δυνάμει του υπ' αριθ. .../13.10.1998 συμβολαίου γονικής παροχής και δωρεάς εν ζωή, το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Τ., κατά ποσοστό 1/16 εξ αδιαιρέτου δυνάμει της υπ' αριθ. .../13.10.1998 δηλώσεως αποδοχής κληρονομιάς που συντάξε η συμβολαιογράφος Ξ. Τ.-Κ., η οποία μεταγράφηκε στον τόμο ... και αριθ. ... των οικείων βιβλίων μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Τ. και

κατά 12/16 εξ αδιαιρέτου δυνάμει της υπ' αριθ. .../9.1.1995 δηλώσεως αποδοχής κληρονομιάς που συντάξε ο τέως συμβολαιογράφος Σ. Τ. και μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των οικείων βιβλίων μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Τ. Οι εναγόμενοι είναι κύριοι ομόρου ακινήτου και συγκεκριμένα από τη νοτιοανατολική πλευρά και συγκεκριμένα η πρώτη εξ αυτών ψιλή κυρία κατά ποσοστό 100% και ο δεύτερος επικαρπωτής ενός οικοπέδου εμβαδού 625 τμ με την επ' αυτού οικία και αποθήκη, το οποίο βρίσκεται επί της οδού Ε. αρ. ... στον Τ. και συνορεύει ανατολικά με δρόμο, δυτικά με ιδιοκτησία Θ. Σ., βόρεια με ιδιοκτησία Θ. Γ. και νότια με ιδιοκτησία Χ. Α. Με το από 24.7.2007 ιδιωτικό συμφωνητικό μισθώσεως η πρώτη των εναγομένων εκμίσθωσε την άνω οικία και αποθήκη στους Σ. V., Σ. Μ., Σ. Α. και Σ. Ρ. προκειμένου να τη χρησιμοποιούν ως κατοικία των ίδιων και των οικογενειών τους.

Ειδικότερα, αποδείχθηκε ότι μετά την κατάρτιση της άνω συμβάσεως μισθώσεως, την αποθήκη, η οποία είναι όμορη με το ακίνητο της ενάγουσας, την χρησιμοποιούσαν ως κατοικία οι Σ. Α. και Σ. Μ. με τα ανήλικα τέκνα τους. Στις 7.7.2007 ημέρα Σάββατο και ώρα 16.40' προκλήθηκε πυρκαγιά στην αποθήκη που βρίσκεται εντός του οικοπέδου των εναγομένων, και στη συνέχεια η φωτιά επεκτάθηκε στη στέγη της παρακείμενης με την αποθήκη ισόγειας οικίας της ενάγουσας, στην οποία προκληθήκαν σημαντικές υλικές ζημιές (βλ. την από 7.7.07 απλή έκθεση αυτοψίας της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας). Η παραπάνω πυρκαγιά αποδείχθηκε ότι προήλθε από βραχυκύκλωμα της ηλεκτρικής

εγκατάστασης της αποθήκης, ιδιοκτησίας των εναγομένων, η οποία χρησιμοποιούνταν ως κατοικία, όπως προαναφέρθηκε, από την οικογένεια του Α. και της Μ. Σ. Ειδικότερα αποδείχθηκε ότι το βραχυκύκλωμα εκδηλώθηκε στον μπριζοδιακόπτη του ηλεκτρικού καλωδίου, που μετέφερε ρεύμα από την κύρια οικία, ιδιοκτησίας των εναγομένων, στην αποθήκη που την εκμίσθωναν παράνομα ως κατοικία στην ως άνω οικογένεια των αλλοδαπών. Η χρήση της άνω αποθήκης ως κατοικίας των αλλοδαπών Α. και Μ. Σ. αποδεικνύεται, εκτός από τις καταθέσεις των ιδίων ενώπιον των προανακριτικών υπαλλήλων, στις οποίες μεταξύ άλλων ανέφεραν «εμάς μας το ενοίκιασε σαν σπίτι το κτίριο που κάηκε η Μ. Τ.», «Από την αρχή μας το νοίκιασε ως κατοικία, αλλά επειδή δεν το είχε δηλωμένο τώρα ισχυρίζεται ότι είναι αποθηκευτικός χώρος», από τα είδη που βρέθηκαν καμένα στην αποθήκη, ήτοι, είδη ρουχισμού, κλινοστρωμνής, οικιακές συσκευές, έπιπλα, διαβατήρια, ταυτότητες, βιβλιάρια καταθέσεων, άδεια οδήγησης κλπ, τα οποία μαρτυρούν ότι δεν πρόκειται περί ακατοίκητης αποθήκης, αλλά περί κανονικής κατοικίας. Ο μπριζοδιακόπτης της αποθήκης, όπου συνέβη το βραχυκύκλωμα, είχε και στο παρελθόν παρουσιάσει βλάβη, όπως επιβεβαίωσαν οι άνω μισθωτές, οι εναγόμενοι όμως δεν προέβησαν σε αποτελεσματική αντιμετώπιση της βλάβης αυτής, αλλά αρκέστηκαν σε μια πρόχειρη επισκευή του.

Επομένως, ενόψει των ανωτέρω, αποδείχθηκε ότι οι εναγόμενοι με τις άνω ιδιότητές των, ενώ γνώριζαν την άνω πλημμελή και παράνομη ηλεκτρολογική

εγκατάσταση της αποθήκης, η οποία προοριζόταν μόνο ως αποθήκη, καθώς και ότι ο πίνακας και τα καλώδια της ηλεκτρολογικής εγκατάστασης ήταν φθαρμένα, δεν φρόντισαν για τη συντήρηση και επισκευή αυτής, με αποτέλεσμα να προκληθεί βραχυκύκλωμα στην άνω αποθήκη, η οποία μισθώθηκε και χρησιμοποιείτο ως κατοικία, το οποίο προκάλεσε πυρκαγιά στο εσωτερικό της άνω αποθήκης, την οποία κατέκαυσε ολοσχερώς, και στη συνέχεια επεκτάθηκε στη στέγη της οικίας της ενάγουσας, στην οποία προξένησε σημαντικές ζημιές. Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται από την από 7.7.07 έκθεση αυτοψίας του πυρ/μου Ν.Β., στην οποία ενώ αναφέρεται ότι λόγω της ολοκληρωτικής καταστροφής δεν κατέστη δυνατόν να διακριβωθούν τα αίτια της φωτιάς, καταλήγει ότι πιθανολογεί ότι προκλήθηκε από βραχυκύκλωμα της ηλεκτρικής εγκατάστασης, καθώς επίσης και από τις προανακριτικές καταθέσεις των μαρτύρων: 1) από την από 7.7.07 έκθεση ένορκης εξέτασης του Αλβανού υπηκόου Σ. Α., ο οποίος επί λέξει κατάθεσε «την ώρα που εξαπλώθηκε η φωτιά βρισκόμουν στο σπίτι που μένω, ήμουνα μέσα και κοιμόμουν εγώ, η γυναίκα μου και τα δύο παιδιά μου... Το σπίτι, το οποίο ήταν ισόγειο περί τα 40 τμ, το ενοικίαζα από την Τ. Μ., καταστράφηκε ολοσχερώς. Εμείς στο σπίτι μέيناμε πέντε μήνες περίπου... Τα αίτια της φωτιάς οφείλονται κατά τη γνώμη μου σε βραχυκύκλωμα της ηλεκτρικής εγκατάστασης στο καλώδιο που υπήρχε στο ταβάνι του σπιτιού, γιατί από εκεί ξεκίνησε η φωτιά», 2) την από 25.7.07 έκθεση ένορκης εξέτασης του συζύγου της αιτούσας Α. Κ., ο οποίος κατάθεσε

επί λέξει: «... Τα αίτια της φωτιάς δεν τα γνωρίζω, αλλά από ό,τι άκουσα έγινε από τον πίνακα βραχυκύκλωμα, όπως άκουσα από περιοίκους, τους ενοίκους και την ιδιοκτήτρια... Θεωρώ υπεύθυνη την κ. Μ. Τ., γιατί από πληροφορίες που άκουσα έπειτα, οι ενοικιαστές είχαν διαμαρτυρηθεί για θόρυβο στον ηλεκτρολογικό πίνακα...», 3) την από 21.8.07 έκθεση ένορκης εξέτασης μαρτυρίας της ίδιας της 1ης των εναγομένων, η οποία μεταξύ των άλλων κατέθεσε επί λέξει: «Είμαι ιδιοκτήτρια του σπιτιού και του αποθηκευτικού χώρου στην οδό Ε. ... στον Τ., το οποίο νοίκιαζα στην οικογένεια Σ. περίπου από τον Απρίλιο. Η φωτιά εκδηλώθηκε στον αποθηκευτικό χώρο, ο οποίος κάλυπτε σε ισόγειο χώρο 60 τμ. Πήγα αμέσως στον τόπο του συμβάντος και είδα ότι ο αποθηκευτικός χώρος κάηκε ολοσχερώς και επεκτάθηκε σε δωμάτιο που ήταν φτιαγμένο πάνω στη στέγη γειτονικού σπιτιού ιδιοκτησίας Σ.-Κ. Θ... Η αποθήκη έπαιρνε ρεύμα από το κύριο σπίτι με ηλεκτρικό καλώδιο... Εγώ δεν γνώριζα ότι έμεναν άνθρωποι στην αποθήκη, εγώ τους νοίκιασα το σπίτι... Πιστεύω ότι κατά τη γνώμη μου προκλήθηκε βραχυκύκλωμα και στη συνέχεια φωτιά και θεωρώ υπεύθυνους τους ένοικους του σπιτιού». Δηλαδή η 1η των εναγομένων ομολογεί ότι η αποθήκη έπαιρνε ρεύμα από το κύριο σπίτι με ηλεκτρικό καλώδιο και ότι η φωτιά προήλθε από βραχυκύκλωμα του καλωδίου, για το οποίο είναι υπεύθυνη αυτή ως επικαρπώτρια και ο 2ος των εναγομένων ως φιλός κύριος. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο έκρινε ομοίως σχετικά με την υπαιτιότητα των εναγομένων στην πρόκληση της άνω πυρκαγιάς

δεν έσφαλλε και ο σχετικός λόγος έφεσης των τελευταίων πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Περαιτέρω, προέκυψε ότι εξαιτίας της πυρκαγιάς η αποθήκη των εναγομένων κάηκε ολοσχερώς, κατέρρευσε η στέγη από ξύλα και οι λαμαρίνες, κάηκαν επίσης: είδη ρουχισμού, κλινιστρωνής, ηλεκτρικές οικιακές συσκευές, διάφορα έπιπλα, επίσης κάηκαν διάφορα έγγραφα των ενοίκων της άνω αποθήκης και κατά δήλωσή τους τέσσερα διαβατήρια, τέσσερις ταυτότητες, απολυτήριο στρατού της Αλβανίας, δύο βιβλιάρια καταθέσεων της Α. Τράπεζας, χρήματα 1.000 Ε, ένα βιβλιάριο ενσήμων ΙΚΑ, βιβλιάριο υγείας, άδεια οδήγησης Αλβανίας. Από το 2ο σπίτι, ήτοι το σπίτι της ενάγουσας, αποδείχθηκε ότι κάηκε μέρος της ξύλινης επένδυσης του ταβανιού, η κουζίνα, το μπάνιο, ηλεκτρικές συσκευές, είδη ρουχισμού, κλιματιστικό, διάφορα έπιπλα, ενώ μαύρισαν οι τοίχοι από τους καπνούς.

Στη συνέχεια αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα προέβη στην αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη η οικία της από την επισυμβάσα πυρκαγιά, χωρίς να ενημερώσει γι' αυτό τους εναγόμενους, ούτε τους κάλεσε για να διαπιστώσουν και αυτοί το είδος των ζημιών, καθώς και το ύψος των δαπανών για την αποκατάστασή τους. Τις ζημιές αυτές η ενάγουσα αναγκάστηκε να αποκαταστήσει με δικά της έξοδα, ενώ εξάλλου, εκτός από την αποκατάσταση των ζημιών, προέβη και στην εξολοκλήρου ανακαίνιση της όλης οικίας κατασκευής προ του 1950, με αποτέλεσμα οι δαπάνες αυτές να ανέλθουν σε πολλαπλάσια της αξίας της οικίας ποσά (βλ. την από 7.7.07

έκθεση αυτοψίας του Πυρ/μου Ν. Β., την από 16.12.09 τεχνική έκθεση του αρχιτέκτονα μηχανικού Ν. Π., στην οποία αναφέρεται ότι η αξία της οικίας της ενάγουσας πρό της πυρκαγιάς ανήρχετο στο ποσό των 30.000 Ε, σε συνδυασμό με την από 16.7.07 τεχνική έκθεση της αρχιτέκτονος μηχανικού Γ. Π., στην οποία αναφέρεται ότι η συνολική αξία αποκατάστασης των ζημιών και ανακαίνισης της οικίας - καθώς περιλαμβάνει και εργασίες σε μέρη τα οποία δεν υπέστησαν βλάβες - εκτιμάται στο ποσό των 66.915 Ε.

Ειδικότερα αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα για την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη η οικία της εξαιτίας της ένδικης πυρκαγιάς με υλικά και εξοπλισμό αντίστοιχης των καταστραφέντων αξίας απαιτούνταν να δαπανήσει τα έξως ποσά. Για καθαίρεση και κατασκευή μέρους της στέγης, το οποίο καταστράφηκε από την πυρκαγιά, εμβαδού 40 τμ περίπου (οροφή κουζίνας μπάνιου και αποθήκης), ποσό 3.500 Ε. Για καθαίρεση από γυψοσανίδα οροφής και επανατοποθέτησή της και για κατασκευή γύψινων κορνιζών στα μέρη της οικίας τα οποία υπέστησαν βλάβες (κουζίνα, μπάνιο) αποδείχθηκε ότι αυτή κατέβαλε το ποσό των 2.500 Ε. Για κατασκευή και τοποθέτηση δέκα ντουλαπιών κουζίνας (μελαμίνη) και πάγκου εργασίας κατέβαλε το συνολικό ποσό των 1.499,40 Ε. Για καθαίρεση πλακιδίων κουζίνας και μπάνιου και επανατοποθέτηση αυτών, καθώς και για την αγορά τους, καθώς και για την αγορά των ειδών υγιεινής του μπάνιου (πλακάκια, κόλλα πλακιδίων, στόκος, νιπτήρας, καμπίνα ντουζιέρας, δύο μπαταρίες λουτρού, χαρτοθήκη άγκιστρο) δαπά-

νησε η ενάγουσα το ποσό των 3.500 Ε. Για την αγορά ηλεκτρολογικού και υδραυλικού εξοπλισμού και αντικατάσταση αυτού στα μέρη της οικίας που προαναφέρθηκε ότι υπέστησαν βλάβες το συνολικό ποσό των 2.000 Ε. Για την αγορά δύο θερμαντικών σωμάτων και την αντικατάσταση του καυστήρα κεντρικής θέρμανσης 700 Ε. Για την αγορά ενός εξωτερικού κουφώματος (ένα παράθυρο αλουμινίου κουζίνας) 300 Ε. Επίσης, για την αντικατάσταση των καταστραφέντων ηλεκτρικών ειδών και συγκεκριμένα για την αγορά ενός πλυντηρίου ρούχων, ενός ψυγείου, ενός κλιματιστικού, μίας ηλεκτρικής κουζίνας και ενός πλυντηρίου πιάτων δαπάνησε συνολικά το ποσό των 3.000 Ε. Για ελαιοχρωματισμούς των μαυρισμένων από τη φωτιά τοίχων (κυρίως κουζίνας μπάνιου) η ενάγουσα κατέβαλε το ποσό των 1.200 Ε. Επίσης, για την αντικατάσταση του οικιακού εξοπλισμού της κουζίνας (για την αγορά μιας τραπέζαρίας κουζίνας και την αγορά οικιακού εξοπλισμού κουζίνας κλπ) δαπάνησε το συνολικό ποσό των 600 Ε. Συνεπώς, η ενάγουσα, για να αποκαταστήσει τις βλάβες που υπέστη η οικία της από την πυρκαγιά, δαπάνησε συνολικά το ποσό των 18.799,40 Ε.

Όλες οι υπόλοιπες φερόμενες ως βλάβες που υπέστη η οικία της ενάγουσας κρίνονται ως ουσία αβάσιμες και αποδόκιμες και ως τοιαύτες απορριπτέες, καθώς τα κονδύλια τα οποία επικαλείται ότι δαπάνησε η ενάγουσα για την αποκατάσταση αυτών, ανεξαρτήτως του ότι για το μεγαλύτερο μέρος αυτών δεν προσκομίζονται νόμιμα παραστατικά (τιμολόγια, αποδείξεις), αφορούν όπως προαναφέρ-

θηκε εργασίες ανακαίνισης της προ του 1950 κατασκευασθείσας οικίας της, όπως προκύπτει από την έκθεση αυτοψίας και τις προσκομιζόμενες φωτογραφίες, στις οποίες ενώ φαίνεται ότι η πυρκαγιά κατέκαυσε μέρος της στέγης και κυρίως το εκ λαμαρινοκατασκευής τμήμα αυτής άνωθεν της αποθήκης της κουζίνας και του μπάνιου, προκλήθηκαν ζημιές στην κουζίνα και το μπάνιο και κάηκαν οι ηλεκτρικές συσκευές και κάποια έπιπλα, η ενάγουσα προέβη σε ολική ανακαίνιση της άνω των 50 ετών οικίας της εξ 120 τμ με την κατασκευή στέγης 160 τμ από πλάκα από σκυρόδεμα, ξύλινο σκελετό και επικάλυψη από κεραμίδια, με κατεδάφιση τοίχων και ανακατασκευή αυτών με αντικατάσταση όλης της κεντρικής θέρμανσης αξίας άνω των 6.000 Ε (ενώ από τις φωτογραφίες φαίνεται στρεβλωμένο μέρος του καυστήρα και μαυρισμένα δύο θερμομανικά σώματα), επίσης ενώ φαίνεται μαυρισμένο ένα κούφωμα αλουμινίου (το παράθυρο της κουζίνας) προέβη σε αντικατάσταση δύο θυρών και επτά παραθύρων αξίας 4.850 Ε καθώς και σε κατασκευή 3 ιματιοθηκών και αντικατάσταση 8 εσωτερικών θυρών αξίας 2.500 Ε. Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται από τη νομοτύπως ληφθείσα στα πλαίσια της παρούσας δίκης με αριθ. .../20.10.11 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Δ. Λ. ενώπιον της συμβολαιογράφου Σ.Α., στην οποία αναφερόμενος ο μάρτυρας στο κονδύλιο των 40.000 Ε, για το οποίο χορήγησε ο υιός του σχετική απόδειξη στην ενάγουσα, αναφέρει «όπως διαπίστωση ο ίδιος η μόνη ζημία που υπέστη η κυρίως κατοικία από τη φωτιά ήταν στο χώρο της κουζίνας και του μπάνιου όπου οι τοίχοι

είχαν καπνιστεί. Για το λόγο αυτό οι εργασίες στις οποίες προέβην με το συνεργείο μου ουδόλως σχετίζονται με τη φωτιά και η διαμόρφωση της οικοδομής μετά το πέρας των εργασιών απέδωσε ένα τελείως διαφορετικό σπίτι ... οι εργασίες που έκανα εγώ είναι: α) κατασκευή βεράντας που δεν προϋπήρχε, αλλά χτίστηκε από εμάς με κτίσιμο, ρίζιμο μπετόν, κατασκευή με ξύλα εμφανή και σοβάτισμα, β) κατασκευή ενός ναϊδρίου που δεν προϋπήρχε, γ) καθαίρεση των παλιών διαχωριστικών τοίχων κουζίνας, μπάνιου και αποθήκης, όχι όμως γιατί είχαν υποστεί ζημιά από την πυρκαγιά, αλλά στα πλαίσια της αναδιαρρύθμισης των χώρων..., δ) η στέγη από ξύλα και κεραμίδια που κατασκευάσαμε δεν είχε σχέση με την πυρκαγιά, αφού ο χώρος που εκδηλώθηκε η πυρκαγιά δεν είχε στέγη με ξύλα και κεραμίδια..., ε) εξάλλου τα επιχρίσματα έγιναν και πάλι στα πλαίσια της επέκτασης και ανακαίνισης του σπιτιού και αφορούσαν όλο το σπίτι... Ο μοναδικός χώρος που είχε υποστεί μία σχετική ζημία ήταν ένας αποθηκευτικός χώρος εκτός της κυρίως κατοικίας με σκεπή από τσίγκο, όπου υπήρχαν αποθηκευμένα διάφορα αντικείμενα και ένας λέβητας για καλοριφέρ.»

Ενόψει των ανωτέρω, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο για τις άνω αιτίες αναγνώρισε την υποχρέωση των εναγομένων να καταβάλουν στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των 24.028,40 Ε και συγκεκριμένα το ποσό των 12.350 Ε για το πρώτο και δεύτερο κονδύλιο, το ποσό των 1.499,40 Ε για το τρίτο κονδύλιο, το ποσό των 4.579 Ε για το τέταρτο κονδύλιο, των 4.400 Ε για το όγδοο κονδύλιο και των 1.200 Ε για το

ένατο κονδύλιο, ενώ απέρριψε εξ ολοκλήρου τα πέμπτο, έκτο, έβδομο και δέκατο των άνω κονδυλίων, έσφαλλε ως προς την εκτίμηση των προσδιοριστικών του ύψους της αποζημίωσης για τις αιτίες αυτές στοιχείων και επομένως οι σχετικοί λόγοι έφεσης, με τους οποίους η ενάγουσα ζητεί την επιδίκαση του πέμπτου, έκτου, έβδομου και δέκατου κονδυλίου, καθώς και οι σχετικοί λόγοι έφεσης των εναγομένων, με τους οποίους ζητείται η μείωση του αναγνωρισθέντος για τα υπόλοιπα κονδύλια ποσού, είναι βάσιμοι κατ' ουσίαν.

Επομένως, ενόψει των ανωτέρω, πρέπει η από 29.1.11 έφεση της ενάγουσας και η από 8.3.11 έφεση των εναγομένων να γίνουν δεκτές εν μέρει ως βάσιμες κατ' ουσίαν και να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση στο σύνολό της για το ενιαίο της εκτέλεσης. Περαιτέρω, αφού κρατηθεί η υπόθεση ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, που δικάζει την από 14.1.2008 αγωγή (535§1 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή εν μέρει η αγωγή και να αναγνωρισθεί η υποχρέωση των εναγομένων να καταβάλουν στην ενάγουσα εις ολόκληρο ο καθένας το συνολικό ποσό των 18.799,40 Ε, με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της αγωγής και μέχρις εξοφλήσεως...

210/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Μαρία-Μάριον Δερεχάνη

**Δικηγόροι: Διονυσία Μαυροπόδη,
Δημ. Νάρης**

Επί ελλείψεων συμφωνημένων ιδιοτήτων του έργου ή πραγματικών ελαττωμάτων που το καθιστούν άχρηστο,

ο κύριος έχει δικαίωμα υπαναχώρησης ή μείωσης της αμοιβής ή αποζημίωσης, όχι όμως τη γενική ένσταση της μη (ή μη προσήκουσας) εκπλήρωσης της σύμβασης και δεν μπορεί να αποποιηθεί το έργο και να καταστήσει ανενεργή την υποχρέωσή του καταβολής αμοιβής, εκτός αν το έργο είναι εντελώς διαφορετικό από το συμφωνηθέν ή υπάρχει αντίθετη συμφωνία. Σύμβαση ανόρυξης γεώτρησης ορισμένου βάθους και με συγκεκριμένη απόδοση κυβικών νερού ανά ώρα.

Πραγματικά ελαττώματα και έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας, διότι η γεώτρηση δεν είναι κατακόρυφη, αλλά παρουσιάζει απόκλιση και αντλεί λιγότερα των συμφωνηθέντων κυβικά μέτρα νερού, τα οποία όμως επαρκούν για το πότισμα του αγρού του ενάγοντος. Κρίση ότι, παρά τα άνω ελαττώματα, το έργο δεν είναι διαφορετικό από το συμφωνηθέν και ο εργολάβος διατηρεί δικαίωμα αμοιβής.

{...} Κατά τις διατάξεις των αρθ. 681 και 694 ΑΚ με τη σύμβαση έργου ο μεν εργολάβος έχει υποχρέωση να εκτελέσει το έργο, ο δε εργοδότης να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή, η οποία είναι καταβλητέα κατά την παράδοση του έργου (ΑΠ 1336/08, ΑΠ 1431/04 Νόμος), ενώ από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων με εκείνες των αρθ. 361, 374, 687 έως 690 ΑΚ συνάγεται ότι αν το έργο που εκτελέστηκε, βάσει συμβάσεως μισθώσεως έργου, έχει ελλείψεις συμφωνημένων ιδιοτήτων ή πραγματικά ελαττώματα, έστω και ουσιώδη, που το καθιστούν άχρηστο, ο κύριος του έργου έχει, υπό προϋποθέσεις,

ορισμένα δικαιώματα, όπως εκείνο της υπαναχώρησης από τη σύμβαση ή της μειώσεως της αμοιβής ή εκείνο της αποζημιώσεως, ενώ δεν έχει τις κατά τις γενικές διατάξεις (αρθ. 374 επ. ΑΚ), ενστάσεις της μη εκπληρώσεως ή της μη προσήκουσας εκπληρώσεως της συμβάσεως και γενικότερα δεν μπορεί να αποποιηθεί το προσφερόμενο από τον εργολάβο έργο, ώστε να τον καταστήσει υπερήμερο οφειλέτη σχετικά με την παράδοση του έργου, ή, αν έχει επέλθει τέτοια υπερημερία του, να παρεμποδίσει την, με την προσφορά του έργου, άρση της υπερημερίας του και να καταστήσει ανενεργό τη δική του υποχρέωση προς καταβολή της αμοιβής κατά το αρθ. 694 ΑΚ, εκτός αν, εξαιτίας της ελλείψεως ιδιοτήτων ή των ελαττωμάτων, το έργο που παραδόθηκε ή προσφέρθηκε είναι εντελώς διαφορετικό από εκείνο που συμφωνήθηκε ως εκτελεστέο ή έχει συμφωνηθεί μεταξύ κυρίου του έργου και εργολάβου αντίθετη της πιο πάνω ρύθμιση (ΑΠ 529/11, ΑΠ 503/10, ΑΠ 1336/08, ΑΠ 403/00 Νόμος).

Εν προκειμένω, από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με σύμβαση έργου, η οποία καταρτίσθηκε ατύπως στις 13.5.2005 στη Λ. μεταξύ των διαδίκων, ο εναγόμενος και ήδη εφεσίβλητος Γ. Ψ., που είναι αγρότης και διατηρεί στη θέση «Α.» της κτηματικής περιφέρειας Α. Λ., αγρό εκτάσεως 94 στρεμ., τον οποίο καλλιεργεί με βαμβάκι, ανέθεσε στον ενάγοντα και ήδη εκκαλούντα Γ. Ν., ο οποίος είναι γεωλόγος με έδρα τη Λ., και ο τελευταίος ανέλαβε την υποχρέωση να εκτελέσει για λογαριασμό του πρώτου την ανόρυξη μιας υδρογεωτρήσεως στον ως άνω αγρό του

εναγομένου βάθους 400 μ., με απόδοση 40 έως 50 κυβικά μέτρα νερού ωριαίως, ώστε να επαρκούν για το πότισμα του ως άνω αγρού του. Η αμοιβή του ενάγοντος για την εκτέλεση του έργου συμφωνήθηκε στα 40 Ε ανά μέτρο. Όντως, ο ενάγων κατασκεύασε τη γεώτρηση, η οποία, κατόπιν συμφωνίας με τον εναγόμενο, επεκτάθηκε και έφθασε σε βάθος 416 μ. και την παρέδωσε στον τελευταίο στις αρχές Ιουλίου του έτους 2005. Μετά την αποπεράτωση του έργου και την παράδοσή του στον εναγόμενο αποδείχθηκε ότι αυτό έχει πραγματικά ελαττώματα και έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας και συγκεκριμένα η γεώτρηση δεν είναι κατακόρυφη, αλλά παρουσιάζει απόκλιση από τον κατακόρυφο άξονα, κυμενόμενη από 1,505ο στο βάθος των 1,3 μ. έως 28,355ο στο βάθος των 290,3 μ., δηλαδή εμφανίζει απόκλιση (μεγίστη - ελαχίστη) 26,850ο σε όλο το βάθος, η οποία απόκλιση σε μέτρα από τον θεωρητικό κατακόρυφο άξονά της έως το τελικό βάθος είναι 110,676 μ. και εκφραζόμενη σε ποσοστό επί τοις εκατό είναι 27,53%, όπως προκύπτει από την από Ιανουαρίου 2007 τεχνική έκθεση γεωφυσικών καταγραφών μηχανικού ελέγχου σωλήνωσης της εταιρίας με την επωνυμία «Γ. ΑΤΕ», συνταχθείσα από το γεωλόγο Κ. Π., στις σχετικές μετρήσεις της οποίας παραπέμπει και ο διορισθείς με την ανωτέρω απόφαση του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου πραγματογνώμονας, γεωλόγος, Ν. Π. στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Επίσης, η επίδικη γεώτρηση, σύμφωνα με την προαναφερόμενη έκθεση πραγματογνωμοσύνης του διορισθέντος από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο γεωλόγου, Ν. Π., έχει (παρά την ανωτέρω απόκλιση κατακορυφότητας)

την ικανότητα άντλησης 26,6 κυβικών μέτρων ύδατος ανά ώρα (m³/h), έναντι των συμφωνηθέντων 40 - 50 m³/h, ποσότητα όμως η οποία επαρκεί για το πότισμα του αγρού του ενάγοντος, αφού επαρκεί για πότισμα 113 στρεμ. καλλιεργημένων με βαμβάκι.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι και μεν το επίδικο έργο (γεώτρηση) έχει τα προαναφερόμενα πραγματικά ελαττώματα και την έλλειψη της συμφωνημένης ιδιότητας, όμως, εξαιτίας αυτών, το έργο που παραδόθηκε δεν είναι διαφορετικό από εκείνο που συμφωνήθηκε ως εκτελεστέο και επομένως, σύμφωνα με τα προπαρατιθέμενα στη μείζονα σκέψη, ο κύριος του έργου εναγόμενος δεν έχει την ένσταση της μη εκπληρώσεως της συμβάσεως και ο εργολάβος ενάγων διατηρεί το δικαίωμά του για αμοιβή κατά το αρθ. 694 ΑΚ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η κοινή Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/β/606/12.11.2002 των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Γεωργίας (ΦΕΚ 292 Β'/12.03.2003), που εκδόθηκε βάσει της εξουσιοδοτικής διατάξεως του αρθ. 21 ν. 1418/1984 περί δημοσίων έργων και αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής υδρογεωτρήσεων, κατά το μέρος που αναφέρεται στην αποδοχή της γεώτρησης κατόπιν περικοπής του συνολικού κόστους ανάλογα με το ποσοστό απόκλισης από την κατακορυφότητα και τη μη αποδοχή αυτής αν έχει απόκλιση μεγαλύτερη από 2,5% (αρθ. 6γ), αφορά τα δημόσια έργα και όχι τα ιδιωτικά όπως το επίδικο.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφαση δέχθηκε ότι λόγω των ανωτέρω πραγματικού ελαττώ-

ματος και έλλειψης συμφωνημένης ιδιότητος δεν υφίσταται εκπλήρωση της παροχής και εντεύθεν ο ενάγων - εργολάβος δεν δικαιούται αμοιβής και, αφού έκανε δεκτή τη σχετική ένσταση του εναγομένου περί μη εκπληρώσεως της συμβάσεως, απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις και ερμήνευσε τις προπαρατιθέμενες διατάξεις νόμου και πρέπει να γίνουν δεκτοί οι σχετικοί λόγοι (πρώτος και δεύτερος ενιαίως εκτιμώμενοι) εφέσεως, ως βάσιμοι και κατ' ουσίαν, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και να κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο για περαιτέρω κατ' ουσίαν έρευνα (αρθ. 535§1 ΚΠολΔ).

Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι η αμοιβή του ενάγοντος για την εκτέλεση του έργου συμφωνήθηκε, όπως προαναφέρθηκε, στα 40 Ε ανά μέτρο. Στην αμοιβή αυτή περιλαμβάνοντο όλες οι απαιτούμενες εργασίες έως το πέρας του έργου [αναγκαίες διατρήσεις, σωληνώσεις, καθαρισμός και πλύση, χαλίκωση, ανάπτυξη με αέρα (air lift), προμήθεια και ρήψη κολλοειδούς antisol κλπ]. Όντως, ο ενάγων κατασκεύασε τη γεώτρηση, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, έφθασε σε βάθος 416 μ. και την παρέδωσε στον εναγόμενο. Επομένως, η συμφωνηθείσα αμοιβή για την εκτέλεση του έργου ανέρχεται σε 16.640 Ε (416 μ. Χ 40 Ε), όμως εκ του ποσού αυτού πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 2.000 Ε, που αφορά στην εργασία ανάπτυξης της γεώτρησης με αέρα (air lift), το οποίο δεν περιλαμβάνεται στην αιτούμενη με την αγωγή αμοιβή (δεν είναι επίδικο, όπως ο ίδιος ο ενάγων αναφέρει στην 4η σελίδα της προ-

σθήκης των προτάσεων του της αρχικής συζητήσεως ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, εφ' ων εξεδόθη η υπ' αριθ. 143/2007 απόφαση αυτού, αφού την εργασία αυτή δεν την εκτέλεσε ο ίδιος, αλλά άλλο συνεργείο επιλογής του εναγομένου και επομένως δεν την κοστολόγησε στις πραγματοποιηθείσες από τον ίδιο εργασίες) και επομένως ο ενάγων δικαιούται αμοιβή για την εκτέλεση του έργου συνολικού ποσού 14.640 Ε (16.640 - 2.000).

Και είναι αλήθεια ότι κατά την εκτέλεση του έργου και συγκεκριμένα κατά τη διάτρηση του εδάφους, σε βάθος περίπου 24 μ., ο ενάγων συνάντησε στο υπέδαφος «ρήγμα», δηλαδή ζώνη στρωμάτων με μεγάλη υδροπερατότητα, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται απώλεια του ειδικού πολτού που χρησιμοποιείται για τη διάτρηση, και αναγκάστηκε, για να καταστεί δυνατή η συνέχιση των εργασιών, να προβεί στη διεύρυνση της πραγματοποιηθείσας διατήσεως και στην τοποθέτηση χαλύβδινων περιφραγματικών σωλήνων διαμέτρου 16", μήκους 24 μ. (βλ. κατάθεση του εξετασθέντος μετά από πρόταση του ενάγοντος μάρτυρος, η οποία δεν αναιρείται από κανένα άλλο αποδεικτικό μέσο), εργασίες, όμως, οι οποίες περιλαμβάνονταν στην προαναφερόμενη αμοιβή, αφού το ανωτέρω φαινόμενο είναι αρκετά συχνό, όπως και ο ίδιος ο ενάγων αναφέρει στην αγωγή του, και προβλέψιμο για τη επίδικη γεώτρηση, αφού η στρωματογραφία της ευρύτερης περιοχής του αγρού του εναγομένου δομείται από προσχώσεις αργίλων και κλαστικών ιζημάτων (αμμοχάλικες - ψηφίδες κλπ), οι οποίες επικάθηνται ενός ασβεστολιθικού υποβάθρου, που είναι κραστι-

κό (παρουσιάζει διακλάσεις, ρήγματα και κενά) (βλ. επ' αυτού την από Σεπτεμβρίου 2006 τεχνική έκθεση δοκιμαστικής αντήσεως της εταιρίας με την επωνυμία «Γ. ΕΠΕ», που συντάξε ο γεωλόγος Δ. Λ.) και επομένως ο ενάγων δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για τις εργασίες αυτές. Όμως ο ενάγων, κατόπιν συμφωνίας με τον εναγόμενο και για λογαριασμό αυτού, κατέβαλε για την αγορά των ανωτέρω περιφραγματικών σωλήνων στην εταιρία «Μ. Ν. - Θ. Π. ΟΕ» το ποσό των 1.028,16 Ε, συμπεριλαμβανομένου και του νομίμου Φ.Π.Α. εκ 19% (βλ. το υπ' αριθ. .../29.6.2005 τιμολόγιο της εταιρίας αυτής) και για τη μεταφορά των σωλήνων αυτών στον τόπο του έργου το ποσό των 101,15 Ε, συμπεριλαμβανομένου και του νομίμου Φ.Π.Α. εκ 19% (βλ. την υπ' αριθ. .../12.6.2005 φορτωτική του Π. Σ.). Συνολικά λοιπόν ο ενάγων δαπάνησε, για την ανωτέρω αιτία, το ποσό των 1.129,31 Ε (1.028,16 + 101,15), με το οποίο, κατά τα συμφωνηθέντα, βαρύνετο ο εναγόμενος και επομένως του το οφείλει, ενώ από κανένα αποδεικτικό μέσο δεν αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος δαπάνησε για την αγορά υλικών (τσιμέντου, ασβέστη, μπετονίτη και ασβεστίνης) για την εκτέλεση του έργου, πέραν των ανωτέρω, και επιπλέον ποσό 1.027,02 Ε, όπως αβασίμως ισχυρίζεται. Μόνη δε η προσκόμιση αντίστοιχων τιμολογίων εκδοθέντων στο όνομά του δεν αρκεί προς απόδειξη τούτου. Επομένως, ο ενάγων δικαιούται, για τις ανωτέρω αιτίες, το συνολικό ποσό των 15.769,31 Ε (14.640 + 1.129,31). Από το ποσόν αυτό πρέπει να αφαιρεθεί το ποσόν των 3.000 Ε, που ο εναγόμενος προκάτεβαλε στον ενάγοντα, όπως ο ίδιος ο ενά-

γων αναφέρει στην αγωγή του και αφαιρεί από το αιτηθέν ποσό και απομένει χρεωστικό υπόλοιπο προς καταβολή 12.769,31 (= 15.769,31 - 3.000) Ε. Επομένως, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στον ενάγοντα το ανωτέρω ποσό, με το νόμιμο τόκο από την επομένη ημέρα της επιδόσεως της αγωγής έως την εξόφληση, κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό...

215/2012

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγητής: Λεων. Χατζησταύρου

Δικηγόροι: Γεώρ. Νασιακόπουλος - Διαμαντής Παπανικολάου, Γεώρ. Σκαλίμης

Η παράδοση επιταγής δεν συνιστά καταβολή, ούτε επί αμφιβολίας θεωρείται δόση ή υπόσχεση αντί καταβολής, αλλά γίνεται χάριν καταβολής. Ο οφειλέτης με την έκδοση της επιταγής υπόσχεται στο δανειστή (λήπτη) ότι θα εκπληρώσει την αρχική του υποχρέωση με την εκπλήρωση νέας εκ της επιταγής, με την οποία δημιουργείται εναλλακτικός τρόπος πληρωμής και δεν επέρχεται απόσβεση της αρχικής υποχρέωσης παρά μόνο με την πραγματική πληρωμή της επιταγής. Δεν αποκλείεται όμως η παράδοση επιταγής να συνιστά υπόσχεση αντί καταβολής, όταν εκδηλώνεται σαφής βούληση των μερών, οπότε η απόσβεση της απαίτησης του δανειστή επέρχεται άμεσα από το μεταγενέστερο χρόνο που τα μέρη συμφώνησαν (όπως επί μεταχρονολογημένης επιταγής).

{...} Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Στη Λ. στις 13.2.2006, μεταξύ του εκκαλούντος, ο οποίος διατηρεί επιχείρηση εισαγωγής και εμπορίας αυτοκινήτων, και της εφεσίβλητης, η οποία είναι εργολάβος οικοδομών, καταρτίσθηκαν δύο επιμέρους συμβάσεις πώλησης, με βάση τις οποίες ο εκκαλών πώλησε και παρέδωσε στην εφεσίβλητη δύο μεταχειρισμένα οχήματα και συγκεκριμένα α) το υπ' αριθ. κυκλ. ΒΟΤ-... κλειστό φορτηγό μάρκας ΤΟΥΤΑ, αντί τιμήματος 9.050 Ε πλέον Φ.Π.Α. 19% ήτοι 133 Ε και συνολικά 9.183 Ε και β) το υπ' αριθ. κυκλ. ΡΙΙ-... αυτοκίνητο μάρκας ΜΕΡΤΕΝΣ Α140, αντί τιμήματος 9.700 Ε πλέον Φ.Π.Α. 19% ήτοι 123,50 Ε και συνολικά 9.823,50 Ε. Για τις πωλήσεις αυτές, που έγιναν βάσει του αρθ. 45 ν. 2859/2000, εκδόθηκαν από τον εκκαλούντα τα υπ' αριθ. .../13.2.2006 και .../20.2.2006 δελτία αποστολής - τιμολόγια αντίστοιχα, με πίστωση του τιμήματος, πράγμα που σημειώθηκε επ' αυτών (συμπληρώθηκαν τα τετραγωνίδια της σχετικής ένδειξης). Κατά τις διαπραγματεύσεις και τη σύναψη της συμφωνίας για την πώληση των ανωτέρω αυτοκινήτων, μαζί με την εφεσίβλητη παρίστατο και ο εφεσίβλητος σύζυγός της. Στις διαπραγματεύσεις αυτές οι εφεσίβλητοι ισχυρίσθηκαν ότι είναι εργολάβοι οικοδομών με σταθερή επιχειρηματική δραστηριότητα και μεγάλη ακίνητη περιουσία, πράγμα στο οποίο στηρίχθηκε ο εκκαλών προκειμένου να προβεί στην πώληση των ως άνω οχημάτων με πίστωση του τιμήματος. Ειδικότερα δε, μεταξύ του εκκαλούντος και του εφεσίβλητου υπήρξε πρόσθετη συμφωνία,

βάσει της οποίας ο τελευταίος υποσχέθηκε την εκπλήρωση του ως άνω χρέους της συζύγου του. Προς τούτο εξέδωσε σε διαταγή του εκκαλούντος την υπ' αριθ. ... μεταχρονολογημένη επιταγή της Α. BANK με ημερομηνία 25.4.2006 ποσού 20.000 Ε. Όμως, κατά την εμφάνιση της επιταγής αυτής προς πληρωμή από τον εκκαλούντα στις 3.5.2006 διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια στο λογαριασμό του εφεσίβλητου, γεγονός που σημειώθηκε επ' αυτής. Στο μεταξύ όμως και συγκεκριμένα 2 ή 3 ημέρες πριν την αναγραφόμενη ημερομηνία εκδόσεως της επιταγής (25.4.2006) ο εφεσίβλητος μετέβη στο κατάστημα του εκκαλούντος, όπου συνάντησε τη σύζυγο αυτού (μάρτυρα αποδείξεως), την οποία παρακάλεσε να αναγράψει στα αντίγραφα του τιμολογίου, που αυτός κατείχε, ότι αυτά είχαν εξοφληθεί, επικαλούμενος ότι αντιμετώπιζε πολύ σοβαρό πρόβλημα με τα πεθερικά του, που ήθελαν να τον χωρίσουν από τη σύζυγό του, εφόσον δεν εμφάνιζε σ' αυτούς τα τιμολόγια εξοφλημένα. Στις παρακλήσεις του εφεσίβλητου πείσθηκε η σύζυγος του εκκαλούντος, η οποία και ανέγραψε στα ως άνω αντίγραφα των τιμολογίων ότι αυτά εξοφλήθηκαν, βασιζόμενη στην επιταγή, που ήδη είχε παραδώσει ο εφεσίβλητος.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι οι εφεσίβλητοι είναι πράγματι εργολάβοι οικοδομών, η δε πρώτη εξ αυτών είναι ιδιοκτήτρια σημαντικής αξίας ακίνητης περιουσίας στη Ν. Ι. νομού Μ. και στον οικισμό Μ. του Δήμου Ν. Α., όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα απ' αυτήν μετ' επικλήσεως συμβόλαια αγοραπωλησίας σε συνδυασμό με τις σχετικές άδειες οικοδομής,

ενώ εξακολουθεί να διατηρεί στην κυριότητά της τα επίδικα οχήματα. Συνεπώς, δεν αποδείχθηκε ότι οι εφεσίβλητοι είχαν πρόθεση να εξαπατήσουν τον εκκαλούντα παρουσιάζοντας σ' αυτόν ψευδή στοιχεία ως προς την οικονομική τους κατάσταση και τη φερεγγυότητά τους. Δεν έσφαλε επομένως η εκκαλουμένη, που δέχθηκε τα ίδια ως προς το ζήτημα αυτό, και απέρριψε ως αβάσιμη την κύρια βάση της αγωγής, που θεμελιώνεται στην αδικοπραξία. Είναι δε αβάσιμος και απορριπτέος ο σχετικός τέταρτος λόγος της έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα.

Η παράδοση της τραπεζικής επιταγής, η οποία αποτελεί όργανο και όχι μέσο πληρωμής, δεν συνιστά καταβολή κατά την έννοια του αρθ. 416 ΑΚ, ούτε σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται δόση ή υπόσχεση αντί καταβολής κατά τα αρθ. 419 και 421 ΑΚ, αλλά γίνεται χάριν καταβολής. Ο οφειλέτης με την έκδοση της επιταγής ή την ανάληψη υποχρέωσης από αυτήν υπόσχεται στο δανειστή του (λήπτη) ότι θα εκπληρώσει την αρχική (βασική) του υποχρέωση με την εκπλήρωση νέας, με τη γένεση δηλαδή της ενοχής από την επιταγή δημιουργείται μόνο ένας εναλλακτικός τρόπος πληρωμής. Έτσι, δεν επέρχεται απόσβεση της αρχικής υποχρέωσης, παρά μόνο με την πραγματική πληρωμή (είσπραξη) της επιταγής, είτε αυτή γίνεται με μετρητά είτε με πίστωση του λογαριασμού του κομιστή της. Δεν αποκλείεται όμως η παράδοση της επιταγής να συνιστά υπόσχεση αντί καταβολής, κατά τον ερμηνευτικό κανόνα του ανωτέρω αρθ. 421 ΑΚ, όταν εκδηλώνεται σαφής (ρητή ή σιωπηρή) περί τούτου βούληση των μερών, οπότε η απόσβεση

της απαίτησης του δανειστή επέρχεται άμεσα από το μεταγενέστερο χρόνο που τα μέρη συμφώνησαν (π.χ. επί μεταχρονολογημένης επιταγής). Τη συμφωνία αυτή πρέπει να επικαλείται και να αποδεικνύει αυτός που προβάλλει απόσβεση (εξόφληση) της απαίτησης του δανειστή με την έκδοση ή οπισθογράφιση και παράδοση της επιταγής (βλ. ΑΠ 1277/09 Νόμος, ΑΠ 883/00 Δνη 42. 403).

Κατά τη συζήτηση στο πρωτόδικο δικαστήριο, στην οποία, όπως προαναφέρθηκε, ο εφεσίβλητος ερημοδικάσθηκε, η παριστάμενη εφεσίβλητη πρόβαλε την ένσταση εξόφλησης της επίδικης οφειλής με την καταβολή εκ μέρους της προς τον εκκαλούντα μετρητών χρημάτων στις 20.2.2006, ισχυριζόμενη περαιτέρω ότι η προαναφερόμενη τραπεζική επιταγή, που δόθηκε από το σύζυγό της, δεν έχει καμία σχέση με το τίμημα της αγοράς εκ μέρους της των δύο οχημάτων. Η εκκαλούμενη δέχθηκε ότι η προαναφερόμενη επιταγή δόθηκε στον εκκαλούντα από τον εφεσίβλητο όχι χάριν καταβολής, αλλά αντί καταβολής, με αποτέλεσμα την απόσβεση της βασικής ενοχής από την πώληση με τη δημιουργία νέας από την επιταγή, από την οποία και μόνο θα μπορούσε πλέον να ικανοποιηθεί ο εκκαλών. Κρίνοντας έτσι όμως η προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλε, αφού δέχθηκε τα ανωτέρω χωρίς να έχει προβληθεί, όπως ήταν αναγκαίο σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, σχετική ένσταση εκ μέρους των εναγομένων. Γι' αυτό, πρέπει κατά τους βάσιμους περί τούτου δεύτερο και τρίτο λόγους της έφεσης να εξαφανισθεί. Ακολούθως, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση έφεση ως βάσιμη κατ' ουσίαν και, αφού

κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο αυτό, να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

Ήδη κατά την παρούσα συζήτηση η εφεσίβλητη προβάλλει πλέον την ένσταση ότι η ως άνω επιταγή των 20.000 Ε δόθηκε από τον εφεσίβλητο στον εκκαλούντα αντί καταβολής και όχι χάριν καταβολής. Ο ισχυρισμός αυτός νομίμως προβάλλεται από την εφεσίβλητη κατ' αρθ. 527§1 ΚΠολΔ ως υπεράσπιση κατά της εφέσεως και πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν. Όπως προεκτέθηκε, η πώληση των δύο οχημάτων προς την εφεσίβλητη έγινε με πίστωση του τιμήματος, πράγμα που σημειώθηκε στα σχετικώς εκδοθέντα από τον εκκαλούντα τιμολόγια. Η ένδειξη δε «εξοφλήθη» αναγράφηκε από τη σύζυγο του εκκαλούντος στα αντίγραφα των τιμολογίων, που προσκόμισε ο εφεσίβλητος πριν από την αναφερόμενη ημερομηνία εκδόσεως της επίδικης επιταγής, εικονικά, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν. Η ως άνω επιταγή εκδόθηκε εξ αρχής χάριν καταβολής, δηλαδή αποτέλεσε έναν εναλλακτικό τρόπο πληρωμής εκ μέρους του εφεσίβλητου της οφειλής, που σωρευτικώς ανέλαβε την υποχρέωση να εκπληρώσει και ουδόλως αποδείχθηκε ότι στη συνέχεια υπήρξε οποιαδήποτε βούληση και συμφωνία των μερών για αλλαγή του προορισμού της ως άνω επιταγής. Συνεπώς, είναι βάσιμη η πρώτη επικουρική βάση της αγωγής, η οποία πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι σε ολόκληρο να καταβάλουν στον ενάγοντα το συνολικό ποσό του τιμήματος της πώλησεως των δύο οχημάτων, ήτοι 19.006,50 Ε νομιμοτόκως από τις 3.5.2006, όπως ζητείται στην αγωγή, καθόσον δήλη ημέρα

για την πληρωμή του τιμήματος είχε συμφωνηθεί η αναγραφόμενη ημερομηνία εκδόσεως της επιταγής (25.4.2006). Τέλος, πρέπει να ορισθεί το νόμιμο παράβολο για την περίπτωση ασκήσεως ανακοπής ερημοδικίας εκ μέρους του απολιπομένου εφεσιβλήτου...

222/2012

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης
Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης
Δικηγόροι: Γεώρ. Αγγελακόπουλος,
 Δημ. Κάψος - Φίλ. Σαμαράς

Αμεταβίβαστη εν ζωή και ακληρονόμητη η απαίτηση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, εκτός αν αναγνωρίσθηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε σχετική αγωγή. Η αναγνώριση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα το κληρονομητό της αξίωσης και επί εμφανίσεως μεταγενέστερα συνεπειών απρόβλεπτων αρχήθεν. Αν η αναγνώριση γίνει μόνο από έναν εκ των πλειόνων υπόχρεων, η μεταβίβαση χωρεί μόνον έναντι αυτού. Αρκεί άσκηση καταψηφιστικής ή αναγνωριστικής αγωγής και σε αναρμόδιο δικαστήριο. Επί θανάτου διαδίκου μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης, βίαιη διακοπή της δίκης που θα συνεχιστεί από τους κληρονόμους. Αν ο θάνατος επέλθει μετά την έκδοση απόφασης νομιμοποιούνται σε άσκηση έφεσης οι κληρονόμοι.

Τα έξοδα κηδείας βαρύνουν τον υπόχρεο σε διατροφή, αν δε ο θανατωθείς διατρεφόταν μόνος του υπόχρεοι καταβολής είναι οι κληρονόμοι κατά την κληρονομική τους μερίδα. Επί κατα-

βολής από έναν εξ αυτών, αυτός νομιμοποιείται σε αναζήτηση όλου του ποσού, αλλά δυνατή αναγωγή μεταξύ των κληρονόμων.

{...} 2. Το αρθ. 933 ΑΚ, το οποίο ακολουθεί ξένο νομοθετικό πρότυπο, (την §847 I εδ. β' Γερμ. ΑΚ), κηρύσσει, κατ' αρχήν, το αμεταβίβαστο εν ζωή και ακληρονόμητο της απαιτήσεως του 932 ΑΚ. Η απαίτηση θεωρείται ως αυστηρά προσωπική. Εξαιρετικά εκχωρείται και κληρονομείται, εφόσον αναγνωρίσθηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε σχετική αγωγή. Η αναγνώριση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα το κληρονομητό της αξιώσεως και σε περίπτωση εμφανίσεως μεταγενέστερα περαιτέρω συνεπειών που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν από την αρχή. Αν οι υπόχρεοι είναι πλείονες και η αναγνώριση γίνει με το δικαιούχο μόνο από ένα υπόχρεο, η μεταβίβαση μόνο έναντι αυτού μπορεί να χωρήσει, λόγω της υποκειμενικής ενέργειας που έχει. Η επίδοση της αγωγής πρέπει να νοηθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του αρθ. 215 ΚΠολΔ. Απαιτείται κατάθεση της αγωγής στη γραμματεία του δικαστηρίου και επίδοση στον υπόχρεο - εναγόμενο. Αρκεί και άσκηση αγωγής ενώπιον αναρμόδιου δικαστηρίου, εφόσον κατά την ΚΠολΔ 46 διατηρούνται οι συνέπειες ασκήσεως της αγωγής. Η δικαιολόγηση της νομοθετικής ρυθμίσεως πρέπει να αναζητηθεί στο ότι το θύμα με την επίδοση της αγωγής εκφράζει πλέον, κατά τρόπο πανηγυρικά σαφή, τη βούλησή του για επιδίωξη της απαιτήσεως του. Εφόσον ο νόμος δεν διακρίνει, η αγωγή μπορεί να είναι καταψηφιστική ή αναγνωριστική.

Αν όμως προσδιορίζεται στην αγωγή το ζητούμενο ποσό, η αξίωση γίνεται εκκρεμής μόνο αναφορικά με το ποσό αυτό. Οι παραπάνω συνδέσεις συνδέονται με την επίδοση της αγωγής. Αν κληρονομήθηκε η αξίωση λόγω συνδρομής των προϋποθέσεων της ΑΚ 933, δεν επιτρέπεται να επιδικασθεί μικρότερο ποσό για το λόγο ότι ωφελείται πλέον άλλο πρόσωπο (κληρονόμος) και όχι ο αρχικά παθών. Ο θάνατος του ενάγοντος, που ζητεί χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, επάγεται τη μεταβίβασή της στους κληρονόμους του. Εδώ επέρχεται βίαιη διακοπή της δίκης, ενόσω ο θάνατος συμβεί μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης (βλέπε αρθ. 286 επομ. ΚΠολΔ). Η δίκη θα συνεχιστεί από τους κληρονόμους του ενάγοντος. Αν αυτοί είναι πλείονες, αποκτούν από τη χρηματική ικανοποίηση ποσό ανάλογο με την κληρονομαία τους μερίδα. Αν το κονδύλιο γίνει δεκτό, τότε ανάλογη θα είναι και η επιδίκαση στους κληρονόμους. Είναι αυτονόητο ότι τροποποιείται έτσι αναγκαστικά το αίτημα της αγωγής. Αν ο θάνατος του αρχικού δικαιούχου επέλθει μετά την έκδοση πρωτόδικης δικαστικής απόφασης, νομιμοποιούνται πλέον ενεργητικώς και παθητικώς σε άσκηση εφέσεως οι κληρονόμοι (βλ. Αθ. Κρητικό, Η αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 1998, §988 επομ. σελ. 347 επ. και β' συμπλήρωμα ίδιου, έκδ. 2005 §985 επομ. σελ. 128 επ., ΕφΑθ 2758/08 Δνη 2009. 1747).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι ενάγοντες α) Μ. χήρα Ι. Λ., β) Δ. Ι. Λ., γ) Κ.Ι.Λ., δ) Θ. Θ., ε) Β. Λ. και στ) Δ. Ι. Λ. και Θ. Θ. με την ιδιότητα των ασκούντων τη γονική μέριμνα επί των ανηλικών τέκνων τους ι) Μ. Λ. και ιι)

Ι. Λ., με την αγωγή τους, την οποία απηύθυναν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά των εφεισιβλήτων, ισχυρίσθηκαν ότι από αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου, που οδηγούσε το υπ' αριθ. κυκλ. ΜΙΖ ... ΙΧΕ αυτοκίνητό του, το οποίο ήταν ασφαλισμένο στη δεύτερη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, προκλήθηκε αυτοκινητικό ατύχημα, που είχε ως αποτέλεσμα το θανάσιμο τραυματισμό του πεζού Ι. Λ., με τον οποίο αυτοί είχαν την αναφερόμενη συγγενική σχέση. Για τους λόγους αυτούς ζήτησαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρο ο καθένας, να καταβάλουν α) στην πρώτη από αυτούς - σύζυγο του θανόντος 150.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, β) στο δεύτερο από αυτούς - τέκνο 2.850 Ε για έξοδα κηδείας και 130.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, γ) στον τρίτο από αυτούς - τέκνο 130.000 Ε, δ) στην τέταρτη από αυτούς - νύφη σε υιό 40.000 Ε, ε) στον πέμπτο από αυτούς - αδελφό 40.000 Ε και στ) στα υπό του δευτέρου και τετάρτης από αυτούς εκπροσωπούμενα ανήλικα τέκνα τους - εγγόνια του θανατωθέντος, Μ. και Ι., 50.000 Ε στο καθένα, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, με το νόμιμο τόκο για όλα τα προαναφερόμενα ποσά από την επίδοση της αγωγής. Η υπόθεση συζητήθηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με αριθ. 292/2008 απόφαση, με την οποία η αγωγή απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Εν τω μεταξύ, μετά την έκδοση της προαναφερόμενης απόφασης, απεβίωσε η πρώτη ενάγουσα (βλ. υπ' αριθ. .../2008 ακριβές φωτοαντίγραφο της ληξι-αρχικής πράξης θανάτου του ληξιάρχου του Δήμου Ε.) και κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου

από τα τέκνα της Δ. και Κ. Λ. (δευτέρο και τρίτο των εναγόντων - βλ. υπ' αριθ. πρωτ. .../2011 πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών του Δήμου Φ.), ενώ ενηλικιώθηκαν και τα ανωτέρω ανήλικα τέκνα του δευτέρου και της τέταρτης των εναγόντων, Μ. και Ι. Λ. Οι προαναφερόμενοι υπό στοιχεία β), γ) δ) και ε) αρχικοί ενάγοντες, καθώς και τα προαναφερόμενα ανήλικα, ήδη, τέκνα του δευτέρου και τέταρτης των αρχικώς εναγόντων και οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της πρώτης ενάγουσας, παραδεκτώς, σύμφωνα με τα αναφερόμενα παραπάνω στη μείζονα σκέψη, με την έφεσή τους προσβάλλουν την απόφαση και παραπονούνται για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί και να γίνει δεκτή η αγωγή τους. {...}

4. Κατά το αρθ. 928 ΑΚ σε περίπτωση θανατώσεως προσώπου, ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει τα έξοδα της κηδείας σ' εκείνον που κατά το νόμο βαρύνεται μ' αυτά. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, σε συνδυασμό και προς το αρθ. 1831 του ίδιου κώδικα, με τα έξοδα κηδείας βαρύνεται κατά πρώτο λόγο ο υπόχρεος σε διατροφή, καθόσον αυτά αποτελούν προέκταση των εξόδων διατροφής. Σε περίπτωση που ο θανατωθείς διατρεφόταν με δικά του χρήματα από την περιουσία ή την εργασία του, στην καταβολή αυτών είναι υπόχρεοι οι κληρονόμοι του κατά την αναλογία της κληρονομικής τους μερίδας. Σε περίπτωση καταβολής των εξόδων κηδείας από κάποιον των πολλών κληρονόμων, ο τελευταίος νομιμοποιείται ενεργητικά σε απόληψη ολόκληρου του ποσού που κατέβαλε για τα έξοδα κηδείας του θανόντος, καθόσον η αξίωση αυτή έχει το χαρακτήρα της αποζημιώσεως και δεν επιδιώκεται

με κληρονομικό δικαίωμα, ως στοιχείο της κληρονομίας, ώστε να γίνει επιμερισμός με βάση την κληρονομική μερίδα. Μπορεί όμως να γεννηθεί μεταξύ κληρονόμων δικαίωμα αναγωγής κατά την εξομάλυνση των διαφορών τους επί της κληρονομίας (ΕφΘεσ 175/04 Αρμ 2005. 13, ΕφΡοδ 96/04 ΔωδΝομ 2005. 161, ΕφΛαρ 509/03 αδημ., ΕφΠατρ 766/02 ΑχΝομ 2003. 92, ΕφΚερκ 74/85 Δνη 26. 915).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο δεύτερος ενάγων - υιός του θανόντος δαπάνησε για την κηδεία του και τον τάφο συνολικά ποσό 2.853 Ε, τα μερικότερα κονδύλια του οποίου δεν αμφισβητούνται. Τα έξοδα αυτά, τα οποία ήταν ανάλογα με την κοινωνική θέση του θανόντος και της οικογένειάς του, τα πλήρωσε μόνον ο δεύτερος ενάγων - υιός του. Αν και ο θανών διατρεφόταν με δικά του χρήματα και υπήρχαν και άλλοι κληρονόμοι, ο δεύτερος ενάγων δικαιούται να λάβει ολόκληρο το ποσό των εξόδων κηδείας που μόνος του έκανε (και όχι μέρος ανάλογο με την κληρονομική του μερίδα), διότι, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, σε περίπτωση καταβολής των εξόδων κηδείας από κάποιον των πολλών κληρονόμων, αυτός μόνος νομιμοποιείται ενεργητικά σε απόληψη ολόκληρου του ποσού που κατέβαλε, καθόσον η αξίωση αυτή έχει το χαρακτήρα της αποζημιώσεως και δεν επιδιώκεται με κληρονομικό δικαίωμα, ως στοιχείο της κληρονομίας, ώστε να γίνει επιμερισμός με βάση την κληρονομική μερίδα. {...}

Περαιτέρω, η αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη εν μέρει, όπως ορίζεται στο διατακτικό. Το ποσό των 35.000 Ε, που αφορά τη χρηματική ικανοποίηση

λόγω ψυχικής οδύνης της πρώτης ενάγουσας, λόγω του θανάτου αυτής, μετά την άσκηση της αγωγής, θα επιδικαστεί εξ ημισείας στους μοναδικούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους αυτής, ήτοι τον δεύτερο και τρίτο των εναγόντων τέκνα της, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα παραπάνω στο κεφάλαιο 2 της παρούσας (Αθ. Κρητικό, Η αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 1998, §988 επ. σελ. 347 επ. και β' συμπλήρωμα ίδιου, έκδ. 2005 §985 επ. σελ. 128 επ. ΕφΑθ 2758/08 Δνη 2009. 1747)...

224/2012

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγητής: Νικ. Παπαδούλης
Δικηγόροι: Βηθλεέμ Ευτυχιάδου-Μπάστα, Βασ. Νιζάμης

Έναρξη αναγκαστικής εκτέλεσης με επίδοση αντιγράφου εξ απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση.

Αν επισπεύδεται εκτέλεση για ποσό μεγαλύτερο του επιδικασθέντος προσωρινά εκτελεστού, υπάρχει ακυρότητα επιταγής προς εκτέλεση μόνο κατά το υπερβάλλον.

Μη επιτρεπτός συμψηφισμός κατά απαιτήσεων από διατροφή.

Μη απόσβεση οφειλής με δημόσια κατάθεση επί άρνησης του δανειστή να δεχθεί μικρότερο της απαίτησής του ποσό, που δεν ισχύει ούτε ως μερική καταβολή.

{...} Κατά το αρθ. 924 εδ. α' ΚΠολΔ, η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης αρχίζει από την επίδοση σ' εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση αντιγρά-

φου του απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση, η οποία γράφεται κάτω από το αντίγραφο. Όταν ο εκτελούμενος τίτλος είναι δικαστική απόφαση, με την οποία επιδικάζεται χρηματικό ποσό, για μέρος του οποίου αυτή έχει κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή (αρθρ. 904 παρ. 2 εδ. α ΚΠολΔ), και προ της τελεσιδικίας αυτής έχει χορηγηθεί στον επισπεύδοντα απόγραφο μόνο για το ποσό που έχει κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή και επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση βάσει του ως άνω απογράφου για μεγαλύτερο ποσό, υπάρχει ακυρότητα της επιταγής προς εκτέλεση κατά το επί πλέον ποσό, χωρίς να επέρχεται ακυρότητα ως προς το υπόλοιπο, ως προς το οποίο η επιταγή διατηρεί την ισχύ της (σχετ. ΕφΘεσ 862/09, ΕφΠειρ 1107/07 Νόμος).

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα εξής: Με την αριθ. εκθ. κατάθ. 224/2005 αγωγή η καθ' ης η ανακοπή, ως ασκούσα αποκλειστικά την επιμέλεια των (δύο) ανήλικων τέκνων που απέκτησε από το γάμο της με τον ανακόπτοντα, ζήτησε να υποχρεωθεί ο τελευταίος να της καταβάλει για λογαριασμό των άνω ανηλικών διατροφή σε χρήμα 529 Ε για το καθένα, για χρονικό διάστημα δύο ετών από την επίδοση της αγωγής, με το νόμιμο τόκο από την καθυστέρηση πληρωμής κάθε δόσης έως την εξόφληση. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η αριθ. 225/2006 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, δυνάμει της οποίας ο εναγόμενος - ανακόπτων υποχρεώθηκε να καταβάλει στην ενάγουσα - καθ' ης διατροφή σε χρήμα για λογαριασμό των ανηλικών τέκνων της συνολικά το ποσό των (230 + 180) 410 Ε μέσα

στις πρώτες πέντε ημέρες κάθε μήνα για χρονικό διάστημα δύο ετών από την επίδοση της αγωγής (η οποία επιδόθηκε στις 7.6.2005, όπως προκύπτει από την αριθ. .../7.6.05 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Φ. Κ., που επικαλείται και προσκομίζει η καθ' ης), νομιμοτόκως από την καθυστέρηση πληρωμής κάθε δόσης έως την εξόφληση. Η απόφαση αυτή κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή.

Με την (ανακοπτόμενη) από 23.3.2007 επιταγή προς εκτέλεση κάτω από αντίγραφο απογράφου της ανωτέρω απόφασης (225/2006), που επιδόθηκε στον ανακόπτοντα στις 29.3.2007, η καθ' ης του επέταξε να της καταβάλει το συνολικό ποσό των 6.150 Ε ως υπόλοιπο κεφαλαίου της επιδικασθείσας διατροφής για το χρονικό διάστημα 7.1.2006 έως 6.4.2007, δεδομένου ότι ο ανακόπτων είχε εξοφλήσει το ποσό της διατροφής με τους νόμιμους τόκους που αντιστοιχούσε στο χρονικό διάστημα 7.6.2005 έως 6.1.2006 δια της καταβολής συνολικού ποσού 4.710 Ε. Το ως άνω απόγραφο χορηγήθηκε στην καθ' ης για το χρονικό διάστημα 13.6.2005 έως 12.3.2007. Με τον πρώτο λόγο της ένδικης ανακοπής, ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη επιταγή προς εκτέλεση είναι άκυρη κατά το ποσό των 410 Ε, που αφορά το χρονικό διάστημα 7.3.2007 έως 6.4.2007, καθόσον για το ποσό αυτό δε χορηγήθηκε απόγραφο. Ο ισχυρισμός, αυτός, που είναι νόμιμος, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην αμέσως πιο πάνω νομική πρόταση της παρούσας, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, καθόσον η επίδικη επιταγή συντάχθηκε για το συνολικό ποσό των 6.150 Ε, που

αφορά το χρονικό διάστημα από 7.1.2006 έως 6.4.2007 (που εμπίπτει στο χρονικό διάστημα των δύο ετών από την επίδοση - στις 7.6.2005 - της αγωγής), ήτοι για δεκαπέντε μήνες, που αντιστοιχούν στο ποσό (επιταχθέν) αυτό των 6.150 Ε (15 μήνες x 410 Ε) και όχι σε μεγαλύτερο κατά το οποίο η επιταγή θα ήταν άκυρη. Είναι δε προφανές ότι η αναγραφή του χρονικού διαστήματος στο ως άνω απόγραφο οφείλεται σε παραδρομή, εφόσον αφορά χρονικό διάστημα δεκαεννιά μηνών, οπότε το ποσό που αντιστοιχούσε σ' αυτό ανερχόταν σε $(410 \times 19 =) 7.790$ Ε και όχι βεβαίως σε 6.150 Ε, που αντιστοιχεί σε χρονικό διάστημα δεκαπέντε μηνών, το οποίο και περιλαμβάνεται στην ανακοπτόμενη επιταγή προς εκτέλεση. Εξ άλλου, βάσει της ανωτέρω αριθ. 225/2006 απόφασης, ο ανακόπτων υποχρεούνταν να καταβάλλει την επιδικασθείσα διατροφή στην καθ' ης μέσα στο πρώτο πενήθημερο κάθε μήνα, οπότε στις 12.3.2007 είχε καταστεί απαιτητό και ληξιπρόθεσμο το χρηματικό ποσό των 410 Ε που αφορούσε το χρονικό διάστημα 7.3.2007 έως 6.4.2007. Τα ίδια δεχόμενο και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του ορθά το νόμο εφάρμοσε και ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, ορθά και τις αποδείξεις εκτίμησε και τα αντιθέτως υποστηριζόμενα από τον εκκαλούντα με το σχετικό λόγο της έφεσης είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

Με το δεύτερο λόγο της ανακοπής του ο ανακόπτων ισχυρίζεται, ότι η απαίτηση για την οποία διενεργείται η προσβαλλόμενη εκτέλεση έχει αποσβεσθεί:

α) κατά το ποσό των 2.400 Ε δια συμψηφισμού. Τούτο γιατί (όπως ισχυρίζεται)

με την αριθ. 147/2007 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που εκδόθηκε επί της αριθ. εκθ. κατάθ. 240/2003 παρόμοιας με την προεκτεθείσα αγωγής της καθ' ης και κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή, υποχρεώθηκε να καταβάλει σ' αυτή για διατροφή των ανηλίκων τέκνων τους συνολικά το ποσό των 800 Ε στην αρχή κάθε μήνα για το χρονικό διάστημα 3.6.2003 έως 3.6.2005. ότι κατόπιν της άσκησης εκ μέρους του έφεσης κατά της άνω απόφασης εκδόθηκε η αριθ. 910/2005 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, δυνάμει της οποίας αυτός υποχρεώθηκε να καταβάλλει διατροφή 700 Ε μηνιαίως και ότι σε εκτέλεση της ανωτέρω προσωρινά κηρυχθείσας αριθ. 147/2004 απόφασης είχε ήδη καταβάλει στην καθ' ης για χρονικό διάστημα εικοσιπενταετίας μηνών το επιπλέον συνολικό ποσό των (24 μήνες x 100 Ε =) 2.400 Ε, χωρίς νόμιμη αιτία, κατά το οποίο αυτή κατέστη αδικαιολόγητα πλουσιότερη σε βάρος της περιουσίας του και ότι την ανταπαίτησή του αυτή προτείνει σε συμψηφισμό. Ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτός ως μη νόμιμος, καθόσον δεν επιτρέπεται συμψηφισμός κατ' απαιτήσεων από διατροφή (σχετ. Εφθεσ 509/93 Αρμ 1993. 532, Βαθρακοκόιλης Το νέο ΟικογΔικ, σελ. 698 §17, Καρακώστας ΑΚ τομ. 3ος, σελ. 840 σημ. 2611, 2612). Ούτε μπορεί να καταλογιστεί το ποσό αυτό των 2.400 Ε κατά την προκειμένη αναγκαστική εκτέλεση, όπως αβασίμως υποστηρίζει ο εκκαλών - ανακόπτων, διότι το εν λόγω ποσό δεν αφορά την κύρια υπόθεση, ήτοι την ίδια απαίτηση διατροφής την οποία αφορούσε η άνω αριθ. εκθ. κατάθ. 224/2005 αγωγή

επί της οποίας εκδόθηκε η ανωτέρω αριθ. 225/2006 απόφαση, βάσει της οποίας επισπεύδεται η επίδικη εκτέλεση, όπως απαιτείται (σχετ. ΑΠ 348/09 Νόμος) αλλά την απαίτηση διατροφής που αφορούσε η άνω αριθ. εκθ. κατάθ. 240/2003 αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η άνω αριθ. 147/2004 απόφαση,

β) με δημόσια κατάθεση κατά το ποσό των 1.090 Ε, το οποίο αυτός προσέφερε στην καθ' ης, που αρνήθηκε να αποδεχθεί. Ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτός ως μη νόμιμος, εφόσον η παροχή αυτή των 1.090 Ε είναι μικρότερη της οφειλόμενης (6.150 Ε) και δεν ισχύει ούτε ως μερική καταβολή, αφού ο ανακόπτων δεν επικαλείται ότι συναινεί προς τούτο η καθ' ης δανείστρια, όπως απαιτείται (σχετ. ΑΠ 44/04 Δ 2004. 99, Βαθρακοκόιλης Ερμηνεία ΑΚ τομ. Β σελ. 523 §2).

Στην ίδια κρίση με ανάλογη αιτιολογία κατέληξε και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και συνεπώς ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και δεν έσφαλε, τα αντιθέτως δε υποστηριζόμενα από τον εκκαλούντα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Συνεπώς, εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος έφεσης προς έρευνα, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη έφεση ως ουσιαστικά αβάσιμη...

255/2012

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου
Δικηγόροι: Αντ. Τίγκας - Αποστ. Βλιτσάκης, Ελισσάβη Καμπαγιάννη, Κων. Χατζόπουλος - Μαρία Μάνη

Η εις ολόκληρον ενοχή ιδρύεται μόνο με σαφή δήλωση βούλησης των συμβαλλομένων ή από το νόμο.

Η επιταγή προς εκτέλεση πρέπει να περιέχει σύντομη μνεία του ποσού, όχι και του ιστορικού κάθε κονδυλίου, αρκεί να προκύπτει η αιτία της απαίτησης και η οφειλή, άλλως ακυρότητα επί ανεπανόρθωτης οικονομικής βλάβης. Επιτρεπτή εκτέλεση εναντίον Δημοσίου, ΟΤΑ και νπδδ δικ. αποφάσεων και εκτελεστών τίτλων που επιδικάζουν χρηματικές απαιτήσεις, όπως είναι οι δ/γές πληρωμής. Το αρθ. 20 ν. 3301/04, που εξαιρεί τις δ/γές πληρωμής από τους εκτελεστούς τίτλους, αντίκειται στο Σύνταγμα και τα Διεθνή Σύμφωνα και συνεπώς δυνατή η έκδοση δ/γής πληρωμής εναντίον των ως άνω, κι αν ακόμη η υποκείμενη σχέση υπάγεται στα διοικ. δικαστήρια.

Μείωση δυσανάλογης ποινής με (αντ)αγωγή, ένσταση ή ανακοπή. Η μη ζημία του δανειστή ή το μικρό μέγεθός της δεν εμποδίζει την κατάπτωση της ποινής. Απαλλαγή οφειλέτη αν αποδείξει ότι η μη εκπλήρωση οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη.

Επί κύριας χρηματικής οφειλής, η συμφωνία ότι επί υπερημερίας του οφειλέτη θα καταβάλλεται, πλέον του θεμιτού τόκου, και πρόσθετο ποσό ως ποινική ρήτρα είναι μη νόμιμη και άκυρη κατά το υπερβάλλον, διότι αποτελεί συγκάλυψη τοκογλυφίας, αδιαφόρως του υπέρμετρου ή μη της ποινής.

{...} ΙΙΙ. Σύμφωνα με το αρθ. 480 ΑΚ «Αν περισσότεροι οφείλουν διαιρετή παροχή ή αν περισσότεροι έχουν δικαίωμα

σε διαιρετή παροχή, σε περίπτωση αμφιβολίας κάθε οφειλέτης έχει την υποχρέωση να καταβάλει και κάθε δανειστής έχει το δικαίωμα να λάβει ίσο μέρος». Σύμφωνα με το αρθ. 481 ΑΚ «Οφειλή εις ολόκληρον υπάρχει, όταν σε περίπτωση περισσότερων οφειλετών της ίδιας παροχής καθένας απ' αυτούς έχει την υποχρέωση να την καταβάλει ολόκληρη, ο δανειστής όμως έχει το δικαίωμα να την απαιτήσει μόνο μια φορά». Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι για να υπάρξει ενοχή εις ολόκληρον, πρέπει η απαίτηση καθενός των περισσότερων δανειστών ή η υποχρέωση καθενός των περισσότερων οφειλετών να αφορά την ίδια παροχή και, επιπλέον, οι περισσότερες ενοχές (απαιτήσεις ή υποχρεώσεις) που αφορούν τους περισσότερους δανειστές ή οφειλέτες να έχουν μεταξύ τους καθολική συνδετική σχέση, δηλαδή να συνδέονται με τον ίδιο κοινό σκοπό και τον ίδιο γενεσιουργό λόγο. Με τις ανωτέρω διατάξεις καθιερώνεται ως κανόνας στις πολυπρόσωπες ενοχές, οι οποίες αφορούν διαιρετές παροχές, η κατ' ισομοιρία ευθύνη και το κατ' ισομοιρία δικαίωμα, αντίστοιχα, ενώ η εις ολόκληρο ενοχή και, ειδικότερα, η παθητική εις ολόκληρον ενοχή αναγνωρίζεται μόνο όταν αυτή συνιστάται με αναμφίβολη δήλωση βούλησης των συμβαλλομένων ή καθιερώνεται από το νόμο. Όσον αφορά τη σύμβαση ως γενεσιουργό λόγο της παθητικής εις ολόκληρον ενοχής, πρέπει να συνάγεται από τη σύμβαση με σαφήνεια ότι επιδιωκόταν εις ολόκληρον υποχρέωση όλων, διότι σε περίπτωση αμφιβολίας, δηλαδή αν δεν συνάγεται κάτι άλλο, ισχύει ο κανόνας του αρθ. 480 ΑΚ, ήτοι δημιουργούνται περισσότερες υπο-

χρεώσεις ισομερείς μεταξύ τους. Οι διατάξεις των ανωτέρω άρθρων εμπεριέχουν ενδοτικό δίκαιο και δεν έχουν αναγκαστικό χαρακτήρα. Επομένως, σύμφωνα με την αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, οι συμβαλλόμενοι δύνανται να διαμορφώσουν ελεύθερα την πολυπρόσωπη ενοχική σχέση τους και τις ειδικότερες ενοχές που απορρέουν από αυτή (βλ. ΑΠ 454/06 Δνη 49. 497). Όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω ως προς την παθητική ενοχή εις ολόκληρον, ισχύουν, αναλογικά, και ως προς την ενεργητική ενοχή εις ολόκληρον, η οποία ρυθμίζεται από το αρθ. 489 ΑΚ, όπου ορίζεται ότι «Απαιτήση εις ολόκληρον υπάρχει, όταν σε περίπτωση περισσώτερων δανειστών για την ίδια παροχή, ο καθένας απ' αυτούς έχει το δικαίωμα να την απαιτήσει ολόκληρη, ο οφειλέτης όμως έχει την υποχρέωση να την καταβάλει μόνο μια φορά».

Στην επίδικη υπόθεση η ανακόπτουσα (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τ.) ισχυρίστηκε με το α' σκέλος του 1ου λόγου της ένδικης ανακοπής ότι στην ανακοπόμενη διαταγή πληρωμής και στην αντίστοιχη επιταγή προς πληρωμή δεν αναφέρονται τα ακριβή ποσά χρημάτων που δικαιούται έκαστος συγκύριος να λάβει από το συνολικό ποσό, το οποίο διατάσσεται η ανακόπτουσα με την ανακοπόμενη διαταγή πληρωμής να καταβάλει, με συνέπεια να υφίσταται αοριστία, αφού η φερόμενη οφειλή της ανακόπτουσας δεν είναι οφειλή εις ολόκληρον, αλλά είναι διαιρετή οφειλή, η οποία δεν μπορεί να θεραπευτεί από την αναφορά του ποσοστού κυριότητας εκάστου αντιδίκου της ανακόπτουσας πάνω στην επίδικη οικοπεδική έκταση και στα οικοδομημένα σε αυτή κτίσματα. Σύμφω-

να με τη νομική σκέψη που παρατέθηκε ανωτέρω, ο συγκεκριμένος λόγος ανακοπής αποβαίνει νομικά αβάσιμος, διότι, όπως ήδη αναφέρθηκε, με τις ανωτέρω νομικές διατάξεις καθιερώνεται ως κανόνας στις πολυπρόσωπες ενοχές, οι οποίες αφορούν διαιρετές παροχές, η κατ' ισομοιρία ευθύνη και το κατ' ισομοιρία δικαίωμα, αντίστοιχα, γεγονός που έχει ως συνέπεια να μην προκαλείται αοριστία, όταν περισσότεροι δανειστές έχουν δικαίωμα σε διαιρετή παροχή, όπως συμβαίνει στην επίδικη υπόθεση, αλλά παραλείπεται να αναφερθεί το ακριβές ποσοστό της διαιρετής παροχής, το οποίο δικαιούται να λάβει έκαστος των περισσοτέρων δανειστών, διότι σε περίπτωση αμφιβολίας έκαστος δανειστής έχει δικαίωμα να λάβει ίσο μέρος της παροχής. Συνεπώς, στην επίδικη υπόθεση τεκμαίρεται, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 480 ΑΚ, ότι έκαστος των περισσοτέρων δανειστών, αντιδίκων της ανακόπτουσας, έχει δικαίωμα να λάβει ίσο μέρος του συνολικού ποσού χρημάτων, το οποίο διατάσσεται η ανακόπτουσα με την ανακοπόμενη διαταγή πληρωμής να καταβάλει. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αξιολόγησε τον ανωτέρω λόγο ανακοπής ως νομικά βάσιμο, αλλά απέρριψε αυτόν ως ουσιαστικά αβάσιμο, με την αιτιολογία ότι «δεν ήταν απαραίτητο για το κύρος της επιταγής προς πληρωμή να αναφέρονται τα οφειλόμενα σε καθένα των καθ' ων η ανακοπή ποσά» και ότι «σε κάθε περίπτωση στον εκτελεστό τίτλο αναφέρονται αναλυτικά τα ποσοστά συγκυριότητας των καθ' ων η ανακοπή επί του επιδικού μισθίου, από τα οποία μπορούσε να υπολογιστεί το αναλογούν σε καθένα επιμέ-

ρους ποσό», δεν έσφαλε κατ' αποτέλεσμα, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη του αντίστοιχου λόγου έφεσης, ήτοι του α' σκέλους του 1ου λόγου της ένδικης έφεσης, ως ουσιαστικά αβάσιμου.

IV. Από τις διατάξεις των αρθ. 924, 904, 916, 918, 919 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η επιταγή προς εκτέλεση, με την οποία αρχίζει η αναγκαστική εκτέλεση, πρέπει να περιέχει σύντομη αναφορά του ποσού που οφείλεται, δεν είναι όμως αναγκαία η αναφορά του ιστορικού κάθε κονδυλίου. Ειδικότερα, αρκεί να προκύπτει από την επιταγή η αιτία της απαίτησης και η οφειλή κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα (βλ. ΑΠ 72/95 Δνη 38. 585, ΑΠ 194/95 Δνη 37. 101). Εφόσον γίνει αυτός ο διαχωρισμός, η επιταγή παρουσιάζει πληρότητα και απόκειται πλέον στον οφειλέτη να αποδείξει την απόσβεση της απαίτησης ή την ανακρίβεια των κονδυλίων ή τον εσφαλμένο υπολογισμό των τόκων (βλ. ΕφΑθ 2535/98 Δνη 40. 384). Εφόσον η επιταγή δεν περιέχει τα πιο πάνω αναγκαία στοιχεία, επέρχεται ακυρότητα αυτής, η οποία κηρύσσεται από το δικαστήριο, εφόσον προκαλείται οικονομική βλάβη στον οφειλέτη, η οποία δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλο τρόπο (βλ. ΑΠ 194/95 Δνη 37. 101).

Στην επίδικη υπόθεση η ανακόπτουσα (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τ.) ισχυρίστηκε με το β' σκέλος του 1ου λόγου της ένδικης ανακοπής ότι το κεφάλαιο των τόκων, που εμπεριέχεται στην επίδικη επιταγή προς πληρωμή, είναι παντελώς αόριστο, διότι με τον τρόπο που είναι διατυπωμένο, δεν μπορεί να ελεγχθεί η νομιμότητα ή όχι του τρόπου υπολογισμού των τόκων, με αποτέλεσμα να καθίσταται αυτό ανεπίδεκτο δι-

καστικής εκτίμησης εξαιτίας της αοριστίας του και η ανακόπτουσα να στερείται τη δυνατότητα να αμυνθεί. Σύμφωνα με τη νομική σκέψη που παρατέθηκε ανωτέρω, ο συγκεκριμένος λόγος ανακοπής αποβαίνει νομικά αβάσιμος, διότι, όπως ήδη αναφέρθηκε, η επιταγή προς εκτέλεση πρέπει να περιέχει σύντομη αναφορά του ποσού που οφείλεται, αρκεί να προκύπτει από αυτή η αιτία της απαίτησης και η οφειλή κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα, και, εφόσον γίνει αυτός ο διαχωρισμός, η επιταγή παρουσιάζει πληρότητα, και απόκειται πλέον στον οφειλέτη να αποδείξει την απόσβεση της απαίτησης ή την ανακρίβεια των κονδυλίων ή τον εσφαλμένο υπολογισμό των τόκων. Συνεπώς, εφόσον στην επίδικη επιταγή προς εκτέλεση εμπεριέχεται κονδύλιο τόκων, διακεκριμένο από τα κονδύλια της κύριας απαίτησης και των εξόδων, η επιταγή παρουσιάζει πληρότητα και δεν πάσχει από αοριστία, όπως ισχυρίζεται η ανακόπτουσα. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αξιολόγησε τον ανωτέρω λόγο ανακοπής ως απαράδεκτο εξαιτίας αοριστίας, με την αιτιολογία ότι «η ανακόπτουσα δεν εξειδικεύει την επικαλούμενη αοριστία αυτού του κονδυλίου, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι το ποσό των τόκων δεν αποτελεί αναγκαίο για το κύρος της επιταγής στοιχείο, η παράλειψη δε του τρόπου υπολογισμού των τόκων δεν δημιουργεί ακυρότητα της επιταγής», έσφαλε, όπως ισχυρίζεται ήδη η εκκαλούσα με το β' σκέλος του 1ου λόγου της ένδικης έφεσης, το γεγονός όμως αυτό δεν πρέπει να οδηγήσει σε παραδοχή του συγκεκριμένου λόγου έφεσης και σε εξαφάνιση του αντίστοιχου κεφαλαίου της εκκαλούμενης από-

φασης, διότι η νέα εκδίκαση της ανακοπής θα οδηγήσει το Δικαστήριο τούτο σε απόρριψη του ανωτέρω λόγου της ως νομικά αβάσιμου, ήτοι σε έκδοση απόφασης επιβλαβέστερης για την εκκαλούσα, γεγονός αντίθετο προς τη διάταξη του αρθ. 536§1 ΚΠολΔ, με την οποία απαγορεύεται να εκδώσει το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απόφαση επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα, αν δεν έχει ασκήσει ο εφεσίβλητος έφεση ή αντέφεση (βλ. Β. Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ 1995 αρθ. 536 αριθ. 2). Συνεπώς, ο ανωτέρω λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως ανώφελος.

V. Στο αρθ. 94 του Συντάγματος της Ελλάδας, όπως ισχύει μετά την αναθεώρησή του από το Ψήφισμα με ημερομηνία 6.4.2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, ορίζεται ότι: «1. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές ουσίας, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. 2. Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, όπως νόμος ορίζει. 3. Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή της αυτής νομοθεσίας, μπορεί να ανατεθεί με νόμο η εκδίκαση κατηγοριών ιδιωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια ή κατηγοριών διοικητικών διαφορών ουσίας στα πολιτικά δικαστήρια. 4. Στα πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια μπορεί να ανατεθεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, όπως νόμος ορίζει. Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται και η λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις. Οι δικαστικές απο-

φάσεις εκτελούνται αναγκαστικά και κατά του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, όπως νόμος ορίζει». Στο αρθ. 95§5 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «Η διοίκηση είναι υποχρεωμένη να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει αναγκαστικά μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης». Στο αρθ. 1 του ν. 3068/2002 (ΦΕΚ Α' 274/14.11.02), όπως ίσχυε πριν τροποποιηθεί από το αρθ. 20 του ν. 3301/2004 που εκδόθηκε προς εκτέλεση του αρθ. 94§4 του Συντάγματος, ορίζεται ότι: «Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει». Επακολούθησε ο ν. 3301/2004 και με το άρθρο του 20 προστέθηκε στο αρθ. 1 του ν. 3068/2002 εδάφιο, με το οποίο ορίστηκε ότι δεν είναι δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του νόμου αυτού και δεν εκτελούνται οι εκτελεστοί τίτλοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις των εδαφίων

γ-ζ της §2 του αρθ. 904 ΚΠολΔ, (μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι διαταγές πληρωμής που εκδίδονται σύμφωνα με τα αρθ. 623 επ. ΚΠολΔ), πλην των αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων που κηρύχθηκαν εκτελεστές. Περαιτέρω, με το αρθ. 2§3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, το οποίο κυρώθηκε, μαζί με το προαιρετικό Πρωτόκολλό του, με το ν. 2462/1997, άρχισε να ισχύει στην Ελλάδα από 5.8.1997 (βλ. ανακοίνωση Υπουργείου Εξωτερικών Φ.0546/62/A1/292/M.2870/7.5.97), και έχει υπερνομοθετική ισχύ σύμφωνα με το αρθ. 28§1 του Συντάγματος, ορίζεται ότι: «Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση: α) να εγγυώνται ότι κάθε άτομο, του οποίου τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που αναγνωρίζονται στο παρόν Σύμφωνο, θα παραβιασθούν, θα έχει στη διάθεσή του μία πρόσφορη προσφυγή, ακόμη και αν η παραβίαση θα έχει διαπραχθεί από πρόσωπα που ενεργούν υπό την επίσημη κρατική ιδιότητά τους, β) να εγγυώνται ότι η αρμόδια δικαστική, διοικητική, νομοθετική αρχή θα αποφαινεται πράγματι σχετικά με τα δικαιώματα του προσφεύγοντος και να προωθήσουν τη δυνατότητα δικαστικής προσφυγής, γ) να εγγυώνται την εκτέλεση, από τις αρμόδιες αρχές κάθε απόφασης που θα έχει κάνει δεκτή τη σχετική προσφυγή». Εξάλλου, στο αρθ. 14§1α του ίδιου Συμφώνου ορίζεται ότι: «Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί από δικαστήριο, το οποίο θα αποφασίσει και για αμφισβητήσεις δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αστικού χαρακτήρα». Με τη διάταξη αυτή συμπορεύεται

και το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο που καθιερώνεται με το αρθ. 6§1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974, καθώς και με το αρθ. 20§1 του Συντάγματος. Οι ως άνω διατάξεις δεν ιδρύουν μόνο διεθνή ευθύνη των συμβαλλομένων κρατών, αλλά έχουν άμεση εφαρμογή και υπερνομοθετική ισχύ, άρα θεμελιώνουν δικαιώματα υπέρ των προσώπων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής τους. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται όχι μόνο την ελεύθερη πρόσβαση σε δικαστήριο, αλλά και την πραγματική ικανοποίηση του δικαιώματος που επιδικάστηκε από το δικαστήριο, δηλαδή το δικαίωμα αναγκαστικής εκτέλεσης, χωρίς την οποία η προσφυγή στο δικαστήριο θα απέβαλλε την ουσιαστική αξία και χρησιμότητά της, (βλ. οΛΑΠ 21/01).

Από τις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις και τις διατάξεις του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και της Ε.Σ.Δ.Α. συνάγεται ότι, για να επιτευχθεί ο σκοπός της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, επιτρέπεται να εκτελούνται εναντίον του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου δικαστικές αποφάσεις και εκτελεστοί τίτλοι, με τους οποίους επιδικάζονται χρηματικές απαιτήσεις σε βάρος αυτών των νομικών προσώπων. Στους τίτλους αυτούς περιλαμβάνονται και οι διαταγές πληρωμής που εκδίδονται σύμφωνα με τα αρθ. 623 επ. ΚΠολΔ, οι οποίες, βέβαια, εκδίδονται από δικαστή και όχι από συγκροτημένο δικαστήριο, χωρίς να ακουστεί προηγουμένως και να αναπτύξει τις από-

ψεις του ο καθ' ου, αλλά εξομοιώνονται λειτουργικά με τις δικαστικές αποφάσεις, διότι αφενός επιλύουν βιοτικές διαφορές και αφετέρου ανταποκρίνονται στα βασικά λειτουργικά γνωρίσματα της δικαστικής προστασίας που προβλέπεται από το αρθ. 20 του Συντάγματος, διότι παρέχεται η δυνατότητα στον καθ' ου να ασκήσει ανακοπή και να ισχυρισθεί ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση διαταγής πληρωμής ή ότι δεν υφίσταται η απαίτηση. Η ανωτέρω νομοθετική ρύθμιση του αρθ. 20 ν. 3301/2004, σύμφωνα με την οποία δεν εκτελούνται οι εκτελεστοί τίτλοι που αναφέρονται σε αυτή, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι διαταγές πληρωμής, αντίκειται στις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και των Διεθνών Συμφώνων και ως εκ τούτου είναι δυνατό να εκδοθεί από τον αρμόδιο δικαστή, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, διαταγή πληρωμής εναντίον του Ελληνικού Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, και αν ακόμη η υποκείμενη σχέση, από την οποία απορρέει η χρηματική απαίτηση, προς πληρωμή της οποίας ζητείται η έκδοση διαταγής πληρωμής, υπάγεται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, όπως συμβαίνει σε δι-αφορά από σύμβαση δημόσιου έργου (βλ. ΑΕΔ 18/05, ΑΠ 2347/09 Νόμος).

Στην επίδικη υπόθεση η ανακόπτουσα (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τ.) ισχυρίστηκε με το 2ο λόγο της ένδικης ανακοπής ότι οι διαταγές πληρωμής κατά του Δημοσίου δεν αποτελούν δικαστικές αποφάσεις με την έννοια του νόμου, δεν δύνανται να εκτελεστούν και ως εκ τούτου η αναγκαστική εκτέλεση που επισπεύδεται με την

από 18.5.2009 επιταγή προς εκτέλεση, γραμμένη κάτω από το πρώτο εκτελεστό απόγραφο αριθ. 54/2008 της διαταγής πληρωμής αριθ. 3/2008 του Δικαστή Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, είναι άκυρη. Σύμφωνα με τη νομική σκέψη που παρατέθηκε ανωτέρω, ο συγκεκριμένος λόγος ανακοπής αποβαίνει νομικά αβάσιμος, διότι, όπως ήδη αναφέρθηκε, για να επιτευχθεί ο σκοπός της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, επιτρέπεται να εκτελούνται εναντίον του Ελληνικού Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου δικαστικές αποφάσεις, με τις οποίες επιδικάζονται χρηματικές απαιτήσεις σε βάρος αυτών των νομικών προσώπων, και, επίσης, διαταγές πληρωμής που εκδίδονται σύμφωνα με τα αρθ. 623 επ. ΚΠολΔ. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το ανωτέρω ζήτημα, ήτοι ότι ο 2ος λόγος της ένδικης ανακοπής πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, δεν έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου, όπως ισχυρίζεται ήδη η εκκαλούσα με το 2ο λόγο της ένδικης έφεσης, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτού του λόγου έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμου.

VI. Σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 409 ΑΚ «Αν η ποινή που συμφωνήθηκε είναι δυσανάλογα μεγάλη, μειώνεται, ύστερα από αίτηση του οφειλέτη, από το δικαστήριο, στο μέτρο που αρμόζει. Αντίθετη συμφωνία δεν ισχύει». Η αίτηση για μείωση της ποινής που συμφωνήθηκε, μπορεί να ασκηθεί είτε με αγωγή ή ανταγωγή είτε με ένσταση ή λόγο ανακοπής. Για να κριθεί η βασιμότητα της αίτησης αυτής και

να διαμορφωθεί δικανική κρίση ως προς το χαρακτήρα της ποινής ως δυσανάλογα μεγάλης και, στη συνέχεια, ως προς το μέτρο, στο οποίο πρέπει να μειωθεί η ποινή, το δικαστήριο της ουσίας πρέπει να λάβει υπόψη του τα πραγματικά περιστατικά που συντρέχουν στη συγκεκριμένη περίπτωση, ιδίως, μεταξύ άλλων, το μέγεθος της ποινής σε σύγκριση με την αξία της αντιπαροχής του δανειστή, την οικονομική κατάσταση των μερών, τα συμφέροντα του δανειστή που προσβλήθηκαν από την εκ μέρους του οφειλέτη αθέτηση της σύμβασης, την περιουσιακή ζημία αλλά και την ενδεχόμενη ηθική βλάβη του δανειστή, το μέγεθος της παράβασης του οφειλέτη ως προς την εκπλήρωση της σύμβασης, το βαθμό του πταίσματος του οφειλέτη και το γεγονός της ενδεχόμενης ωφέλειάς του από τη μη εκπλήρωση της παροχής και, επίσης, κάθε δικαιολογημένο συμφέρον του δανειστή και τα απώτερα επιβλαβή αποτελέσματα που προκάλεσε στο δανειστή η μη εκπλήρωση ή μη προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής. Το γεγονός ότι, ενδεχομένως, δεν επήλθε ζημία στο δανειστή ή το μέγεθός της δεν είναι μεγάλο, δεν εμποδίζει την κατάπτωση της ποινής (βλ. ΑΠ 84/08 Δνη 49. 1445, ΑΠ 201/07 Δνη 49. 192, ΑΠ 1460/05).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των αρθ. 404, 405§1, 407, 340, 342, 330 ΑΚ συνάγεται ότι η αγωγή για καταβολή ποινικής ρήτρας, η οποία συμφωνήθηκε για την περίπτωση που ο οφειλέτης δεν θα εκπληρώσει ή δεν θα εκπληρώσει προσηκόντως την παροχή, απορρίπτεται, αν ο εναγόμενος ισχυριστεί και αποδείξει ότι η μη εκπλήρωση ή μη προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής

οφείλεται σε γεγονός, για το οποίο δεν φέρει ευθύνη. Τούτο, διότι στην περίπτωση αυτή ο οφειλέτης δεν περιέρχεται σε υπερημερία, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την κατάπτωση της ποινικής ρήτρας. Γεγονός, για το οποίο δεν φέρει ευθύνη ο οφειλέτης, είναι κάθε εύλογη αιτία, η οποία δικαιολογεί τη μη εκπλήρωση ή μη προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής, εφόσον όμως δεν μπορεί να αποδοθεί σε δόλο ή αμέλεια του οφειλέτη. Αν αποδεικνύεται ότι την ίδια παράλειψη ή καθυστέρηση ως προς την εκπλήρωση της παροχής θα επιδείκνυε ο μέσος επιμελής άνθρωπος, ο οποίος θα βρισκόταν κάτω από τις ίδιες συνθήκες και θα κατέβαλλε τη συνηθισμένη προσπάθεια για την εκπλήρωση της παροχής, τότε η μη εκπλήρωση ή μη προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής δεν μπορεί να αποδοθεί σε αμέλεια του οφειλέτη (βλ. ΑΠ 1980/08 Δνη 50. 518).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των αρθ. 293 εδ. β', 294, 345 ΑΚ, σκοπός των οποίων είναι να αποτρέψει την καταστρατήγηση του θεμιτού ορίου τόκου, συνυπολογίζοντας στο ποσοστό του τόκου όλες τις πρόσθετες παροχές, οι οποίες έχουν νομική μορφή διαφορετική του τόκου, αλλά επιβαρύνουν τελικά τον οφειλέτη, συνάγεται ότι σε χρηματική, κυρίως, οφειλή, ως κύρια παροχή, η συμφωνία ότι σε περίπτωση υπερημερίας του οφειλέτη ως προς την εκπλήρωσή της θα καταβάλλεται, επιπλέον του θεμιτού τόκου, και πρόσθετο χρηματικό ποσό ως ποινική ρήτρα, αντιβαίνει στις παραπάνω διατάξεις νόμου και είναι άκυρη κατά το υπερβάλλον, διότι αποτελεί συγκαλυψη παράνομης τοκογλυφίας. Η ακυρότητα αυτή της ποινικής ρήτρας είναι άσχετη με το υπέρμετρο μέγεθος αυτής, το

οποίο ρυθμίζεται σύμφωνα με το αρθ. 409 ΑΚ (βλ. ΑΠ 1438/97 Δνη 1998. 381, ΕφΑθ 9469/01 Δνη 2003. 1082 και 1489, ΕφΑθ 6563/03 Δνη 2004. 1500, ΕφΑθ 3558/04 ΑρχΝ 2005. 383, ΕφΑθ 5524/04 ΕΔΠ 2005. 79, ΕφΑθ 270/05 ΕΔΠ 2007. 161).

Στην επίδικη υπόθεση η ανακόπτουσα (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τ.) ισχυρίστηκε με τον 4ο λόγο της ένδικης ανακοπής ότι στην ανακοπτόμενη διαταγή πληρωμής αριθ. 3/2008 του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων ενσωματώνεται, εκτός των άλλων ποσών, προσαύξηση εξαιτίας κατάπτωσης ποινικής ρήτρας, ποσοστού 30%, η οποία είναι άκυρη ως καταχρηστική, υπέρμετρη και δυσανάλογα επαχθής και πρέπει να μειωθεί στο προσήκον μέτρο, το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει το 75% του τιμαρίθμου ετησίως, αφού, μάλιστα, δεν ήταν προϊόν ελεύθερης συμβατικής βούλησης της ανακόπτουσας. Ο συγκεκριμένος λόγος ανακοπής είναι νομικά βάσιμος (βλ. αρθ. 409, 281 ΑΚ) και πρέπει να ερευνηθεί η ουσιαστική βασιμότητά του.

Από όλα τα έγγραφα, τα οποία προσκόμισαν οι διάδικοι ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου με επίκληση του περιεχομένου τους, αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Την 1.8.2006 οι καθ' ων η ανακοπή, οι οποίοι ενεργούσαν ως εκμισθωτές, και η ανακόπτουσα Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τ., η οποία ενεργούσε ως μισθώτρια, κατάρτισαν μεταξύ τους ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης ακινήτου, με το οποίο συμφώνησαν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1) Οι εκμισθωτές, κύριοι, νομείς και κάτοχοι μιας οικοπεδικής έκτασης, εμβαδού 2.000 τμ, η οποία κείται στα Τ. επί των οδών Φ. και Π. και στην

οποία έχουν ανεγείρει κτίριο εμβαδού 800 τμ περίπου και βοηθητικό κτίριο εμβαδού 20 τμ περίπου, εκμίσθωναν αυτά τα ακίνητά τους, μαζί με επιπλέον οικοπεδική έκτασή τους, εμβαδού 500 τμ, στο Ελληνικό Δημόσιο και ήδη στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τ., για να καλύπτει τις στεγαστικές ανάγκες του ... δημοτικού σχολείου Τ., ήδη όμως η μίσθωση αυτή έληξε. Ο Δήμος Τ. αποφάσισε ομόφωνα με την απόφαση αριθ. .../2006 του δημοτικού συμβουλίου του την αναγκαστική απαλλοτρίωση ευρύτερης οικοπεδικής έκτασης των εκμισθωτών, εμβαδού 3.726,65 τμ, στην οποία περιλαμβάνεται το μίσθιο κτίσμα, πλην όμως με εισήγηση του Γενικού Διευθυντή του Δήμου Τ. θα τεθεί σε ψήφιση το θέμα της απευθείας εξαγοράς της οικοπεδικής έκτασης των δύο στρεμμάτων με τα επ' αυτής κτίσματα, οπότε ο Δήμος Τ. θα αποχαρακτηρίσει την υπόλοιπη έκταση, εμβαδού 1.726,65 τμ, η οποία ανήκει, επίσης, στην ιδιοκτησία των εκμισθωτών. Με το παρόν συμφωνητικό οι εκμισθωτές εκμισθώνουν το ανωτέρω περιγραφόμενο μίσθιο στη μισθώτρια για έξι μήνες, ήτοι η μίσθωση θα αρχίσει την 1.8.2006 και θα λήξει την 31.1.2007. Μετά το πέρας του εξαμήνου η μισθώτρια υποχρεούται να αποδώσει αμέσως και απροφάσιστα το μίσθιο στους εκμισθωτές. Αν η μισθώτρια εξακολουθήσει να παραμένει στη χρήση του μισθίου ακινήτου για οποιοδήποτε λόγο, παρά την αντίθετη θέληση των εκμισθωτών, θα οφείλει μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους, δηλαδή έως 30.6.2007, αποζημίωση χρήσης 5.000 Ε (μηνιαίως). Από 1.7.2007 και εφόσον η μισθώτρια θα παραμένει στη χρήση του μισθίου παρά τη ρητή αντίθεση των εκμισθωτών, τότε θα υποχρεούται να καταβάλει αποζημί-

ωση χρήσης επί του καταβληθέντος κατά το προηγούμενο μισθωτικό διάστημα μηνιαίου μισθώματος, προσαυξημένη, ως εξαναγκαστικό μέσο (ποινική ρήτρα), κατά ποσοστό 30% και για κάθε επιπλέον έτος. Συγκεκριμένα, από 1.7.2007 έως 30.6.2008, 6.500 Ε, (5.000 Ε x 30% = 1.500 Ε). Για το έτος από 1.7.2008 μέχρι 30.6.2009, ποσό 8.450 Ε (6.500 Ε x 30% = 1.950 Ε), και αναλόγως για τα επόμενα έτη χρήσης του μισθίου ακινήτου από τη μισθώτρια... 3) Το μηνιαίο μίσθωμα ορίζεται για το χρονικό διάστημα από 1.8.2006 έως 31.1.2007 στο ποσό των 5.000 Ε».

Η μισθώτρια εγκαταστάθηκε στο μίσθιο κτίσμα αυθημερόν και χρησιμοποίησε αυτό, όπως συμφωνήθηκε, ως εκπαιδευτήριο, ήτοι ως κτίριο για τη στέγαση του ... δημοτικού σχολείου Τ., μολοντί όμως παρήλθε η καταληκτική ημερομηνία της μίσθωσης, δηλαδή η ημερομηνία 31.1.2007, παρέλειψε να αποδώσει το μίσθιο στους εκμισθωτές, όπως είχε συμφωνηθεί ρητά μεταξύ τους, αλλά συνέχισε να χρησιμοποιεί αυτό για τον ανωτέρω σκοπό, μολοντί οι εκμισθωτές εκδήλωσαν επανειλημμένα την αντίθεσή τους ως προς τη συνέχιση της μίσθωσης. Την ίδια συμπεριφορά τήρησε η μισθώτρια έναντι των εκμισθωτών ακόμη και μετά τη λήξη του διδακτικού έτους 2006 - 2007, δηλαδή μετά την παρέλευση της ημερομηνίας 30.6.2007, η οποία αποτελούσε την καταληκτική ημερομηνία του ανωτέρω διδακτικού έτους. Ειδικότερα, η μισθώτρια, ενεργώντας αντίθετα προς τη ρητή βούληση των εκμισθωτών, συνέχισε να χρησιμοποιεί το μίσθιο κτίσμα ακόμη και μετά την 1.7.2007 και, επίσης, στη διάρκεια του σχολικού έτους 2007 -

2008. Το γεγονός αυτό είχε ως συνέπεια να ενεργοποιηθεί ο συμβατικός όρος της επίδικης μίσθωσης, με τον οποίο συμφωνήθηκε ότι από 1.7.2007, εφόσον η μισθώτρια θα παραμένει στη χρήση του μισθίου παρά τη ρητή αντίθεση των εκμισθωτών, θα υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση χρήσης προσαυξημένη, ως εξαναγκαστικό μέσο (ποινική ρήτρα), κατά ποσοστό 30% σε σχέση με το καταβληθέν κατά το προηγούμενο διάστημα της μίσθωσης μηνιαίο μίσθωμα, ήτοι, συγκεκριμένα, από 1.7.2007 έως 30.6.2008 αποζημίωση χρήσης 6.500 Ε. Η μισθώτρια παρέμεινε στη χρήση του επίδικου μισθίου και κατά τους μήνες Δεκέμβριο 2007 και Ιανουάριο 2008, αλλά παρέλειψε να καταβάλει εμπρόθεσμα στους εκμισθωτές το συμφωνημένο ποσό της αποζημίωσης χρήσης, ήτοι το ποσό των 6.500 Ε μηνιαίως. Το γεγονός αυτό ανάγκασε τους εκμισθωτές να υποβάλουν στον αρμόδιο δικαστή, ήτοι στο δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής ως προς την αποζημίωση χρήσης των ανωτέρω μηνών. Ως προς την αίτηση εκείνη εκδόθηκε η ήδη ανακοπτόμενη διαταγή πληρωμής αριθ. 3/2008 του ανωτέρω δικαστή, με την οποία έγινε δεκτή η αίτηση και διατάχθηκε η καθ' ης να πληρώσει τους αιτούντες τα οφειλόμενα ποσά αποζημίωσης χρήσης των μηνών Δεκεμβρίου 2007 και Ιανουαρίου 2008, ποσού 5.000 Ε μηνιαίως, προσαυξημένης κατά 1.500 Ε, (ήτοι κατά ποσοστό 30%), και συνολικά ποσό 13.000 Ε, (ήτοι 2 μήνες x 6.500 Ε).

Λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά που συντρέχουν στην επίδικη υπόθεση, ιδίως το μέγεθος της επίδι-

κης προσαύξησης (ως ποινικής ρήτρας και μέσου εξαναγκασμού της μισθώτριας να αποδώσει το μίσθιο εμπρόθεσμα), την αξία της αντιπαροχής των εκμισθωτών, ήτοι τη μισθωτική αξία του μισθίου, η οποία υπερέβαινε το συμβατικό μίσθωμα, την οικονομική κατάσταση των μερών, την ηθική βλάβη των εκμισθωτών από την αυθαίρετη παρακράτηση του μισθίου, το πταίσμα της μισθώτριας ως προς τη μη έγκαιρη απόδοση του μισθίου, το Δικαστήριο τούτο απολήγει στη δικανική κρίση ότι η επίδικη προσαύξηση της αποζημίωσης χρήσης, ποσοστού 30% επί του συμβατικού μισθώματος, δεν είναι καταχρηστική ή υπέρμετρη ή δυσανάλογα επαχθής για την οικονομικά εύρωστη μισθώτρια, ούτε συντρέχει λόγος να μειωθεί στο ποσοστό 75% του τιμαρίθμου του κόστους ζωής κατά τους προηγούμενους 12 μήνες, όπως συμβαίνει σε περίπτωση περαιτέρω αναπροσαρμογής του μισθώματος σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 7§3 π.δ. 34/1995.

Περαιτέρω, στη διάρκεια της δίκης τούτης δεν αποδείχθηκε ως βάσιμος ο ισχυρισμός της ανακόπτουσας ότι ο όρος καταβολής προσαυξημένης αποζημίωσης χρήσης από 1.7.2007 και μετέπειτα «δεν ήταν προϊόν ελεύθερης συμβατικής βούλησης αυτής». Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι από την ημέρα (1.8.2006), οπότε η ανακόπτουσα μισθώτρια αποδέχτηκε τον ανωτέρω όρο, έως την άσκηση της ένδικης ανακοπής παρήλθε μακρό χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών, χωρίς να επιδιώξει η μισθώτρια την κατάργηση ή τροποποίηση του ανωτέρω όρου της μίσθωσης ως καταχρηστικού ή δυσανάλογα επαχθούς. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν,

το Δικαστήριο τούτο οδηγείται στο συμπέρασμα ότι ο 4ος λόγος της ένδικης ανακοπής πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το ανωτέρω ζήτημα, ήτοι ότι ο 4ος λόγος της ένδικης ανακοπής πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, όπως ισχυρίζεται ήδη η εκκαλούσα με τον 3ο λόγο της ένδικης έφεσης, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτού του λόγου έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμου.

Περαιτέρω, οι ισχυρισμοί των διαδόχων της εκκαλούσας, οι οποίοι περιέχονται στις έγγραφες προτάσεις τους ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, ότι: ι) Ουδεμία υπαιτιότητα βαρύνει τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τ. ως προς την παρακράτηση του μισθίου, διότι αυτή δεν παρέμεινε αδρανής, αλλά κατέβαλε συνεχείς και επίμονες προσπάθειες προς εξεύρεση άλλου ακινήτου, κατάλληλου για τη μετεγκατάσταση του ... δημοτικού σχολείου Τ., και ιι) Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο όφειλε να απορρίψει το περί ποινικής ρήτρας κεφάλαιο της επίδικης διαταγής πληρωμής κατά το μέρος που υπερβαίνει τον επί του ποσού της αποζημίωσης νόμιμο τόκο, καθόσον η ποινική ρήτρα αφορά χρηματική οφειλή, πρέπει να απορριφθούν, πρώτιστα, ως απαράδεκτοι, διότι αποτελούν νέους λόγους ανακοπής, οι οποίοι δεν εμπεριέχονται στην ένδικη ανακοπή και, συνεπώς, μεταβάλλουν ανεπίτρεπτα στην κατ'έφεση δίκη τη βάση της ανακοπής αυτής (βλ. αρθ. 526 ΚΠολΔ). Αλλά και αν ακόμη ήταν δυνατό να αξιολογηθούν οι ανωτέρω

ισχυρισμοί ως επιτρεπτή διευκρίνιση του 4ου λόγου της ένδικης ανακοπής, έπρεπε να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι, διότι: ι) Το γεγονός ότι η μισθώτρια κατέβαλε αναποτελεσματικές προσπάθειες προς εξεύρεση άλλου ακινήτου, κατάλληλου για τη μετεγκατάσταση του ... δημοτικού σχολείου Τ., δεν αίρει την υπαιτιότητα αυτής ως προς την αυθαίρετη παρακράτηση του επίδικου μισθίου, ούτε, συνεπώς, την υποχρέωση αυτής να καταβάλει τη συμφωνημένη ποινική ρήτρα, και ιι) Η επίδικη ποινική ρήτρα δεν αφορά χρηματική οφειλή, ούτε υποκρύπτει παράνομους τόκους, ήτοι τόκους που υπερβαίνουν το ποσοστό του νόμιμου τόκου, αλλά συμφωνήθηκε ρητά ως μέσο εξαναγκασμού, προκειμένου να αναγκαστεί η μισθώτρια να αποδώσει το μίσθιο στους εκμισθωτές εμπρόθεσμα...

268/2012

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης
Εισηγήτρια: Μαρία-Μάριον Δερεχάνη
Δικηγόροι: Αικατερίνη Ζώη-Τσιγάρα,
Θεόφιλος Κώτσιου

Αγωγή προσβολής προσωπικότητας ιδιοκτητών ταξί - μελών του εναγομένου συνεταιρισμού και χρηστών άδειας ραδιοταξί αυτού, λόγω διαγραφής τους από τα μητρώα μελών και αποκλεισμού τους από τη χρήση του ραδιοδικτύου με απόφαση της ΓΣ αυτού.

Αντικειμενική ευθύνη προσβάλλοντος ως προς την αξίωση άρσης της προσβολής και παράλειψης στο μέλλον, ενώ επί αξίωσης χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης αναγκαίο και πταίσμα.

Ορισμένη η ένδικη αγωγή ως προς

τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ παράνομης πράξης και προσβολής, καθόσον αναφέρεται ότι η διαγραφή τους ως μελών και ο αποκλεισμός τους από το δικαίωμα χρήσης του ραδιοδικτύου με απολύτως άκυρη, για τους εκτιθέμενους λόγους, απόφαση της ΓΣ του εναγομένου είχε ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας στην επαγγελματική τους δραστηριότητα. Αυτεπάγγελτη αναβολή της συζήτησης της έφεσης μέχρι να περατωθεί αμετάκλητα η εκκρεμής δίκη των ιδίων διαδίκων εξ αντίθετων αγωγών εκ της άνω διένεξης.

{...} Οι ήδη εκκαλούντες - (ενάγοντες), με την από 26.3.2009 αγωγή τους, την οποία απηύθυναν ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (αριθ. εκθ. κατ. 219/1.4.09) κατά του εναγομένου και, ήδη, εφεσιβλήτου, ισχυρίστηκαν ότι όλοι είναι ιδιοκτήτες αυτοκινήτων ταξί, οι δε πέντε πρώτοι εξ αυτών μέλη του εναγομένου συνεταιρισμού και όλοι χρήστες της άδειας ραδιοταξί που έχει χορηγηθεί στον εναγόμενο και ότι η γενική συνέλευση του τελευταίου, μετά από ερώτημα του διοικητικού συμβουλίου αυτού, αποφάσισε, με την υπ' αριθ. 5/20.3.2007 απόφασή της, τη διαγραφή των πέντε πρώτων εξ αυτών από τα μητρώα των μελών του και τον αποκλεισμό όλων από τη χρήση του ραδιοδικτύου του. Επικαλούμενοι περαιτέρω ότι η απόφαση αυτή είναι απολύτως άκυρη, για το λόγο ότι προηγουμένως δεν τους γνωστοποιήθηκε η πειθαρχική κατηγορία και δεν κλήθηκαν σε απολογία, με αποτέλεσμα από την παράνομη αυτή συμπεριφορά του εναγομένου αφενός να προσβάλλεται η

προσωπικότητά τους, διότι τους δημιούργησε τεράστια προβλήματα στην άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας συνεπαγόμενη την ουσιαστική διακοπή αυτής και αφετέρου να προκαλείται ηθική βλάβη σ' αυτούς, ζήτησαν να υποχρεωθεί ο εναγόμενος α) να άρει την προσβολή της προσωπικότητάς τους, με την άρση του αποκλεισμού τους από τη χρήση των υπηρεσιών του ραδιοδικτύου του, β) να παραλείπει, με παρόμοιες ενέργειες, την προσβολή της στο μέλλον, με απειλή χρηματικής ποινής για κάθε παράβαση της αποφάσεως και γ) να καταβάλει στον καθένα 10.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής έως την εξόφληση. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθ. 346/2009 απόφαση του παραπάνω Δικαστηρίου, η οποία την απέρριψε ως αόριστη. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονούνται με την κρινόμενη έφεση και τους λόγους που διαλαμβάνονται σ' αυτή οι ενάγοντες για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, επιδιώκοντας την εξαφάνισή της, ώστε να γίνει εξολοκλήρου δεκτή η αγωγή.

Κατά τη διάταξη του αρθ. 57 ΑΚ, όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον, ενώ αξίωση αποζημίωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπράξεις, δεν αποκλείεται, κατά δε το αρθ. 59 ΑΚ και στην περίπτωση του αρθ. 57 ΑΚ, το δικαστήριο με την απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαί-

τιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Η ικανοποίηση συνίσταται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα, σε οτιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Με τις διατάξεις αυτές καθιερώνεται αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος ως προς την αξίωση άρσης της προσβολής και παράλειψής της στο μέλλον, ενώ για την αξίωση αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης απαιτείται η παράνομη προσβολή να είναι και υπαίτια (ΑΠ 109/12, ΑΠ 532/11 Νόμος). Επομένως, στοιχεία της βάσεως της αγωγής, με την οποία ζητείται η άρση της προσβολής της προσωπικότητος και η παράλειψη αυτής στο μέλλον, είναι το είδος της προσβολής, η παράνομη πράξη που την προκάλεσε, ο αιτιώδης σύνδεσμός της με αυτή και το αντίστοιχο αίτημα, της δε αγωγής με την οποία ζητείται η επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης εκ της προσβολής της προσωπικότητος τα ανωτέρω στοιχεία και, επιπλέον, ότι ο προσβαλών τελούσε σε υπαιτιότητα (ΑΠ 1445/03 Δνη 2005. 822, Β. Βαθρακοκόιλης ΕΡΝΟΜΑΚ, τόμ. Α', 2001, υπό αρθ. 57 αρ. 41).

Κατ' ακολουθίαν αυτών, η με το άνω περιεχόμενο και αίτημα αγωγή είναι επαρκώς ορισμένη, αφού διαλαμβάνονται σ' αυτήν όλα τα από τις διατάξεις των αρθ. 57, 59 ΑΚ και 216 ΚΠολΔ απαιτούμενα για την πληρότητα του δικογράφου της στοιχεία. Συγκεκριμένα, αυτή, έχουσα χαρακτήρα αγωγής προσβολής προσωπικότητος με την οποία ζητείται η άρση της προσβολής και η παράλειψή της στο μέλλον και σωρεύεται και αίτημα για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω

ηθικής βλάβης εκ της προσβολής της προσωπικότητας των αιτούντων, περιέχει τα, σύμφωνα με την ανωτέρω νομική σκέψη, αναγκαία για το ορισμένο αυτής στοιχεία, ήτοι της υπαίτιας προσβολής της προσωπικότητας, της παράνομης πράξης που την προκάλεσε, του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ παρανόμου πράξεως και προσβολής. Ειδικότερα ως προς το στοιχείο του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ παρανόμου πράξεως και προσβολής, η αγωγή και ως προς το σημείο τούτο δεν πάσχει αοριστίας, όπως εσφαλμένως υπολαμβάνει ο εφεσβλήτος - εναγόμενος συνεταιρισμός ενόψει του ότι αναφέρεται σ' αυτή ότι η διαγραφή των πέντε πρώτων εναγόντων, ιδιοκτητών ταξί και μελών του εναγομένου συνεταιρισμού ιδιοκτητών επιβατικών αυτοκινήτων δημοσίας χρήσης - TAXI, από τα μητρώα των μελών αυτού (εναγομένου) και ο αποκλεισμός όλων των εναγόντων από το δικαίωμα χρήσης του ραδιοδικτύου αυτού με απολύτως άκυρη, για τους λόγους που αναφέρονται στην αγωγή, απόφαση της γενικής συνελεύσεως του εναγομένου είχε ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητός εκάστου εξ αυτών στην έκφανση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, αφού τους δημιούργησε τεράστια προβλήματα στην άσκηση αυτής (δια της απαγορεύσεως χρήσεως του ραδιοδικτύου), με αποτέλεσμα την ουσιαστική διακοπή της. Εφόσον η εκκαλούμενη απόφαση έκρινε αόριστη την αγωγή (για τον ειδικότερο λόγο ότι δεν αναφέρονταν σ' αυτή ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του παρανόμου της πράξεως και της προσβολής της προσωπικότητας των εναγόντων) και ως τέτοια την απέρριψε

ως απαράδεκτη, εσφαλμένως εφήρμοσε τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, γι' αυτό και ο μοναδικός σχετικός λόγος εφέσεως των εναγόντων είναι ουσιαστικά βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και να κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο για κατ' ουσίαν έρευνα (αρθ. 535§1 ΚΠολΔ). Περαιτέρω, η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 57, 59 ΑΚ, 345, 346, 946 και 947 ΚΠολΔ και πρέπει να ερευνηθεί ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, εφόσον για το παραδεκτό αυτής καταβλήθηκε το ανάλογο τέλος δικαστικού ενσήμου με τις προσουζήσεις υπέρ ΤΝ και ΤΑΧΔΙΚ.

Κατά τη διάταξη του αρθ. 249 ΚΠολΔ, αν η διάγνωση της διαφοράς εξαρτάται ολικά ή εν μέρει από την ύπαρξη ή ανυπαρξία μιας έννομης σχέσης ή την ακυρότητα ή τη διάρρηξη μιας δικαιοπραξίας, που συνιστά αντικείμενο άλλης δίκης εκκρεμούς σε πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο, το δικαστήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου να διατάξει την αναβολή της συζήτησης εωσότου περατωθεί τελεσίδικα ή αμετάκλητα η άλλη δίκη.

Εν προκειμένω, από τα έγγραφα που οι διάδικοι προσκομίζουν και επικαλούνται προκύπτει ότι οι ενάγοντες έχουν ασκήσει ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά του ήδη εναγομένου συνεταιρισμού την από 22.5.2007 (αριθ. εκθ. κατ. 776/27) αγωγή - προσφυγή, με την οποία ζήτησαν, για τους αναφερόμενους σ' αυτή λόγους, αφενός να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της (αναφερόμενης στην ένδικη αγωγή) υπ' αριθ. 5/20.3.2007 αποφάσεως της γενικής συνελεύσεως του εναγομένου

συνεταιρισμού, με την οποία, μεταξύ των άλλων, αποφασίστηκε η διαγραφή τους από μέλη αυτού και τους στερήθηκε το δικαίωμα χρήσης των συχνοτήτων του ραδιοδικτύου του από τα σχετικά μηχανήματα των αυτοκινήτων τους και αφετέρου να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να τους επιτρέψει στο μέλλον, με απειλή ποινών εμμέσου εκτελέσεως, τη χρήση των συχνοτήτων του ραδιοδικτύου του. Επίσης, ο ήδη εναγόμενος άσκησε ενώπιον του ίδιου ως άνω Δικαστηρίου κατά των ήδη πέντε πρώτων των εναγομένων την από 25.6.2007 (αριθ. εκθ. κατ. 1044/07) αγωγή, με την οποία, επικαλούμενος την ανωτέρω απόφαση (με αριθ. 5/20.3.2007) της γενικής συνελεύσεώς του, με την οποία αποφασίστηκε η διαγραφή των εκεί εναγομένων (ήδη πέντε πρώτων των εναγόντων) από μέλη του και η αφαίρεση της συχνότητας του ραδιοδικτύου του, ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι δεν τυγχάνουν μέλη του και ότι δεν έχουν δικαίωμα χρήσης της συχνότητας του ραδιοδικτύου του από τα σχετικά μηχανήματα των αυτοκινήτων τους και να υποχρεωθούν αυτοί να αφαιρέσουν τη συχνότητα αυτή από τα εν λόγω μηχανήματα, με απειλή ποινών εμμέσου εκτελέσεως. Οι αγωγές αυτές συνεκδικάστηκαν και εκδόθηκε, κατά την τακτική διαδικασία, η υπ' αριθ. 255/2008 οριστική απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου, η οποία την μεν πρώτη από αυτές την απέρριψε ως απαράδεκτη, λόγω ασκήσεώς της μετά την πάροδο της αποκλειστικής προθεσμίας του αρθ. 5§8 ν. 1667/1986 περί αστικών συνεταιρισμών, τη δε δεύτερη τη δέχθηκε και ως ουσιαστικά βάσιμη και, αφού έκρινε ότι η ανωτέρω απόφαση της γενικής συνε-

λεύσεως του συνεταιρισμού είναι νόμιμη, αναγνώρισε ότι οι εναγόμενοι στην αγωγή αυτή (ήδη πέντε πρώτοι των εναγόντων) δεν τυγχάνουν μέλη του τότε ενάγοντος και ήδη εναγομένου συνεταιρισμού, τους υποχρέωσε να αφαιρέσουν από τα αυτοκίνητά τους (TAXI) τη συχνότητα του ραδιοδικτύου του συνεταιρισμού και τους απαγόρευσε να την χρησιμοποιούν στο μέλλον, με απειλή ποινών εμμέσου εκτελέσεως. Κατά της αποφάσεως αυτής οι τότε ενάγοντες - εναγόμενοι και ήδη ενάγοντες άσκησαν την από 1.11.2008 (αριθ. εκθ. κατ. 366/08) έφεσή τους, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου.

Εκ των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι η διάγνωση της υπό κρίση διαφοράς εξαρτάται από την ύπαρξη ή την ανυπαρξία της εννόμου σχέσεως, που αποτελεί αντικείμενο της εκκρεμούς ενώπιον, επίσης, του Δικαστηρίου τούτου δίκης μετά την ανωτέρω έφεση και η οποία ανοίχθηκε με τις προαναφερόμενες αγωγές και άπτεται της ακυρότητος ή μη της αποφάσεως της γενικής συνελεύσεως του ήδη εναγομένου συνεταιρισμού και του εξ αυτής δικαιώματος ή μη των ήδη εναγόντων να κάνουν χρήση των συχνοτήτων του ραδιοδικτύου του εναγομένου συνεταιρισμού από τα σχετικά μηχανήματα των αυτοκινήτων τους. Κατόπιν αυτών, και προκειμένου να μην εκδοθούν αντιφατικές αποφάσεις, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει, κατ' εφαρμογή του προπαρατιθέμενου αρθ. 249 ΚΠολΔ να διατάξει, αυτεπαγγέλτως, την αναβολή της συζητήσεως μέχρι να περατωθεί αμετακλήτως η ανωτέρω δίκη, όπως ορίζεται στο διατακτικό.

ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

185/2012

Πρόεδρος: Χριστίνα Τζίμα**Εισηγήτρια:** Μαρία Γάκη**Δικηγόροι:** Ιωάν. Μπαλασούλης, Μιχ. Παπαγεωργίου, Εμμαν. Παπαγεωργίου

Καθορισμός με απόφαση της πλειοψηφίας των κοινωνιών του τρόπου τακτικής διοίκησης του κοινού, που δεσμεύει όλους τους κοινωνούς, έστω κι αν μειοψήφισαν ή δεν έλαβαν μέρος. Ακυρότητα εκμίσθωσης ή χρησιδανείου προς τρίτο ιδανικής μερίδας πράγματος καθόσον πρόκειται για αδιαίρετη παροχή και δεν γεννώνται δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οπότε δεν τίθεται θέμα υπερημερίας ως προς την εκπλήρωση.

Η αγωγή απόδοσης χρησιδανεισθέντος λόγω λήξης είναι πράξη τακτικής διαχείρισης του κοινού και ο κοινωνός δεν μπορεί να ζητεί απόδοσή του, αν δεν διαθέτει την πλειοψηφία των μερίδων επ' αυτού.

Η αγωγή αδικ. πλουτισμού είναι επιβοηθητική και ασκείται μόνο όταν λείπουν οι προϋποθέσεις της αξίωσης από τη σύμβαση, εκτός αν στηρίζεται σε περιστατικά διαφορετικά ή πρόσθετα.

Παραδεκτή παρέμβαση συγκυρίου του χρησιδανεισθέντος ακινήτου υπέρ της χρησάμενης εναγόμενης ΟΕ, αφού έχει έννομο συμφέρον ως ομόρρυθμος εταίρος που δεσμεύεται από το δεδικασμένο και την εκτελεστότητα της εκδοθησόμενης απόφασης.

{...} Κατά το αρθ. 810 ΑΚ «Με τη σύμβαση του χρησιδανείου ο ένας από τους συμβαλλομένους (χρήστης) παραχωρεί στον άλλο τη χρήση πράγματος και αυτός (χρησάμενος) έχει υποχρέωση να αποδώσει το πράγμα μετά τη λήξη της σύμβασης». Κατά δε το αρθ. 574 ΑΚ «Με τη σύμβαση της μίσθωσης πράγματος ο εκμισθωτής έχει υποχρέωση να παραχωρήσει τη χρήση του πράγματος για όσο χρόνο διαρκεί η σύμβαση και ο μισθωτής να καταβάλει το συμφωνημένο μίσθωμα». Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι τόσο το χρησιδάνειο, όσο και η μίσθωση πράγματος έχουν ως αντικείμενο την παραχώρηση της χρήσης πράγματος σε άλλον, διαφοροποιούνται δε μόνον ως προς το ότι στο μεν χρησιδάνειο ο χρησάμενος δεν καταβάλλει αντάλλαγμα στο χρήστη για τη χρήση του πράγματος, στη δε μίσθωση ο μισθωτής καταβάλλει στον εκμισθωτή μίσθωμα (ΑΠ 869/10 Νόμος).

Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του αρθ. 789 ΑΚ, με απόφαση της πλειοψηφίας των κοινωνιών μπορεί να καθορισθεί για το κοινό αντικείμενο ο προσήκων τρόπος τακτικής διοίκησης και εκμετάλλευσης. Η πλειοψηφία λαμβάνεται κατά το μέγεθος των μερίδων. Στις εν λόγω πράξεις τακτικής διοίκησης και εκμετάλλευσης περιλαμβάνεται και η σύμβαση μίσθωσης του κοινού αντικειμένου, καθώς και κάθε άλλη πράξη, η οποία τείνει στη διατήρηση ή άρση των συνεπειών της μισθώσεως. Η απόφαση της πλειοψηφίας, που λήφθηκε μέσα στα πλαίσια του αρθ. 789 ΑΚ, δεν αφορά μόνο τις εσωτερικές σχέσεις των κοινωνιών,

αλλά ενέχει και εξουσία αντιπροσωπεύσεως και συνακόλουθα είναι έγκυρη και δεσμεύει όλους τους κοινωνούς, δηλαδή και εκείνους που διαφώνησαν και μειοψήφησαν, έστω και αν δεν έλαβαν μέρος σ' αυτή (ΕφΑθ 475/03 Δνη 2004. 1086).

Επίσης, είναι γενικά παραδεκτό ότι η απόδοση του μισθίου αποτελεί αδιαίρετη παροχή, δεδομένου ότι δεν επιδέχεται κτήση, άσκηση ή απώλεια κατ' ιδανικά μέρη, δηλ. κατάτμηση σε μέρη που να διαφέρουν του όλου ποσοτικώς (ΕφΑθ 6800/87 Δνη 1988. 919). Εξάλλου, αν οι εκμισθωτές είναι περισσότεροι, η αγωγή για απόδοση του μισθίου, ως πράξη διοίκησης και διαχείρισης του κοινού, πρέπει να γίνει είτε από όλους μαζί τους εκμισθωτές (αρθ. 788§1α, 1113 ΑΚ), είτε από την πλειοψηφία τους υπολογιζόμενη σύμφωνα με το μέγεθος των μερίδων (αρθ. 789 ΑΚ), είτε από τον τυχόν υπάρχοντα διαχειριστή (αρθ. 790 περ. β ΑΚ). Το αίτημα, όμως, θα είναι η απόδοση του μισθίου σε όλους τους συνεκμισθωτές - κοινωνούς, αφού τόσο η πλειοψηφία, όσο και ο διαχειριστής αντιπροσωπεύουν όλους τους κοινωνούς, δηλαδή και όσους μειοψήφησαν. Εξάλλου, λόγω του παραπάνω χαρακτήρα της παροχής, μερική απόδοση δεν νοείται (ΕφΑθ 475/03 ό.π.).

Τέλος, η εκμίσθωση ιδανικής μερίδας του μισθίου προς τρίτο δεν είναι επιτρεπτή, συνεπεία του χαρακτήρα της χρήσεως ως αδιαίρετου δικαιώματος (ΑΠ 1817/06 ΧριΔ 2007. 2008), η σχετική δε σύμβαση είναι άκυρη (ΕφΔωδ 150/08 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την κρινόμενη αγωγή, ο ενάγων εκθέτει ότι είναι συγκύριος, κατά ποσοστό 1/2 εξ

αδιαίρετου, του λεπτομερώς περιγραφόμενου στο αγωγικό δικόγραφο οικοπέδου μετά της επί αυτού διώροφης οικοδομής με υπόγειο, του υπολοίπου ποσοστού ανήκοντας στον Κ. Λ. Ότι στις αρχές του έτους 1982, καθένας από τους ανωτέρω συγκυρίους κατάρτισε ταυτόχρονα με την εναγομένη, ομόρρυθμη εταιρία, ομόρρυθμα μέλη της οποίας ήταν μεταξύ άλλων και οι ίδιοι, ξεχωριστή άτυπη σύμβαση χρησιδανείου, βάσει της οποίας παραχώρησε προς χρήση σε αυτή, χωρίς αντάλλαγμα, κατά το ανήκον σε αυτόν ποσοστό εξ αδιαίρετου, ένα κατάστημα τον ισογείου ορόφου της ως άνω οικοδομής, εμβαδού 200 τμ, μετά ενός υπογείου εμβαδού 170 τμ και μίας τουαλέτας εμβαδού 30τμ, η οποία βρίσκεται στο υπόγειο, όπως τα ανωτέρω ακίνητα λεπτομερώς περιγράφονται στο αγωγικό δικόγραφο, στο οποίο (κατάστημα) έκτοτε η εναγομένη ασκεί την εμπορική δραστηριότητά της [ανακατασκευή και επισκευή παντός τύπου μηχανών (ρεκτιφιέ)], με την ειδικότερη συμφωνία ότι σε περίπτωση αποχώρησης οιοδήποτε εκ των ανωτέρω χρηστών από αυτή, θα λήξουν και οι ανωτέρω συμβάσεις χρησιδανείου. Ότι ο ίδιος αποχώρησε από την εναγομένη στις 4.8.2003, οπότε, κατά τα συμφωνηθέντα, έληξε η ένδικη σύμβαση χρησιδανείου, πλην, όμως, η εναγομένη αρνείται να του αποδώσει τη χρήση του καταστήματος και της τουαλέτας κατά τον ανήκον στον ίδιο ως άνω ποσοστό εξ αδιαίρετου, ενώ τη χρήση του υπογείου του την απέδωσε στις 17.1.2007. Με βάση αυτό το ιστορικό ο ενάγων ζητεί να υποχρεωθεί η εναγομένη: α) να του αποδώσει τη χρήση του ως άνω χρησιδανεισθέντος

ακινήτου (καταστήματος και τουαλέτας), κατά το ανωτέρω ιδανικό επί αυτού μερίδιό του και β) να του καταβάλει το ποσό των 69.863,25 Ε, όπως το αίτημα αυτό παραδεκτά περιορίστηκε με τις προτάσεις του ενάγοντος ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου (αρθ. 223 ΚΠολΔ), ως αποζημίωση για την αποθετική ζημία που υπέστη από την υπαίτια καθυστέρηση απόδοσης του χρησιδανεισθέντος ακινήτου (κατά το ως άνω ιδανικό μερίδιό του επί αυτού) και η οποία (ζημία) συνίσταται στα μισθώματα που θα εισέπραττε (ως συγκύριος) από την εκμίσθωσή του κατά το χρονικό διάστημα από τη λήξη της ένδικης σύμβασης χρησιδανείου (4.8.2003) και μέχρι τη συζήτηση της υπό κρίση αγωγής ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (12.1.2010), κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα στο αγωγικό δικόγραφο ως προς τον υπολογισμό αυτών, νομιμοτόκα το ποσό των 50.895,30 Ε, που αντιστοιχεί στη ζημία του διαστήματος από τη λήξη της επίδικης σύμβασης και μέχρι την κατάθεση της υπό κρίση αγωγής από την επίδοση αυτής και το υπόλοιπο ποσό από το τέλος κάθε μήνα υπερημερίας. Επικουρικά, ο ενάγων ζητεί να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλει το ανωτέρω ποσό με βάση τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού, διότι κατ' αυτό η εναγομένη έγινε πλουσιότερη χωρίς νόμιμη αιτία σε βάρος της περιουσίας του, δεδομένου ότι αυτή θα εκμίσθωνε για τις ανάγκες της επιχείρησής της οπωσδήποτε άλλο ακίνητο με τα ίδια χαρακτηριστικά και θα κατέβαλε ως μίσθωμα το ανωτέρω συνολικό ποσό. Τέλος, ζητεί να κηρυχθεί η εκδοθησόμενη απόφαση προσωρινά εκτελεστή και να καταδικαστεί η

εναγομένη στην καταβολή των δικαστικών του εξόδων.

Με τέτοια αιτήματα και περιεχόμενο η υπό κρίση αγωγή, για το αντικείμενο της οποίας έχει καταβληθεί το απαιτούμενο τέλος δικαστικού ενσήμου με τις νόμιμες υπέρ τρίτων προσαυξήσεις, παραδεκτά φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού (αρθ. 46 και 29 ΚΠολΔ) κατά την τακτική διαδικασία, πρέπει, όμως, να απορριφθεί, κατά την κύρια βάση της, και ως προς τα δύο αγωγικά αιτήματα, ως μη νόμιμη, διότι η σύμβαση χρησιδανείου ιδανικής μερίδας από συγκοινωνό - συγκύριο σε τρίτο, την οποία επικαλείται ο ενάγων στο αγωγικό δικόγραφο ότι συνήψε ως συγκύριος, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου, του επίδικου ακινήτου με την εναγομένη, μη συγκύριο, ομόρρυθμη εταιρία, είναι άκυρη, διότι η παραχώρηση της χρήσης του αντικειμένου στη σύμβαση χρησιδανείου, κατά τα λεπτομερώς εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη της παρούσας για την παραχώρηση της χρήσης του αντικειμένου στη σύμβαση μίσθωσης, τα οποία ισχύουν, ενόψει της ταυτότητας του είδους της εν λόγω παροχής, και στη σύμβαση χρησιδανείου, είναι αδιαίρετη παροχή και παραχώρηση αυτής κατ' ιδανικό μέρος δεν είναι νοητή. Συνεπώς, εφόσον η επίδικη σύμβαση είναι άκυρη, δεν απορρέουν από αυτή δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών και ως εκ τούτου δεν τίθεται ζήτημα υπερημερίας ως προς την εκπλήρωση των τελευταίων, καθόσον η υπερημερία προϋποθέτει έγκυρη ενοχική σχέση.

Ακόμα, όμως, και αν ήθελε θεωρηθεί ότι ο ενάγων εκθέτει ότι ο ίδιος και ο έτε-

ρος συγκύριος, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου, του επίδικου ακινήτου, Κ. Λ., από κοινού, με μία σύμβαση, χρησιδάνεισαν το επίδικο ακίνητο στην εναγομένη, η σύμβαση αυτή είναι μεν έγκυρη, ωστόσο για τον ίδιο ως άνω λόγο (λόγω του χαρακτήρα της χρήσης του χρησιδανεισθέντος αντικειμένου ως αδιαίρετης παροχής), ο ενάγων δεν δικαιούται να ζητά την απόδοση της χρήσης του ιδανικού του μεριδίου επί αυτού και ως εκ του τούτου αποζημίωση για ζημία οφειλόμενη στη μη απόδοσή του, με συνέπεια η υπό κρίση αγωγή να πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμη και στην περίπτωση αυτή. Εξάλλου, ο ενάγων, ως συγκύριος κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου του χρησιδανεισθέντος ακινήτου, ενόψει του ότι η σύναψη σύμβασης χρησιδανείου αλλά και η αγωγή για απόδοση του πράγματος μετά τη λήξη της είναι πράξεις τακτικής διαχείρισης του κοινού πράγματος, κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, τα οποία ισχύουν και για τη σύμβαση χρησιδανείου, δεν θα δικαιούνταν να ζητά ούτε την απόδοση της χρήσης του κοινού ακινήτου προς τον ίδιο και τον έτερο συγκύριο αυτού, Κ. Λ., διότι δεν διαθέτει την πλειοψηφία των μερίδων επί αυτού.

Επίσης, η επικουρική βάση του δευτέρου αγωγικού κονδυλίου (της αποζημίωσης για την αποθετική ζημία που υφίσταται ο ενάγων από τη μη απόδοση της χρήσης του ιδανικού μεριδίου επί του επίδικου ακινήτου), που επιχειρείται να θεμελιωθεί στις διατάξεις των αρθ. 904 επ. ΑΚ, πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμη, διότι η

αγωγή από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό είναι επιβοηθητική και μπορεί να ασκηθεί μόνο όταν λείπουν οι προϋποθέσεις της αξίωσης από τη σύμβαση, εν προκειμένω του χρησιδανείου, εκτός αν θεμελιωθεί σε πραγματικά περιστατικά διαφορετικά ή πρόσθετα από εκείνα που στηρίζουν την αξίωση από τη σύμβαση (ΑΠ 493/10 Νόμος, ΑΠ 222/03 Δνη 2004. 475, ΕφΑθ 1932/11 ΔΕΕ 2011. 1156), γεγονός που δεν συντρέχει στην κρινόμενη περίπτωση, καθόσον η επικουρική βάση στηρίζεται στα ίδια περιστατικά που στηρίζεται και η κύρια βάση του ανωτέρω αγωγικού κονδυλίου.

Περαιτέρω, στην προκειμένη περίπτωση ο Κ. Λ., συγκύριος κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου του επίδικου χρησιδανεισθέντος ακινήτου, με το υπ' αριθ. κατ'αθ. 1773/2009 δικόγραφο, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που κοινοποιήθηκε σε όλους τους διαδίκους, παρεμβαίνει προσθέτως υπέρ της εναγομένης ομόρρυθμης εταιρίας και ζητά για τους λόγους που αναλυτικά εκτίθενται στο ανωτέρω δικόγραφο να απορριφθεί η υπό κρίση αγωγή, επικαλούμενος προς τούτο έννομο συμφέρον, ως ομόρρυθμος εταίρος της εναγομένης που καταλαμβάνεται από το δεδικασμένο και την εκτελεστότητα της εκδοθησόμενης επί της υπό κρίση αγωγής απόφασης. Η εν λόγω παρέμβαση είναι παραδεκτή και νόμιμη (αρθ. 68, 80, 81, 83 καθώς και 329, 920 ΚΠολΔ) και πρέπει, αφού συνεκδικαστεί με την κρινόμενη αγωγή κατ' αρθ. 31§1 ΚΠολΔ, ενόψει της απόρριψης αυτής, να γίνει δεκτή...

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ**588/2011 (Εκουσία Δικαιοδοσία)****Δικαστής: Δημ. Τίτσιας****Δικηγόρος: Εμμαν. Παπαγεωργίου**

Αίτηση κήρυξης σε αφάνεια προσώπου στο ΜονΠρωτ της τελευταίας κατοικίας του, ασκούμενη από όποιον εξαρτά δικαίωμα από το θάνατο αυτού. Επί απόδειξης των γεγονότων, η απόφαση κηρύσσει την αφάνεια, καθορίζει από πότε αρχίζει και καταλογίζει, κατόπιν αιτήματος, τα δικ. έξοδα στην περιουσία του αφάντου.

Κήρυξη σε αφάνεια προσώπου που εξαφανίσθηκε σε ναυάγιο, με αποτέλεσμα ο θάνατός του να είναι πολύ πιθανός, ενόψει των συνθηκών αγνόησής του επί πολύ καιρό χωρίς ειδήσεις.

1. Από τις συνδυασμένες διατάξεις των αρθ. 40, 41, 43 ΑΚ και 783 ΚΠολΔ προκύπτει ότι οποιοσδήποτε εξαρτά δικαίωμα από το θάνατο κάποιου προσώπου, που λείπει πολύ καιρό χωρίς ειδήσεις, έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το Μονομελές Πρωτοδικείο της τελευταίας κατοικίας αυτού στην ημεδαπή να τον κηρύξει σε αφάνεια, αφού παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών από την τελευταία είδηση. Το δικαστήριο ελέγχει την τυπική βασιμότητα της αίτησης, χωρίς να επεκτείνεται στην έρευνα της ουσίας, όταν δε καταλήξει σε θετικό συμπέρασμα, εκδίδει μη οριστική απόφαση και διατάσσει τη δημοσιότητα της αίτησης με τη διαδικασία της πρόσκλησης του αρθ. 844§2 ΚΠολΔ, μέσα σε ορισμένη προθεσμία, η οποία δεν

μπορεί να είναι μικρότερη από ένα έτος από την τελευταία δημοσίευση. Αφού παρέλθει η προθεσμία που αναφέρεται στη δημοσίευση, το δικαστήριο δικάζει την αίτηση και μπορεί να διατάξει αυτεπαγγέλτως κάθε απόδειξη καθώς και την ένορκη εξέταση του αιτούντος. Αν κριθεί ότι τα γεγονότα που αναφέρει η αίτηση για την αφάνεια αποδείχθηκαν, η απόφαση κηρύσσει την αφάνεια, καθορίζει από πότε αρχίζει και καταλογίζει τα δικαστικά έξοδα και τέλη στην περιουσία του αφάντου, εφόσον, βέβαια, υποβάλλεται σχετικό αίτημα (ΜονΠρΘεσ 8799/93 αδημ.)

2. Στην προκειμένη περίπτωση, με την από 29.3.2011 και με αριθ. κατάθ. 464/30.3.11 κλήση των καλούντων, για την οποία τηρήθηκε η προδικασία που προβλέπει η διάταξη του αρθ. 748§2 ΚΠολΔ με την επίδοση αντιγράφου αυτής στην αρμόδια Εισαγγελέα Πρωτοδικών Λάρισας (βλ. την .../4.4.11 έκθεση επίδοσης της Δικαστικής Επιμελήτριας Α. Β.), νομίμως και παραδεκτως φέρεται προς συζήτηση και οριστική κρίση η από 3.11.2009 και με αριθ. κατάθ. 1754/4.11.09 αίτησή τους για κήρυξη αφάνειας του Ν. Π. του Μ. και της Μ., μετά τη διενέργεια των δημοσιεύσεων που διατάχθηκαν με την 212/2010 μη οριστική απόφαση του Δικαστηρίου αυτού και την παρέλευση χρονικού διαστήματος πέραν του έτους από την τελευταία δημοσίευση που έγινε στις εφημερίδες «Η. Κ.» και «Κ.» της Λ στα φύλλα της 23.3.2010.

3. Ο πρώτος αιτών με την υπό κρίση αίτησή του, κατά τη συζήτηση της οποίας παρενέβη προσθέτως η δεύτερη, ζήτησε

την κήρυξη αφάνειας του Ν. Π. του Μ. και της Μ., που είχε τελευταία κατοικία στη Λ., ισχυριζόμενος ότι ο τελευταίος, αδελφός και υιός τους αντίστοιχα, εξαφανίστηκε το έτος 1974 μετά από ναυάγιο βάρκας στην οποία επέβαινε, χωρίς έκτοτε να υπάρχουν ειδήσεις για το πρόσωπό του. Η αίτηση με το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα, όπως άλλωστε κρίθηκε και με την 212/2010 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, αρμοδίως καθ' ύλη και κατά τόπον φέρεται για να δικαστεί από το Δικαστήριο αυτό με την προκειμένη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας των αρθ. 741 επ. ΚΠολΔ (αρθ. 42 ΑΚ, 739, 740§1 και 783 ΚΠολΔ), είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των αρθ. 40 έως 44 ΑΚ. Επομένως πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

4. Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα, που εξετάστηκε νόμιμα στο ακροατήριο του Δικαστηρίου αυτού, η οποία περιέχεται στα ταυτάριθμα με την 212/2010 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, που διέταξε την τήρηση των όρων δημοσιότητας του αρθ. 43 ΑΚ, πρακτικά και από όλα τα έγγραφα που προσκομίζονται, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο Ν. Π. του Μ. και της Μ., γεννήθηκε την 4.8.1959 στη Λ., κάτοικος Λ. Η δεύτερη καλούσα (προσθέτως παρεμβαίνουσα) με τον ήδη θανόντα σύζυγό της Μ. Π. από το μεταξύ τους γάμο απέκτησαν τρία τέκνα και, συγκεκριμένα, τον ανωτέρω Ν. Π., τον αιτούντα και την Α. Π. συζ. Θ. Π. του Α., η οποία απεβίωσε την 15.2.2003 (βλ. τα υπ' αριθ. πρωτ. .../2008 και .../2010 πιστοποιητικά που εξέδωσε ο Δήμαρχος του Δήμου Λ. και την υπ' αριθ. .../2003 ληξι-

αρχική πράξη θανάτου του Ληξίαρχου της πόλης της Λ.). Την 20.7.1974 στον Α. Λ., όπου παραθέρριζε με την οικογένειά του, ο Ν. Π. μαζί με τον πατέρα του, την αδερφή του Α., τον αιτούντα αδερφό του, τον Λ. Τ. και τον Αργεντινής υπηκοότητας Δ., επιβίβαστηκαν σε βάρκα. Ενώ βρισκόταν στη θάλασσα, προέκυψε αιφνίδια καταιγίδα με ισχυρούς ανέμους και θαλασσοταραχή, με αποτέλεσμα να ανατραπεί η βάρκα. Όλοι οι ανωτέρω επιβάτες αυτής κατάφεραν να διασωθούν, πλην του Ν. Π. και του παραπάνω αλλοδαπού. Έκτοτε και παρά τις έρευνες που διεξήχθησαν, αυτός απουσιάζει χωρίς ειδήσεις. Ομοίως, και μετά τη δημοσίευση στις παραπάνω εφημερίδες περίληψης της κρινομένης αίτησης και πρόσκλησης προς τον εξαφανισμένο και προς κάθε άλλο πρόσωπο για να δώσει πληροφορίες αναφορικά με τη ζωή ή το θάνατο αυτού, παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους χωρίς να περιέλθει κάποια γνωστοποίηση ή πληροφορία γι' αυτόν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου Λάρισας (βλ. τις από 29.3.2011 και 14.6.2011 βεβαιώσεις της αρμόδιας Γραμματέως του Πρωτοδικείου). Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο αγνοούμενος Ν. Π. του Μ. και της Μ. απουσιάζει για χρονικό διάστημα πολύ μεγαλύτερο της πενταετίας χωρίς ειδήσεις, με αποτέλεσμα ο θάνατός του να είναι πολύ πιθανός, ιδίως λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών υπό τις οποίες εξαφανίστηκε.

Συνακόλουθα, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν και να κηρυχθεί ο προαναφερόμενος σε κατάσταση αφάνειας με χρόνο έναρξης τις 20.7.1974. Επίσης, κατά τις δι-

ατάξεις των αρθ. 47 και 43§1 ΑΚ και 785§1 ΚΠολΔ, πρέπει να διαταχθεί η δημοσίευση μια φορά περίληψης της παρούσας, όταν καταστεί τελεσίδικη, όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό αυτής, προκειμένου

να αρχίσει η ισχύς της και να επέλθουν τα αποτελέσματά της, ενώ, ελλείψει αιτήματος, δεν γίνεται καταλογισμός των δικαστικών εξόδων και τελών στην περιουσία του αφάντου.

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

48/2012 (Ασφ. μέτρα)

Ειρηνοδίκης: Σταυρούλα Μαυρογιάννη

Δικηγόροι: Βασιλική Σακαντάμη - Μιχ. Παπαγεωργίου, Φερραίος Νάνης - Ιωάν. Βογιατζής

Η αγρομίσθωση ορισμένου χρόνου δεν μπορεί να συνομολογηθεί για λιγότερο από 4 έτη, λογίζεται δε ότι ανανεώθηκε για 1 έτος αν δεν έγινε καταγγελία 6 μήνες πριν τη λήξη. Η ρύθμιση αυτή είναι δημόσιας τάξης, τυχόν δε αντίθετη συμφωνία των μερών είναι ανίσχυρη.

Η συμμετοχή του μισθωτή σε δημοπρασία του μισθίου δεν σημαίνει και καταγγελία της μίσθωσης, ούτε η διακήρυξη της δημοπρασίας, που είναι δήλωση γενική και απευθυντέα σε αόριστο αριθμό προσώπων, ενέχει καταγγελία του εκμισθωτή που είναι απευθυντέα στο μισθωτή.

Δυνατή η μεταβίβαση της κυριότητας μισθωμένου αγρού.

Για καταγγελία της μίσθωσης από ν.π. απαιτείται απόφαση του ΔΣ και εξουσιοδότηση στον Πρόεδρο ή τρίτο. Εφόσον ο μισθωτής κατά ευλογοφανή τρόπο και όχι καταφανώς αστήρικτο επικαλείται μη λήξη της μίσθωσης, δεν αντιποιείται νομή και δεν υπάρχει διαφορά νομής.

Ο αιτών ζητεί να ανασταλεί η εκτέλεση της υπ' αριθ. 225/2012 απόφασης του Ειρηνοδικείου Λάρισας, η οποία εκδόθηκε με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων

και με την οποία διατάχθηκε η αποβολή του από τους μίσθιους αγρούς, που αναφέρονται στην αίτηση, μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της εφέσεως που έχει ασκήσει νομότυπα και εμπρόθεσμα κατά της απόφασης αυτής. Η αίτηση εισάγεται αρμόδια για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (αρθ. 686 επ. ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη. Στηρίζεται στις διατάξεις του αρθ. 912 ΚΠολΔ και επομένως πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω κατ' ουσία.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... πιθανολογείται η τυπική και ουσιαστική βασιμότητα ενός τουλάχιστον λόγου της έφεσης, κατά της απόφασης δυνάμει της οποίας διατάχθηκε η αποβολή του αιτούντα και η εγκατάσταση της καθ' ης στη νομή των αγροτεμαχίων που αναφέρονται στο σκεπτικό της εκκαλουμένης απόφασης. Ειδικότερα και αναφορικά με τον πρώτο λόγο ότι η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων για προσωρινή ρύθμιση της νομής που άσκησε η καθ' ης κατά του (νυν) αιτούντα έπρεπε να απορριφθεί ως νομικά αβάσιμη, για το λόγο ότι ο αιτών δεν αντιποιείται τη νομή της καθ' ης, διότι κατέχει τους αγρούς δυνάμει συμβάσεως μίσθωσης, η οποία δεν είχε λήξει, αφού δεν καταγγέλθηκε έξι μήνες πριν τη συμβατική λήξη της, πιθανολογήθηκαν τα παρακάτω:

Δυνάμει εγγράφου μισθώσεως που καταρτίστηκε την 6.12.2006 και υπογράφηκε μεταξύ του νομίμου εκπροσώπου της καθ' ης και του αιτούντα, η πρώτη εκμίσθωσε στο δεύτερο τα με αριθ. τεμαχίου 246 και 261 αγροτεμάχια της ιδιοκτησίας της, εκτάσεως

103,500 στρεμ. και 59 στρεμ. αντίστοιχα, που βρίσκονται στη θέση «Δ.» της κτηματικής περιοχής της πρώην Κοινότητας Γ. Ν. Λ. Η διάρκεια της μίσθωσης ορίστηκε πενταετής, αρχομένη την 30.11.2006 και λήγουσα την 30.11.2011. Η εν λόγω μίσθωση, ως ορισμένου χρόνου, καταλαμβάνεται από τη διάταξη του αρθ. 633 ΑΚ, το οποίο ορίζει ότι «η μίσθωση που συνομολογήθηκε για ορισμένο χρόνο λογίζεται ότι ανανεώθηκε για ένα έτος από τη συμφωνημένη λήξη, αν δεν έγινε καταγγελία από το ένα μέρος, έξι τουλάχιστον μήνες πριν απ' αυτή τη λήξη». Αντίθετα λοιπόν με όσα ισχύουν κατά την ΑΚ 611 για τη σιωπηρή ανανέωση της μίσθωσης πράγματος, η άνω διάταξη του 633 ΑΚ ορίζει για την αγρομίσθωση ότι «λογίζεται ανανεωθείσα», αν δεν γίνει καταγγελία αυτής από ένα εκ των μερών, έξι μήνες πριν από τη λήξη της. Η διάταξη αυτή αφορά τη μίσθωση ορισμένου χρόνου, η οποία, κατά την ΑΚ 634, δεν μπορεί να συνομολογηθεί για χρόνο μικρότερο από τέσσερα έτη, και η εν λόγω ρύθμιση περιέχει κανόνα δημοσίας τάξεως. Τούτο σημαίνει ότι η αντίθετη ιδιωτική βούληση των συμβαλλομένων είναι εντελώς ανίσχυρη και δεν μπορεί να υπερισχύσει της ανωτέρω διάταξης, και αν υπάρξει μεταξύ των συμβαλλομένων αντίθετη συμφωνία, αυτή δεν έχει καμία έννομη συνέπεια. Δηλονότι η ανανέωση της αγρομίσθωσης ορισμένου χρόνου επέρχεται, όχι όπως κατά την ΑΚ 611 αν μετά τη λήξη της μίσθωσης ο μισθωτής εξακολουθήσει τη χρήση του μισθίου χωρίς εναντίωση του μισθωτή, αλλά απλώς αν δεν γίνει καταγγελία της μίσθωσης από ένα των μερών, έξι μήνες πριν από την λήξη της. Η κατά την περίοδο, από

τη σύναψη της συμβάσεως μέχρι έξι μήνες πριν από τη λήξη της, σιωπή των μερών επάγεται *ex lege* ανάληψη υποχρέωσης αυτών από την ανανεωθείσα σύμβαση, της ανανεώσεως αυτής ισχύουσας για ένα έτος από τη λήξη της προηγούμενης μίσθωσης.

Στην προκειμένη περίπτωση, από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού πιθανολογήθηκε ότι η καθ' ης - εκμισθώτρια δεν προέβη σε καταγγελία της ένδικης μίσθωσης, γραπτή ή προφορική, έξι μήνες πριν από τη λήξη του συμβατικού της χρόνου και συνεπώς η μίσθωση, κατά τα προλεχθέντα, αυτοδίκαια και εκ του νόμου (*ex lege*), κατά το αρθ. 633 ΑΚ, ανανεώθηκε - παρατάθηκε για έναν ακόμη χρόνο, λήγουσα την 30.11.2012. Η καθ' ης, επικαλούμενη το γεγονός της συμμετοχής του αιτούντα στη δεύτερη (τον Μάιο του 2011) δημοπρασία για εκποίηση αγροτεμαχίων της, μεταξύ των οποίων και τα ένδικα μίσθια αγροτεμάχια, ισχυρίζεται ότι αφενός προκύπτει γνώση του περί καταγγελίας της μίσθωσης και επομένως υποχρέωσή του προς απόδοση των μισθίων κατά τη λήξη της και αφετέρου ότι ειδικά για τον αιτούντα προέβη σε προφορική καταγγελία της ένδικης μίσθωσης έξι μήνες πριν τη λήξη της. Ο ισχυρισμός της καθ' ης, κατά το πρώτο σκέλος του, είναι σύμφωνο με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ΑΚ μη νόμιμος, διότι η συμμετοχή του αιτούντα στη δημοπρασία δεν σημαίνει και καταγγελία εκ μέρους του ιδίου της ένδικης μίσθωσης, ούτε βέβαια καταγγελία από την καθ' ης - εκμισθώτρια, αφού η διακήρυξη δημοπρασίας, που είναι δήλωση γενική και απευθύνεται σε αόριστο αριθμό προσώπων, δεν ενέχει και καταγγελία της μίσθωσης, ούτε αυτή (διακήρυ-

ξη) ισοδυναμεί ή ταυτίζεται με καταγγελία της μίσθωσης, η οποία (καταγγελία) είναι δήλωση μονομερής και απευθυντά σε συγκεκριμένο και γνωστό πρόσωπο, εν προκειμένω στο μισθωτή. Να σημειωθεί, εξ άλλου, ότι η ύπαρξη σύμβασης μίσθωσης αγροτεμαχίου δεν εμποδίζει τη δημοπρασία και, σε περίπτωση ευδοκίμησης αυτής, την πώληση και μεταβίβαση του μισθωμένου αγρού και την κατάρτιση συμβολαίων πώλησης, αφού η μεταβίβαση ακινήτου μπορεί να γίνει και επί μισθωμένου αγρού, όπως ρητά προβλέπεται από τις διατάξεις των αρθ. 614 και 615 ΑΚ εφαρμοζόμενων αναλόγως και στην αγρομίσθωση, κατά την ΑΚ 620. Και βέβαια από κανένα απολύτως στοιχείο δεν πιθανολογήθηκε ότι η καθ' ης προέβη σε προφορική καταγγελία της ένδικης μίσθωσης, αφού πέραν της γενικόλογης και αόριστης αναφοράς της ότι γνωστοποίησε στο μισθωτή προ εξαμήνου από τη συμβατική λήξη της μίσθωσης ότι πρέπει να αποχωρήσει από τους μισθίους αγρούς, δεν απέδειξε, δια πιθανολογήσεως, από ποιο όργανό της, σε ποιον τόπο και σε ποιο συγκεκριμένο χρονικό σημείο, έγινε η επικαλούμενη από αυτή προφορική γνωστοποίηση - καταγγελία της μίσθωσης, για τον επιπρόσθετο λόγο ότι για την καταγγελία εκ μέρους της καθ' ης, που είναι νομικό πρόσωπο, απαιτείται απόφαση του Δ.Σ. αυτής, ή εξουσιοδότηση από αυτό του προέδρου του Δ.Σ. ή τρίτου προσώπου, να προβεί για λογαριασμό της σε αυτή την καταγγελία, που κάτι τέτοιο δεν πιθανολογήθηκε στην υπό κρίση αίτηση.

Στη συνέχεια πιθανολογήθηκε ότι ο αιτών δεν απέδωσε στην καθ' ης τη χρήση των μισθίων αγρών, λόγω, της κατά τα

ανωτέρω προαναφερθέντα, μη λήξης της μισθωτικής έγκυρης και ενεργούς σύμβασης, αφού μετά την παρέλευση του συμπεφωνημένου χρόνου της πενταετίας από την κατάρτισή της, αυτή ανανεώθηκε, κατ' αρθ. 633 ΑΚ για ένα ακόμη χρόνο (από 1.12.2011 έως 30.11.2012), ελλείψει καταγγελίας της, έξι μήνες πριν από την συμφωνημένη λήξη της. Κατά συνέπεια, ο αιτών - μισθωτής, που κατά ευλογοφανή τρόπο και όχι καταφανώς αστήρικτο επικαλείται ότι η διάρκεια της ένδικης μίσθωσης δεν έληξε, επειδή αυτή δεν καταγγέλθηκε έξι μήνες πριν τη λήξη της, δεν αντιποιείται την νομή της καθ' ης, αλλά κατέχει τούς μισθίους αγρούς, δυνάμει εγκύρου και ισχυράς συμβάσεως μισθώσεως χωρίς να προτίθεται να γίνει νομέας τους, καθόσον η νομή τους διατηρείται υπέρ του αντιπροσωπευομένου εκμισθωτή (καθ' ης) και συνεπώς αφού ο μισθωτής - αιτών (κάτοχος) δεν εκδηλώνει πρόθεση να εξουσιάζει εφεξής το πράγμα (αγρούς), δεν υπάρχει διαφορά περί νομής, δεν χωρεί αγωγή περί αποβολής (987 ΑΚ) και επομένως δεν χωρεί και αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων, αλλά υπάρχει διαφορά από τη σχέση μίσθωσης και για το λόγο αυτό η με αριθ. 3/4.1.2012 αίτηση περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων της (νυν) καθ' ης σε βάρος του (νυν) αιτούντα έπρεπε να απορριφθεί ως νομικά αβάσιμη.

Κατ' ακολουθία, εφόσον πιθανολογείται η ευδοκίμηση της έφεσης και η οικονομική βλάβη του αιτούντα από την εκτέλεση της εκκαλούμενης απόφασης, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση ως βάσιμη ουσιαστικά, παρελκομένης της εξέτασης του δευτέρου λόγου της...

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

2/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος

Εισηγητής: Χρ. Χουτόπουλος

Η κατάσταση αργίας υπαλλήλου αποτελεί διοικ. μέτρο προσωρινού και επείγοντος χαρακτήρα.

Μη αναστολή εκτέλεσης των πράξεων που αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων, ως συνδεόμενων στενά με την ομαλή λειτουργία της υπηρεσίας, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι σοβαρής και ανεπανόρθωτης βλάβης, συνεκτιμωμένων των αναγκών της υπηρεσίας.

Αναστολή εκτέλεσης απόφασης θέσης σε αργία ιατρού λόγω ανεπανόρθωτης βλάβης του, καθόσον θα διακοπεί βίαια η επαγγελματική και επιστημονική του εξέλιξη και θα επηρεασθεί αρνητικά η αξιοπιστία του για τη συνέχιση εκτέλεσης του επιστημονικού έργου του, δεδομένου και ότι ο αιτών δεν είχε την αποδιδόμενη με τις προσβαλλόμενες πράξεις ιδιότητα του Διευθυντή Κλινικής του παρεμβαινόντος Νοσοκομείου, δυνάμει της οποίας θα μπορούσε να διαχειρίζεται αναλώσιμο νοσοκομειακό υλικό, η δε προκληθείσα ζημία του Νοσοκομείου αποδίδεται σε μεμονωμένα περιστατικά και στα όρια στατιστικού λάθους χωρίς πρόθεση.

1. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση, για

την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται η αναστολή εκτελέσεως: α) της υπ' αριθ. πρωτ. .../16.8.2011 αποφάσεως του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με την οποία ο αιτών ιατρός, Γενικός Χειρουργός με το βαθμό Διευθυντή Ε.Σ.Υ. - Διευθυντή Χειρουργικής Κλινικής του Π. Γ. Νοσοκομείου Λ., τέθηκε σε αργία σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 104 και 105 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007), και β) της .../18.5.2001 και 1.6.2011 αποφάσεως (πρακτικού) του Υπηρεσιακού Συμβουλίου Ιατρών Ε.Σ.Υ., με την οποία αποφασίσθηκε η θέση σε αργία του αιτούντος. Κατά των αποφάσεων αυτών ο αιτών έχει ασκήσει την από 29.8.2011 αίτηση ακυρώσεως, για την εκδίκαση της οποίας δεν έχει ορισθεί ακόμη δικάσιμος. Εξάλλου, με την από 6.9.2011 πράξη της Προεδρεύουσας του Δικαστηρίου αυτού, έχει χορηγηθεί προσωρινή διαταγή αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως του Υπουργού.

2. Επειδή με τις διατάξεις των § 2 και 3 του αρθ. 52 του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ Α' 8), όπως αντικαταστάθηκε με το αρθ. 35 ν. 2721/1999 (Α' 112) και εν συνεχεία τροποποιήθηκε με το αρθ. 34 ν. 3772/2009 (Α' 112) και οι οποίες (σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 4 ν. 702/1977) εφαρμόζονται αναλόγως στην προκειμένη διαφορά, ορίζονται τα ακόλουθα: «2. Επιτροπή, που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου [της Επικρατείας] ή του αρμόδιου τμήματος και απαρτίζεται από

τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και ένα σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο». Εξ άλλου, στην §3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: «Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση...», στη δε §4 αυτού ότι: «Με εντολή του Προέδρου ή του εισηγητή της υποθέσεως αντίγραφα της αιτήσεως αναστολής, της αιτήσεως ακυρώσεως και της πράξεως ορισμού δικασίμου, κοινοποιούνται, με επιμέλεια του αιτούντος, σε εκείνον που έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Ο τελευταίος δικαιούται να υποβάλλει ενώπιον της Επιτροπής υπόμνημα και πριν ακόμη ασκήσει παρέμβαση. Το υπόμνημα υπόκειται στα τέλη της αίτησης αναστολής». Περαιτέρω, στην §6 του άρθρου αυτού αναφέρεται ότι: «Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος». Τέλος, στην §7 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι: «Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι

προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη».

Κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων το Διοικητικό Εφετείο, στο οποίο ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως κατά εκτελεστής διοικητικής πράξης, μπορεί, με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο, να διατάξει, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, την αναστολή εκτέλεσης της πράξης στις περιπτώσεις που από την άμεση εκτέλεσή της επέρχεται βλάβη στον αιτούντα ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Επίσης, μπορεί να γίνει δεκτή η αίτηση αναστολής, αν εκτιμάται ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, έστω και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη· αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν

εκτιμάται ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη.

3. Επειδή, περαιτέρω, στο αρθ. 104 του ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ΦΕΚ Α' 26/9.2.2007) ορίζεται ότι: «1. Αν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος ή υπηρεσιακοί λόγοι, μπορεί να τίθεται σε αργία ο υπάλληλος κατά του οποίου: α)..., β) έχει ασκηθεί πειθαρχική δίωξη για παράπτωμα, το οποίο μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης και γ)... 2... 3. Η πράξη με την οποία ο υπάλληλος τίθεται σε δυνητική αργία ή επαναφέρεται στα καθήκοντά του, εκδίδεται από τον οικείο Υπουργό ή το ανώτατο μονομελές όργανο διοίκησης των Ν.Π.Δ.Δ. ή, αν δεν υπάρχει, τον Πρόεδρο του συλλογικού οργάνου διοίκησης Ν.Π.Δ.Δ. ύστερα από απόφαση του υπηρεσιακού συμβουλίου. Για τη θέση του υπαλλήλου σε αργία απαιτείται προηγούμενη ακρόαση αυτού από το υπηρεσιακό συμβούλιο. 4. Μετά την πάροδο έτους από τη θέση σε αργία, το υπηρεσιακό συμβούλιο υποχρεούται να αποφανθεί αιτιολογημένα για τη συνέχιση ή μη της αργίας. Η αργία αίρεται αυτοδικαίως μετά την πάροδο διετίας από την έκδοση της απόφασης θέσεως του υπαλλήλου σε αργία. 5. Η αργία αρχίζει από την κοινοποίηση της σχετικής πράξης...». Σύμφωνα δε με το αρθ. 105 του ίδιου νόμου «1. Ο υπάλληλος, ο οποίος τελεί σε κατάσταση αργίας, απέχει από την άσκηση των κύριων και παρεπόμενων καθηκόντων του. 2. Στον υπάλληλο που τελεί σε κατάσταση αργίας καταβάλλεται το ήμισυ των αποδοχών του...».

Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι

η θέση υπαλλήλου σε κατάσταση αργίας αποτελεί διοικητικό μέτρο προσωρινού και επείγοντος χαρακτήρα, που αποσκοπεί στην άμεση απομάκρυνσή του από την υπηρεσία, αν λόγοι υπηρεσιακοί ή δημοσίου συμφέροντος το επιβάλλουν (πρβλ. ΣτΕ 15/03, 1566/01 κ.ά.). Εξ άλλου, όπως γίνεται δεκτό από τη νομολογία, οι διοικητικές πράξεις οι οποίες αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων, περιλαμβανομένων και των πράξεων εκείνων περί θέσεως δημοσίου υπαλλήλου σε δυνητική αργία, συνδέονται στενά με την ομαλή λειτουργία δημόσιας υπηρεσίας και για το λόγο αυτό η άμεση εκτέλεση τους επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Επομένως, σύμφωνα με τις διατάξεις που προαναφέρθηκαν και προκειμένου να μην διαταραχτεί η ομαλή λειτουργία δημοσίων υπηρεσιών, η κατά νόμον ρυθμιζόμενη με τις συννόμως εκδιδόμενες πράξεις και αποφάσεις τών αρμοδίων υπηρεσιακών συμβουλίων και παραγόντων, δεν χορηγείται κατ' αρχήν, αναστολή εκτελέσεως των πράξεων αυτών, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι σοβαρής και ανεπανόρθωτης βλάβης, οπότε μπορεί, κατ' εξαίρεση, να χορηγηθεί αναστολή εκτελέσεως των εν λόγω πράξεων κατόπιν συνεκτιμήσεως και των αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας (πρβλ. ΣτΕ - Ε.Α. 884, 699/05, 723/03 κ.ά.).

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με έγγραφο της Υγειονομικής Περιφέρειας Θ. (.../7.2.2011), και σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. ... από 11.1.2011 Έκθεση, η οποία εκδόθηκε από τον επιθεωρητή ΣΕΥΥΠ Α. Β. και το βοηθό Επιθεωρητή Ν. Τ. με θέμα «έλεγχος προμήθειας

και διαχείρισης λαπαροσκοπικών υλικών και εργαλείων διεγερτών νεύρων μοσχευμάτων κ.ά. υλικών στην αντιμετώπιση ανευρυσμάτων αορτής στο Π. Γ. Νοσοκομείο Λ.» και αναφέρεται στα έτη 2008 και 2009, παραπέμφθηκε ο αιτών ιατρός ενώπιον του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών ΕΣΥ του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προκειμένου να ελεγχθεί πειθαρχικά για διάπραξη του αδικήματος του αρθ. 259 του Ποινικού Κώδικα (παράβαση καθήκοντος), για διάπραξη πειθαρχικών παραπτώματων του ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων» και ειδικότερα του αρθ. 106 § 1 και 2, του αρθ. 107§1β (παράβαση καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους), του αρθ. 107§1γ (παράβαση της αρχής της αμεροληψίας), του αρθ. 107§1στ (αμέλεια, καθώς και ατελής και μη έγκαιρη εκπλήρωση του καθήκοντος), του αρθ. 107§1ιστ (χρησιμοποίηση της δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας ή πληροφοριών που κατέχει ο υπάλληλος λόγω της υπηρεσίας ή της θέσης τους, για εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων του ιδίου ή τρίτων προσώπων), του αρθ. 107§2δ (χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπή ή ανάξια για υπάλληλο διαγωγή εντός ή εκτός υπηρεσίας) και του αρθ. 4§2 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005). Όπως δε ειδικότερα αναγράφεται στη δεύτερη συμπροσβαλλόμενη πράξη, του αποδίδονται οι κατηγορίες ότι υπέπεσε στις παραπάνω παραβάσεις: α) Διότι ως υπάλληλος ιατρός, υπηρετών στο Π.Γ.Ν. Λ., ενώ γνώριζε τις ισχύουσες εγκυκλιους οδηγίες των ασφαλιστικών τα-

μείων για τις ενδείξεις χρήσης διεγερτών νεύρων βάσει τής ηλεκτρομυογραφικής μελέτης κάθε ασθενούς, η οποία καθόριζε τη μέθοδο τιμολόγησής τους θέτωντας ανώτατα όρια τιμών ανά επέμβαση, δεν τις υλοποίησε, αλλά χρησιμοποιώντας την υπηρεσιακή του ιδιότητα, παρήγγειλε αυθαίρετα υλικά και χρησιμοποιούσε τα υλικά από τις παρακαταθήκες ή μέσω των πολιτικών παραγγελιών που υπήρχαν στα χειρουργεία, β) υποκατέστησε τις προβλεπόμενες διαχειριστικές διαδικασίες, και συγκεκριμένα τον διατάκτη της δαπάνης, το γραφείο παραγγελιών, τα όργανα έγκρισης της παραγγελίας και τον εκκαθαριστή της δαπάνης, παραγγέλλοντας χωρίς να τηρεί τις διαδικασίες προέγκρισης των εμφυτεύσιμων υλικών. Αποτέλεσμα, δε, των αποδιδόμενων στον αιτούντα ως άνω αδικημάτων ήταν να υποστεί οικονομική ζημία το Νοσοκομείο, η οποία, κατά τη διαλαμβανόμενη στην προαναφερόμενη υπ' αριθ. .../11.1.2011 Έκθεση του επιθεωρητή ΣΕΥΥΠ Α. Β. με βοηθό επιθεωρητή Ν. Τ., αρχική εκτίμηση, ανήλθε σε 12.537,84 Ε, σύμφωνα δε με το νεώτερο από 7.6.2011 ενημερωτικό σημείωμα του ιδίου Επιθεωρητή ΣΕΥΥΠ, η ένδικη ζημία του παρεμβαίνοντος Νοσοκομείου ήταν μικρότερη, ύψους 8.944 Ε. Κατόπιν τούτου, και εν όψει του ότι τα παραπτώματα αυτά, σύμφωνα με τα σχετικά υπηρεσιακά έγγραφα, δύνανται να επιφέρουν την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης, το Υπηρεσιακό Συμβούλιο (στο οποίο με το υπ' αριθ. .../11 έγγραφο τού Γενικού Γραμματέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης τέθηκε το σχετικό ερώτημα), με την .../18.5.2011 και 1.6.2011 απόφασή

του (πρακτικό), και μετά από προηγούμενη κλήση του αιτούντος, έκρινε κατά πλειοψηφία ότι ο αιτών πρέπει να τεθεί σε κατάσταση δυνητικής αργίας, βάσει δε της απόφασης αυτής εκδόθηκε στη συνέχεια και η .../16.8.2011 απόφαση του Υπουργού Υγείας, με την οποία ο αιτών τέθηκε σε αργία, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρθ. 105, 106 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν.3528/2007).

Κατά των πράξεων αυτών ο αιτών άσκησε την από 29.8.2011 (αριθ. καταθ. 272/29.8.11) αίτηση ακύρωσης, επί τη βάσει δε αυτής την κρινομένη αίτηση αναστολής. Με την τελευταία ζητεί την αναστολή της εκτέλεσης των βαλλομένων ως άνω πράξεων, ισχυριζόμενος ότι από την άμεση εκτέλεσή τους θα υποστεί ανεπανόρθωτη οικονομική και ηθική (προσωπική, επιστημονική και επαγγελματική) ζημία. Προς υποστήριξη των ισχυρισμών του ο αιτών προσκομίζει και επικαλείται μεταξύ άλλων και τα υπ' αριθ. πρωτ. ... από 3.6.2011 και ... από 10.6.2011 έγγραφα («Υπηρεσιακή Βεβαίωση» και «απάντηση σε αίτηση» του παρεμβαίνοντος Π. Γ. Νοσοκομείου Λ.), σύμφωνα με τα οποία αυτός από 2.8.2007 έως 4.10.2010 είχε το βαθμό του Επιμελητή Α' και εξελίχθηκε στο βαθμό του Διευθυντή από 5.10.2007, ενώ, όπως στο δεύτερο από αυτά ειδικότερα αναφέρεται, κατά τα έτη 2008 - 2009 ο αιτών δεν άσκησε στο εν λόγω Νοσοκομείο διευθυντικά καθήκοντα ή καθήκοντα αναπληρωτή Διευθυντή καθ' όλο το διάστημα της απασχόλησής του ο αιτών συμμετέχει σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο, προάγοντας και την προσωπική του επιστημονική απόδοση, καθ' όσον συνέχιζε συστη-

ματικώς την περαιτέρω εξειδίκευση του και επιμόρφωσή του στον τομέα του.

5. Επειδή, σύμφωνα με τα παραπάνω και γενικότερα από την εξέταση των πραγματικών δεδομένων, όπως τίθενται υπόψη του Δικαστηρίου βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, διαπιστούται πρωτίστως ότι ο αιτών δεν είχε την ιδιότητα, η οποία του αποδίδεται με τις προσβαλλόμενες πράξεις, δηλαδή αυτή του Διευθυντή Κλινικής του παρεμβαίνοντος Νοσοκομείου, η οποία σύμφωνα με τις πράξεις αυτές ήταν εκείνη ως εκ της οποίας αυτός θα μπορούσε να διαχειρίζεται αναλώσιμο νοσοκομειακό υλικό και να παραγγείλει τα ένδικα υλικά επί ζημιά του Νοσοκομείου. Εξ άλλου, συνεκτιμάται ιδιαίτερος και το γεγονός ότι το ποσό 8.944 Ε ύψος της ζημίας, την οποία φέρεται να προκάλεσε στο παρεμβαίνον Νοσοκομείο ο αιτών, είναι τελικώς μικρότερο των 10.000 Ε, ύψους δηλαδή τέτοιου ώστε η ένδικη ζημία να αποδίδεται από τον προαναφερόμενο έλεγχο σε μεμονωμένα περιστατικά, χωρίς πρόθεση και στα όρια του στατιστικού λάθους (σελ. 32, §2.1.3. της ως άνω υπ' αριθ. πρωτ. ... από 11.1.2011 Έκθεσης των Επιθεωρητών ΣΕΥΥΠ).

Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπ' όψη αφ' ενός ότι εκ της θέσεως του αιτούντος σε αργία, αυτός θα απομακρυνθεί άμεσα από την Υπηρεσία και αφ' ετέρου το γεγονός ότι, ως νευροχειρουργός νοσοκομειακός ιατρός, ο αιτών συμμετέχει σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο, προάγοντας και την προσωπική του επιστημονική κατάρτιση, συνεχίζοντας μέσω της αδιάκοπης άσκησης του χειρουργικού έργου του στα πλαίσια της Υπηρεσίας του την περαιτέρω

εξειδίκευσή του και επιμόρφωσή του στον τομέα του, το Δικαστήριο ως Συμβούλιο οδηγείται στο συμπέρασμα ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης θα προκαλέσει στον αιτούντα, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα, βλάβη ανεπανόρθωτη σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της αιτήσεως ακυρώσεως η οποία βλάβη του συνίσταται στο ότι, εν όψει των συνθηκών και της φύσης των δραστηριοτήτων του, θα διακοπεί βιαίως η επαγγελματική του συνέχεια και η επιστημονική του εξέλιξη, καθώς και γενικότερα το επιστημονικό έργο του και θα επηρεασθεί αρνητικά τόσο η επαγγελματική του επάρκεια, όσο, κυρίως, η δυνατότητα και αξιοπιστία του ως νευροχειρουργού, ώστε να συνεχίσει να εκτελεί υπεύθυνα και αποτελεσματικά το επιστημονικό χειρουργικό έργο του. Με τα δεδομένα αυτά, συνεκτιμωμένου και του δημοσίου συμφέροντος, το οποίο δεν προκύπτει ότι θα υποστεί βλάβη ή άλλες αρνητικές συνέπειες σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος από την παραμονή του στην υπηρεσία, το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχει στην προκειμένη περίπτωση εξαιρετικός λόγος, που δικαιολογεί τη χορήγηση της αιτουμένης αναστολής, εν όψει και του ότι δεν προκύπτει ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη.

6. Επειδή, κατ' ακολουθία, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση, να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης και της απόφασης του Υπηρεσιακού Συμβουλίου που ενσωματώθηκε σε αυτήν, μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της προαναφερόμενης αιτήσεως ακυρώσεως...

15/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος
Εισηγητής: Νικ. Παπαγρηγορίου

Απαγόρευση διαφημίσεων στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα εθνικών και επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων και σε ορατή ζώνη μέχρι 150 μ. εκατέρωθεν του οδικού άξονα.

Διαφημιστικές επιγραφές και πλαίσια σε δημοτικούς, κοινοτικούς ή κοινόχρηστους χώρους, που δεν καθορίστηκαν από τον ΟΤΑ για προβολή υπαίθριας διαφήμισης, ή στα οποία δεν αναγράφονται το ονοματεπώνυμο και διεύθυνση του διαφημιστή ή διαφημιζομένου και ο αριθμός της άδειας, θεωρούνται ρύποι και απομακρύνονται αρμόδια και άμεσα.

Μη εκτελεστότητα έκθεσης αυτοψίας, στην οποία, πλην των διαπιστώσεων, παρατίθενται οι σχετικές δ/ξεις με γνωστοποίηση για αφαίρεση της διαφημιστικής πινακίδας, καθόσον συνιστά πληροφοριακό έγγραφο.

Επειδή με την αίτηση αυτή ζητείται η αναστολή εκτελέσεως της με αριθ. πρωτ. .../15.6.2011 έκθεσης αυτοψίας του αρμόδιου υπαλλήλου της Διεύθυνσης Ελέγχου Συντήρησης Έργων (Δ.Ε.Σ.Ε.) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θ.-Σ. Ε., με την οποία χαρακτηρίστηκε ως ρύπος (αρθ. 9§8 ν. 2946/2001), που πρέπει να απομακρυνθεί, διαφημιστική πινακίδα της αιτούσας. Κατά του εγγράφου αυτού έχει ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως (περ. ι' §1 αρθ. 1 ν. 702/1977, που προστέθηκε με την § 4 αρθ. 49 ν. 3659/2008), για την εκδίκαση της οποίας δεν ορίσθηκε ακόμη δικάσιμος.

Επειδή στο αρθ. 52 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το αρθ. 35 ν. 2721/1999 (Α' 112), ορίζονται τα εξής: «1... 2. Επιτροπή ..., μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. 3. Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση... 7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχτεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη».

Επειδή στο αρθ. 11 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999) ορίζεται ότι: «1. Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση, που πραγματοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο και μέσω στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα των χαρακτηρισμένων εθνικών και επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων και σε ζώνη μέχρι εκατόν πενήντα μέτρων και από τις δυο πλευρές του άξονα των οδών αυτών και είναι ορατή από τους χρήστες των οδών...». Εξάλλου, στο αρθ. 3 § 1 του ν. 2946/2001 «Υπαίθρια Διαφήμιση, ...», ορίζεται ότι: «Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού καθορί-

ζουν στα διοικητικά όριά τους επαρκείς και πρόσφορους χώρους, στους οποίους και μόνον επιτρέπεται να τοποθετούνται ειδικά πλαίσια ... για διαφημίσεις», και στο αρθ. 4§2 αυτού ότι: «Σε κάθε υπαίθρια διαφήμιση πρέπει να αναγράφεται σε εμφανές σημείο το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία και η διεύθυνση του διαφημιστή ή του διαφημιζομένου και ο αριθμός της άδειας που χορηγήθηκε...». Περαιτέρω, στο αρθ. 8 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «1. Στους διαφημιστές ... και σε όσους μισθώνουν και εκμεταλλεύονται χώρους υπαίθριας διαφήμισης επιβάλλεται πρόστιμο ... σε περίπτωση παράβασης του νόμου αυτού... 2. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου ... ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας...», τέλος στο αρθ. 9 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε από το αρθ. 13§12 ν. 3212/2003, ορίζονται τα εξής: «1. Η αφαίρεση των παράνομων διαφημιστικών πλαισίων και διαφημίσεων και των παράνομων επιγραφών γίνεται, με την επιφύλαξη των όσων προβλέπονται στην §8, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ... για παράνομα πλαίσια, διαφημίσεις και επιγραφές κατά μήκος των εθνικών και επαρχιακών οδών και εντός των ζωνών απαγόρευσης που ορίζονται στα δύο πρώτα εδάφια της §1 αρθ. 11 ν. 2696/1999 ... ή με απόφαση του Δημάρχου σε κάθε άλλη περίπτωση... Η απόφαση εκδίδεται αφού προηγουμένως γίνει διαπίστωση της παράβασης και συνταχθεί σχετική έκθεση αυτοψίας από το αρμόδιο όργανο ... 8. Πλαίσια και διαφημίσεις που τοποθετούνται σε δημοτικούς, κοινοτικούς ή κοινόχρηστους χώρους, που δεν καθορίστηκαν για την

προβολή υπαίθριας διαφήμισης, σύμφωνα με τις § 1 και 2 του αρθ. 3 ή στα οποία δεν αναγράφονται τα στοιχεία της §2 του αρθ. 4, θεωρούνται ρύποι και απομακρύνονται άμεσα, κατά τις σχετικές διατάξεις των οικείων κανονισμών καθαριότητας, με ευθύνη των Δήμων και Κοινοτήτων ή του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, χωρίς να απαιτείται η έκδοση απόφασης κατά τα οριζόμενα στην §1 του παρόντος άρθρου».

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, διαπιστώθηκε από τα αρμόδια όργανα της Δ.Ε.Σ.Ε. Σ.Ε., η παράνομη τοποθέτηση από την αιτούσα εταιρεία διαφημιστικής πινακίδας / επιγραφής διαστάσεων 1,5 x 1,5 μ. (2,25 τμ) σε θέση ορατή από τους χρήστες της Ε.Ο. Χ.-Λ. , όπου το όριο ταχύτητας είναι 60 km/h, εκτός κατοικημένης περιοχής, σε απόσταση 3μ. από το άκρο του οδοστρώματος, σε ιδιωτικό χώρο που δεν καθορίστηκε για προβολή υπαίθριας διαφήμισης και στην οποία δεν αναγράφονται τα στοιχεία της §2 αρθ. 4 ν. 2946/2001 (αριθμός αδείας κλπ). Κατόπιν τούτου συντάχθηκε η σχετική έκθεση αυτοψίας, με την οποία η ανωτέρω πινακίδα θεωρήθηκε ρύπος, κατ' αρθ. 9§8 ν.2946/2001, και με την έκθεση αυτή γνωστοποιήθηκε στην αιτούσα ότι πρέπει να την απομακρύνει εντός 10 ημερών. Ήδη η ανωτέρω υποστηρίζει ότι από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης έκθεσης αυτοψίας θα υποστεί, σε περίπτωση αποδοχής της αιτήσεως ακυρώσεως ανεπανόρθωτη βλάβη. Επίσης υποστηρίζει ότι η ασκηθείσα αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη.

Επειδή, υπό τα δεδομένα αυτά, η

προσβαλλόμενη έκθεση αυτοψίας, στην οποία, εκτός των διαπιστώσεων, παρατίθενται απλώς και οι σχετικές διατάξεις, γνωστοποιουμένης στην αιτούσα της δυνατότητάς της για αφαίρεση της εν λόγω διαφημιστικής πινακίδας, δεν συνιστά εκτελεστή πράξη προσβλητή με αίτηση ακυρώσεως, σύμφωνα με το αρθ. 45§1 π.δ. 18/1989, αλλά πληροφοριακού χαρακτήρα έγγραφο, το οποίο στερείται εκτελεστότητας. Κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση είναι απορριπτέα, διότι η ασκηθείσα αίτηση ακυρώσεως κατά του ανωτέρω μη εκτελεστού εγγράφου είναι προδήλως απαράδεκτη.

20/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Μαρία Κόκοτα

Εισηγήτρια: Κωνσταντίνα Καρακάση

Νόμιμη η μετακίνηση υπαλλήλου από μία υπηρεσία (οργανική μονάδα) σε άλλη της ίδιας Αρχής προς εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας και όχι δυσμενής μεταχείριση.

Αίτηση αναστολής εκτέλεσης απόφασης του Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με την οποία υπάλληλος Δασονομείου τοποθετήθηκε ως Προϊστάμενος στο Τμήμα Δασοπροστασίας του ίδιου Δασαρχείου σε άλλη πόλη.

Μη αναστολή εκτέλεσης, καθόσον δεν αποτελούν εξαιρετικούς λόγους δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης οι ισχυρισμοί του αιτούντος ότι έχει τρία ανήλικα τέκνα, διαμένει οικογενειακά σε ιδιόκτητη κατοικία για την οποία καταβάλλει στεγαστικό δάνειο, η σύζυγός του είναι εκπαιδευτικός σε σχολείο στην ίδια πόλη και δεν διαθέτει

μεταφορικό μέσο για να μετακινείται στην άλλη πόλη.

Μη πρόδηλη βασιμότητα των λόγων ακύρωσης για παράβαση ουσιώδους τύπου και έλλειψη αιτιολογίας, που απαιτούν ερμηνεία του νόμου και έρευνα του πραγματικού της υπόθεσης που εκφεύγει της παρούσας διαδικασίας.

1. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ο αιτών, υπάλληλος του κλάδου ΤΕ2 Τεχνολόγων Γεωπονίας - Δασοπονίας με Α' βαθμό που υπηρετούσε στο Δασονομείο Ε. του Δασαρχείου Λ. Νομαρχίας Φ., ζητεί να ανασταλεί η εκτέλεση της .../27.6.2011 απόφασης της Γενικής Γραμματέως της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, με την οποία τοποθετήθηκε ως Προϊστάμενος στο Τμήμα Δασοπροστασίας του Δασαρχείου Λ. Η αναστολή αυτή ζητείται μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως ακυρώσεως, για την οποία δεν έχει οριστεί δικάσιμος.

2. Επειδή το αρθ. 52 του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το αρθ. 35 ν. 2721/1999 (ΦΕΚ 112, Α'), εφαρμόζεται δε αναλόγως και επί των εκδικαζομένων από τα Διοικητικά Εφετεία ακυρωτικών διαφορών, σύμφωνα με την §1 του αρθ. 4 ν. 702/ 1977 (ΦΕΚ 268, Α'), ορίζει ότι: «1. Αν υποβληθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο αρμόδιος Υπουργός και επί νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου το ανώτατο διοικητικό όργανό τους μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης

της προσβαλλόμενης πράξης. 2. Επιτροπή, που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ... και απαρτίζεται από τον ίδιο ... τον εισηγητή της υπόθεσης και ένα σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο ... 6. Η αίτηση αναστολής γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αιτήσεως ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα ήταν σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. 7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη...».

3. Επειδή οι διοικητικές πράξεις, οι οποίες αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων, όπως είναι η πράξη κατά της οποίας στρέφεται ο αιτών, συνάπτονται αμέσως προς την ομα-

λή λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας και, ως εκ τούτου, η άμεση εκτέλεσή τους επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Συνεπώς, οι πράξεις αυτές δεν υπόκεινται σε αναστολή εκτελέσεως, εκτός αν, λόγω της συνδρομής εξαιρετικών λόγων, η άμεση εκτέλεσή τους θα μπορούσε να προξενήσει στον υπάλληλο ή το λειτουργό σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη, οπότε δύναται κατ' εξαίρεση να χορηγηθεί αναστολή, αφού συνεκτιμηθούν και οι ανάγκες της δημόσιας υπηρεσίας (ΕΑ ΣτΕ 959/07, 1132/06). Ειδικότερα, η μετακίνηση υπαλλήλου από μία υπηρεσία (οργανική μονάδα) σε άλλη της ίδιας αρχής αποτελεί, κατά το αρθ. 66§1 του ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» (ΦΕΚ Α' 26), νόμιμη ενέργεια, που συναρτάται προς τις εκάστοτε ανάγκες εύρυθμης λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας και δεν συνιστά δυσμενή μεταχείριση του μετακινούμενου υπαλλήλου.

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τ' ακόλουθα: Ο αιτών, υπάλληλος του κλάδου ΤΕ2 Τεχνολόγων Γεωπονίας - Δασοπονίας με Α' βαθμό, υπηρετούσε στο Δασονομείο Ε. του Δασαρχείου Λ. Νομαρχίας Φ. Με την προσβαλλόμενη .../27.6.2011 απόφαση της Γενικής Γραμματέως της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας τοποθετήθηκε ως Προϊστάμενος στο Τμήμα Δασοπροστασίας του Δασαρχείου Λ. με βάση τις διατάξεις του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α') «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» και του π.δ.

138/27.12.2010 (ΦΕΚ 229 Α') «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας».

5. Επειδή ο αιτών με την κρινόμενη αίτηση ζητά να ανασταλεί η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης, ισχυριζόμενος ότι από την εκτέλεση της απόφασης αυτής θα υποστεί ανεπανόρθωτη υλική βλάβη τόσο ο ίδιος όσο και η οικογένειά του. Ειδικότερα, ισχυρίζεται α) ότι έχει τρία ανήλικα τέκνα, διαμένει με την οικογένειά του σε ιδιόκτητη κατοικία στη Ν., για την οποία καταβάλλει στεγαστικό δάνειο, ότι η σύζυγός του είναι εκπαιδευτικός και υπηρετεί σε δημοτικό σχολείο στη Ν. και ότι δεν διαθέτει μεταφορικό μέσο για να διανύει καθημερινά απόσταση 76 χιλ. που απέχει η Ν. από το Λ., με συνέπεια η μετακίνησή του να είναι μεγάλη οικονομική επιβάρυνση για τον οικογενειακό προγραμματισμό. Οι προκείμενοι λόγοι του αιτούντος, όμως, δεν δύναται να χαρακτηρισθούν ως εξαιρετικοί προσωπικοί λόγοι, που πιθανολογούν την επέλευση σ' αυτόν ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, και επομένως πρέπει να απορριφθούν.

6. Επειδή, περαιτέρω, ο αιτών προβάλλει ότι πρέπει να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης, υποστηρίζοντας ότι η αίτηση ακυρώσεως, που έχει ασκήσει κατ' αυτής, είναι προδήλως βάσιμη, αφού α) η ανωτέρω τοποθέτησή του συνιστούσε μετάθεση, που έγινε χωρίς να έχει υποβάλει σχετική αίτηση, παρότι είναι πατέρας τριών τέκνων, που συνιστά προϋπόθεση, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 67 του Υπαλληλικού Κώδικα (προσκομίζει

σχετικώς το .../23.5.2011 Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης του Δημάρχου Δ. Νομού Φ., σύμφωνα με το οποίο έχει τρία ανήλικα τέκνα), β) η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε χωρίς να προηγηθεί γνωμοδότηση του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και γ) στερείται ειδικής και επαρκούς αιτιολογίας. Ανεξαρτήτως, όμως, του ότι με την προσβαλλόμενη πράξη τοποθετήθηκε, ο αιτών ως Προϊστάμενος του Τμήματος Δασοπροστασίας στο Δασαρχείο Λ. βάσει των διατάξεων του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α') «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» και του π.δ. 138/2010 (ΦΕΚ Α' 231) «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας», δηλαδή ανά οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης (Δ/νσεις Δασών, Δασαρχεία) και όχι τμήματος (Δασονομεία), δεν προκύπτει προδήλως η βασιμότητα των ανωτέρω λόγων ακυρώσεως, ώστε να δικαιολογείται η χορήγηση της αιτούμενης αναστολής, καθόσον για την έρευνα αυτών απαιτείται συνδυασμένη ερμηνεία και μελέτη των σχετικών διατάξεων και έρευνα του πραγματικού της υποθέσεως, που εκφεύγει του πλαισίου της παρούσας διαδικασίας (ΔΕΑ Συμβ. 28/09, 348/07).

7. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, μη συντρέχοντος λόγου χορηγήσεως της αιτούμενης αναστολής, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί...

26/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος
Εισηγητής: Νικ. Παπαγρηγορίου

Εφόσον ο διαγωνισμός, ως εκ του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης, δεν διέπεται από το ν. 3886/10, το κρινόμενο αίτημα παροχής δικ. προστασίας, λόγω άσκησης αίτησης ακύρωσης, παραδεκτά εισάγεται ως αίτηση αναστολής κατά το 52 π.δ. 18/89.

Επί διαγωνισμού, υποχρέωση Διοίκησης να μην προβαίνει στην υπογραφή της σύμβασης μετά την κοινοποίηση σε αυτήν ασκηθείσας αίτησης αναστολής.

Επί υπογραφής της σύμβασης πριν την άσκηση ή κοινοποίηση στην εκδούσα την πράξη Αρχή της αίτησης αναστολής, δεν υφίσταται πλέον στάδιο αναστολής εκτέλεσης των πριν τη σύναψη αποσπαστών διοικ. πράξεων.

Επειδή με την .../18.5.2011 απόφαση του Δ.Σ. του Γ. Νοσοκομείου Τ. εγκρίθηκε η διενέργεια διαπραγμάτευσης για την προμήθεια ενδοφακών προϋπολογισθείσας δαπάνης 60.000 Ε συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. και δημοσιεύθηκε η .../1.9.2011 πρόσκληση συμμετοχής στην εν λόγω διαδικασία, στην οποία έλαβαν μέρος με τις προσφορές τους, μεταξύ άλλων, η αιτούσα καθώς και η εταιρεία «Υ. Ο. ΑΒΕΕ». Με την .../20.9.2011 απόφαση του Δ.Σ. του ανωτέρω Νοσοκομείου επικυρώθηκε το από 13.9.2011 πρακτικό τεχνικής αξιολόγησης των προσφορών των συμμετεχόντων, βάσει του οποίου κρίθηκαν αποδεκτές όλες οι προσφορές. Στο στάδιο αυτό της διαδικασίας, εξάλλου, η αιτούσα με την από 22.9.2011 επιστολή της προς το Γενικό Νοσοκομείο Τ. ανέφερε ότι οι τεχνικές προσφορές των εταιρειών «Μ.», «Ε.» και

«U. O.», στο είδος Α1 των ενδοφακών δεν ήταν σύμφωνες με τις προσδιορισθείσες προδιαγραφές, όπως οι αντίστοιχες δικές της. Στη συνέχεια, με την .../27.10.2011 απόφαση του Νοσοκομείου εγκρίθηκε και το από 28.9.2011 πρακτικό αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και κατακυρώθηκε η προμήθεια των διαφόρων ειδών ενδοφακών, βάσει της αξιολόγησης αυτής, μεταξύ άλλων και στην αιτούσα για τα είδη Α2, Α3 των ενδοφακών, η οποία και υπέγραψε με το Νοσοκομείο την .../10.11.2011 σύμβαση προμήθειας. Ήδη, με την κρινόμενη από 13.12.2011 αίτηση ζητείται η αναστολή εκτελέσεως των ανωτέρω .../20.9.2011 και .../27.10.2011 αποφάσεων του Δ.Σ. του Νοσοκομείου, κατά των οποίων η αιτούσα έχει ασκήσει και αίτηση ακυρώσεως.

Επειδή ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης δεν διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3886/2010 και, συνεπώς, ενόψει του ότι έχει ασκηθεί και αίτηση ακυρώσεως, το κρινόμενο αίτημα παροχής δικαστικής προστασίας παραδεκτώς εισάγεται ως αίτηση αναστολής κατά το αρθ. 52 π.δ. 18/1989 (Α' 8).

Επειδή η εταιρεία «U. O. ABEE», με το από 4.1.2012 υπόμνημά της (καθ' ερμηνεία του δικογράφου), ζητά την απόρριψη της υπό κρίση αίτησεως.

Επειδή, όπως παγίως γίνεται δεκτό (ΕΑ ΣτΕ 1384, 496/08, 149/07, 889/04 κ.ά.), ενόψει των διατάξεων του αρθ. 52 του π.δ. 18/1989, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το αρθ. 35 ν. 2721/1999, στην περίπτωση διαγωνισμού η Διοίκηση οφείλει να μην προβαίνει στην

υπογραφή της σχετικής σύμβασης μετά την κοινοποίηση σε αυτήν αντιγράφου της ασκηθείσης αιτήσεως αναστολής, υπέχουσα τη σχετική ευθύνη. Εάν, πάντως, πριν από την άσκησή της ή και πριν από την κοινοποίηση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση στην αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη της ασκηθείσης αιτήσεως αναστολής, είχε ήδη υπογραφεί η σχετική σύμβαση, τότε κρίνεται ότι δεν υφίσταται πλέον στάδιο αναστολής εκτελέσεως των αποσπαστών διοικητικών πράξεων, οι οποίες είχαν εκδοθεί προ της συνάψεως της οικείας συμβάσεως.

Επειδή, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω δεδομένα, η σύμβαση, στην οποία απέβλεπε ο διαγωνισμός, είχε ήδη υπογραφεί, κατά το μέρος που αφορούσε την αιτούσα, στις 10.11.2011. Ενόψει τούτου και του γεγονότος ότι η υπό κρίση αίτηση κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13.12.2011, ήτοι σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της υπογραφής της συμβάσεως, δεν συντρέχει εν προκειμένω, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, περίπτωση χορηγήσεως αναστολής εκτελέσεως. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η υπό κρίση αίτηση...

33/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Μαρία Κόκοτα

Εισηγήτρια: Κωνσταντινιά Μαργαρίτη

Αίτηση αναστολής εκτέλεσης πράξεων τοποθέτησης Υποδιευθυντή Γυμνασίου κατά παράλειψη της αιτούσας, και δη κατόπιν τροποποίησης της αρχικής πράξης με την οποία είχε τοποθετηθεί Υποδιευθύντρια η ίδια.

Μη αναστολή εκτέλεσης, ελλείπει ανεπανόρθωτης βλάβης της αιτούσας δυνάμενης να κάμψει το δημόσιο συμφέρον εύρυθμης λειτουργίας της σχολικής μονάδας, καθόσον η επαγγελματική και ηθική της βλάβη θα αποκατασταθούν πλήρως επί ευδοκίμησης της αίτησης ακύρωσης, η δε υλική μείωση των αποδοχών της, λόγω μη λήψης του μηνιαίου επιδόματος υποδιευθυντή, δεν οδηγεί σε πλήρη στέρηση των μέσων βιοπορισμού της.

Μη δυνατή αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, καθόσον τυχόν χορήγηση θα συνεπαγόταν μη ανάληψη καθηκόντων από τον τοποθετηθέντα Υποδιευθυντή με τοποθέτηση της αιτούσας και θα ισοδυναμούσε με ανεπίτρεπτη ικανοποίηση καθ' υποκατάσταση της Διοίκησης από το Δικαστήριο.

Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται η αναστολή εκτέλεσης α) της .../18.11.2011 πράξης του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.) Λ., με την οποία τροποποιήθηκε η .../17.10.2011 πράξη του Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ν. Λ., με την οποία είχε τοποθετηθεί η αιτούσα ως Υποδιευθύντρια του ... Γυμνασίου Λ. ν. Λ., και της .../25.11.2011 απόφασης του Περιφερειακού Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ν. Λ., με την οποία τοποθετήθηκε ως Υποδιευθυντής Β' στο ... Γυμνάσιο Λ. ο Α. Τ. κατά παράλειψη της αιτούσας, β) της .../5.12.2011 πράξης του Περιφερειακού

Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.) ν. Λ., με την οποία αποφασίσθηκε η απόρριψη της από 25.11.2011 ένστασης της αιτούσας, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της από 8.12.2012 αίτησης ακύρωσης, που έχει ασκηθεί κατά των πράξεων αυτών, η εκδίκαση της οποίας δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη.

Επειδή ο έχων δικαίωμα παρέμβασης Α. Τ. κατέθεσε το από 25.1.12 υπόμνημα.

Επειδή στο αρθ. 4 του ν. 702/1977 ορίζεται ότι: «1. Ενώπιον των διοικητικών εφετείων, δικαζόντων κατά τον παρόντα νόμον επί αιτήσεων ακυρώσεως, εφαρμόζονται αναλόγως αι αφορώσαι εις το ένδικον τούτο μέσον διατάξεις του ν.δ. 170/1973 «περί του Συμβουλίου της Επικρατείας», ως εκάστοτε ισχύουν ... 2. Η κατά το αρθ. 52 του ν.δ. 170/1973 αίτησις περί αναστολής εκτελέσεως της επί ακυρώσει προσβληθείσης πράξεως κρίνεται υπό του διοικητικού εφετείου εν συμβουλίω». Εξάλλου, στο αρθ. 52 του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», όπως τροποποιήθηκε με το αρθ. 35 ν. 2721/1999, ορίζεται ότι: « 1... 3. Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση... 4... 6. Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της

βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. 7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. 8...».

Επειδή οι διοικητικές πράξεις, οι οποίες αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων ή λειτουργών, συνάπτονται αμέσως προς την ομαλή λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας και, ως εκ τούτου, η άμεση εκτέλεσή τους επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Συνεπώς, οι πράξεις αυτές δεν υπόκεινται σε αναστολή εκτελέσεως, εκτός αν, λόγω της συνδρομής εξαιρετικών λόγων, η άμεση εκτέλεσή τους θα μπορούσε να προξενήσει στον υπάλληλο ή το λειτουργό σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη, οπότε δύναται κατ' εξαίρεση να χορηγηθεί αναστολή, αφού συνεκτιμηθούν και οι ανάγκες της δημόσιας υπηρεσίας (ΕΑ ΣτΕ 285, 299, 1163/07, 300, 405/06, 534/01, κ.ά.).

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προέκυψαν τα εξής: Με το .../15.9.2011 έγγραφο με θέμα «Επιλογή υποδ/ντών» του Διευθυ-

ντή του ... Γυμνασίου Λ.» διαβιβάστηκε στο ΠΥΣΔΕ ν. Λ. η πράξη .../13.9.2011 του Συλλόγου Διδασκόντων του σχολείου, με την οποία προτεινόταν για τη θέση του Υποδιευθυντή στην εν λόγω σχολική μονάδα μεταξύ των 3 υποψηφίων: της αιτούσας εκπ/κού ΠΕ 11, του Μ. Ι., ΠΕ 03 και του Α. Τ. ΠΕ 04, οι δύο πρώτοι. Κατά της πράξης αυτής του Συλλόγου Διδασκόντων κατατέθηκε από τον Α. Τ. η από 15.9.2011 ένσταση στο ΠΥΣΔΕ ν. Λ. Με την .../29.9.2011 πράξη του εν λόγω Συμβουλίου η ένσταση έγινε δεκτή και αποφασίσθηκε η αναπομπή της πράξης του Συλλόγου Διδασκόντων. Κατόπιν τούτου, με το .../6.10.2011 έγγραφο του Διευθυντή του ...ου Γυμνασίου Λ. διαβιβάστηκε στο ΠΥΣΔΕ ν. Λ. η .../5.10.2011 πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων, με την οποία προτεινόταν για τη θέση του Υποδιευθυντή στην σχολική μονάδα οι εκπαιδευτικοί Μ. Ι. και η αιτούσα. Το ΠΥΣΔΕ με την .../7.10.2011 πράξη του αποφάσισε εκ νέου την αναπομπή και αυτής της πράξης του άνω Συλλόγου Διδασκόντων, για να ελεγχθούν ξανά οι προϋποθέσεις και η νομιμότητα της διαδικασίας που καθορίζεται στο αρθ. 15 ν. 3848/2010. Ακολούθως, ο Διευθυντής του ... Γυμνασίου Λ. διαβίβασε στο ΠΥΣΔΕ την .../11.10.2011 πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων του σχολείου με νέα πρόταση επιλογής υποδιευθυντών τους εκπαιδευτικούς Μ. Ι. και την αιτούσα. Κατά της άνω πράξης του Συλλόγου Διδασκόντων του ... Γυμνασίου Λ. κατατέθηκε η από 12.10.2011 ένσταση του εκπαιδευτικού Τ. Α. Το ΠΥΣΔΕ με την .../13.10.2011 πράξη απέρριψε την από 12.10.2011 ένσταση του Α. Τ. και, κάνο-

ντας δεκτή την πρόταση του Συλλόγου Διδασκόντων, πρότεινε την τοποθέτηση στη θέση των υποδιευθυντών του ... Γυμνασίου Λ. των εκπαιδευτικών Μ. Ι. και της αιτούσας. Με βάση την πράξη αυτή εκδόθηκε η .../17.10.2011 απόφαση του Διευθυντή Β/θμιας Εκπ/σης Λ. για τοποθέτηση των άνω ως υποδιευθυντών στο ... Γυμνάσιο Λ. Κατά της άνω .../13.10.2011 πράξης αυτής του ΠΥΣΔΕ ν. Λ. ο Α. Τ. κατέθεσε την από 18.10.2011 ένστασή του, η οποία έγινε δεκτή από το Συμβούλιο με την προσβαλλόμενη .../18.11.2011 πράξη του. Ακολούθως, το Συμβούλιο ανακάλεσε την πρόταση τοποθέτησης της αιτούσας και προχώρησε στην πρόταση τοποθέτησης ως υποδιευθυντή του Α. Τ. Κατά της .../18.11.2011 πράξης του ΠΥΣΔΕ ν. Λ. η αιτούσα κατέθεσε ενώπιον του συμβουλίου την από 25.11.2011 ένστασή της, η οποία απορρίφθηκε από το Συμβούλιο με την .../5.12.2011 πράξη του. Ακολούθως, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη .../25.11.2011 απόφαση της Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης ν. Λ., με την οποία τοποθετήθηκε ως Υποδιευθυντής Β' στο ... Γυμνάσιο Λ. ο Α. Τ. Κατά των προαναφερόμενων πράξεων η αιτούσα άσκησε την ανωτέρω αίτηση ακύρωσης, με την οποία προβάλλει ότι δεν τηρήθηκαν οι τασσόμενες εκ του Νόμου προϋποθέσεις των διατάξεων των αρθ. 15 και 23 του ν. 3848/2010 για την επιλογή του Υποδ/ντή του Γυμνασίου αυτού. Ειδικότερα: 1) δεν λήφθηκε υπόψη η πρόταση του Συλλόγου διδασκόντων για την επιλογή της, η οποία άλλωστε δεν πρότεινε τον τελικώς επιλεγέντα, 2) δεν τηρήθηκαν τα προβλεπόμενα κριτήρια επιλογής, αφού, σύμφωνα με το .../2011 πρακτικό του συλ-

λόγου διδασκόντων, η ίδια είχε τα νόμιμα κριτήρια, ο δε τελικώς επιλεγείς δεν έχει προσόντα σε βαθμό τουλάχιστον υπεροχής έναντι αυτής.

Επειδή με την κρινόμενη αίτηση η αιτούσα ισχυρίζεται ότι με την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης τοποθέτησης του προαναφερόμενου συνυποψηφίου θα υποστεί ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, καθόσον η μετά την πάροδο μακρού χρόνου εκδίκαση και ευδοκίμηση της αίτησης ακύρωσης θα έχει περιορισμένη σημασία, γιατί μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αίτησης ακύρωσης θα έχει παρέλθει το σχολικό έτος για το οποίο κρίθηκε ο άνω εκπαιδευτικός ως υποδιευθυντής και θα υποστεί ηθική και επαγγελματική βλάβη, καθόσον δεν μπορεί να εξηγήσει την αποπομπή της από την εν λόγω θέση. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, καθόσον η επικαλούμενη βλάβη δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη, καθόσον η αιτούσα θα αποκατασταθεί πλήρως, με όλες τις νόμιμες συνέπειες, σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακύρωσης, ενόψει της τετραετούς θητείας των επιλεγέντων στελεχών.

Επίσης, η αιτούσα ισχυρίζεται ότι με την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα υποστεί υλική μείωση των αποδοχών της, αφού θα στερηθεί του μηνιαίου επιδόματος Υποδιευθυντή σχολικής μονάδος και αυτό θα της επιφέρει οικονομική ζημία. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, καθόσον η μείωση των αποδοχών της αιτούσας, κατά το εν λόγω επίδομα, δεν οδηγεί σε πλήρη στέρηση κάθε μέσου βιοπορισμού της, δοθέντος

μάλιστα ότι αυτή δεν προσκόμισε κάποιο στοιχείο από το οποίο να προκύπτει η γενική οικονομική της κατάσταση. Συνεπώς οι ισχυρισμοί αυτοί της αιτούσας δεν θεμελιώνουν λόγους ανεπανόρθωτης βλάβης της, οι οποίοι θα δικαιολογούσαν, την, κατ'εξάιρεση, αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης και δεν δύνανται να κάμψουν το δημόσιο συμφέρον, η εξυπηρέτηση του οποίου απαιτεί, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά πιο πάνω, την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης τοποθέτησης Υποδιευθυντών στην εν λόγω σχολική μονάδα και, ως εκ τούτου, λόγοι δημοσίου συμφέροντος, συνιστάμενοι στην ομαλή και εύρυθμη λειτουργία της εν λόγω σχολικής μονάδας, επιβάλλουν την πλήρωση της θέσεως αυτής. Εξάλλου, η τυχόν αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία θα είχε ως συνέπεια τη μη ανάληψη καθηκόντων από τον ανωτέρω επιλεγέντα και τοποθετηθέντα στη θέση του Υποδιευθυντή στο εν λόγω Γυμνάσιο, θα είχε ως αποτέλεσμα την τοποθέτηση της αιτούσας στην ένδικη θέση, γεγονός ανεπίτρεπτο, γιατί η αναστολή θα ισοδυναμούσε με ικανοποίηση από το Δικαστήριο, καθ' υποκατάσταση της Διοικήσεως, του απορριφθέντος με την εν λόγω πράξη αιτήματος.

Επειδή, περαιτέρω, οι προαναφερόμενοι λόγοι της αίτησης ακύρωσης δεν συνιστούν λόγους χορήγησης της αιτούμενης αναστολής, δεδομένου ότι δεν παρίστανται κατά την κρίση του Συμβουλίου «προδήλως» βάσιμοι, εφόσον χρήζουν περαιτέρω έρευνας, η οποία δεν μπορεί να γίνει στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας.

Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, δεν συ-

ντρέχει λόγος για τη χορήγηση της αιτούμενης αναστολής και η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

35/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Μαρία Κόκοτα

Εισηγήτρια: Κωνσταντινιά Μαργαρίτη

Εξαίρεση των δικαστικών υπαλλήλων από την προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα.

Άνευ αντικειμένου η κρινόμενη αίτηση, ενόψει ανάκλησης της προσβαλλόμενης πράξης.

1. Επειδή με την αίτηση αυτή, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται η αναστολή εκτέλεσης της με αριθ. πρωτ. .../25.11.2011 Διαπιστωτικής Πράξης του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με την οποία διαπιστώνεται η θέση της αιτούσας σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα από 27.11.2011. Η αναστολή της άνω αποφάσεως ζητείται μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της από 14.12.2011 αίτησης ακύρωσης κατ' αυτής, η οποία εκκρεμεί για εκδίκαση στο Δικαστήριο αυτό.

2. Επειδή, κατά τις διατάξεις του αρθ. 52 του ν.δ. 170/1973 «περί του Συμβουλίου της Επικρατείας» (Α' 229), όπως οι διατάξεις αυτές κωδικοποιήθηκαν με το π.δ. 18/1989 (Α' 8) και το ως άνω άρθρο αντικαταστάθηκε με το αρθ. 35 ν. 2721/1999 (Α' 112), εφαρμόζονται δε σύμφωνα με το αρθ. 4 ν. 702/1977 (Α' 268) και στα Διοικητικά Εφετεία, το Δικαστήριο, στο οποίο ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως εκτελεστής

ατομικής διοικητικής πράξης, διατάσσει με αίτηση του ενδιαφερομένου την αναστολή εκτελέσεως της διοικητικής πράξης, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αιτήσεως ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων των τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος (§ 2 και 6). Εξάλλου, εάν το Δικαστήριο σε Συμβούλιο εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής ακόμα και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη (§7).

3. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Η αιτούσα, δικαστική υπάλληλος με βαθμό Α' του κλάδου Γραμματέων, κατηγορίας ΠΕ, υπηρετεί ως Προϊσταμένη Δ/σης της Γραμματείας του Πρωτοδικείου Β. Με τη με αριθ. πρωτ. .../25.11.2011 Διαπιστωτική Πράξη του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, διαπιστώθηκε η θέση της σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα από 27.11.2011. Κατ' αυτής η αιτούσα άσκησε την από 14.12.2011 αίτηση ακυρώσεως, ζητώντας την ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Με την κρινόμενη αίτηση η αιτούσα ζητεί να ανασταλεί η εκτέλεση

της πιο πάνω πράξεως για τους αναφερόμενους σ' αυτή λόγους.

4. Επειδή, όπως προκύπτει από το με αριθ. .../8.2.2012 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αφού λήφθηκαν υπόψη: «1. Οι διατάξεις: α) του αρθ. 33 του ν. 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ 226 Α') και β) του αρθ. 6§8 του ν. 4038/2012 «Επείγουσες ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ 14 Α'), με την οποία προστίθεται εδάφιο β' στην §1γ του αρθ. 33 του ν. 4024/2011 και με το οποίο εξαιρούνται από 27.10.2011 οι δικαστικοί υπάλληλοι από την προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα. 2. Η με αριθμό .../25.11.2011 διαπιστωτική πράξη, με την οποία τέθηκε αυτοδίκαια σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα από την υπηρεσία από 27.11.2011 σύμφωνα με την υποπαράγραφο 1γ και την §2 του αρθ. 33 του ν. 4024/2011 η Ε. Ν. του Γ., δικαστική υπάλληλος με βαθμό Α' του κλάδου ΠΕ Γραμματέων του Πρωτοδικείου Β.», αποφασίστηκε η ανάκληση της με αριθ. .../25.11.2011 διαπιστωτικής πράξης (Σχ. το αρ. πρωτ. .../12.2.2012 έγγραφο του Προϊσταμένου της Δ/σης Λειτ. Δικαιοσύνης και Δικ. Λειτουργιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).

Ενόψει του περιεχομένου των παραπάνω εγγράφων, που συμπεριλαμβάνονται στα στοιχεία του φακέλου της υπόθε-

σης, η υπό κρίση αίτηση, με την οποία η αιτούσα αιτείται την αναστολή της προαναφερόμενης αποφάσεως, καθίσταται χωρίς αντικείμενο (ΕΑ ΣτΕ 128/98) και για το λόγο αυτόν πρέπει να απορριφθεί...

46/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος
Εισηγητής: Νικ. Παπαρηγορίου

Αίτηση αναστολής εκτέλεσης (καίτοι τιτλοφορείται ως «αίτηση ασφ. μέτρων»), με την οποία υπάλληλος Νοσοκομείου ζητά αναστολή εκτέλεσης του πρακτικού του ΔΣ περί απόρριψης αιτήματός της για άδεια άνευ αποδοχών λόγω ανατροφής παιδιού και λήψη κάθε πρόσφορου μέτρου για να παραταθεί η ήδη χορηγηθείσα άδεια, άλλως να θεωρηθεί δικαιολογημένη η απουσία από την Υπηρεσία μετά την ημερομηνία λήξης της.

Μη δεκτικές αναστολής εκτέλεσης οι πράξεις αρνητικού περιεχομένου.

Μη δυνατότητα ούτε διγής κατά το 52§8 π.δ. 18/89 των αιτούμενων μέτρων, λαμβανομένου υπόψη και ότι, όπως αναφέρεται στο προσβαλλόμενο πρακτικό, δεν αποκλείεται σύμφωνα και με τις υπηρεσιακές ανάγκες η χορήγηση της άδειας σε ευθετότερο χρόνο.

{...} Επειδή με την αίτηση αυτή, η οποία τιτλοφορείται μεν ως «Αίτηση Ασφαλιστικών Μέτρων», αλλά πρέπει να θεωρηθεί ως αίτηση αναστολής κατά το αρθ. 52 π.δ. 18/1989, η αιτούσα, υπάλληλος κλάδου ΤΕ Ραδιολογίας - Ακτινολογίας που υπηρετεί στο Π.Γ. Νοσοκομείο Α. από

17.8.2007, ζητά να ανασταλεί η εκτέλεση του .../24.10.2011 πρακτικού του Διοικητικού Συμβουλίου του ανωτέρω Νοσοκομείου, με το οποίο απορρίφθηκε αίτημά της να της χορηγηθεί, βάσει των αρθ. 51 § 1 και 2 και 53 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007), άδεια άνευ αποδοχών λόγω ανατροφής παιδιού ηλικίας έως και 6 ετών για χρονικό διάστημα 13 μηνών από 29.11.2011 και να ληφθεί βάσει των διατάξεων της §8 του ίδιου αρθ. 52 π.δ. 18/1989, κάθε πρόσφορο μέτρο, προκειμένου να παραταθεί η ήδη χορηγηθείσα σε αυτήν άδεια που λήγει την 28.11.2011, άλλως να θεωρηθεί δικαιολογημένη η απουσία της από την Υπηρεσία μετά την εν λόγω ημερομηνία. Κατά του ανωτέρω πρακτικού η αιτούσα έχει ασκήσει και αίτηση ακυρώσεως, για την οποία δεν έχει ορισθεί ακόμα δικάσιμος.

Επειδή, όπως παγίως έχει κριθεί (ΕΑ ΣτΕ 563, 56/10, 379/05, 996/04, κ.ά.), πράξεις αρνητικού περιεχομένου, όπως η προσβαλλόμενη άρνηση της Διοίκησης να χορηγήσει στην αιτούσα υπάλληλο άδεια ανατροφής τέκνου άνευ αποδοχών βάσει των ανωτέρω διατάξεων του Υπαλληλικού Κώδικα, δεν είναι δεκτικές αναστολής εκτελέσεως, ανεξαρτήτως της βλάβης της αιτούσας, καθόσον τούτο θα οδηγούσε σε ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος από το Δικαστήριο κατ' ανεπίτρεπτη υποκατάσταση της Διοίκησης. Ενόψει τούτου, εξάλλου, δεν υπάρχει δυνατότητα να διαταχθούν σύμφωνα με το αρθ. 52§8 π.δ. 18/1989 τα αιτούμενα μέτρα, λαμβανομένου επιπροσθέτως υπόψη ότι, όπως αναφέρεται και στο προσβαλλόμενο πρακτικό του Νοσοκομείου, δεν αποκλείεται

σύμφωνα και με τις υπηρεσιακές ανάγκες η χορήγηση της συγκεκριμένης άδειας σε ευθετότερο χρόνο.

Επειδή, κατ' ακολουθία, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί...

49/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος

Εισηγητής: Νικ. Παπαγρηγορίου

Αίτηση αναστολής εκτέλεσης αποφάσεων Δημάρχου περί προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας υπαλλήλου και ΓΓ Περιφέρειας περί αυτοδίκαιης μετατάξής του σε προσωποπαγή θέση στο Δήμο.

Εισαγωγή, με Πράξη της Επιτροπής του 1§1 ν. 3900/10, στο ΣτΕ του γενικότερου ενδιαφέροντος ζητήματος της συνταγματικότητας του άρθρου 33 ν. 4024/11 περί προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας.

Παραδεκτή η υπό κρίση αίτηση, καθόσον η άνω Πράξη επάγεται μεν αναστολή εκδίκασης των όμοιων εκκρεμών υποθέσεων, δεν καταλαμβάνει όμως την προσωρινή δικ. προστασία. Μη εξέταση του προδήλως βάσιμου της αίτησης ακύρωσης, καθόσον το ζήτημα της νομιμότητας της προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας εκκρεμεί ως άνω στο ΣτΕ.

Μη λόγος αναστολής εκτέλεσης μόνη η απλή οικονομική ζημία, εκτός αν αποδεικνύεται άμεσος ισχυρός κλονισμός.

Μη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επαπορθώσιμη η ηθική βλάβη.

1. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση,

για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται η αναστολή εκτελέσεως: α) της ...69/28.11.2011 απόφασης του Δημάρχου Β. με την οποία απορρίφθηκε η από 18.11.2011 αίτηση εξαιρέσεως της αιτούσας από τον πίνακα υπαλλήλων που τίθενται σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του αρθ. 33 ν. 4024/2011, β) της ...70/28.11.2011 απόφασης του ίδιου Δημάρχου, με την οποία διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη θέση της σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα κατά τις διατάξεις αυτές και γ) της .../1.12.2010 απόφασης της Γενικής Γραμματέως Περιφέρειας Θεσσαλίας περί αυτοδίκαιης μετατάξεώς της σε προσωποπαγή θέση στο Δήμο Β. από 1.1.2011. Κατά των αποφάσεων αυτών έχει ασκηθεί η από 30.1.2012 αίτηση ακυρώσεως, για την οποία δεν έχει ορισθεί δικάσιμος.

2. Επειδή, με την από 28.12.2011 Πράξη της Επιτροπής του αρθ. 1§1 ν. 3900/2010, έχει εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς εκδίκαση και εκκρεμεί το γενικότερο ενδιαφέροντος ζήτημα της συμφωνίας του αρθ. 33 ν. 4024/2011, περί προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας, προς το Σύνταγμα, το Κοινοτικό Δίκαιο και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Εξάλλου, η εν λόγω Πράξη συνεπάγεται μεν την αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα, όπως στην προκειμένη περίπτωση, όμως, η αναστολή αυτή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία σύμφωνα με το αρθ. 1§1 του ν. 3900/2010, όπως τροποποιήθηκε από το αρθ. 40§1 ν. 4055/2012, και, συνεπώς, παραδεκτώς κατά το μέρος αυτό

εξετάζεται η υπό κρίση αίτηση από το Δικαστήριο τούτο, βάσει των διατάξεων του αρθ. 52 του π.δ. 18/1989.

3. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, η αιτούσα, κατόπιν της αυτοδίκαιης μετάταξής της από την Περιφέρεια Θεσσαλίας σε προσωποπαγή θέση στο Δήμο Β. με απόφαση της Γ.Γ.Π. Θεσσαλίας (3η προσβαλλόμενη), από 1.1.2011 υπηρετεί ως μόνιμη υπάλληλος κλάδου ΠΕ Μηχανικών - Αρχιτεκτόνων στη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Β. Από τον έλεγχο του υπηρεσιακού της φακέλου διαπιστώθηκε ότι συντρέχουν στο πρόσωπό της οι προϋποθέσεις υπαγωγής της σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ. 33 ν. 4024/2011, διότι έχει ήδη συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας της και την 22.9.2012 συμπληρώνει 35 έτη πραγματικής και συντάξιμης υπηρεσίας, και, κατόπιν αυτού, συμπεριλήφθηκε στον πίνακα υπαλλήλων που πληρούν τις προϋποθέσεις να τεθούν σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα από 27.11.2011, ο οποίος της κοινοποιήθηκε. Στη συνέχεια, με την από 18.11.2011 αίτησή της, επικαλούμενη τις περί εξαιρέσεως από τη διαθεσιμότητα διατάξεις της §7 αρθ. 33 ν. 4024/2011, ζήτησε να εξαιρεθεί λόγω επικείμενης κρίσης της ως Γενικής Διευθύντριας, καθόσον με την 482/2011 προσκομιζόμενη απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου έγινε δεκτή η αίτηση ακυρώσεως που είχε ασκήσει κατά της .../4.9.2009 απόφασης της Γ.Γ.Π. Θεσσαλίας περί τοποθέτησεως ως Προϊστάμενου άλλου υπαλλήλου αντί της ίδιας και αναπέμφθηκε η υπόθεση στη Διοίκηση για νέα νόμιμη κρίση. Η αίτησή της αυτή απορρίφθηκε με την ...69/28.11.2011 απόφαση

του Δημάρχου Β. εφόσον δεν προέκυπτε ότι κατά το χρόνο αυτό υπάγεται σε κάποια από τις περιπτώσεις εξαιρέσεως της §7 αρθ. 33 ν. 4024/2011. Ακολούθως, δε, με την ...70/28.11.2011 απόφαση του ίδιου Δημάρχου, διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη θέση της σε προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα, ενώ με την ...77/28.11.2011 απόφαση αυτού είχε διαπιστωθεί η αυτοδίκαιη κατάργηση της προσωποπαγούς θέσης που κατείχε.

4. Επειδή το προδήλως βάσιμο της αίτησης ακυρώσεως που έχει ασκηθεί κατά των ανωτέρω πράξεων δεν εξετάζεται από το Δικαστήριο στη συγκεκριμένη περίπτωση, εφόσον το ζήτημα της νομιμότητας της προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας, με το οποίο έχει συναρτηθεί και η τρίτη προσβαλλόμενη πράξη, εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατόπιν της ανωτέρω πράξεως της Επιτροπής.

5. Επειδή, περαιτέρω, όπως παγίως έχει κριθεί (ΕΑ ΣτΕ 340/11, 164, 57/01 κ.ά.), μόνη η απλή οικονομική ζημία δεν συνιστά καταρχάς λόγο αναστολής εκτέλεσεως της προσβαλλόμενης πράξεως, εκτός αν προβάλλεται και αποδεικνύεται άμεσος ισχυρός κλονισμός που προκαλείται από την προσβαλλόμενη πράξη. Η βλάβη, όμως, που επικαλείται η αιτούσα στην κρινόμενη περίπτωση (μείωση μισθού κατά 40%), δεν δικαιολογεί την αναστολή εκτελέσεως, αφού η ζημία αυτή είναι μόνο χρηματική και δεν αποδεικνύεται από τα προσκομισθέντα στοιχεία οικονομικός κλονισμός ή στέρηση των μέσων βιοπορισμού της. Τέλος, και η ηθική βλάβη, που επικαλείται η αιτούσα ότι θα υποστεί, δεν συνιστά ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επα-

νορθώσιμη βλάβη, δεδομένου ότι αυτή θα αποκατασταθεί πλήρως σε περίπτωση που ευδοκιμήσει η αίτηση ακυρώσεως (βλ. και ΕΑ ΣτΕ 642/08, 356/03, 328/02 κ.ά.).

6. Επειδή, κατ' ακολουθία, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί...

50/2012 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος

Εισηγητής: Νικ. Παπαγρηγορίου

Μετά το ν. 3990/10, αναστολή εκτέλεσης μόνο επί ανεπανόρθωτης βλάβης, ή επί πρόδηλης βασιμότητας του κύριου βοηθήματος όταν βασίζεται σε πάγια νομολογία και όχι πιθανολόγηση.

Ως ανεπανόρθωτη βλάβη νοείται η μη αναστρέψιμη και εκείνη της οποίας η αποκατάσταση, υπό συγκεκριμένες οικονομικές και λοιπές συνθήκες, είναι για τον αιτούντα τόσο δυσχερής, ώστε να αδυνατεί πράγματι να την πετύχει.

Επί φορολογικών, τελωνειακών και διαφορών με χρηματικό αντικείμενο, επί αποδοχής αιτήματος προσωρινής δικ. προστασίας δεν αναστέλλεται η εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, αλλά απαγορεύεται η λήψη από τη Διοίκηση των αναφερομένων στο 202§2 ΚΔΔ μέτρων εκτέλεσης λόγω ανεπανόρθωτης βλάβης, οπότε δυνατή η αναστολή μόνο ως προς αυτά.

Μη δυσανάλογος περιορισμός του δικαιώματος προσωρινής δικ. προστασίας από τη νέα ρύθμιση.

Μη πρόδηλη βασιμότητα του λόγου περί μη τήρησης της προηγούμενης ακρόασης, καθόσον η ένδικη φορολο-

γική υποχρέωση προέκυψε βάσει φορολογικών δηλώσεων του αιτούντος. **Ανεπανόρθωτη βλάβη του αιτούντος από τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων εκτέλεσης σε σχέση με το εμπράγματο δικαίωμα της κυριότητάς του μόνο στο ακίνητο όπου κατοικεί, κατόπιν στάθμισης της βλάβης προς το δημόσιο συμφέρον και συνεκτίμησης ότι η αξία του ακινήτου είναι πολύ μικρότερη της ένδικης οφειλής, όχι όμως ως προς τη λοιπή περιουσία του αιτούντος.**

Επειδή με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται η αναστολή εκτέλεσεως του με αριθ. .../16.9.2011 φύλλου ελέγχου φόρου εισοδήματος οικονομικού έτους 2008 του Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.) Λ., μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της από 18.11.2011 προσφυγής που έχει ασκήσει ο αιτών κατά του φύλλου αυτού. Η αναστολή ζητείται κατά το προβεβαιούμενο λόγω άσκησης προσφυγής ποσοστό 50% του καταλογισθέντος ποσού, ύψους 1.901.234,18 Ε.

Επειδή στο αρθ. 200 ΚΔΔ (ν. 2717/1999), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το αρθ. 17 ν. 3659/2008, ορίζεται ότι: «Σε κάθε περίπτωση που η προθεσμία ή η άσκηση της προσφυγής δεν συνεπάγεται κατά νόμο την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης και εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχει χορηγηθεί αναστολή από την αρμόδια διοικητική αρχή, μπορεί, ύστερα από αί-

τηση εκείνου που άσκησε την προσφυγή, να ανασταλεί, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου, εν όλω ή εν μέρει η εκτέλεση της πράξης αυτής».

Περαιτέρω, με το αρθ. 202 του ίδιου Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκε από το αρθ. 34 του ν. 3900/2010 και ισχύει από 1.1.2011 (βλ. αρθ. 70 του νόμου αυτού), προβλέπονται τα εξής: «1. Η αίτηση αναστολής γίνεται δεκτή μόνο εφόσον ο αιτών επικαλεσθεί και αποδείξει ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα του προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη ή αν το δικαστήριο εκτιμά ότι το ένδικο βοήθημα είναι προδήλως βάσιμο. 2. Ειδικώς επί φορολογικών, τελωνειακών και διαφορών με χρηματικό αντικείμενο, το δικαστήριο διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της πράξης κατά το μέρος που συνεπάγεται τη λήψη ενός ή περισσότερων αναγκαστικών μέτρων είσπραξης ή διοικητικών μέτρων για τον εξαναγκασμό ή τη διασφάλιση της είσπραξης της οφειλής, εφόσον ο αιτών αποδεικνύει ότι η βλάβη, την οποία επικαλείται, προέρχεται από τα μέτρα αυτά. 3. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση απορρίπτεται: α) εάν η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης είναι ανεπανόρθωτη, β) αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. 4. Η χορήγηση αναστολής αποκλείεται κατά το μέρος που η προσβαλλόμενη πράξη έχει ήδη εκτελεσθεί».

Επειδή από τις προαναφερόμενες δι-

ατάξεις του αρθ. 202 ΚΔΔ, όπως αντικαταστάθηκε από το αρθ. 34 ν. 3900/2010, συνάγεται ότι η αναστολή χορηγείται αν ο αιτών επικαλεσθεί και αποδείξει ότι από την άμεση εκτέλεση της πράξης θα υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη ή αν το δικαστήριο κρίνει ότι το κύριο ένδικο βοήθημα είναι προδήλως βάσιμο. Ως ανεπανόρθωτη βλάβη, η αποσώβηση της οποίας καθιστά συνταγματικά επιβεβλημένη την παροχή προσωρινής προστασίας, νοείται όχι μόνον η κατά κυριολεξία μη αναστρέψιμη, αλλά και εκείνη, της οποίας η αποκατάσταση, υπό τις συγκεκριμένες οικονομικές και λοιπές συνθήκες, είναι για τον αιτούντα δυσχερής σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αδυνατεί πράγματι να την επιτύχει. Περαιτέρω, προκειμένου περί φορολογικών, τελωνειακών και διαφορών με χρηματικό αντικείμενο, η νέα ρύθμιση εισάγει περιορισμούς στην εξουσία του δικαστηρίου της αναστολής ως προς τον τρόπο με τον οποίο αυτό μπορεί να χορηγήσει προσωρινή δικαστική προστασία στον αιτούντα. Επομένως, στις διαφορές αυτές, σε περίπτωση αποδοχής του αιτήματος προσωρινής δικαστικής προστασίας, δεν αναστέλλεται η εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης καθ' εαυτήν, αλλά απαγορεύεται η λήψη από τη Διοίκηση των αναφερομένων μέτρων. Τούτο, δε, ισχύει όταν ο αιτών επικαλείται ως λόγο αναστολής ανεπανόρθωτη βλάβη από τη λήψη των συγκεκριμένων μέτρων. Στην περίπτωση επομένως αυτή, είναι δυνατή η αναστολή μόνον ως προς τα συγκεκριμένα αυτά μέτρα. Αντιθέτως, και επί διαφορών με χρηματικό αντικείμενο είναι δυνατή η αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης καθ' εαυτήν, αν το

δικαστήριο εκτιμά ότι το κύριο ένδικο βοήθημα είναι προδήλως βάσιμο. Περίπτωση πρόδηλης βασιμότητας του κυρίου ενδίκου βοηθήματος συντρέχει ιδίως όταν αυτό βασίζεται σε πάγια νομολογία και, πάντως, όχι όταν πιθανολογείται απλώς η ευδοκίμησή του. Υπό το περιεχόμενο αυτό, η νέα ρύθμιση της §2 του αρθ. 202 ΚΔΔ δεν περιορίζει δυσαναλόγως το δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας. Διότι, εφόσον τα μέτρα, τα οποία μπορεί να λάβει το Δημόσιο σε περίπτωση μη πληρωμής χρηματικής αξιώσεώς του, προβλέπονται στο νόμο (ιδίως δε στον ΚΕΔΕ) και είναι συγκεκριμένα, η απαγόρευση, μετά από επίκληση συγκεκριμένων ισχυρισμών, λήψεως κάποιου ή κάποιων από τα μέτρα αυτά αποτελεί επαρκή προσωρινή προστασία για τον αιτούντα (ΕΑ ΣτΕ Ολομ. 496/11).

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Με το προσβαλλόμενο υπ' αριθ. .../16.9.2011 προσωρινό φύλλο ελέγχου προσδιορισμού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων καταλογίσθηκε σε βάρος του αιτούντος για το οικ. έτος 2008 (χρήση 2007) ποσό συνολικού ύψους 3.802.468,36 Ε (κύριος φόρος και πρόσθετος φόρος ανακρίβειας), λόγω διαφορών που διαπιστώθηκαν μεταξύ δηλώσεως και ελέγχου (σχετ. η από 20.7.2011 έκθεση ελέγχου) το συγκεκριμένο οικονομικό έτος, καθόσον στα δηλωθέντα εισοδήματά του προστέθηκε ως υπόλοιπο εισοδήματος τεκμαρτή δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (ακινήτων) ποσού 5.301.357,94 Ε, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των αρθ. 17 και 19 του Κώδικα

Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 2238/1994). Κατά του ανωτέρω φύλλου ελέγχου ο αιτών άσκησε την από 18.11.2011 προσφυγή, η οποία δεν έχει ακόμη προσδιορισθεί, με την οποία επιδιώκει την ακύρωση του προσβαλλόμενου φύλλου: α) για παραβίαση της νομιμότητας κατά την έκδοση αυτού, εφόσον δεν κλήθηκε σε προηγούμενη ακρόαση, β) για παραβίαση του νομικού πλαισίου που διέπει την προσθήκη τεκμαρτού εισοδήματος κατά τις άνω διατάξεις και γ) για λόγους που αμφισβητούν την ουσιαστική βασιμότητα της συγκεκριμένης φορολογικής διαφοράς. Ήδη, με την υπό κρίση αίτηση ζητά να ανασταλεί η εκτέλεση του φύλλου αυτού κατά το προβεβιωθέν ποσοστό 50% που ανέρχεται κατά την αίτηση σε 1.901.234,18 Ε, μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της ως άνω προσφυγής, ισχυριζόμενος ότι: αφενός μεν η προσφυγή του είναι προδήλως βάσιμη, αφετέρου δε ότι, ενόψει της οικονομικής αδυναμίας του να καταβάλει το ποσό αυτό, όπως προκύπτει από το ύψος των ετήσιων εισοδημάτων του αλλά και των διatθέσιμων κεφαλαίων του που ανέρχονται σε 136.198,05 Ε, καθώς και της αδυναμίας εκποίησης ακινήτων του, θα υποστεί ανεπανόρθωτη οικονομική και ηθική βλάβη, που θα προέλθει από την επαπειλούμενη κατάσχεση ή πλειστηριασμό: α) της κύριας κατοικίας του, η οποία αποτελείται από ένα διαμέρισμα 6ου ορόφου 110 τμ επί της οδού Ι. ... στη Λ., β) της υπόλοιπης κινητής και ακίνητης περιουσίας του, γ) την κατάσχεση κινητών ή απαιτήσεων εις χείρας τρίτων, δ) της μη χορήγησης φορολογικής ενημερότητας κλπ. Προς απόδειξη δε των ισχυρισμών του προσκομίζει φορολογι-

κές δηλώσεις και εκκαθαριστικά οικ. ετών 2009, 2010 και 2011, δηλώσεις ακινήτων (έντυπο Ε9) του ίδιου και της συζύγου του των ετών 2009 και 2010, εκκαθαριστικά ενιαίου τέλους ακινήτων 2009 καθώς και λοιπά έγγραφα (Τραπεζών) σχετικά με τις οικονομικές του υποχρεώσεις και την εν γένει περιουσιακή του κατάσταση.

Επειδή οι ανωτέρω λόγοι της προσφυγής, η εξέταση των οποίων απαιτεί συγκεκριμένα και εις βάθος έρευνα του πραγματικού της υπόθεσης, δεν παρίστανται προδήλως βάσιμοι, ενώ δεν αρκεί η πιθανολόγηση της ευδοκίμησής τους. Εξάλλου, ενόψει του ότι η ένδικη φορολογική υποχρέωση προέκυψε, σύμφωνα με τις εφαρμοζόμενες διατάξεις των αρθ. 17 και 19 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 2238/1994), βάσει των δεδομένων των οικείων δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος του αιτούντος, δεν παρίσταται ως προδήλως βάσιμος ο ανωτέρω λόγος περί μη τήρησης του διαδικαστικού τύπου της προηγούμενης ακρόασης που προβλέπει η διάταξη του αρθ. 20§2 του Συντάγματος και το αρθ. 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Επειδή, περαιτέρω, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τα ανωτέρω οικονομικά και περιουσιακά στοιχεία του αιτούντος καθώς και τα ετήσια εισοδήματά του, κρίνει ότι η βλάβη που θα προκληθεί σε αυτόν από τη λήψη κάποιου από τα αναφερόμενα στο αρθ. 20§2 ΚΔΔ μέτρα εκτέλεσης, σε σχέση με το εμπράγματο δικαίωμα της κυριότητάς του επί του ακινήτου στο οποίο κατοικεί, παρίσταται ανεπανόρθωτη. Κα-

τόπιν τούτου, το Δικαστήριο, σταθμίζοντας περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 20§3 περ. β' ΚΔΔ, τη βλάβη αυτή προς το δημόσιο συμφέρον και λαμβάνοντας υπόψη ότι η αξία του εν λόγω ακινήτου είναι, κατ' εκτίμηση, πολύ μικρότερη της ένδικης οφειλής η οποία ανέρχεται σε 1.901.234,18 €, κρίνει ότι η αίτηση αναστολής πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, ήτοι κατά το μέρος που αφορά το παραπάνω ακίνητο και να απαγορευθεί η λήψη διοικητικών, καταναγκαστικών κλπ μέτρων σε σχέση με το ακίνητο αυτό, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της προσφυγής. Εξάλλου, ως προς την υπόλοιπη κινητή και ακίνητη περιουσία του αιτούντος και λοιπά αιτήματα αυτού, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχει περίπτωση αποδοχής της κρινόμενης αίτησης, διότι ο αιτών δεν αποδεικνύει ότι η λήψη κάποιου από τα παραπάνω μέτρα σε σχέση με την κινητή του περιουσία ή ενός ή περισσότερων ακινήτων του θα του προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη.

Επειδή, κατ' ακολουθία, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει μερικά δεκτή κατά το μέρος που συνεπάγεται τη λήψη ενός ή περισσότερων αναγκαστικών μέτρων είσπραξης ή διοικητικών μέτρων εξαναγκασμού ή διασφάλισης της είσπραξης της προαναφερθείσας οφειλής του αιτούντος προς το Δημόσιο, σχετικών με το προαναφερθέν ακίνητο επί της οδού Ι. ... στη Λ. του οποίου ο αιτών έχει την κυριότητα, και να απορριφθεί (η κρινόμενη αίτηση) κατά τα λοιπά.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ)
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ
ΑΠΡΙΛΙΟΥ - ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

Από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Απριλίου 2011 - Μαρτίου 2012 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,7%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΑΠΡΙΛΙΟ 2012** ανέρχεται σε **1,3%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Μαΐου 2011 - Απριλίου 2012 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,9%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΜΑΪΟ 2012** ανέρχεται σε **1,4%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Ιουνίου 2011 - Μαΐου 2012 παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,4%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό αύξησης του μισθώματος για το μήνα **ΙΟΥΝΙΟ 2012** ανέρχεται σε **1,1%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 2^{ΟΥ} ΤΕΥΧΟΥΣ 2012

1. Νομολογία: Πολιτικών Δικαστηρίων.....	211
Διοικητικών Δικαστηρίων.....	385
2. Επαγγελματικά θέματα - Ανακοινώσεις.....	409
3. Αλφαβητικό ευρετήριο αποφάσεων.....	E3
4. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων.....	E20

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΑ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΑΓΡΟΜΙΣΘΩΣΗ

4ετής υποχρεωτική διάρκεια και ανανέωση για 1 έτος αν δεν γίνει καταγγελία 6 μήνες πριν τη λήξη.

Καταγγελία από νπ με απόφαση του ΔΣ και εξουσιοδότηση στον Πρόεδρο ή τρίτο.

Μη αντιποίηση νομής εάν ο μισθωτής με ευλογοφανή τρόπο επικαλείται μη λήξη της μίσθωσης. ΕιρΛαρ 48/12, σ. 382

ΑΓΩΓΗ

Ακύρωσης αποδοχής κληρονομίας λόγω πλάνης. ΕφΛαρ 549/11, σ. 217

Αποζημίωσης λόγω πραγματικού ελαττώματος πωληθέντος ταξί. ΕφΛαρ 8/12, σ. 228

Αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής συζύγου. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

Πωλητή για εκτός συμβολαίου τίμημα. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας λόγω ακάλυπτης επιταγής. ΕφΛαρ 57/12, σ. 273

Αποζημίωσης εκμισθωτή για φθορές. ΕφΛαρ 74/12, σ. 282, ΕφΛαρ 131/12, σ. 310

Διάρρηξης καταδολιευτικής εμπράγματης ασφάλειας. ΕφΛαρ 81/12, σ. 286

Αναγνώρισης ακυρότητας ιδιόγραφης διαθήκης. ΕφΛαρ 87/12, σ. 293

Περί κλήρου και αναγνωριστικής κληρονομικού δικαιώματος. ΕφΛαρ 134/12, σ. 314

Εκ κατασκευής ελαττωματικής γεώτρησης. ΕφΛαρ 210/12, σ. 348

Προσβολής προσωπικότητας. ΕφΛαρ 268/12, σ. 371

ΑΓΩΓΗ ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΥΣΑ

Μόνο μεταξύ διαδίκων και όχι εναντίον τρίτου μη διαδίκου, όπως ο δικονομικός εγγυητής, εκτός αν προσεπικληθεί. ΕφΛαρ 145/12, σ. 321

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Αναζήτηση του καταβληθέντος εκτός συμβολαίου τιμήματος κατά τον αδικ. πλουτισμό καθό

υπερβαίνει την αληθινή αξία του πωληθέντος. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Επικουρική η αγωγή αδικ. πλουτισμού. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Αποσιώπηση αληθινών γεγονότων επί υποχρέωσης ανακοίνωσης.

Αγωγή πωλητή για καταβολή του εκτός συμβολαίου τιμήματος ως αποζημίωση λόγω αδικοπρακτικής συμπεριφοράς του αγοραστή. Αοριστία διότι δεν εκτίθεται ότι ο αγοραστής είχε ειλημμένη απόφαση να μην το καταβάλει, παραπλανώντας τον πωλητή με σκοπό τη ζημία του. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Μη προσωπική ευθύνη εκπροσώπου ΑΕ και ΕΠΕ για εταιρικά χρέη, αλλά δυνατή η εξ αδικοπραξίας τοιαύτη. Επί ακάλυπτης επιταγής αποζημιωτική ευθύνη της εταιρίας, αλλά και του εκδότη που μπορεί να προσωποκρατηθεί.

Συρροή αξίωσης αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας με αξίωση από την επιταγή. Δικαιούχος κάθε υπογραφέας που την πλήρωσε. ΕφΛαρ 57/12, σ. 273

Μη αδικοπραξία μόνη η αθέτηση υφιστάμενης ενοχής. Συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης επί φθορών μισθίου. ΕφΛαρ 74/12, σ. 282

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δικαιο του τόπου τέλεσης. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

Πρόκληση πυρκαγιάς από βραχυκύκλωμα ηλεκτρικής εγκατάστασης αποθήκης, παράνομα μισθωμένης ως κατοικίας σε τρίτον, που επεκτάθηκε σε όμορη οικία από υπαιτιότητα του εναγομένου κυρίου, που ενώ γνώριζε την πλημμελή εγκατάσταση δεν μερίμνησε την επισκευή. ΕφΛαρ 181/12, σ. 342

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (Αστ)

Ακυρότητα αποδοχής κληρονομίας λόγω πλάνης. ΕφΛαρ 549/11, σ. 217

Η ακυρότητα καταγγελίας εργασίας λόγω κα-

θυστηρημένης παρακατάθεσης ελλιπούς, κατά μικρό ποσό, αποζημίωσης προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 14/12, σ. 248

Επί μερικής απασχόλησης αναγκαίος έγγραφος συστατικός τύπος, με ποινή ακυρότητας. ΕφΛαρ 26/12, σ. 256

Ακυρότητα αντεγγράφου για τίμημα εκτός συμβολαίου. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Ακυρότητα ιδιόγραφης διαθήκης επί ελλιπούς ή ατελούς χρονολογίας. ΕφΛαρ 87/12, σ. 293

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Δικαίωμα Τράπεζας να κλείνει την πίστωση χωρίς καταγγελία ή ειδοποίηση του πιστούχου.

Νόμιμη η γνωστοποίηση του κλεισίματος αλληλόχρεου λ/σμού στον κληρονόμο του αποβιώσαντος πιστολήπτη στην προθεσμία αποποίησης της κληρονομίας. ΕφΛαρ 81/12, σ. 286

ΑΝΑΒΟΛΗ (ΠολΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Η αιτώδης αναγνώριση χρέους είναι άτυπη και ιδρύει νέα ενοχή, ανεξάρτητη από την υποκείμενη αιτία (αν αυτό θέλουν τα μέρη), ο δε αναγνωρίζων την οφειλή δεν μπορεί να προτείνει ενστάσεις εκ της κύριας αιτίας. ΕφΛαρ 21/12, σ. 252

ΑΝΑΙΡΕΣΗ (ΠολΔικ)

Στο συμβιβασμό οι δηλώσεις βούλησης των μερών κρίνονται ανέλεγκτα από το δικαστήριο, η κρίση όμως για το αν συνιστούν συμβιβασμό υπόκειται στον έλεγχο του ΑΠ για παραβίαση δ/ξης ουσιαστικού δικαίου. ΕφΛαρ 21/12, σ. 252

Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για το ύψος της ηθικής βλάβης κι ως προς την παραβίαση ή μη της αρχής της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

Η κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων απόφαση σε ανακοπή κατά πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος υπόκειται σε αναίρεση. ΕφΛαρ 127/12, σ. 307

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Αποκλειστική καθ' ύλην αρμοδιότητα ΜονΠρωτ για διαφορές εκ πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων, η δε απόφαση υπόκειται σε έφεση και αναίρεση.

Απορριπτέα ως ανυποστήρικτη η έφεση κατά της άνω απόφασης επί ερημοδικίας εκκαλούντος. ΕφΛαρ 127/12, σ. 307, ΕφΛαρ 150/12, σ. 323

ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

Συρροή προθεσμιών ανακοπής ερημοδικίας και έφεσης. ΕφΛαρ 141/12, σ. 320

ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

Η ακυρότητα καταγγελίας εργασίας λόγω καθυστηρημένης παρακατάθεσης ελλιπούς, κατά μικρό ποσό, αποζημίωσης προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 14/12, σ. 248

Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για το ύψος της ηθικής βλάβης κι ως προς την παραβίαση ή μη της αρχής της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (Διοικ)

Αναστολή εκτέλεσης αργίας ιατρού νοσοκομείου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 2/12, σ. 385

Μη εκτελεστότητα πληροφοριακών εγγράφων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 15/12, σ. 390

Μη αναστολή εκτέλεσης απόφασης μετακίνησης υπαλλήλου από μία οργανική μονάδα σε άλλη της ίδιας Αρχής αλλά σε άλλη πόλη. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 20/12, σ. 392

Επί υπογραφής κατόπιν διαγωνισμού σύμβασης πριν την άσκηση ή κοινοποίηση στην εκδούσα Αρχή της αίτησης αναστολής δεν υφίσταται στάδιο αναστολής εκτέλεσης των πριν τη σύναψη αποσπαστών διοικ. πράξεων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 26/12, σ. 395

Μη αναστολή εκτέλεσης πράξεων τοποθέτησης Υποδιευθυντή Γυμνασίου κατά παράλειψη της αιτούσας, καθόσον θα ισοδυναμούσε με ανεπίτρεπτη ικανοποίηση καθ' υποκατάσταση της Διοίκησης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 33/12, σ. 396

Εξαίρεση δικ. υπαλλήλων από την προσυ-

νταξιοδοτική διαθεσιμότητα. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 35/12, σ. 400

Μη αναστολή πράξεων αρνητικού περιεχομένου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 46/12, σ. 402

Η εισαγωγή, με Πράξη της Επιτροπής του 1§1 ν. 3900/10, στο ΣτΕ ζητήματος συνταγματικότητας νόμου επάγεται αναστολή εκδίκασης όμοιων εκκρεμών υποθέσεων αλλά δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικ. προστασία. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 49/12, σ. 403

Μετά το ν. 3990/10 αναστολή εκτέλεσης μόνον επί ανεπανόρθωτης βλάβης ή πρόδηλης βασιμότητας του κύριου βοηθήματος όταν βασίζεται σε πάγια νομολογία. Επί φορολογικών, τελωνειακών και διαφορών με χρηματικό αντικείμενο, μη αναστολή εκτέλεσης της πράξης, αλλά απαγόρευση λήψης μέτρων εκτέλεσης του 202§2 ΚΔΔ. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 50/12, σ. 405

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Επί αγωγής αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής συζύγου αναγκαία μεία πιθανού χρόνου ζωής του υπόχρεου και καταβλητέας διατροφής, χωρίς αποτίμηση της συνεισφοράς συζύγων.

Αοριστία ισχυρισμού μείωσης εξόδων κηδεύας κατά το καταβληθέν από το ΙΚΑ ποσό, αν δεν αναφέρεται το ύψος του. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

Στοιχεία αγωγής πωλητή για ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω απάτης ως προς το εκτός συμβολαίου τίμημα. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Αοριστία αιτημάτων εκμισθωτή για επαναφορά μισθίου και καταδίκη του μισθωτή σε προκαταβολή της δαπάνης επαναφοράς, αν δεν προσδιορίζεται η τροποποίηση που επέφερε ο μισθωτής και η δαπάνη κάθε μεταβολής χωριστά. ΕφΛαρ 131/12, σ. 310

Η επιταγή προς εκτέλεση πρέπει να περιέχει, με ποινή ακυρότητας λόγω βλάβης, σύντομη μεία του ποσού, όχι και του ιστορικού, αρκεί να προκύπτει η αιτία της απαίτησης και η οφειλή. ΕφΛαρ 255/12, σ. 360

ΑΠΑΤΗ

Δικαίωμα απατηθέντος για ακύρωση σύμβα-

σης, ενώ αν την αποδεχθεί δικαιούται αποζημίωση για θετικό διαφέρον.

Αναγκαίος δόλος του απατήσαντος, δίχως ανάγκη επιδίωξης παράνομου περιουσιακού οφέλους. Η παραπλανητική συμπεριφορά πρέπει να είναι αποφασιστικό αίτιο για τη δήλωση βούλησης, βάσει των προσωπικών ικανοτήτων του απατηθέντος και όχι του μέσου ανθρώπου. Χωρίς σημασία το καταλογιστό του απατήσαντος, το συγγνωστό ή μη και ουσιώδες ή μη της πλάνης, ή αν αφορά τα παραγωγικά αίτια.

Αποσιώπηση αληθινών γεγονότων επί υποχρέωσης ανακοίνωσής τους. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΠολΔικ)

Αμάχητο τεκμήριο πλασματικής αποδοχής κληρονομίας επί παρόδου 4μηνου. ΕφΛαρ 549/11, σ. 217

Απόδειξη κυριότητας θανατωθέντων ζώων από μαρτυρικές καταθέσεις και κτηνιατρική βεβαίωση. ΕφΛαρ 9/12, σ. 234

Μη υποχρέωση δόλης απόδειξης επί προδήλως αδύνατης και ασύμφορης διανομής κοινού. ΕφΛαρ 71/12, σ. 278

Μη επιτρεπτή εμπάρτυρη απόδειξη πρόσθετων συμφώνων, προγενέστερων, σύγχρονων ή μεταγενέστερων έγγραφης δικαιοπραξίας, έστω και μη αντίθετων προς το περιεχόμενο αυτής. ΕφΛαρ 74/12, σ. 282

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Αποζημίωση εκ πραγματικού ελαττώματος πωληθέντος ταξί. ΕφΛαρ 8/12, σ. 228

Αποζημίωση λόγω θανάτωσης προβάτων εξ αυτ/κού ατυχήματος. ΕφΛαρ 9/12, σ. 234

Επί αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής συζύγου αναγκαία μεία πιθανού χρόνου ζωής του υπόχρεου και καταβλητέας διατροφής. Αυτοδίκαιη μεταβίβαση στο ΙΚΑ της αξίωσης αποζημίωσης του παθόντος κατά τρίτου επί ποιοτικής και ποσοτικής αντιστοιχίας αυτής και ασφ. παροχών. Εφαρμογή τούτου και επί σύνταξης χρείας και όχι του 930§3 ΑΚ περί σωρευτικής αποζημίωσης.

Υπολογισμός διαφυγόντων εισοδημάτων συντα-

ξιούχου ΙΚΑ που απασχολούνταν ως τεχνίτης πλακιδίων βάσει διδαγμάτων κοινής πείρας, κατά την οποία σε ορεινά μέρη το χειμώνα μη ευχερής εκτέλεση οικοδομικών εργασιών. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

Θετικό διαφέρον απατηθέντος, αν αποδεχθεί τη σύμβαση. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Επί ακάλυπτης επιταγής ΑΕ, η υποχρέωση αποζημίωσης του κομιστή βαρύνει την εταιρία αλλά και τον εκδότη. ΕφΛαρ 57/12, σ. 273

Αποζημίωση εκμισθωτή για φθορές πέραν των συνήθων. ΕφΛαρ 74/12, σ. 282

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο του τόπου τέλεσης ως προς τις προϋποθέσεις αποζημίωσης. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

Η αποζημίωση χρήσης δεν έχει χαρακτήρα μισθώματος. ΕφΛαρ 131/12, σ. 310

Αποζημίωση μισθωτή λόγω καταγγελίας επαγγελματικής μίσθωσης για ανοικοδόμηση, ως και αποκατάσταση κάθε αιτιώδους ζημίας. ΕφΛαρ 161/12, σ. 329

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Μη ανάκληση οριστικής απόφασης ή δέξης αυτής. ΕφΛαρ 134/12, σ. 314

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Αποκλειστική καθ' ύλην αρμοδιότητα ΜονΠρωτ για διαφορές εκ πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος. ΕφΛαρ 127/12, σ. 307, ΕφΛαρ 150/12, σ. 323

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Εκδίκαση διαφορών εκ πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων, η δε απόφαση υπόκειται σε έφεση και αναίρεση. Απορριπτέα ως ανυποστήρικτη η έφεση κατά της άνω απόφασης, αλλά και σε ασφ. μέτρα νομής, επί ερημοδικίας εκκαλούντος. ΕφΛαρ 127/12, σ. 307, ΕφΛαρ 150/12, σ. 323

Εφόσον ο μισθωτής κατά ευλογοφανή τρόπο επικαλείται μη λήξη μίσθωσης, δεν υπάρχει διαφορά νομής. ΕφΛαρ 48/12, σ. 382

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ - ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Υπαιτιότητα οδηγού, που επέτρεψε σε ποίμνιο που επιχειρούσε διάσχιση οδού.

Συνυπαιτιότητα ιδιοκτήτη ποιμνίου λόγω μη λήψης αναγκαίων μέτρων ασφαλούς διέλευσης.

Μη αιτιώδης σύνδεση με το ατύχημα της μη σύμπτωσης των ζώνων με ευδιάκριτα σημεία, αφού υπήρχε επαρκής φωτισμός. ΕφΛαρ 9/12, σ. 234

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού που κινούταν με ταχύτητα μικρότερη της επιτρεπόμενης αλλά υπερβολική για τις συνθήκες και δεν αντιλήφθηκε πετρελαιοκηλίδα, η ύπαρξη της οποίας δεν συνιστά απρόβλεπτη ανώτερη βία.

Μη αιτιώδης σύνδεση της μεγάλης ταχύτητας του θανάτου και της μεταφοράς αντικειμένων διαφορετικών από τα αναγραφόμενα στην άδεια κυκλοφορίας.

Μη αιτιώδης σύνδεση της μη χρήσης ζώνης ασφαλείας με το θανάσιμο τραυματισμό στο κάτω μέρος του σώματος. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού σε μέθη.

Συνυπαιτιότητα παθούσας που επιβιάσθηκε σε γνώση της μέθης και χωρίς ζώνη ασφαλείας. Σωρευτικό συντρέχον πταίσμα με άθροιση των ποσοστών. ΕφΛαρ 28/12, σ. 260

Αποκλειστική υπαιτιότητα πεζής, που επιχείρησε κάθετη διάσχιση οδού εκτός διάβασης, διήλθε μέσω ακινητοποιημένων οχημάτων το ένα ρεύμα πορείας και εισήλθε στο άλλο όπου κινούταν το λεωφορείο, χωρίς έλεγχο της εκ δεξιών κίνησης, αφού πίστευε ότι η οδός ήταν μονής κατεύθυνσης και δεν γνώριζε ότι τη μέρα εκείνη είχε δοθεί και αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας για τα μέσα μαζικής μεταφοράς. ΕφΛαρ 40/12, σ. 264

Επί θανάτου αλλοδαπού από τροχαίο ατύχημα στην Ελλάδα νομιμοποίηση των αιτούντων χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης κατά το ελληνικό δίκαιο. Επί αμφισβήτησης της συγγενικής ιδιότητας με το θανόντα εφαρμογή των 13, 14, 17-24 ΑΚ. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

Η αυτοδιακινδύνευση συνιστά συντρέχουσα αμέλεια και όχι σιωπηρή εκ των προτέρων συναίνεση αποκλεισμού της ευθύνης τρίτου.

Επιβίβαση εν γνώσει της μέθης του οδηγού, με

τον οποίο ο συνεπιβάτης διασκέδαζε. ΕφΛαρ 145/12, σ. 321

ΑΦΑΝΕΙΑ

Αίτηση κήρυξης σε αφάνεια προσώπου στο ΜονΠρωτ της τελευταίας κατοικίας του, ασκούμενη από όποιον εξαρτά δικαίωμα από το θάνατο. Αφάνεια εξαφανισθέντος σε ναυάγιο. ΜονΠρωτΛαρ 588/11, σ. 379

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Βλ. Ένορκες βεβαιώσεις

ΓΕΩΤΡΗΣΗ

Ελαττωματική κατασκευή γεώτρησης. ΕφΛαρ 210/12, σ. 348
Βλ. και Μίσθωση έργου

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Δεδικασμένο εκ τελεσίδικης απόφασης, εφόσον πρόκειται για τα ίδια πρόσωπα με την ίδια ιδιότητα και το ίδιο δικαίωμα. ΕφΛαρ 530/11, σ. 211

ΔΗΜΟΙ

Βλ. Εργασία, ΟΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Μη απόσβεση οφειλής με δημόσια κατάθεση επί άρνησης του δανειστή να δεχθεί μικρότερο της απαίτησης ποσό, που δεν ισχύει ούτε ως μερική καταβολή. ΕφΛαρ 224/12, σ. 358

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΗΜΑΤΑ

Αποκλειστική καθ' ύλην αρμοδιότητα ΜονΠρωτ για διαφορές εκ πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος, κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων, η δε απόφαση υπόκειται σε έφεση και αναίρεση. ΕφΛαρ 127/12, σ. 307, ΕφΛαρ 150/12, σ. 323

ΔΗΜΟΣΙΟ

Επιτρεπτή εκτέλεση εναντίον Δημοσίου, ΟΤΑ και νπδδ δικ. αποφάσεων και εκτελεστών τίτλων που επιδικάζουν χρηματικές απαιτήσεις,

όπως δ/γών πληρωμής. Το 20 του ν. 3301/04, που εξαιρεί τις δ/γές από τους εκτελεστούς τίτλους, αντίκειται στο Σύνταγμα και τα Διεθνή Σύμφωνα, δυνατή δε έκδοση δ/γής πληρωμής κι αν η υποκείμενη σχέση υπάγεται στα διοικ. δικαστήρια. ΕφΛαρ 255/12, σ. 360
Βλ. και Δημόσια κτήματα

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ (Διοικ)

Επί διαγωνισμού, υποχρέωση Διοίκησης να μην προβαίνει στην υπογραφή της σύμβασης μετά την κοινοποίηση σε αυτήν αντιγράφου ασκηθείσας αίτησης αναστολής. Επί υπογραφής της σύμβασης πριν την άσκηση ή κοινοποίηση της αίτησης αναστολής, δεν υφίσταται στάδιο αναστολής εκτέλεσης των πριν τη σύναψη αποσπαστών διοικ. πράξεων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 26/12, σ. 395

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗ

Βλ. Δικαστικοί υπάλληλοι, Δίκη-Δικονομία (Διοικ), Υπάλληλοι δημόσιοι

ΔΙΑΘΗΚΗ

Επί ιδιόγραφης διαθήκης η ελλιπής ή ατελής χρονολογία επάγεται ακυρότητα, εκτός αν μπορεί να αναπληρωθεί από τη διαθήκη ή σε συνάρτησή με άλλα εκτός αυτής στοιχεία που συνάγονται από το κείμενο. ΕφΛαρ 87/12, σ. 293

ΔΙΑΚΟΠΗ ΔΙΚΗΣ

Διακοπή δίκης λόγω θανάτου διαδίκου και συνέχιση από τους κληρονόμους. ΕφΛαρ 222/12, σ. 355

ΔΙΑΝΟΜΗ

Μη υποχρέωση δικαστηρίου να διατάξει απόδειξη, αν η αυτούσια διανομή του ακινήτου είναι προδήλως αδύνατη και ασύμφορη, λαμβάνοντας υπόψη τις μερίδες των κοινωνιών, τη φύση, διαστάσεις και εμβαδόν του ακινήτου. ΕφΛαρ 71/12, σ. 278

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Επιτρεπτή εκτέλεση εναντίον Δημοσίου, ΟΤΑ και νπδδ δικ. αποφάσεων και εκτελεστών

τίτλων που επιδικάζουν χρηματικές απαιτήσεις, όπως δ/γών πληρωμής. Το 20 του ν. 3301/04, που εξαιρεί τις δ/γές από τους εκτελεστούς τίτλους, αντίκειται στο Σύνταγμα και τα Διεθνή Σύμφωνα, δυνατή δε η έκδοση δ/γής κι αν η υποκείμενη σχέση υπάγεται στα διοικ. δικαστήρια. ΕφΛαρ 255/12, σ. 360

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Καθορισμός διατροφής συζύγου όχι με εφαρμογή συγκεκριμένου μαθηματικού υπολογισμού, αλλά βάσει των δυνάμεων των συζύγων. Επί αποζημίωσης λόγω στέρησης διατροφής συζύγου αναγκαία μεία πιθανού χρόνου ζωής του υπόχρεου και καταβλητέας διατροφής, χωρίς αποτίμηση της συνεισφοράς συζύγων στις οικογενειακές ανάγκες. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Απαγόρευση διαφημίσεων στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα εθνικών και επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων και σε ορατή ζώνη μέχρι 150 μ. εκατέρωθεν του οδικού άξονα.

Αφαίρεση παράνομων διαφημιστικών πλαισίων και επιγραφών που θεωρούνται ρύποι. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 15/12, σ. 390

ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Υπολογισμός διαφυγόντων εισοδημάτων συνταξιούχου που απασχολούνταν ως τεχνίτης πλακιδίων βάσει διδαγμάτων κοινής πείρας, κατά την οποία σε ορεινά μέρη το χειμώνα δυσχερής εκτέλεση οικοδομικών εργασιών. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ

Μη αντίθεση στην ΕΣΔΑ της δ/ξης του 16§1 νδ 689/70, κατά την οποία είναι απαράδεκτες οι αξιώσεις κατά δημοτικών επιχειρήσεων εξ υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων τους. ΕφΛαρ 5/12, σ. 226

Μη αντίθετη στην ΕΣΔΑ η ακυρότητα συμφωνίας για εκτός συμβολαίου τίμημα. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Αντίθεση σε Διεθνή Σύμφωνα του 20 ν. 3301/04, που εξαιρεί τις δ/γές πληρωμής από τους εκτελεστούς τίτλους κατά Δημοσίου, ΟΤΑ, νπδδ. ΕφΛαρ 255/12, σ. 360

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΝΣΗΜΟ

Επί μη καταβολής δικ. ενσήμου ερημοδικία ενάγοντος, που μπορεί να το καταβάλει κατά τη συζήτηση της έφεσής του. ΕφΛαρ 36/12, σ. 262

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Εξαίρεση δικ. υπαλλήλων από προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 35/12, σ. 400

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Διοικ)

Μη εκτελεστότητα πληροφοριακών εγγράφων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 15/12, σ. 390

Εφόσον ο διαγωνισμός, ως εκ του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης, δεν διέπεται από το ν. 3886/10 και λόγω άσκησης αίτησης ακύρωσης, το αίτημα παροχής δικ. προστασίας παραδεκτά εισάγεται ως αίτηση αναστολής κατά το 52 πδ 18/89. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 26/12, σ. 395

Μη αναστολή εκτέλεσης πράξεων αρνητικού περιεχομένου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 46/12, σ. 402

Η εισαγωγή με Πράξη της Επιτροπής του 1§1 ν. 3900/10 στο ΣτΕ του γενικότερου ζητήματος της συνταγματικότητας του 33 ν. 4024/11 περί προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας επάγεται αναστολή εκδίκασης των όμοιων εκκρεμών υποθέσεων, αλλά δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικ. προστασία. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 49/12, σ. 403

Μετά το ν. 3990/10 αναστολή εκτέλεσης μόνον επί ανεπανόρθωτης βλάβης ή επί πρόδηλης βασιμότητας του κύριου βοηθήματος. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 50/12, σ. 405

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Πολ)

Ερημοδικία επί μη καταβολής δικ. ενσήμου. ΕφΛαρ 36/12, σ. 262

Μη ανάκληση οριστικής απόφασης ή δ/ξής της. ΕφΛαρ 134/12, σ. 314

Υποχρέωση εκκαλούντος να προσκομίσει τις

πρωτόδικες προτάσεις του ερημοδικούντος εφεσίβλητου. ΕφΛαρ 139/12, σ. 319

Συρροή προθεσμιών ανακοπήs ερημοδικίας και έφεσης. Η εκπρόθεσμη έφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη, χωρίς να ασκεί επιρροή η επίδοση της εκκαλουμένης μετά την τελεσιδικία. ΕφΛαρ 141/12, σ. 320

Προϋποθέσεις νόμιμης επίδοσης με θυροκόλληση. ΕφΛαρ 150/12, σ. 323

Αυτεπάγγελτη αναβολή της συζήτησης έφεσης μέχρι να περατωθεί αμετάκλητα εκκρεμής δίκη των ιδίων διαδίκων εξ αντίθετων αγωγών. ΕφΛαρ 268/12, σ. 371

Νομιμοποίηση επί αγωγής απόδοσης κοινού χρησιδανεισθέντος ακινήτου.

Έννομο συμφέρον συγκυρίου χρησιδανεισθέντος προς άσκηση παρέμβασης υπέρ της χρησάμενης ΟΕ. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Επί διαγωνισμού, υποχρέωση Διοίκησης να μην προβαίνει στην υπογραφή της σύμβασης μετά την κοινοποίηση σε αυτήν αντιγράφου ασκηθείσας αίτησης αναστολής. Επί υπογραφής της σύμβασης πριν την άσκηση ή κοινοποίηση της αίτησης αναστολής, δεν υφίσταται στάδιο αναστολής εκτέλεσης των πριν τη σύναψη αποσπαστών διοικ. πράξεων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 26/12, σ. 395
Βλ. και Δημόσια έργα, Δίκη - Δικονομία (Διοικ), ΟΤΑ

ΔΟΣΗ ΑΝΤΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

Βλ. Επιταγή, Καταβολή

ΔΩΜΑ

Βλ. Οροφοκτησία

ΕΓΓΡΑΦΑ

Ακυρότητα αντεγγράφου για τίμημα εκτός συμβολαίου. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

Μη επιτρεπτή εμπάρτυρη απόδειξη πρόσθετων συμφώνων, προγενέστερων, σύγχρονων ή μεταγενέστερων έγγραφης δικαιοπραξίας, έστω και μη αντίθετων προς το περιεχόμενο αυτής. ΕφΛαρ 74/12, σ. 282

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Επί επίστευσης εκτέλεσης για ποσό μεγαλύτερο του προσωρινά εκτελεστού, ακυρότητα επιταγής προς εκτέλεση κατά το υπερβάλλον. ΕφΛαρ 224/12, σ. 358

ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ (Διοικ)

Μη εκτελεστότητα πληροφοριακών εγγράφων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 15/12, σ. 390

Μη αναστολή εκτέλεσης πράξεων αρνητικού περιεχομένου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 46/12, σ. 402

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Έννομο συμφέρον συγκυρίου χρησιδανεισθέντος ακινήτου προς άσκηση παρέμβασης υπέρ της χρησάμενης εναγομένης ΟΕ, αφού δεσμεύεται από το δεδικασμένο και την εκτελεστότητα της απόφασης. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Λήψη υπόψη, ως δικ. τεκμηρίων, ενόρκων βεβαιώσεων που δόθηκαν στο πλαίσιο άλλης δίκης. ΕφΛαρ 181/12, σ. 342

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δικαιο του τόπου τέλεσης. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

Απόσβεση ενοχών. ΕφΛαρ 215/12, σ. 352

Μη απόσβεση οφειλής με δημόσια κατάθεση ποσού μικρότερου της απαίτησης. ΕφΛαρ 224/12, σ. 358

Ίδρυση εις ολόκληρον ενοχής με δικαιοπρακτική βούληση ή από το νόμο. ΕφΛαρ 255/12, σ. 360

ΕΝΣΗΜΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ

Βλ. Δικαστικό ένσημο

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΠολΔικ)

Εφαρμογή 300 ΑΚ μόνο επί υποχρέωσης αποζημίωσης από αδικοπραξία ή αθέτηση προϋφιστάμενης ενοχής, όχι κι όταν ζητείται η συμφωνηθείσα παροχή. ΕφΛαρ 21/12, σ. 252

Επί χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη, λήψη υπόψη συντρέχοντος ππαισματος του παθόντος κατ' ένσταση. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

ΕΞΟΔΑ ΚΗΔΕΙΑΣ

Έξοδα κηδείας και η δαπάνη μεταφοράς της σωρού αλλοδαπού στη χώρα του. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

Τα έξοδα κηδείας βαρύνουν τον υπόχρεο δι-ατροφής, αν δε ο θανατωθείς διατρεφόταν μόνος του υπόχρεοι καταβολής είναι οι κληρονόμοι. Ο εξ αυτών καταβαλών νομιμοποιείται σε αναζήτηση όλου του ποσού, αλλά δυνατή αναγωγή μεταξύ κληρονόμων. ΕφΛαρ 222/12, σ. 355

ΕΠΙΔΟΣΗ (ΠολΔικ)

Στοιχεία έκθεσης επίδοσης με θυροκόλληση, επί έλλειψης των οποίων ακυρότητα μόνο επί βλάβης, που τεκμαίρεται επί μη παράστασης του διαδικού στη συζήτηση ή επί εκπρόθεσμης άσκησης διαδικαστικής πράξης.

Ακυρότητα επίδοσης με θυροκόλληση στο κατάστημα του ανακόπτοντος που δεν λειτουργούσε στο διάστημα της επίδοσης, καθόσον η θυροκόλληση έγινε γιατί ουδείς βρέθηκε στο κατάστημα χωρίς μνεία τούτου στην έκθεση και χωρίς τήρηση του 128§4 ΚΠολΔ. ΕφΛαρ 150/12, σ. 323

ΕΠΙΤΑΓΗ

Επί ακάλυπτης επιταγής ΑΕ, αποζημιωτική ευθύνη της εταιρίας αλλά και του εκδότη.

Συρροή αξίωσης αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας με αξίωση από την επιταγή. Δικαιούχος αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας κάθε υπογραφέας που την πλήρωσε.

Εκδότης είναι όχι μόνον ο υπογράφων την επιταγή, αλλά και ο εξουσιοδοτών τρίτον να θέσει την υπογραφή του ως εκδότη. ΕφΛαρ 57/12, σ. 273

Η παράδοση επιταγής δεν συνιστά καταβολή αλλά γίνεται χάριν καταβολής. Μη απόσβεση της αρχικής υποχρέωσης παρά μόνο με την πληρωμή της επιταγής. Δυνατόν η παράδοση επιταγής να συνιστά υπόσχεση αντί καταβολής, κατά βούληση των μερών, οπότε η απόσβεση της απαίτησης επέρχεται από το συμφωνηθέντα χρόνο (όπως επί μεταχρονολογημένης επιταγής). ΕφΛαρ 215/12, σ. 352

ΕΡΓΑΣΙΑ

Απαράδεκτες οι αξιώσεις κατά δημοτικών επιχειρήσεων εξ υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων τους. Μη αντίθεση στην αρχή της ισότητας, ούτε στο δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας, ή της περιορισίας. ΕφΛαρ 5/12, σ. 226

Μη παράνομη η εργασία συνταξιούχου ΙΚΑ, που αφορά στις σχέσεις του με το φορέα. Υπολογισμός διαφυγόντων εισοδημάτων συνταξιούχου, που απασχολούνταν ως τεχνίτης πλακιδίων, βάσει διδαγμάτων κοινής πείρας. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

Επί δικαστικά άκυρης καταγγελίας υποχρέωση εργοδότη να απασχολεί τον εργαζόμενο εφόσον υφίσταται μείωση προσωπικότητας.

Η ακυρότητα καταγγελίας λόγω καθυστερημένης παρακατάθεσης ελλειπούς, κατά μικρό ποσό, αποζημίωσης προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 14/12, σ. 248

Επί μερικής απασχόλησης αναγκαίος έγγραφος συστατικός τύπος, με ποινη ακυρότητας. Επί συμφωνίας τροποποίησης υπάρχουσας σύμβασης πλήρους απασχόλησης σε μερικής με ταυτόχρονη λύση της πρώτης, τότε, αν η συμφωνία είναι μη έγγραφη, υπάρχει απλή σχέση εργασίας, επί της οποίας αν ο εργοδότης παύσει να δέχεται την εργασία χωρίς καταγγελία υποχρεούται σε αποζημίωση, αλλά η σχέση εργασίας λύεται και δεν οφείλονται μισθοί υπερημερίας.

Μόνη η καταγγελία ή αθέτηση υποχρεώσεων δεν αποτελεί αδίκημα ούτε προσβολή προσωπικότητας. ΕφΛαρ 26/12, σ. 256

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ

Ερημοδικία επί μη καταβολής δικ. ενσήμου, ο δε ερημοδικασθείς πρωτόδικα μπορεί να το καταβάλει κατά τη συζήτηση της έφεσής του. ΕφΛαρ 36/12, σ. 262

Επί ερημοδικίας εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη σε όλες τις διαδικασίες, στα ασφ. μέτρα νομής, αλλά και επί απόφασης σε ανακοπή κατά πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος. ΕφΛαρ 127/12, σ. 307

Υποχρέωση εκκαλούντος να προσκομίσει τις

πρωτόδικες προτάσεις του ερημοδικούντος εφεσίβλητου. Εφλαρ 139/12, σ. 319

Συρροή προθεσμιών ανακοπής ερημοδικίας και έφεσης. Εφλαρ 141/12, σ. 320

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ

Μη προσωπική ευθύνη εκπροσώπου ΑΕ για χρέη της εταιρίας, αλλά δυνατή η εξ αδικοπραξίας τοιαύτη. Μη προσωπική κράτησή του για εμπορικά ή εκ δικαιοπραξίας εταιρικά χρέη, αλλά για εξ αδικοπραξίας τοιαύτα στο πλαίσιο καθηκόντων του. Εφλαρ 57/12, σ. 273

ΕΥΘΥΝΗ

Εις ολόκληρον ευθύνη νπ και αντιπροσωπευτικών οργάνων.

Μη προσωπική ευθύνη εκπροσώπου ΑΕ και ΕΠΕ για εταιρικά χρέη, αλλά δυνατή η εξ αδικοπραξίας τοιαύτη. Εφλαρ 57/12, σ. 273

Ίδρυση εις ολόκληρον ευθύνης με δικαιοπρακτική βούληση ή από το νόμο. Εφλαρ 255/12, σ. 360

ΕΦΕΣΗ

Ο ερημοδικασθείς λόγω μη καταβολής δικ. ενσήμου μπορεί να το καταβάλει κατά τη συζήτηση της έφεσής του, άλλως λογίζεται ερήμην δικαζόμενος και η έφεση απορρίπτεται. Εφλαρ 36/12, σ. 262

Εκκλητή η κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων απόφαση επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος. Εφλαρ 127/12, σ. 307, Εφλαρ 150/12, σ. 323

Επί ερημοδικίας εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη σε όλες τις διαδικασίες, στα ασφ. μέτρα νομής, αλλά και επί απόφασης σε ανακοπή κατά πρωτοκόλλου αποζημίωσης λόγω αυθαίρετης χρήσης δημόσιου κτήματος. Εφλαρ 127/12, σ. 307

Επί έφεσης ασκηθείσας πριν την ισχύ του 44§1 ν. 3994/11 (που αντικατέστησε το 524 ΚΠολΔ) αλλά συζητηθείσας μετά, υποχρέωση εκκαλούντος να προσκομίσει σε 5 μέρες από τη συζήτηση, με ποινή απαραδέκτου, πρωτόδικες

προτάσεις του ερημοδικούντος εφεσίβλητου. Εφλαρ 139/12, σ. 319

Συρροή προθεσμιών ανακοπής ερημοδικίας και έφεσης. Η 3ετής προθεσμία έφεσης κατά ερήμην και μη επιδοθείσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της. Απόρριψη εκπρόθεσμης έφεσης ως απαράδεκτης, χωρίς να ασκεί επιρροή η επίδοση της εκκαλουμένης μετά την τελεσιδικία. Εφλαρ 141/12, σ. 320

Επί απόρριψης αγωγής για ένα τυπικό λόγο, αν το εφετείο δεχθεί άλλο τυπικό λόγο απορριπτικό, η έφεση του ενάγοντος απορρίπτεται, καθόσον η απόρριψη της αγωγής με αντικατάσταση των τυπικών λόγων δεν διαφοροποιεί το δεδικασμένο. Εφλαρ 145/12, σ. 321

Επί θανάτου διαδίκου μετά την έκδοση οριστικής απόφασης, άσκηση έφεσης από τους κληρονόμους. Εφλαρ 222/12, σ. 355

ΖΩΝΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Μη αιτιώδης σύνδεση της μη χρήσης ζώνης ασφαλείας με το θανάσιμο τραυματισμό, που αφορούσε στο κάτω μέρος του σώματος. Εφλαρ 11/12, σ. 238

Συνυπαιτιότητα παθούσας, που δεν φορούσε ζώνη ασφαλείας και μετά την πρόσκρουση βρέθηκε από τη θέση του συνοδηγού στο πίσω κάθισμα. Εφλαρ 28/12, σ. 260

ΗΘΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Αν η λειτουργία της εργασιακής σχέσης ή η καταγγελία προσβάλλει την προσωπικότητα του εργαζομένου, δυνατή αξίωση ηθικής βλάβης. Εφλαρ 26/12, σ. 256

Επί χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη, που κρίνεται κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας χωρίς υποχρέωση αποδείξεων, λήψη υπόψη συντρέχοντος ππαισματος του παθόντος, κατ' ένσταση. Αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για το ύψος της κι ως προς την παραβίαση ή μη της αρχής της αναλογικότητας. Εφλαρ 113/12, σ. 303

Αμεταβίβαστη εν ζωή και ακληρονόμητη η απαίτηση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, εκτός αν αναγνωρίσθηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε σχετική αγωγή. Αν η αναγνώριση γίνει

μόνο από έναν εκ των υπόχρεων, η μεταβίβαση χωρεί μόνο έναντι αυτού. ΕφΛαρ 222/12, σ. 355

ΘΥΡΟΚΟΛΛΗΣΗ (ΠολΔικ)

Βλ. Επίδοση

ΙΑΤΡΟΙ

Αναστολή εκτέλεσης απόφασης θέσης σε εργασία ιατρού νοσοκομείου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 2/12, σ. 385

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δικαιο του τόπου τέλεσης ως προς τις προϋποθέσεις αδικοπραξίας και αποζημίωσης, την αναγωγή μεταξύ συνυπόχρεων, τους τόκους. Επί θανάτου αλλοδαπού από τροχαίο ατύχημα στην Ελλάδα, για τη νομιμοποίηση των αιτούντων χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης εφαρμογή του ελληνικού δικαίου, επί δε αμφισβήτησης συγγενικής ιδιότητας με το θανόντα εφαρμογή των 13, 14, 17-24 ΑΚ. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

ΙΚΑ

Αυτοδίκαιη μεταβίβαση στο ΙΚΑ της αξίωσης αποζημίωσης του παθόντος επί ποιοτικής και ποσοτικής αντιστοιχίας μεταξύ αυτής και ασφ. παροχών. Εφαρμογή τούτου και επί σύνταξης χρείας και όχι του 930§3 ΑΚ περί σωρευτικής αποζημίωσης.

Η εργασία συνταξιούχου ΙΚΑ αφορά στις μεταξύ τους σχέσεις και δεν καθιστά παράνομη την εργασία. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

ΚΑΤΑΒΟΛΗ (Αστ)

Η παράδοση επιταγής δεν συνιστά καταβολή αλλά γίνεται χάριν καταβολής. Δυνατόν, κατά τη συμφωνία, η παράδοση επιταγής να συνιστά υπόσχεση αντί καταβολής. ΕφΛαρ 215/12, σ. 352 Βλ. και Δημόσια κατάθεση, Επιταγή

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Εργασία, Μίσθωση, Μίσθωση επαγγελματική

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Καταδολιευτική παραχώρηση δικαιώματος προς εγγραφή υποθήκης επί μοναδικού περιουσιακού στοιχείου για εξασφάλιση εικονικής απαίτησης, καθόσον ανατρέπει τη νόμιμη σειρά κατάταξης των δανειστών κατά την εκτέλεση. ΕφΛαρ 81/12, σ. 286

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Μη καταχρηστική η αγωγή, εφόσον οι δαπάνες του εναγόμενου στο επίδικο είναι πολύ λιγότερες των ποσών που εισέπραξε από την εκμετάλλευσή του. ΕφΛαρ 179/12, σ. 336

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Μετά το ν. 2447/96 διακοπή οικογενειακών δεσμών του θετού ανηλίκου με τη φυσική οικογένεια και στέρξη των κληρονομικών δικαιωμάτων.

Διαχρονικό δικαιο κληρονομίας. Επί υιοθεσίας τέκνου τελεσεθείσας πριν τις 30.12.96 και μεταγενέστερου θανάτου χωρίς διαθήκη του φυσικού αδελφού του, ο θετός δεν έχει δικαίωμα εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής και άνευ επιρροής η αποδοχή κληρονομίας. ΕφΛαρ 530/11, σ. 211

Αποποίηση κληρονομίας σε 4μηνη αποσβεστική προθεσμία, άλλως πλασματική αποδοχή. Προσβολή πλασματικής αποδοχής κληρονομίας λόγω πλάνης. Μη ουσιώδης η πλάνη ως προς το ενεργητικό ή παθητικό της κληρονομίας. Διάσταση βούλησης και δήλωσης λόγω άγνοιας ή εσφαλμένης γνώσης των δ/ξεων αποδοχής κληρονομίας.

Επί αγωγής ακύρωσης αποδοχής κληρονομίας εναγόμενος μπορεί να είναι και ο δανειστής κληρονομίας.

Ακύρωση αποδοχής κληρονομίας σε 6 μήνες από την αποδοχή, επί δε πλασματικής από την πάροδο της προθεσμίας αποποίησης και επί εξακολουθητικής πλάνης αφότου παρήλθε αυτή και σε κάθε περίπτωση μέχρι 20ετία από την αποδοχή. ΕφΛαρ 549/11, σ. 217

Νόμιμη η υπό Τράπεζας γνωστοποίηση του κλεισίματος αλληλόχρεου λ/σμού στον κληρονόμο του πιστολήπτη κατά τη διάρκεια της προθε-

σμίας αποποίησης της κληρονομίας, καθόσον το 1858 ΑΚ εφαρμόζεται μόνον επί δικαστικής άσκησης της αξίωσης και όχι επί εξώδικης. ΕφΛαρ 81/12, σ. 286

Στοιχεία της περί κλήρου αγωγής κατά αντιποιούμενου κληρονομικό δικαίωμα.

Επί κατοχής κληρονομιαίου ακινήτου χωρίς αντιποίηση ή με ειδικό τίτλο δυνατή αγωγή αναγνωριστική του κληρονομικού δικαιώματος.

Επί απαλλοτρίωσης ακινήτων εν ζωή του αποβιώσαντος, αυτά δεν αποτελούν κληρονομιαία περιουσία. ΕφΛαρ 134/12, σ. 314

Μη προϋπόθεση κτήσης νομής με καθολική διαδοχή η μεταγραφή αποδοχής κληρονομίας. ΕφΛαρ 179/12, σ. 336

Αμεταβίβαστη εν ζωή και ακληρονόμητη η απαίτηση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, εκτός αν αναγνωρίσθηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε σχετική αγωγή. Αν η αναγνώριση γίνει μόνο από έναν εκ των υπόχρεων, η μεταβίβαστη χωρεί μόνο έναντι αυτού.

Τα έξοδα κηδείας βαρύνουν τον υπόχρεο σε διανομή, αν δε ο θανατωθείς διατρεφόταν μόνος του υπόχρεοι καταβολής είναι οι κληρονόμοι κατά την κληρονομική μερίδα. ΕφΛαρ 222/12, σ. 355

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Καθορισμός με απόφαση της πλειοψηφίας της διοίκησης κοινού, δεσμεύουσα όλους τους κοινωνούς, έστω κι αν μειοψήφισαν ή δεν έλαβαν μέρος.

Η αγωγή απόδοσης κοινού χρησηδανεισθέντος δεν μπορεί να ασκηθεί από τον μη διαθέτοντα την πλειοψηφία των μερίδων κοινών. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Επί ανακριβούς πρώτης εγγραφής, αγωγή κατά του αναγραφόμενου ως κυρίου ή των διαδόχων του στο αρμόδιο Πρωτοδικείο για αναγνώριση του δικαιώματος και διόρθωση της εγγραφής. Κρίσιμος χρόνος ύπαρξης του δικαιώματος ο της έναρξης του κτηματολογίου στην περιοχή του ακινήτου.

Επί μη (ή εκπρόθεσμης) δικαστικής αμφισβή-

τησης των πρώτων εγγραφών οριστικότητα και αμάχητο τεκμήριο ακρίβειας, επί δε αμφισβήτησης οριστικοποίηση με αμετάκλητη απορριπτική απόφαση, ενώ επί αμετάκλητης παραδοχής της αγωγής διόρθωση αυτών και παραγωγή άνω τεκμηρίου. ΕφΛαρ 179/12, σ. 336

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας με συμβολαιογραφική μεταγραφόμενη σύμβαση του κυρίου ή κυρίων του όλου ακινήτου δίχως πανηγυρικές εκφράσεις ή με δ/ξη τελευταίας βούλησης. ΕφΛαρ 71/12, σ. 278

Επί ανακριβούς πρώτης εγγραφής ως προς το δικαιούχο κυριότητας ακινήτου, αγωγή για αναγνώριση του δικαιώματος και διόρθωση της πρώτης εγγραφής. ΕφΛαρ 179/12, σ. 336

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Βλ. Αυτοκίνητα - ατυχήματα, Ζώνες ασφαλείας, Υπαιτιότητα

ΜΕΘΗ

Αυτοδιακινδύνευση επί επιβίβασης εν γνώσει της μέθης του οδηγού. ΕφΛαρ 28/12, σ. 260, ΕφΛαρ 145/12, σ. 321

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Δημιουργία αυτόματα χωριστής ιδιοκτησίας και όταν ο κύριος ολόκληρης οικίας εκποιεί ορόφους ή διαμερίσματα, χωρίς ανάγκη κατάρτισης ιδιαίτερης σύμβασης γι' αυτήν, ούτε διπλής μεταγραφής του συμβολαίου. ΕφΛαρ 71/12, σ. 278

Μη προϋπόθεση κτήσης νομής με καθολική διαδοχή η μεταγραφή αποδοχής κληρονομίας. ΕφΛαρ 179/12, σ. 336

ΜΙΣΘΩΣΗ

Συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης επί φθορών μισθίου.

Επί αξίωσης αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας ο εκμισθωτής υποχρεούται να αποδείξει και πταίσμα του μισθωτή.

Ελλείψει άλλης συμφωνίας, δικαίωμα μισθωτή για αφαίρεση κατασκευασμάτων, για τα οποία

δεν προτιμά ή δεν μπορεί να ζητήσει τις δαπάνες. ΕφΛαρ 74/12, σ. 282

Αοριστία αιτήματος καταδίκης του μισθωτή σε προκαταβολή της δαπάνης για να επαναφέρει ο εκμισθωτής το μίσθιο στην προτέρα κατάσταση, αν δεν την προσδιορίζει χωριστά για κάθε μεταβολή.

Η καταβολή αποζημίωσης χρήσης, που δεν είναι μίσθωμα, δεν επάγεται παράταση για αόριστο χρόνο.

Μη δικαίωμα εκμισθωτή να αρνηθεί παραλαβή του μισθίου λόγω έστω και σοβαρών βλαβών, άλλως υπερημερία του.

6μηνη παραγραφή (602 ΑΚ) των αξιώσεων εκμισθωτή για αποζημίωση εκ φθορών και αυθαίρετων μεταβολών και όχι για τη συμβατική αξίωση προς άρση συμβατικών τοιούτων. ΕφΛαρ 131/12, σ. 310

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών Απριλίου - Ιουνίου 2012, σ. 409

ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΓΡΟΥ

Βλ. Αγρομίσθωση

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ

Επί καταγγελίας εμπορικής μίσθωσης για ανοικοδόμηση, αποζημίωση μισθωτή ίση με 30 μισθώματα αν σε 6 μήνες από την απόδοση δεν αρχίσουν εργασίες θεμελίωσης και περαιτέρω αποζημίωση για αποκατάσταση κάθε αιτιώδους ζημίας.

Μη ευθύνη εκμισθωτών για μη ανέγερση οικοδομής, καθόσον μετά τη συνένωση του οικοπέδου τους, επί του οποίου το μίσθιο, με όμορο οικόπεδο προσέκρουσαν σε υπαίτια αντισυμβατική συμπεριφορά του καταστάτος συγκυρίου, κατά το μείζον ποσοστό, του ενιαίου μείζονος οικοπέδου. ΕφΛαρ 161/12, σ. 329

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Επί έλλειψης ιδιοτήτων ή πραγματικών ελαττωμάτων που καθιστούν το έργο άχρηστο, ο κύρι-

ος έχει δικαίωμα υπαναχώρησης ή μείωσης μοιβής ή αποζημίωσης, όχι όμως την ένσταση μη (ή μη προσήκουσας) εκπλήρωσης της σύμβασης και δεν μπορεί να αποποιηθεί το έργο, εκτός αν είναι εντελώς διαφορετικό από το συμφωνηθέν ή υπάρχει αντίθετη συμφωνία.

Σύμβαση ανόρυξης γεώτρησης ορισμένου βάρους με συγκεκριμένη απόδοση κυβικών νερού ανά ώρα. Πραγματικό ελάττωμα και έλλειψη ιδιότητας, διότι η γεώτρηση παρουσιάζει απόκλιση και αντλεί λιγότερα των συμφωνηθέντων κυβικά μέτρα νερού, ππου επαρκούν όμως για το πότισμα του αγρού. Κρίση ότι το έργο δεν είναι διαφορετικό από το συμφωνηθέν και ο εργολάβος δικαιούται μοιβής. ΕφΛαρ 210/12, σ. 348

ΝΑΥΑΓΙΟ

Αφάνεια εξαφανισθέντος σε ναυάγιο. ΜονΠρωτΛαρ 588/11, σ. 379

ΝΟΜΗ

Εφόσον ο υιοθετηθείς δεν είναι κληρονόμος του φυσικού αδελφού του, μη προσμέτρηση του χρόνου νομής του τελευταίου, ως μη δικαιοπαρόχου του θετού. ΕφΛαρ 530/11, σ. 211

Μη προϋπόθεση κτήσης νομής με καθολική διαδοχή η μεταγραφή αποδοχής κληρονομίας. ΕφΛαρ 179/12, σ. 336

Μη αντιποίηση νομής εφόσον ο μισθωτής κατά ευλογοφανή τρόπο επικαλείται μη λήξη της μίσθωσης. ΕιρΛαρ 48/12, σ. 382

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Εις ολόκληρον ευθύνη νπ και αντιπροσωπευτικών οργάνων. ΕφΛαρ 57/12, σ. 273

Καταγγελία μίσθωσης από νπ με απόφαση του ΔΣ και εξουσιοδότηση στον Πρόεδρο ή τρίτο. ΕιρΛαρ 48/12, σ. 382

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Επί αγωγής ακύρωσης αποδοχής κληρονομίας εναγόμενος μπορεί να είναι και ο δανειστής της κληρονομίας. ΕφΛαρ 549/11, σ. 217

Δικαιούχος αποζημίωσης εξ ακάλυπτης επιταγής λόγω αδικοπραξίας είναι κάθε υπογραφέας

που την πλήρωσε. ΕφΛαρ 57/12, σ. 273

Επί θανάτου αλλοδαπού από τροχαίο ατύχημα στην Ελλάδα, εφαρμογή του ελληνικού δικαίου για τη νομιμοποίηση των αιτούντων χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

Αγωγή περί κλήρου κατά αντιπιοιούμενου κληρονομικό δικαίωμα. ΕφΛαρ 134/12, σ. 314

Η αγωγή απόδοσης χρησιδανεισθέντος κοινού πράγματος δεν μπορεί να ασκηθεί από τον μη διαθέτοντα την πλειοψηφία των μερίδων κοινών. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Απαγόρευση διαφημίσεων στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα εθνικών και επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων και σε ορατή ζώνη μέχρι 150 μ. εκατέρωθεν του οδικού άξονα. Πλαίσια και διαφημίσεις σε δημοτικούς, κοινοτικούς ή κοινόχρηστους χώρους που δεν καθορίστηκαν από τον ΟΤΑ, ή στα οποία δεν αναγράφονται το ονοματεπώνυμο και διεύθυνση του διαφημιστή ή διαφημιζομένου και ο αριθμός αδείας, θεωρούνται ρύποι και απομακρύνονται άμεσα. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 15/12, σ. 390

Προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα υπαλλήλων ΟΤΑ. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 49/12, σ. 403

ΟΡΟΦΟΚΤΗΣΙΑ

Σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας με συμβολαιογραφική μεταγραφόμενη σύμβαση του κυρίου ή κυρίων του όλου ακινήτου δίχως πανηγυρικές εκφράσεις ή με δ/ξη τελευταίας βούλησης.

Ο προς ον η μεταβίβαση διηρημένης ιδιοκτησίας αποκτά συγκυριότητα στο έδαφος, κατά ιδανικό ποσοστό, που, αν δεν καθορίζεται συμβατικά προσδιορίζεται δικαστικά.

Δημιουργία αυτόματα χωριστής ιδιοκτησίας και όταν ο κύριος ολόκληρης οικίας εκποιεί ορόφους ή διαμερίσματα, χωρίς ανάγκη κατάρτισης ιδιαίτερης σύμβασης γι' αυτήν, ούτε διπλής μεταγραφής του συμβολαίου.

Μόνο όροφος και διαμερίσματα καθώς και τα υπόγεια και τα δωμάτια υπό τη στέγη μπορούν

να καταστούν αντικείμενο οριζόντιας ιδιοκτησίας. ΕφΛαρ 71/12, σ. 278

Ελλείπει συμφωνίας, δικαίωμα οροφοκτητών σε απόλυτη χρήση, επισκευές και μεταβολές των κοινοχρήστων, εφόσον δεν παραβιάζουν τη χρήση των λοιπών και δεν μεταβάλλουν τον προορισμό. Αν η βελτίωση αφορά μερικούς πρέπει να μην καθιστά χειρότερη τη θέση των λοιπών.

Ισχυρές οι μεταβολές κοινοχρήστων έστω κι αν αντιτίθενται σε αναγκαστικές δ/ξεις της περί σχεδίου πόλεων νομοθεσίας ή του ΓΟΚ, που επάγονται διοικ. κυρώσεις επί παραβίασής τους.

Συμφωνία οροφοκτητών για αποκλειστική χρήση κοινόχρηστου χώρου δίχως συμβολαιογραφικό τύπο και μεταγραφή δεσμεύει μόνο τους συμβληθέντες. ΕφΛαρ 97/12, σ. 297

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Αστ-Πολ)

6μηνη παραγραφή δικαιώματος ακύρωσης αποδοχής κληρονομίας λόγω πλάνης. ΕφΛαρ 549/11, σ. 217

6μηνη παραγραφή (602 ΑΚ) της αποζημίωσης εκμισθωτή εκ φθορών και αυθαίρετων μεταβολών και όχι της συμβατικής αξίωσης προς άρση συμβατικών τοιούτων. ΕφΛαρ 131/12, σ. 310

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Έννομο συμφέρον συγκυρίου χρησιδανεισθέντος ακινήτου προς άσκηση παρέμβασης υπέρ της χρησάμενης εναγόμενης ΟΕ, αφού δεσμεύεται από το δεδικασμένο και την εκτελεστότητα της απόφασης. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΠΛΑΝΗ

Προσβολή πλασματικής αποδοχής κληρονομίας από τον κληρονόμο λόγω πλάνης. Μη ουσιώδης η πλάνη ως προς το ενεργητικό ή παθητικό της κληρονομίας.

Διάσταση βούλησης και δήλωσης λόγω άγνοιας ή εσφαλμένης γνώσης των δ/ξεων αποδοχής της κληρονομίας. ΕφΛαρ 549/11, σ. 217

ΠΟΙΜΝΙΟ

Παράσυρση ποιμνίου από αυτ/το. ΕφΛαρ 9/12, σ. 234

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Μείωση ποινής με (αντι)αγωγή, ένσταση ή ανακοπή. Η μη ζημία του δανειστή ή το μικρό μέγεθος δεν εμποδίζει την κατάπτωση της. Απαλλαγή οφειλέτη αν αποδείξει ότι η μη εκπλήρωση της παροχής οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη.

Επί κύριας χρηματικής οφειλής, η συμφωνία ότι επί υπερημερίας του οφειλέτη θα καταβάλλεται, πλέον του θεμιτού τόκου, και πρόσθετο ποσό ως ποινική ρήτρα είναι άκυρη κατά το υπερβάλλον, διότι αποτελεί συγκαλυψη τοκογλυφίας. Εφλαρ 255/12, σ. 360

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η πράξη εφαρμογής ορίζει τα αφαιρούμενα από κάθε ιδιοκτησία τμήματα για εισφορά γης, τα μετατρέπόμενα σε χρηματική εισφορά και τα ρυμοτομούμενα για κοινόχρηστους χώρους. Τα μη άρτια κατά εμβαδόν οικόπεδα που δεν μπορούν να τακτοποιηθούν προσκυρώνονται σε γειτονικά ή συνενώνονται σε ενιαία.

Προσφυγή ιδιοκτήτη, που θεωρεί ότι το νέο ακίνητο που του δίνεται δεν είναι ισάξιο με το παλαιό, για τον καθορισμό της αξίας τους, σε 6 μήνες από την κύρωση της πράξης. Εφλαρ 3/12, σ. 223

Ισχυρές οι μεταβολές κοινοχρήστων μερών πολυκατοικίας έστω κι αν αντιτίθενται σε αναγκαστικές δ/ξεις της περί σχεδίου πόλεων νομοθεσίας ή του ΓΟΚ, που επάγονται διοικ. κυρώσεις επί παραβίασής τους. Εφλαρ 97/12, σ. 297

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Αστ - Πολ)

Αποποίηση κληρονομίας σε 4μηνη αποσβεστική προθεσμία.

6μηνη παραγραφή δικαιώματος προσβολής της αποδοχής κληρονομίας. Εφλαρ 549/11, σ. 217

Επί πράξης πολεοδομικής εφαρμογής προσφυγή ιδιοκτήτη, που θεωρεί ότι το νέο ακίνητο που του δίνεται δεν είναι ισάξιο με το παλαιό, σε 6 μήνες από την κύρωση της πράξης, για καθορισμό της αξίας. Εφλαρ 3/12, σ. 223

Συρροή προθεσμιών ανακοπής ερημοδικίας και έφεσης. Εφλαρ 141/12, σ. 320

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Μη προσωπική κράτηση εκπροσώπων ΑΕ και ΕΠΕ για εμπορικά ή εκ δικαιοπραξίας εταιρικά χρέη, αλλά για εξ αδικοπραξίας τοιαύτα στο πλαίσιο καθηκόντων τους. Εφλαρ 57/12, σ. 273

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Αν η λειτουργία της εργασιακής σχέσης ή η καταγγελία προσβάλλει την προσωπικότητα εργαζομένου, δυνατή αξίωση ηθικής βλάβης. Μη προσβολή μόνη η καταγγελία ή αθέτηση υποχρεώσεων. Εφλαρ 26/12, σ. 256

Αγωγή προσβολής προσωπικότητας ιδιοκτητών αυτ/των ταξί - μελών του εναγομένου συνεταιρισμού και χρηστών άδειας ραδιοταξί αυτού, λόγω διαγραφής τους από τα μητρώα μελών και αποκλεισμού τους από τη χρήση του ραδιοδικτύου με απόφαση της ΓΣ αυτού.

Αντικειμενική ευθύνη ως προς την άρση της προσβολής και παράλειψη στο μέλλον, ενώ για τη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης αναγκαίο και ππείσμα. Εφλαρ 268/12, σ. 371

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επί έφεσης ασκηθείσας πριν την ισχύ του 44§1 ν. 3994/11 (που αντικατέστησε το 524 ΚΠολΔ) αλλά συζητηθείσας μετά, υποχρέωση παριστάμενου εκκαλούντος όπως σε 5 μέρες από τη συζήτηση, με ποινή απαραδέκτου, προσκομίσει τις πρωτόδικες προτάσεις του ερημοδικού-ντος εφεσιβλήτου. Εφλαρ 139/12, σ. 319

ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. Συντρέχον ππείσμα, Υπατιότητα

ΠΥΡΚΑΓΙΑ

Βλ. Αδικοπραξία

ΠΩΛΗΣΗ

Πραγματικό ελάττωμα πωληθέντος ταξί. Ζημία αγοραστή από υπατιότητα των εναγομένων που δεν εξέτασαν το αυτ/το πριν την παράδοση, καίτοι και άλλα αυτ/τα του ίδιου τύπου και έτους κατασκευής είχαν εμφανίσει το ίδιο πρόβλημα. Διαφυγόντα εισοδήματα λόγω ακινησίας του ταξί

και ματαίωσης δρομολογίων, μετ' αφαίρεση των εξόδων κίνησης.

Συντρέχον πταίσμα αγοραστή ως προς τις δαπάνες επισκευής σε συνεργεία τρίτων, αφού ίσχυε η εργοστασιακή εγγύηση και θα μπορούσε να επισκευασθεί αζήμια.

Αβασιμότητα κονδυλίου απώλειας ποσού εκ του ότι λόγω του ελαττώματος ο ενάγων έθεσε αναγκαστικά το ταξί εκτός κυκλοφορίας και δεν μπόρεσε να το πωλήσει, διότι η ζημία είναι υποθετική, εξαρτώμενη από μελλοντικούς αβέβαιους παράγοντες. Εφλαρ 8/12, σ. 228

Ακυρότητα αντεγγράφου περί τιμήματος εκτός συμβολαίου, που δεν μπορεί να απαιτηθεί, ενώ αν έχει καταβληθεί αναζητάται με τον αδικ. πλουτισμό καθό υπερβαίνει την αληθινή αξία του πωληθέντος.

Αοριστία αγωγής πωλητή για καταβολή του εκτός συμβολαίου τιμήματος ως αποζημίωση λόγω αδικοπρακτικής συμπεριφοράς του αγοραστή, διότι δεν εκτίθεται ότι ο αγοραστής είχε προειλημμένη απόφαση να μην το καταβάλει, παραπλανώντας τον πωλητή με σκοπό ζημία του. Εφλαρ 56/12, σ. 266

ΡΑΔΙΟΤΑΞΙ

Βλ. Ταξί

ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ

Μετά το ν. 2447/96 διακοπή οικογενειακού δεσμού του θετού ανηλίκου με τη φυσική οικογένεια και στέρση των εκ συγγενείας κληρονομικών δικαιωμάτων. Εφλαρ 530/11, σ. 211

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Πολ), Ερημοδικία, Προτάσεις

ΣΥΖΥΓΟΙ

Στοιχεία αγωγής αποζημίωσης λόγω στέρσης διατροφής συζύγου. Εφλαρ 11/12, σ. 238

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (Αστ-Εμπ)

Αιτιώδους αναγνώρισης χρέους. Συμβιβασμού. Εφλαρ 21/12, σ. 252

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ

Βλ. Διοικητικές συμβάσεις

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Επί μη φιλονικίας ή επί υποχώρησης μόνον ενός, δεν πρόκειται για συμβιβασμό, αλλά για άλλη σύμβαση.

Οι δηλώσεις βούλησης των μερών κρίνονται ανέλεγκτα από το δικαστήριο, η κρίση όμως για το αν συνιστούν συμβιβασμό υπόκειται στον έλεγχο του ΑΠ για παραβίαση δ/ξης ουσιαστικού δικαίου. Εφλαρ 21/12, σ. 252

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Βλ. Αναστολή εκτέλεσης, Δίκη-Δικονομία (Διοικ)

ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ

Μη επιτρεπτός συμψηφισμός κατά απαιτήσεων από διατροφή. Εφλαρ 224/12, σ. 358

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Συνταγματική η δ/ξη του 16§1 νδ 689/70, κατά την οποία είναι απαράδεκτες οι αξιώσεις κατά δημοτικών επιχειρήσεων εξ υπερωριακής εργασίας υπαλλήλων τους. Εφλαρ 5/12, σ. 226

Συνταγματική η ακυρότητα συμφωνίας τιμήματος εκτός συμβολαίου. Εφλαρ 56/12, σ. 266

Αντισυνταγματικότητα του 20 ν. 3301/04, που εξαιρεί τις δ/γές πληρωμής από τους εκτελεστούς τίτλους κατά του Δημοσίου. Εφλαρ 255/12, σ. 360

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Συντρέχον πταίσμα αγοραστή ως προς τις δαπάνες επισκευής σε συνεργεία τρίτων, αφού ίσχυε η εργοστασιακή εγγύηση. Εφλαρ 8/12, σ. 228

Εφαρμογή 300 ΑΚ μόνο επί υποχρέωσης αποζημίωσης από αδικοπραξία ή αθέτηση προϋφιστάμενης ενοχής, όχι δε όταν ζητείται η συμφωνηθείσα παροχή. Εφλαρ 21/12, σ. 252

Σωρευτικό συντρέχον πταίσμα παθούσας για τον τραυματισμό της και διπλή μείωση αποζημίωσης. Εφλαρ 28/12, σ. 260

Η αυτοδιακινδύνευση συνιστά συντρέχουσα

αμέλεια και όχι σιωπηρή εκ των προτέρων συναίνεση για αποκλεισμό της ευθύνης τρίτου. ΕφΛαρ 145/12, σ. 321

Βλ. και Αυτοκίνητα-ατυχήματα, Υπαιτιότητα

ΤΑΞΙ

Αγωγή αποζημίωσης λόγω πραγματικού ελαττώματος πωληθέντος ταξί. ΕφΛαρ 8/12, σ. 228

Αγωγή προσβολής προσωπικότητας ιδιοκτητών αυτ/των ταξί - μελών του εναγομένου συνεταιρισμού και χρηστών άδειας ραδιοταξί αυτού, λόγω διαγραφής τους από τα μητρώα μελών και αποκλεισμού τους από τη χρήση του ραδιοδικτύου με απόφαση της ΓΣ αυτού. ΕφΛαρ 268/12, σ. 371

ΤΕΚΝΟ

Βλ. Υιοθεσία

ΤΟΚΟΙ

Επί κύριας χρηματικής οφειλής, η συμφωνία ότι επί υπερημερίας του οφειλέτη θα καταβάλλεται, πλέον του θεμιτού τόκου, και πρόσθετο ποσό ως ποινική ρήτρα είναι μη νόμιμη και άκυρη κατά το υπερβάλλον, ως συγκαλυμμένη τοκογλυφία. ΕφΛαρ 255/12, σ. 360

ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Μετά το ν. 2447/96 διακοπή οικογενειακών δεσμών του θετού ανηλίκου με τη φυσική οικογένεια και στέρηση των κληρονομικών δικαιωμάτων.

Διαχρονικό δίκαιο υιοθεσίας. Επί υιοθεσίας τέκνου τελεσθείσας πριν την 30.12.96 και μεταγενέστερου θανάτου χωρίς διαθήκη του φυσικού αδελφού του, ο θετός δεν έχει δικαίωμα εξ αδιαιθέτου κληρονομικής διαδοχής αυτού και είναι άνευ έννομων αποτελεσμάτων η αποδοχή κληρονομίας. ΕφΛαρ 530/11, σ. 211

Τέλεση υιοθεσίας με δικ. απόφαση. Το δικαστήριο διαπιστώνει την ικανότητα δικαιοπράξιας του υιοθετούντος κατά το χρόνο αυτοπρόσωπης συναίνεσης. Ανυπόστατη υιοθεσία που επιχειρείται με άλλον τρόπο. ΕφΛαρ 154/12, σ. 328

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Ζημία αγοραστή από υπαιτιότητα των εναγομένων που δεν υπέβαλαν το αυτ/το πριν την παράδοση σε απαραίτητο έλεγχο. ΕφΛαρ 8/12, σ. 228

Επί πρόκλησης πυρκαγιάς. ΕφΛαρ 181/12, σ. 342

Βλ. και Αδικοπραξία, Αυτοκίνητα-ατυχήματα, Συντρέχον ππαισμά

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ

Προσωρινό και επείγον διοικ. μέτρο η αργία υπαλλήλου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 2/12, σ. 385

Νόμιμη μετακίνηση υπαλλήλου από μία οργανική μονάδα σε άλλη της ίδιας Αρχής. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 20/12, σ. 392

Εξαίρεση δικ. υπαλλήλων από προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 35/12, σ. 400

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Η ακυρότητα καταγγελίας λόγω καθυστερημένης παρακατάθεσης ελλειπούς, κατά μικρό ποσό, αποζημίωσης και η εκ τούτου υπερημερία του εργοδότη προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας. ΕφΛαρ 14/12, σ. 248

Υπερημερία εκμισθωτή που αρνείται παραλαβή μισθίου λόγω, έστω και σοβαρών, βλαβών. ΕφΛαρ 131/12, σ. 310

Μη υπερημερία επί άκυρης σύμβασης. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΥΠΟΘΗΚΗ

Καταδολιευτική παραχώρηση από τον οφειλέτη υποθήκης επί μοναδικού περιουσιακού στοιχείου για εξασφάλιση ανύπαρκτης και εικονικής απαίτησης, καθόσον ανατρέπεται η νόμιμη σειρά κατάταξης των δανειστών κατά την εκτέλεση. ΕφΛαρ 81/12, σ. 286

ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΑΝΤΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

Βλ. Επιταγή, Καταβολή

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Επί φορολογικών διαφορών μη αναστο-

λή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, αλλά απαγόρευση λήψης μέτρων εκτέλεσης του 202§2 ΚΔΔ, επί ανεπανόρθωτης βλάβης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 50/12, σ. 405

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Ηθική βλάβη, Ψυχική οδύνη

ΧΡΗΣΙΔΑΝΕΙΟ

Άκυρο χρησιδάνειο προς τρίτο ιδανικής μερίδας πράγματος, αφού πρόκειται για αδιαίρετη παροχή.

Η σύναψη χρησιδανείου και η αγωγή απόδοσης μετά τη λήξη είναι πράξεις τακτικής διαχείρισης του κοινού και ο κοινωτός δεν μπορεί να προβεί σε αυτές αν δεν διαθέτει πλειοψηφία των μερίδων. ΠολΠρωτΛαρ 185/12, σ. 375

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Μη τακτική χρησικτησία, εφόσον ο θετός ενάγων επιλήφθηκε της νομής του ακινήτου από το θάνατο του φυσικού αδελφού του ως κληρονόμος με καλή πίστη και νομιζόμενο τίτλο την αποδοχή κληρονομίας χωρίς συμπλήρωση 10ετούς νομής.

Εφόσον ο υιοθετηθείς δεν είναι κληρονόμος του φυσικού αδελφού του, μη δυνατή προσμέτρηση του χρόνου νομής αυτού, ως μη δικαιοπάροχου του θετού. ΕφΛαρ 530/11, σ. 211

Μη έκτακτη χρησικτησία, αν από το θάνατο του δικαιοπαρόχου μέχρι την έναρξη του κτηματολογίου δεν συμπληρώθηκε 20ετία, εφόσον δεν γίνεται επίκληση προσμέτρησης και του χρόνου νομής του δικαιοπαρόχου. ΕφΛαρ 179/12, σ. 336

ΧΡΗΣΤΑ ΗΘΗ

Αδικοπρακτική η αντίθετη στα χρηστά ήθη συμπεριφορά με πρόθεση ζημίας, αρκούντος και ενδεχόμενου δόλου. ΕφΛαρ 56/12, σ. 266

ΨΥΧΙΚΗ ΟΔΥΝΗ

Οικογένεια του θύματος και οι αγχιστείες πρώτου βαθμού, γαμβρός και νύμφη, εφόσον υπάρχουν δεσμοί αγάπης. ΕφΛαρ 11/12, σ. 238

Επί θανάτου αλλοδαπού από τροχαίο ατύχημα στην Ελλάδα, νομιμοποίηση των αιτούντων χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης κατά το ελληνικό δίκαιο. ΕφΛαρ 113/12, σ. 303

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ		
	215	σ. 352
Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ	222	σ. 355
	224	σ. 358
	255	σ. 360
	268	σ. 371
ΕΤΟΥΣ 2011		
530	σ. 211	
549	σ. 217	
ΕΤΟΥΣ 2012		
3	σ. 223	
5	σ. 226	
8	σ. 228	
9	σ. 234	
11	σ. 238	
14	σ. 248	
21	σ. 252	
26	σ. 256	
28	σ. 260	
36	σ. 262	
40	σ. 264	
56	σ. 266	
57	σ. 273	
71	σ. 278	
74	σ. 282	
81	σ. 286	
87	σ. 293	
97	σ. 297	
113	σ. 303	
127	σ. 307	
131	σ. 310	
134	σ. 314	
139	σ. 319	
141	σ. 320	
145	σ. 321	
150	σ. 323	
154	σ. 328	
161	σ. 329	
179	σ. 336	
181	σ. 342	
210	σ. 348	
		Β. ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ
		ΕΤΟΥΣ 2012
		185 σ. 375
		Γ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ
		ΕΤΟΥΣ 2011
		Εκουσία
		588 σ. 379
		Δ. ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ
		ΕΤΟΥΣ 2012
		Ασφαλιστικά
		48 σ. 382
		2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
		Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ)
		ΕΤΟΥΣ 2012
		2 σ. 385
		15 σ. 390
		20 σ. 392
		26 σ. 395
		33 σ. 396
		35 σ. 400
		46 σ. 402
		49 σ. 403
		50 σ. 405

